Ν. 210
Patl
Φ. 265 Νο 29
Α 945

ΣΥΛΛΟΓΗ

ΤΩΝ

ΑΣΜΑΤΙΚΩΝ ΑΚΟΛΟΥΘΙΩΝ

ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΝΑΞΑΡΙΩΝ

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΤΡΙΜΥΘΟΥΝΤΟΣ

ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΤΟΥ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΥ

ΠΡΟΣΤΑΤΟΥ ΚΑΙ ΠΑΤΡΩΝΟΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

ΜΕΤΑ ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΩΝ

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ Κ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

ΣΥΛΛΟΓΗ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Η ΗΠΕΙΡΟΣ

ΤΟΥ ΕΚΔΟΤΟΥ

ΣΕΡΓΙΟΥ Χ. ΡΑΦΤΑΝΗ

ΑΩΠΓ

1983

ΤΟ ΛΕΙΨΑΝΟΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ

ΠΕΝΤΑΠΟΛΙΤΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΣΥΛΛΟΓΗ ΨΑΛΤΩΝ ΑΝΤΩΡΕΣ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ

ΣΥΛΛΟΓΗ

ΤΩΝ

ΑΣΜΑΤΙΚΩΝ ΑΚΟΛΟΥΘΙΩΝ

ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΝΑΞΑΡΙΩΝ

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΤΡΙΜΥΘΟΥΝΤΟΣ

ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΤΟΥ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΥ

ΠΡΟΣΤΑΤΟΥ ΚΑΙ ΠΑΤΡΩΝΟΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

ΜΕΤΑ ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΩΝ

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ Κ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Η ΗΠΕΙΡΟΣ

ΤΟΥ ΕΚΔΟΤΟΥ

ΣΕΡΓΙΟΥ Χ. ΡΑΦΤΑΝΗ

ΑΩΠΓ

ΤΑΙΣ

ΜΑΚΑΡΙΑΙΣ ΨΥΧΑΙΣ

ΤΟΥ

ΘΕΟΛΟΓΙΚΩΤΑΤΟΥ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΥ

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΣΚΟΥΡΤΑ

ΚΑΙ ΤΟΥ ΙΕΡΟΛΟΓΙΩΤΑΤΟΥ

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΝΤΕΛΕΤΗ

ΕΝΟΡΙΤΩΝ ΚΑΙ ΕΦΗΜΕΡΙΩΝ

ΤΟΥ ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩι ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ

ΤΟΥ

ΑΓΙΟΥ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΤΟΥ ΑΝΔΡΙΤΣΗ

ΑΦΙΕΡΟΙ

Ο ΕΚΔΟΤΗΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ

Εἰς τὸ ὑπερφυὲς λείψανον τοῦ θαυματουργικωτάτου

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ

Τὸ παρὰ τῇ τῶν Κερκυραίων Μητροπόλει.

Ἐ π ί γ ρ α μ μ α.

Καὶ ζῇς ἐν μακάρεσι; καὶ οὐ βαρὺν ὕπνον ἰαύεις,
Ἀλλὰ φέρεις μορφὴν ἀρτιθανοὺς Σπυρίδων.
Ἄσσα δέ σοι φθιμένῳ σταυρόγραφα ῥήγεα θῆκαν
Λάτριες, εὐθρύπτου σητὸς ἄμοιρα πέλει.
Καὶ λιπαρὴν Κέρκυραν ἔχεις, καὶ θαύματα πρήσσεις
Λάτρι φίλε Χριστοῦ, λάτρι φίλε Τριάδος.

Ματθαῖος Καρυόφυλλος Ἐπίσκοπος Ἰκονίου.

—

Ἕτερον.

Κύπρος σε Σπυρίδων ἱερώτατε θρέψατο πρώην,
Ἀλλά γε Κερκύρα Σῶμα Τεὸν κατέχει.
Ζῶντά σε κεῖνη θερκομένη σφόδρα τέρπετο πᾶσα,
Αὖτη κἂν θνητὸν πλὴν κατατέρπεθ' ὅλη.

Χριστ/δ. Βούλγαρις Πρεσβύτ. Κερκ.

ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐπιγράμματα . . . . . δ.
Μαρτυρίαι ἐκ τῆς Θείας Γραφῆς . . . . . ε.
Προλεγόμενα ὑπὸ Σ. Κ. Παπαγεωργίου . . . . . ζ.
Ἀσματικὴ Ἀκολουθία ὑπὸ Νικολάου Βουλγάρεως . . . . . 1.
Βίος Πολιτεία καὶ ἀγῶνες ὑπὸ Συμεῶνος τοῦ Μεταφραστοῦ Ἑλληνιστί. 35
Συναξάριον 64
Ἐγκώμια εἰς τὸν Ἅγιον καὶ θαυματουργὸν Σπυρίδωνα. 82
Ἀνάμνησις τοῦ κατ' Ἀγαρηνῶν ἐν Κερκύρᾳ θαύματος. 93
Συναξάριον τοῦ θαύματος 109
Μνήμη τοῦ γεγονότος θαύματος περὶ τῆς τοῦ τυφλοῦ ὁμματώσεως ὑπὸ τοῦ ἀρχ. Κ. Τυπάλδου 112
Οὐρανοῦ Κρίσις ὑπὸ Ἀθανασίου Παρίου 113
Ἀκολουθία ὑμνητήριος διὰ τὴν οὐρανοῦ Κρίσιν 129
Κανὼν παρακλητικὸς ὑπὸ τοῦ Ἀρχιερέως Κωνστ. Τυπάλδου. . . . 156
Οἶκοι εἰς τὸν νεκροζῶντα ἐν Κερκύρᾳ Σπυρίδωνα 189
Βίος πολιτεία καὶ ἀγῶνες ὑπὸ Συμεῶνος τοῦ Μεταφραστοῦ, ἐν τῇ νεοελληνικῇ 199
Ἐπόμενον Συναξάριον νέον. 228
Κανὼν παρακλητικὸς, ὑπὸ Σεραφεὶμ Ἐπισκόπου Ἀργυρουπόλεως. . 239
. 247
Παρορράματα 245
Εὐχὴ εἰς τὸν ἅγ. Σπυρίδωνα ἐκ τῆς Ἱερᾶς Συνάξεως 245

ΕΘΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΠΑΠΥΡΟΣ

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ
ΕΚ ΤΗΣ
ΘΕΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ.

» Οἱ (Ἅγιοι Πάντες) διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο Βασιλείας· εἰρ-
» γάσαντο δικαιοσύνην· ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν· ἔφραξαν στόματα λε-
» όντων· ἔσβεσαν δύναμιν πυρός· ἔφυγον στόματα μαχαίρας· ἐνεδυνα-
» μώθησαν ἀπὸ ἀσθενείας· ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ· παρεμβολὰς
» ἔκλιναν ἀλλοτρίων . . . . . Ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ προσδεξά-
» μενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρείττονος ἀναστάσεως τύχωσιν. Ἕ-
» τεροι δὲ, ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πεῖραν ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν
» καὶ φυλακῆς· ἐλιθάσθησαν, ἐπροίσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐν φόνῳ μα-
» χαίρας ἀπέθανον· περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν, ὑ-
» στερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, (ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ Κόσμος)·
» ἐν ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσι καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὀπαῖς
» τῆς γῆς.» (Ἑβρ. ιά. 33).

«Συναγάγετε αὐτῷ τοὺς Ὁσίους αὐτοῦ
)Ψαλ. μθ΄. 6).
«Ἆρον κύκλῳ (Σιών) τοὺς ὀφθαλμούς σου, καὶ ἴδε συνηγμένα τὰ
τέκνα σου. (Ἡσα. ξ΄. 4).
«Ὁ Θεὸς ὁ ἐνδοξαζόμενος ἐν βουλῇ Ἁγίων.
(Ψαλ. πή. 8).
«Ἅγιοι ἔσεσθε, ὅτι Ἅγιός εἰμι ἐγὼ Κύριος.
(Λευϊτ. ιά. 14).

» Αἰνέσωμεν δὴ ἄνδρας ἐνδόξους, καὶ τοὺς Πατέρας ἡμῶν τῇ γε-
» νέσει . . . . . Ἄνδρες ὀνομαστοὶ ἐν δυνάμει βουλεύσονται ἐν συνέ-
« σει αὐτῶν· ἀπαγγελκότες ἐν Προφητείαις. Ἡγούμενοι λαοῦ ἐν δια-
» βουλίοις, καὶ συνέσει γραμματείας λαοῦ . . . διηγούμενοι ἔπη ἐν Γραφῇ.
Ἄνδρες πλούσιοι κεχορηγημένοι ἰσχύϊ, εἰρηνεύοντες ἐν παροικίαις αὐ-
τῶν. Πάντες οὗτοι ἐν γενεαῖς ἐδοξάσθησαν, καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν
» καύχημα . . . . . Οὗτοι ἄνδρες ἐλέους, ὧν αἱ δικαιοσύναι οὐκ ἐπελή-
» σθησαν . . . καὶ ἡ δόξα αὐτῶν οὐκ ἐξαλειφθήσεται (Σειρὰχ μδ΄. 1).

ΚΑΝΩΝ ΝΔ΄.

τῆς ἐν Καρθαγένῃ ἁγ. Συνόδου.

»Ἐξέστω ἔτι μὴν ἀναγινώσκεσθαι τὰ πάθη τῶν Μαρτύρων (ἤτοι
» τὰ περὶ τῶν παθῶν καὶ μαρτυρίων αὐτῶν διαλαμβάνοντα βιβλία)
» ἡνίκα αἱ ἐτήσιοι αὐτῶν ἡμέραι ἐπιτελοῦνται».

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

Καίτοι ἡ τύπωσις τῆς παρούσης βίβλου πλησιάζει ἤδη εἰς τὸ τέρμα, οὐχ ἧττον εἰς φιλικὴν αἴτησιν τοῦ Ἐκδότου ὑπείκοντες συνετάξαμεν τὸν παρόντα πρόλογον.

Τῶν ἁσματικῶν τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος Ἀκολουθιῶν ἐννέα μέχρι τοῦδε ἐγένοντο ἐκδόσεις, ἡ δὲ παροῦσα εἶναι ἡ δεκάτη. Ἡ πρώτη ἐγένετο τῷ 1674 ἐν Ἐνετίᾳ παρ' Ἀνδρέᾳ τῷ Ἰουλιανῷ, συνεκδοθεισῶν τῶν Ἀκολουθιῶν τῶν ἁγίων Ἰάσωνος καὶ Σωσιπάτρου τῶν Ἀποστόλων καὶ Ἀρσενίου Ἀρχιεπισκόπου Κερκύρας. Εἶναι δὲ ἡ ἐπὶ τῇ μνήμῃ αὐτοῦ ἁσματικὴ Ἀκολουθία τοῦ ἁγ. Σπυρίδωνος ποίημα Νικολάου τοῦ Βουλγάρεως ἰατροφιλοσόφου Κερκυραίου, γνωστοῦ ἰδίως ἐκ τῆς λαμπρᾶς αὐτοῦ *Κατηχήσεως ἢ Ἐξηγήσεως τῆς θ. καὶ ἰ. Λειτουργία* ' ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς προσφωνητικῆς Ἐπιστολῆς τοῦ ἱερέως Χριστοδούλου Βουλγάρεως πρὸς Ἀμβρόσιον Γραδενίγον, πρώην Κυδωνίας Πρωτοπαπᾶν, τότε δὲ Καθηγούμενον Κερκύρας, ἱεροκήρυκα καὶ τῆς τῶν Ἐνετῶν Ἀριστοκρατίας Βιβλιοφύλακα, ἀρχομένης ὧδε : «Τὴν τοῦ μεγάλου Σπυρίδωνος τοῦ πολυθρυλλήτου τῶν Κερκυραίων προστάτου Ἀκολουθίαν, οὐδενὶ μᾶλλον εἰκότως ἀναθετέον αὐτὴν ἡγησάμην, εἰμή σοι, λογιώτατε καὶ σοφότατε· οὐ μόνον ὡς πολὺν ἤδη χρόνον ταύτην ἐκδοῦναι θείῳ γε ζήλῳ ἐπιποθήσαντι καὶ ἀναλώμασι τῆς σαυτοῦ, ἀλλὰ *συλλεχθεῖσαν* ἤδη καὶ *συντεθεῖσαν* εἰδὼς ταύτην ὡς τὰ πολλὰ διὰ Νικολάου τοῦ παρ' ἡμῶν φιλοσοφίας τε καὶ ἰατρικῆς διδασκάλου ἐμοῦ ἀδελφοῦ προσφιλοῦς κ.τ.λ.» Αἱ φράσεις *συλλεχθεῖσαν* καὶ *ὡς τὰ πολλὰ* δηλοῦσιν ὅτι ὑπῆρχε βεβαίως καὶ ἀρχαιοτέρα ἁσματικὴ Ἀκολουθία, σύντομος, εἰς τὸν Ἅγιον· τοῦτο ἄλλως εἶναι εὐνόητον, ἀφοῦ ὁ Σπυρίδων τυγχάνει ἀρχαῖος τῆς Ἐκκλησίας Ἅγιος, μαρτυροῦσι δὲ καὶ τὰ ἐν τῷ Μηναίῳ ἄσματα, προφανῶς ἀρχαιότατα. Ἡ δευτέρα ἔκδοσις ἐξῆλθεν ἐν Ἐνετίᾳ τύποις Νικολάου τοῦ Σάρου τῷ 1717 ἐπιμελείᾳ καὶ ἀναλώμασι Πέτρου τοῦ Κασιμάτη, ἰατροφιλοσόφου Κερκυραίου, ἀφιερωθεῖσα τῇ Συγκλήτῳ καὶ Πολιτείᾳ τῆς Κερκύρας καὶ τῷ Μ. Πρωτοπαπᾷ αὐτῆς Σπυρίδωνι τῷ Βουλγάρει. Εἰς τὴν 6΄. ταύτην ἔκδοσιν προσετέθησαν τὰ *Ἐγκώμια* (ἔργον πιθανῶς τοῦ αὐτοῦ Κασιμάτη,) καὶ τὰ μεταγενέστερα θαύματα. Τρίτη Ἔκδοσις εἶναι ἡ ἐπίσης ἐν Ἐνετίᾳ τῷ 1764 παρὰ τῷ Ἀντωνίῳ Βόρτωλι γενομένη, ἧς ἐν τέλει προσετέθη

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΕΠΙΤΟΡΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

πρώτην ταύτην φοράν, καὶ ἡ Ἀκολουθία τοῦ κατὰ τῶν Ἀγαρηνῶν θαύματος. 1). Τετάρτη εἶναι ἡ ἐν Ἐνετίᾳ ἔτει 1807 ἐν τῷ τυπογραφείῳ Νικολάου τοῦ Γλυκέως γενομένη. Ἡ πέμπτη Ἔκδοσις ἐγένετο ἔτει 1813 ἐν Ἐνετίᾳ τύποις τοῦ αὐτοῦ Γλυκέως. Ἡ Ἕκτη Ἔκδοσις, γενομένη τῷ 1847 εἶναι ἡ πρώτη ἐν Κερκύρᾳ τυπωθεῖσα ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῆς Ἰονίου Κυβερνήσεως ἐγκρίσει τοῦ Τοποτηρητοῦ Κερκύρας (—τοῦ Μητροπολιτικοῦ θρόνου χηρεύοντος—) Πρωτοσυγγέλου Ἀθανασίου Πολίτη, τοῦ μετὰ ταῦτα ἀοιδίμου Μητροπολίτου. Ὁ Ἐκδότης Ἰωάννης Τζεϊμπέντης ἀφιέρου αὐτὴν τῷ *Κλήρῳ καὶ τῷ Λαῷ τῆς τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησίας*. Ἐσφαλμένως ὁ Τζεϊπέντης τὴν *ἕκτην* ταύτην Ἔκδοσιν λέγει *Τετάρτην* καὶ τὴν ἐν ἔτει 1813 *Τρίτην*, ἀγνοῶν τὰς δύο μεσολαβούσας ἐκδόσεις τοῦ 1764 καὶ 1807. Ἡ Ἔκδοσις αὕτη δὲν εἶναι ἁπλῆ τῶν προηγουμένων μετατύπωσις, ὡς ἐν τῷ προλόγῳ δικαίως σεμνυνόμενος ὁ Ἐκδότης λέγει· διότι προσετέθησαν οἱ εἰς τὸν Ἅγιον 24 Οἶκοι, συντεθέντες μὲν ὑπὸ ἀνωνύμου, τυπωθέντες δὲ τὸ πρῶτον ἰδιαιτέρως ἐν Ἐνετίᾳ παρὰ τῷ Ν. Σάρῳ τῷ 1717 καὶ προσφωνηθέντες Φραγκίσκῳ τῷ Μάστρακᾳ, Ἄρχοντι Κερκυραίῳ· ἐπίσης προσετέθη ὁ τέως ἀνέκδοτος βίος τοῦ ἁγ. Σπυρίδωνος, ὃν συνέγραψε τὴν δεκάτην ἑκατοντατετηρίδα Συμεὼν ὁ Μεταφραστής· οὗτος ἀντεγράφη παρὰ τοῦ Α. Μουστοξύδου ἐκ τοῦ 354 Κώδηκος, τάξεως 8ης. τῆς ἐν Ἐνετίᾳ Μαρκιανῆς Βιβλιοθήκης. Ἐπίσης προσετέθησαν ἄλλα μεταγενέστερα θαύματα τοῦ Ἁγίου καὶ Παρακλητικὸς Κανών, ἔργον τοῦ ἀοιδίμου Κωνστ. Τυπάλδου, κατόπιν ἐπισκόπου Σταυρουπόλεως, ὅστις εἶχεν ἤδη δημοσιευθῇ ἐν Κερκύρᾳ ἰδιαιτέρως τῷ 1827 παρὰ τῇ Τυπογραφίᾳ τῆς Κυβερνήσεως· συνάμα δὲ καὶ Δοξαστικὰ ἰδιόμελα τοῦ ἰδίου, τὰ τὴν 13 Ἰουλίου ψαλλόμενα ἐπὶ τῇ μνήμῃ τῆς τοῦ τυφλοῦ ὁμματώσεως· ἐν τέλει ἑρμηνεία εἰς ἁπλοελληνικὴν διάλεκτον τοῦ ἀρχαΐζοντος βίου τοῦ Μεταφραστοῦ. Ἑβδόμη ἔκδοσις εἶναι ἡ ἐν Βενετίᾳ τύποις Φοίνικος 1861 Ἡ Ὀγδόη ἔκδοσις ἐγένετο ἐν Κερκύρᾳ τῷ 1872 ἐν τῇ Τυπογραφίᾳ ὁ *Κοραῆς* ἀφιερωθεῖσα τῷ πρώην ἀρχιεπισκόπῳ Ἀντωνίῳ Χαριάτῃ. Ἐν τῷ Προλόγῳ αὐτῆς διορθοῦται μὲν τὸ ἐν τῇ ς΄. ἐκδόσει τοῦ Τζεϊμπέντη λάθος, καθ' ὃ, ὡς εἴπομεν, ἡ τοῦ 1813 Ε΄. ἔκδοσις λέγεται Γ΄. καὶ ἐνταῦθα ὅμως οἱ Ἐκδόται ὑπέπεσον εἰς ἕτερον λάθος, διότι ἀγνοοῦντες τὴν τοῦ

1) Αὕτη συνετάχθη παρὰ τοῦ Ἱερέως Ἀνδρέου Μαρίνη, ὡς δηλοῦται ἐκ τῆς πρώτης αὐτῆς ἐκδόσεως, γενομένης ἰδιαιτέρως ἐν Ἐνετίᾳ παρὰ τῷ Ν. Σάρῳ ἔτει 1718, δύο ἔτη μετὰ τὸ ἐκτεθέμενον θαῦμα. Ἀφιερῶν αὐτὴν ὁ Μαρίνης τῷ Ἐκλαμπροτάτῳ Κυρίῳ Ἰωάννῃ Ροδοστάμῳ ἄρχοντι ἀξιωτάτῳ, τῷ Κερκυραίῳ, γράφει αὐτῷ τὸν τοῖς ἄλλοις: «Αὐτὸς δὲ οὐ ἀμελήτας ἄγειν εἰς φῶς τὸ θαυμάσιον, ἐπὶ Σὲ ἀρσιώτατα τὸ ἐπιμελὲς πάντες ἐσχ ἤμαρτον, ἀρετικῆς σεμνυνόμενον ἄνδρα. . . . Μεγαλοπρεποῦς δὲ ὄντος τοῦ θαύματος, οὐκ ὑπρεπὲς εἰ καὶ ἐν μικρᾷ Ἀκολουθίᾳ συνάψαι ἐλογιτάμην. Οὐ πάντα ἐν τῷ ποιήματι τὰ τοῦ Ἁγίου ἐνάγῳ θαυμάσια, ἀδύνατον γὰρ τοὺς πατέρας καταριθμῆσαι κ.τ.λ.» Δευτέρα, ἐπίσης χωριστή, ἔκδοσις ἐγένετο τῷ 1755 ἐν Ἐνετίᾳ παρὰ τῷ Α. Βέρτολι. Τὸ τρίτον ἀνελημπτεύθη ἡ Ἀκολουθία ἐν τῇ ἄνω ῥηθείσῃ ἐκδόσει τῶν Ἀκολουθιῶν τοῦ ἔτους 1764, μεθ' ὧν συνεξεδόθη κατόπιν πάντοτε ἐν ταῖς λοιπαῖς ἐκδόσεσιν, ὡς ῥηθήσεται.

1807 ἔκδοσιν, ἐκείνην τὴν τοῦ 1813 ἔκδοσιν λέγουσι Δ΄. ἐνῶ εἶναι Ε΄. Ἐκ τῆς ὀγδόης ταύτης ἐκδόσεως ἀφῃρέθη ἀτόπως ὁ ὑπὸ τοῦ Τζεϊμπέντη τῷ 1847 προστεθεὶς ἀρχαΐζων Βίος ὁ συνταχθεὶς ὑπὸ Συμεῶνος τοῦ Μεταφραστοῦ. Ὁ λόγος, ὅστις φέρεται τῆς ἀπαλείψεως ταύτης, ὅτι δῆλα δὴ τὸ Συναξάριον τοῦτο «ἀπέβαινε *πλεονασμὸς*, ἐπειδὴ δὲν ἀναγινώσκεται ἐπ' Ἐκκλησίας» εἶναι ἀνεπαρκὴς, διότι αἱ Ἀσματικαὶ Ἀκολουθίαι καὶ τὰ Συναξάρια, καὶ μάλιστα τοιαῦτα οἷα τὰ εἰς τὸν ἁγ. Σπυρίδωνα, πλὴν τῆς ἱεροτελεστικῆς χρήσεως ἔχουσι καὶ γραμματολογικὴν ἀξίαν 1). Μὴ ἀναδημοσιευόμενος ὁ τοῦ Συμεὼν Βίος ἤθελε σὺν τῷ χρόνῳ ἐξαφανισθῇ, ὁ μετὰ τόσων κόπων παρ' ἀνδρὸς οἷος ὁ Α. Μουστοξύδης ἀνευρεθεὶς ἀντιγραφεὶς καὶ δημοσιευθεὶς καὶ περὶ οὗ δικαίως ὁ Τζεϊμπέντης, τὴν ὀφειλομένην σημασίαν τῇ δημοσιεύσει ἀπονέμων, παρετήρει «ἦτο ἄξιος τωόντι νὰ προέλθῃ εἰς φῶς, καὶ νὰ προέλθῃ τὸ πρῶτον ἐν τῇ πόλει, τὴν ὁποίαν ὁ ταύτης προστάτης καὶ ὑπερασπιστὴς, ὁ μέγας Σπυρίδων, διὰ τῆς ζώσης σχεδὸν παρουσίας τοῦ ἀδιαφθόρου αὐτοῦ Σκήνους συνέτεινε καὶ συντείνει εἰς τὸ νὰ διατηρῇ ἀκλόνητον εἰς τὰ δόγματα τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως». Ἐννάτη ἔκδοσις εἶναι ἡ ἐν Ἐνετίᾳ τῷ 1880 ἐν τῇ ἑλληνικῇ Τυπογραφίᾳ ὁ Φοινὶξ γενομένη ἀναλώμασι Σ. Μελίκη. Τὸ ἐν τῇ ἐκδόσει ταύτῃ παράδοξον παρατηρούμενον εἶναι ὅτι οἱ ἐκδόται πάντα τὰ περὶ ἐκδόσεων βιβλίων παραδεδεγμένα ἔθιμα παραβαίνοντες οὐ μόνον ἐποίησαν *ἁπλῆν ἀνατύπωσιν*, μετὰ πάντων τῶν παραγράφων αὐτῆς τῆς προγενεστέρας ἐκδόσεως τοῦ 1872, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τὸν Πρόλογον τῆς ἑβδόμης Ἐκδόσεως ἀντιγράψαντες ἁπλῶς ἀνετύπωσαν, μὴ προταξάντες ἴδιον Πρόλογον καταλληλον. Ἐντεῦθεν εἰς τὴν ἐκ τοῦ Προλόγου ἐκείνης τῆς ἐκδόσεως προερχομένην σύγχυσιν περὶ τῶν προηγουμένων ἐκδόσεων, προσετέθη συνεπῶς καὶ ἑτέρα σύγχυσις, διότι καὶ αὕτη ἡ Η΄. ἔκδοσις κατὰ τὸν ἁπλῶς ἀντιγραφέντα Πρόλογον θεωρεῖται οὐδὲν ἧττον ἢ πέμπτη.

Τῷ 1869 ὁ κ. Ἰωάννης Ζερβὸς ποτὲ Ἱερέως Ἀναστασίου ἐξέδοτο ἐν Κερκύρᾳ τύποις ὁ «Κάδμος» Βίον τοῦ ἁγ. καὶ θαυματουργοῦ Σπυρίδωνος προστάτου Κερκύρας μετὰ τῶν νεωτέρων θαυμάτων αὐτοῦ καὶ μετὰ προσθήκης κδ΄. Οἴκων τοῦ ἁγίου. Ὁ τὴν παροῦσαν Δεκάτην Ἔκδοσιν ἀναλαβὼν κ. Σ. Χ. Ραφτάνης, γνωστὸς ὡς ἐκδότης καὶ πολλῶν ἄλλων θρησκευτικῶν ἰδίως βιβλίων, συνεπλήρωσε τὰς προηγουμένας. Ἀνεδημοσίευσε τὸν ἐκ τῶν τριῶν προηγουμένων ἐκδόσεων ἐξοβελισθέντα Βίον

1) Ὁ γνωστὸς ἐκδότης κ. Ραφτάνης ὀρθῶς ποιήσας καὶ ἐν τῇ κατὰ τὸ 1876 ἐκδόσει τῶν τεσσάρων Ἀκολουθιῶν τοῦ ἁγ. Διονυσίου ἀρχιεπισκόπου Αἰγίνης (συντεχθεισῶν ὑπὸ Γεωργίου Σουφλιάρδου, Ἀγγ. Συμμαχίου, Γεωργίου Γιαννουλη καὶ ἀνωνύμου τετάρτου) ἐδημοσίευσεν ἐν τῷ εἰκείῳ τόπῳ τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθείσης ἀσματικῆς ἀκολουθίας, τὸ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ γλώσσῃ ἀνέκδοτον Συναξάριον, γραφὲν ὑπὸ Ἀγγέλου Συμμαχίου (προεκδοθέντος τοῦ ἁπλελληνικοῦ τῷ 1844). Καὶ ἕτερα τρία Συναξάρια συνεξέδωκε, τὸ μὲν ἐν συντόμῳ ὑπὸ τοῦ Σουφλιάρδου τὸ δὲ ἄλλο ὑπὸ τοῦ Γιαννουλη, τὸ δὲ τρίτον, νέον, προστεθὲν ἐν τῇ ἀκολουθίᾳ τοῦ ἀνωνύμου, περιέχον ἀπαντήσεις τῶν παλαιοτέρων θαυμάτων καὶ θαύματα νέα μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν.

τοῦ Συμεὼν Μεταφραστοῦ, προσέθηκεν Ἐπιγράμματα ἕτερα καὶ μαρτυρίας τῆς Γραφῆς περὶ ἁγίων· ἀνεδημοσίευσε καὶ τὸ βιβλίον *Οὐρανοῦ Κρίσις* μετὰ τῆς σχετικῆς Ἀκολουθίας. Τῆς *Οὐρανοῦ Κρίσεως*, καὶ τῆς Ἀκολουθίας αὐτῆς, συγγραφεὺς εἶναι Ἀθανάσιος ὁ Πάριος, θεολόγος, μαθητὴς τοῦ Ν. Θεοτόκη († 1813). Τῆς Ἀσματικῆς Ἀκολουθίας δὲν γίνεται οὐδέποτε χρῆσις ἐπ' Ἐκκλησίας καὶ δικαίως. Διότι ἐὰν παντοῦ καὶ πάντοτε ἡ τοῦ Ἰησοῦ Θρησκεία ἐπιβάλλει τοῖς ὀπαδοῖς αὐτῆς εἰρήνην καὶ φιλαδελφίαν, πολλῷ μᾶλλον ὀφείλεται αὕτη νὰ τηρῆται ἐν τῷ Ναῷ τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς στιγμὰς καθ' ἃς προσευχόμεθα, ἐπικαλούμενοι τὴν θείαν συγχώρησιν τῶν πρὸς ἡμᾶς καὶ ἐνώπιον Θεοῦ ἁμαρτησάντων. Ὁ ἐκδότης ὅμως κ. Ραφτάνης ἐνόμισε καλὸν τὴν ἀναδημοσίευσιν τῆς Ἀκολουθίας πρὸς διάσωσιν αὐτῆς, μᾶλλον ὑπὸ γραμματολογικὴν ἔποψιν καὶ φιλολογικὴν ἀξίαν. Ἐδημοσιεύθη ἡ Οὐρανοῦ Κρίσις τὸ πρῶτον τῷ 1805 ἐν Λειψίᾳ παρὰ τῷ Neuber μετὰ τοῦ Βίου τοῦ ἁγ. Κλήμεντος Βουλγαρίας, ἀνετυπώθη δὲ ἐν Ἀθήναις τῷ 1850.

Εἰς συμπλήρωσιν τῶν ἀνωτέρω σημειοῦμεν ὅτι καθὰ ἀνεκοίνωσεν ἡμῖν ὁ ἐν Ὀδησσῷ τὰ μάλιστα λόγιος ἀρχιμανδρίτης καὶ σεβαστὸς φίλος κ. Ε. Βουλισμᾶς σώζεται ἐκεῖ χειρόγραφος ἀκολουθία τοῦ ἁγίου. Λυπηρὸν ὅτι ἀποβαίνει ἀδύνατος πρὸς τὸ παρὸν ἡ συνέκδοσις αὐτῆς ἐν τῇ παρούσῃ βίβλῳ. Ἐλπίζομεν ὅμως καὶ εὐχόμεθα ἵνα τὸ πολύτιμον ἐκεῖνο χειρόγραφον ἔλθῃ ποτὲ εἰς φῶς. Τοῦ ἐν Ὀδησσῷ χειρογράφου ἡ ἀκολουθία συνετάχθη ἢ μᾶλλον συνεπληρώθη, καθὰ γράφει ὁ ἀρχιμανδρίτης, ὑπὸ *Ἐμμανουὴλ Χρυσολωρᾶ Δούκα τοῦ Χρυσάφη*, ἀκμάσαντος ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου, ὅμα γνωστὸν ἐκ τοῦ ὀκτωήχου δοξαστικοῦ *Θεαρχίῳ Νεύματι* ὅπερ *ἐψάλλετο ἐν τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων* κατὰ τὴν περίεργον ἐπιγραφήν, ἐνώπιον τοῦ ἱεροῦ λειψάνου οὗτινος ἡ σύναξις ἐτελεῖτο ἐν τῷ *σεπτῷ Ἀποστολείῳ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ κορυφαίου Πέτρου*, τοῦ συγκειμένου τῇ ἁγιωτάτῃ *Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ*. Καὶ κανόνας μὲν νέους ἡ χειρόγραφος ἀκολουθία δὲν ἔχει, ὁ Χρυσάφης ὅμως ἐποίησε καὶ προσέθηκε τὰ *Μακαριστήρια* μετὰ τῶν στίχων τοῦ Ἀμώμου, ὅλως διάφορα τῶν ἐκδεδομένων κατ' ἀλφάβητον εἰς στάσεις. Τὸ ἐν Ὀδησσῷ χειρόγραφον, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ κ. Βουλισμᾶ, προφανῶς ἦν κτῆμα αὐτοῦ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀποστόλου ἐν Κωνσναντινουπόλει, ἐκεῖθεν δὲ μετηνέχθη εἰς Κρήτην καὶ ἐγένετο κτῆμα Γρηγορίου ἱερέως τοῦ Μαρῆ. Ἐκ τούτου διεγράφη ἔν τισι τροπαρίοις ἡ λέξις Κωνσταντινούπολις, καὶ ἀνεπληρώθη ἄλλως π. χ. τὸ, *Βασιλίδα πόλιν* νῦν συντήρει, εἰς, *τῶν Κρητῶν τὴν πόλιν*. Ἐκ Κρήτης μετέβη τὸ χειρόγραφον εἰς τὰς Ἰονίους Νήσους, καὶ ἀπὸ νήσου εἰς νῆσον καὶ ἀπὸ προσώπου εἰς πρόσωπον περιῆλθεν εἰς χεῖρας τοῦ κ. Βουλισμᾶ. Παραβαλὼν δὲ αὐτὸ ὁ κ. Βουλισμᾶς πρὸς ἕτερα τρία χειρόγραφα ἐπισυνῆψεν ἡμῖν κατάλογον τῶν ἀνεκδότων, τροπαρίων ἀνερχομένων εἰς τριάκοντα καὶ ἕξ. Ἓν μόνον ἰδιόμελον, λαβόντες ἐν ἀντιγράφῳ δημοσιεύομεν ἐν τῇ ἐκδόσει ταύτῃ, εὐχόμενοι καὶ πάλιν ἵνα καὶ τὰ *λοιπὰ ταχέως* δημοσιευθῶσι.

Ἰδιόμελον·ἦχος Πλ. Δ΄. πρὸς τὸ, Ἔχει μὲν ἡ θειοτάτη σου (ἴδε τῇ 26 Ὀκτωβρίου, τοῦ ἁγ. Δημητρίου).

Εὕρες μὲν τῇ πλατείᾳ σου Θεὸν, τὸν βλέποντα τὰ κρύφια καὶ πρόδηλα, τὴν καρδίαν σου δεκτικὸν ποιήσας σκήνωμα· ὅς τὸ πρᾶον ἐπιζητεῖ καὶ πιστὸν πρὸς κατοικίαν αὐτοῦ ἀδιάλειπτον. Ἔχει δὲ καὶ τὸ *παν ἱερον καὶ τὸ θεοχαριτωτόν σου σῶμα τὸν περίκλυτον τοῦτον ναὸν ἐπὶ γῆς*, θαυμάτων πέλαγος ἀπείρων, ἀκοῶν τε θεραπευτήριον· ἔνθα συντρέχοντες Ἱεράρχα σε δοξάζομεν, χάριν τῶν ἰάσεων ἐκ σοῦ κομιζόμενοι πάντες ἀπὸ τῶν ἐναντίων προσβολῶν. Ὡς γὰρ πρᾶος, Σπυρίδων, τοῖς πιστοῖς νέμεις τὰ πρόσφορα.»

Ἐξ αὐτοῦ τοῦ τροπαρίου δείκνυται ὅτι ἐψάλλετο τοῦτο ἐν τῷ ναῷ, ἐν ᾧ ἦν κατατεθειμένον τὸ Λείψανον (καὶ ἑπομένως ἐψάλλετο καὶ πᾶσα ἡ ἀκολουθία)· διὸ δύναται νὰ χρησιμεύσῃ καὶ νὰ ψάλληται ἐν τῷ ἐνταῦθα ἐν Κερκύρᾳ ναῷ ὅπου τὰ νῦν ἀπόκειται. Εἶναι δὲ τὸ τροπάριον ἔργον τοῦ Μ. Σακελλαρίου τοῦ Μελιτικιώτου.

Πλὴν τῶν ἀνωτέρω γνωστὸν ποιεῖ ἡμῖν ὁ εὐλ. Βουλισμᾶς ὅτι ἐν Βιέννῃ σώζεται χειρόγραφος βίος τοῦ ἁγ. Σπυρίδωνος ἐκτενέστατος. Ἐπίσης ἕτερος ἀνέκδοτος Βίος ἀπόκειται ἐν τῇ Μαρκιανῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Ἐνετίας. Ἐκ τῆς παραθέσεως δὲ τούτων πρὸς τὸν γνωστὸν Βίον Συμεὼν τοῦ Μεταφραστοῦ ἐξάγεται ὅτι ὁ τοῦ Μεταφραστοῦ εἶναι περίλειψις ἐκ τοῦ ἀνεκδότου τούτου βίου. Τοῦτον εἶχον πρὸ ὀφθαλμῶν καὶ οἱ ποιηταὶ τῶν Κανόνων, ἐξ αὐτοῦ λαβόντες λέξεις τινας μὴ ἀπαντώσας παρὰ τῷ μεταφραστῇ. Καὶ ἕτερος δὲ βίος τοῦ ἁγίου, διάφορος τῶν δύω τούτων σώζεται κατὰ τὸν Bandini ἐν τοῖς χρονογράφοις τῆς τῶν Μεδίκων Βιβλιοθήκης. Δὲν θὰ συνεκδοθῶσιν ἄρα γε καὶ οὗτοι οἱ βίοι ποτὲ μετὰ τῆς ἐν Ὀδησσῷ ἀκολουθίας;

Τοσαῦτα περὶ τῶν Ἐκδόσεων. Καὶ ἐν τῇ παρούσῃ ἐπεστήσαμεν τὴν προσοχὴν τοῦ Ἐκδότου ἐπί τινων ἁμαρτημάτων παρεισφρυσάντων ἐκ τῶν παλαιοτέρων Ἐκδόσεων, ἅτινα μετὰ τῶν τυχαίων τυπογραφικῶν θέλουσι διορθωθῇ ἐν τέλει τῆς βίβλου.

Ἀπομένει νὰ εἴπωμεν νῦν, ὅπως τὰ περὶ τοῦ ἡμετέρου Ἁγίου συμπληρωθῶσι, τινὰ ἀφορῶντα ἰδίως τὸ ἐν Κερκύρᾳ Λείψανον αὐτοῦ, ὧν πολλὰ παραλαμβάνομεν ἐκ τοῦ βιβλίου. «Ἀληθὴς ἔκθεσις περὶ τοῦ ἐν Κερκύρᾳ θαυματουργοῦ Λειψάνου τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος, παρὰ Νικολάου τοῦ Βουλγάρεως, νῦν δὲ ἐξελληνισθεῖσα μετὰ σημειώσεων ὑπὸ Ν Τ. Βουλγάρεως καὶ Ν. Β. Μάνεση 1).»

Τοῦ ἁγ. Σπυρίδωνος ἔνδοξον μνείαν ποιοῦνται ὁ Ἀθανάσιος (ἀπολογ. Β΄.) ὁ Ἱερώνυμος (**de Scriptor. Eccles**), ὁ Εὐσέβιος (Ἐκκλ. Ἱστορ.

1) Ἐξεδόθη δὶς, ἐν Κερκύρᾳ τῷ 1857, καὶ ἐν Ἐνετίᾳ τῷ 1880.

Γ'. 3.) ὁ Κυζικηνὸς, ὁ Γελάσιος, ὁ Συμεὼν Μεταφραστὴς, ὡς ἄνω ἐρρέθη, ὁ Ρουφῖνος (Α'. 5) ὁ Σωζόμενος ('Εκκλ. 'Ιστορ. α. 6'.) ὁ Νικηφόρος Κάλλιστος ('Εκκλ. 'Ιστ. η'. 15, 42). ὁ Γρηγόριος Καισαρείας ὁ Τριφύλλιος ἐν τοῖς 'Ιάμβοις αὐτοῦ, ὁ Σούρης (Τόμ. 5'.) ὁ Λιπτομάνος (Τόμ. ε'.) ὁ Βέδας, Σουίδας, Βαρώνιος, Γλυκᾶς καὶ ἐκ τῶν μετὰ ταῦτα πλεῖστοι ἄλλοι. Τὴν μνήμην αὐτοῦ ἐνῶ ἡ 'Ανατολικὴ 'Εκκλησία ἑορτάζει τῇ 12 Δεκεμβρίου, ἡ Δυτικὴ ἑορτάζει τῇ 14, κατατάσσουσα αὐτὸν μεταξὺ τῶν *'Ομολογητῶν*, ὑποστάντα μαρτύριά τινα περὶ τὸ 304 ἔτος, ἐπὶ αὐτοκράτορος Μαξιμίνου ἐν Κύπρῳ· ἐξώρυξαν δῆλα δὴ τὸν δεξιὸν αὐτοῦ ὀφθαλμὸν, ἀπέκοψαν τὰ ἄρθρα τοῦ ἀριστεροῦ γόνατος καὶ κατηνάγκασαν αὐτὸν εἰς ἐργασίαν ἐν τοῖς μεταλλείοις. Ταῦτα κατὰ τὸ Δυτικὸν μαρτυρολόγιον. 'Αποθανὼν ὁ ἱερὸς Σπυρίδων τῷ 350 ἔτει, ἔμεινεν ὑπὸ τὴν γῆν ἑκατὸν ἔτη. Τὸ λείψανον αὐτοῦ μετηνέχθη ἐκ Κύπρου εἰς Κωνσταντινούπολιν. 'Ο Νικόλαος Βούλγαρης, προσφωνῶν τὴν *Κατήγησιν* αὐτοῦ τῷ ἐν Κερκύρᾳ Λατινεπισκόπῳ Καρόλῳ Λάβιᾳ λέγει ὅτι ὁ δεξιὸς βραχίων τοῦ 'Αγίου σώζεται τιμώμενος ἐν Ρώμῃ, ὅτι ἄδηλον ἂν ἐπέμφθη ἐκεῖσε ἐκ Κερκύρας ἢ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἢ ἐκ Κύπρου, ἔνθα ἐτάφη ὁ Σπυρίδων καὶ ὅτι ἐκ τῶν πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, Χριστόδουλον Βούλγαρην, Μ. Πρωτοπαπᾶν Κερκύρας, δοθεισῶν πληροφοριῶν παρὰ τῶν μοναχῶν τοῦ τάγματος τοῦ ἁγ. Φιλίππου τοῦ Νεγνὶ, ὅτε ἐφοίτα εἰς τὸ 'Εκπαιδευτήριον αὐτῶν, δηλοῦται ὅτι ὁ πάπας Κλήμης Η'. ἐδωρήσατο τὸ Λείψανον τοῦτο τῷ Καρδιναλίῳ Βαρωνίῳ, ὅστις ἀφιέρωσε κατόπιν αὐτὸ εἰς τὴν νέαν 'Εκκλησίαν τῶν μοναχῶν ἐκείνων.(1)

Τὸ Λείψανον τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος περιῆλθεν εἰς κατοχὴν τῆς οἰκογενείας Βούλγαρη κατὰ τὸν ἑξῆς τρόπον. Κατὰ τὴν "Αλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, (1453) ἱερεύς τις, Γεώργιος Καλοχαιρέτης, εὔπορος καὶ εὐπατρίδης τῆς Πόλεως, (ὡς ἐξάγεται ἐξ ἐγγράφου τοῦ ἔτους 1613 σωζομένου ἐν τῷ Ναῷ τοῦ 'Αγίου) παρέλαβεν ἐν τῇ ταραχῇ ἐκείνῃ, ὅπως σώσῃ ἀπὸ τῶν βαρβάρων, τὰ ἐν τῇ 'Εκκλησίᾳ αὐτοῦ ἀποκείμενα Λείψανα τοῦ ἁγ. Σπυρίδωνος καὶ τῆς ἁγ. Θεοδώρας μετ' ἄλλων τεμαχίων Λειψάνων καὶ ἐκόμισεν αὐτὰ τῷ 1456, τρία ὅλα ἔτη μετὰ τὴν "Αλωσιν, εἰς τὴν Παραμυθίαν τῆς 'Ηπείρου. Ποῦ περιέφερε τὰ λείψανα ἐπὶ τρία ὅλα ἔτη εἶναι ἄγνωστον. 'Ο 'Ανδρέας Μάρμορας (**Istor di Corfu. p. 262**) λέγει ὅτι ἐνέκλεισεν αὐτὰ εἰς δύο σάκκους πληρωθέντας ἀχύρων καὶ ἐπὶ ὑποζυγίου διεβίβασεν αὐτὰ ἀνενόχλητος διὰ τῆς

1) 'Εν Ζακύνθῳ καθὰ ἐβεβαίωτεν ἡμῖν ὁ κ. Ραρτάνης, οἱ ἐν τῇ Ακτινικῇ Μητροπόλει τοῦ ἁγ. Μάρκου κατέχουσι τεμάχιον μικρὸν Λειψάνου, ὃ ἰσχυρίζονται ὅτι εἶναι τοῦ ἁγ. Σπυρίδωνος, κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ ὁποίου ἐκτίθεται εἰς προσκύνησιν.—Κατὰ σημείωσιν, ἣν προστέθηκεν ὁ κλέσ. ἱερεὺς Κων. Βούλγαρης εἰς τὴν νέαν ἔκδοσιν τῆς 'Αληθοῦς ἐκθέσεως κ.λ, ἔλαβε τῷ 1872 πιστοποιητικὸν γράμμα παρὰ τοῦ λατινεπισκόπου τῆς πόλεως Φερεντίνου (ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Ρώμης) ὅτι ἐν τῇ ἀποθήκῃ τῶν λειψάνων τῆς ἐν Ρώμῃ ἐκκλησίας S. Maria di Vallicella καλουμένης τῶν Φιλιππινῶν, σώζεται εἰς βραχίων τοῦ 'Αγίου, ἐν ἀρχαίᾳ μεταλλίνῃ θήκῃ, βραχιονοειδοῦς σχήματος καὶ φερούσης ἀνάγλυφον τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου.

πορθουμένης 'Ελληνικῆς χώρας, πείθων τοὺς ἀπαντῶντας αὐτὸν ὅτι τὸ φορτίον του περιεῖχεν ἁπλῆν κτηνοτροφήν. Ἐκ Παραμυθίας μετέβη μετὰ τῶν Λειψάνων εἰς Κέρκυραν, ἀπολαύουσαν ἐλευθερίας τινὸς ὑπὸ τοὺς 'Ενετοὺς, ὅπου ἐγένετο δεκτὸς μετὰ γενναίας φιλοξενίας. Τὰ Λείψανα διετέλουν ἐν τούτοις εἰς κατοχὴν τοῦ Καλοχαιρέτη. Μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ, οἱ τρεῖς υἱοὶ Φίλιππος, Λουκᾶς καὶ Μάρκος διενεμήθησαν τὴν πατρικὴν οὐσίαν, δηλαδὴ τὰ Λείψανα. 'Η διανομὴ ἐγένετο διὰ συμβολαιογραφικῆς πράξεως, ἧς τὸ ἑλληνικὸν κείμενον ἀπωλέσθη, σώζεται δὲ μόνον ἑλληνικὴ μετάφρασις, ὑπὸ χρονολογίαν 17 Μαΐου 1483. Καὶ οἱ μὲν δύο πρῶτοι ἔλαβον τὸ τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος, ὁ δὲ τελευταῖος τὸ τῆς ἁγ. Θεοδώρας Λείψανον μετὰ τῶν λοιπῶν τεμαχίων. Τῷ 1849 ὁ Φίλιππος ἠθέλησεν, ἄγνωστον ἐκ ποίων λόγων ὁρμώμενος, νὰ μεταφέρῃ τὸ τοῦ ἁγ. Σπυρίδωνος Λείψανον εἰς 'Ενετίαν, ἐζήτησε δὲ καὶ ἔλαβε παρὰ τοῦ Δουκὸς τῆς 'Ενετίας Αὐγουστίνου Βραγαδίνου δύο γράμματα ἐξασφαλίζοντα τὰ Λείψανα μέχρι τῆς ἀφίξεως αὐτῶν εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην. Οἱ Κερκυραῖοι ὅμως, λυπούμενοι ἐπὶ τούτῳ, ὁμοφώνως ἱκέτευσαν αὐτὸν νὰ μὴ πραγματοποιήσῃ τὸν σκοπὸν αὐτοῦ· εἰς δὲ τὰς ἱκεσίας ταύτας ἐνδοὺς ὁ Φίλιππος κατέθηκε τὸ Λείψανον ἐν τῷ τῆς κοινότητος ναῷ τοῦ Ταξιάρχου καὶ αὐτὸς δὲ ἔμεινεν ἐν Κερκύρᾳ ὡς κτήτωρ. 'Αποθανόντος τοῦ Φιλίππου ἡ κληρονομία τοῦ Λειψάνου ἀπέμεινεν ἀφ' ἑνὸς τῇ χήρᾳ Μαρίᾳ καὶ τῇ ἀνηλίκῳ θυγατρὶ 'Ασιμίνῃ, ἀφ' ἑτέρου τῷ ἑτέρῳ ἀδελφῷ Λουκᾷ, συγκληρονόμῳ, ὡς εἴπομεν, ὅστις διέμενε τότε ἐν "Αρτῃ. 'Εκεῖνος μαθὼν τοῦ ἀδελφοῦ τὸν θάνατον, «ἵνα τύχῃ ἡ ἀνεψιά του 'Ασιμίνη *βελτίονος συνοικεσίου*, λέγει ἡ *"Εκθεσις*, παρεχώρησεν αὐτῇ τὰ ἐπὶ τοῦ Λειψάνου δικαιώματα αὐτοῦ» ἀποκλείσας πάντα ἄλλον συγγενῆ. Τὸ ἔγγραφον, ἀπὸ Σεπτεμβρίου 1512 χρονολογούμενον, συνταχθὲν ἐνώπιον τοῦ Μητροπολίτου "Αρτης 'Ιακώβου καὶ φέρον τὰς ὑπογραφὰς τῶν μαρτύρων, σώζεται παρὰ τῇ οἰκογενείᾳ Βούλγαρη. «'Αφοῦ ἡ δωρητήριος αὕτη πρᾶξις ἔφθασεν εἰς Κέρκυραν, προστίθησιν ἡ *"Εκθεσις*, ἔγινε λίαν ἐπιζήτητος ἡ χεὶρ τῆς 'Ασιμίνης», ἥτις τέλος συνεζεύχθη τῷ εὐπατρίδι Κερκυραίῳ Σταματίῳ Βούλγαρη, ὅστις εἰς προῖκα ἔλαβε τὸ ἱερὸν Λείψανον διὰ προικοσυμφώνου γεγραμμένου ἐνώπιον τοῦ Συμβολαιογράφου Πέτρου Σπόγγου, τῇ 13 Μαρτίου 1521, ἐν ᾧ ἀπαντᾷ καὶ ἡ ἀφελὴς αὕτη ἔκφρασις «ὁμοίως τῆς δίδει εἰς προῖκα καὶ εἰς ὄνομα προικὸς *(το.μῶ εἰπεῖν μετ' εὐ.λαβίας)* τὸ τίμιον καὶ ἅγιον Λείψανον τοῦ ἁγ. Σπυρίδωνος τοῦ θαυματουργοῦ, ὅλον καθὼς εὑρίσκεται»1). 'Αποθανόντος τοῦ Σταματίου Βούλγαρη, ἄγνωστον ἀκριβῶς πότε (—τῷ 1566 δὲν ἔζη πλέον—) τῷ 1571, 25 Νοεμβρίου, ἡ χήρα, γραῖα ἤδη, ἐκληροδότησε τὸ Λείψανον διὰ συμβολαιογραφικῆς πράξεως εἰς τοὺς δύο υἱοὺς αὐτῆς, ἱερεῖς, 'Αρτέμιον καὶ Νικόλαον Τῷ 1605,

1) Τὸ δὲ τῆς ἁγ. Θεοδώρας Λείψανον ὁ κληρονόμος αὐτοῦ Μάρκος Καλοχαιρέτης, ὀρθῶς ποιῶν, εἶχεν ἤδη ὁμοίρᾳ ἀπὸ τοῦ 1483 τῇ Κοινότητι τῆς Νήσου Κερκύρας.

ἀποθανόντος ἤδη τοῦ ἱερέως Νικολάου, ὁ Ἀρτέμιος ἐξελέχθη Μ. Πρωτοπαπᾶς τῆς Κερκύρας. Τῷ **1608** ἀποθανὼν κατέλιπε τρεῖς υἱούς, ὧν οὐδεὶς Κληρικός. Μακροὶ δικαστικοὶ ἀγῶνες προῆλθον ἐντεῦθεν, πολλῶν ἀπαιτούντων δικαιώματα ἐπὶ τοῦ Ἁγίου, χάριν τῶν ἐξ αὐτοῦ τῶν ὠφελειῶν καὶ τῶν προσόδων. Τῷ **1751** ἐκηρύχθη ὁ Ναὸς τοῦ Ἁγίου *Σταυροπήγιον*, ὑπὸ τὴν Ἐξάρτησιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου. Ἐπὶ τέλους διὰ ρητῆς διατάξεως, ὡς λέγει ἡ *Ἔκθεσις*, ἠκυρώθη πᾶσα προηγουμένη πρᾶξις καὶ ἐπεκυρώθη ἡ Πατρωνεία ἐπὶ τοῦ Λειψάνου εἰς τὸν οἶκον Βούλγαρη. Τῷ **1772** ἀπένειμεν ἡ Ἐνετία τῇ οἰκογενείᾳ τὸν τίτλον *Κόμητος*, διὰ τὰς πρὸς τὴν πατρίδα ὑπηρεσίας.

Τὴν κλεῖδα τῆς Λάρνακος τοῦ Λειψάνου εἶχεν ἀρχῆθεν ὁ κτήτωρ. Ἐπὶ τῶν δύο κτητόρων Ἀρτεμίου καὶ Νικολάου προσετέθη καὶ δευτέρα κλείς, λαβόντος ἑκάστου μίαν. Μετά τινα ἔτη προσετέθησαν καὶ ἕτεραι δύο κλεῖδες (ἐν ὅλῳ τέσσαρες), ὧν μίαν ἐκράτει ὁ τῆς Νήσου Βάϊλος καὶ μίαν εἷς τῶν Συνδίκων. Πᾶσαι αἱ κλεῖδες αὗται ἐμαρτύρουν τὴν ἔλλειψιν ἀμοιβαίας πίστεως καὶ φόβον μὴ τὸ Λείψανον αἴφνης, γενόμενον ἀνάρπαστον, ἁπαχθῇ ἐκτὸς τῆς Κερκύρας ἢ καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἐνετικοῦ κράτους. Κατ' ἀρχὰς τὰ τοῦ Ναοῦ διεχειρίζοντο μετὰ τῶν κτητόρων καὶ τέσσαρες ἐπίτροποι, μὴ ἀνήκοντες τῇ οἰκογενείᾳ Βούλγαρη. Τῷ **1679** προσετέθη καὶ πέμπτος ἐπίτροπος· τῷ **1711** περιωρίσθησαν εἰς δύο· τῷ **1721** τέλος ἀπεδόθη ἡ διαχείρισις εἰς μόνην τὴν οἰκογένειαν, μὴ καταργηθέντων καὶ τῶν ἐπιτρόπων.

Ἡ Ἐνετικὴ κυβέρνησις ἀπένειμε κατὰ διαφόρους καιροὺς πολλὰ προνόμια καὶ ἀναθήματα ἐλαίου, ἀργυρῶν κανδηλῶν καὶ ἄλλων πολυτίμων σκευῶν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγίου. Τιμὰς ἐξηκολούθησαν ἀπονέμοντες οἱ τοὺς Ἐνετοὺς διαδεχθέντες Γάλλοι. Ἀπελθόντων τῷ **1800** καὶ τῶν Γάλλων ἐκ τῆς Νήσου καὶ ἱδρυθείσης τῆς Ἰονίου Πολιτείας ἡ οἰκογένεια Βούλγαρη ἐζήτησεν ἵνα τεθῇ ὁ Ναὸς μετὰ τοῦ Λειψάνου ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ρωσσίας. Παῦλος ὁ Α΄. αὐτοκράτωρ παρεχώρησε δι' αὐτοκρατορικοῦ θεσπίσματος τὴν προστασίαν καὶ ἐτησίαν προσφορὰν **125** ρουβλίων. Ἔκτοτε ἡ εἰκὼν τοῦ ρωσσικοῦ στέμματος ὑπάρχει ἀνηρτημένη ἐν τῷ Ναῷ παρὰ τὸν ἐπισκοπικὸν θρόνον. **1**)

Προστιθέμεθα ὀλίγα τινὰ περὶ τῶν Ναῶν ἐν οἷς κατετέθη ἀρχῆθεν τὸ Λείψανον. Κατ' ἀρχὰς κατετέθη ἐν τῷ Ναῷ τοῦ ἁγ. Ἀθανασίου, κειμένῳ παρὰ τοὺς ὁμωνύμους προμαχῶνας τῆς πόλεως καὶ κατόπιν τῷ **1808** ὑπὸ τῶν Γάλλων κατεδαφισθέντι. Ἐκεῖ ἐναπέκειτο καὶ τὸ τῆς ἁγ. Θεοδώρας Λείψανον. Ἐντεῦθεν μετηνέχθησαν εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγ. Λαζάρου, κείμενον παρὰ τὸ προάστειον ἁγ. Ρόκκου (**San Rocco**). Ὅτε δὲ κατηδαφίσθησαν αἱ ἐκτὸς τῆς πόλεως οἰκίαι καὶ Ἐκκλησίαι, ὅπως ἐγερθῶσιν ἐκεῖ τείχη, μετηνέχθησαν τὸ μὲν Λείψανον τοῦ ἁγ. Σπυρίδωνος

1) Ἐπὶ τοῦ κριμαϊκοῦ πολέμου ἡ ἐν Κερκύρᾳ Ἀγγλικὴ Προστασία εἶχε κατακοιδάσῃ τὸ στέμμα ἐκεῖνο.

εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ταξιάρχου Μιχαήλ (**1489**), τὸ δὲ τῆς ἁγ. Θεοδώρας εἰς τὸν τοῦ ἁγ. Νικολάου. (Ἐκεῖ τὸ τῆς ἁγ. Θεοδώρας ἔμεινε μέχρι τοῦ **1740** ὅτε μετηνέχθη εἰς τὸν τῆς Κοινότητος ναὸν τοῦ Ταξιάρχου. Τῷ **1841**, ἀνοικοδομηθείσης τῆς Ἐκκλησίας Θεοτόκου Σπηλαιωτίσσης καὶ ὁρισθείσης μητροπολιτικῆς Ἐκκλησίας, μετετέθη ἐκεῖ καὶ τὸ Λείψανον, ὅπου καὶ νῦν ἀπόκειται.) Ὁ Σταμάτιος Βούλγαρης, δύο ἔτη μετὰ τὸν γάμον του τῷ **1527** ἔλαβεν ἄδειαν παρὰ τοῦ Βαΐλου τῆς Κερκύρας Νικολάου Βραγαδίνου ὅπως κτίσῃ ἴδιον ναὸν τοῦ Ἁγίου, ἐν τῷ προαστείῳ τῆς πόλεως παρὰ τὸν ναὸν τοῦ ἁγ. Λαζάρου, οὐχὶ μακρὰν τῶν νῦν σωζομένων πρὸς τὸ νέον φρούριον προμαχώνων τῆς πόλεως. Τὸ Λείψανον μετηνέχθη ἐν τῷ νεοδμήτῳ ναῷ τῷ **1531**, μετὰ μακρὸν δικαστικὸν ἀγῶνα πρὸς τοὺς Συνδίκους τῆς πόλεως, προτιμῶντας νὰ μένῃ τοῦτο ἐν τῷ τῆς Κοινότητος ναῷ τοῦ Ταξιάρχου. Κατὰ τὴν ἐν ἔτει **1537** ἐπίθεσιν κατὰ τῆς νήσου τοῦ Σουλτὰν Σουλεϊμὰν, μετηνέχθη τὸ Λείψανον *προσωρινῶς*, ὅπως ἐξασφαλισθῇ, εἰς τὸ ἐν τῷ παλαιῷ φρουρίῳ παρεκκλήσιον τῶν ἁγίων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ, ἔνθα προσέφυγε καὶ ἡ οἰκογένεια Βούλγαρη. Τῷ **1577** οἱ Ἀρτέμιος καὶ Νικόλαος Βουλγάρεις ἠναγκάσθησαν νὰ μεταφέρωσιν αὐτὸ καὶ τὰ σκεύη τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγ. Σπυρίδωνος εἰς τὸν ἐν τῷ προαστείῳ Γαρίτσης ναὸν τοῦ ἁγ. Νικολάου, διότι ἡ ἐνετικὴ ἀρχὴ κατηδάφισε τὸν ναὸν ἐκεῖνον, πρὸς οἰκοδομὴν τῶν ὀχυρωμάτων τῆς πόλεως. Εἰς ἀντάλλαγμα παρεχωρήθησαν αὐτοῖς ἕτερα γήπεδα, ἐφ' ὧν κατόπιν ἀνηγέρθη ὁ νῦν ὑπάρχων τοῦ Ἁγίου Ναός, ὅστις ἐγκαινιασθεὶς τῷ **1589** συνεπληρώθη ἐξ ὁλοκλήρου τῷ **1594**, **1**) κἀι ἐν ᾧ εἶναι κατατεθειμένον τὸ Λείψανον.

Τὸ Λείψανον δὶς τοῦ ἔτους ἐκτίθεται εἰς κοινὴν προσκύνησιν ἐν τῷ Ναῷ, ἐπὶ τρεῖς μὲν ἡμέρας κατὰ τὴν ἑορτὴν (**11**—**13** Δεκεμβρίου), τέσσαρας δὲ τὸ Πάσχα (Μ. Σάββατον—Τρίτης τῆς Διακαινισίμου). Πανταχόθεν οἱ χριστιανοὶ μετὰ ζήλου καὶ πολλῶν καὶ πλουσίων ἀναθημάτων προστρέχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς, τελουμένων ἀγρυπνιῶν. Τῇ **12** Δεκεμβρίου καὶ τῇ Τρίτῃ τοῦ Πάσχα ὁ ἱεροκήρυξ ἐκφωνεῖ μετὰ τὴν Λειτουργίαν κατάλληλον ἐγκώμιον **2**).

1) Ἐν τῷ Ναῷ τούτῳ ἐγένοντο ἐπικειλημμένως καὶ γίνονται πλεῖσται βελτιώσεις καὶ κεκλωπισμοὶ κατὰ μέγα μέρος δι' ἐκτάκτων συνδρομῶν τῶν χριστιανῶν. Ἀπὸ τοῦ **1727** ἐκόσμουν τὴν ὀροφὴν αὐτοῦ ὁλόκληροι περικαλλέστατοι εἰκόνες, ἔργα καλλιτεχνικώτατα ἑνὸς τῶν ὀλίγων τοῦ γένους ζωγράφων, ἀκμακεριμμένων τότε, τοῦ Παναγιώτου Δοξαρᾶ. Κερκυραίου Δυστυχῶς αἱ εἰκόνες ἐκεῖναι αἵτινες σήμερον θὰ ἦσαν πολύτιμον μνημεῖον Βυζαντινικῆς ζωγραφικῆς, ἐξ ἀμελείας παρακκίρως ἐφθάρησαν. Πρὸ τριακονταετίας περίπου ἀντικατεστάθησαν δι' ἀντιγράφων τοῦ κ. Ν. Ἀσπιώτη, αὐταὶ δὲ αὗται τοῦ Δοξαρᾶ, μὴ ἐκτιμηθεῖσαι δεόντως διεκορπίσθησαν καὶ ἐκτὸς δύο σωζομένων, αἱ λοιπαὶ ἐξηφανίσθησαν. Ὁ νῦν τὰ τῆς Ἐκκλησίας διευθύνων Ἀρχιμανδρίτης Κωνστ. Βούλγαρης διεκινύει ζῆλον εἰς καλλωπισμὸν αὐτῆς. Εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο ἂν ὁ Ναὸς διὰ τῶν πλουτίων τακτικῶν εἰσοδημάτων αὐτοῦ ἀνεκαινίζετο ἐπὶ τὸ μεγαλοπρεπέστερον, ἀλλαμένου αὐτῷ σταυροειδοῦς Βυζαντιακοῦ ρυθμοῦ, ἀντὶ τοῦ ἁπλοῦ τετραπλεύρου. Ἤδη ἀνεκαινίσθη τὸ καταπέτασμα καὶ τὸ ἔδαφος, καλλιτεχνικὰς δὲ εἰκόνας ἐξειργάσθη ὁ κ. Σ. Προσαλέντης.

2) Τῷ **1771** ἐδημοσιεύθη ἐν Ἐνετίᾳ παρὰ τῷ Α Βόρτολι Ἐγκώμιον εἰς τὸν Ἅγιον ὑπὸ Βησσαρίωνος Κερκύρ, Ἀρχιμανδρίτου, τοῦ Λευκαδίου. Τὸ βιβλίον εἶναι νῦν σπανιώτατον.

Λιτανείαι τοῦ Λειψάνου γίνονται ἐνιαυσίως τέσσαρες. Πρώτη, τῇ 11 Αὐγούστου εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἐν ἔτει 1716 λυτρώσεως τῆς νήσου ἐκ τῆς τῶν Τούρκων πολιορκίας. Δευτέρα, τῇ ά. κυριακῇ τοῦ Νοεμβρίου, θεσπισθεῖσα ἀπὸ τοῦ ἔτους 1673 ὑπὸ τῆς ἐνετικῆς ἀρχῆς, ἕνεκα τῆς κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἐνσκηψάσης πανώλης. Τρίτη τὸ Μ. Σάββατον, ἐκ παλαιῶν χρόνων τελουμένη, ἕνεκα τῆς κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ Πάσχα ἐγκαίρου ἀφίξεως σιτοφόρου πλοίου, δι' ἧς ἡ Κέρκυρα ἀπηλλάγη, θείᾳ συνάρσει, σιτωδίας, ἀπειλούσης ὄλεθρον. Ἡ τετάρτη εἶναι ἡ μεγαλοπρεπεστέρα καὶ διαρκεστέρα πασῶν, περιερχομένη τὴν πόλιν ἅπασαν· τελεῖται δὲ τῇ Κυριακῇ τῶν Βαΐων, ἐπίσης εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἐνσκηψάσης τῷ 1630 πανώλης.—Μέχρι τοῦ 1695 τὸ Λείψανον λιτανευόμενον ἐφέρετο ἀσκεπές, εἰς τὰς ἀγκάλας βασταζόμενον ὑπὸ ἑνὸς μόνου ἱερέως. Τοῦ τρόπου τούτου θεωρηθέντος ἀπρεποῦς ἐκομίσθη ἐκ Βενετίας, δαπάνῃ Θωμᾶ Μοτσάνεγα, θήκη ἀργύρῳ καὶ χρυσῷ πεποικιλμένη, καὶ ἐν μέρει κρυστάλλῳ κεκαλυμμένη, ἐν ᾗ ἀπετέθη τὸ Λείψανον, καὶ ἥτις φυλάσσεται ἐντὸς τῆς ἐξωτερικῆς μεγάλης ἀργυρᾶς Λάρνακος. Αἱ λιτανεῖαι τῆς θήκης, φερομένης ὑπὸ ἱερέων, τελοῦνται μεγαλοπρεπῶς. Ἐπὶ Ἑνετῶν παρηκολούθουν αὐτὰς αἱ δημόσιαι ἀρχαὶ ἅπασαι καὶ πολλάκις καὶ ὁ Λατινεπίσκοπος, λαμπαδηφοροῦντες. Ἄλλοτε, ἐκ τῶν τεσσάρων ἱερέων τῶν βασταζόντων τὴν θήκην, δύο ἦσαν ἐκ τῆς κτητορικῆς οἰκογενείας Βούλγαρη καὶ δύο ἐκ τοῦ μοναχικοῦ τάγματος τοῦ ἁγ. Βασιλείου (διότι δῆθεν ὁ ἅγιος ἀνῆκεν εἰς αὐτό). Ἡ μεγαλοπρέπεια ἐξηκολούθησε καὶ ἐπὶ Γάλλων καὶ ἐπὶ Ἄγγλων καὶ μετὰ τὴν Ἕνωσιν 1).

1) Ἀπό τινων ἐτῶν παρατηρεῖται δυστυχῶς παρακμὴ τῆς παλαιᾶς ἐκείνης μεγαλοπρεπείας.

Ἔγραφον ἐν Κερκύρᾳ, κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1883.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ Κ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΣ.

ΕΘΝΙΚΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΥΛΛΟΓΗ ΝΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΔΑΤΟΥ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΩ ΙΒ'.

ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ

ΤΟΥ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΥ

Ἐν τῷ μικρῷ Ἑσπερινῷ ἱστῶμεν Στίχους ὲ. καὶ ψάλλομεν στιχηρὰ προσόμοια Ἦχος πλ. ὲ.

Ὦ τοῦ Παραδόξου Θαύματος.

Πάτερ Σπυρίδων μακάριε, Θαυμάτων πέλαγος ὤν, καὶ πηγὴ ἀνεξάντλητος, νόσῳ κατεχόμενον, καὶ θανάτῳ Κωνστάντιον, τὸν Βασιλέα τούτων ἀπήλλαξας· καὶ νουθεσίαις αὐτὸν κατέπεισας, παρατηρεῖν ἀεί, Ἱερεῦσιν ἅπασιν ὡς τῷ Θεῷ, πάντοτε λατρεύουσι, καλῶς προσφέρεσθαι.

Πάτερ Σπυρίδων θαυμάσιε, ταῖς ἀρεταῖς γεγονώς, ὑψηλὸς καὶ περίβλεπτος, Ἱεράρχης ἄκακος, ἐχρημάτισας Ὅσιε, καλῶς ποιμάνας Χριστοῦ τὸ ποίμνιον, καὶ πάντα λύκον πόρρω ἀπήλλασας, καὶ καθωδήγη-

σας, πρὸς τὴν ἐπουράνιον μάνδραν πιστοὺς, τούτοις προηγούμενος Ποιμὴν ὡς ἄριστος.

Πάτερ Σπυρίδων πανόλβιε, τὸν ἐν Τριάδι Θεὸν, προσκυνῶν καὶ σεβόμενος, τὴν Ἀρείου ἄθεον, σὺ καθεῖλες διαίρεσιν· καὶ τὸν ἀχρόνως Πατρὸς ἐκλάμψαντα, καὶ ἐκ μὴ ὄντως τὸν Κόσμον ἅπαντα, δημιουργήσαντα, Λόγον ἀνεκήρυξας ἴσον Πατρὶ, τούτου τε τὴν δύναμιν τὴν ἐνυπόστατον.

Δόξα. Ἦχος ά.

Ὅσιε Πάτερ μακάριε, Σπυρίδων σοφὲ, τὴν νεκράν, ὥσπερ ζῶσαν, ἐπηρώτας δι' ἀγάπην Θεοῦ. Ὄφιν δὲ μετέβαλες εἰς χρυσὸν, ὁ πενίαν ἀσκῶν· ῥύσιν δὲ ἐπέσχες Ποταμοῦ, συμπαθήσας λαῷ. Βασιλεῖ δὲ παρέστης Ἰατὴρ τῇ προνοίᾳ Θεοῦ· νεκροὺς δὲ πάλιν ἤγειρας, ὡς αὐτοῦ Μαθητής· τὴν πίστιν δὲ ἐτράνωσας, ἀναμέσον Πατέρων πολλῶν· πάντα οὖν ἰσχύων ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί σε Χριστῷ· αὐτὸν ἱκέτευε, σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Καὶ νῦν. Προεόρτιον. Ἦχος ά.

Προεορτάσωμεν λαοὶ Χριστοῦ τὰ Γενέθλια, καὶ τὸν νοῦν ἐπάραντες ἐπὶ τὴν Βηθλεὲμ, ἀναχθῶμεν τῇ διανοίᾳ, καὶ κατίδωμεν τὸ ἐν σπηλαίῳ μέγα Μυστήριον. Ἠνοίκται γὰρ ἡ Ἐδὲμ, Θεοῦ προερχομένου ἐκ Παρθένου ἁγνῆς, τέλειος ὑπάρχων ὁ αὐτὸς ἐν Θεότητι καὶ ἀνθρωπότητι· διὸ κράξωμεν· Ἅγιος ὁ Θεὸς, ὁ Πατὴρ ὁ ἄναρχος, Ἅγιος ἰσχυρὸς, ὁ Υἱὸς ὁ σαρκωθείς,

Ἅγιος ἀθάνατος, τὸ παράκλητον Πνεῦμα, Τριὰς Ἁγία δόξα σοι.

Εἰς τὸν Στίχ. Ἦχος β'. Οἶκος τοῦ Εὐφραθᾶ.

Χαίροις Ἱεραρχῶν, τὸ κλέος Θεοφόρε, Πατὴρ ἡμῶν Σπυρίδων, τῆς Οἰκουμένης πρέσβυς, πρὸς τὸν Θεὸν θερμότατος.

Ὕμνοις σου τὴν σεπτὴν, καὶ φωτοφόρον μνήμην, τελοῦντες ἐπαξίως, δοξάζομεν ἀπαύστως, Χριστὸν τὸν σὲ δοξάσαντα.

Σὺ Πάτερ τὸ τριττὸν, τῆς Θεαρχίας κράτος, ἐν μέσῳ τῆς Συνόδου, κηρύξας τὸν ληρῶδη, Φιλόσοφον κατήσχυνας.

Δόξα. Ἦχος πλ. δ'.

Ἔγνως μὲν τῇ πολιτείᾳ σου, Θεὸν τὸν βλέποντα τὰ κρύφια, τὴν δὲ ψυχήν σου δεκτικὸν τῆς Τριάδος ἀπεργασάμενος σκήνωμα, ἀγνῶς ἐδέξω ταύτην Πάτερ Ὅσιε, καὶ νῦν ἀστράπτεις ἐμφορούμενος τοῦ θείου φωτός· διὸ καὶ τὸ τίμιον καὶ θεοφόρητον Σῶμά σου, ὡς ἱερὸν κειμήλιον ἔχοντες, καὶ πηγὴν ὄντως παντοίων θαυμάτων, πίστει συνερχόμενοι, Ἱεράρχα σὲ δοξάζομεν, ῥῶσιν κομιζόμενοι ψυχῆς καὶ σώματος· ὡς γὰρ μιμητὴς τοῦ Δεσπότου, τοῖς πιστοῖς νέμεις τὰ πρόσφορα.

Καὶ νῦν. Ὁ αὐτός. Προεόρτιον.

Βηθλεὲμ ἑτοιμάζου, εὐτρεπίζέσθω ἡ φάτνη· τὸ σπή-

ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΕΤΣΟΒΕΙΟΝ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΔΙΑΥΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΕΚΠΟΙΗΤΟΡΕΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ

λαιον δεχέσθω, ἡ ἀλήθεια ἦλθεν, ἡ σκιὰ παρέδραμε· καὶ Θεὸς ἀνθρώποις ἐκ Παρθένου πεφανέρωται, μορφωθεὶς τὸ καθ' ἡμᾶς, καὶ θεώσας τὸ πρόσλημμα· διὸ Ἀδὰμ ἀνανεοῦται σὺν τῇ Εὔᾳ κράζοντες· ἐπὶ γῆς εὐδοκία ἐπεφάνη, σῶσαι τὸ γένος ἡμῶν.

ΕΝ ΔΕ ΤΩι ΜΕΓΑΛΩι ΕΣΠΕΡΙΝΩι

Τὸ, Μακάριος ἀνὴρ. Εἰς τὸ, Κύριε ἐκέκραξα, ἱστῶμεν στίχους ς', καὶ ψάλλομεν τὰ παρόντα Στιχηρὰ προσόμοια. Ἦχος ά.

Τῶν Οὐρανίων ταγμάτων.

Ἐν τῇ τοῦ Πνεύματος αἴγλῃ καταλαμπόμενος, τὸ ζοφερὸν καθεῖλεν, ὁ σοφὸς Ἱεράρχης, Ἀρείου καὶ λητρῳδὲς ὅθεν ἁπλῶς, δογματίσας Τριάδα σεπτὴν, ὑπὸ σοφῶν ἐδοξάσθη καὶ συνετῶν, καὶ τὴν Σύνοδον ἐκύρωσε.

Ταῖς οὐρανίαις ἀκτῖσι περιλαμπόμενος, τῇ τοῦ Χριστοῦ δυνάμει, τὰς ἰάσεις παρέχεις, ψυχῶν τε καὶ σωμάτων τοῖς πίστει θερμῇ, ἐκτελοῦσι τὴν μνήμην σου, Θεομακάριστε Πάτερ θαυματουργὲ, καὶ ὑμνοῦσι τὸν Σωτῆρα Χριστόν.

Τοῦ ἀμπελῶνος ἐργάτης διὰ τῆς πράξεως, τῶν ἐντολῶν ἐδείχθης τοῦ Χριστοῦ Θεοφόρε, διὸ τῆς Βασιλείας τῆς ἄνω λαβών, μυστικῶς τὸ δηνάριον, ἀδιαλείπτως Σπυρίδων ὑπὲρ ἡμῶν, Θεῷ εὔχου τῶν τιμώντων σε.

Ἕτερα Στιχηρὰ προσόμοια. Ἦχος ὁ αὐτός.
Ὦ τοῦ Παραδόξου Θαύματος.

Ὦ τοῦ Παραδόξου Θαύματος· τῷ λαμπρῷ Φωστῆρι, συμψάλλουσιν Ἄγγελοι, ὡς ζῶσα δὲ νεκρὰ αὐτῷ προσφθέγγεται, ὃς ῥεύματα ποταμοῦ, ἀναχαιτίσας τῷ ῥήματι ἔστησε· καὶ Διακόνου ποτὲ, τὴν ἀφωνίαν ὁ μέγας ἰάσατο· τὸ καυσῶδες τοῦ Ἡλίου, ὡς ἡ Παίδων κάμινος, μετεβλήθη εἰς δρόσον, Τριφυλῖνος διασώζεται.

Δεῦρο τῶν Πιστῶν τὸ σύστημα, τὸν ἁπλοῦν καὶ πρᾶον, ἀκέραιον ἄκακον, τὸν μέγαν ἐν Ἱεράρχαις προεξάρχοντα, Σπυρίδωνα τὸν σοφὸν, τὸν τῆς Νικαίας Συνόδου ὑπέρμαχον· τὸν καθελόντα νευραῖς, ὀρθῶν δογμάτων τὸν ἄθεον Ἄρειον, ἐπαξίως συνελθόντες, λαμπρῶς εὐφημήσωμεν, ὡς φωτίσαντα πᾶσαν, Οἰκουμένην τοῖς διδάγμασι.

Χαίροις ἡ λαμπρὰ καὶ ἡ εὔσημος, Κερκυραίων Πόλις, ὁμήγυρις ἐνδοξος· ἡ ἔχουσα τὴν Σορὸν τὴν τοῦ τρισμάκαρος, Σπυρίδωνος τοῦ σοφοῦ, ἐξ ἧς πηγάζει πιστοῖς τὰ ἰάματα, τοῖς πόρρω καὶ τοῖς ἐγγὺς, πρὸς ἀρρωγὴν ὀξυτάτη ὑπάρχουσα· καὶ σὲ Κερκύρα φρουροῦσα, ἀπὸ πάσης θλίψεως, καὶ λιμοῦ καὶ θανάτου, καὶ κινδύνων καὶ κακώσεων.

Δόξα, καὶ νῦν. Ἦχος ά. (Ὀκτώηχον).

Ποίημα Ἐμμανουὴλ Χρυσάφη τοῦ Δουκός.

Ἐψάλλετο ἐν τῇ Βασιλίδι τῶν Πόλεων.

Θεαρχίῳ νεύματι, πάντοθεν τὰ τῶν ἀνθρώπων συ-

ΕΘΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΕΥΓΕΝΙΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΕΠΟΠΤΗΡΙΟΝΤΟΡΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

στήματα, ἀπὸ οἰκείων δωμάτων φερόμενα.—Πλ. ά. Καταλαβόντα τὴν πανέντιμον τοῦ Λειψάνου σου θήκην, ἀξίως ἀσπάζονται.—β'. Αἱ δὲ ὑπέρτατοι τῶν ἐπὶ γῆς ἀξίαι, σὺν Βασιλεῖ ἡγεμόνι παραγενόμεναι.—Πλ. δ'. Τὸ Θεοφόρον καὶ ἀξιέπαινον σκῆνος ἐξάδουσαι, τῷ δέει κρατούμεναι, ὑπὲρ ἐπαίνου δὲ ποιούμεναι· καὶ ὁρατῶς ἐκβοῶσι τὴν τῶν ᾀσμάτων σοι μελῳδίαν· ἰδοὺ ὁ Θαυμάσιος Σπυρίδων νῦν προτίθεται.—γ'. Ἄρωμεν τοίνυν τὸν ὕμνον, καὶ κατὰ δύναμιν ὑμνήσωμεν τῶν Ἀρχιερέων τὸ μέγα κλέος.— Βαρύς. Διὰ τούτου γὰρ ἡ παγγενὴς, Κωνσταντιανῶν σωτηρία γίνεται· ᾧ ἀτενίζειν οὐκ ἰσχύουσιν ἔθνη πάντα, ἄξιόν τε ἀπονέμειν ἐφύμνιον.—δ'. Τούτου γὰρ τὸ τῶν θαυμάτων ὑπερέχει πᾶσαν ἔννοιαν —Πλ. δ'. Διὸ πάνσοφε Ἱεράρχα, ἀεὶ σὺν τῇ Μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ, καὶ μετὰ πότμον πρέσβευε διηνεκῶς, περιφρουρῆσαι καὶ σῶσαι, ἀπὸ πάσης προσβολῆς ἐναντίας τὴν νεολαίαν σου· τὴν γὰρ ὑμῶν προστασίαν κεκτήμεθα.—ά. Εἰς τοὺς αἰῶνας ἀγλαοφανῶς μακαρίζοντες.

Εἴσοδος· τὸ, Φῶς ἱλαρόν.

Τὸ προκείμενον τῆς ἡμέρας, καὶ τὰ Ἀναγνώσματα.

Παροιμιῶν τὸ Ἀνάγνωσμα.

Μνήμη δικαίου μετ' ἐγκωμίων, καὶ εὐλογία Κυρίου ἐπὶ κεφαλὴν αὐτοῦ. Μακάριος ἄνθρωπος ὃς εὗρε σοφίαν, καὶ θνητὸς ὃς εἶδε φρόνησιν· κρεῖσσον γὰρ αὐτὴν ἐμπορεύεσθαι, ἢ χρυσίου καὶ ἀργυρίου θησαυρούς· τιμιωτέρα δὲ ἔστι λίθων πολυτελῶν· οὐκ ἀντιτάσσεται αὐτῇ οὐδὲν πονηρόν, (εὔγνωστός ἐστι πᾶσι τοῖς ἐγγίζουσιν αὐτὴν) πᾶν δὲ τίμιον οὐκ ἄξιον αὐτῆς ἐστιν· ἐκ γὰρ τοῦ στόματος αὐτῆς ἐκπορεύεται δικαιοσύνη, νόμον δὲ καὶ ἔλεον ἐπὶ γλώσσης φορεῖ. Τοιγαροῦν ἀκούσατέ μου, ὦ τέκνα· σεμνὰ γὰρ ἐρῶ, καὶ μακάριος ἄνθρωπος, ὃς τὰς ἐμὰς ὁδοὺς φυλάξει· οἱ γὰρ ἔξοδοί μου, ἔξοδοι ζωῆς, καὶ ἑτοιμάζεται θέλησις παρὰ Κυρίου. Διὰ τοῦτο παρακαλῶ ὑμᾶς, καὶ προΐεμαι ἐμὴν φωνὴν υἱοῖς ἀνθρώπων, ὅτι ἐγὼ ἡ Σοφία κατεσκεύασα βουλὴν καὶ γνῶσιν καὶ ἔννοιαν· ἐγὼ ἐπεκαλεσάμην. Ἐμὴ βουλὴ καὶ ἀσφάλεια, ἐμὴ φρόνησις, ἐμοὶ δὲ ἰσχύς. Ἐγὼ τοὺς ἐμὲ φιλοῦντας ἀγαπῶ, οἱ δὲ ἐμὲ ζητοῦντες εὑρήσουσι χάριν καὶ δόξαν. Νοήσατε τοίνυν ἄκακοι πανουργίαν, οἱ δὲ ἀπαίδευτοι ἔνθεσθε καρδίαν. Εἰσακούσατέ μου καὶ πάλιν· σεμνὰ γὰρ ἐρῶ, καὶ ἀνοίγω ἀπὸ χειλέων ὀρθὰ, ὅτι ἀλήθειαν μελετήσει ὁ λάρυγξ μου, ἐβδελυγμένα δὲ ἐναντίον ἐμοῦ χείλη ψευδῆ. Μετὰ δικαιοσύνης πάντα τὰ ῥήματα τοῦ στόματός μου· οὐδὲν ἐν αὐτοῖς σκολιόν, οὐδὲ στραγγαλιῶδες. Πάντα εὐθέα ἐστὶ τοῖς νοοῦσι, καὶ ὀρθὰ τοῖς εὑρίσκουσι γνῶσιν· διδάσκω γὰρ ὑμᾶς ἀληθῆ, ἵνα γένηται ἐν Κυρίῳ ἡ ἐλπὶς ὑμῶν, καὶ πλησθήσεσθε πνεύματος.

Σοφίας Σολρμῶντος τὸ Ἀνάγνωσμα.

Στόμα δικαίου ἀποστάζει σοφίαν, γλῶσσα δὲ ἀδίκου ἐξολεῖται. Χείλη ἀνδρῶν σοφῶν ἐπίστανται χάριτας, στόμα δὲ ἀσεβῶν καταστραφήσεται. Ζυγὸς δόλιος βδέλυγμα ἐνώπιον Κυρίου, στάθμιον δὲ δίκαιον δεκτὸν αὐτῷ ἐστίν. Οὗ ἐὰν εἰσέλθῃ ὕβρις ἐκεῖ καὶ ἀτιμία· σόμα δὲ σοφῶν μελετᾷ σοφίαν. Τελειότης εὐθέων ὁδηγήσει αὐτούς, καὶ ὑποσκελισμὸς ἀθετούντων προνομεύσει αὐτούς. Οὐκ ὠφελήσει ὑπάρχοντα ἐν ἡμέρᾳ θυμοῦ, δικαιοσύνη δὲ ῥύεται αὐτοὺς ἀπὸ θανάτου. Ἀποθανὼν δίκαιος ἔλιπε μετάμελον· πρόχειρος δὲ γίνεται καὶ ἐπίχαρτος ἀσεβῶν ἀπώλεια. Δικαιοσύνη ἀμώμου ὀρθοτομεῖ ὁδούς, ἀσέβεια δὲ περιπίπτει ἀδικίᾳ. Δικαιοσύνη ἀνδρῶν ὀρθῶν ῥύσεται αὐτούς, τῇ δὲ ἀσεβείᾳ ἑαυτῶν ἁλίσκονται παράνομοι. Τελευτήσαντος ἀνδρὸς δικαίου οὐκ ὤλυται ἐλπὶς, τὸ δὲ καύχημα τῶν ἀσεβῶν ὤλυται. Δίκαιος ἐκ θήρας ἐκδύνει, ἀντ' αὐτοῦ δὲ παραδίδοται ὁ ἀσεβής. Ἐν στόματι ἀσεβῶν παγὶς πολίταις, αἴσθησις δὲ δικαίων εὔοδος. Ἐν ἀγαθοῖς δικαίων κατώρθωται πόλις, καὶ ἐν ἀπωλείᾳ ἀσεβῶν ἀγαλλίαμα. Ἐν εὐλογίᾳ εὐθέων ὑψωθήσεται πόλις, στόματι δὲ ἀσεβῶν κατασκαφήσεται. Μυκτηρίζει πολίτας ἐνδεὴς φρενῶν, ἀνὴρ δὲ φρόνιμος ἡσυχίαν ἄγει.

Σοφίας Σολομῶντος τὸ Ἀνάγνωσμα.

Δίκαιος ἐὰν φθάσῃ τελευτῆσαι, ἐν ἀναπαύσει ἔσται· γῆρας γὰρ τίμιον οὐ τὸ πολυχρόνιον, οὐδὲ ἀριθμῷ ἐτῶν μεμέτρηται. Πολιὰ δὲ ἐστι φρόνησις ἀνθρώπῳ, καὶ ἡλικία γήρως βίος ἀκηλίδωτος. Εὐάρεστος Θεῷ γενόμενος, ἠγαπήθη, καὶ ζῶν μεταξὺ ἁμαρτωλῶν, μετετέθη. Ἡρπάγη, μὴ κακία ἀλλάξῃ σύνεσιν αὐτοῦ, ἢ δόλος ἀπατήσῃ ψυχὴν αὐτοῦ· βασκανία γὰρ φαυλότητος ἀμαυροῖ τὰ καλὰ, καὶ ῥεμβασμὸς ἐπιθυμίας μεταλλεύει νοῦν ἄκακον. Τελειωθεὶς ἐν ὀλίγῳ ἐπλήρωσε χρόνους μακρούς· ἀρεστὴ γὰρ ἦν Κυρίῳ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ· διὰ τοῦτο ἔσπευσεν ἐκ μέσου πονηρίας· οἱ δὲ λαοὶ ἰδόντες καὶ μὴ νοήσαντες, μηδὲ θέντες ἐπὶ διανοίᾳ τὸ τοιοῦτον, ὅτι χάρις καὶ ἔλεος ἐν τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ, καὶ ἐπισκοπὴ ἐν τοῖς ἐκλεκτοῖς αὐτοῦ.

Εἰς τὴν Λιτήν. Ἦχος ά.

Πνευματικὴ πανήγυρις σήμερον ἀδελφοὶ, σκιρτάτω ἡ φύσις, χορευέτω ἡ ἀνθρωπότης· συνεκάλεσε γὰρ ἡμᾶς ὁ θαυμάσιος Σπυρίδων, τὸ θειότατον κειμήλιον τῶν Ἀρχιερέων, ὁ ποταμὸς τῶν θαυμάτων ὁ πλημμυρέστατος, τὸ κατοικητήριον τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἡ ἀκένωτος τῶν ἰαμάτων καὶ ξένη θάλασσα· ὁ στερρότατος τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀκράδαντος πύργος· ἡ ὄντως κρηπὶς Ὁσίων, καὶ φωστὴρ Οἰκουμένης ὁ πολύφωτος· αὐτοῦ ταῖς ἱκεσίαις Χριστέ ὁ Θεὸς, σῶσον τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Ὁ αὐτός.

Ὦ Θαύματος φρικτοῦ! ἡ νεκρὰ πυθομένῳ, φωνὴν ζῶσάν σοι δέδωκεν· ὁ ῥοῦς δὲ τοῦ ποταμοῦ ἀνεστάλη, διὰ λόγου σου προστακτικοῦ· ἡ τοῦ Ἄνακτος νόσος εὐχῇ σου φυγαδεύεται· ὁ ὄφις εἰς εἶδος χρυσοῦ ἀντιμετηλλάττετο· νεκροὶ ἐξηγέρθησαν· ἐνεργεῖ γὰρ ἐν σοὶ ὁ τῶν ἁπάντων Ἱεράρχης Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, Σπυρίδων Ἱεράρχα σοφὲ, ὁ τῆς Τριάδος τὸ δόγμα ἀνακηρύξας τρανῶς.

Ὁ αὐτός.

Τίς μὴ θαυμάσῃ τῶν σῶν θαυμάτων, Ἱεράρχα Σπυρίδων, τὸ ἀκένωτον πέλαγος; ὄμβρον γὰρ ἐξ Οὐρανοῦ προσευχῇ σου κατήγαγες, καὶ τὰς αὐχμώσας ἀρούρας ἐμέθυσας, καὶ λιμὸν διέλυσας, ὦ τοῦ θαύματος! νεκρὰν ἐξανέστησας ζωοποιῷ σου προσφθέγματι· ὄφιν εἰς χρυσὸν μετέβαλες· ἐξαίσια καὶ ἄπειρα ὄντως ὑπάρχει σου τὰ θαυμάσια. Οὕτως οἶδε δοξάζειν Θεὸς τοὺς αὐτὸν δοξάζοντας, ἡμεῖς δὲ περικυκλοῦντες τὴν τιμίαν σου Σορὸν, καὶ κατασπαζόμενοι ταύτην ἀναξίοις χείλεσι, ῥῶσιν ψυχῶν τε καὶ σωμάτων λαμβάνομεν, μεγαλύνοντες τὸν σὲ δοξάσαντα Κύριον, ὃν παρρησίᾳ πρεσβεύεις ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Ὁ αὐτός.

Ὅσιε Πάτερ, Ἱεράρχα ἀοίδιμε, Ἀποστολικῆς διδασκαλίας, γενόμενος ἔμπλεως, καὶ τοῦ Θείου Πνεύματος καταγώγιον, δι' ἐναρέτου πολιτείας ἀναδειχθεὶς, τῆς Ἐκκλησίας τοὺς λύκους, διὰ δογμάτων ἀπήλασας, καὶ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν σαφῶς τρανώσας, στύλος ἀναδείκνυσαι, καὶ εὐσεβείας πρόμαχος. Ὅθεν καὶ θαυματουργῶν ἐν τοῖς πέρασιν, ὄφιν εἰς χρυσοῦν μετέβαλες, καὶ νεκρὰν πρὸς ἐρώτησιν ἤγειρας. Ἀλλ' ὦ Πατέρων ἐγκαλλώπισμα, καὶ Διδασκάλων συνόμιλε, τῷ Σωτῆρι πρέσβευε, σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

'Ο Αὐτός.

Πανήγυρις φαιδρὰ, Ἱερὰ πανδαισία· δεῦτε πιστοὶ μεθέξωμεν· Σπυρίδων γὰρ ἡμᾶς συγκαλεῖται, ἐστιάτωρ ὢν πνευματικὸς, οὗ ἡ τράπεζα θεία, ἡδέα τὰ θαύματα, αἱ πράξεις ἀθάνατοι· αὐτοῦ μιμησώμεθα, τὸ πρᾶον, τὸ ἄκακον, τὸ ἁπλοῦν, τὸ φιλάνθρωπον, τὸ περὶ πάντα σοφὸν ἐφ' οἷς ἐν Ἀρχιερεῦσιν, ὡς φῶς ἐξέλαμψεν.

'Ο Αὐτός.

Τῷ θείῳ φωτὶ καταυγασθεὶς τὴν καρδίαν, καὶ νοῦν ἐλλαμφθεὶς, τοῖς ἐπὶ γῆς ὡς Ἄγγελος Σπυρίδων πᾶσιν ἀνεδείχθης, πρᾶός τε καὶ ἀκέραιος, ὅλος κατηγλαϊσμένος τῇ χάριτι τοῦ Χριστοῦ. Ὅθεν πιστοῖς ἀύλως χορηγεῖς, σωμάτων ἱερὰν τρυφὴν, καὶ σωτηρίαν τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

'Ο αὐτός.

Ὡς συμπαθὴς καὶ πρᾶος ἐφάνης ἐν τῷ Κόσμῳ, καὶ Χριστοῦ δοῦλος γνήσιος· καὶ θαυμάτων χάριν ἀφθόνως παρέχεις, ἐν τῇ σεπτῇ καὶ φαιδρᾷ κοιμήσει σου Πάτερ, δόξα τῶν Ἀρχιερέων Σπυρίδων Ἱερουργὲ, στίφη δαιμόνων ἀφανίζων, καὶ νόσους ἀπελαύνων πάντοτε, παναοίδιμε Ἱεράρχα, θεσπέσιε σημειοφόρε, Φωστὴρ τῶν πιστῶν διαυγέστατε, Ἐκκλησίας τὸ στήριγμα, φωτὸς δοχεῖον καὶ παράκλησις τῶν πιστῶν.

'Ο αὐτός.

Ἀρετῶν εἰς μέγιστον καὶ αἰθέριον ὕψος, ἀναβὰς Θεοφόρε, τὴν σύμπασαν φωτίζεις ταῖς τῶν θαυμάτων ἀστραπαῖς, ἀπαθείας λάμπων χαρίσμασιν, ἁπλότητος αἴγλῃ, Σπυρίδων ἱερέ· διὸ πάντες πίστει καὶ πόθῳ συνελθόντες, καὶ κατασπάζόμενοι τὸ πάνσεπτόν σου Σκῆνος, προσφωνοῦμέν σοι ταῦτα· Χαῖρε στῦλε Οὐράνιε, τῶν θλιβομένων παραμυθία· Χαῖρε στήλη τῶν ἀρετῶν· Χαῖρε ἀδιάσειστε πύργε δογμάτων τῆς Πίστεως, ἐν σοὶ ἅπαν χάρισμα τοῦ Πνεύματος πεφανέρωται, Ἱεράρχα πιστῶν ὁ προστάτης, καὶ τῶν ἐν νόσοις ἑτοιμότατος θεραπευτής· Χαῖρε τῆς ἐπουρανίου Ἱεραρχίας κανών

Δόξα, Ἦχος πλ β'.

Ὅσιε Πάτερ, σὺ ἐν ἀρεταῖς διαλάμψας τῷ Χριστῷ εὐηρέστησας· πρότερον μὲν κατὰ τῶν παθῶν ἀνδρισάμενος, τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα ἡγίασας· ὕστερον δὲ τῆς Ἐκκλησίας ταραττομένης ὑπὸ τοῦ Χριστομάχου Ἀρείου, τὴν Σύνοδον συνηγόρησας· τὰς αἱρέσεις ἐλεινου, καὶ τὸν αὐτοῦ ὁμόφρονα ληρώδη φιλόσαφον, γενναίως κατέβαλες· ὑποδείξας δὲ καὶ τὸ Τρισήλιον τῆς Θεαρχίας Κράτος. Ἄλλος Ἥλιος ὤφθης ἐν μέσῳ τῆς ἱερᾶς ἐκείνης Συνάξεως· διὸ συνελθόντες, ἀγιώτατε πάτερ Σπυρίδων σοφὲ, πόθῳ τὴν θείαν περικυκλοῦμέν σου Λάρνακα, καὶ τὸ ἱερὸν καὶ ἅγιον Σῶμά σου περιχαρῶς ἀσπαζόμενοι, ῥῶσιν ψυχῶν τε καὶ σωμάτων λαμβάνομεν, μεγαλύνοντες τὸν σὲ δοξάσαντα Κύριον· ὃν παῤῥησίᾳ πρεσβεύεις ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Καὶ νῦν. 'Ο αὐτός.

Σπήλαιον εὐτρεπίζου· ἡ Ἀμνὰς γὰρ ἥκει Ἔμβρυον φέρουσα Χριστόν, Φάτνῃ δὲ ὑποδέχου τὸν τῷ λόγῳ λύσαντα, τῆς ἀλόγου πράξεως ἡμᾶς τοὺς γηγε-

νεῖς. Ποιμένες ἀγραυλοῦντες, μαρτυρεῖτε θαῦμα τὸ φρικτόν· καὶ Μάγοι ἐκ Περσίδος, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν τῷ Βασιλεῖ προσάξατε, ὅτι ὤφθη Κύριος ἐκ Παρθένου μητρός, ὃν περ καὶ κύψασα δουλικῶς ἡ Μήτηρ προσεκύνησε, καὶ προσεφθέγξατο τῷ ἐν ἀγκάλαις αὐτῆς· πῶς ἐνεσπάρης μοι; ἢ πῶς μοι ἐνεφύης, ὁ Λυτρωτής μου καὶ Θεός;

Εἰς τὸν Στίχ. Ἦχος πλ. ά. Χαίροις ἀσκητικῶν ἀληθῶς.

Χαίροις Ἀρχιερέων κανών, τῆς Ἐκκλησίας ἀδιάσειστον ἔρεισμα· τὸ κλέος τῶν ὀρθοδόξων, ἡ τῶν θαυμάτων πηγή, ἰαμάτων ῥεῖθρον μὴ κενούμενον· Φωστὴρ ὁ πολύφωτος, τὸ τοῦ Πνεύματος ὄργανον· ὁ νοῦς ὁ Θεῖος, ὁ πραὺς καὶ ἀκέραιος, ὁ ἁπλότητι ἀληθῆ καλλυνόμενος. Ἄνθρωπε ἐπουράνιε, ἐπίγειε Ἄγγελε, τοῦ Ἀμπελῶνος ἐργάτα, ὁ τοῦ Χριστοῦ δοῦλος γνήσιος· αὐτὸν ἐκδυσώπει, παρασχεῖν τοῖς σὲ τιμῶσι τὸ μέγα ἔλεος.

Στίχ. Τίμιος ἐναντίον Κυρίου.

Πρᾶος καὶ κληρονόμος τῆς γῆς, σὺ τῶν πραέων ἀληθῶς ἀναδέδειξαι, Σπυρίδων Πατέρων δόξα, ὁ ταῖς νευραῖς τῶν σοφῶν, καὶ ἁπλῶν σου λόγων, θείᾳ χάριτι, ἐχθρὸν τὸν παμπόνηρον, καὶ παράφρονα Ἄρειον καταπατήσας· καὶ τὸ δόγμα τὸ ἔνθεον, καὶ σωτήριον ἀνυψώσας τῷ πνεύματι· πάντας τοὺς ὀρθοδόξους τε, φωτίσας λαμπρότητι, ἕνα δοξάζειν τὸν Λόγον, ὡς ἀληθῶς ὁμοούσιον, Πατρὶ προανάρχῳ, παρεχόμενον τῷ Κόσμῳ τὸ μέγα ἔλεος.

Στίχ. Οἱ Ἱερεῖς σου Κύριε ἐνδύσονται.

Πάθη ἀπονεκρώσας σαρκός, νεκροὺς ἐν χάριτι Θεοῦ ἐξανέστησας· καὶ ὄφιν χρυσοῦν εἰργάσω· καὶ ποταμοῦ τὰς ὁρμὰς, πρεσβεύσῃ σου Πάτερ ἐχαλίνωτας· νυκτὸς Βασιλεῖ τε, ἐπιφανεὶς κινδυνεύοντι, τοῦτον ἔσωσα, τῇ καθ' ὑπαρ ἐγγύτητι, τοῦ Κυρίου σε παραδόξως δοξάζοντος. Ὅθεν μεγαλοφώνως σου, τὴν μνήμην γεραίρομεν, καὶ τῶν Λειψάνων Σπυρίδων, τὴν ἱερὰν Σορὸν σέβομεν, ἐξ ἧς ἀναβλύζεις, ἰαμάτων Θεῖα ῥεῖθρα καὶ μέγα ἔλεος.

Δόξα, Ἦχος β'.

Ἱεραρχῶν τὸ Θεῖον κειμήλιον, Πάτερ Ὅσιε, Σπυρίδων σοφὲ, σὺ ἐν ἀρεταῖς ἀναδέδειξαι· ὅθεν τῆς Ἐκκλησίας προίστωρ γενόμενος, αἱρεσιάρχας ἐξώθησας, καὶ τοῦ Ἀρείου τὸ βλάσφημον, συνοδικῶς εἰς γῆν κατηδάφισας· διὸ θαυματουργῶν ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ, τὸν Σωτῆρα ἱκέτευε, σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Καὶ νῦν. ὁ αὐτός.

Ἰδοὺ καιρὸς ἤγγικε τῆς σωτηρίας ἡμῶν. Εὐτρεπίζου σπήλαιον, ἡ Παρθένος ἐγγίζει τοῦ τεκεῖν. Βηθλεὲμ γῆ Ἰούδα, τέρπου καὶ ἀγάλλου, ὅτι ἐκ σοῦ ἀνατέταλκεν ὁ Κύριος ἡμῶν. Ἀκούσατε ὄρη καὶ βουνοί, καὶ τὰ περίχωρα τῆς Ἰουδαίας· ὅτι ἔρχεται Χριστὸς, ἵνα σώσῃ ὃν ἔπλασεν ἄνθρωπον, ὡς φιλάνθρωπος.

Ἀπολυτίκιον. Ἦχος δ.

Τῆς Συνόδου τῆς πρώτης ἀνεδείχθης ὑπέρμαχος,

καὶ θαυματουργῶν λόγῳ μόνῳ ποταμοὺς ἀνεχαίτισας, Σπυρίδων μακάριε σοφέ· ὅθεν νεκρὰ σοὶ ἐκ τάφου προσφωνεῖ· καὶ ὄφιν εἰς χρυσοῦν μετέβαλες· καὶ ἐν τῷ μέλπειν τὰς ἁγίας σου εὐχάς, Ἀγγέλους ἔσχες συλλειτουργοῦντάς σοι, Ἱερώτατε· Δόξα τῷ δεδοκότι σοι ἰσχύν· Δόξα τῷ σὲ στεφανώσαντι· Δόξα τῷ ἐνεργοῦντι διὰ σοῦ τοιαῦτα τέρατα.

Δόξα, τὸ αὐτό.

Καὶ νῦν. Τοῦ Γαβριὴλ φθεγξαμένου. Καὶ Ἀπόλυσις.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΟΡΘΡΟΝ

Τάξις Συνόδου τῆς Πρώτης

Δόξα, τὸ αὐτό,

Καὶ νῦν. Τοῦ Γαβριὴλ φθεγξαμένου.

Μετὰ τὴν ά. Στιχολογίαν Καθίσματα Ἦχος ά.

Τὸν τάφον σου Σωτήρ.

Ἐνίσχυσε σαφῶς, ἐντελὴς ἐν σοὶ χάρις. Ἐκήρυξας λαμπρῶς, τὸν ἐν σοὶ Θεὸν ὄντα· διὸ καὶ καθ' ὁμοίωσιν γεγενῆσθαί σε ἔγνωμεν, πρᾶον ἄκακον, καὶ κατὰ χάριν οἰκεῖον, τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, θεῖε Σπυρίδων παμμάκαρ, ποιμένων πανάριστε.

Δόξα.

Σπυρίδων ὁμιλεῖς, τῇ νεκρᾷ ὥσπερ ζώσῃ, καὶ ὄφιν εἰς χρυσοῦν, μεταβάλλεις καὶ πάλιν, Ἡλίου κατάφλεξιν ἐν καιρῷ θέρους ἔλυσας, μεταθέμενος εἰς ὁρ-

σισμὸν τὸ καυσῶδες, καταψύχον σου τὴν κεφαλὴν Ἱεράρχα, ὦ χάρις τοῦ Πνεύματος.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Μαρία τὸ σεπτὸν, τοῦ Δεσπότου δοχεῖον, ἀνάστησον ἡμᾶς, πεπτωκότας εἰς χάος, δεινῆς ἀπογνώσεως, καὶ πταισμάτων καὶ θλίψεων· σὺ γὰρ πέφυκας, ἁμαρτωλῶν σωτηρία, καὶ βοήθεια καὶ κραταιὰ προστασία, καὶ σώζεις τοὺς δούλους σου.

Μετὰ τὴν β΄. στιχολογίαν Καθίσματα Ἦχος πλ. δ΄.

Τὴν Σοφίαν καὶ Λόγον

Πᾶσαν τέρψιν τοῦ βίου καταλιπὼν, καὶ τὸν νοῦν ἀνυψώσας ταῖς ἀρεταῖς, τὸ ἄκρον ἐζήτησας, ἐφετῶν πανοσίδιμε· τοῦ δὲ Θείου Πνεύματος δοχεῖον γενόμενος, τὰς ἐλλάμψεις τούτου εἰσδέδεξαι ὅσιε· ὅθεν καὶ τὴν χάριν, τῶν θαυμάτων πλουτήσας, παρέχεις τὴν ἴασιν, Ἱεράρχα ἑκάστοτε, τοῖς πιστῶς σοι προστρέχουσι· πρεσβεύων Χριστῷ τῷ Θεῷ, τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι, τοῖς ἑορτάζουσι πόθῳ τὴν ἁγίαν μνήμην σου.

Δόξα,

Ἀβραὰμ τὸ φιλόξενον εἰληφὼς, Ἰακὼβ τε τὸ ἄκακον ἐσχηκὼς, καὶ Ἰὼβ τὸ ἄμεμπτον, Μωϋσέως τὸ ἄπλαστον, Δαυῒδ ὁμοῦ τὸ πρᾶον, ἀξίως τοῦ Πνεύματος ἀνεδείχθης Σπυρίδων, δοχεῖον πανθαύμαστον· ὅθεν ὡς Ἠλίας, γῇ κατήγαγες ὄμβρους, ποταμῶν τε ῥεύματα, Ἐλισσαίου τῇ χάριτι, Ἱεράρχα διέστησας· πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ, τῶν πταισμάτων ἄφεσιν

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΕΝΤΡΟ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

δωρήσασθαι, τοῖς ἑορτάζουσι πόθῳ τὴν ἁγίαν μνήμην σου.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Τὴν Σοφίαν καὶ Λόγον ἐν σῇ γαστρὶ, συλλαβοῦσα ἀφλέκτως Μήτηρ Θεοῦ, τῷ Κόσμῳ ἐκύησας, τὸν τὸν Κόσμον ποιήσαντα, καὶ ἐν ἀγκάλαις ἔσχες, τὸν πάντα συνέχοντα, τὸν τροφοδότην πάντων, καὶ Πλάστην τῆς κτίσεως· ὅθεν δυσωπῶ σε, Παναγία Παρθένε, καὶ πίστει δοξάζω σε, τοῦ ῥυσθῆναι πταισμάτων μου, ὅταν μέλλω περίστασθαι, πρὸ προσώπου τοῦ Κτίστου μου. Δέσποινα Παρθένε Ἁγνὴ, τὴν σὴν βοήθειαν τότε μοι δώρησαι· καὶ γὰρ δύνασαι, ὅσα θέλεις πανύμνητε.

Μετὰ τὸν Πολυέλαιον, Καθίσματα Ἦχος γ'.

Τὴν ὡραιότητα τῆς Παρθενίας σου.

Ὄφιν μετέβαλες, εἰς χρυσὸν Ἅγιε, καὶ ταῖς τῶν λόγων σου, νευραῖς ἀπέπνιξας, τὸν δυσσεβῆ καὶ πονηρὸν, Ἄρειον Θεοφόρε· βασιλεῖ δὲ γέγονας, ἰατρὸς πανσοφώτατε, καὶ νεκροὺς ἐξήγειρας, δαίμονάς τε ἀπήλασας, διόσου συνελθόντες, ὑμνοῦμεν Ἱεράρχα τὴν Θείαν Κοίμησιν.

Δόξα, Τὴν Σοφίαν καὶ Λόγον

Βασιλεῦσι καὶ νύσταις θεοπρεπῶς, ἐν συλλόγῳ πανσέπτῳ φιλοσοφῶν, τρανῶς διεσάφησας, ἐν τρισὶν ὑποστάσεσιν, ἕνα Θεὸν λατρεύειν, ὁμότιμον σύνθρονον, καὶ ἐν μιᾷ οὐσίᾳ, σεπτῶς ἐδογμάτισας· ὅθεν ὑπὲρ λόγον, κατ' ἐπίνοιαν Θείαν, καθεῖλες τὸν φλύαρον, τῇ

δυνάμει τοῦ Πνεύματος, Ἱεράρχα Θεσπέσιε· πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ, τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι, τοῖς ἑορτάζουσι πόθῳ τὴν ἁγίαν μνήμην σου.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Ὁ Χορὸς Θεοτόκε τῶν Προφητῶν, σὲ προήγγειλε πάλαι σκιογραφῶς, παλάτιον ἔμψυχον, καὶ πυρίμορφον ὄχημα· καὶ κιβωτὸν καὶ στάμνον, Παρθένε χρυσόμορφον· καὶ φαεινὴν λυχνίαν, καὶ ὄρος κατάσκιον· πύλην κεκλεισμένην, καὶ λαβίδα καὶ τόμον, καὶ κλίνην πορφυρόχρυσον· χρυσοπόρφυρον θάλαμον, καὶ νεφέλην ὁλόφωτον. Δέσποινα ἡμεῖς δὲ ἀεὶ, χείλεσι καὶ καρδίᾳ πιστῶς ἀνυμνοῦμέν σε, ὡς Θεοτόκον πανάχραντον.

Οἱ Ἀναβαθμοί. τὸ ά. Ἀντίφωνον τοῦ δ'. Ἦχου.
Προκείμενον. Τὸ στόμα μου λαλήσει σοφίαν.
Στίχ. Ἀκούσατε ταῦτα πάντα τὰ ἔθνη.
Τὸ, Πᾶσα πνοή.

Εὐαγγέλιον κατὰ Ἰωάννην. Ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας.

Δόξα,

Ταῖς τοῦ Ἱεράρχου πρεσβείαις,

Καὶ νῦν.

Ταῖς τῆς Θεοτόκου πρεσβείαις.

Καὶ τὸ Ἰδιόμελον. Ἦχος πλ. β'.
Ἐλεήμων ἐλέησόν με ὁ Θεός.

Πατέρων ἀγλάϊσμα, Σπυρίδων σοφὲ καὶ ἀκροθήνιον, τῇ τῶν θαυμάτων σου αἴγλῃ τῆς Οἰκουμένης φωτίζων τὰ πέρατα, καὶ τῆς Ἀρείου λύσσης καθαιρέτης φανείς, τὸν Σωτῆρα ἱκέτευε, σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν·

Σῶσον ὁ Θεὸς τὸν Λαόν σου. Καὶ τὰ ἑξῆς.

Οἱ Κανόνες τῆς Θεοτόκου μετὰ τῶν Εἱρμῶν εἰς ς'.
Καὶ τοῦ Ἁγίου οἱ δύο εἰς ή.
Ὁ Κανὼν τῆς Θεοτόκου. Οὗ ἡ Ἀκροστιχίς.
«Ἄδω τὸν αἶνον τῇ φερεσβίῳ Κόρῃ.»

Πλὴν τῶν ἐσχάτων Τροπαρίων τοῦ αὐτοῦ Κανόνος.
Ὠδὴ ά. Ἦχος β'. Ὁ Εἱρμός. Δίς.

Ἄτριπτον ἀσυνήθη, ἀβρόχως θαλαττίαν ἀνύσας τρίβον, ὁ παλαιὸς ἐβόα Ἰσραήλ· τῷ Κυρίῳ ἄσωμεν, ὅτι δεδόξασται.

Στίχ. Ἄσωμεν τῷ Κυρίῳ· ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται.

Αὔλος πάλαι κλίμαξ, καὶ ξένως χερσωθεῖσα ὁδὸς θαλάσσης, τὴν σὴν ἐδήλου γέννησιν Ἁγνή· ἣν ὑμνοῦμεν ἅπαντες, ὅτι δεδόξασται.

Στίχ. Βοηθὸς καὶ σκεπαστὴς ἐγένετό μοι.

Δύναμις τοῦ ὑψίστου, ὑπόστασις τελείᾳ Θεοῦ σοφία, σωματωθεῖσα Ἄχραντε ἐκ σοῦ, τοῖς βροτοῖς ὡμίλησεν, ὅτι δεδόξασται.

Στίχ. Κύριος συντρίβων πολέμους.

Ὠδευσε διὰ πύλης, ἀβάτου κεκλεισμένης τῆς σῆς νηδύος, δικαιοσύνης Ἥλιος Ἁγνή· καὶ τῷ Κόσμῳ ἔλαμψεν, ὅτι δεδόξασται.

Στίχ. Πόντῳ ἐκάλυψεν αὐτούς.

Τάγματα τῶν Ἀγγέλων, τῷ Τόκῳ σου, Παρθένε τῷ ὑπὲρ φύσιν, ὑπηρετοῦσι χαίροντα Σεμνή· τὸν γὰρ τούτων τέτοκας Κτίστην καὶ Κύριον.

Ὁ Κανὼν τοῦ Ἁγίου. Ἦχος ὁ αὐτός. Εἱρμὸς ἄλλος.

Ἐν βυθῷ κατέστρωσε ποτέ.

Στίχ. Τότε ἔσπευσαν ἡγεμόνες Ἐδώμ.

Τὴν πραέων γῆν καταλαβών, Πάτερ ὡς πρᾳότατος, καὶ συμπαθὴς καὶ καθαρὸς γενόμενος, τὸν ἐπανιστάμενον τῇ καρδίᾳ μου καταπράϋνον κλύδωνα, ὅπως ἐν γαλήνῃ, θεία γεγονὼς ὑμνολογήσω σε.

Στίχ. Ἐπιπέσοι ἐπ' αὐτούς φόβος καὶ τρόμος.

Γεωργίαις θείαις τὴν ψυχὴν, Πάτερ καθηράμενος, Θεοειδὴς Σπυρίδων ἐχρημάτισας, καὶ τοῦ Θείου Πνεύματος, τὴν ὑπέρλαμπρον κατεπλούτησας ἔλλαμψιν· ὅθεν καταυγάζεις, τοὺς εἰλικρινῶς σε μακαρίζοντας.

Στίχ. Ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ λαός σου Κύριε.

Ἐκ ποιμνίων ὥσπερ τὸν Δαυΐδ, σὲ ἀναλαβόμενος, ὁ πλαστουργὸς λογικῆς ποίμνης ἔθετο, ποιμένα πανάριστον, τῇ ἁπλότητι καὶ πραότητι λάμποντα, καὶ τῇ ἀκακίᾳ, Ὅσιε ποιμὴν καλλωπιζόμενον.

Θεοτοκίον.

Στίχ. Ὃ κατειργάσω Κύριε ἁγίασμα.

Παναγία ἄχραντε Ἁγνὴ, δέομαί σου φώτισον, τὸν λογισμὸν καὶ τὴν ψυχήν μου πάναγνε, τὰ νέφη σκεδάζουσα τῆς ἀγνοίας μου, καὶ τοῦ σκότους ἐξαίρουσα, τοῦ τῆς ἁμαρτίας, ὅπως κατὰ χρέος μακαρίζω σε.

ΕΘΝΙΚΟΝ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΝΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΔΑΤΟΥ

Ἕτερος Κανὼν τοῦ Ἁγίου. Ἦχος ά. Χριστὸς γεννᾶται.

Στίχ. Κύριος βασιλεύων τῶν αἰώνων.

Χριστὸς ποιμένα σε Ὅσιε, γαστρὸς ἐκ μητρικῆς ἐξελέξατο, πρᾶον ἱερὸν καὶ σώφρονα, Κήρυκά τε δογμάτων, καὶ λειτουργὸν, Πάτερ Ἐκκλησίας, καὶ δοχεῖον χαρισμάτων τῶν τοῦ Πνεύματος.

Στίχ. Οἱ δὲ Υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐπορεύθησαν.

Σαρκὸς νεκρώσας τὸ φρόνημα, ψυχῆς δὲ προκαθάρας τὰ ὄμματα, ὅλον σεαυτὸν τοῦ Πνεύματος, Ὅσιε ἀπειργάσω θεῖον Ναὸν, λογικαῖς θυσίαις, καθαρῶς ἱερατεύων Παμμακάριστε.

Δόξα,

Διψῶσαν Κύπρου τὴν γῆν κατιδὼν, τὸν Θεσβίτην Ἠλίαν μιμούμενος, σοῦ τῇ προσευχῇ κατήγαγες, Ὅσιε οὐρανόθεν ὄμβρων πληθύν· καὶ γὰρ εἰσακούει, τῆς δεήσεως Χριστὸς τῶν θεραπόντων αὐτοῦ.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Χρυσῆν σε στάμνον καὶ τράπεζαν, λυχνίαν φωτεινὴν καὶ κατάσκιον, ὄρος καὶ πηγὴν θεόβρυτον, κλίμακά τε καὶ πύλην Θείας ζωῆς, κεχαριτωμένη, Θεοτόκε ὑπερένδοξε κηρύττομεν.

Καταβασία.

»Χριστὸς γεννᾶται δοξάσατε, Χριστὸς ἐξ Οὐρανῶν »ἀπαντήσατε, Χριστὸς ἐπὶ γῆς ὑψώθητε. Ἄσατε τῷ

»Κυρίῳ πᾶσα ἡ γῆ, καὶ ἐν εὐφροσύνῃ, ἀνυμνήσατε »λαοὶ, ὅτι δεδόξασται.»

Ὠδὴ γ'. Ὁ Εἱρμός. Δίς.

»Τόξον συνετρίβη Δυναστῶν, τῷ κράτει σου Χριστὲ, »καὶ δύναμιν ἀσθενεῖς, σὲ περιεζώσαντο.»

Στίχ. Ἐστερεώθη ἡ καρδία μου ἐν Κυρίῳ.

Τὸν φύσει ἀχώρητον παντὶ, ἐχώρησας Θεὸν, καὶ τέτοκας ὑπὲρ νοῦν, Κόρη τὸν ὑπέρχρονον.

Στίχ. Ὅτι οὐκ ἔστιν Ἅγιος ὡς ὁ Κύριος.

Ὁ Χρόνου ἐπέκεινα παντὸς, ὡς χρόνων Ποιητὴς, ἐκ σοῦ Παρθένε ἐκὼν, βρέφος πεπλαστούργηται.

Στίχ. Μὴ καυχᾶσθε καὶ μὴ λαλεῖτε ὑψηλά.

Νηδὺν πλατυτέραν Οὐρανῶν, ὑμνήσωμεν πιστοὶ, δι' ἧς Ἀδὰμ ἐν τοῖς Οὐρανοῖς, χαίρων πεπολίτευται.

Στίχ. Ὅτι Θεὸς γνώσεων Κύριος, καὶ Θεός.

Ἀρχὴν ὑπὸ χρόνων εἰληφὼς, πιστεύεται ἐκ σοῦ, ὁ χρόνων Δημιουργὸς, Μήτηρ Ἀειπάρθενε.

Ἄλλος. Τῆς πίστεως ἐν πέτρᾳ με στερεώσας.

Στίχ. Διδοὺς εὐχὴν τῷ εὐχομένῳ, καὶ εὐλόγησιν.

Τὸν νοῦν σου ἀπαθείᾳ καταλαμπρύνας, καὶ θείᾳ ταπεινώσει καθωραΐσας, χαρίσματα τοῦ Πνεύματος ὑπεδέξω, διώκειν πνεύματα, λύειν νοσήματα, τῶν πιστῶς τιμώντων σε Ἱερώτατε.

ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Στίχ. Κύριος ἀσθενῆ ποιήσει τὸν ἀντίδικον αὐτοῦ

Τὸν ὄφιν τὸν ἀρχέκακον ἀποκτείνας, τὸν τρόπον τὸν φιλάργυρον συμπατήσας, οἰκτείρων τὸν δεόμενον Ἱεράρχα, ὄφιν μετέβαλες, χρυσοῦν εἰς κόσμιον, ἱεραῖς ἐντεύξεσι Πάτερ Ὅσιε.

Στίχ. Μὴ καυχάσθω ὁ σοφὸς ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ.

Ἀνῆλθες πρὸς τὸ ὄρος τῆς ἀπαθείας, εἰσέδυς εἰς τὸν γνόφον τῆς θεωρίας· πλαξὶ δὲ τῆς καρδίας σου εἰσεδέξω, νόμον σωτήριον, ὡς ἱερώτατος, καὶ θεράπων γνήσιος τοῦ Δεσπότου σου.

Στίχ. Ἀλλ' ἢ ἐν τούτῳ καυχάσθω ὁ καυχώμενος.

Θεράπευσον τὰ τραύματα τῆς ψυχῆς μου· τὸν νοῦν μου σκοτιζόμενον ἀμελείᾳ, Θεόνυμφε καταύγασον, ἵνα ψάλλω· οὐκ ἔστιν ἄμεμπτος, ὡς σὺ πανάμωμε, καὶ οὐκ ἔστιν ἄχραντος πλὴν σου Δέσποινα.

Ἄλλος. Τῷ πρὸ τῶν αἰώνων.

Στίχ. Κύριος ἀνέβη εἰς Οὐρανοὺς καὶ ἐβρόντησεν.

Τῷ ἐκ τοῦ ποιμνίου, τῶν προβάτων τὸν μέγαν Σπυρίδωνα, ἀναλαβόντι τοῦ ποιμαίνειν, τὴν αὐτοῦ Ἐκκλησίαν, Χριστῷ τῷ Θεῷ βοήσωμεν· ὁ ἀνυψώσας τὸ κέρας ἡμῶν. Ἅγιος εἶ Κύριε.

Στίχ. Καὶ δώσει ἰσχὺν τοῖς Βασιλεῦσιν ἡμῶν.

Ὁ ἐπερωτήσας, τὴν νεκρὰν ὥσπερ ζῶσαν Σπυρίδων σοφὲ, καὶ ἀποδοὺς τὴν παρακαταθήκην, γυναικὶ τῇ

αἰτούσῃ, ταῖς σαῖς ἱεραῖς δεήσεσι, καταπεμφθῆναι τὸ μέγα ἡμῖν, ἔλεος ἱκέτευε.

Δόξα,

Τὴν πανευκλεῆ σου, καὶ πανίερον μνήμην Μακάριε, Θεοπρεπῶς πάντες ὑμνοῦμεν, μελῳδοῦντες συμφώνως, Χριστῷ τῷ Θεῷ καὶ λέγοντες· ὁ ἀνυψώσας τὸ κέρας ἡμῶν, Ἅγιος εἶ Κύριε.

Καὶ νῦν· Θεοτοκίον.

Τῷ ἐκ τῆς Παρθένου, σαρκωθέντι ἀσπόρως βουλήσει Υἱῷ, καὶ τὴν τεκοῦσαν μετὰ τόκον θείᾳ δυναστείᾳ, Ἁγνὴν Παρθένον φυλάξαντι. Τῷ ἐπὶ πάντων βοῶμεν Θεῷ, Ἅγιος εἶ Κύριε.

Καταβασία.

»Τῷ πρὸ τῶν αἰώνων, ἐκ Πατρὸς γεννηθέντι ἀρ»ρεύστως Υἱῷ, καὶ ἐπ' ἐσχάτων ἐκ Παρθένου, σαρ»κωθέντι ἀσπόρως, Χριστῷ τῷ Θεῷ βοήσωμεν· ὁ ἀ»νυψώσας τὸ κέρας ἡμῶν, Ἅγιος εἶ Κύριε.»

Κάθισμα· Ἦχος πλ. δ'. Τὴν Σοφίαν καὶ Λόγον.

Ἐκ ποιμνίων προβάτων τὴν τοῦ Χριστοῦ, Ἐκκλησίαν ποιμαίνειν προχειρισθεὶς, Ποιμὴν θεοπρόβλητος, ὦ Σπυρίδων ἀνέλαμψας· κακοδοξίας λύκους, ἐλάσας τοῖς λόγοις σου, εὐσεβείας πόᾳ, πιστοὺς ἐκτρεφόμενος. Ὅθεν ἀναμέσον, Θεοφόρων Πατέρων, τὴν Πίστιν ἐκράτυνας, τῇ σοφίᾳ τοῦ Πνεύματος, Ἱεράρχα μακάριε· πρέσ-

ΕΘΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

βευε Χριστῷ τῷ Θεῷ, τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι, τοῖς ἑορτάζουσι πόθῳ, τὴν ἁγίαν μνήμην σου.

Δόξα,

Ὡς καὶ ζῶν καὶ θανὼν περ τερατουργῶν, καταπλήττων οὐ παύῃ τὸν σὸν λαόν, πηγὴ θαυματόβρυτος, ἀνεδείχθης Μακάριε· αὐχμοὺς καὶ γὰρ λιμώδεις, λοιμούς τε διέλυσας, καὶ τὸν ξηρὸν χαλκέα πιστῶς σοι προστρέξαντα· τρεῖς τε τυφλοὺς πάμπαν, ἐλυτρώσω τοῦ πάθους· πεσόντας ἐκ πύργου τε, ὑψορρόφου ἀκρότητος, κεραυνοῦ, βίᾳ ἔσωσας· ἅπαντας ἐκπλήττει Σοφὲ, τῶν θαυμάτων τὸ ἄπειρον πέλαγος· διὰ τοῦτό σου πόθῳ τὴν μνήμην γεραίρομεν.

Καὶ νῦν. Θεοτόκιον.

Ὡς πανάμωμος Νύμφη τοῦ Ποιητοῦ, ὡς ἀπείρανδρος Μήτηρ τοῦ λυτρωτοῦ, δοχεῖον ὡς ὑπάρχουσα τοῦ Ὑψίστου πανύμνητε, ἀνομιῶν με ὄντα αἰσχρὸν καταγώγιον, καὶ ἐν γνώσει γενόμενον τοῖς δαίμοσι παίγνιον· σπεῦσον καὶ τῆς τούτων, κακουργίας με ῥῦσαι, λαμπρὸν, οἰκητήριον, δι' ἀρετῆς ἀπαρτίσασα, Φωτοδόχε ἀκήρατε· δίωξον τὸ νέφος τῶν παθῶν, καὶ τῆς ἄνω λαμπρότητος ἀξίωσον, καὶ φωτὸς ἀνεσπέρου πρεσβείας σου.

Ὠδὴ δ'. Ὁ Εἱρμός. Δὶς.

» Ἀκήκοα Κύριε, τὴν ἔνδοξόν σου οἰκονομίαν· καὶ » ἐδόξασα φιλάνθρωπε, τὴν ἀκατάληπτόν σου δύναμιν. »

Στίχ. Κύριε εἰσακήκοα τὴν ἀκοήν σου.

Ἀγγέλων εὐπρέπεια, καὶ τῶν ἀνθρώπων σθένος καὶ

δόξα, Παναγία μόνη πέφυκας, τὸν Ποιητὴν τεκοῦσα καὶ Θεὸν ἡμῶν.

Στίχ. Ἐν τῷ ταραχθῆναι τὴν ψυχήν μου.

Ἰδοὺ ὑπερύψωται, τὸ θεῖον ὄρος οἴκῳ Κυρίου, ὑπὲρ ἄνω τῶν δυνάμεων, ἡ Θεομήτωρ ἐμφανέστατα.

Στίχ. Ὁ Θεὸς ἀπὸ θαιμὰν ἥξει.

Νομίμων τῆς φύσεως, Παρθένε ἄτερ μόνη τεκοῦσα, τὸν δεσπόζοντα τῆς Κτίσεως, κατηξιώθης θείας κλήσεως.

Στίχ. Ἐκάλυψεν Οὐρανοὺς ἡ ἀρετὴ αὐτοῦ.

Νοήσας σε πόρρωθεν, Θεὸν Παρθένε σεσαρκωμένον, ἐν ἀγγάλαις σου βαστάσασαν, ὁ Ἡσαΐας προκατήγγειλε.

Ἄλλος. Ἐλήλυθας ἐκ Παρθένου.

Στίχ. Διότι συχὴ οὐ καρποφορήσει.

Τοῖς ἄνθραξι, τοῦ σεπτοῦ ἀναπτόμενος Πνεύματος, παθῶν εὐκατάπρηστον, ὕλην παμμάκαρ ἐνέπρησας· κόσμον δὲ πυρσεύμασι, τῶν ἀρετῶν σου Σπυρίδων κατελάμπρυνας.

Στίχ. Ψεύσεται ἔργον ἐλαίας.

Νεκρώσας σου, τῆς σαρκὸς τὰς κινήσεις Θεόπνευστε, νεκροὺς ἐξανέστησας ζωοποιῷ σου προσρήματι· ὅθεν ἱκετεύω σε, τὴν νεκρωθεῖσαν ψυχήν μου Πάτερ ζώωσον.

Στίχ. Ἐξέλιπον ἀπὸ βρώσεως πρόβατα.

Πυθομένῳ, ἡ νεκρά σοι φωνὴν Πάτερ δέδωκε· πο-

τάμια ρεύματα σαῖς ἐπεσχέθη προστάξεσιν· ὤφθης γὰρ μακάριε, τερατουργὸς θείαν χάριν κομισάμενος.

Θεοτοκίον.

Στίχ. Ἐγὼ δὲ ἐν τῷ Κυρίῳ ἀγαλλιάσομαι.

Προφῆταί σου, μυστηρίου τὸ βάθος προήγγειλαν, τὸ ἀκατανόητον· μόνη γὰρ ἔτεκες Ἄχραντε, τὸν ἀπερινόητον, σεσαρκωμένον δι' οἰκτον ἀδιήγητον.

Ἄλλος. Ῥάβδος ἐκ τῆς ῥίζης Ἰεσσαί.

Στίχ. Κύριος ὁ Θεός μου δυνάμις μου.

Ῥάβδον σε κατέχοντα χειρὶ, καὶ σχῆμα ἱερώτατον, ἐστολισμένος θεῖος Ἄγγελος, κατ' ὄναρ ἐπιφανείς, Βασιλεῖ δεικνύει σε, ἰατρὸν αὐτοῦ Θεῖον τοῦ πάθους· ὁ δὲ ἐβόα πιστῶς· δόξα τῇ δυνάμει σου Κύριε.

Στίχ. Καὶ ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ ἐπιβιβᾷ με.

Δεσπότην μιμούμενος τὸν σὸν, καὶ πάντων ἰατρὸν Χριστὸν, τὸν Βασιλέα ἐθεράπευσας, Σπυρίδων τερατουργέ· θεϊκοῖς τε δόγμασι, τοῦτον εὐσεβῶς εἰς θεῖον ζῆλον, καὶ πίστιν θεοπρεπῆ, Μάκαρ εὐθυβόλως διήγειρας.

Δόξα,

Ῥήσεις ἐντολῶν τῶν Θεϊκῶν, φυλάττων παμμακάριστε, τοῦ Βασιλέως διεσκόρπισας, μεγάλας σὺ δωρεὰς, καὶ τοῖς πᾶσι δέδωκας, χρυσὸν ἐπὶ γῆς Σπυρίδων μάκαρ· ἐκτήσω γὰρ οὐδαμῶς, ὅλβον θησαυρίζων τὸν ἄσυλον.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Σὺ σκηνὴ τοῦ Λόγου καὶ λαμπὰς, Παρθένε ἀληθῶς φωτὸς, τοῦ ἀνεσπέρου ἀναδέδειξαι· διό σε πάντες πιστοὶ, θερμῶς ἱκετεύομεν, ῥῆξαι τοῦ ἐχθροῦ σὺ τὰς ἐνέδρας, ἃς καθ' ἡμῶν μελετᾷ, Κόρη τὸν Υἱόν σου δυσώπησον.

Καταβασία.

»Ῥάβδος ἐκ τῆς ῥίζης Ἰεσσαὶ, καὶ ἄνθος ἐξ αὐτῆς »Χριστὲ, ἐκ τῆς Παρθένου ἀνεβλάστησας· ἐξ ὄρους »ὁ αἰνετὸς, κατασκίου δασέως, ἦλθε σαρκωθεὶς ἐξ »ἀπεράνδρου, ὁ ἄϋλος καὶ Θεός· δόξα τῇ δυνάμει »σου Κύριε.

Ὠδὴ, ε'. Ὁ Εἱρμός. Δὶς.

»Ὁ ἀνθραξ τῷ Ἡσαΐᾳ προοφθεὶς Ἵλιος, Παρθενι»κῆς ἀπὸ γαστρὸς ἀνέτειλε, τοῖς ἐν σκότει πεπλανημένοις, Θεογνωσίας φωτισμὸν δωρούμενος.

Στίχ. Ἐκ νυκτὸς ὀρθρίζει τὸ πνεῦμά μου.

Ὁ πάντων βασιλευόντων Βασιλεὺς Κύριος, σὲ τὴν ἁγνὴν πάντων πιστῶν Βασίλισσαν, ὡς Μητέρα ὑπερυψώσας, καὶ τῶν Ἀγγέλων ὑπερτέραν ἔδειξε.

Στίχ. Δικαιοσύνην μάθετε οἱ ἐνοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς.

Νεφέλαι τῆς εὐφροσύνης γλυκασμὸν ῥάνατε, τοῖς ἐπὶ γῆς, ὅτι παιδίον δέδοται, ὁ ὑπάρχων πρὸ τῶν αἰώνων, ἐκ τῆς Παρθένου σαρκωθεὶς Θεὸς ἡμῶν.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΙΔΡΥΜΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΙ ΜΑΡΙΑΝΝΑ ΒΑΤΟΠΕΔΙΟΥ

Στίχ. Ἀρθήτω ὁ ἀσεβὴς, ἵνα μὴ ἴδῃ.

Τῷ βίῳ καὶ τὸ σαρκίῳ μου τὸ φῶς ἔλαμψε, καὶ τὸ στυγνὸν τῆς ἁμαρτίας ἔλυσεν, ἐπ' ἐσχάτων ἐκ τῆς Παρθένου, ἄνευ σπορᾶς σωματωθεὶς ὁ Ὕψιστος.

Στίχ. Ζῆλος λήψεται λαὸν ἀπαίδευτον.

Χαράν σοι τὸ προπατόρων σκυθρωπὸν λύουσαν, ὁ Γαβριὴλ ὁ Ἱερὸς Ἀρχάγγελος, οὐρανόθεν καταφοιτήσας, εὐαγγελίζεται σεμνὴ Θεόνυμφε.

Ἄλλος. Ὁ φωτισμὸς, τῶν ἐν σκότει.

Στίχ. Πρόσθες αὐτοῖς κακὰ Κύριε.

Ὁ Ποταμὸς, τῶν ἐν σοὶ χαρισμάτων πᾶσαν ἀρδεύει, Ὅσιε καρδίαν πᾶσι δωρεῖται, ῥῶσιν πλουσίαν πάντας δ' ἐγείρει, πρὸς Θεοῦ δόξαν τοῦ σὲ δοξάσαντος, καὶ θαυματουργίαις παντοίαις πλουτίσαντος.

Στίχ. Κύριε ἐν θλίψει ἐμνήσθημέν σου.

Σὲ Βασιλεὺς, ὁ ἐπίγειος Μάκαρ τοῦ Βασιλέως, τοῦ ἐπουρανίου σαφῶς ἐπέγνω, γνήσιον δοῦλον, καὶ χαρίσματος θείου, πεπλησμένον ἐν τῷ παρεῖναί σε, μέγαν Ἰατρὸν πρὸς Θεοῦ μηνυόμενος.

Στίχ. Καὶ ὡς ἡ ὠδίνουσα ἐγγίζει τοῦ τεκεῖν.

Τοῦ Ἀβραὰμ, τὸν φιλόξενον τρόπον σὺ ἐμιμήσω, πᾶσι τῆς οἰκίας σου τὰς εἰσόδους, ἀναπετάσας καὶ τοῖς πᾶσι τὰ πάντα, χρηματίσας καὶ προμηθούμενος, τῶν ἐν περιστάσει Σπυρίδων μακάριε.

Θεοτοκίον.

Στίχ. Οὐ πεσούμεθα, ἀλλὰ πεσοῦνται.

Νέον ἡμῖν, ἀπεγέννησας Βρέφος τὸν πρὸ αἰώνων, Κόρη γεννηθέντα Πατρὸς ἀνάρχου· ὃν ἐκδυσώπει ὡς Υἱὸν καὶ Θεόν σου, οἰκτειρῆσαι τοὺς Θεοτόκον σε, Πάναγνε ψυχῇ καθαρᾷ καταγγέλλοντας.

Ἄλλος. Θεὸς ὢν εἰρήνης Πατήρ.

Στίχ. Ἀναστήσονται οἱ νεκροὶ, καὶ ἐγερθήσονται.

Τὴν πίστιν ἐν μέσῳ Πατέρων πολλῶν, Ἱεράρχα Σπυρίδων ἐστήριξας, κηρύξας τὸ ὁμόθεον Τριάδος τῆς μιᾶς· διὸ καὶ ἐπαξίως, τιμᾷ ἡ Ἐκκλησία, τὴν πανίερον μνήμην, τῆς παναγίας σου κοιμήσεως.

Στίχ. Ἡ γὰρ δρόσος ἡ παρὰ σοῦ ἴαμα αὐτοῖς ἔστω.

Χριστοῦ ὢν καθάπαξ πιστὸς μαθητὴς, Ἱεράρχα Σπυρίδων ἀνέστησας, νεκροὺς τῇ προσευχῇ σου, καὶ παρέστησας ζῶντας· καὶ γὰρ ἰσχύειν πάντα, αὐτὸς δεδώρηταί σοι, ἐξ ἰδίας ἰσχύος, ὁ ταμιοῦχος τῆς ζωῆς ἡμῶν.

Δόξα,

Ἐλπίδος ἀγάπης καὶ πίστεως σὺ, ἰδιώματα Πάτερ κτησάμενος, πενήτων ἀντιλήπτωρ τε, νοσούντων ἰατρὸς, καὶ πάντων τῶν ἐν ζάλῃ, λιμὴν γαληνοφόρος, ἀνεδείχθης Θεόφρων, ἀξιοθαύμαστε πιστότατος.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Ἁγίων Ἁγία Παρθένε ἁγνὴ, τῶν Ἁγίων τὸν Ἀ-

ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΕΤΣΟΒΕΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

γιον τέτοκας, τὸν πάντας ἁγιάζοντα Χριστὸν τὸν λυτρωτήν· διό σε Βασιλίδα, καὶ Δέσποιναν ἁπάντων, ὡς Μητέρα τοῦ Κτίστου, τῶν ποιημάτων καταγγέλλομεν.

Καταβασία.

»Θεὸς ὢν εἰρήνης Πατὴρ οἰκτιρμῶν, τῆς μεγάλης »βουλῆς σου τὸν Ἄγγελον, εἰρήνην παρεχόμενον ἀ»πέστειλας ἡμῖν· ὅθεν Θεογνωσίας, πρὸς φῶς ὁδη»γηθέντες, ἐκ νυκτὸς ὀρθρίζοντες, δοξολογοῦμέν σε »Φιλάνθρωπε.

Ὠδὴ ς'. Ὁ Εἱρμός. Δίς.

»Ἦχου ῥημάτων δεήσεως, ἐκ κατωδύνου Δέσποτα »ψυχῆς, ἐπακούσας τῶν δεινῶν με λύτρωσαι· μόνος »γὰρ εἶ τῆς ἡμῶν σωτηρίας πρόξενος.

Στίχ. Ἐβόησα ἐν θλίψει μου πρὸς Κύριον τὸν Θεόν μου.

Ἥλιον πᾶσιν ἐκύησας, δικαιοσύνης Δέσποινα Χριστὸν, τὸν ἡμᾶς ἐκ σκότους λυτρωσάμενον· ὅθεν σε νῦν ἀληθῆ Θεοτόκον σέβομεν.

Στίχ. Ἀπέρριψάς με.

Φύσις ἀνθρώπων δουλεύουσα, τῇ ἁμαρτίᾳ Δέσποινα Ἁγνὴ, διὰ σοῦ ἐλευθερίας ἔτυχε· σὸς γὰρ Υἱὸς ὡς ἀμνὸς ὑπὲρ πάντων τέθυται.

Στίχ. Πάντες οἱ μετεωρισμοί σου, καὶ τὰ κύματά σου.

Ἐπιβοώμεθα πάντες, σὲ τὴν ἀληθῆ Μητέρα τοῦ

Θεοῦ, παροργίσαντας οἰκέτας λύτρωσαι· μόνη γὰρ πρὸς τὸν Υἱὸν, παῤῥησίαν κέκτησαι.

Στίχ. Ἆρα προσθήσω τοῦ ἐπιβλέψαι με πρὸς ναόν.

Ὤμοσεν ὥσπερ ὁ Κύριος, ἐν ἀληθείᾳ πάλαι τῷ Δαυῒδ, ἐκ γαστρὸς σε προελθὼν πεπλήρωκε· τέτοκας γὰρ τὸν τῆς γῆς Κόρη Βασιλεύοντα.

Ἄλλος. Ἐν ἀβύσσῳ πταισμάτων.

Στίχ. Περιεχύθη μοι ὕδωρ ἕως ψυχῆς μου.

Ὡς πηλὸς ὁ χρυσός σοι λελόγισται, τῇ ὑπὲρ χρυσὸν ἀπαθείᾳ ἀστράπτοντι, καὶ πλουτισθέντι Ὅσιε, δωρεαῖς ταῖς παγχρύσοις τοῦ Πνεύματος.

Στίχ. Ἔδυ ἡ κεφαλή μου εἰς σχισμὰς ὀρέων.

Καθαρῶς λειτουργῶν τῷ Δεσπότῃ σου, πλῆθος εἶχες Ὅσιε καθυπακοῦόν σοι, Ἀγγελικῶν δυνάμεων, ἀοράτοις φωναῖς ἱερώτατε.

Στίχ. Καὶ ἀναβήτω ἐκ φθορᾶς ἡ ζωή μου.

Ὁ περίδοξος Πάνσοφε βίος σου, κόσμῳ σε περίδοξον Πάτερ εἰργάσατο· διὸ τὴν θείαν μνήμην σου, γεγηθότες τελοῦμεν ὑμνοῦντές σε.

Θεοτοκίον.

Στίχ. Ἐν τῷ ἐκλείπειν ἐξ ἐμοῦ τὴν ψυχήν μου.

Οὐρανῶν πλατυτέρα ἡ μήτρα σου, γέγονε Πανά-

ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΕΤΣΟΒΕΙΟΝ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΕΥΓΕΝΙΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

μωμε Θεὸν χωρήσασα, τὸν μηδαμοῦ χωρούμενον, Παναγία Παρθένε Θεόνυμφε.

Ἄλλος. Σπλάγχνων Ἰωνᾶν.

Στίχ. Φυλασσόμενοι μάταια καὶ ψευδῆ.

Ἄλλον Σαμουὴλ, ἡ χάρις σε ἔχρισε, Σπυρίδων σοφὲ ἱερατεύειν Θεῷ, καὶ προσήγαγες, ἀναιμάκτους θυσίας πανόλβιε· πιστεύων ἀληθῶς ὅτι ἐδείχθη σοι, ἄνω ἐν σκηναῖς Θεοῦ ἡμῶν, ἡ φρικτὴ λειτουργία καὶ ἄμωμος.

Στίχ. Ὅσα ηὐξάμην ἀποδώσω σοι.

Ῥάβδον Μωϋσῆς, εἰς ὄφιν μετέβαλε, προστάξει Θεοῦ πάλαι κινούμενος· σὺ δὲ Ὅσιε, εἰς χρυσὸν προσευχῇ σου μετέβαλες, τὸν ὄφιν Ἱεράρχα διὰ φίλον τὸν σόν· οὕτω θαυμαστὰ εἰργάσατο, διὰ σοῦ ὁ Θεὸς Πάτερ τέρατα.

Δόξα,

Ὡς Ἱεραρχῶν, κανὼν καὶ ἑδραίωμα, φωστὴρ Οἰκουμένης διαυγέστατε· πῦργε ἄσειστε, Ἐκκλησίας θεμέλιε ἄῤῥηκτε· τῶν θαυμάτων ποταμὸς ὁ ἀνεξάντλητος, ῥῦσαι σαῖς πρεσβείαις πάντοτε, πειρασμῶν τοὺς τιμῶντας τὴν μνήμην σου.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Κόλπον οὐκ ἐκστὰς, ἀνάρχου Γεννήτορος, ἐν κόλποις ἀγνῆς Κόρης αὐλίζεται· καὶ καθίσταται, ὁ ἀμήτωρ ἀπάτωρ σαρκούμενος, ὁ τῆς δικαιοσύνης βασιλεύων Χριστός· τούτου ἀγεννεαλόγητος, ἡ φρικτὴ γενεὰ καὶ ἀπόῤῥητος.

Καταβασία.

»Σπλάγχνων Ἰωνᾶν, ἔμβρυον ἀπήμεσεν, ἐνάλιος »θὴρ οἷον ἐδέξατο· τῇ Παρθένῳ δὲ, ἐνοικήσας ὁ Λό»γος καὶ σάρκα λαβών, διελήλυθε φυλάξας ἀδιάφθο»ρον· ἧς γὰρ οὐχ ὑπέστη ῥεύσεως, τὴν τεκοῦσαν κατέ»σχεν ἀπήμαντον.»

Κοντάκιον. Ἦχος δ'.

Τὰ ἄνω ζητῶν

Τῷ πόθῳ τρωθεὶς Χριστοῦ Ἱερώτατε, τὸν νοῦν πτερωθεὶς τῇ αἴγλῃ τοῦ Πνεύματος, πρακτικῇ θεωρίᾳ τὴν πρᾶξιν εὗρες Θεόπνευστε, θυσιαστήριον θεῖον γενόμενος, αἰτούμενος πᾶσι θείαν ἔλλαμψιν.

Ὁ Οἶκος.

Τὸν ἐκ κοιλίας ἡγιασμένον Ἱεράρχην Κυρίου ἀνευφημήσωμεν νῦν Σπυρίδωνα· τὸν τῆς χάριτος πλάκας δεξάμενον θείας δόξης, καὶ ἐν θαύμασι περιβόητον πᾶσι, καί ὡς θερμὸν καὶ αὐτόπτην τῆς θείας ἐλλάμψεως, ὡς τῶν πενήτων προστάτην, καὶ τῶν ἁμαρτανόντων ψυχαγωγόν· οὗτος γὰρ θύων τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ, Ἱεράρχης πιστὸς ἀναδέδεικται, αἰτούμενος πᾶσι θείαν ἔλλαμψιν.

Ἕτερον Κοντάκιον.

Ἦχος γ'. Ἡ Παρθένος σήμερον.

Ἡ Κερκύρα σήμερον λαμπρὰ λαμπρῶς ἑορτάζει· σὺν

αὐτῇ δὲ ἅπασα ἡ Οἰκουμένη θαυμάζει· Λάρνακα θαυματοφόρον ἐγκωμιάζει· ταύτῃ δὲ φυλαττομένη φαιδρῶς κραυγάζει· Χαίροις φύλαξ ὁ τῆς νήσου, Σπυρίδων, ταύτης ὁμοῦ, καὶ πρόμαχος.

Ὁ Οἶκος.

Τὸ τοῦ νοός μου νεκρὸν, καὶ ἀκίνητον, ζώωσον Πάτερ, ὁ τὴν νεκρὰν ὡς ζῶσαν ἐπανερόμενος· καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ ὄφεως σπαρεῖσαν ἐν ἐμοὶ ἁμαρτίαν μετάβαλε εἰς ἀρετῶν κεχρυσωμένην φαιδρότητα, διαλύων μου τὴν πενητεύουσαν ἀπορίαν, ὡς καὶ τὴν τοῦ πένητος μάκαρ πτωχείαν διέλυσας, ἐν τῇ τοῦ ὄφεως εἰς χρυσὸν ἀθρόᾳ μεταβολῇ. Εἰρήνην δέ μοι παράσχου ὁ αὐτήκοος γεγονὼς Ἀγγέλων συλλειτουργούντων σοι, ἐν τῷ ΤΗΝ ΕΙΡΗΝΗΝ τῷ λαῷ προσφωνεῖν, ΚΑΙ ΤΩ ΠΝΕΥΜΑΤΙ ΣΟΥ ἀντιφωνούντων. Δρέσισον δὲ μου τὸ ὑπὸ τῶν παθῶν καυσῶδες τῆς κεφαλῆς, ὁ τὴν Οὐράνιον δρόσον ἐπὶ τῆς σῆς Κορυφῆς ἐν ὥρᾳ θέρους δεξάμενος, προσημαίνουσαν τὴν ἐκ Θεοῦ μέλλουσάν σοι χάριν· δι' ἧς γέγονας ἐν Θαύμασι περιβόητος, ἐν Ἀρχιερεῦσιν ἀμώμητος, τῆς Ἐκκλησίας πύργος ἀκλόνητος, τῆς πρώτης Συνόδου ὑπέρμαχος, καὶ Κερκυραίων προασπιστὴς πολυθρύλλητος. Ὅθεν κἀγὼ ὁ ἀνάξιος προσπίπτω σοι, αἰτούμενος λόγον ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματός μου. Διάλυσον οὖν μοι τὴν ἀφωνίαν, ὡς καὶ τὴν τοῦ Διακόνου ποτὲ, ἵνα πίστει καὶ φόβῳ κραυγάζω σοι. Χαίροις φύλαξ ὁ τῆς Νήσου, Σπυρίδων, ταύτης ὁμοῦ, καὶ πρόμαχος.

ΤΩΙ ΑΥΤΩΙ ΜΗΝΙ ΙΒ'.

Μνήμη τοῦ ἐν Ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΤΟΥ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΥ

Ἐπισκόπου γενομένου Τριμυθοῦντος, πατρὸς καὶ προστάτου Κερκύρας.

Στίχ. Ὁ θαυματουργὸς κἂν τέθνηκε, Σπυρίδων,
Τοῦ θαυματουργεῖν οὐκ ἔληξεν εἰσέτι.
Ἀμφὶ δυωδεκάτην Σπυρίδων βιότοιο ἀπῆλθε.

ΕΙΣ ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΑΕΙΨΑΝΟΝ.

Στιχ. Καὶ ζῇς ἐν μακάρεσσι, καὶ οὐ μακρὸν ὕπνον ἰαύεις·
Ἀλλὰ φέρεις μορφὴν ἀρτιθανοῦς Σπυρίδων.
Ἄσσα δέ σοι φθιμένῳ σταυρόγραφα ῥήγεια θῆκαν
Λάτριες, εὐθρύπτου σηπτὸς ἄμοιρα πέλει·
Καὶ λιπαρὴν Κερκύραν ἔχεις, καὶ θαύματα πρήσσεις,
Λάτρι φίλε Χριστοῦ, λάτρι φίλε Τριάδος.

ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΚΑΙ ΑΓΩΝΕΣ

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΤΡΙΜΥΘΟΥΝΤΟΣ

Κύριε εὐλόγησον.

Μέγιστον εἰς ψυχῆς ὠφέλειαν βίος γενναίων καὶ φιλοθέων ἀνδρῶν, καὶ πολὺν τὸν πλοῦτον τῆς ἀρετῆς ἐμποιεῖν δυνάμενος· οὐ μόνον γὰρ τοῦ χείρονος ἐκκοπὴν, ἀλλὰ καὶ πολλὴν πρὸς τὸ βέλτιον μεταβολὴν ἀπεργάζεται· εἴτε γάρ τις εἴη πάθεσι προκατειλημμένος, τοιούτων ἀπολαύων διηγημάτων, τῆς πρὸς ταῦτα γίνεται *** θερμότερον ὑπὸ τῆς ἱστορίας κατ' αὐτῶν διανίσταται, καὶ τῇ τοῦ ὁμοίου φιλίᾳ παροξύνεται πρὸς τὴν μίμησιν· μίμησις δὲ καὶ ζῆλος μεγάλων δήπου καὶ θαυμασίων ἀνδρῶν ὅσον δύναται, καὶ ἄλλοι μὲν ἔξειξαν, τῶν φθασάντων τὸ περὶ τὴν

ΙΕΡΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΝΗΣ ΠΑΤΕΡΩΝ ΑΓΙΟΥ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ

ἀρετὴν φιλοχάματον μιμησάμενοι· μάλιστα δὲ πάντων ὁ θαυμάσιος τὸν βίον Σπυρίδων, Ἰακώβ τε ὁμοῦ καὶ τὸν θεῖον Δαυΐδ εἰς ἄκρον ζηλώσας, καὶ πολὺ κατ' ἐκείνους τὸ πρᾷον καὶ ἄπλαστον ἐσπασάμενος, ὡς δὲ καὶ πρὸς Ἀβραὰμ τὸ φιλόξενον ἐμβλέψας, καὶ κοινὰ τὰ ὄντα τοῖς χρῄζουσι ποιησάμενος· κἀντεῦθεν οὐ τὴν γῆν διὰ τὸ πρᾷον, ὡς ἡ ὑπόσχεσις, ἀλλ' αὐτοὺς κληρονομήσας τοὺς οὐρανούς, καὶ διὰ πλοῦτον, ὃν περιεῖδε, Χριστὸν ὅλως τὸν θεῖον πλοῦτον ἐμπορευσάμενος, θαυμάτων τε ποταμοὺς πλουτήσας, ἀείποτε μὲν ἀντλουμένους, μηδέποτε δὲ μηδαμῶς λήγοντας.

Τοῦτον ἤνεγκε μὲν νῆσος ἡ Κύπρος· ἦν δὲ οὐ στωμύλος τις, οὐδὲ κομψὸς τὸ ἦθος, οὐδὲ πλήθει καὶ ἀγορᾷ χαίρων· ἀλλ' ἁπλοῦς καὶ ἡσύχιος, καὶ ἀπραγμοσύνην, εἴπερ τις ἕτερος, ἀσπαζόμενος, δι' ἃ καὶ πρὸς τὴν τοῦ πατριάρχου, καθάπερ ἔφημεν Ἰακώβ πολιτείαν τὸ σύνολον ἑαυτὸν τυπῶν, ποιμὴν καὶ αὐτός, προβάτων ἐδείκνυτο· οὐ μὴν ἀκριβῶς ποιμήν, οὐδὲ ἀφελὴς οὕτως, ἢ καὶ ἀγροικικὸς τὸ ἦθος καὶ ἀμείλικτος, ἀλλ' ἠθῶν μάλιστα χρηστῶν ἐπιμελητής· καὶ τῆς μὲν πολλῶν ὁμιλίας ἑαυτὸν ἀπάγων, πένησι δὲ ἀνδράσι καὶ ξένοις οὕτω τι εὐπρόσιτος καὶ κοινωνικός, ὡς καὶ ὁμιλῆσαι πάντων ἀνθρώπων δεικνύεσθαι χαριέστατος, καὶ μεταδοῦναι τῶν ὄντων φιλοτιμότατος· ἀμέλει καὶ τό τινα τῶν παριόντων παραδραμεῖν ἐκείνων, ἢ ἐπιξενωθέντα, λυπηρὸν ἦν αὐτῷ σφόδρα, καὶ ἴσον τῷ μεγίστου τινὸς καὶ κερδαλεωτάτου διαμαρτεῖν, καὶ τὰ μὲν ἄλλα ἐλεύθερον ἂν ἔχων τὸ φρόνημα, καὶ ξένον πάσης ἀγεννοῦς κολακείας καὶ ταπεινότητος· κόπους δὲ ὁδοιπορούντων ἐκθεραπεῦσαι, καὶ πόδας ἀπονίψαι πεπονηκότας, τραπεζάν τε παραθεῖναι, καὶ τἆλλα διακονῆσαι νόμῳ φιλίας καὶ μετριότητος οὕτω θεραπευτικὸς τε καὶ δεξιώτατος, ὡς αὐτοῦ μόνου εἶναι τούτου, ἢ τῶν οἰκετῶν τοὺς εὐνοϊκώτατα περὶ τοὺς δεσπότας τοὺς ἰδίους διακειμένους· ἐκέκρατο γὰρ αὐτῷ σεμνότητι μὲν ἡ ἁπλότης, ἀνδρίᾳ δὲ ἡ πραότης, τῷ δὲ σφόδρα συντόνῳ καὶ διαπύρῳ τῆς ἀγάπης τὸ χαρίεν ἐπήνθει τῆς σωφροσύνης· ἧς ὡς οὐδενὸς ἡράσθη τῶν πάντων, καὶ θερμῶς περιείχετο, γυναικὶ μὲν νομίμῳ καὶ σώφρονι χρόνον ὁμιλήσας οὐχὶ συχνόν, καὶ πατὴρ παίδων ἐκ ταύτης γενόμενος, τὸ λοιπὸν δὲ κρείττων ἡδονῆς καὶ πάσης ἄλλης ὑλώδους ἐπιθυμίας μεμενηκώς· ἐντεῦθεν καὶ τὸ τῆς ἀρετῆς φιλοπονώτερον μέλι ἐργαζόμενος, τῷ νόμῳ τε Κυρίου σπουδαίως ἐμμελετῶν, φιλανθρωπότατος τὴν ψυχὴν κατέστη, καὶ τὴν γνώμην ἐπιεικέστατος· καὶ συνελόντα φάναι, θεῖόν τε Σπυ-

ρίδων ἀρχέτυπον καὶ πίναξ ἀρετῶν ἦν, πάσας μὲν ἐν ἑαυτῷ γεγραμμένας ἔχων, ὀλίγοις δὲ πρὸς μίμησιν ἐλθεῖν δυναμένας· οὕτω διαλάμπων τοῖς κατορθώμασι, καὶ βίον ἐκεῖνος μέγαν εἰσενεγκών, πολλῶν μειζόνων ἀξιοῦται καὶ δωρεῶν· καὶ τέως τῶν ἐνταῦθά φημι, καὶ ὅσα δὴ τῶν μελλόντων ζωγράφει τὴν μεγαλειότητα, τὰ δὲ ἦν· ἐρρώννυ σώματα νόσῳ κατειργασμένα· πηρώσεις ἴατο θεραπείας ἰσχυροτέρας· πνεύμασι πονηροῖς ἐπετίμα, καὶ τὸ μέσον τῆς ἐπιτιμίας καὶ τῆς φυγῆς οὐδὲν ὅλως ἦν, ἀλλ' εὐθὺς ἀπηλλάττοντο, καὶ ἄλλα δὲ μείζονα τούτων πολλὰ διεπράττετο, δυνάμεως θείας αὐτῷ συνεργούσης· δι' ἃ καὶ ποιμὴν ἐκ ποιμένος καθίσταται, ἀνθρώπους ἀντὶ προβάτων διέπειν ἐγχειρισθείς· ὁπηνίκα Κωνσταντῖνος ὁ μέγας ἐκράτει Ρωμαίων, αὐτὸς τῆς πόλεως Τριμυθούντων Ἐπίσκοπος γνωριαθείς ὅσην δὲ καὶ μετὰ τὸν θρόνον εἶχε τῆς ἀρετῆς ἐπιμέλειαν, τὰ μετὰ τὸν θρόνον ὡσαύτως θαύματα δηλώσει· πλὴν ἀλλὰ τὸ πάντα μὲν τὰ ἐκείνου διεξελθεῖν, ἀπειρόκαλόν τε ὁμοῦ καὶ ἀδύνατον, ὥσπερ τὸ πάντα παραλιπεῖν ἀτεχνῶς ἐπιζήμιον· ὅσα δὲ καὶ εἰπεῖν δυνατόν, καὶ ἀκοῦσαι λίαν ὠφέλιμον, ταῦτα δὴ καὶ ἐρῶ.

Ἐκόλαζε τὴν νῆσον ὁ Θεὸς ἀνομβρία, καὶ αὐχμὸς ἐφειστήκει δεινός· καὶ ἠκολούθει τῷ αὐχμῷ μὲν λιμὸς τῷ λιμῷ δὲ λοιμός· καὶ τὸ πολὺ τοῦ πλήθους, τὸ μὲν ἤδη καὶ διεφθείρετο, τὸ δὲ ὅσον οὔπω τοῦτο παθεῖν ἠλπίζετο· ἐδεῖτο δὲ τὸ δεινὸν Ἡλιοῦ πάντως, ἢ ἑτέρου τὸν κατ' ἐκεῖνον, εὐχῇ τὸν οὐρανὸν διανοίξοντος· καὶ οὗτος Σπυρίδων ἦν· ὡς γὰρ ἡ μάστιξ ἐπέκειτο, καὶ ἰσχυρῶς μετῄει τὸ πλῆθος, ὑπεραλγῶν αὐτὸς τοῦ ποιμνίου, καὶ πατρικοῖς σπλάγχνοις διακαιόμενος, δεῖται μὲν ὡς φιλάνθρωπος τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ, πληρεῖ δὲ ἐκεῖνος αὐτίκα τὸν οὐρανὸν νεφέλαις ἐξ ἐσχάτου τῆς γῆς· καὶ τὸ δὴ θαυμαστόν· ὡς μή τις νομίσοι φυσικῇ τινι τῶν στοιχείων ροπῇ τὸν ὄμβρον ἀκολουθεῖν, δείκνυσι μὲ αὐτὰς πόρρωθεν ὁ Θεὸς, ἵστησι δὲ, μὴ πρότερον ἐφιεὶς ἐπιβῆναι τῆς νήσου, πρὶν ἢ καὶ πάλιν αὐτοῦ δεηθῆναι τὸν ἅγιον· οὕπω τοίνυν ἐκεῖνος σταλαγμὸν ἄφῆκε δακρύων, καὶ ὄμβρος αὐτίκα κατερράγη πολὺς· καὶ πιαίνεται μὲν ἡ γῆ, τρέφεται δὲ τὰ ὡραῖα, καὶ τὰ λῇτα αὔξεται, καὶ πάντα ὁμοῦ λύεται τὰ δεινά· τούτῳ Σπυρίδων καὶ αὐτοῦ Ἡλιοῦ, ἵνα τι καὶ τολμήσω, φιλανθρωπότερος· ὁ μὲν γὰρ τὸν ὑετὸν ἐπισχὼν, εἶτα πάλιν ἀνῆκεν· ὁ δὲ, τὸ πρῶτον οὐ μιμησάμενος, ἴσος ἐν τῷ δευτέρῳ δείκνυται· καὶ τοῦτο μὲν δὴ τοιοῦτον· ἕτερον δὲ οὐδὲν ἐκείνου καταδεέστερον.

Συμφορὰ πάλιν ἐκράτει κοινὴ, καὶ ἄγονος ἦν ἡ νῆσος καρπῶν· οἱ σιτῶναι δὲ καὶ σιτοκάπηλοι ἐν ἀπειλῇ τοιᾷδε Θεοῦ τρυφᾶν ἐκεῖνοι βουλόμενοι, καὶ σοφιζόμενοι τὸν καιρὸν, τὴν συμφορὰν μᾶλλον ἐπιτείνοντες, ἦσαν «ταμιουλκοῦντες, ὡς φησιν ἡ θεία Γραφὴ, «τὸν σῖτον», καὶ τοῖς τῶν πλησίον κακοῖς κέρδος ἀνόσιον ἑαυτοῖς προσπορίζοντες· ἑνὶ γοῦν τῶν οὕτω πλουτούντων πένης τις προσελθὼν, καὶ χρήματα μὲν οὐκ ἔχων, οἷς ἂν τὰ πρὸς τὴν χρείαν ὠνήσαιτο, δάκρυα δὲ, φεῦ, ἅπερ εἶχε, καταβαλλόμενος, καὶ φωνὰς γοερὰς ἐν οἰκτρῷ σχήματί τε καὶ βλέμματι προϊέμενος, ἐπειρᾶτο τὸν ἀμείλικτον ἐπικάμπτειν, ποδῶν ἁπτόμενος, οἰκίαν ὅλην ἀποκλαιόμενος, τί μὴ ποιῶν; τί μὴ λέγων; ὁ πρὸς οἶκτον ἐπισπάσασθαι δυνατόν· ὡς δὲ οὐδὲν τούτων ὅλως τὴν λιθώδη ψυχὴν ἐκείνην ἔκαμπτε πρὸς συμπάθειαν, μίαν εὑρίσκει καταφυγὴν ὁ πένης τὸν ὅσιον· ᾧ προσελθὼν, αὐτοῦ τε τὴν ἀπορίαν, καὶ τὴν πρὸς ἔλεον ἀκριβῆ πενίαν διέξεισι τοῦ πλουσίου· τὸν δὲ ἀκούσαντα, τοῦτον μὲν ἐλεῆσαι τῆς συμφορᾶς, τοῦ δὲ πλουσίου μισῆσαι τὴν ἀγριότητα· καὶ ὥσπερ ἔνθουν γενόμενον, προφητικώτατα προεῖπεῖν· οὐ δὲ ἀλλὰ μὴ στέναζε, μηδὲ κλαῖε· αὔριον γὰρ ὄψει τὸν μὲν σὸν οἶκον εὐθηνοῦντα τοῖς ἀγαθοῖς, τὸν δὲ νῦν πλούσιον ἐλεούμενόν τε ὁμοῦ καὶ γελώμενον, καὶ ἄκοντά σοι, ὧν χρῄζεις, παραχωροῦντα, καὶ προθύμως ἀξιοῦντα λαβεῖν. Ταῦτα ὁ μὲν πένης εἰς παραψυχὴν ἐδόκει μόνην λέγεσθαι τῷ ἁγίῳ τῆς ἐχούσης αὐτὸν συμφορᾶς· ἔνθεντοι καὶ σκυθρωπὸς ἀπῄει, καὶ αὐτὴν, ὡς ἐδόκει, τὴν ἱερὰν ἀγκυραν, τὴν πρὸς τὸν μέγαν ἐλπίδα, κενὴν καὶ ἄπρακτον εὑρηκώς. Νυκτὸς δὲ ἤδη καταλαβούσης, νεύει μὲν ὁ Θεὸς, καταχέει δὲ τῆς γῆς ἀθρόως ὁ οὐρανὸς ὕδατα οὕτω δαψιλῶς, ὡς τῇ πολλῇ τούτων ῥύμῃ καὶ τοῦ πλουσίου πχρασυρῆναι τὰς ἀποθήκας· τὸν σῖτον δὲ, καὶ ὅσος ἄλλος καρπὸς ἀπεκέκλειστο, χύδην ἐκφορηθῆναι, καὶ εἰς διαρπαγὴν ἕτοιμον κεῖσθαι τοῖς βουλομένοις· ἡμέρας δὲ ἀνασχούσης, ὁ πλούσιος μὲν θρηνώδης, ἄθλιος, τῇδε περιτρέχων κἀκεῖσε, καὶ τὴν δικαίαν μετακλαιόμενος συμφοράν· εἶτα καὶ τῶν παριόντων ἐδεῖτο βοηθῆσαι οἱ, καὶ συνάρασθαι τῆς συναγωγῆς τῶν καρπῶν· πολλῶν δὲ, οἷα δήμου πεινῶντος, ἐφ' ἁρπαγῇ συνδεδραμηκότων, τρόσεισι καὶ ὁ πένης, τὸ θαῦμα μὲν ἐκπληττόμενος, ἥδιστα δὲ καὶ τοῦ πλουσίου καταγελῶν γέλωτα δικαιότατον, καρπῶν τε ἅμα πληρῶν τὴν οἰκίαν, καὶ πάντα ἔχων εὐπετῶς, τὸ τοῦ λόγου, ἄσπαρτα καὶ ἀνήροτα. Εἶτα συρρέων τὸ πλῆθος ὁρῶν ὁ ὠμὸς ἐκεῖνος καὶ ἄσπλαγχνος· ἔδει γὰρ ἀτέλεστον

οὐδὲν μεῖναι τῶν τῷ Σπυρίδωνι προλεχθέντων· καὶ τὰ αὐτοῦ πάντα κατὰ πολλὴν ἄδειαν ἀμφοτέραις ἀντλοῦντας· ὡς δὲ καὶ τὸν χθὲς ἱκέτην, ἕνα τοῦ πλήθους γενόμενον καὶ αὐτόν, ὥσπερ ἔφημεν, ἀφθόνως ἀπολαύοντα τῶν προκειμένων· ὥσπερ κατὰ γνώμην αὐτῷ δωρεῖσθαι βουλόμενος, καὶ κοινωνικός τις εἶναι καὶ μεγαλόδωρος ὁ λίαν φειδωλός τε καὶ ἀκοινώνητος, ἐκέλευε τῶν παρόντων εἰς κόρον ἀδεῶς λαμβάνειν· ὁ δὲ, τῆς ἀνοίας ἱκανῶς αὐτὸν διαμυκτηρίσας, οἴκαδε ἀνεχώρει, Θεῷ προηγουμένως, ἔπειτα δὲ καὶ Σπυρίδωνι τὴν χάριν ἐπιγραφόμενος· οὕτως ἤδει Σπυρίδων οὐ μόνον διὰ πολλοὺς, ἀλλὰ καὶ δι' ἕνα γοῦν πολλάκις, τὸς ἄνωθεν ἐξαναίγειν πηγάς· καὶ ὁμοῦ μὲν καθ' ὃν ἔσται τοῦτο καιρὸν προειπεῖν, ὁμοῦ δὲ καὶ πένητας ὠφελῆσαι, καὶ πλουσίους παιδαγωγῆσαι· εἰ γὰρ καὶ οὐδὲν μᾶλλον, ὡς ἤδη λεχθήσεται, ὁ φειδωλὸς ἐκεῖνος κατέστη χρηστὸς, ἀλλ' οὖν γε τῶν ὁμοίων πολλοῖς γέγονε πρὸς βελτίωσιν ἀφορμή. Ταῦτα τίς ἡδέως οὐκ ἤκουσε τῶν παρόντων; τίς δὲ καὶ ἀκούσας, οὐχὶ καὶ πρὸς τὰ ἄλλα λιχνοτέραν ἔσχε τὴν ἀκοὴν, καὶ μαθεῖν ἐπεζήτησε; ἐπιζητοῦντα δὲ τίς ὀκνηρὸς οὕτως ἢ φθονερὸς, ὡς ψυχὴν πεινῶσαν τρυφῆς τοιαύτης ἀποστερεῖν;

Ἄλλος τοίνυν γεωργὸς ἀνὴρ, τῶν συνήθων ὢν τῷ ὁσίῳ, καὶ εἰς ἄγαν τῷ λιμῷ πιεζόμενος, ἀπῄει καὶ οὗτος πρὸς αὐτὸν ἐκεῖνον τὸν πενιχρὸν πλούσιον, πολλὰς ἔτι καὶ ἄλλας ἀποθήκας ἔχοντα σίτου βαρυνομένας, ὑπολαβὼν πάντως, ὡς ἱκανῶς αὐτὸν ἡ προτέρα παιδαγωγήσει συμφορά· ἐῴκει δὲ οὗτος τὸν μὲν σῖτον ἀποβαλὼν, τοῦ φειδωλοῦ δὲ καὶ τῆς περὶ τὸν πλησίον ὠμότητος τὸ παράπαν οὐδὲν ἀποβεβληκέναι, οὔτε μὴν ὅλως ἀμείνων ἑαυτοῦ γενόμενος· καί τοι καὶ εἰς ὥραν θερείαν ὑπισχνουμένου τοῦ πένητος μετὰ προσθήκης τὸ καταβληθὲν ἀντιδοῦναι· ἀλλ' ἐκεῖνος, τοῦτο δὴ τὸ τοῦ λόγου, τὰς ἐλπίδας ἔλεγε τοὺς ἄφρονας βόσκειν. οὐδ', ἔφη, χρημάτων ἄνευ, οὐδὲ κόκκου ἂν ἑνὸς, οὐδὲ σκιᾶς αὐτοῦ μεταλάβοις· ἀπογνοὺς οὖν καὶ ὁ πένης οὗτος, μιμεῖται τὸν προλαβόντα, καὶ ὥσπερ εἰς κοινὸν θησαυρὸν τὸν Σπυρίδωνα καταφεύγει, ἀπαγγέλλει τε καὶ ὅσα πάθοι, καὶ ἃ τοῦ πλουσίου δεόμενος ἐπακούσειεν· ὁ δὲ, τότε μὲν ἱκανῶς ψυχαγωγήσας αὐτὸν, οἴκαδε παραπέμπει· οὐ μὴν ἄχρι λόγων ἵστησι τὴν ψυχαγωγίαν· ἀλλὰ τῆς ἐπιούσης ὁ μέγας ἀρχιερεὺς αὐτὸς ἐκεῖνος πρὸς τὸν πένητα ἀφικνεῖται, χρυσοῦν τι εἶδος ἐπιφερόμενος, οὐκ εὐάγωγον τὴν ὅλκὴν, ὅπερ τί τε ἦν, καὶ ὅθεν καὶ ὅπως εὑρηται τῷ ἁγίῳ, μετὰ μικρὸν ὁ λόγος δηλώσει· τέως δ' οὖν ὁ μέγας τοῦτο Σπυ-

ρίδων ταῖς χερσὶ τοῦ πένητος ἐμβαλών· δέξαι, ἔφη, καὶ τῷ πλουσίῳ τὸ προσφιλὲς αὐτῷ παρασχὼν εἰς ἐνέχυρον, τάσοι χρήσιμά τε καὶ ἀναγκαῖα παρ' αὐτοῦ λάμβανε. ἤσθη τοῦτο λαβὼν ὁ πένης, καὶ πρὸς τὸν πλούσιον, ᾗ ποδῶν εἶχεν, ἐκθύμως ἐχώρει· εἶτα ἰδὼν ἐκεῖνος τὸ ἐν χερσὶν, ὁ πρὸ μικροῦ σκληρός τε καὶ ἀδυσώπητος καὶ τὰ ὦτα πρὸς δέησιν ἐκκεκωφημένος, εὐθὺς ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν κάμπτεται, καὶ ἡδὺς γίνεται καὶ φιλάνθρωπος· κἀκεῖνο λαβὼν, οὕτω τοῦ σίτου δαψιλῶς μεταδιδοῦσιν, ὡς καὶ τὴν οἰκίαν αὐτοῦ πληρῶσαι, καὶ πρὸς σπερμάτων καταβολὴν, αἷς εἶχεν ἀρούραις, τὸ δοθὲν ἀρκέσαι· τούτῳ τε πυλύχουν τὸν καταβληθέντα γενέσθαι καρπὸν, ὥστε καὶ τὸ χρέος ἀπομετρῆσαι τῷ δεδωκότι, τὸν εἰς ἐνέχυρόν τι χρυσὸν ἐκεῖθεν ἀναλαβεῖν, καὶ τῷ ἁγίῳ αὖθις εὐγνωμόνως προσενεγκεῖν· ἀλλ' ὁ μὲν πένης τὴν ὀφειλὴν οὕτως· βούλεται δὲ καὶ ὁ λόγος τὸ ἑαυτοῦ χρέος καταβαλεῖν, καὶ γνωρίσαι ὃ ἐπηγγείλατο, τί τε ὁ χρυσὸς πρότερον ἦν, καὶ ὅθεν εἴληπται· ἀπολαβὼν γὰρ ὅσιος τὸ δοθὲν· δεῦρό, φήσιν, ἀδελφὲ πρὸς τὸν πένητα, καὶ ἀποδῶμεν κοινῇ τῷ φιλανθρώπως αὐτὸ χρήσαν οὕτως ἔφη· καὶ λαβὼν αὐτῶν ἄγει παρά τι κηπεῖον, ὅπερ ἦν τῷ μεγάλῳ μικροῖς λαχάνοις τὴν ἀσιτίαν παραμυθούμενον· καὶ στὰς παρ' αὐτὸ δὴ τὸ θριγκίον, καὶ ἁψάμενος τοῦ φραγμοῦ, τὰ ὄμματά τε διάρας πρὸς οὐρανὸν· Κύριέ μου Ἰησοῦ Χριστὲ, εἰς ἐπήκοον τοῦ παραστῶτος αὐτῷ ἐξεφώνει, ὁ πάντα ποιῶν καὶ μετασκευάζων μόνῳ τῷ βούλεσθαι, ὁ ἐπὶ Μωϋσέως ποτὲ τὴν ῥάβδον εἰς ὄφιν ἐπ' ὄψει τοῦ βασιλέως Αἰγύπτου μεταβαλών· αὐτὸς καὶ τουτὶ τὸ χρυσίον, ὥσπερ ἐκ ζώου πρότερον εἰς ταύτην μετέβαλες τὴν μορφὴν, οὕτω καὶ νῦν νεῦσον εἰς ὃ ἦν ἐξ ἀρχῆς εἶδος ἀναδραμεῖν· ὅπως καὶ οὗτος τὴν περὶ ἡμᾶς σου μάθῃ κηδεμονίαν, καὶ πράγμασιν αὐτοῖς τὸ ἐν τῇ θείᾳ γραφῇ διδαχθῇ, ὅτι πάντα ὅσα ἠθέλησεν ὁ Κύριος ἐποίησε, ταῦτα εὐξαμένῳ τῷ ὁσίῳ τίς εἴποι τῶν σῶν θαυμασίων δέσποτα τὴν ὑπερβολήν; ὄφις ὁ χρυσὸς ἦν, πνέων καὶ ἕρπων, καὶ περὶ τὸ θριγκίον κινούμενός τε καὶ ἑλισσόμενος, ἀφ' οὗ δὴ καὶ τὸ πρῶτον χερσὶ τοῦ ἁγίου ληφθείς, εἰς ἐκεῖνον δὴ παραδόξως μετῆλλαξε τὸν χρυσὸν· τοῦτο παρὰ πᾶσαν ἔννοιαν ἀνθρωπίνην ὁ γεωργὸς θεασάμενος, καὶ τρόμῳ κατάσχετος γεγονὼς πίπτει τε ἐπ' ὄψιν εἰς γῆν, καὶ καταπάττει κόνιν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, δάκρυά τε ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἀφιεῖς, καὶ ἀνάξιον ἑαυτὸν εἶναι λέγων οὐ τοιαύτης μόνον δωρεᾶς τε καὶ χάριτος, ἀλλὰ

καὶ θέας μόνης, μᾶλλον δὲ καὶ ἀκούσματος· πλὴν ἀλλὰ τοῦτον μὲν ὁ ὅσιος διανίστησι, καὶ ψυχὴν αὐτῷ ἅμα καὶ σῶμα ῥώννυσιν. Ὁ ὄφις δὲ ἐν τοσούτῳ τοῦ φραγμοῦ διεξελιχθεὶς, τὸν φωλεὸν ὑπέδυ τὸν ἐξ ἀρχῆς, πάντως οὐδενὸς δεῖται τὸ θαῦμα λόγου πρὸς αὔξησιν· δείκνυται γὰρ αὐτόθεν ὁποῖον, καὶ τέχνης ὅλως ἡ φύσις ἀνενδεὴς, οἰκείαν ἔχουσα τὴν ὑπερβολήν. Λεγέσθω δὲ καὶ τὸ ἑφεξῆς, συγγενὲς ὂν τοῖς προλαβοῦσι, καὶ τῆς αὐτῆς ἐκείνοις χάριτος καὶ δυνάμεως.

Ἕτερος προσφιλὴς καὶ αὐτὸς τῷ ὁσίῳ, ἀρετὴν δὲ μετιών, καὶ ταύτῃ πονηρούς τε ἄνδρας ἐς φθόνον κεκινηκὼς, καί τινων ἐγκλημάτων ὑποπτευόμενος συκοφαντίαν, ὑπὸ τοῦ τῆς ἐπαρχίας ἄρχοντος συσχεθεὶς, τῇ εἱρκτῇ παραδίδοται, ὅσον δὲ οὔπω καὶ θανάτῳ καταδικάζεται. Ὡς οὖν ἡ κυρία ἐγγὺς ἦν, φθάνει δὲ καὶ τοῦτο προγνοὺς ὁ ἅγιος, σπεύδει λῦσαι τῷ φίλῳ τὴν συμφοράν· ἦν δὲ τότε χειμῶνος τὸ ἀκμαιότατον, καὶ ὁ παρ' ἡμῖν χείμαρρος ὕδασι πλημμυρεῖ ὡς μάλα πολλοῖς, καὶ τῶν ἰδίων ὅρων ὑπερχεθεὶς, σφοδρῶς αὐτῷ κατὰ τὴν πάροδον ἔρρει, καὶ οὐδαμῇ οὐδόλως διαβατὸς ἦν. Ὁ δὲ Ἰησοῦν τε τὸν τοῦ Ναυῆ καὶ τὰ ἐκείνου ἐν νῷ τιθέμενος, τὴν διάβασίν τε τῆς κιβωτοῦ λογιζόμενος, τὸν αὐτὸν ὥσπερ καὶ ἦν πεπιστευκὼς εἶναι θεὸν, καὶ τρόπον οἰκέτου τῷ χειμάρρῳ χρώμενος· στῆθι, ἔφη, ὁ κοινός σοι ἐπιτάττει δεσπότης, καὶ διαβήσομαι ἐγὼ, σωθήσεται δὲ ὁ ἀνὴρ, ὑπὲρ οὗ σπεύδομέν τε καὶ πολλὰ τοῦ θεοῦ ἐδεήθημεν. Οὕτως ἔφη, καὶ τὸ ῥηθὲν παραχρῆμα πέδῃ τῷ ποταμῷ γίνεται, καὶ τοῦ ῥεύματος ἵσταται· παραχωρεῖ δὲ οὐ Σπυρίδωνι τῆς ὁδοῦ μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ὁδίταις, οὐκέτι τοῦ λοιποῦ πονηρόν τι συνάντημα ἐκείνοις καὶ ἄπορον ὄν. Τὸ μὲν οὖν πάρεργον οὐδὲν ἧττον αὐτῷ τοῦ ἔργου θαυμαστὸν εἴργασται, ἐκ τούτου δὲ κἀκεῖνο κατώρθωτο μᾶλλον· ὡς γὰρ οἱ συμπορευόμενοι τὸ γεγονὸς ἐθεάσαντο, αὐτοῦ τε προδραμόντες, καὶ τὴν πόλιν ὡς τάχος καταλαβόντες, λαμπροὶ κήρυκες τοῦ τελεσθέντος καθίστανται. Καὶ ὁ ἄρχων, τοῦτο μὲν ἐκπλαγείς, τοῦτο δὲ καὶ δέει καταληφθείς, μὴ τοιαῦτα δυναμένῳ ἀνδρὶ προσκρούσας ὀρθῇ, ἀνίησί τε παραχρῆμα τὸν φίλον αὐτῷ τῶν δεσμῶν, καὶ τῷ ἁγίῳ τοῦτον χαρίζεται· ὁ δὲ λαβὼν ἐπανήει, ἐκ μιᾶς αἰτίας δύο κατειργασμένος, καὶ στήσας τῷ χειμάρρῳ μὲν τὴν φοράν, τῷ ἀνθρώπῳ δὲ φιλανθρώπως πάνυ τὴν συμφοράν. Προφητείας μὲν οὖν, ἢ θαυματουργίας, ἢ πρὸς τοὺς ἐν συμφοραῖς συμπαθείας, οὐδὲν, οἶμαι, τῶν λεχθέντων σημείων μεῖ-

ζόν ἐστι· ὁ δὲ λόγος καὶ πλέον τι τῶν εἰρημένων δεικνύειν ἕτοιμος εἰς προφητείαν ὁμοῦ καὶ συμπάθειαν· τὸ ἁμαρτίας φημὶ ἀνθρώπων ἐκ τοῦ ἀφανοῦς ὁρᾷν, καὶ ταύτας ἀφιέναι γνώμης τε φιλανθρωπίᾳ καὶ χάριτος δαψιλείᾳ.

Πανταχοῦ τὸν ἑαυτοῦ τόπον ὁ μέγας φυλάττων, λιτότητι μάλιστα χαίρων ἦν, ἅτε δὴ τὸν ἑαυτοῦ δεσπότην μιμεῖσθαι βουλόμενος· οὔτε γάρ ἵππῳ πρὸς τὰς ὁδοιπορίας ἐχρῆτο, οὔτε μήν τι πρὸς πάντας ἀνομίλητόν τε καὶ ἄμικτον ὡς δή τι σεμνὸν ἑαυτῷ περιεποιεῖτο. Ἐπεὶ γοῦν ἔφθη ποτὲ συντόνως ὁδοιπορήσας, καὶ ὁδοῦ μήκει τοὺς πόδας πεπονηκὼς, ἔν τινί τε τῶν φίλων καὶ τῆς αὐτοῦ ποίμνης χρηστῷ θρέμματι ξενιζόμενος, αὐτὸς, οἷα τοῦ ἀγαθοῦ ποιμένος πρόβατον, καὶ πρὸς τὸν ἐκείνου βίον, ὥσπερ εἰς κάλλιστον ἀρχέτυπον ἀφορῶν, τὸ τοῦ διδασκάλου, μᾶλλον δὲ τὸ τοῦ δεσπότου καὶ πρώτου διδασκάλου Χριστοῦ ἐδείκνυ μέτριον· λαβὼν γὰρ ὕδωρ, καὶ τῷ νυπτῆρι βαλὼν, ἕτοιμος ἦν τῷ ἁγίῳ τοὺς πόδας ἐκθεραπεῦσαι. Οἵ γε μὴν ἐκ γειτόνων, ἐπεὶ τὸν ἅγιον ἤσθοντο παρελθόντα, συνέθεον καὶ αὐτοὶ, καὶ οὐδὲν ἧττον ἐβούλοντο τοῖς ποσὶν ἐκείνου τοῦτο ποιεῖν· καὶ ὡς περιμάχητόν τι παρ' αὐτοῖς τὸ πρᾶγμα ἐτίθουν, καὶ τῆς εὐλογίας ἠμφισβήτουν ἀλλήλοις. Ἐν αὐτοῖς οὖν καὶ γυνή τις τοὺς πλείους παραγκωνιζομένη, πολλή τις ἦν, τοῦτο μάλιστα δρᾶσαι διαζομένη· ἦν δὲ αὕτη σαρκικῷ ἔρωτι ἁλοῦσα μὴ πρὸ πολλοῦ, καὶ ἥττων, οἶμοι, γενομένη τῆς ἁμαρτίας· αὐτὸς δὲ εἰς καρδίαν ὄντως ὁρῶν, καὶ οἷα τὰ τῆς ἐκείνης εὖ ἐπιστάμενος, ἠρέμα μὲν τὸ ἥμερον ἐκεῖνο καὶ ἡδὺ αὐτοῦ πρόσωπον ἀποστρέφει, ἠρέμα δὲ καὶ πρὸς αὐτήν· μή μου ἅπτου, φησὶ, γύναι· οὐχ, ὡς ἄν τις εἴποι, ἑαυτὸν ἀποσεμνύνων, ἢ τὸ γύναιον μυσαττόμενος· πῶς γὰρ, μαθητὴς ὢν ἐκείνου, τοῦ καὶ τελώναις καὶ πόρναις καὶ ἁμαρτωλοῖς συνεσθίοντος; ἀλλ' ἐντρέπων αὐτῇ, καὶ εἰς ἔννοιαν ἐμβάλλων τῆς πονηρᾶς πράξεως, καὶ ἡπίως οὕτω πρὸς μετάνοιαν ἐκκαλούμενος· ὃ δὴ καὶ πέρας εἶχε, καὶ κατὰ σκοπὸν αὐτῷ διηνύετο· ὡς γὰρ ἡ μὲν διετείνετο καὶ ἔτι δρᾶσαι τὸ σπουδαζόμενον, καὶ πολλὴν εἰσῆγε τὴν ἔνστασιν· ὁ δὲ καὶ μᾶλλον αὐτῆς καθίκετο πληκτικώτερον, ὅπερ ἐκείνη πέπραχε, φανερῶς ἐξειπών· τότε δὴ καὶ αὐτὴ, τῷ μὲν σοφῷ τῆς ἐπιτιμήσεως τὴν ψυχὴν πληγεῖσα, ἐκπλαγεῖσα δὲ ὅτι πρὸς τοὺς τῆς ψυχῆς ἀθεάτους ἔβλεψε μώλωπας, ὕδασι μὲν οὐκέτι, δάκρυσι δὲ τοὺς πόδας ἀποκαθαίρει, καὶ συντριβῇ καρδίας ἐπαγγέλλει τὸ πεπραγμένον· τί

οὖν; ἡ μὲν πρὸς αὐτὸν τὰ τῆς πόρνης, ὁ δὲ τὰ τοῦ δεσπότου παρρησιαστικώτατα πρὸς αὐτήν· θάρσει θύγατερ, φησὶν, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου· καὶ αὖθις, ἴδε, ὑγιὴς γέγονας, μηκέτι ἁμάρτανε· ἅμα καὶ τὴν νόσον κατὰ τοὺς σοφοὺς τῶν ἰατρῶν ἰώμενος, καὶ τὸ μὴ τοῖς αὐτοῖς πάλιν περιπεσεῖν προθυμούμενος. Οὕτω μὲν οὖν ἐκείνη καρποῦται τῆς ἰάσεως κάλλιστά τε καὶ ὠφελιμώτατα, ὡς μὴ μόνον αὐτῇ τὴν ὑγείαν ἀμετάβλητον μεῖναι, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις διηγουμένην, ἀφορμὴν πολλοῖς πρὸς σωτηρίαν ὀφθῆναι· ἐπεὶ δὲ τὸν μὲν βίον τεκμηριῶσι τὰ θαύματα, δεῖ δὲ γνωρίσαι οἷος ἦν αὐτῷ καὶ περὶ τὴν πίστιν ὁ ζῆλος, τὸ προκείμενον γνωριεῖ.

Ὅτε Ρωμαίων ἦρχε Κωνσταντῖνος ὁ μέγας καὶ πρῶτος ἐν βασιλεῦσι Χριστιανὸς, ὑπάτευε δὲ Παυλῖνος καὶ Ἰουλιανὸς, ἀπὸ δὲ τῆς Ἀλεξάνδρου τοῦ Φιλίππου βασιλείας ἕκτον καὶ τριακοστὸν (καὶ ἑξακοσιοστὸν) ἠνύετο ἔτος· τότε δὴ καὶ ἡ ἐν Νικαίᾳ περιώνυμος τῶν ἁγίων Πατέρων ἠθροίζετο Σύνοδος, ἐφ' ᾧ καθελεῖν μὲν τὸν Ἄρειον, κτίσμα τὸν Υἱὸν δυσσεβῶς ὀνομάζοντα, δογματίσαι δὲ τῷ Πατρὶ τὸν υἱὸν ὁμοούσιον· ἦσαν δὲ τῶν μὲν τῆς βλασφημίας αὐτῷ συναιρομένων οἱ πρῶτοι μάλιστα καὶ ἐπισημότατοι· Εὐσέβιος ὁ Νικομηδείας, Μάρις τε σὺν ἐκείνῳ καὶ Θέογνις, ὧν ὁ μὲν Νικαίας, Μάρις δὲ Χαλκηδόνος ἐπίσκοποι ἦν· οὗτοι, Ἀρείου τῆς λύσσης ἀφηγουμένου, τὸν τοῦ Θεοῦ υἱὸν καὶ θεὸν κτίσμα, ὦ μανίας, τὰ πονηρὰ κτίσματα ἐδογμάτιζον, τῶν δὲ τῆς εὐσεβείας διαγωνιζομένων οἱ πρόμαχοι, ὧν καὶ λόγος ἅμα καὶ βίος τῶν ἄλλων διαφορώτατος ἦν, ἦσαν οὗτοι· ὅτε μέγας καὶ ἅγιος Ἀλέξανδρος πρεσβύτερος ὢν, ἄρτι δὲ τὸν τοῦ μακαρίου Μητροφάνους τόπον ἐπέχων, ὡς ἂν αὐτοῦ μὴ παρόντος, ἀλλ' αἰτίαν τῆς ἀπολείψεως νόσον ἔχοντος· καὶ Ἀθανάσιος ὁ πολὺς, οὔπω τότε τὸν ἱερατικὸν θρόνον ἀποσεμνύνων, ἀλλὰ τῇ Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίᾳ τὴν τοῦ διακόνου τάξιν ἀποπληρῶν· διὸ καὶ φθόνος κατ' αὐτῶν οὐ μικρὸς ὑφεῖρπεν, ὅτι μήπω διαφέροντες ἀξιώμασι, πολὺ περὶ τὸν λόγον τῆς πίστεως τῶν ἄλλων ἐκράτουν· ἦν δὲ ἄρα σὺν τούτοις καὶ Σπυρίδων ὁ μέγας, οὗπερ ὁ βίος μᾶλλον καὶ ἡ συνοικοῦσα χάρις ἀνύσιμος εἰς πειθὼ, ἢ τῶν ἄλλων αἱ γλῶσσαι, καὶ τῶν συλλογισμῶν αἱ ἄφυκτοι λαβαὶ, καὶ αἱ τῶν λόγων κομψαὶ περίοδοι. Ὡς δὲ καὶ οὗτος παρῆν· ἐνταῦθα γὰρ ἤδη καὶ τὸ τοῦ πράγματος ἥδιστον· παρῆσαν δὲ καὶ φιλόσοφοι τῇ συνόδῳ, τῷ βασιλεῖ τοῦτο δοκοῦν, κόμπον περιπατητικὸν ἀχοῦντες, καὶ σο-

ματικὴν ψυχαγωγίαν ἄκρως πεπαιδευμένοι· εἴς δέ τις ἐν αὐτοῖς ἡγεῖτο τοῦ λόγου, ἄμαχον εἰς πειθὼ δύναμιν ἔχων, καὶ διὰ πάσης γλώττης τὴν εὐγλωττίαν ἀδόμενος. Οὗτος τοῖς ἐπισκόποις συμμίξας, ἰσχυρῶς Ἀρείῳ συνέστη καὶ λίαν ἀντεῖχε συνηγορῶν, ὡς καὶ τὸ πολὺ τοῦ πλήθους εἰς ἀκρόασιν ἐπισπάσασθαι, γλιχομένους μαθεῖν, πότεροι τῶν ἀντιλεγόντων νικῶντες ἔσονται· οὐδὲ γὰρ ἦν οὕτω τι πρὸς ἐπίλυσιν δυσχερές, ὃ μὴ εὔλυτον ἐκεῖνος ἐτίθει τῇ πρὸς τὸ λέγειν περιουσίᾳ· καὶ εἰς στενὸν σὲ πολλάκις τῆς ἀπολογίας αὐτῷ κατασάσης, δίκην ἐγχέλυος διωλίσθαινε πειθοῖς κλέμμασι καὶ σοφιστικοῖς δελεάσμασιν· ἦν οὖν ἀληθείας καὶ τέχνης ἅμιλλα, τῶν μὲν τἀληθῆ φιλολογούντων νοήμασιν ἀῤῥαδιουργήτοις βαλλόντων τὸν σοφιστήν, τοῦ δὲ καθάπερ ὅπλα προβαλλομένου τὸ ποικίλον τοῦ λόγου καὶ παραλογιστικὸν καὶ κακότεχνον, καὶ τούτῳ μᾶλλον οἰομένου κρατεῖν. Ἀλλ' ἵνα μὴ τῶν λόγων τὸ νικᾶν εἴῃ, ἀλλὰ Χριστοῦ καὶ τῆς ἀληθείας, τοὺς ἄλλως λογίους παραδραμών, Σπυρίδωνος τοῦτο τοῦ ἁπλοῦ γίνεται, ὃς οὐδὲν ἄλλο τι πλέον εἰδὼς, ὅτι μὴ Χριστὸν, καὶ τοῦτον ἐσταυρομένον, ὡς φησὶ Παῦλος, ὡς εἶδε τὸν φιλόσοφον τοῖς σοφίσμασι βρενθυόμενον, φιλολοίδορόν τε γλῶσσαν κινοῦντα κατὰ Χριστοῦ, καὶ τὰ ἡμέτερα διαχλευάζειν πειρώμενον, προσελθὼν ἐκεῖνος, ἠτεῖτο μικρόν τι καὶ αὐτῷ πρὸς λόγους ἐλθεῖν· οἱ δὲ τοῦ μέρους τῆς εὐσεβείας, τὸ ἁπλοῦν αὐτῷ καὶ ἀρχαϊκὸν συνειδότες, προσέτι δὲ καὶ τὸ τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας καθαρῶς ἄγευστον, ἐκώλυον εἰς μέσον ἐλθεῖν, καὶ τῷ σοφιστῇ συμβαλεῖν· τὸν δὲ, μηδὲν ἐκείνοις πειστέον· ἤδει γάρ τι μὲν ἡ ἄνωθεν σοφίαν τί δὲ ἡ ἀνθρωπίνη καὶ καταργουμένη δύναται· προσελθεῖν τῷ ἀνδρὶ, καὶ φάναι· ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὦ φιλόσοφε, πρόσχες ἄρτι καὶ ἐν ἐμοὶ τὸν νοῦν, καὶ ἃ βούλομαι λέγειν, αὐτὸς ἄκουσον· τοῦ δὲ φήσαντος· ὡς σὺ μὲν λέξον, ἐγὼ δὲ ἀκούσομαι· «Εἷς ἐστι, Σπυρίδων, ἔφη, Θεὸς, οὐρανοῦ τε καὶ γῆς καὶ τῶν »ἄλλων πάντων τῶν ἐν μέσῳ δημιουργὸς· οὗτος ὁ καὶ τὰς οὐ»ρανίους δυνάμεις παραγαγὼν, οὗτος ὁ ἐκ γῆς τὸν ἄνθρωπον »διαπλάσας, καὶ πάντα ὁμοῦ ὁρατά τε καὶ ἀόρατα παραστήσας· »τούτου τῷ λόγῳ τε καὶ τῷ πνεύματι παρήχθη μὲν οὐρανὸς, πα»ρήχθη δὲ γῆ, ἀνεχέθη θάλασσα, ἐτάθη ἀὴρ, ἐτέχθη ζῶα, ἄν»θρωπος διεπλάσθη, τὸ μέγα τοῦτι ζῶον καὶ θαυμαστὸν δημιούρ»γημα, πάντα γέγονεν, ἀστέρες, φωστῆρες, ἡμέρα, νὺξ, τὰ λοιπὰ »πάντα. Τοῦτον οὖν τὸν λόγον, Θεοῦ ἡμεῖς εἰδότες Υἱὸν καὶ Θεὸν

»ἐκ παρθένου δι' ἡμᾶς πιστεύομεν γεγεννῆσθαι, καὶ ἐσταυρῶσθαι, »καὶ τέλος τεθάφθαι· εἶτα καὶ ἀναστάντα, καὶ ἡμᾶς συνεγεί»ραντα, καὶ ἄφθαρτον ἡμῖν καὶ ἄῤῥιδιον παρεσχηκότα ζωὴν· τοῦ»τον φαμὲν καὶ αὖθις ἐλεύσεσθαι πάντων κριτὴν, καὶ τῶν ἡ»μετέρων καὶ ἔργων καὶ λόγων καὶ λογισμῶν ἀπαραλόγιστον »λογιστὴν· τοῦτον ὁμοούσιον Πατρὶ, τοῦτον σύνθρονον, τοῦτον ὁμό»τιμον. Οὐκ ἄρα καὶ σοὶ ταῦτα, ὦ φιλόσοφε, συνδοκεῖ;» ὁ μὲν ἤρετο, ὁ δὲ, ὥσπερ οὐ τὴν αὐτὴν ἔχων καὶ προτοῦ ψυχὴν, οὐδὲ τὴν αὐτὴν καὶ φρένα καὶ γλῶτταν, οὕτω ῥᾳδίως ἀντιτιθεμένην καὶ ἀντερίζουσαν, ἐπλήγη μὲν τὴν ἀκοὴν, ἐξεπλάγη δὲ τὴν ψυχὴν, τὴν φωνὴν ἐσβέσθη· καὶ ἀποσιωπήσας ἐφ' ἱκανὸν, οὐδὲν ἕτερον ἔσχε φθέγξασθαι, ἢ, ὅτι καμοὶ ταῦτα οὕτως ἔχειν δοκεῖ. Ὁ δὲ ἅγιος· ἄγε οὖν, ἔφη, ἐπεὶ καὶ ταῦτά μοι συνομολογεῖς, μηδὲ τοῖς ἔργοις διαφωνῶν ἔσο· ἀλλ' εἰδὼς τίς τε ὁ Θεὸς, καὶ τὸ πᾶν τοῦτο πεποιηκὼς, ἀναστὰς τῇ ἐκκλησίᾳ πρόσελθε, καὶ τὸ σημεῖον τῆς ὀρθοδοξου λάμβανε πίστεως. Ταῦτα ἐπεὶ διήκουσεν ὁ φιλόσοφος, μετέβαλε μὲν αὐτίκα πρὸς ἀκριβῆ θεοσέβειαν, ἐπιστραφεὶς δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ τοὺς ἄλλους τῶν λεγομένων ἀκροατὰς· μέχρι μέν, ἔφη, ὦ ἄνδρες, ἐν λόγοις ἦν ὁ ἀγὼν, ἀντεῖχον τῇ τέχνῃ κἀγὼ· ἡνίκα δὲ λόγοις μὲν οὐκέτι, θεία δὲ δύναμις ἀντιθετος ἦν, καὶ ἄῤῥητόν τινα καὶ ἀπόῤῥητον ἐν ἁπλότητι ῥημάτων ἐπεδείξατο τὴν ἰσχὺν, τότε δὴ τὴν ἧτταν οὐκ ἐπαισχύνομαι, ἀλλὰ καὶ ἐμαυτῷ καὶ τοῖς ἄλλοις ἥδεως συμβουλεύσαιμι ἄν, εἴτις μὴ τοσοῦτον σκαιὸς, ἢ περὶ τὴν ἀλήθειαν κακουργεῖν ἐθέλων, πιστεῦσαι Χριστῷ, καὶ τῷ γέροντι ἕψεσθαι τούτῳ· ᾧ ἡμὲν γλῶττα πάντως ἀνθρώπου, οἱ δὲ λόγοι Θεοῦ. Πόσην εἶεσθε τοῦτο τοῖς μὲν ἀρειανίζουσιν αἰσχύνην, τοῖς εὐσεβοῦσι δὲ τιμὴν ἅμα περιποιῆσαι καὶ ἡδονὴν; εἴ γε τοσοῦτον οἱ μὲν ἐκράτησαν, οἱ δὲ ἡττήθησαν, ὡς μικροῦ πάντων τῇ ὀρθῇ προσθεμένων δόξῃ, ἓξ μόνους τῷ Ἀρείῳ περιλειφθῆναι, μερίδα φαύλην καὶ μοχθηρὰν ἐσομένους τοῦ πατρὸς τοῦ ψεύδους, καὶ τοῦ ἐξ ἀρχῆς ἀσπόνδου τῆς ἀληθείας ἐχθροῦ· οὕτω φανερῶς τῶν κακοδόξων ἐληλεγμένων, ὑπέστρεφον οἱ ἐπίσκοποι, ἡδόμενοι μὲν τῇ νίκῃ, ἐκπληττόμενοι δὲ τῷ θαύματι, καὶ Θεὸν δοξάζοντες ἐπ' ἀμφοῖν τούτοιν, οἷς τε τὰ παράδοξα ἐθαύσαντο, καὶ οἷς τῆς Ἀρείου μανίας περιεγένοντο· καὶ ὁ κρατῶν δὲ αὐτὸς, ὅλως ἐν ἐκπλήξει τῷ θαύματι γεγονὼς, πάσῃ τε τιμῇ τὸν ἄνδρα τιμᾷ, καὶ ἵλεω δι' αὐτοῦ τὸν Θεὸν ἔχειν ἐξαιτησάμενος, οἴκαδε παραπέμπει.

Ἐν ὅσῳ δὲ ταῦτα ἐτρίβετο, θνήσκει μὲν τῷ ὁσίῳ ἐξάπινα ἡ θυγάτηρ, ἥτις αὐτῷ ἐκ τιμίου γενομένη τοῦ γάμου, καὶ τῆς γε καθ' ὥραν ἡλικίας παρὰ πολὺ τὸ σῶφρον ὡραιοτέρη ἐπιδειξαμένη, παρθένος τὸν ὅλον διήγαγε χρόνον, χρῆμα τῷ καθαρῷ νυμφίῳ καὶ τῶν οὐρανίων θαλάμων ἄξιον. Σπυρίδων δὲ ὁ μέγας ἐπανελθών, καὶ τὴν συμφορὰν ἐνεγκών, ὥσπερ ἄρα τὸν τοιοῦτον εἰκὸς ἐνεγκεῖν· ἐπεὶ αὐτῷ ἄρτι ἐπιδεδημηκότι γυνή τις προσῆλθε περιπαθῶς ἔχουσα καὶ ὀδυρομένη, ἀνθ' ὧν ἔτι αὐτοῦ τῇ θυγατρὶ περιούσῃ κόσμιόν τι χρυσοῦν παρέθετο, κἀκείνης ὀξεῖαν οὕτω τὴν τοῦ θανάτου τομὴν δεξαμένης, τὸ πιστευθὲν παρ' αὐτῇ ἔμεινεν, ἐμέλησε τῷ ὁσίῳ· καὶ πῶς γὰρ οὔ; τοιαύτην ἔχοντι φιλάνθρωπον τὴν ψυχήν, καὶ ὥσπερ εἰ μὴ ἀνασωθείη τῇ παρακαταθεμένῃ τὸ ἴδιον, ἐσφάλθαι περὶ τὸ δίκαιον κρίνοντι καὶ αὐτὴν οἰομένῳ. Ὡς οὖν ἅπαντα τὸν αὐτῆς οἶκον ἀκριβῶς διαψηλαφήσας, οὐδαμοῦ τὸ ζητούμενον εἶχεν εὑρεῖν, τί γίνεται, καὶ ποῖον ἡ πολύτροπος τοῦ Θεοῦ σοφία τὸ πέρας ἐπάγει; πρόσεισι τῇ σωρῷ· καθάπερ ὁ ἐμὸς Χριστὸς ἐπὶ Λαζάρῳ τὸ πρότερον, τούτου πάντως καὶ αὐτὸς μαθητὴς ὢν, καὶ ὡς οἷόν τε τὰ ἐκείνου μιμούμενος· εἰποντο δὲ αὐτῷ καὶ τῶν συνόντων πολλοί. Εἶθ' ὥσπερ οὐκ ἐν τάφῳ, ἀλλ' ἐν θαλάμῳ τῇ θυγατρὶ ἔτι ζώσῃ περιτυγχάνων, πρὸς ὄνομα καλέσας εἰς ἀκοὰς πάντων, οἳ ἔτυχον αὐτῷ συμπαρόντες· τέκνον, εἶπεν, Εἰρήνη, ποῦ τὸ παρακατατεθέν σοι τοῦτο δὴ κόσμιον; ἡ δὲ εὐθέως, καθάπερ ἐξ ὕπνου τινὸς μαλακοῦ διαγρηγορήσασα, καὶ ὑγιᾶ σώζουσα καὶ τὴν πνοὴν ἅμα καὶ τὴν φωνήν· κύριέ μου, φησὶ, παρὰ τῷδε τῷ μέρει τοῦ οἴκου τὸ χρυσοῦν ἐκεῖνο κατετέθη μοι κόσμιον· ἔκπληξις ἐπὶ τούτοις ἐλάμβανε τοὺς παρόντας. Εἶτα καὶ θαυμά τι ἕτερον ἐπικολούθει τῷ θαύματι· ὥσπερ γὰρ ἐκεῖνος ζωῆς τε καὶ θανάτου κύριος ὤν, καὶ ταύτῃ πρὸς τοῦ ποθουμένου Χριστοῦ τῇ δωρεᾷ τιμηθείς, ὁ κατὰ χρείαν ἐπὶ βραχὺ ζωώσας, θνήσκειν ἐκέλευε πάλιν, καί, κάθευδε τέκνον, ἔφασκε, τὸ λοιπὸν ἕως ὁ κοινὸς Δεσπότης μετὰ πάντων κοινῶς ἐγερεῖ σε· αὐτὸς δὲ παρ' ἐκεῖνον δὴ τὸν οἰκίσκον τῆς θυγατρὸς ἀφικόμενος, καὶ ἥπερ ἔφη, τὸ κόσμιον εὑρηκώς τε καὶ ἀνελόμενος, ἐγχειρίζει τῇ γυναικί, αὔξησιν οὕτω καὶ πίστωσιν τῷ θαύματι παρασχών· καὶ ταῦτα μὲν ἐν τῇ νήσῳ.

Ἵνα δὲ μηδὲ Ἀντιόχεια τῆς Σπυρίδωνος ἀρετῆς τε καὶ χάριτος ἀθέατος ᾖ, μηδ' ἀμάρτυρος, καὶ τοῦτο τελεῖται παραδόξως

ὅσον καὶ θαυμαστῶς· τὸ δὲ ὅπως, ὁ λόγος ἤδη δηλώσει. Ἀπολείπει μὲν ἄρτι Κωνσταντῖνος ὁ μέγας μετά γε τῆς ἀρχῆς καὶ τὸν βίον· διαιροῦνται δὲ ταύτην οἱ τούτου υἱεῖς, καὶ Κωνστάντιος μὲν τῆς ἑῴας ἄρχειν λαχὼν, εἰς τὴν μεγάλην τῆς κοίλης Συρίας πόλιν, τὴν Ἀντιόχου φημὶ, διατρίβων ἦν. Νόσος δὲ αὐτῷ ἐπισκήπτει μάλα δεινὴ, ἰατρῶν τέχνην καὶ χεῖρας ἐλέγχουσα, ταύτῃ τοι καὶ τῶν ἄλλων πάντων ἀπογνοὺς, ἐδεῖτο μόνον τοῦ καὶ ψυχὰς εἰδότος καὶ σώματα θεραπεύειν· συντονώτερον δὲ χρωμένῳ τῇ προσευχῇ, νυκτὸς ἐφίσταται ὄψις, ἄγγελος ὑποδεικνύων αὐτῷ πολλῶν ἁγίων ἐπισκόπων χορὸν, οἷς ὁ βασιλεὺς ἀτενίσας, ἐν μέσοις αὐτοῖς ὁρᾷ δύο τινὰς ἱσταμένους, ἐπισκόποις μὲν καὶ αὐτοὺς ἐοικότας, προστάτας δὲ τῶν ἄλλων καὶ ἀρχηγοὺς εἶναι δοκοῦντας. Τούτους αὐτῷ ὁ ἄγγελος παραδείξας, μόνους ἔλεγεν εἶναι τῆς αὐτοῦ νόσου θεραπευτάς· ἐπεὶ δὲ καὶ ὁ ὕπνος ἀνῆκεν αὐτὸν, διεσκοπεῖτο μὲν τίνες ἂν οὗτοι εἶεν, οὐκ εἶχε δὲ τὸν ὀνειρον συμβαλεῖν· πῶς γάρ; ὧν μήτε κλῆσις μήτε πατρὶς ἐκείνῳ γνώριμος. Ἄλλως τε καὶ θατέρου τούτων φανέντος μὲν αὐτῷ κατ' ἐπίσκοπον, οὕπω δὲ τότε γενομένου ταῖς ἀληθείαις, ἀλλὰ τὸ μέλλον ἔσεσθαι ὡς ἤδη φθάσαν γενέσθαι παρεστηκὸς· πρὸς ταῦτα τοίνυν διαπορούμενος ὁ κρατὼν, καὶ ἅμα μὲν κινούμενος καὶ τῇ ὄψει, ἅμα δὲ καὶ ταῖς ὀδύναις ὑποβαλλόμενος, οὐκ εἶχεν ὅτι καὶ δράσειε. Τὸ δὲ τῆς πίστεως ἐκείνῳ θερμὸν κάλλιστα ὑπετίθει, μὴ ἄνοῦτω ματαίως τὴν ὅρασιν ἐπιστῆναι· ὅθεν καὶ πείθει φρονῆσαι βασιλικόν τι καὶ γενναῖον καὶ πρὸς τὸ νῦν ἔχον· τοὺς γὰρ ἁπανταχοῦ τῆς Ρωμαίων ἀρχῆς ἐπισκόπους, ὅσοι βίου ἐπιμέλονται φιλαρέτου, ἐκέλευε συνδραμεῖν, ἵν', ὁμοῦ συνελθόντων, καὶ οἱ φανέντες αὐτῷ δύο γνώριμοι καταστῶσι· γράμματα οὖν κατὰ πᾶσαν τὴν ὑποτελῆ Ρωμαίοις ἐπεπέμπετο, καὶ τοὺς ἐπισκόπους ἐκάλει· καὶ ἐπεὶ τῶν ἄλλων ἀφικομένων οὐδεμία ἦν τῶν ζητουμένων ἐπίγνωσις, πέμπει καὶ πρὸς τὴν Κυπρίων νῆσον, Σπυρίδωνα καὶ τὴν ἐκείνου χάριν μετακαλούμενος. Ὁ δὲ προήδει μὲν πάντα τὰ κατὰ τὸν κρατοῦντα τῷ πνεύματι· ἐσήμανε γὰρ αὐτῷ ἕκαστα δι' ὀνείρων ἡ χάρις. Ἐπεὶ δὲ καὶ οἱ βασιλέως λόγοι συνωμολόγουν, οὐκ ἀβουλήτως πρὸς αὐτὸν ἀτρέχει, ἐπαγόμενος καὶ τὸν ἄνδρα, ᾧ κατὰ τὴν φανεῖσαν ὄψιν συμπαρέστη τῷ βασιλεῖ· τούτῳ Τριφύλλιος ἦν ὄνομα· οὕπω μὲν τῆς ἱερωσύνης ἠξιωμένον, ἄνωθεν δὲ καὶ πρὸ τῆς ἀνθρωπίνης ψήφου τὴν χειροτονίαν ἀπειληφότα. Εἰσῆει γοῦν ἅμα τούτῳ Σπυρίδων εἰς τὰ βα-

σίλεια, λιτῶς πάνυ καὶ ἀφελῶς διεσκευασμένος· ἡ μὲν γὰρ ἐσθὴς δεινῶς εὐτελής, ῥάβδον δὲ βαΐνην εἶχεν ἡ δεξιά, καὶ τιάραν ἡ κεφαλὴ· πρὸς δὲ καὶ ἀγγειδιόν τι κεραμεοῦν ἐξήρτητο τοῦ τραχήλου, ὥσπερ οὖν ἔθος τοῖς τὴν ἁγίαν πόλιν οἰκοῦσιν, ἔλαιον τοῦ θείου Σταυροῦ φέρειν προειρημένοις. Ἐπεὶ δὲ ἔδει μὴ τῷ ἀπερίττῳ μόνον καὶ εὐτελεῖ, ἀλλὰ καὶ τῇ πρὸς τὰς ὕβρεις ἐπιτεικείᾳ τὸν ἑαυτοῦ δεσπότην μιμήσασθαι· εἷς τις τῶν ἐν βασιλείοις, τῆς εὐτελείας αὐτὸν διαμυκτηρίζων, καὶ ἄκοσμον εἶναι οἰόμενος τὸ εἰς βασιλέα οὕτως ἔχοντα εἰστέναι, ραπίσματι τὴν ἱερὰν ἐκείνην ἔπαισε σιαγόνα· σκηπτὸς δὲ ἀνωθεν οὐκ ἐπῆλθε κατὰ τῆς τοῦ παίσαντος κεφαλῆς, ἀλλ' ἠνείχετο πάντως ὁ καὶ ἐφ' ἑαυτοῦ τοῦτο θεοπρεπῶς ἀνασχόμενος· ὁ δέ, ὢ τῆς γενναίας ἐκείνης ψυχῆς καὶ πρὸς τὸ παθεῖν φιλοτιμοτάτης, παρεχώρει καὶ τῆς ἑτέρας τῷ ὑβριστῇ, πληρωτὴς ὢν εὐτρεπὴς τοῦ δεσποτικοῦ νόμου, καὶ νικῶν τῇ πρὸς τὸ πάσχειν ἑτοιμασίᾳ περιττὴν ἐκεῖνος ὀξυχειρίαν καὶ ἰταμότητα. Εἶλε τοῦτο τὸν ὑβριστὴν, καὶ ἰσχυρῶς ἐδυσώπησεν· ἄλλως τε δὲ καὶ τῷ μαθεῖν ἐπίσκοπον εἶναι τὸν ὑβρισθέντα· ὅθεν δὴ καὶ ματαβαλὼν ἱκέτης γίνεται καὶ συγγνώμην αἰτεῖται, ὀλίσθημα θράσους ἀπερισκέπτου θερμότητι μετανοίας θεραπεῦσαι φιλονεικῶν. Καὶ ὃς, μεμάθηκεν γὰρ, ὥσπερ τὰς ὕβρεις φέρειν, οὕτως ἀφιέναι καὶ τὰ ὀρλήματα, μᾶλλον δὲ καὶ ἀγαθοῖς ἀμείβεσθαι τὸν λελυπηκότα· λόγοις, οἷς εἶχεν, εὐεργετεῖ, πατρικῶς παραινέσας, καὶ βελτίω τὴν αὐτοῦ ψυχὴν θέμενος. Ἀφ' οὗ δὴ καὶ οἱ τὰς πρώτας ἐκ βασιλέως τιμὰς φέροντες, δι' αἰδοῦς τὸν ἄνδρα ποιούμενοι, προέπεμπόν τε, καὶ εἰς βασιλέα, ὡς προσῆκον ἦν, ἄγουσιν. Οὐ δίκαιον δὲ καὶ τὰ μεταξὺ παρελθεῖν, ἀξιοσπούδαστα ὄντα, καὶ πολὺ τὸ ὠφέλιμον ἐνθεῖναι ταῖς φιλοσόφοις ψυχαῖς δυνάμενα. Ὁρῶν ὁ μέγας τὸν ἑαυτοῦ φοιτητὴν Τριφύλλιον τέλειον μὲν ὅσον οὕπω καὶ κατ' αὐτὸν ἐσόμενον, τὸ δὲ νῦν ἔχον, ἔτι τὰ μεγάλα τοῦ βίου καὶ τοῖς πολλοῖς περιμάχητα μὴ μικρὰ εἶναι ὑπειληφότα, ἅτε δὴ νέον ἔτι, καὶ τὴν ἡλικίαν ἔχοντα πρὸς τοῦτο συναιρομένην, καὶ θαυμάζοντα μὲν τὰ ἐν βασιλείοις, ἐσθῆτας φημὶ λαμπρὰς, καὶ χρυσοῦ περιλάμψεις, καὶ πρό γε πάντων αὐτὸν τὸν κρατοῦντα ἐφ' ὑψηλοῦ μὲν προκαθήμενον, φοβερὸν δέ τινα καὶ περίδοξον τῷ σχήματι κοθορώμενον· ἐπὶ πᾶσι τούτοις μετέωρον αὐτὸν ὁρῶν καὶ οἷον ἐξεστηκότα, καθάπερ λύων αὐτῷ τὸν ὕπνον καὶ οὓς εἶχεν ὕπαρ ὀνείρους, ἁψάμενος τῇ χειρὶ καὶ διασείσας· ἀλλ' ἐμοί, ἔφη, Τριφύλλιε, αὐτὸν

ἐκεῖνον δεῖξον τὸν βασιλέα· οὐδὲ γὰρ ὅστις οὕτως ἔχω μαθεῖν· καὶ αὐτὸς, τί ὁ μέγας ἠβούλετο μὴ συνείς· οὗτος, ἔφη· τῇ χειρὶ δείξας τὸν βασιλέα· τί οὖν; εἶπε Σπυρίδων· θαυμαστότερος οὗτος τῶν ἄλλων, εἰμὴ καὶ δικαιότερον αὐτὸν εἴποις, ἀπὸ τοῦ κόμπου καὶ τῆς περιφανείας; οὐχὶ ὁμοίως μὲν καὶ αὐτὸς ἀγνῶτι πέντητι καὶ ἠμελημένῳ τεθνήξεται; ὁμοίως δὲ τάφῳ παραδοθήσεται καὶ φθορᾷ; παραπλησίως δὲ τῷ ἀδεκάστῳ κριτῇ παραστήσεται; τί τὰ ῥέοντα ὡς ἑστῶτα τιμᾷς, καὶ τὰ μηδὲν ὄντα θαύματος ἀξιοῖς παρὸν τὰ ἄυλα μᾶλλον ζητεῖν καὶ ἀΐδια καὶ τῆς ἀφθάρτου καὶ οὐρανίου δόξης μόνης ἐρᾷν; Ἐνῶ δὲ πρὸς τὸν Τριφύλλιον ἔλεγε ταῦτα, ὁ βασιλεὺς ἐξ ἀπόπτου τοῦ βήματος ἐπιβάλλει τῷ ὁσίῳ τοὺς ὀφθαλμούς· καὶ πρῶτα μὲν αὐτὸν τὸ σχῆμα καὶ ἡ ἀναβολὴ ἐκεσπᾶτο, τῇ ὁραθείσῃ μορφῇ συνᾴδουσα· οὕτω γὰρ ἐδόκει καὶ ὅναρ αὐτῷ ἐπιστῆναι, καὶ ἦν πάντα δὴ τὰ αὐτὰ, ἡ ῥάβδος, ἡ τιάρα, τὸ ἐξηρτημένον τοῦ τραχήλου σκεῦος, καὶ ἡ στολή. Τοῦτον μὲν οὖν εὐθὺς αὐτόθεν ἀνέγνω· τὸν δὲ Τριφύλλιον οὐκ εἶχεν ὅπως εἰκάσοι· οὐδὲ γὰρ ἔμελεν αὐτῷ περιεργάσασθαι τὴν ἰδέαν, ἐπεὶ τοῦτον ἐπίσκοπον οὐχ ἑώρα, καθάπερ οἱ ὕπνοι αὐτὸν διεσήμαινον. Ὅθεν καὶ τοῦ θρόνου παραχρῆμα διαναστὰς χωρεῖ πρὸς τὸν μέγαν· ἡ γὰρ ἐπιθυμία τῆς ἀναῤῥώσεως τῶν ἄλλων ἐποίει καταφρονεῖν· ἀμέλει καὶ βασιλικὸν οἶκον, καὶ τὸ τῆς ἀρχῆς μέγεθος, μικρὰ καὶ δεύτερα τῆς πρὸς τὸν μέγαν τιμῆς θέμενος, πάνυ ἀδόξως αὐτῷ καὶ ταπεινῶς προσφέρεται, θηρώμενος οἷκτον τῇ εὐτελείᾳ καὶ δεινὺς ὅσον τὸ μέσον, προσκαίρου φημὶ βασιλέως καὶ ἀνδρὸς βασιλεῖ δουλεύοντος αἰωνίῳ· ὑποκλίνας οὖν ἐκείνῳ τὴν κεφαλὴν, οὐν δάκρυσιν ἐλεοῦτο, καὶ τὴν εὐχὴν ᾔτει τὴν παρ' αὐτοῦ καθάπερ τι φάρμακον ἰσχυρότατον, ἅπαν τὸ λυποῦν ῥᾳδίως λύειν δυνάμενον· ὡς οὖν ἡ χεὶρ ἐκείνου τῆς τοῦ βασιλέως ἥπτετο κεφαλῆς, καὶ ἡ νόσος παραχρῆμα ἐφυγαδεύετο, καὶ ὁ βασιλεὺς ἀνεῤῥώννυτο, τίς ἂν τὰ ἐπὶ τούτοις τῶν παρόντων καὶ αὐτοῦ βασιλέως ἐκδιηγήσαιτο; ὅπως παρ' ὅλην δὴ τὴν ἡμέραν ἑορτὴν ἦγον, καὶ μικροῦ ἐσκίρτων, καὶ καθεκτοὶ οὐδόλως ὑφ' ἡδονῆς ἐτύγχανον. Μόνος Σπυρίδων ἐν τοῖς ἁπάντων χείλεσιν ἔκειτο, Σπυρίδων ἐλαλεῖτο μόνος, Σπυρίδων ὡρᾶτο, Σπυρίδων ἦν πᾶσι τὸ σπουδαζόμενον· ἆρ' οὖν τὸ μὲν σῶμα τῷ βασιλεῖ ἐῤῥώτο, τὸ δὲ καὶ τὴν ψυχὴν αὐτὸν ὑγιῶς ἔχειν ὡς μικρόν τι καὶ παροπτέον τῷ ἰατρῷ παρεβλέπετο; καὶ ποῦ τοῦτο τῆς ἱερᾶς ἐκείνου ψυχῆς; ἀλλὰ καὶ ταύτῃ τὸ κατάλληλον πάντως ἐτίθη φάρμακον, μεμνη-

σθαι μὲν τῆς εὐεργεσίας τοῦ θεοῦ παραινέσας, εἶναι δὲ καὶ πρὸς τοὺς ὑπὸ χεῖρα, τοῖς πταίουσιν μὲν καὶ λελυπηκόσι συγγνωμονικόν τε καὶ ἵλεω, τοῖς δ' ἄλλως ἔχουσιν εὐεργετικὸν καὶ φιλόδωρον· τοῖς δὲ καὶ τῶν ἀναγκαίων ἐστερημένοις πατρὸς αὐτοῖς καὶ κηδεμόνος τάξιν ἀποπληροῦντα, καὶ χεῖρα τούτοις καὶ σπλάγχνα φιλανθρωπότατα διανοίγοντα· ὅσῳ τῶν ἄλλων διαφέρεις, φησί, τοσοῦτον εἶναί σε χρὴ καὶ τὴν ἀρετὴν ὑψηλότερον· ἐπεὶ τὸν μὴ οὕτω πρὸς τοὺς ὑποχειρίους διακείμενον, τύραννον μᾶλλον ἢ βασιλέα καλεῖν δεῖ, οὐ τῆς ἐξουσίας μακαριζόμενον, ἀλλὰ τῆς ὑπεροψίας ἄθλιόν γε κρινόμενον καὶ μισούμενον. Ἐπὶ πᾶσι τὰ περὶ τὴν εὐσέβειαν ἀκριβῶς ἔχειν παρήνει, καὶ μηδέν, ὃ μὴ δοκεῖ τῇ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίᾳ μηδὲ βραχὺ παραδέχεσθαι· καὶ ταῦτα μὲν ὁ μέγας. Ὁ δὲ βασιλεὺς, ἀμείβεσθαι τοῦτον τῆς θεραπείας βουλόμενος, χρυσοῦ τι χρῆμα οὐκ εὐαρίθμητον ἐπεδίδου· τὸν δὲ χαριέντως εἰπεῖν πρὸς αὐτόν· οὐχ οὕτως ἔδει, ὦ βασιλεῦ, μίσει τὴν φιλίαν ἀμείβεσθαι· ἃ μὲν γὰρ ἐμοὶ πέπρακται διὰ σὲ, φιλοῦντός ἐστιν ἀτεχνῶς· τό τε τὴν οἰκίαν ἀπολιπεῖν, καὶ τοσοῦτον διαπλεῦσαι πέλαγος, χειμῶνός τε ὑπενεγκεῖν χαλεπότητα καὶ ἀνέμων ἐν ὕδασιν ἀγριότητα· τούτων οὖν ἐγὼ χρυσὸν εἰς ἀμοιβὴν παραδέξομαι τὸν κακοῦ παντὸς αἴτιον, καὶ ἅπαν δίκαιον εὐχαιρῶς λυμαινόμενον, ἐμαυτοῦ προδήλως κατηγορῶν καὶ μοχθηρίαν σαφῆ καταψηφιζόμενος; ταῦτα ἐκείνου λέγοντος, καὶ λαβεῖν οὐδὲν διατεινομένου, ὁ βασιλεὺς ἔτι μᾶλλον πρὸς τὸ δοῦναι καθίστατο βιαιότερος, αἰσχύνην ὥσπερ ἡγούμενος τὸ εὖ παθόντα μὴ ἀνταμείψασθαι τὴν εὐεργεσίαν, ἀλλὰ νόσον ἀποβαλόντα σώματος, εἰς καλοκἀγαθίαν ψυχῆς ἠττῆθῆναι. Ὅθεν καὶ μᾶλλον προσέκειτο, νικῆσαι πως οὕτω δοκῶν τὸν ἀήττητον. Καὶ πείθει μὲν ἐκεῖνον λαβεῖν· οὐ μὴν ὥστε καὶ μεῖναι παρ' αὐτῷ τὸ δοθέν· ὡς γὰρ τῷ βασιλεῖ συνταξάμενος ἐπανῆκε, ἅπαν αὐτὸ τοῖς περὶ τὰ βασίλεια διανέμει· ἔργῳ διδάσκων, ὅπως χρὴ καὶ αὐτοὺς πρὸς πλοῦτον καὶ χρήματα διακεῖσθαι, εἴπερ ἄρα τὸ ἐλευθέρους αὐτοὺς εἶναι βουλομένοις ἐστίν· ἡ γὰρ πολλὴ πρὸς ταῦτα ῥοπὴ καὶ τὸ λίαν ἡττᾶσθαι τῆς αὐτῶν κτήσεως τί ἕτερον, ἢ σαφὴς ἐθελοδουλεία; τοῦτο καὶ τὸν βασιλέα μαθόντα, μηκέτι θαυμάζειν, εἰπεῖν, εἰ ἀνὴρ οὕτος οὕτω βιοὺς, καὶ θαυμάτων οὕτω μεγάλων αὐτουργὸς δείκνυται. Τοῦτο οὖν ἀπώνατο τῶν Σπυρίδωνος λόγων ὁ βασιλεύς· καὶ πρὸς φιλανθρωπίαν ἔβλεπε καὶ χρηστότητα, ὥστε δεομένοις πᾶσι καὶ χήραις καὶ ὀρφανοῖς, ταῖς μὲν τὴν χηρείαν, τοῖς δὲ τὴν ὀρφανίαν, τοῖς δὲ καὶ τὴν ἀπορίαν μεγαλοψύχως παραμυθήσασθαι· καὶ πᾶσι δὲ τοῖς τῆς ἐκκλησιαστικῆς μερίδος, ἱερεῦσί τε καὶ ὅσον ἐν διακόνοις, πρῶτος οὗτος νομοθετεῖ τὴν ἀτέλειαν· ἄτοπον εἶναι κρίνας, τοὺς ἀθανάτῳ βασιλεῖ πρὸς ὑπηρεσίαν κεκληρωμένους θνητῷ φόρους κατατιθέναι· καὶ ταῦτα μὲν οὕτως ἔσχεν· ὁ δὲ λόγος βούλεται καὶ ἄλλων ἐπιμνησθῆναι θαυμάτων, φαιδρῷ τῷ τῶν χαρίτων ἄνθει κεκοσμημένων, καὶ πολλῆς πνεόντων μετὰ τοῦ ὠφελίμου καὶ ἡδονῆς.

Ἐξιὼν γὰρ τῶν βασιλείων ὁ ἅγιος ἐπιξαινοῦται τῶν φιλοχρίστων τινί· πρόσεισι δὲ αὐτῷ γυνὴ βάρβαρος καὶ γλώσσης Ἑλληνικῆς ἀμαθής· ἣ καὶ νεκρὸν ἑαυτῆς τὸ παιδίον ἐν χεροῖν φέρουσα, τοῖς ποσὶ τοῦτο παρατίθησι τοῦ ἁγίου, καὶ αὐτὴ δὲ ἅμα προσκατεβάλλετο, οἰκτρόν τι καὶ γοερὸν ἀνακλαίουσα· καὶ ἀσύνετα μὲν τοῖς παροῦσι διὰ τὸ βάρβαρον λέγουσα, μόνοις δὲ τοῖς δάκρυσι φθεγγομένη, καὶ ὅτι τοῦ παιδὸς χάριν ὁ θρῆνος ἔνδηλον καθιστᾶσα, καὶ ὡς αἰτεῖται δὲ παρὰ τοῦ ἀρχιερέως τὴν ἀναβίωσιν· ἐπικλᾶται τούτοις ὁ συμπαθέστατος τὴν ψυχὴν, καὶ διττοῖς πράγμασι, μετριότητι φρονήματος δηλαδὴ, καὶ τῇ πρὸς τὴν γυναῖκα συμπαθείᾳ, μερίζεται· ὅτε μὲν γὰρ πρὸς τὸ πάθος αὐτῆς καὶ τὸν τῶν σπλάγχνων ἐμπρησμὸν ἔβλεψεν, ἐπεχείρει τῷ θαύματι, καὶ ὁρμῆς ἥπτετο διεγεῖραι θεοῦ πρὸς τὴν τοῦ παιδὸς ἀναβίωσιν· ἡνίκα δὲ πάλιν πρὸς τὸ μέγεθος ἀπεῖδε τῆς ἀξιώσεως, μέτριος ὢν φρόνημα, καὶ τὴν καρδίαν οὐχ ἥκιστα εὐλαβὴς, ὑπεχώρει καὶ ἀνεβάλλετο, καὶ ἐταμὸν ἔκρινε τὸ ἐγχείρημα· διὰ τοι τοῦτο σύμβουλον ἕνα τῶν μεθ' ἑαυτοῦ συμπαραλαβεῖν ἔγνω. Ἀρτεμίδωρος οὗτος ἦν, ἐν διακόνοις ἄρτι τελῶν· ἀνὴρ, ᾧ πάντα μὲν φιλοπόνως τὰ τῆς ἀρετῆς ἤσκητο, ἓν δέ τι πρὸς πάσας αὐτῷ καθαπερεί τι χρῶμα κοινὸν ἐκέκρατο, τὸ μηδενὶ δῆλον μηδαμῶς κατορθοῦντα γίνεσθαι· τοῦτον οὖν ὁ ὅσιος ἤρετο περὶ τοῦ, τί δήποτε ποιητέον αὐτοῖς· καὶ ὃς πρὸς αὐτὸν, ὃ κἀκεῖνον ἔδει τοῦτον ἀκοῦσαι· τί γὰρ, φησίν, ὦ πάτερ, καὶ ἥρου; τί δὲ ἄλλο ποιητέον, καὶ μάλιστα σοί, ἢ τὸν ζωοδότην ἐπικλητέον Χριστὸν, ὃς ἤδη καὶ ἐκ πολλῶν δῆλος γέγονε τῶν σῶν ἀκούειν εὐχῶν; ἄλλως τε δὲ καὶ εἰ βασιλεὺς διὰ σοῦ σέσωσται, πένητες δήπου καὶ ἄδοξοι παραπτέσι κριθήσονται; πείθεται τῇ καλλίστῃ συμβουλῇ ὁ ἀρχιερεύς· καὶ οἴκτῳ διαθερμανθεὶς τὴν καρδίαν, ὑπόπλεώς τε τοὺς ὀφθαλμοὺς δακρύων γενόμενος, κλιθεὶς τοῖς γόνασιν ἐπὶ γῆν, καὶ δάκρυσιν αὐτὴν διαβρέξας, βραχύ πάνυ θερμόν τι καὶ πεπονθὸς, καὶ Χριστοῦ δεῖται φιλανθρώπως τοῦ ἀγαθοῦ, τῇ ταλαιπώρῳ γυναικὶ τὸν παῖδα ζωῶσαι, καὶ μητέρα δεῖ-

ξαι, κατὰ τὸ ἱερὸν λόγιον, ἐπὶ τέκνῳ εὐφραινομένην· ὁ τοίνυν δι' Ἐλισσαίου καὶ Ἡλιοῦ τῷ τῆς Σαραφθίας παιδὶ καὶ τῆς Σωμανίτιδος πνοὴν ἐνθεὶς, καὶ τὸ ζῆν χαρισάμενος, αὐτὸς πάλιν καὶ Σπυρίδωνος ἦκουε· καὶ τὸ παιδίον νεκρὸν κείμενον, ζῶν ὥρᾶτο θαυμαστῶς καὶ κινούμενον, καὶ οἷα παῖς ἐν ὀφθαλμοῖς μητρῴοις κλαυθμυριζόμενον· δακρύων ὑφ' ἡδονῆς ἐπλήσθην ἐγὼ τὰ ὄμματα· οὕτω γάρ μου διέθηκε τὸ λεχθησόμενον τὴν ψυχὴν, εἰς νοῦν ἐμπεσόν· ἀκούοιτε δὲ καὶ ὑμεῖς· ὡς γὰρ τὸ φίλτατον ἡ μήτηρ ζῶν ἐθεάσατο· ὦ τῶν σῶν κριμάτων Χριστὲ τῶν ἀῤῥήτων· τὴν ὑπερβολὴν οὐκ ἐνεγκοῦσα τῆς ἡδονῆς, παρὰ τῇ γῇ πεσοῦσα διαπεφώνηκεν· ἔδειξε τὸ πραχθὲν, ὅτι τὸ, μηδὲν ἄγαν, ἄγαν ἀτεχνῶς ἄριστον· ἰδοὺ γὰρ οὐ θανάσιμον λύπης μόνον ὑπερβολὴν, ἀλλὰ καὶ χαρᾶς ἔγνωμεν ἀμετρίαν· πεπόνθατε καὶ ὑμεῖς τὴν ψυχὴν, οἶδα, ἐξ ἡδονῆς εἰς λύπην μεταπεσόντες· φύσει γὰρ ἀνθρώποις τὸ συμπαθὲς καὶ φιλάνθρωπον· ἀλλ' ἐγγὺς ὁ μέγας, εἰς χαρὰν ὑμῖν μεταβαλεῖν τὴν κατήφειαν· πείθεται γὰρ καὶ αὖθις Ἀρτεμιδώρῳ, καὶ πρὸς τὸ δοῦναι καὶ τῷ παιδὶ τὴν μητέρα ὁ μετριόφρων ἐφέλκεται· πρὸς οὐρανὸν οὖν ἀπιδὼν, καὶ τὸν ἐν αὐτοῖς κατοικοῦντα Κύριον εἰς καρδίαν λαβὼν, ἐκείνου τε δεηθεὶς, τοῦ τοῖς νεκροῖς ζωὴν ἐμπνέοντος, καὶ τῷ βουλήματι μόνῳ πάντα μεταποιοῦντος καὶ μεταβάλλοντος, τῇ κειμένῃ· ἀνάστηθι, λέγει, καὶ στῆθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου· ἡ δὲ παραχρῆμα, καθάπερ ὕπνῳ μᾶλλον ἢ θανάτῳ κατεσχημένη, ἀνέστη τε καὶ παρέστη αὐτῷ, καὶ τὸ παιδίον ἐπὶ τῶν ἀγκαλῶν εἵλῃφε, κἀκεῖνο ζῶν ἦν, ὥσπερ εἴρηται, καὶ τοῖς μητρικαῖς ὠλέναις παρασκιρτῶν, ταῦτα ὁ μὲν μέγας διὰ μετριοπαθείας, ὥσπερ ἔφην, ὑπερβολὴν ἀνέκφορα τοῖς πολλοῖς ἠβούλετο μεῖναι. ἀμέλει καὶ Ἀρτεμιδώρῳ πολλὴν σιωπὴν, καὶ δι' ἐκείνου τῇ γυναικὶ ἐντέλλεται· ἀλλ' ὁ Ἀρτεμίδωρος μετὰ τὴν αὐτοῦ τελευτὴν, οὐ κρίνας ὅσιον, ἄκουσμα οὕτω καλὸν, μᾶλλον δὲ θαῦμα, ζημιῶσαι τοὺς φιλοθέους, δῆλον αὐτὸ ποιεῖ, καὶ πιστῶν ἀκοαῖς παραδίδωσι, καὶ ταῦτα μὲν οὕτως.

Ἐπεὶ δὲ καὶ ἐξ Ἀντιοχείας ὁ μέγας ἐπανῆκεν εἰς Κύπρον, προσελθών αὐτῷ τις αἴγας πρίασθαι τῆς ποίμνης βουλόμενος τὸν ἀριθμὸν ἑκατὸν, ἐπιτραπεὶς πρὸς τοῦ ὁσίου τὴν τιμὴν πρότερον καταθέσθαι, εἶτα λαβεῖν· αὐτὸς τῶν ἐννέα μόνον καὶ ἐννενήκοντα καταθεὶς, τῆς μιᾶς ὑπεκράτησε, κέρδος αἰσχύνης ἄμεινον εἰπὼν, τὸ τοῦ λόγου, ᾗ καὶ λύσιν οἰόμενος ἐν τούτῳ τὸ ἁπλοϊκὸν ἐκείνου καὶ κομιδῇ ἄπραγμον· ἐπεὶ οὖν εἶσω τῆς μάνδρας ἄμφω

γεγόνασιν, ὁ μὲν ἐκέλευεν, ὅσων δή καὶ κατέθετο τιμὴν, τοσαῦτας λαβεῖν· ὁ δὲ, μηδὲ οὕτω συνεὶς, ἑκατὸν τῆς μάνδρας ἐξήλαυνε. Μία γοῦν τῶν αἰγῶν, οἷα θεράπαινα ἀγαθὴ, αἰσθομένη, ὅτι μὴ ἀπέδοτο αὐτὴν ὁ δεσπότης, ὀξέως ἐπανῆει πάλιν καὶ πρὸς τὴν μάνδραν ἐχώρει· ὁ δὲ αὖθις ἀπῆγε καὶ πρὸς βίαν εἵλκεν ὁ ἀναιδής· ἐπράχθη τοῦτο δὶς ἤδη καὶ τρὶς τὸ θαυμάσιον· καὶ ἡ μὲν αἶξ ἐπανῆει, ὁ δὲ ἀνθεῖλκεν ὀργῇ καὶ χειρὶ καὶ ψυχῇ· τί οὖν; μηδὲν οὕτως ἀνόων, ἀφαρπάσας αὐτὴν χαμόθεν, καὶ τοῖς ὤμοις ἀναθεὶς, ἀπῆγεν· ἡ δὲ καὶ οὕτως, μέγα τι καὶ τραχύτατον ἐκβοῶσα, καὶ τοῖς κέρασιν αὐτὸν παίουσα, καὶ πρὸς τὴν κεφαλὴν ἐκείνου διακηρυττομένη, τὴν βίαν ἐκήρυττε φανερῶς, καὶ τὸν πλεονέκτην ὥσπερ ἐτιμωρεῖτο τῆς ἀδικίας, ὥστε καὶ τοὺς παρόντας ἐν ἐκπλήξει τὸ πρᾶγμα ποιεῖσθαι, τὴν αἰτίαν οὐκ ἔχοντας συμβαλεῖν· τὸν δὲ μέγαν, οὐ φανερῶς ἐλέγξαι βουλόμενον, ῥῆμα πρὸς τὸν ἀδικοῦντα· ὅρα τέκνον, εἰπεῖν, μήποτε οὐ μάτην ταῦτα τὸ ζῶον οὔτε μὴν ἀλόγως ἄχθεται τῇ ἀπαγωγῇ· ἀλλ' ὅτι μὴ καὶ αὐτῆς, λαθὼν, τὴν τιμὴν προκαθέτου· οὕτως ἐκεῖνος ἁλιεὺς πλησεῖς, νοῦν ἀνήνεγκε, καὶ εἰς αἴσθησιν ἐλθὼν οὗπερ ἔδρασεν, αὐτό τε διωμολόγει, καὶ συγγνώμην ᾐτεῖτο ἔπειτα καὶ τὴν ὑπὲρ τῆς μιᾶς τιμὴν καταθέμενος, οὐκέτι βοῶσαν εἶχε καὶ ἀντιβαίνουσαν, ἀλλ' ἡσύχως ταῖς ἄλλαις συνεπομένην· καὶ οὗτος μὲν οὕτως· ἕτερος δέ· ἀλλ' ἄνωθεν τοῦτο ἐρῶ.

Ἐν τῇ νήσῳ κώμη τίς ἐστιν, Ἐρυθρὰ καλουμένη, Κωνσταντίας δήπου τῆς μητροπόλεως οὐ μακράν· σταδίοις γὰρ ἀπέχει οὐ πλέον τριάκοντα· ἐνταῦθα κατά τινα χρείαν ὁ μέγας πεφοιτηκὼς, εἴσεισι τὸν ναὸν προσευχῆς χάριν, καὶ τῶν ἐπιχωρίων διακόνῳ τινὶ ἐπίτομον θέσθαι τὴν ἱερολογίαν ἐκέλευε· τῇ γὰρ ὁδῷ, πολλῇ οὔσῃ, πεπονηκὼς ἦν, καὶ μάλιστα θερείας οὔσης τῆς ὥρας, καὶ τοῦ καύσωνος τότε πολὺν αὐτῷ τὸν κάματον ἐμβαλόντος, ὁ δὲ σχολαίως μᾶλλον ἐχρῆτο, καὶ ἐκὼν παρέτεινε φιλοτίμως, δόξαν, ὡς ἔοικεν, ἐκ τοῦδε τὴν ματαίαν θηρώμενος· δριμὺ γοῦν ὁ φύσει πρᾳότατος ἐμβλέψας αὐτῷ· σιώπα, πληκτικῶς ἔφη· καὶ ὃς καθάπερ τινὶ γλωττοπέδῃ τὸ λέγειν ἀφαιρεθεὶς, ἄφθογγος ἦν, τὸν εἱρμὸν τῆς ὑπαδομένης εὐχῆς αὐτῷ τότε παραχρῆμα διακοπεὶς, ἀλλὰ τοῦ ὁσίου τὸ ἐλλεῖπον ἀναπληρώσαντος· προσπίπτει μετὰ τέλος ἐλεεινὸς, ὁ πρὸ μικροῦ παρ' ἑαυτῷ ὑψηλὸς, ἄφωνος, ὁ πρότερον πληθύνων ἐν ῥήμασι καὶ μὴ εὐκαίρῳ διατριβῇ χαίρων· τῶν δὲ τὴν κώμην οἰκούντων τοὺς παρόντας μὲν φόβον εἰσῆει, τοὺς δὲ

ἀπόντας ἡ φήμη συντρέχειν ἐποίει· καὶ πολλῶν εὐθὺς συῤῥεόντων, ἅμα μὲν θαύματι τοῦ μεγάλου, ἅμα δὲ καὶ τοῦ παθόντος ἐλέῳ, καὶ μάλιστα τῶν συγγενῶν αὐτοῦ τῶν οἰκείων· ὧν αὐτίκα καὶ δεομένων τῆς γενναίας ἐκείνης ψυχῆς, συγγνῶναι τῷ τὴν ἀφωνίαν καταχριθέντι, καὶ ὑπανεῖναι αὐτῷ τὸν δεσμόν, ὅρα τί ποιεῖ ὁ ἐμμελὴς ἐκεῖνος καὶ λίαν τὴν ἀρετὴν εὐάρμοστος. Τῇ γὰρ δεήσει μὲν ἐπικλώμενος, τῷ δὲ παιδείας ἕτει δεῖσθαι τὸν διάκονον ἀνθελκόμενος· ἑώρα γὰρ καὶ τοῦτο διὰ τοῦ πνεύματος· μερίζει τὴν ἐπιτιμίαν ἀστείως, καὶ χρῆσθαι μὲν τῇ γλώττῃ πρὸς πάντα λόγον ἀνίησιν, οὐ μὴν ὅλως ἐλευθερίως, οὐδ' οἷα πρότερον λαμυρᾷ ταύτῃ καὶ ᾠδικῇ συγχωρεῖ. ἀλλὰ ναρκώσῃ καὶ νωχελεῖ καὶ μικρά τινα προσπταισούσῃ· παιδεύων μηκέτι μέγα φρονεῖν ἐπὶ γλώττῃ, μηδ' ἐπιβρενθύεσθαι ῥήμασιν, ὁπότε μηδὲ αὐτοῖς πράγμασι τῷ σπουδαίῳ καλόν.

Τέλος ἐπιθεῖναι τῷ λόγῳ νῦν ἐβουλόμην, καὶ ἀγαπῆσαι τὴν σιωπήν, ἅτε μὴ τὴν γλῶτταν ἔχων θαύμασι τοιούτοις συνυψουμένην· ἀλλ' ἐπεὶ καὶ αὐτὸς ᾠδίνω τὴν ἐξήγησιν τῇ πρὸς τὸν μέγαν στοργῇ, καὶ ὑμᾶς οὐδὲν ἧττον ὁρῶν κεχηνότας πρὸς τὴν ἀκρόασιν, καὶ ἕτερα πάλιν τῶν θαυμάτων προσθήσω· βέλτιον ἡγησάμενος ὅπως ἂν ἔχω δυνάμεως ταῦτα διεξελθεῖν, ἢ οὕτω, καταλιπεῖν ἀμνημόνευτα, πολλὴν ὑμῖν δυνάμενα τὴν ὠφέλειαν παρασχεῖν.

Εἰσῆλθε ποτὲ ναόν τινα τῆς αὐτοῦ πόλεως ὁ θεῖος οὗτος ἀνήρ, τὰς ἑσπερίους ᾠδὰς ὡς ἔθος ἐπιτελέσων· οὕτω δέ πως συνενεχθὲν, οὐκ ἦν ὄχλος πρὸς τὸν ναόν· ἐπεὶ οὖν οὐδεὶς παρῆν ἕτερος, εἰμὴ ὅσον ἐν νεωκόροις καὶ λειτουργοῖς, κελεύει πλείονα τότε τῶν συνήθων ἀνάψαι τὰ φῶτα, καὶ αὐτὸς μὲν καταντικρὺ τοῦ θυσιαστηρίου φαιδρῶς ἵστατο, τὴν εἰωθυῖαν εἰρήνην ἐπιφωνῶν· ἐκεῖ δὲ καὶ τὸ πλῆθος οὐκ ἦν, ὡς εἴωθε τὴν ἀπόκρισιν ποιησόμενον, φωνή τις ἄνωθεν πολλῶν ἀκούεται μυριάδων, καὶ τῷ πνεύματί σου, ὑποφωνούντων, ἡ δὲ φωνὴ ἔμμουσός τις καὶ ἐναρμόνιος, καὶ πολὺ τὸ παραλλάττον ἔχουσα, ἢ ὥστε καὶ ἀνθρωπίνην εἰκάζεσθαι, ὡς δὲ καὶ ὁ διάκονος τὴν εὐχὴν ἐπετέλει, φόβῳ κατάσχετος γεγονὼς, ἤκουσε πάλιν, ὦ θαύματος, τὸ, Κύριε ἐλέησον, θεσπεσίως οὕτως ὑποφωνούμενον. Καὶ ἐπεὶ ἡ βοὴ αὕτη ἑαυτὴν καὶ τοῖς ἔξω δήλην ἐποίει, συνέθεον πάντες δεδιότες ὅμοῦ καὶ θαυμάζοντες· καὶ πρὶν μὲν εἴσω θυρῶν γενέσθαι, πέπληκτο αὐτοῖς ἡ ἀκοὴ τῇ βοῇ· ἐπεὶ δὲ καὶ εἴσω γεγόνασιν, οὐκέτι

οὐδενὸς ἤκουον, οὐδ' ἑώρων οὐδένα, ὅτι μὴ τὸν δίκαιον καὶ ὀλίγους τῶν ὑπ' αὐτὸν, οἵ γε καὶ αὐτοὶ ἔφασκον, μηδένα μὲν ἄχρι καὶ νῦν ὁρᾷν, φωνὴν δὲ προϊεμένων ἀκούειν θείας ἀγαλλιάσεως.

Οὐδὲ τοῦτο χρὴ σιωπῆσαι· καὶ ὅτι προσῆκον εἰπεῖν, ἀκούσαντες εἴσεσθε· ποτὲ γὰρ πάλιν τῆς ἑσπερινῆς αὐτῷ μεσούσης ᾠδῆς, τὸ τοῦ λύχνου μὲν ἔλαιον ἐξέλιπεν ἤδη, ἕτερον δὲ οὕτω τυχὸν οὐ παρῆν. τό γε μὴν θρυαλλίδιον ἐγγὺς ἦν ἀποσβῆναι· ὁ δὲ ἠθύμει, ἀτελῆ τὴν λειτουργίαν παραλυπεῖν οὐ βουλόμενος· αὐτίκα φῶν ἀοράτῳ δυνάμει ὑπερβλύζει μὲν ὁ λύχνος ἐλαίου, ὑπερχεῖται δὲ τὸ ἔλαιον χρουνηδόν· καὶ σκεύη ὑποθέντες οἱ νεοχώροι, τὸ καταῤῥέον ἐδέχοντο. οὕτω δαψιλοῦς ὁ μέγας ἐτρύφα τῆς χάριτος, ὑπερβλυζούσης οὐδὲν ἧττον ἐν τῇ ἐκείνου ψυχῇ, ἢ τῷ λυχνῷ φημὶ τὸ αἰσθητὸν ἔλαιον.

Ὅτι μὲν οὖν καὶ τὰ ἐν τῷ βάθει τῆς ψυχῆς ἀκωλύτως εἶχεν ὁρᾶν, ἔφθη καὶ πρότερον ὁ λόγος δηλώσας, ὅτε καὶ πόρνῃ τοῖς ἐλέγχοις ἐβελτιοῦτο, δηλώσει δὲ καὶ τὸ νῦν.

Ἔστι πόλις ἐν Κύπρῳ ὁμώνυμος τῇ ἐν Λιβύῃ Κυρήνῃ, πρὸς ταύτην ἐκ Τριμυθούντων ὁ μέγας, ἐκάλει γὰρ χρεία τις, ἀπῄει· ἑπομένος δὲ αὐτῷ καὶ Τριφύλλιος ὁ φοιτητὴς ἦν, ἤδη τῆς τῶν Καλλινικησέων πόλεως, κατὰ τὸν ὄνειρον, τὴν προεδρίαν ἀπειληφώς· δόξαν οὖν διά τε Κυθερείας πόλεως, διά τε Πενταδακτύλου τοῦ ὄρους ἐλθεῖν, ἐπεὶ κατὰ τὴν λεγομένην Παρύμνην ἐγένοντο· χῶρος δὲ οὗτος ἀγαθὸς καὶ τερπνὸς καὶ πολλοῖς τῶν ἡδέων κατάκομος· ὁ Τριφύλλιος τῷ τόπῳ ἡσθεὶς, ἐρᾷ καὶ αὐτὸς ἀγροῦ τινος ἐν Παρύμνῃ δεσπότης γενέσθαι, καὶ τῇ κατ' αὐτὸν ἐκκλησίᾳ τοῦτον ἀφοσιώσασθαι· ταῦτα ὁ Τριφύλλιος περὶ πολλοῦ τε εἶχε, καὶ κατὰ νοῦν ἔστρεφεν, οὐ μὴν ἀθέατα ὅλος τοῖς ἔνδον τοῦ Σπυρίδωνος ὀφθαλμοῖς ἀλλὰ καὶ εἶδεν ἐκεῖνος καλῶς καὶ τὸν μαθητὴν πρᾴως ἠλεγξεν· ὦ, τίποτε, λέγων, Τριφύλλιε, τὰ κενὰ ταυτὶ καὶ μάταια στρέφων ἐν καρδίᾳ διατελεῖς, ἀγρῶν καὶ ἀμπελώνων ἐρῶν; ἃ ἔστι μὲν πρὸς ἀλήθειαν οὐδενὸς, δοκοῦσι δὲ μόνον καὶ θέλγουσι τῷ ὀνόματι· ἔχομεν κτῆσιν ἐν οὐρανοῖς ἀναφαίρετον, ἔχομεν οἰκίαν ἀχειροποίητον· ἐκείνων ἔχου, ἐκείνων καὶ πρὸ τῆς ὥρας ἀπόλαυε ταῖς ἐλπίσιν· ὧν οὐκ ἔστι μετάθεσις εἰς ἕτερον ἐξ ἑτέρου· ἀλλ' ὃς ἂν ἅπαξ αὐτῶν ὀφθῇ κύριος μένει, κλῆρον ἔχων οὐδαμῶς ἀφαιρούμενον· ταῦτα ἀκούσαντα τὸν Τριφύλλιον, μὴ ἁπλῶς ἀκοῦσαι, ἀλλὰ καὶ βελτιωθῆναι τὴν γνώμην, καὶ καρδίας

αὐτὰ ταμείοις ἐγκρύψαι, δεηθῆναί τε τοῦ ἁγίου συγγνώμης τυχεῖν, καὶ τὸ μετὰ ταῦτα πρὸς ἀκρίβειαν ζῆν, ὥστε καὶ σκεῦος ἐκλογῆς γενέσθαι κατὰ Παῦλον Χριστοῦ, καὶ μυρίων ἀξιωθῆναι τῶν χαρισμάτων· οὕτως ὁ μέγας, οὓς μὲν ἑκόντας, οὓς δὲ καὶ ἄκοντας ἐπαιδαγώγει, καὶ τοῖς μὴ βουλομένοις δέξασθαι τὴν παιδαγωγίαν οὐ καλὸν τὸ τέλος ἀπήντα· οἷον δὴ καὶ τοῦτο.

Θαλαττουργός τις τῆς αὐτῆς τῷ ἁγίῳ πόλεως, ἀπόδημος γεγονὼς, καὶ χρόνον τῇ ἀποδημίᾳ τρίψας συχνὸν, δύο ὅλων ἐτῶν, ἐπανῆκε· καὶ πατρίδα τὴν φίλην ἀπολαβὼν, τὴν οἰκίαν εὗρε κομιδῇ πολεμίαν· μεμοίχευτο γὰρ αὐτῷ ἡ γυνὴ φανερῶς· ἐπεὶ καὶ μάρτυς ἦν ἀψευδὴς ὅ τε τῆς γαστρὸς ὄγκος καὶ τὸ κυοφορούμενον ἔμβρυον· μικροῦ μὲν οὖν ἐκεῖνος εὐθὺς καὶ τὸ γύναιον ἂν διεχρήσαιτο· μεστὸς ζήλου θυμὸς ἀνδρὸς αὐτῆς· μόλις δὲ τοῦ θυμοῦ γενόμενος ἐγκρατὴς, καὶ διασκεψάμενος, ὡς οὔτε συναικεῖν αὐτῇ τοῦ λοιποῦ καλὸν, οὔτε μὴν ἀναιρεῖν· τὸ μὲν γὰρ, ἐκείνης ἀπώλεια, τὸ δὲ, ὄνειδος αὐτῷ διὰ βίου καὶ καρδίας τῆξις πέρας οὐκ ἔχουσα· ταύτην μὲν καταλείπει· πρὸς δὲ τὸν ἅγιον αὐτίκα φοιτᾷ, καὶ πάντα κατὰ μέρος διασαφεῖ, τὴν ἀποδημίαν, τὸν χρόνον, τὴν μοιχείαν, καὶ ταύτης τὴν ἀπαράγραπτον ἀπὸ τῆς γαστρὸς μαρτυρίαν· εἶτα τί πάθοι, πῶς ἐνέγκοι, τί περὶ τοῦδε ποιήσειεν, ἐρωτᾷ· καὶ ὅτι ἀπολύειν μὲν αὐτὸς τὴν γυναῖκα διέγνω, βούλεται δέ μαθεῖν, εἰ καὶ αὐτῷ τοῦτο συνδοκεῖ· ὁ δὲ ἐκεῖνον μὲν θαυμάζει τε τῆς γνώμης, καὶ οἰκτείρει τῆς συμφορᾶς, τὴν γυναῖκα δὲ μεταστέλλεται· καὶ οὐ πυνθάνεται μέν· παρέλκουσα γὰρ ἡ πεῦσις καὶ περιττή· ἐπεὶ τίς ἂν καὶ πιστότερον ἀπήγγειλε τῆς γαστρός; ὡς δήλου δὲ τοῦ πράγματος ὄντος, τί δήποτε, λέγει, παθοῦσα, ἑαυτήν τε οὕτως αἰσχύνεις καὶ τὸν ἄνδρα· ἡ δὲ· ἰταμὸν γὰρ τῷ ὄντι γυνὴ καὶ προπετὲς καὶ ἀναίσχυντον, ἐπειδὰν ἅπαξ ἀπόθηται τὴν αἰδῶ· ψεύδεσθαι διαρρήδην οὐδαμῶς ἠδεῖτο, καὶ μηδενὶ ἄλλῳ πλησιάσσι φανερῶς διετείνετο· τοῦ δὲ ἁγίου τὸν τῆς ἀποδημίας χρόνον ἐπειπόντος, ὡς ταύτῃ τοῦ ψεύδους ἐλέγχεσθαι δυναμένου, ἐκείνη οὐδὲ οὕτως ὑφίει τῆς ἀναιδείας· ἀλλ' ἐθορύβει τὸ κάθαρμα, καὶ ἀντιλέγειν ἡ πάντολμος ἐπειρᾶτο· ὡς τοὺς ἀκούοντας τῆς ἀπολογίας αὐτῇ χαλεπαίνειν μᾶλλον, ἢ τῆς μοιχείας· ἐφ' ὅσον γάρ, ἔφασκεν, ἐπὶ ξένης ἦν ὁ ἀνὴρ, ἐπὶ τοσοῦτον ἦν μοι καὶ τὸ βρέφος ἐν τῇ γαστρὶ, ἵν' ὁμοῦ τε ἐκεῖνος τῆς ἀλλοτρίας καὶ τοῦτο τῆς ἐμῆς προέλθοι γαστρός· ὡς οὖν ταῦτά τε καὶ μείζονα τούτων πρὸς τὸν μέγαν ἀπηναισχύντει, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τάραχον οἷον κινοῦσα, καὶ βοῆς ἐμπιπλῶσα τὴν πόλιν, καὶ ὡς ἂν ἀδικουμένη τὰ χαλεπώτατα, τοὺς παρόντας πρὸς ἄμυναν συγκαλοῦσα· ὁ πραότατος ἐκεῖνος, οὐδὲ οὕτως ὑποβάλλων αὐτὴν τῇ δίκῃ, τῷ φόβῳ δὲ ταύτην μᾶλλον πρὸς μετάνοιαν ἐπισπώμενος· εἰ μέν, ὦ γύναι, φησὶν, ὥσπερ εἰς μεγάλην ἐξώκειλας ἁμαρτίαν, οὕτω δὴ καὶ μεγάλην εἰσῄεις τὴν μετάνοιαν, τάχα ἂν καὶ πολλή σοι περιελείπετο σωτηρίας ἐλπίς· οὐδεμία γὰρ οὕτως ἁμαρτίας ἰσχὺς, ὡς μὴ τῆς τοῦ Θεοῦ ἡττᾶσθαι φιλανθρωπίας. Ἐπεὶ δὲ τῇ μοιχείᾳ μὲν τὴν ἀπόγνωσιν, τῇ ἀπογνώσει δὲ καὶ τὴν ἀναισχυντίαν ὠδίνησας, δίκαιον μὲν ἦν τὰ ἐπίχειρα τούτων ἐπιγνῶναί σε, καὶ ὀξεῖαν ὑποστῆναι κόλασιν. Πλὴν ἀλλὰ καὶ ἔτι χώραν σοι προτείνοντες μετανοίας καθαρῶς ταῦτα προαγορεύομεν· ὡς οὐκ ἀνεῖς φῶς σοι τοῦτο τὸ κυοφορούμενον ἐξέλθοι ποτὲ, ἕως ἂν μὴ καὶ αὐτὴ τὸ τῆς ἀληθείας φέγγος ὑπὸ βαθεῖ σκότει τοῦ ψεύδους ἀπόσχῃ καλύπτειν, κρύπτειν οἰομένη καὶ τὰ τυφλοῖς, ὃ φασι, καθορώμενα. Τὰ ῥήματα ταῦτα πράγματα δι' ὀλίγου τῇ γυναικὶ γίνεται· καὶ πρὸ τῆς ὥρας του τοκετοῦ ὠδῖνες αὐτὴν δριμεῖαι διαλαβοῦσαι, ὀξέως μὲν ἔστρεφον τὴν γαστέρα, τὸ δὲ ἔμβρυον οὐδὲν ἧττον ἐπεῖχον· καὶ ὃ κακῶν ἔσχατον, ὅτι μηδὲ οὕτω πειθομένην ὑφεῖναι τῆς ἀπονοίας, ἐλεεινῷ θανάτῳ παραπέμπουσι καὶ οἰκτίστῳ. Ταύτην ἄλλος μὲν ἂν τις τῆς συμφορᾶς ᾤκτειρεν, ἐγὼ δὲ τῆς γνώμης τῆς πονηρᾶς καὶ ἀθεραπεύτου· ἐφ' ᾧ καὶ τὸν ἁγιόν φασι μᾶλλον περιπαθήσαντα, δάκρυόν τε ἀφεῖναι τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ προσθέντα· οὐκέτι τοῦ λοιποῦ, φάναι, δικάσω τινὶ τῶν ἀνθρώπων, οὕτως ὀξέως ἐπικαταλαμβανούσης τῆς ἀποφάσεως· ταῦτα ὅσοις ὁρατά τε καὶ ἀκουστὰ γέγονε, πολλὴν αὐτῆς ἐνῆκε τὴν πρὸς τὸν μέγαν αἰδῶ· καὶ διὰ τοῦτο εὐλαβῶς τε προσεῖχον αὐτῷ, καὶ φόβῳ προσέβλεπον, καθὰ καὶ πάλαι τοῖς Ἀποστόλοις ἄρτι τεθαυματουργηκόσι τὰ περὶ Ἀνανίαν καὶ Σάπφειραν· ἀλλὰ τοῦτο μὲν πονηρᾶς καὶ φαύλης γυναικὸς τὸ διήγημα· προσκείσθω δὲ καὶ καλῆς καὶ ὡς δεῖ τὸν ἄνδρα φιλούσης.

Γυνή τις τοίνυμα Σωφρονία, καὶ τὸν τρόπον δὲ σώφρων οὖσα καὶ εὐλαβὴς, οὐκ εἶχε τὸν ἄνδρα καὶ περὶ τὴν πίστιν ὁμόδοξον, ἀλλὰ πλάνης ἦν ἐκεῖνος τῆς τῶν Ἑλλήνων μεταποιούμενος· ἡ δὲ οὐκ ἀνίει τῷ ἁγίῳ φοιτῶσα καὶ δεομένη θερμῶς τῆς μανίας ἀπαλλάξαι τὸν ἄνδρα. Οὐ μὴν οὐδὲ ὁ ταύτης ἀνὴρ τὰς πρὸς τὸν ἅγιον ἀφίξεις ἀπεῖργεν αὐτῆ· τοῦτο μὲν καὶ ὡς ἄγνοιαν ἔχων, οὗ χάριν αὐτῷ παραβάλλοι· τοῦτο δὲ καὶ ὡς τὸν μέγαν διὰ πολ-

λῆς ὅσης αἰδοῦς τιθέμενος, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς οὗτος παρ' ἐκείνου ἐφοίτα, καὶ ὡς φίλῳ τὰ πολλὰ ἐχρῆτο, καὶ τιμὴν ἰδίαν ἡγεῖτο τὸ ἐκείνου τιμᾶν· ἔστι δὲ ὅτε καὶ ὁ μέγας παρ' αὐτὸν ἀφικνεῖτο. Ὡς οὖν οὕτως ἐξένιζόν τε ἀλλήλους καὶ ἐξενίζοντο, συνεστιώμενοί ποτε καὶ συνδειπνοῦντες, ὁ ἅγιος, εὐαφόρμως τὸν Ἕλληνα φίλον θηρᾶσαι βουλόμενος, στραφεὶς εἰς ἐπήκοον αὐτῶν τινὶ τῶν ὑπηρετούντων· ὁ παῖς ὁ μικρὸς, ἔφη, ὁ τὸ ποίμνιον νέμειν μοι πιστευθείς, ὕπνῳ βαθυτέρῳ κατασχεθείς, ἀπολωλέκει τὰ θρέμματα· τοῦ ὕπνου δὲ ἀνέντος αὐτὸν, πάνυ σφόδρα ἐρευνήσας, εὗρεν ἐν σπηλαίῳ τινὶ πάντα ὁμοῦ κρυπτόμενα· φθάνει δὲ, πρὶν ἢ ταῦτα εὑρεῖν, ἄγγελον ὡς ἡμᾶς ἀποστέλλων, δῆλον τὸ συμβὰν ποιησόμενον· καὶ ὃς ἤδη παραγενόμενος, πρὸ τῶν πυλῶν ἵσταται· ἀλλὰ σὺ κατελθὼν, ὦ οὗτος, γνώρισον αὐτῷ δὴ τῷ ἀγγέλῳ, ὅτι εὑρηνται ἀκριβῶς πάντα, καὶ οὐδὲ ἓν ἐνδεῖ τῷ ποιμνίῳ, ἤκουσεν ὁ ὑπηρετῶν ταῦτα, καὶ ἀπελθὼν πρὸς τάχος τῷ πρὸ τῶν πυλῶν διεσάφησεν. Οὕπω τῆς τραπέζης ἀρθείσης, ἕτερος αὖθις ἄγγελος παρελθὼν, πάντα ὁμοίως ἀπήγγειλε τὴν εὕρεσιν καὶ τὸν τόπον, καὶ ὅτι μηδὲν ἐλλείπων ὁ ἀριθμὸς ἦν. Ταῦτα συνῳδὰ παντάπασι τῷ ἁγίῳ ῥηθέντα, πολλὴν ἔκπληξιν ἐμβέβληκε τῷ εἰδωλολάτρῃ· καὶ ὡς Θεῷ τῷ δικαίῳ προσέχων ἦν, καὶ τὰ αὐτὰ ποιεῖν ἠβούλετο, ἃ δήποτε καὶ Λυκάονες πρὸς Βαρνάβαν καὶ Παῦλον ἐποίουν, θύειν αὐτῷ ταύρους, καὶ τοῦ πυλῶνος στέμματα ἐξαρτᾶν· ὁ δὲ, ὥσπερ ἐκεῖνοι, πρὸς αὐτόν· οὐκ ἐγὼ θεὸς, εἶπεν, ἀλλὰ δοῦλος Θεοῦ μᾶλλον, ἄνθρωπος σοὶ ὁμοιοπαθής· τὸ δὲ καλῶς εἰδέναι τὸν μόνον Θεὸν, τοῦτό μοι καὶ τὸ ταῦτα εἰδέναι χαρίζεται· ὃν εἰ καὶ σὺ δεσπότην ὁμολογήσεις, εἶση πάντως σὺν ἀκριβείᾳ, οἷον δὴ παρ' ἐκείνῳ κράτος ἄμαχον καὶ ἰσχὺς· καὶ ὁ μὲν ὅσιος ταῦτα, ἡ δὲ φιλόχριστος πλέον ἢ φίλανδρος τοῦ παραδόξου τούτου πράγματος, οἷα καιροῦ προσήκοντος, λαβομένη, καὶ τὰ παρ' ἑαυτῆς ἁρμοδίως προσενεγκοῦσα, πείθει τὸν ἄνδρα, πᾶσαν μὲν τὴν ματαίαν ἐξομόσασθαι πλάνην, καὶ τὸ περὶ τὰ εἰδώλα σέβας ἐκμυκτηρίσαι, μεταμαθεῖν δὲ καλῶς τὴν εὐσέβειαν, καὶ τὸν Χριστὸν ἐνδύσασθαι διὰ τοῦ βαπτίσματος.

Εἰ τὸ ἑξῆς διήγημα σιωπῇ κρύψωμεν, πῶς οὐχὶ τοὺς ἀκροατὰς μεγίστης ἂν ὠφελείας ἀποστερήσωμεν, μάλιστα μετὰ τοῦ ὠφελίμου καὶ πολὺ τὸ χαρίεν συνεπαγόμενον; λεγέσθω τοιγαροῦν καὶ αὐτὸ, καὶ ἀκοὰς ἑστιάτω τὰς φιλοκάλους.

Φασὶ τὸν μέγαν κατὰ πολὺ τὸ μέτριον καὶ τύφου κεκαθαρμένον, θεοφιλῶς μὲν τῆς ἐπισκοπῆς ἔχεσθαι, οὐδὲν δὲ ἧττον καὶ τῶν

θρεμμάτων μεταποιεῖσθαι· ἀωρὶ γοῦν ποτε τῶν νυκτῶν κλέπται ταῖς ἐπαύλεσιν ἐπελθόντες, τινὰ τῶν αὐτοῦ θρεμμάτων ἐσύλων. Θεὸς δὲ, ὁ τοῦ ποιμένος ἐπιμελόμενος, οὐδὲ τῶν ὑπ' αὐτοῦ ποιμαινομένων ἠμέλει· ἀλλ' οἱ φῶρες οὗτοι δεσμοῖς ἀφύκτοις ἀοράτως περιληφθέντες, τάς τε χεῖρας ἐδέδεντο, καὶ ἀναχωρεῖν οὐδόλως ἀνίεντο, ὄρθρος ἤδη παρῆν· καὶ γνοὺς ὁ μέγας τὸ γεγονὸς, τὰς χεῖρας αὐτοὺς ἔχοντας ὀπίσω περιηγμένας καὶ δεδεμένας ἰδὼν, εὐχῇ μὲν αὐτοῖς τὸν δεσμὸν ἀνῆκε, πλεῖστα δὲ παραινέσας, ἐκ δικαίων πόνων τὰ ἀναγκαῖα πορίζεσθαι, καὶ κριὸν αὐτοῖς ἐπορέγει· ἵνα μὴ μάτην ἠγρυπνηκότες ἦτε, χαριέντως ἐπιφθεγξάμενος.

Πλὴν ἀλλὰ καὶ ἄλλο τῷ ῥηθέντι ἀκολουθεῖν ὥρμηται, παρ' οὐδὲν ἐκείνου τὴν ἡδονὴν ἐλαττούμενον. Τριμυθούντιός τις ἀνὴρ, νηὸς κύριος ὤν, καὶ πρὸς ἐμπορίαν χρυσοῦ δεηθείς, πρόσεισι τῷ ἁγίῳ, παρ' αὐτοῦ ληψόμενος· καὶ ὃς, μετὰ τῶν ἄλλων καὶ ταύτης πληρωτὴς ὢν τῆς ἐντολῆς, ἤ, τὸν θέλοντα παρὰ σοῦ δανείσασθαι, φάσκει, μὴ ἀποστραφεὶς, ὅπερ αὐτῷ προσῆν ὀλίγον, καὶ τοῦτο ἀναγκαίας χάριν τῆς ἐπισκοπῆς χρείας, ἐγχειρίζει προθύμως. Ὁ δὲ, τοῦτο λαβὼν, καὶ τὸν ἀπόπλουν δεξιῶς θέμενος, ἐπεὶ ἐπανῆκε σὺν κέρδει, πρόσεισι τῷ ἁγίῳ καταθήσων τὸ ὄφλημα· καὶ αὐτὸς οὐδὲν περιεργασάμενος, οὔτε τὸν ἀριθμὸν, ὥσπερ ἔθος τοῖς πολλοῖς, λογισάμενος, αὐτὸν ἐκεῖνον ἀναστάντα κελεύει ἐν ἐκείνῳ καταθέσθαι τῷ σκεύει, ἐξ οὗ δὴ καὶ τὸ πρότερον αὐτὸ εἰληφὼς ἦν· καὶ τότε μὲν τὸ χρηστὸν τοῦ δανειστοῦ καὶ ἄπραγμον ὁ ἔμπορος αἰδεσθείς, ἐκεῖ τὸν χρυσὸν, ὥσπερ ἄρα καὶ ἐκελεύσθη, κατέθετο. Ὡς δὲ καὶ αὖθις τῆς χρείας αὐτὸν ἐπειγούσης, οὕτω μὲν ἑτοίμως ἐλάμβανεν, οὕτω δὲ καὶ ἀδόλως αὐτὸς κατετίθετα, καὶ τὸν τρόπον τοῦτον πολλάκις ἐγίνετο, πάθος ὑποτρέχει φιλαργυρίας τὸν ἔμπορον, καὶ ἀπίστως πρὸς τὸν πιστεύοντα καὶ πονηρῶς διατίθεται, καὶ τὴν ἀλήθειαν διαφθείρει· ὑπόθεσίν τε κακουργίας εὑρηκὼς τὴν ἐλευθερίαν, καταθέσθαι μὲν ὑποκρίνεται, μηδὲν δὲ καταθείς, ἀλλὰ κενὸν τὸ σκεῦος ἀσφαλισάμενος, ᾤχετο· ἀλλ' οὐχ οὕτως ἐᾷν ἔμελλε παρακρουσθῆναι τὸν ἅγιον ὁ δρασσόμενος τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν, ὡς τὰ ἱερὰ δήπου φασὶ λόγια· ἵνα μὴ τὸ ἁπλοϊκόν τε καὶ ἐλευθέριον εὐεξαπάτητον ἢ καὶ καταφρονῆται ῥᾳδίως ὑπὸ τῶν πανουργοτέρων καὶ ἀτιμάζηται. Ὅρα τοίνυν, πῶς ἡ σοφὴ δικαία τοῦ Θεοῦ πρόνοια τὸν ἀδικήσειν ἐπιχειρήσαντα, ἑαυτὸν ἀδικῆται μᾶλλον παρασκευάζει· δαπάναις γὰρ, ὡς ἔοικεν, οὐ πρὸς κέρδος ὁρώσαις τὸ χρυσίον ἀνηλωκὼς, ἔπειτα πρὸς ἀπορίαν ἐλάσας, ὁδοῦ πα-

λιν μέμνηται τῆς πρατέρας, καὶ πρὸς τὸν μέγαν ἐλθών, ὃ μὴ κατέθετο χρυσίον, ὡς κατεθεὶς ἐπεζήτει. Τὸν δὲ οὐκ ἔλαθε μὲν τὸ κακούργημα· πρᾴως δὲ οὕτως ἐκέλευεν, ὥσπερ ἔθος, ἀπελθόντα λαβεῖν· ὁ δέ, ὡς μηδὲν σκαιὸν δράσας καὶ ἀνελεύθερον, ἀπῄει, τὸ ὄφθεν καταβληθὲν ληψόμενος· καὶ διανοίξας, καὶ κενὸν τὸ σκεῦος εὑρὼν, ὥσπερ δὴ καὶ κατέλιπεν, ἀπαγγέλλει μὲν τοῦτο πρὸς τὸν ἅγιον, λανθάνειν οἰόμενος, ἀκούει δὲ, ἀκριβέστερον ἐκζητῆσαι· ἔξ ὅτου γὰρ, ἔφη, καὶ κατέθου σὺ, οὐδενὸς ἄλλου χεῖρες τὸ καταβληθὲν εἰλήφασι. Καὶ ὃς πάλιν προσπαίεται μὲν ἐρευνᾷν, ἐπεὶ δὲ ἀδύνατον εἶναι, ὃ μὴ ἀληθῶς ἦν, σκηψάμενος ἄγνοιαν, αὖθις ἔφη πάλιν τὸ παράπαν εὑρεῖν. Ὁ δὲ χρηστὸς καὶ πρᾷος ἐκεῖνος ἀνὴρ, εἰ μὲν, ὦ φίλτατε, ἔφη, ἀληθῶς ἐτύγχανες τεθεικὼς, εὗρες ἂν καὶ ὃ κατέθηκας εὐχερῶς, εἰ δὲ ὃ παρὰ σοὶ ἔμεινε, τοῦτο νῦν παρ' ἡμῶν λαβεῖν ἐκζητεῖς, ἴσθι σεαυτὸν μᾶλλον, ἢπερ ἡμᾶς παραλογιζόμενος. Τοῦτο ἐκεῖνον ἀκούσαντα, καὶ τὸν κρυπτὸν ἅμα συνεφαπτόμενον ἔχοντα τῆς συνειδήσεως ἔλεγχον, μηδαμῶς ἐνεγκεῖν, ἀλλ' εὐθέως πρὸς γῆν τε καταπεσεῖν, καὶ τῶν ἱερῶν ἐκείνου ποδῶν ἁψάμενον, συγγνώμην αἰτεῖν, τὸν δὲ ἑτοιμότερον μὲν ἀφεῖναι, ἢ ἐκεῖνον αἰτήσασθαι· παραινέσαι δὲ τοῦ λοιποῦ μὴ οὕτω τῶν ἀλλοτρίων ἐπιθυμεῖν, μηδὲ δόλοις καὶ ψεύδεσι καταμιαίνειν τὸ συνειδὸς· τὸ γὰρ ἐκ τοιούτων, φησὶ, περιποιούμενον κέρδος, οὐ κέρδος ὅλως, ἀλλὰ ζημία σαφής.

Ἑνὸς ἔτι τῶν τοῦ ἁγίου μνησθεὶς ὁ λόγος, ἐπὶ τὴν τελευτὴν αὐτοῦ βαδιεῖται, φασὶν, ἔτι περιόντος τοῦ ἁγίου καὶ τῆς ἐπισκοπῆς προεδρεύοντος, ὁ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας σύνοδον παραγγείλας τῶν ὑπ' αὐτῷ πάντων ἐπισκόπων, τὰ Ἑλληνικὰ ξόανα καὶ ἀγάλματα εὐχῆς κοινῆς πρόπαιον ἠβούλετο θέσθαι, καὶ εἰς γῆν ταῦτα καταβαλεῖν· ἔτι γὰρ ἀναπέπλητο τῶν τοιούτων ἡ πόλις. Καὶ καθὰ Παῦλος ἐνεπίμπρατο καὶ οὗτος τὸ πνεῦμα, καὶ θερμὸν ἔπνει κατὰ τῆς ἀσεβείας, πάντων οὖν συνεδεδραμηκότων, καὶ εἰς εὐχὴν ἑαυτοὺς ἐκδόντων, τὰ μὲν ἄλλα τῶν ξοάνων νεύματ' τοῦ Θεοῦ καὶ ἰσχύϊ διεδονεῖτό τε καὶ εἰς γῆν κατεβάλλετο· ἓν δὲ τούτων μόνον, καί τοι πολλὰς καθ' ἕνα τε καὶ ὁμοῦ τὰς εὐχὰς σὺν αὐτῷ ὅπου τῷ πατριάρχῃ ποιησαμένων, ἔμενε κατὰ χώραν· οὐ τοῦ Θεοῦ μὴ προσέχοντος, ἢ ἀτιμάσαντος τὰς ἱερὰς ἐκείνων εὐχὰς, ἀλλ' οἰκονομίᾳ τοιᾶδε σοφῇ θέλοντος τὸν ἑαυτοῦ δοξάσαι θεραπευτὴν, καὶ δεῖξαι τό γε τοῖς πολλοῖς ἀγνοούμενον, οἷος ἄρα Σπυρίδων ἐν ἐπισκόποις. Νυκτὸς οὖν ἤδη καταλαβούσης,

αὐτὸς μὲν ὁ πατριάρχης καὶ ἔτι τῇ εὐχῇ προσκείμενος ἦν· θεία δέ τις ὄψις αὐτῷ παραστᾶσα, μὴ ἀθυμεῖν ἔφασκεν, ὅτι μὴ τὸ εἴδωλον καταπέσοι· Σπυρίδωνι γὰρ τετομίευται τὸ ὑπ' ἐκείνου δὴ τοῦτο καὶ μόνου καταπεσεῖν· ἀλλὰ θᾶττον αὐτὸν ἐκ Κύπρου μετάκλητον ποίει· τῆς Τριμυθοῦντος γὰρ ἐπίσκοπος ὁ ἀνήρ. Πράττει τὰ κατ' αὐτὸ δὴ τὸ κεκελευσμένον ὁ πατριάρχης, καὶ γράμματα πέμψας μετακαλεῖται τὸν ἅγιον· τὰ γράμματα δὲ εὐθέως τήν τε αἰτίαν τῆς μετακλήσεως, καὶ τὴν φανεῖσαν ὄψιν, καὶ ὡς οὐδαμῶς παραιτητέον τὴν ἄφιξιν, ὁ δὲ εὐθὺς πείθεται· ἅμα γάρ ἐλεηγέ τε τῆς ἀναγνώσεως τῶν γραφέντων, καὶ τῆς ὁδοῦ ἦρχετο· πλοίου τε ἐπιβὰς ἀπέπλει πρὸς Ἀλεξάνδρειαν. Τὸ μὲν οὖν πλοῖον προσορμίζει κατὰ τὴν Νέαν Πόλιν, ἐπίσημος δὲ οὗτος Ἀλεξανδρείας λιμήν· αὐτὸς δὲ τῆς νεὼς ἀποβαίνων ᾔχετο κατὰ νοῦν· καὶ ἅμα οἵτε πόδες ἐκείνου τῆς γῆς ἐπέβαινον, καὶ τὸ μιαρὸν ἄγαλμα καὶ εὐχῆς γενέσθαι πολλῶν κρεῖττον φιλονεικῆσαν, αὐτῷ δήπου ναῷ συγκατεστρέφετο, καὶ εἰς χοῦν ἐλεπτύνετο. Τοῦτο καὶ τὴν τοῦ ἁγίου ἐπιδημίαν, μηδέπω δῆλην οὖσαν, τῷ πάπᾳ γνωρίζει· ὡς γὰρ αὐτόματον ἐκεῖνο καταβληθὲν τὸ εἴδωλον οἱ ἑωρακότες ἀνήγγειλαν, ὅ τε πάπας εὐθύς· ὦ φίλοι, εἶπε, Σπυρίδωνα ἐκ Τριμυθοῦντος· κἀκεῖνοι σπεύσαντες· ἀπανταῖν γὰρ ἐκελεύοντο παρ' αὐτοῦ· ἔτι πρὸς τῇ ἀποβάσει τὸν μέγαν κατέλαβον· τίς οὖν οὕτως ἐσχατιὰν γῆς οἰκῶν, ἀνήκοος τοῦδε περιελείφθη τοῦ θαύματος; ἔγνωσαν μὲν Βυζάντιοι, ἔγνω δὲ αὐτὸς ὁ κρατῶν, ᾔσθοντο δὲ καὶ πᾶσαι πόλεις αἱ διὰ μέσου, καὶ μικροῦ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην τὸ θαῦμα διαδραμόν, οὐκ ἔστιν εἰπεῖν ὅσην πιστοῖς τε καὶ ἀπίστοις ἐμνηστεύσατο τὴν ὠφέλειαν, ὡς τῶν μὲν μεταβαλλόντων πρὸς τὴν εὐσέβειαν, καὶ τὸ ἱερὸν βάπτισμα δεχομένων, τῶν δὲ βεβαιότερον ἐπὶ τῷ θεμελίῳ ταύτης στηριζομένων. Ταῦτα οὐ ψιλή τις καὶ ἀβασάνιστος ἀκοὴ, ἀλλὰ καὶ ἡ εἰκὼν φθέγγεται καὶ συμμαρτυρεῖ, ἥ γε δὴ μεταξὺ ἕστηκε τοῦ τε ἀρχοντικοῦ λεγομένου πυλῶνος, καὶ τοῦ ναοῦ φημι Τριμυθοῦντος, ἔνθα τὸ ἱερὸν Σπυρίδωνος λείψανον, κατὰ μέρος μετὰ καὶ ἄλλων ἐξηγουμένη· ἀλλὰ γὰρ τῶν ἄλλων ἀφεμένους, ὡς ἡ ὑπόσχεσις, ἐπὶ τὴν θείαν ἐκείνου τελευτὴν βαδιστέον.

Θέρους ἦν ὁ καιρὸς, καὶ τὰ λήϊα δοψιλῆ, καὶ ὁ καρπὸς εὔστοχος καὶ πολύχους ἦν τῷ ἁγίῳ· ὁ δὲ, αὐτουργὸς ὢν τὰ πλεῖστα καὶ ταῖς χερσὶ χρώμενος, ἅρπην λαμβάνει τῇ δεξιᾷ, καὶ ἅμα ἄρχεται· ἄρνω δὲ ψεχάδες λίαν λεπταὶ, μηδαμοῦ τότε τοῦ Θεοῦ ὗον-

τος, μόνην τὴν ἱερὰν ἐκείνου βάλλουσι κεφαλήν· δεικνύντος αὐτῷ τοῦ θείου, ὅτι κἀκεῖνος θάλλων ταῖς ἀρεταῖς, οἷά τι καλὸν λήϊον ταῖς δρόσοις βάλλεται· καὶ ὅτι περ ὅσον οὔπω καὶ ὁ καρπὸς οὗτος τῷ δεσπότῃ καὶ γεωργῷ συγκομίζεται. Τούτῳ δὲ τῷ παραδόξῳ καὶ ἄλλο τι παραδοξότερον ἠκολούθει· ὡς γὰρ ἐκεῖνος τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ τῇ δεξιᾷ κατισχὼν, τοῖς παροῦσιν ἐδείκνυ τῇ δρόσῳ θάλλουσαν, τρίχες εὐθέως ξανθαί τε καὶ μέλαιναι καὶ λευκαὶ συνάμα ἐπήνθουν, οὐκ οἶδα μὲν ὅ τι τοῦ Θεοῦ διὰ τούτων ὑποσημαίνοντος· ἐκεῖνος δὲ, ὡς ἔοικε, γνούς ἴστε φίλοι, πρὸς τοὺς παρόντας εἶπεν, ὡ ἐγὼ μὲν ἤδη τοῦ σώματος ἐκδημῶ· πολλὴ δὲ δόξη ὁ Κύριος τὴν ἐμὴν τῆς ἀποδημίας μνήμην περιβαλεῖ, καὶ πολλοῖς τῶν ἀνθρώπων ἡ τῆς τελευτῆς τῆς ἐμῆς ἡμέρα ὑπόθεσις ἑορτῆς ἔσται, καὶ φιλοτίμως ταύτην ἡλικία πᾶσα ἐπιτελέσει νέων τε καὶ μέσων καὶ παλαιῶν. Ταῦτα καὶ πολλὰ ἕτερα εἰπών τε καὶ προαγορεύσας, ἀλλὰ καὶ παραινέσας τὰ δέοντα, καὶ πᾶν καλὸν καὶ σωτήριον ἐν κεφαλαίῳ πρὸς τοὺς παρόντας διεξελθὼν, καὶ πολλῷ μᾶλλον περὶ τῆς γενικωτάτης καὶ πασῶν τῶν ἄλλων μείζονος ἀρετῆς, τῆς εἰς τὸν Θεὸν ἀγάπης λέγω καὶ τὸν πλησίον, μετ' οὐ πολὺ, ὥσπερ δὴ καὶ ἔφη, τὴν ἀγνὴν ἐκείνην καὶ ἱερὰν ἀφῆκε ψυχὴν, ἀγγέλοις μὲν ἄξιος συγχωρευτὴς γενόμενος, οὐ μὴν οὐδὲ τέλεον ἀφιστάμενος τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ μάλιστα νῦν προϊστάμενος, ὅτε καὶ πλησιέστερός ἐστι τῷ Θεῷ, καὶ μείζονι τῇ πρὸς αὐτὸν κέχρηται παῤῥησίᾳ. Πολλὰ μὲν οὖν καὶ τὰ μετὰ τὴν τελευτὴν ὑπ' ἐκείνου γεγονότα τε καὶ εἰσέτι γενόμενα· ἡμεῖς δὲ, ἵνα μήτε τῷ τέλει τοῦ βίου συμπεριγράψωμεν εὐθὺς καὶ τὰ θαύματα, μήτε πάλιν ἐπὶ πολὺ τὴν γραφὴν ἐκτείνωμεν, ἑνὸς ἢ δύο ἐπιμνησθέντες, τὸν λόγον ἐν Θεῷ καταπαύσομεν.

Εἴρηκέ τις τῶν φιλοχοίστων καὶ φιλούντων μὲν διαπύρως τὸν ἅγιον, φιλούντων δὲ οὐχ ἧττον καὶ τὴν ἀλήθειαν, ὅτι τῆς ἑορτῆς αὐτοῦ τελουμένης· τελεῖται δὲ δωδεκάτην τοῦ Δεκεμβρίου μηνὸς ἀγῶντος· προσήει καὶ οὗτος τῷ τάφῳ καθάπερ ζῶντι μέλλων περιτυχεῖν, πολλὴν ἀπὸ τοῦ προσώπου σημαίνων τὴν πρὸς αὐτὸν αἰδῶ καὶ εὐλάβειαν. Ἐπεὶ δὲ καὶ πλησίον ἦν, καὶ παραθεῖναι τὰς ὄψεις ἔμελλε· τοσαύτης, ἐκεῖνος ἔλεγεν, ἐπισκοπῆς θείας ᾐσθόμην ἔνδον ἐνεργουμένης, καὶ οὕτως αὐτήν μου διελήλυθε τὴν καρδίαν, ὡς μετέωρόν με γενέσθαι τῷ πνεύματι, καὶ μόνα τὰ ἐκεῖθεν φαντάζεσθαι κάλλη, ἐπιλαθόμενον μὲν τῶν γηΐνων πάντων, ἐπιλαθόμενον δὲ καὶ αὐτοῦ σώματος, καὶ σχεδὸν ἄφωνόν τε καὶ ἄφθογγον, ὡς δὲ καὶ ἄσιτον ὄντα, καὶ μήτε πρός τινα φωνὴν προτέμενον, μήτε τροφὴν ἢ πόσιν παρ' ὅλην ἐκείνην τὴν ἡμέραν προσιέμενον ὅλως, ὅτι μὴ μόνον μεταλαχόντα τοῦ δεσποτικοῦ καὶ θείου σώματός τε καὶ αἵματος· ἄλλοτε μέν τοι καὶ ἐναργέστερον αὐτῷ τὸ θαῦμα κατέστη, καὶ ὁ τρόπος διεξελθεῖν χαριέστατος· ὁ μὲν, ὡς ἔφη, τῆς ἑορτῆς αὐτὸν αὖθις παρακαλούσης, εἰς Τριμυθοῦντα γενόμενος, καὶ τὴν σορὸν, ἣ τὰ τοῦ ἁγίου λείψανα περιεῖχε, προσκυνῶν τε καὶ ἀσπαζόμενος, ἐπληρώθη μὲν ὁμοίως τὴν καρδίαν φωτὸς, ἐπλήσθη δὲ τὴν ψυχὴν ἡδονῆς, καὶ οἷα τὰ τοὺς ἁγίους περιμένοντα ἀγαθὰ διὰ τῶν παρόντων ὡς ἐνὸν ἐτεκμοίρετο. Ἔπειτα καὶ εἰς τὴν πανήγυριν ἦει, ἔπιπλα δή τινα ὠνήσασθαι καὶ ἐσθήματα, πέντησι καὶ ἀπόροις περιβολὴν, ἅτε δὴ καὶ τῆς ὥρας εἰς τοῦτο καλούσης· ψύχος γὰρ ἦν· ἐπεὶ οὖν ἐνεσκευάσατο, καὶ ἔδει φοιτᾷν οἴκαδε χρείας ἐπιγούσης· συνδρομὴ μὲν οὖν, οἷα χειμῶνος, νεφῶν ἦν, ὄμβρου δὲ καταφορὰ ἠπειλεῖτο σφοδρὰ, καὶ ἡ φροντὶς οὐ μικρὰ, οὕτω ταλαιπωρουῦντι, καὶ τὸν φόρτον παραδόντι τῷ ὑετῷ, τὴν ἐς τὰ οἰκεῖα τέμνειν ὁδόν· προβάλλεται γοῦν τὴν ἀγαθὴν ἐλπίδα, καὶ τὰ ἔπιπλα καὶ πᾶν ὅσον ἐν αἰσθήμασι τοῖς ὑποζυγίοις ἐνθέμενος, αὐτὸς τὸ τοῦδε προστρέχει ναῷ, καὶ ὡς εἶχε τῇ θήκῃ περιχυθείς, καὶ οἷα ζῶντι θερμῶς περιφὺς, αἰτεῖται κοινωνῆσαι αὐτῷ τῆς ὁδοῦ, καὶ ἡγεμὼν ἀγαθὸς γενέσθαι αὐτῷ τε καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ πᾶσιν, εὔπορόν τε αὐτοῖς τὴν ὁδὸν ποιῆσαι, τῶν ὄμβρων τὴν ἀπειλὴν καὶ τῶν πνευμάτων ἐπισχόντα τὴν βίαν. Ὁ μὲν, ταῦτα εὐξάμενος, τῆς Τριμυθοῦντων ἐξήει· ὁ δὲ ἅγιος, ὥσπερ καὶ οὗτος ηὔξατο, οὐκ ἀοράτως μόνον, ἀλλὰ καὶ ὁρατῶς ἤδη διὰ πάσης αὐτῷ τῆς ὁδοῦ καθάπερ τῶν ὁδοιπόρων εἰς συμπαρῆν· ὁ δέ γε ὄμβρος τῇ τε τοῦ ἀέρος συγχίσει, τῇ συνελεύσειτε τῶν νεφῶν, ὡς εἰπεῖν, ἐπήρτητο, τῇ τούτου δὲ δυνάμει κατείχετο καὶ τῆς φορᾶς ἀνεστέλλετο. Ὅτε δὲ καὶ τὸν οἶκον κατέλαβεν ὁ ἀνὴρ, ὁ μὲν αὐτίκα γίνεται ἀφανὴς, τοῦ δὲ πάλιν ἡ καρδία φωτὶ ἀῤῥήτῳ περιελάμπετο καὶ χαρᾷ διεχεῖτο, καθάπερ ἁψαμένης αὐτῆς τοῦ ἁγίου καὶ τῆς οἰκείας μεταδόντος εὐφροσύνης καὶ ἡδονῆς· ἡνίκα δὲ μὲν ὁ ἅγιος ἀφανὴς, ὁ δὲ ἀνὴρ εἴσω γέγονε τῆς οἰκίας, αὐτίκα καὶ ὑετὸς ἠκολούθει πάνυ μὲν ῥαγδαῖος, οὕτω δὲ καὶ παρατείνας ἐπὶ πολὺ, ὡς καὶ εἰς τρεῖς ὅλας ἡμέρας μὴ ἐκλιπεῖν· καὶ τότε μὲν οὕτω τὴν δυσχέρειαν τῆς ὁδοῦ, ἄλλοτε δὲ καὶ ἄλλην ἀθυμίαν αὐτῷ διέλυσεν· ἡμέρα μὲν τῆς ἑορτῆς ἦγετο τοῦ μεγάλου· ἄπορον δὲ τῷ ἀνδρὶ ἀπαντῆσαι πάλιν· καὶ τὸ πρᾶγμα

συμφορὰ ἐδόκει αὐτῷ, καὶ δι' εὐχῆς ἐποιεῖτο, τῆς συνήθους ἐπισκοπῆς τε καὶ χάριτος μὴ ἀποτυχεῖν· τί οὖν; εὔπω πέρας ἐλάμβανεν ἡ εὐχὴ, καὶ παρὰ τὸν ναὸν ἔδοξεν ἀπέναι· καὶ ἅμα τῆς ἐξ ἔθους ἐλλάμψεως καὶ γλυκύτητος ἐκοινώνει· πρός τε τὸν ναὸν συνεισελθεῖν αὐτῷ ἐῴκει καὶ αὐτὸς προσευξόμενος, καὶ συνεῖναι παρ' ὅλην αὐτῷ τὴν δοξολογίαν· εἶτα καὶ πάντας εὐλογήσαντα τοὺς παρόντας, ἐπὶ τέλους ἀποστῆναι.

Ἐμοὶ μὲν ὁ λόγος, εἰ καὶ μὴ τὰ ἐκείνου πάντα, ἀλλ' οὖν ἀρκοῦντα τοῖς φιλαρέτοις εἰρηκεν· ὅπως δὲ καθ' ἑκάστην τῶν δεομένων αὐτοῦ περιέρχεται, οὐκ ἂν ἄλλος ὡς προσῆκον εἴποι, ὅτι μὴ αὐτοὶ μόνοι οἱ καὶ τῶν αὐτοῦ θαυμάτων ὅσαι ὧραι καὶ τῆς χάριτος ἀπολαύοντες· χρὴ δὲ μηδὲ τοῦτο ζημιῶσαι τοὺς φιλοθέους· εἴτις ἂν ζητοίη διαπορῶν, πόθεν ἡ τοσαύτη Σπυρίδωνι τῶν θαυμάτων θάλασσα, καὶ τίποτε ἄρα κατωρθωκὼς οὕτως ὤρθη τῷ δεσπότῃ κεχαρισμένος· ἴστω, ὡς πάντα μὲν αὐτῷ καθάπερ ἐκ συμφωνίας συνέδραμε τὰ καλὰ, καὶ ὅρος οὗτος πολιτείας ἀρίστης γέγονεν. ἦν δέ τι οἱονεὶ γνώρισμα καὶ παράσημον τῶν ἄλλων διαφέρον Σπυρίδωνος ἡ τῆς ταπεινοφροσύνης καὶ μετριότητος εἰς ἄκρον ὑπερβολὴ καὶ τὸ μικροῦ πάντας ὅσοι θαυμάτων χάριτος ἠξιώθησαν ὑπερβαλόντα, μηδὲν ἑαυτὸν, μηδὲ τῶν εὐτελῶν τινος καὶ ἁμαρτιῶν πλήθει βαρυνομένων διαφέρειν δοκεῖν.

Τοιαῦτα μὲν αὐτῷ τοῦ βίου τὰ κατορθώματα, τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ θαύματα, γένοιτο δὲ καὶ ἡμῖν τινὰ τῶν ἐκείνου, γὰρ πάντα εἰπεῖν μικροῦ καὶ ἀδύνατον, βοηθείᾳ τῇ αὐτοῦ μιμήσασθαι, ἵνα καὶ κοινωνοὶ τῶν ἡτοιμασμένων αὐτῷ γενώμεθα ἀγαθῶν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ ἅμα τῷ ἁγίῳ πνεύματι δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν.

Ἔως ὧδε τὰ τοῦ Ἁγίου Συμεὼνος τοῦ Μεταφραστοῦ

ΣΥΝΑΞΑΡΙΟΝ

Οὗτος ὁ μέγας Πατὴρ ἡμῶν, καὶ Θαυματουργὸς Σπυρίδων, ἤκμασεν ἐπὶ τῆς Βασιλείας Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου, καὶ Κώνσταντος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. Ἦν δὲ τὸν τρόπον ἁπλοῦς, τὴν καρδίαν ταπεινός. Ἐγένετο δὲ ἐξ ἀρχῆς Ποιμὴν προβάτων· ἔπειτα γυναικὶ προσωμίλησε, καὶ μετὰ τὴν αὐτῆς ἀποβίωσιν Ἐπίσκοπος κατέστη. Ἐπὶ τοσοῦτον δὲ ἡ χάρις τῶν ἰαμάτων, ἐδόθη αὐτῷ παρὰ Θεοῦ, ὡς ἐπωνυμίαν αὐτῷ γενέσθαι τὰ θαύματα. Καὶ γὰρ ἐν αὐχμῷ κατήγαγεν ὑετὸν, καὶ πάλιν αὐτοῦ τὴν ἀμετρίαν ἐκώλυσε δι' εὐχῆς. Καὶ μελετώμενον λιμὸν παρὰ τῶν σιτοκαπήλων ἔλυσε, συμπεσουσῶν αὐτοῖς τῶν ἀποθηκῶν, αἷς τὸν σῖτον συνέσχον. Καὶ ὄφιν μετέβαλεν εἰς χρυσόν· καὶ μετὰ τὸ λῦσαι δι' αὐτοῦ τὴν τοῦ πένητος συμφοράν, πάλιν τὸν χρυσὸν εἰς ὄφιν ἀπεκατέστησε. Καὶ ποταμῶν ῥεύματα ἔστησε. Καὶ πόρνην αὐτοῦ προσψαῦσαι τολμήσασαν, τὸ κατ' αὐτὴν ἐξαγορεῦσαι πεποίηκε. Καὶ τοὺς ἐπὶ λόγοις μέγα φρονοῦντας ἐν τῇ κατὰ Νίκαιαν Συνόδῳ τῇ δυνάμει τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐπεστόμισε. Καὶ γυναικός τινος παρακαταθηκην ζητούσης παρὰ τῆς αὐτοῦ θυγατρὸς, ἤδη νεκρᾶς οὔσης, ἐρωτήσας, καὶ μαθὼν ἔνθα κέκρυπται παρ' ἐκείνης τῇ τούτων Κυρία τὰ χρήματα δέδωκε. Καὶ τὸν Βασιλέα Κωνστάντιον τοῦ συνέχοντος πάθους ἀπήλλαξεν. Ἀνεζώωσε δὲ καὶ παῖδα τινὸς γυναικός. Καὶ τὸν κατὰ πλεονεξίαν αἶγα βουλόμενον λαβεῖν διήλεγξε, τῆς μιᾶς ἐκείνης αἰγὸς πρὸς τὴν μάνδραν ἀπὸ τοῦ ταύτην ἕλκοντος, βίᾳ μεταχωρούσης· μετὰ δὲ τὸ τὴν τιμὴν αὐτῆς ἀποδοῦναι, μεινάσης σὺν ταῖς λοιπαῖς. Ἰάσατο δὲ καὶ τοῦ Διακόνου τὴν ἀφωνίαν· ὃς μικρὰν εὐχὴν ἐπιτραπεὶς εἰπεῖν, μεγάλην ἐξέτεινε, καὶ εὐθὺς εἰς ἀφωνίαν κατέστη.

Τούτῳ ποτὲ λειτουργοῦντι συνυπακούοντες ὤρθησαν Ἄγγελοι καὶ Τῷ Πνεύματί σου, λέγοντες, ἐν τῷ τὴν Εἰρήνην τῷ λαῷ συνήθως ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ διδόναι (ἐν τῷ ἐκφωνεῖν δηλαδὴ εἰρήνην πᾶσι.)

Τῶν δὲ ἐν λαμπάσι φώτων ὀλίγων παρὰ τῶν ὑπηρετῶν ἀναφθέντων, καὶ τοῦ Ἁγίου δυσχεραίνοντος ἐπὶ τούτῳ, μὴ παρεῖναι τινὰς ἔλεγον, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ μὴ δεῖσθαι πλείονος ἁδσυχίας. Ἐμαρτυρήθη οὖν τῷ Ἁγίῳ ἄνωθεν, ὅτι θεατὰς μᾶλλον Ἀγγέλους ἔσχε συνυπακούοντας ἐν ταῖς εὐχαῖς, καὶ συμψάλλοντας. Ἡ δὲ ἐν τῷ λύχνῳ, ἤδη μαρανομένου τοῦ ἐν αὐτῷ φωτὸς, καὶ λήγοντος διὰ τροφῆς ἔνδειαν, ἐξαίφνης ἡ τούτου ἀνάβλυσις, τίνας οὐκ ἐκπλήττει τῷ θαύματι;

Πολλοῖς δὲ καὶ ἐκ προγνώσεως θείας περὶ τῶν μελλόντων ἐθέσπισε. Καὶ τὸν Ἐπίσκοπον Τριφύλλιον νουθετήσας, τοῖς τοῦ Κόσμου προστετηκότα τερπνοῖς καὶ προσκείμενον, ποθεῖν μᾶλλον τὰ μέλλοντα ἔπεισε. Καὶ τὴν μοιχευθεῖσαν γυναῖκα, τὴν ἐξομολό-

γησιν μὴ καταδεχομένην, ἀλλ' ἐν τῷ τίκτειν, τὸν ἴδιον ἄνδρα πείθουσαν, ὅτι ἐξ αὐτοῦ εἴη τὸ ἐγκυμονούμενον, καίτοι γε μῆνας εἴκοσιν ἀποπλεύσαντα, καὶ μὴ συγγενόμενον αὐτῇ, ἐπιτιμήσας, τῷ θανάτῳ παρέδωκε.

Τούτῳ, θέρους ὥρᾳ ἐν ἡλίῳ φλέγοντι, δρόσου πλήρης ἡ κεφαλὴ ἐπεφαίνετο, δηλοῦντος τούτου τὴν ἐπ' αὐτῷ τοῦ Θεοῦ γενησομένην τιμήν. Ὅπως δὲ ἦν συμπαθὴς, ἐδήλωσε τὸ συμβὰν εἰς τοὺς τὴν Ποίμνην αὐτοῦ συλλῆσαι ἐπιχειρήσαντας· οὐ μόνον γὰρ αὐτοὺς ἀορασίᾳ κρατουμένους τοῦ πάθους ἀπήλλαξεν, ἀλλὰ καὶ κριὸν ἕνα δοὺς, ἀπέλυσεν ἐπειπὼν, ἵνα μὴ ὦσι μάτην ἠγρυπνηκότες. Οὗτος, τὸ πιστευθὲν αὐτῷ ποίμνιον καλῶς ἰθύνας, πρὸς τὴν τῶν Ἀγγέλων πολιτείαν καὶ διαγωγὴν μετετάξατο.

Τὸ δὲ αὐτοῦ σεβασμιώτατον σκῆνος, μετὰ τὴν οἰκτρὰν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἅλωσιν, εἰς Κέρκυραν μετηνέχθη διά τινος εὐγενοῦς τῶν ἐκεῖθεν, Καλοχαιρέτη τοὐπίκλην, ὃς καὶ Ναὸν εὐρὼν πανευκλεῆ καὶ σεβάσμιον, ἐκεῖσε τὸ πάνσεπτον μετέθηκε Λείψανον· καὶ τὸν τοῦ ἱερατεύειν αὐτὸς βαθμὸν ἀναβὰς, καθ' ἑκάστην τῷ Κυρίῳ τὰς εὐχαριστίας προσήνεγκε. Καὶ δὴ τῇ τοῦ Σκήνους καταθέσει, καὶ ἐπισκιάσει τοῦ Παναγίου Πνεύματος, πλεῖσται ἰάσεις καὶ θαυματουργείαι ὑπερεκβλύζουσαι διετελοῦντο· ἃς ὁ τῆς Κερκύρας λαὸς ἐκπληττόμενος, διὰ πάσης τῷ ἱερῷ τοῦ Ἁγίου Τεμένει προσέτρεχεν εὐλαβείας, ὡς τοιούτου λαχόντες Θησαυροῦ τοιούτου θείᾳ προνοίᾳ πολιούχου ἀξιωθέντες.

Ἀνακαινισθείσης δὲ μετὰ ταῦτα τῆς πόλεως, καὶ ἑτέρωσι μεταχτισθείσης, ἄλλον ἐγείρουσι τῷ Ἁγίῳ Ναὸν οἱ τότε Ἱεροθῦται, οἱ ἐκ Κερκύρας δηλαδὴ Βούλγαροι· εἰς οὓς δι' Ἀσιμίνης τῆς μακαρίτιδος τὸ κατὰ Κόσμον τῆς δεσποτείας δικαίωμα τοῦ Ἱεροῦ μετέβη Λειψάνου. Ὃς δὴ καὶ διὰ πλουσίων τοῦ λαοῦ δώρων, καὶ πολυτίμων ἀναθημάτων περίδοξος, ὡς τὰ νῦν φαίνεται, τετελείωται. Ἔνθα ἡ τῶν Λειψάνων προκειμένη θήκη περιβλεπτος παντοίαις πᾶσι δοξάζεται ταῖς τερατουργίαις, καὶ ὁ Θαυματουργὸς ζῶν Σπυρίδων θαύμασι πάντας ἐκπλήττει καὶ μετὰ θάνατον.

Ὑστερούσῃ γάρ ποτε τῇ Κερκυραίων Νήσῳ τῶν πρὸς τὸ ζῆν, λιμῷ τε συνεχομένῃ βιαίῳ, σίτους διὰ πλοίων ὁ Ἅγιος ἐχαρίσατο, ἐπιφανεὶς τοῖς Ναυκλήροις, καὶ τὴν τῆς Νήσου τούτοις ἐν τῷ ἁγίῳ Σαββάτῳ προμηνυσάμενος χρείαν· διὸ καὶ λαμπρὸν καὶ τερπνὸν τῇ στυγερᾷ Νήσῳ τὸ τότε συνέβη Πάσχα τῇ τοῦ Ἁγίου προμηθείᾳ. Καὶ Θεοδώρῳ τινὶ ἐξ Ἐώας ἐμπόρῳ τέλεον τῆς τῶν ὀφθαλμῶν στερηθέντι ἀράσεως, καὶ τῷ τοῦ Ἁγίου Νῷ θερμῇ τῇ πίστει δραμόντι, ὀξότατον τὸ φῶς ἐδωρήσατο. Καὶ λοιμοῦ τὴν τῶν Κερκυραίων λυμαίνοντος Πόλιν, πάντων τε τῷ τοῦ Ἁγίου προστρεχόντων ἐδιαφόρως Τεμένει, ἐν οἷς καὶ βουβῶσι πολλοὶ συνήχοντο· ἐξ οὗ τὴν Πόλιν διὰ μιάσματος διαφθαρῆναι φύσεως ἔδει νόμοις, οὐδὲν σχεδὸν πέπονθεν ὁ εὐλαβὴς ἐκεῖνος λαὸς, ἀλλ' ἐν τάχει τῆς προτέρας ὑγιεινῆς ἠξίωτο καταστάσεως, τῇ τοῦ Ἁγίου μεσιτείᾳ. Τὸ δὲ τοὺς ἐκ τῆς ὑψορρόφου ἀκρότητος τοῦ Κωδονοστασίου τῆς τοῦ Ἁγίου Ἐκκλησίας κεραυνικῇ βίᾳ καταχρημνισθέντας, ὡς πρὸς τὸ τὴν ἐκεῖσε φλόγα κατασβέσαι εὐλαβείας ζήλῳ ἀδεῶς ἀναβάντας, καὶ μηδὲν παθόντας κακὸν, τίνα τῷ θαύματι οὐκ ἐξέπληξε;

Προσέτι δὲ καὶ τυφλοὺς τῶν ἑρετῶν δύω, τοὺς καὶ ὡς ἀχρείους ἐκ τῶν Ἐνετῶν στόλου καταβληθέντας, τὸν μὲν, ἐκ τῆς Ἀντωνίου τοῦ Βερνάρδου τριήρεως, τὸν δὲ, ἐκ τῆς Ἱερονύμου τοῦ Μαυρικηνοῦ, ὁλοκλήρῳ τῇ ὁράσει παρέδωκε, καὶ τὸ, μέγας ὁ Κερκυραίων Σπυρίδων, πάντας ἀλαλλάξαι πεποίηκε, τῇ τοῦ τερατουργήματος αὐτοψίᾳ καταπλαγέντας. Καί τινα τῶν προκρίτων Κυριαρχούντων κενὰ ληροῦντα καὶ φρυαττόμενον, καὶ παιδὶ ἀνιάτως ἔχοντι καταγελῶντα, ὡς ὑπὸ τὴν τῶν Λειψάνων τοῦ Ἁγίου θήκην θεραπείας χάριν καταπεσόντι, ἐν τῷ προσπορεύεσθαι ὡς ἔθος αὐτῆς παλαιὸν, καὶ πάτριος νόμος, τόν τε Κλῆρον καὶ τὸν λαὸν μετ' αὐτοῦ τοῦ Ἁγίου, καὶ τῶν Εἰκόνων τῆς Θεομήτορος, ἔτι δὲ καὶ προσκλαίοντας αὐτοῦ χλευάζοντα τοὺς γονεῖς, ἡ θεία δίκη θᾶττον ὑπέφθασε· πυρεβόλου αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐξάπινα διαῤῥαγέντος, καὶ τὸν τούτου δεξιὸν ὀφθαλμὸν κατωρύξαντος, οὗτος πολλοὶ καὶ τότε ζῶντες αὐτόπται καὶ μάρτυρες καὶ περ ὁλονύκτιος ἦν αὐτῷ μετὰ ταῦτα ἐν τῷ ναῷ τοῦ Σπυρίδωνος ἡ μετάνοια, καὶ πανύχιοι μετὰ δακρύων αἱ προσευχαί.

Ἐν δὲ τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις, τῷ χιλιοστῷ δηλαδὴ καὶ ἑξακοσιοστῷ ἑβδομηκοστῷ τρίτῳ σωτηρίῳ ἔτει, λοιμώδους πάλιν μιάσματος ἀγροὺς καὶ Πόλιν, καὶ κώμας λελυμασμένου, ὥστε πᾶσιν ἀφύκτως ὠμὸν ἐπικρέμασθαι θάνατον, σχεδόν τε πᾶσιν ἀπολωλέναι τὴν Νῆσον, (καὶ ταῦτά γε δὶς κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος) ὁ θαυματουργὸς οὗτος τὴν νόσον ἴασατο, ἐξ ἀσθενείας ὡς τάχιστα πάντας ἀναλαβὼν, ἄρδην τε ἀνερρῶσαι ποιήσας. Καὶ μέγα ἦν, τῇ ἡμέρᾳ τῆς Πανηγύρεως τοῦ ἐν τῷ τυφλῷ Θεωδώρῳ γεγονότος ὑπὸ τοῦ Ἁγίου θαύματος, δεκάτῃ τρίτῃ τοῦ Ἰουλίου, τοὺς ἤδη ἡμιθανεῖς, μηκέτι λοιμώττοντας ἀκαρῆ κατιδεῖν· καὶ τὸ δεύτε-

ρον, αὐτῇ τῇ τῶν Βαΐων ἡμέρᾳ τῆς ἐτησίου Λιτῆς τοῦ μεγάλου Σπυρίδωνος, πεπαυμένον ἤδη θεάσασθαι, (ὢ τοῦ θαύματος!) τὸν λοιμόν.

Τὸ δὲ ἔσχατον, καὶ ἐν ταῖς καθ' ἡμᾶς ἡμέραις, καὶ πρὸ τῶν ἡμῶν ὀφθαλμῶν, ἀξιάκουστον πάνυ, καὶ ἀξιάγαστον. Ἐν γὰρ τῷ ἐνεστῶτι ἔτει χιλιοστῷ ἑπτακοσιοστῷ δεκάτῳ ἕκτῳ Ἰουνίου εἰκοστῇ τετάρτῃ, μετὰ λυσσώδους ὁρμῆς τῶν ἀθέων Ἀγαρηνῶν, διά τε γῆς, καὶ θαλάσσης ἐπιδραμόντων, καὶ τὴν Πόλιν ἡμῶν Κερκύραν δεινῶς καταπολεμούντων, οἱ Πιστοὶ πάντες εἰς τὴν τοῦ κοινοῦ Πατρὸς προστασίαν, καὶ σκέπην, μετὰ πολλῆς εὐλαβείας κατέφυγον· ἀλλὰ καὶ τοῦ σκοποῦ οὐκ ἀπέτυχον· ἐπειδὴ ἐξάπινα ὑπὲρ λόγον, καὶ πᾶσαν ἐλπίδα οἱ ἀντίδικοι, καὶ περικαθήμενοι, ὡς ἀστραπαὶ ἠφανίσθησαν, ἐκτρεπόμενοι εἰς ὀξυτάτην φυγήν, κατὰ τὴν πρώτην καὶ δεκάτην Αὐγούστου, μηδενὸς τότε αὐτοὺς διώκοντος, εἰμὴ μόνης τῆς ἀοράτου δυνάμεως τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ, διὰ τῶν δραστικωτάτων εὐχῶν τοῦ Ἁγίου· ὅθεν καὶ ἡ εὐγνώμων τῶν θεοφρουρήτων ἡμῶν Ἀριστοκρατούντων εὐσέβεια ἀργυρότευκτον Λυχνίαν πολύφωτον εἰς τὸν πάνσεπτον αὐτοῦ Ναὸν εὐθέως ἀπέστειλε, καὶ κοινῷ βουλεύματι διετάξατο Λιτὴν ἐνιαύσιον μετὰ τοῦ θεσπεσιωτάτου Λειψάνου, κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν τῆς ἐλευθερώσεως γίγνεσθαι· καὶ προσέτι ἑκατὸν πεντήκοντα ἀργυρᾶ νομίσματα τοῖς πτωχοῖς διανέμεσθαι, παρά τε τοῦ Ἀρχιεπισκόπου καὶ τοῦ Ἀρχιπρεσβυτέρου τῆς Πόλεως, εἰς ἀΐδιον μνήμην, καὶ εὐχαριστίαν. Ἀλλὰ τίς ἂν ἔχοι διεξιέναι καθ' ἕκαστον τὰ διὰ τοῦ πολιούχου Πατρὸς ἡμῶν τερατουργούμενα καθ' ἑκάστην; Χρυσόστομον ἔδει παρεῖναι, καὶ πανηγυρίσαι Σπυρίδωνος τὰ τεράστια· πηλίνῃ γλώττῃ οὐ θέμις. Χριστῷ τῷ Σωτῆρι ἐν Πατρὶ καὶ Ἁγίῳ Πνεύματι δόξα καὶ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

Ὠδὴ, ζ'. Ὁ Εἱρμὸς. Δὶς.

»Ῥήτορες ἀνεδείχθησαν Παῖδες, φιλοσοφώτατοι ποτὲ· »ἐκ θεολήπτου ψυχῆς γὰρ, θεολογοῦντες χείλεσιν ἔ»μελπον· ὁ ὑπέρθεος τῶν Πατέρων καὶ ἡμῶν Θεὸς »εὐλογητὸς εἶ.

Στίχ. Εὐλογητὸς εἶ Κύριε ὁ Θεὸς τῶν Πατέρων ἡμῶν.

Ἑώρα ἐν νυκτὶ Ἰακὼβ μὲν, ὡς ἐν αἰνίγματι Θεὸν σεσαρκωμένον, ἐκ σοῦ δὲ ἐν φρυκτωρίᾳ ὤφθη τοῖς μέλπουσιν· ὁ ὑπέρθεος τῶν Πατέρων καὶ ἡμῶν Θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Στίχ. Ὅτι δίκαιος εἶ ἐπὶ πᾶσιν.

Σύμβολα τῆς ἐν σοὶ ἀπορρήτου, προκαταγγέλλων συμπλοκῆς, τῷ Ἰακὼβ προσπαλαίει· δι' ἧς ἐκὼν ἠνώθη ἀνθρώποις Ἁγνὴ, ὁ ὑπέρθεος τῶν Πατέρων καὶ ἡμῶν Θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Στίχ. Καὶ πᾶσαι αἱ κρίσεις σου ἀληθεῖς.

Βέβηλος ὁ μὴ ἕνα κηρύττων, τὸν τῆς Παρθένου σε Υἱὸν, τῆς πανυμνήτου Τριάδος, καὶ ἀδιστάκτῳ γνώμῃ καὶ γλώσσῃ βοῶν· ὁ ὑπέρθεος τῶν Πατέρων καὶ ἡμῶν Θεὸς εὐλογητὸς εἶ·

Στίχ. Καὶ ἐπὶ τὴν Πόλιν τὴν Ἁγίαν.

Νόμου σε τὸ κεφάλαιον Κόρη, καὶ Προφητῶν ὁ Γαβριὴλ, ὑποδεικνύων ἐβόα· ἰδοὺ σὺ τίκτεις μόνη πανύμνητε, τὸν ὑπέρθεον τῶν Πατέρων καὶ ἡμῶν Θεὸν Εὐλογημένη.

Ἄλλος. Ἀντίθεον πρόσταγμα.

Στίχ. Εὐλογητὸς εἶ Κύριε ὁ Θεὸς τῶν Πατέρων ἡμῶν.

Μωσέως τὸ ἄπλαστον, Δαβὶδ τὸ πρᾷον, Ἰὼβ τοῦ Αὐσίτιδος, τὸ ἄμεμπτον κτησάμενος, τοῦ Πνεύματος γέγονας κατοικητήριον, μέλπων Ἱερώτατε· ὁ ὢν εὐλογημένος καὶ ὑπερένδοξος.

Στίχ. Καὶ εὐλογημένον τὸ ὄνομα τῆς δόξης σου.

Ψεκάδες τῇ Κάρᾳ σου ἐν ὥρᾳ θέρους, οὐράνιαι στάζουσαι, τὸ μέλλον προεκήρυττον. Θεὸς γὰρ ὡς ἔφησας τὴν θείαν μνήμην σου, ἔνδοξε ἐδόξασε πιστούς, καθαγιάζων τῇ μεσιτείᾳ σου.

Στίχ. Εὐλογημένος εἶ ἐν τῷ Ναῷ.

Συνόδῳ Πατέρων σε Θεὸς δοξάζει, ἐν κρίσει φυλάξαντα, τοὺς λόγους σου μακάριε· οὓς πίστει προσήγαγες τὸν ἀλογώτατον, Ἄρειον μωραίνοντας σαφῶς, καὶ καταργοῦντας τὴν τούτου ἔνστασιν.

Στίχ. Εὐλογημένος εἶ ὁ βλέπων ἀβύσσους. Θεοτοκίον.

Τὸν βότρυν ἐβλάστησας ἀρρήτῳ λόγῳ, Παρθένε ὡς ἄμπελος, τὸν μόνον ἀναβλύζοντα, οἶνον ἀγεώργητον πάντας εὐφραίνοντα, πάντας ἀγιάζοντα βροτοὺς, καὶ πᾶσαν μέθην δεινῶν ἐξαίροντα.

Ἄλλος. Οἱ Παῖδες εὐσεβείᾳ.

Στίχ. Εὐλογημένος εἶ ὁ ἐπὶ θρόνου δόξης.

Δαβὶδ μὲν βασιλεύειν, ἐκ ποιμνίου, ἐκλεχθεὶς ὡς γέγραπται, σὺ δὲ θαυμάσιε πιστὸς, ἐκ ποιμένος ἀναδέδειξαι, ἱερουργὸς πανευπρεπὴς, βοῶν τῷ Κτίστῃ σου· ὁ τῶν Πατέρων Θεὸς εὐλογητός εἶ.

Στίχ. Εὐλογημένος εἶ ἐν τῷ στερεώματι.

Ἐξίσταντο οἱ ὄχλοι, μὴ ὁρῶντες νοερῶν Δυνάμεων, θεῖα στρατεύματα Χριστοῦ, ἐν Ναῷ, ἀλλὰ τὸν Δίκαιον, σὺν αὐτοῖς συλλειτουργοῦντα καὶ συμψάλλοντα· ὁ τῶν Πατέρων Θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Δόξα.

Ὡς λόγον ἀληθείας, σὺ ἐκφαίνων εὐσεβῶς ἐκήρυττες, τὸ ὁμοούσιον λαμπρῶς, ἀφιστῶν τῆς πλάνης Ἄρειον· τὴν Τριάδα πείθων δὲ κηρύττειν μέλποντα, τοῖς τῶν Πατέρων ὀρθοῖς, ἑπόμενον λογίοις.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Ἡ Θεία μυροθήκη, τὸ εὐῶδες μῦρον ἔνδον φέρουσα, ἐν τῷ σπηλαίῳ Βηθλεὲμ, ἐκκενῶσαι τοῦτο ἔσχεται, εὐωδίας μυστικῆς πληροῦν τοὺς μέλποντας· ὁ τῶν Πατέρων Θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Καταβασία.

«Οἱ Παῖδες εὐσεβείᾳ συντραφέντες, δυσσεβοῦς προ»στάγματος καταφρονήσαντες, πυρὸς ἀπειλὴν οὐκ »ἐπτοήθησαν, ἀλλ' ἐν μέσῳ τῆς φλογὸς ἑστῶτες ἔψαλ»λον· ὁ τῶν Πατέρων Θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Ὠδὴ ἡ. Ὁ Εἱρμὸς Δίς.

«Ἐνδάλματος χρυσοῦ, καταπτύσαντες τρισόλβιοι Νε»ανίαι, τὴν ἀπαράλλακτον καὶ ζῶσαν Θεοῦ Εἰκόνα, »τεθεαμένοι μέσον τοῦ πυρὸς ἀνέμελπον· ἡ οὐσιωθεῖ»σα ὑμνείτω τὸν Κύριον πᾶσα Κτίσις, καὶ ὑπεριψού»τω εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Στίχ. Εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα Κυρίου τὸν Κύριον.

Ἰσχὺν σε κραταιὰν, καὶ ἀντίληψιν, κεκτήμεθα Θεο

τόκε, καὶ τὴν κακίαν ἐκτρεπόμεθα, τῶν μισούντων τῇ σῇ δυνάμει, πίστει μελῳδοῦντες ἅπαντες· ἡ σωθεῖσα ὑμνείτω τὸν Κύριον πᾶσα Κτίσις, καὶ ὑπερυψούτω εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Στίχ. Εὐλογεῖτε Ἄγγελοι Κυρίου.

Ὡράθη ἐπὶ γῆς, διὰ σοῦ, καὶ τοῖς ἀνθρώποις συνανεστράφη, ὁ ἀγαθότητι ἀσύγκριτος, καὶ δυνάμει, ᾧ μελῳδοῦντες, πάντες οἱ πιστοὶ κραυγάζομεν· ἡ σωθεῖσα ὑμνείτω τὸν Κύριον πᾶσα Κτίσις, καὶ ὑπερυψούτω εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Στίχ. Εὐλογεῖτε ὕδατα πάντα τὰ ὑπὲρ ἄνω.

Κυρίως σὲ Ἁγνὴν, καταγγέλλοντες δοξάζομεν Θεοτόκε· σὺ γὰρ τὸν ἕνα ἀπεκύησας, τῆς Τριάδος σεσαρκωμένον, ᾧ σὺν τῷ Πατρὶ καὶ Πνεύματι πάντες μελῳδοῦμεν· ὑμνείτω τὸν Κύριον πᾶσα Κτίσις, καὶ ὑπερυψούτω εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Στίχ. Εὐλογεῖτε Ἥλιος καὶ Σελήνη.

Εὐθύτης ἡ σοφῶς τὸ πᾶν διευθύνουσα, ἠγάπησεν ἐπαξίως, σὲ τὴν πανάμωμον καὶ πανάχραντον Θεοτόκον, ἀνερμηνεύτως Πάναγνε ἐν σοὶ σκηνώσασα· ἣν δοξολογοῦμεν, ὑμνείτω κραυγάζοντες πᾶσα Κτίσις, καὶ ὑπερυψούτω εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ἄλλος. Κάμινος ποτὲ πυρός.

Στίχ. Εὐλογεῖτε πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ Οὐρανοῦ.

Κάμινον παθῶν ταῖς θείαις ἐπομβρίαις, τοῦ θείου Πνεύματος κατέσβεσας, καὶ δρόσον ἐπήγασας νοσημάτων Πάτερ καύσωνα, ἐξαίρουσαν τῶν πίστει σοι, πάντοτε προσιόντων, μάκαρ Σπυρίδων παγόλβιε.

Στίχ. Εὐλογεῖτε Υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων.

Ἄκακος εὐθὺς καὶ πρᾶος συμπαθής τε, καὶ ἀνεξίκακος γεγένησαι, ἀγάπης φιλόξενος, Ἱεράρχης ἱερώτατος, φρονήματι κοσμούμενος, Ὅσιε ὀρθοδόξῳ· ὅθεν σε πίστει γεραίρομεν.

Στίχ. Εὐλογεῖτε Ἱερεῖς Κυρίου, δοῦλοι Κυρίου.

Πάλαι σοι φωνὴν ὡς ζῶσα ἡ θανοῦσα, διερωτῶντι Πάτερ δέδωκεν· ὦ θαῦμα ἐξαίσιον· ὦ παράδοξον μυστήριον· ὦ χάριτος ἧς ἔτυχες, βίῳ κεκοσμημένος, Ἀγγελικῷ ἀξιάγαστε.

Θεοτοκίον.

Στίχ. Εὐλογεῖτε Πνεύματα, καὶ ψυχαὶ Δικαίων.

Πάθη τῆς ἐμῆς καρδίας Θεοτόκε, τῇ συμπαθείᾳ σου θεράπευσον, τὸν νοῦν μου εἰρήνευσον, τὴν ψυχήν μου φωταγώγησον, καὶ βαίνειν με εὐόδωσον, τρίβους πρὸς σωτηρίους, ὅπως ἀεὶ μεγαλύνω σε.

Ἄλλος. Θαύματος ὑπερφυοῦς.

Στίχ. Εὐλογεῖτε Ἀνανία, Ἀζαρία.

Τίς σου τὰς θαυματουργίας ἀριθμήσει, Ἱεράρχα, Σπυρίδων θεόφρον; ὑετοὺς κατήγαγες, οὐρανίους σῇ προσευχῇ· προσφωνοῦντί σοι Σοφὲ παῖς ἀποκρίνεται· καὶ ροῦν ποταμῶν σὺ ἀνεχαίτισας, καὶ σὸν φίλον

ἐν τάχει μάκαρ διέσωσας, Ἄνακτα ἱάσω, καὶ ξένα ἐπετέλεις.

Στίχ. Εὐλογεῖτε Ἀπόστολοι, Προφῆται καὶ Μάρτυρες.

Ἤλεγξας Αἱρετικῶν τὰς κακονοίας, τῶν ἁπλῶν σου δογμάτων τοῖς λόγοις· πίστιν γὰρ ὀρθόδοξον, Ἱεράρχα καὶ ἀκλινῆ, Θεοφάντορ ἐκδιδάξας, ἀνεκήρυξας, διὸ ἀνυμνοῦντες ἀναμέλψομεν· εὐλογείτω ἡ Κτίσις πᾶσα τὸν Κύριον, καὶ ὑπερυψούτω, εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Στίχ. Εὐλογοῦμεν Πατέρα, Υἱὸν καὶ Ἅγιον Πνεῦμα.

Θαύματα ὑπερφυῶς τοῖς ἀσθενοῦσιν, ἀναβλύζει σου πάτερ ἡ Θήκη· ἐπαξίως ὤφθης γὰρ, σκεῦος θεῖον τῆς ἐκλογῆς, καὶ λειμὼν τῆς ἀπαθείας εὐωδέστατος πιστοὺς καθηδύνων τοὺς τιμῶντάς σου, τὴν ἁγίαν καὶ θείαν φαιδρὰν καὶ ἔνδοξον, κοίμησιν ἀξίως, Σπυρίδων Θεοφόρε.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Ἄκουσμα καινὸν σὺ ὦ Παρθένε κόρη· μόνη τίκτεις γὰρ ἄφραστον τόκον, τὸν Σωτῆρα Κύριον, ἀπειράνδρως τὴν σὴν νηδὺν, τὴν πανάχραντον σφραγίσαντα ὡς οἶδεν αὐτός· διὸ γεγηθότες ἐκβοῶμέν σοι· χαῖρε πάντων τῶν εὐσεβῶν τὸ διάσωσμα, μὴ παύσῃ πρεσβεύειν ἡμᾶς ἐλεηθῆναι.

Κατάβασία.

«Θαύματος ὑπερφυοῦς ἡ δροσοβόλος, ἐξεικόνισε κά»μινος τύπον· οὐ γὰρ ἐδέξατο, φλέγει νέους, ὡς νύ-

»δὲ πῦρ, τῆς Θεότητος Παρθένου ἣν ὑπέδυ νηδύν· »διὸ ἀνυμνοῦντες ἀναμέλψωμεν· εὐλογείτω ἡ Κτίσις· »πᾶσα τὸν Κύριον, καὶ ὑπερυψούτω εἰς πάντας τοὺς »αἰῶνας.

Ὠδὴ θ'. Ὁ Εἱρμός. Δίς.

«Ὅλος ὑπάρχεις ἔφεσις, ὅλος γλυκασμός, Λόγε »Θεοῦ, Παρθένου Υἱὲ, Θεὲ Θεῶν Κύριε, Ἁγίων »Ὑπεράγιε· διό σε ἅπαντες, σὺν τῇ τεκούσῃ μεγαλύ»νομεν.

Στίχ. Εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραήλ.

Ὅλη ὑπάρχεις ἄμωμος, ὅλη καθαρὰ, Μήτηρ Θεοῦ Παρθένε Ἁγνὴ λαοῦ πιστοῦ στήριγμα, Ἀγγέλων ὑπερέχουσα· διὸ σε ἅπαντες, ὡς Θεοτόκον μεγαλύνομεν.

Στίχ. Καὶ ἤγειρε κέρας σωτηρίας ἡμῖν.

Ῥάβδος ἰσχύος δέδοται, φύσει τῇ σαθρᾷ, Λόγος Θεοῦ ἐν μήτρᾳ σου Ἁγνὴ, καὶ ταύτην ἀνέστησε πρὸς ἄδην ὀλισθήσασαν· διὸ σε ἅπαντες, ὡς Θεοτόκον μεγαλύνομεν.

Στίχ. Καθὼς ἐλάλησε διὰ στόματος τῶν Ἁγίων.

Ἣν ἠρετίσω Δέσποτα, δέξαι συμπαθῶς, πρέσβιν Μητέρα σὴν ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ σοῦ τῆς χρηστότητος τὰ σύμπαντα πλησθήσοντα· ἵνα σε ἅπαντες, ὡς εὐεργέτην μεγαλύνωμεν.

Στίχ. Ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν Πατέρων ἡμῶν.

Νενοηκώς σου Πάναγνε, τὸ φωτοειδὲς, τῆς Παρθε-

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΑΠΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΝΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΔΕΙΟΣ

νίας καὶ καταπλαγεὶς, χαράν σοι ἐβόησεν, ὁ θεῖος Ἀρχιστράτηγος· διό σε ἅπαντες ὡς Θεοτόκον μεγαλύνομεν.

Ἄλλος. Ἀνάρχου Γεννήτορος Υἱὸς Θεός.

Ὅρκον ὃν ὤμοσε πρὸς Ἀβραὰμ τὸν Πατέρα.

Ἀνάρχου Γεννήτορος, τρανῶς Υἱὸν ἐκήρυξας, ὁμοούσιον Πάτερ καὶ συναΐδιον, μέσον Θεοφόρων Πατέρων, μεγαλυνθεὶς, καὶ τῶν ἀνομούντων, ἐμφράξας τὰ στόματα, Ἱεράρχα παμμακάριστε.

Στίχ. Λατρεύειν αὐτῷ ἐν ὁσιότητι.

Πολύφωτε Ἥλιε, Πατέρων ἐγκαλλώπισμα, Ἱερέων τὸ κλέος, Ἀγγέλων σύσκηνε, τοὺς τὴν φωτοφόρον σου μνήμην, χαρμονικῶς νῦν ἐπιτελοῦντας, φωτὸς καταξίωσον ἀνεσπέρου ταῖς πρεσβείαις σου.

Στίχ. Καὶ σὺ παιδίον Προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ.

Τὰ θεῖα σκηνώματα, ἡ Πόλις ἡ Οὐράνιος, ἡ τῶν ἑορταζόντων τερπνὴ ὁμήγυρις, τὴν ἡγιασμένην ψυχήν σου, καὶ ἀρεταῖς καθωραϊσμένην, παμμάκαρ ἐδέξαντο ἐν φωνῇ ἀγαλλιάσεως.

Στίχ. Τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ.

Θεοτοκίον.

Τὸ μέγα μυστήριον, τῆς ὑπὲρ νοῦν λοχείας σου, καταπλήττει Ἀγγέλους θεοχαρίτωτε· θέλγει τῶν Ὁσίων τὸν δῆμον, τοὺς ἱεροὺς εὐφραίνει Πατέρας, ἐνθέως ὑμνοῦντάς σε τὴν ἐλπίδα τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Ἄλλος. Μυστήριον ξένον ὁρῶ.

Στίχ. Ἐν οἷς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς Ἀνατολή.

Μεγάλυνον ψυχή μου, τὸν ἐν τοῖς κινδύνοις, ῥύστην καὶ προστάτην, Σπυρίδωνα τὸν μέγαν.

Χορεύσωμεν, πνευματικῶς ὦ φιλέορτοι, καὶ χεῖρας χροτήσωμεν, ᾄσμασιν ἀνυμνοῦντες τὸν μέγαν, καὶ θεῖον Ποιμένα, οὗ νῦν Σκῆνος πᾶσι τὸ πανίερον, πιστοῖς χορηγεῖ, ῥῶσιν ψυχῆς ὁμοῦ καὶ σώματος.

Στίχ. Τοῦ κατευθῆναι τοὺς πόδας ἡμῶν.

Μεγάλυνον ψυχή μου, τὸν ἐν τοῖς κινδύνοις, ῥύστην καὶ προστάτην, Σπυρίδωνα τὸν μέγαν.

Ἐκήρυξας, μέσον Συνόδου Θεόσοφε, Λόγον τὸν συνάναρχον. Ἅμα δὲ καὶ ληρώδη καθεῖλες, Ἀρείου τὴν δόξαν, Σοφὲ, καὶ τὴν Σύνοδον ἐκύρωσας καὶ γὰρ ὤφθης σὺ, ὄντως τῆς Πίστεως ὑπέρμαχος.

Δόξα. Μεγάλυνον ψυχή μου, τῆς Τρισυποστάτου, καὶ ἀδιαιρέτου Θεότητος τὸ κράτος.

Θρόνῳ Θεοῦ, παρεστηκὼς παμμακάριστε, σὺν θείοις στρατεύμασι, πάντων τῶν νοερῶν Ἀσωμάτων· μὴ παύσῃ πρεσβεύειν, ἀεὶ τὸν φιλάνθρωπον καὶ Κύριον, Χριστὸν τὸν Θεὸν, ὑπὲρ τῶν πίστει ἀνυμνούντων σε.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον. Μεγάλυνον ψυχή μου, τὴν τιμιωτέραν, καὶ ἐνδοξοτέραν τῶν ἄνω στρατευμάτων.

Ὑμνοῦμέν σε, εὐλογημένη Πανύμνητε· ἣν ὑμνοῦσιν Ἄγγελοι πάντες, καὶ θεοφόροι Πατέρες, καὶ πᾶσα

ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΕΤΣΟΒΕΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΣ

ἡ Κτίσις, Θεὸν ὑπεράγιον ὡς τέξασαν· αὐτὸν ἐλεεῖν, τοὺς σὲ ὑμνοῦντας καθικέτευε.

Καταβασία.

Μεγάλυνον ψυχή μου, τὸν ἐν τῷ σπηλαίῳ, καὶ ἐκ τῆς Παρθένου τεχθέντα Βασιλέα.

» Μυστήριον, ξένον ὁρῶ καὶ παράδοξον. Οὐρανὸν τὸ »σπήλαιον· Θρόνον Χερουβικὸν τὴν Παρθένον· τὴν »φάτνην χωρίον, ἐν ᾧ ἀνεκλήθη ὁ ἀχώρητος, Χριστὸς »ὁ Θεὸς· ὃν ἀνυμνοῦντες μεγαλύνομεν.

Ἐξαποστειλάριον.

Γυναῖκες ἀκουτίσθητε.

Σπυρίδωνα τὸν μέγιστον, καὶ Ἱεράρχην ἅπαντες, νῦν οἱ πιστοὶ συνελθόντες, ἀξίως ἀνευφημοῦμεν· πηγὴ γὰρ χαριτόβρυτος, πολλῶν θαυμάτων πέφηνεν· ἐν μέσῳ δὲ διέλαμψε, τῆς τε Συνόδου τῆς θείας, τὸν Ἄρειον καταισχύνας.

Δίς. Θεοτοκίον.

Προφῆται προεκήρυξαν, Ἀπόστολοι ἐδίδαξαν, τὸν σὸν Υἱὸν Θεοτόκε τρανῶς καθομολογοῦντες, Θεὸν τῶν ὅλων πάναγνε. Μεθ' ὧν σε μεγαλύνομεν, καὶ πίστει σε δοξάζομεν, οἱ διὰ σοῦ λυτρωθέντες, τῆς παλαιᾶς καταδίκης.

Εἰς τοὺς Αἴνους, ἱστῶμεν Στίχ. ά. καὶ ψάλλομεν τὰ παρόντα προσόμοια.

Ἦχος ά. Τῶν Οὐρανίων ταγμάτων.

Τῆς Ἐκκλησίας τὰ ἄνθη περιῤῥάμενος, ὡς νεοσσὸς

τῆς ἄνω καλιᾶς τῶν Ἀγγέλων, Σπυρίδων θεοφόρε, σώζεις ἀεὶ, τοὺς θερμῶς δεομένους σου· καὶ ἐκ κινδύνων λυτροῦσαι καὶ πειρασμῶν, τὸν Θεὸν ἐξιλεούμενος.

Τῆς ἱερᾶς διπλοΐδος τὴν ὡραιότητα, ταῖς πρακτικαῖς εἰργάσω ἀρεταῖς, λαμπροτέραν, Πάτερ θεοφόρε. Ὅθεν ἡμῖν, ἐκτελεῖς τὰ τεράστια, τῶν ἀοιδίμων θαυμάτων ἱερουργὲ, καὶ δεινῶν ἡμᾶς λυτρούμενος.

Τῶν ἀθεάτων τὰ κάλλη, περιερχόμενος, τὴν φοβερὰν ἐκείνην κατενόησας δόξαν, θεῖε Ἱεράρχα· ὅθεν καὶ νῦν, τὰ ἀπόῤῥητα Ἅγιε, τῶν ὑπὲρ λόγον ἐκείνων θεωριῶν, ἐποπτεύεις ἱερώτατε.

Δόξα. Ἦχος, πλ. ά.

Σαλπίσωμεν ἐν σάλπιγγι ᾀσμάτων· χορεύσωμεν ἑόρτια, καὶ σκιρτήσωμεν ἀγαλλόμενοι, ἐπὶ τῇ σεβασμίᾳ μνήμῃ τοῦ Ἱεράρχου πιστοί. Βασιλεῖς καὶ Ἄρχοντες συντρεχέτωσαν, καὶ τὸν Θεοφόρον κοσμείτωσαν ἐν ὕμνοις, ὡς δογμάτων βλύσαντα ποταμοὺς ὑπερμεγέθεις ἀειζώους τοῦ Πνεύματος. Ποιμένες καὶ Διδάσκαλοι, τὸν τῆς σεπτῆς Τριάδος θεῖον Ἱερομύστην συνελθόντες εὐφημήσωμεν· οἱ Φιλόσοφοι τὸν Σοφόν· οἱ Ἱερεῖς τὸν Ποιμένα, οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸν προστάτην· οἱ πένητες τὸν πλουτιστήν· οἱ ἐν θλίψεσι τὸν παραμυθοῦντα· τὸν συνοδίτην οἱ ὁδοιπόροι· οἱ ἐν θαλάσσῃ τὸν κυβερνήτην· οἱ πάντες τὸν πανταχοῦ θερμῶς προφθάνοντα, Σπυρίδωνα τὸν Ἱεράρχην ἐγκωμιάζοντες, οὕτως εἴπωμεν· Πανάγιε διδάσκαλε, σπεῦ-

ΕΘΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΠΑΤΡΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ

σον ἐξελοῦ σοὺς δούλους ἐκ τῶν τοῦ βίου σκανδάλων, καὶ ῥῦσαι πολάσεων τῶν αἰωνίων ἡμᾶς.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον. Ὁ αὐτός.

Σαλπίσωμεν ἐν σάλπιγγι ᾀσμάτων· προκύψασα γὰρ ἄνωθεν ἡ Παντάνασσα Μητροπάρθενος, ταῖς εὐλογίαις καταστέφει τοὺς ἀνυμνοῦντας αὐτήν. Βασιλεῖς καὶ Ἄρχοντες συντρεχέτωσαν, καὶ τὴν Βασιλίδα κροτείτωσαν ἐν ὕμνοις, Βασιλέα τέξασαν, τοὺς θανάτῳ κρατουμένους πρὶν, ἀπολῦσαι φιλανθρώπως εὐδοκήσαντα. Ποιμένες καὶ Διδάσκαλοι, τὴν τοῦ καλοῦ Ποιμένος ὑπέραγνον Μητέρα συνελθόντες εὐφημήσωμεν· τὴν λυχνίαν τὴν χρυσαυγῆ· τὴν φωτοφόρον νεφέλην· τὴν τῶν Οὐρανῶν πλατυτέραν· τὴν ἔμψυχόν τε κιβωτόν· τὸν πυρίμορφον τοῦ Δεσπότου θρόνον· τὴν μανναδόχον χρυσέαν στάμνον· τὴν κεκλεισμένην τοῦ Λόγου πύλην· τὴν πάντων Χριστιανῶν τὸ καταφύγιον, ᾄσμασι θεηγόροις ἐγκωμιάζοντες οὕτως εἴπωμεν· παλάτιον τοῦ Λόγου, ἀξίωσον τοὺς ταπεινοὺς ἡμᾶς τῆς Οὐρανῶν Βασιλείας· οὐδὲν γὰρ ἀδύνατον τῇ μεσιτείᾳ σου.

Δοξολογία μεγάλη, καὶ Ἀπόλυσις.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΝ

Ὠδὴ γ'. καὶ ς'. Ὁ Ἀπόστολος, εἰς Ἱεράρχην.
Πρὸς Ἑβραίους. Ἀδελφοί, τοιοῦτος ἡμῖν ἔπρεπεν Ἀρχιερεύς.
Εὐαγγέλιον, κατὰ Ἰωάννην.
Εἶπεν ὁ Κύριος, Ἐγώ εἰμι ἡ θύρα. Μεγαλυνάριον.

Χαίροις Τριμυθοῦντος ἡ καλλονή· χαίροις Κερκυραίων ὁ σοφώτατος ἰατρός· χαίροις τῆς Τριάδος ὁ θεῖος μυστολέκτης· Πατέρων μέγα κλέος, Σπυρίδων Ὅσιε.

Εἰδὲ βούλει φύλλε καί τι ἐκ τῶν ἑπομένων,
χάριν εὐλαβείας προστεθέντων.

Αἰνέσωμεν πάντες χαρμονικῶς, τὸν θερμὸν Προστάτην, καὶ ὑπέρμαχον κρατσιὸν, τὸν σώσαντα νῆσον, ἁλώσεως βαρβάρων, Σπυρίδωνα Κερκύρας μέγιστον καύχημα.

Ἀξίως σὲ μέλποντες τὸν λαμπρὸν, Κερκύρας φωστῆρα, καὶ εὐήκοον βοηθὸν, καὶ σὲ δυσωποῦντες οὐ παύσομεν ἀφθόνως, ἵνα ταῖς σαῖς πρεσβείαις ρυσθῶμεν βλάψεων.

Τίς ἐξαριθμήσει σου τὴν πληθὺν, τῶν θαυμάτων Μάκαρ; ἐξανέστησας γὰρ νεκρούς· λοίμην, πεῖναν, νόσους, καὶ δυσμενεῖς καθεῖλες, καὶ ἐκ χειρῶν ἀνόμων ἡμᾶς ἐξήγαγες.

Κοινωνικόν. Εἰς μνημόσυνον αἰώνιον.

Τέλος, καὶ τῷ Θεῷ Χάρις.

ΕΓΚΩΜΙΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΙΟΝ

ΚΑΙ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΝ

ΣΠΥΡΙΔΩΝΑ

ΨΑΛΛΟΜΕΝΑ

ΕΝ ΤΗ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΑΓΡΥΠΝΙΑΣ

Τῆς Ἁγίας Μνήμης αὐτοῦ, καὶ ἐν ταῖς Λιταῖς

τοῦ αὐτοῦ Ἁγίου.

Μακαρίζομέν σε, Ἱεράρχα Χριστοῦ, τῆς Κερκύρας ὦ Σπυρίδων τὸ καύχημα, καὶ δοξάζομεν τὴν θείαν σου ταφήν.

Μακαρίζομέν σε, καθορῶντες τρανῶς, ὥσπερ ζῶντά σε τῷ θείῳ Λειψάνῳ σου, ἐξ οὗ βρύει τῶν θαυμάτων ἡ πληθύς.

Ἡ ἀκροστιχὶς κατὰ Ἀλφάβητον.

Ἄπνους οὐχ ὑπάρχεις, ὁ χερσὶ τοῦ Θεοῦ, τὴν ψυχήν σου ἀναθήσας θεσπέσιε, ἀλλὰ ζῇς χοροῖς Μακάρων καὶ σκηναῖς.

Βαίνεις παραδόξως, πρὸς τὸν ἄνω χορόν, καὶ τὰ τάγματα Ἀγγέλων προσδέχεται, σοῦ τὴν θείαν καὶ ἀμώμητον ψυχήν.

Γῆ, καὶ πόλος, ἄστρα, καὶ στοιχεῖα ὁμοῦ, ἡ Σελήνη, καὶ ὁ Ἥλιος σήμερον, ἄνδρες, Ἄγγελοι αἰνοῦσί σε σοφέ.

Δός μοι τῷ σῷ δούλῳ τῶν χαρίτων τῶν σῶν, τὰς

ψεκάδας ὅπως ἄσω τὰ θαύματα, κατ' ἀξίαν ἃ ἐποίησας εὐχῇ.

Ἔχει τὸ σὸν Σῶμα, ὡς κειμήλιον γῆ, τῆς Κερκύρας ἡ πολύφημος πάνσοφε, δι' οὗ σώζεται πασῶν ἐξ ἀναγκῶν.

Ζῇς θεῖε Σπυρίδων, εἰ καὶ ἄπνους δοκεῖς· οὐδενὸς γὰρ ἐνδεές σου τὸ Λείψανον, εἰμὴ μόνον τοῦ λαλῆσαι ζωηρῶς.

Ἡμβλυνας Τρισμάκαρ, τῶν ἀθέων ἐχθρῶν, ἐν Συνόδῳ τὰ κεντρώδη ληρήματα, τὴν Τριάδα παραστήσας προφανῶς.

Θείᾳ σου σοφίᾳ, οὐ σοφίᾳ φθαρτοῦ, τοῦ παράφρονος Ἀρείου ἀπήλεγξας, φλυαρίας καὶ κατήσχυνας αὐτόν.

Ἴθυνας τὸ βέλος, πρὸς καρδίαν ἐχθρῶν, καὶ κατέβαλες αὐτοὺς καὶ τὸ τρόπαιον, ἐν Συνόδῳ ἐπανέβηκας πιστοῖς.

Κάτω ὑποκύψας, Κεραμίδα ἐκ γῆς, ἐπανείληφας δι' ἧς τὸ Τρισήλιον, φῶς ἀνέδειξας Θεότητος μιᾶς.

Λίαν ἐν παλάμῃ, σφίγξας θεῖε φωστὴρ, Κεραμίδα πῦρ καὶ ὕδωρ ἅμα καὶ γῆν, διεχώρισας, Τριάδα φανερῶν.

Μόνῃ σου δεήσει, οὐρανόθεν ἐν γῇ, ὑετὸν Σπυρίδων θεῖε κατήγαγες, καὶ ἐκόρεσας διψῶσαν πᾶσαν γῆν.

Νάματα διψώσῃ, σὺ κατάγεις ἐν γῇ, καὶ τὰ πλήθη τῶν ὑδάτων κωλύεις σὺ, παρρησίᾳ, ἣν σὺ ἔχεις πρὸς Θεόν.

Ξένως ἐνηλλάξω, εἰς χρυσίον λαμπρὸν, σὺ τὸν Ὄφιν ἀλλὰ πάλιν ἐποίησας, εἶναι ὄφιν τὸν χρυσὸν ὡς καὶ πρὸ τοῦ.

ΕΘΝΙΚΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Ὄμβρους τῇ αὐχμώδει, σὺ κατήγαγες γῇ, ὡς Ἠλίας ὁ Θεσβίτης θεσπέσιε, καὶ ἐθαύμασε βροτῶν πᾶσα πληθύς.

Πάσας ἀποθήκας, σὺ καθεῖλες σοφὲ, τῶν σιτοκαπήλων τότε καὶ ἔλυσας, ψυχολέτηρα, καὶ κάκιστον λιμόν.

Ῥεύματα ῥοώδη, ὡς Ἠλίας ποτὲ, Ἐλισσαῖος, Ἰησοῦς τε ὁ τοῦ Ναυῆ, λόγῳ ἔστησας Σπυρίδων ἐν τῷ σῷ.

Ξῶσαι θέλων Πάτερ, ἐκ λιμοῦ τὸν λαὸν, ἀποθήκας οὗ ὁ σίτος κατέρραξας, καὶ ἀπέλαβον οἱ χρήζοντες αὐτοῦ.

Τάφος σου ὁ θεῖος, οὐ κατέχει νεκρὸν, ὀδωδότα, ἀλλὰ ζῶντα καὶ τέρατα, καθεκάστην ἐκτελοῦντα προφανῶς.

Ὕδραν πολλὰς κάρας, ἔχουσαν τῶν κακῶν, καὶ ἀθέων θεῖε μύστα αἱρέσεων, ἐν τῷ μέσῳ τῆς Συνόδου ἐξολεῖς.

Φρυκτωροῦσι Πάτερ, ἐν τῷ κόσμῳ τὰ σὰ, τερατώδη καὶ ξενάκουστα θαύματα, καὶ θαμβοῦσιν Ἱεράρχα πάντα νοῦν.

Χαίρουσι τὰ στίφη, τῶν Ἀγγέλων σοφὲ, καὶ Ἁγίων, καὶ Μαρτύρων δικαίων τε, συνοικοῦντά σε νῦν ἔχοντα αὐτοῖς.

Ψάλλομεν ἐν πίστει, ἀσιγήτοις φωναῖς, καὶ ταχέως τὰς αἰτήσεις λαμβάνομεν· τῶν θαυμάτων γὰρ ὑπάρχεις ἡ πηγή.

Ὤφθης ὦ Σπυρίδων, Ἄγγελος ἐπὶ γῆς· ὅθεν νῦν ἐν Οὐρανοῖς εὐφραινόμενος, σὺν Ἀγγέλοις, καὶ Ἁγίοις κατοικεῖς.

Δόξα

Προσκυνοῦμεν πάντες, τὴν Τριάδα πιστοὶ, τὴν Ἁγίαν τὸν Πατέρα, καὶ τὸν Υἱὸν, καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ πανάγιον ὁμοῦ.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Μήτηρ καὶ Παρθένε, προστασία πιστῶν, τὸν θεάνθρωπον Υἱόν σου ἱκέτευε, ὅπως λύσιν ἀποδῷ μοι τῶν παθῶν.

Καὶ πάλιν τὸ πρῶτον.

Μακαρίζομέν σε, Ἱεράρχα Χριστοῦ, τῆς Κερκύρας ὦ Σπυρίδων τὸ καύχημα, καὶ δοξάζομεν τὴν θείαν σου ταφήν.

Στάσις Β'. Πρὸς τό, Ἄξιον ἐστί.

Ἄξιον ἐστὶ, μακαρίζειν σε τὸν Ἱεράρχην, Τριμυθοῦντος τὸν Θεῖον Σπυρίδωνα, καὶ Κερκύρας ἀντιλήπτορα θερμόν.

Ἄξιον ἐστὶ, τὸν Σπυρίδωνα δοξολογῆσαι, Ἄγγελον ὡς ὄντα ἐπίγειον, καὶ οὐράνιον βροτὸν ὑπερφυῶς.

Ἡ Ἀκροστιχὶς κατὰ Ἀλφάβητον.

Ἅπαντες πιστοὶ, προσενέγκωμεν τῷ Ἱεράρχῃ, ὕμνους, καὶ ᾠδὰς, νῦν χρεωστικῶς, τὰ παράδοξα κηρύττοντες αὐτοῦ.

Βλέποντες τὸ σὸν, ἀξιάγαστε θεῖε Σπυρίδων, Λείψανον ὁρῶμέν σε προφανῶς, ὥσπερ ζῶντα, καὶ λαλοῦντα μεθ' ἡμῶν.

ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΕΤΣΟΒΕΙΟΝ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΔΙΟΡΘΩΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Γεῦσιν ἣν τρυφᾷς, Ἱερώτατε ἐν οὐρανίαις, νῦν χοροστασίαις πάντας ἡμᾶς, ἀπολαῦσαι σαῖς ἀξίωσον εὐχαῖς.

Δέλεαρ σοφὸν, προσενήνοχας ταῖς διδαχαῖς σου, ὅτε τοῦ Ἀρείου τὸ ἄθεον, ἐνστηλίτευσας ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ.

Ἔλυσας παθῶν, Κωνσταντίου Πάτερ ἀλγηδόνας, καὶ ὑγείαν τούτῳ ἐπόρισας, παραχρῆμα ἐν αὐτῷ θαυματουργῶν.

Ζῶσαν παριστᾷς, τὴν Εἰρήνην, καὶ αὐτὴν ἠρώτας, παρακαταθήκην ποῦ ἔθηκας; καὶ ὡς ζῶσα ἀπεκρίνατο ποῦ ἦν.

Ἤκουσεν εὐθὺς, ὁ νεκρὸς Υἱὸς ἀπὸ τοῦ ᾅδου, γυναικός τινος τοῦ σοῦ ῥήματος, καὶ ἀνέστη ὥσπερ ζῶν ἐπὶ τῆς γῆς.

Θάνατος ἐν σοὶ, οὐ κατίσχυσεν Ἀρχιεράρχα· ζῇ γὰρ ἡ ψυχή σου ἐν Οὐρανῷ, καὶ τὸ σῶμά σου ζῶν ἔστιν ἐν τῇ γῇ.

Ἴθυνας καλῶς, τὸ σὸν ποίμνιον Ἱερομύστα· ὅθεν τῷ Θεῷ παριστάμενος, δεῦρο ἤκουσας εὖ δοῦλε ἀγαθέ.

Καύματι εὐχὴν, ὁ Διάκονος κενοδοξίᾳ, πράξας ἀφωνίᾳ κολάζεται, ἀλλὰ σὺ αὐτὸν ἰάσω θαυμαστῶς.

Λύων τῶν παθῶν, ἀσθενήματα Ἱερομύστα, πᾶσι τὰς ἰάσεις ἀπένειμας, ἀφθονέστατα ἐν πάσῃ γενεᾷ.

Μάρτυρας πιστοὺς, ἐν ταῖς θείαις σου μυσταγωγίαις, ἔσχες τοὺς Ἀγγέλους ἐξ Οὐρανοῦ, λειτουργοῦντάς σοι Σπυρίδων εὐλαβῶς.

Νέμεις τὸν κριὸν, τοῖς συλήσασι τὸ ποίμνιόν σου, καὶ ἀορασίᾳ τυφλώττοντας, ἠλευθέρωσας τοῦ πάθους τοῦ δεινοῦ.

Ξόανα κωφὰ, καὶ ἀναίσθητα σοφὲ εἰδώλων, κατὰ γῆς εὐδήλως κατέῤῥαξας, καὶ ἐκήρυξας Τριάδα τὴν σεπτήν.

Ὅπως τῶν παθῶν, ἀπολαύσωμεν ἐλευθερίαν, τῇ σῇ νῦν προστρέχομεν Λάρνακι, ἀξιάγαστε Σπυρίδων οἱ πιστοί.

Πᾶσιν εὐμενῶς, ἐξαπόστειλον Θεῖε Σπυρίδων, τὰς αἰτήσεις πίστει γεραίρουσι, τὴν πανέορτόν σου μνήμην, καὶ σεπτήν.

Ῥῦσαι σαῖς εὐχαῖς, τοὺς προστρέχοντας τῷ σῷ Τεμένει, καὶ παρὰ τοῦ θείου Λειψάνου σου αἰτουμένους τὰ ἰάματα πιστῶς.

Σῶσον ἱεραῖς, καὶ ἐλέησον σαῖς μεσιτείαις, τὸν πιστὸν λαὸν τὸν προστρέχοντα, τῷ Λειψάνῳ σου Σπυρίδων τῷ σεπτῷ.

Τεῖχος βοηθὸν, καταφύγιον καὶ προστασίαν, Κερκυραῖοι πάντες σὲ ἔχοντες, σοὶ προστέχομεν ἐν θλίψεσι δεινῶν.

Ὑφαλον δεινὴν, ἃ παράνομον κακοδοξίαν, θείᾳ σου σοφίᾳ ἐδίωξας, τοῦ Ἀρείου Ἱεράρχα θαυμαστέ.

Φάνηθι κἀμοὶ, ταχινὸς Θεσπέσιε προστάτης, καὶ πυρὸς παθῶν με ἐξάρπασον, ψυχοφθόρων, καὶ δολίων τῶν χειρῶν.

Χάριτας Χριστὸς, ἀμειβόμενος τὰς ἀρετάς σου, σοὶ πολυ-

ΕΘΝΙΚΟΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ ΚΑΙ ΑΡΧΕΙΟΘΕΤΗΣΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

τελεῖς ἐχαρίσατο· σὲ θανόντα γὰρ ὡς ζῶντα συντηρεῖ.

Ψέλισμα τοὐμόν, Ἱεράρχα δέχου αἰτησίως, τοῦ ἁμαρτωλοῦ, πάντων τε πιστῶν, προστρεχόντων τῷ Τεμένει σου σοφέ.

Ὤκησας αὐλαῖς, Οὐρανῶν πανένδοξε Σπυρίδων, καὶ Ἱεραρχῶν θεῖος ὅμιλος, σὲ προσδέχεται χορῷ τῷ ἑαυτοῦ.

Δόξα

Σὲ Τριὰς Ἁγνὴ, καὶ Ὑπέρθεε, δοξολογοῦμεν, ῥῦσαι ταῖς πρεσβείαις Σπυρίδωνος, τοὺς πιστεύοντας εἰς σὲ πανευσεβῶς.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Πάνσεμνε Θεὸν, ἡ κυήσασα Παρθενομῆτορ, ὑπὲρ τῶν σῶν δούλων ἱκέτευε, σὲ τιμώντων καὶ ὃν ἔτεκες Υἱόν.

Καὶ πάλιν τὸ πρῶτον.

Ἄξιον ἐστὶ, μακαρίζειν σε τὸν Ἱεράρχην, Τριμυθοῦντος Θεῖον Σπυρίδωνα, καὶ Κερκύρας ἀντιλήπτορα θερμόν.

Στάσις Γ'. πρὸς τὸ, Αἱ γενεαὶ πᾶσαι.

Αἱ γενεαὶ πᾶσαι, μακαρίζομέν σε τὸν Θεῖον Ἱεράρχην.

Αἱ γενεαὶ πᾶσαι, σὲ μακαριοῦμεν, Σπυρίδωνα τὸν μέγαν.

Ἡ ἀκροστιχὶς κατὰ Ἀλφάβητον.

Ἄρειον καθεῖλες, ἐν μέσῳ τῆς Συνόδου, σαῖς διδαχαῖς Θεόπτα.

Βλέπεις τὴν Τριάδα, ἣν ἐν Κεραμίδι, ἐκήρυξας τοῖς πᾶσι.

Γῆ σε οὐ κατέχει, ἀλλὰ πόλος Μῦστα, καὶ Θεῖε Ἱεράρχα.

Δύναμις σοῦ λόγου, τὴν νεκρὰν ὡς ζῶσαν, ἔδειξε παραδόξως.

Ἔδειξεν Εἰρήνη, τὴν παρακαταθήκην, ποῦ ἦν καὶ περ ἦν ἄπνους.

Ζῶσαν ἐπηρώτας, τεθνηκυῖαν Μάκαρ, ποῦ ἦν ἡ καταθήκη;

Ἤκουσε φωνῆς σου, ἐν ᾅδου ἡ Εἰρήνη, κἀκεῖθεν ἀπεκρίθη.

Θυμῷ ἀπηλέγξω, τὸν ἅρπαγα, ὦ Πάτερ, αἰγὸς καὶ πλεονέκτην.

Ἴχῶρι καὶ ἕλκει, ἡ αἰὲ ἀπετμήθη, τῆς μάνδρας τοῦ ἀδίκου.

Κύματα κατέσχες, τῶν ποταμῶν Τρισμάκαρ, μόνῳ τῷ φθέγματί σου.

Λύεις ἀφωνίαν, σὺ τοῦ ξενοδόχου, Σπυρίδων Διακόνου.

Μῆλος τῶν Ἀγγέλων, ὅτε ἱερούργεις, ἠκούετο Τρισμάκαρ.

Νέμεις τὰς ἰάσεις, παντοδαπέσι νόσοις, Θαυματουργὲ Σπυρίδων.

Ξένως ὑπουργοῦσι, σοὶ Ἀγγέλων δῆμοι, ἐν ἕδραις οὐρανίαις.

Ὄμβρους ἐν αὐχμώδει, γῇ κατάγεις Πάτερ, ἐξ Οὐρανοῦ σοῖς λόγοις.

Πῶς σε ἀνυμνήσω, Σπυρίδων κατ' ἀξίαν, ὃν Ἄγγελοι ὑμνοῦσι;

Ῥήσεις σου αἱ θεῖαι, Ἀρείου τὰς ἀθέους, ἤμβλυναν φληναφίας.

ΙΔΡΥΜΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΙ ΑΝΝΑΣ ΠΑΠΑΔΑΤΟΥ

Σῶμά σου κατέχει, ὡς θησαυρὸν καὶ πλοῦτον, ἡ Κερκυραίων πόλις.
Τυφλοῦ μὲν ἐξ Ἐφάς, ὠμμάτωσας τὰς κόρας, Σπυρίδων παραδόξως.
Ὑπὸ τῶν πολλῶν μου, ἁμαρτιῶν προστρέχω, τῇ σκέπῃ σου τῇ Θείᾳ.
Φίλος ὢν Κυρίου, ἐφύλαξας Κερκύραν, ἐπιδρομῆς βαρβάρων.
Χάριν σοι Τρισμάκαρ, οἱ διὰ σοῦ σωθέντες, νέμομεν κατὰ χρέος.
Ψάλλομεν προθύμως, τὰς εὐχαριστηρίους, ᾠδάς σοι Ἱεράρχα.
Ὤφθης θερμὸς ῥύστης, ἡμῶν ἐκ πάσης βλάβης, ψυχῶν τε καὶ σωμάτων. Δόξα

Τρισήλιε Θεέ μου, διὰ τοῦ Ἱεράρχου, δός μοι πταισμάτων λύσιν. Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Μήτηρ Θεοτόκε, Σπυρίδωνος ἐν μνήμῃ, μεσίτρια γενοῦ μοι. Καὶ πάλιν τὸ πρῶτον.
Αἱ γενεαὶ πᾶσαι, μακαρίζομέν σε, τὸν Θεῖον Ἱεράρχην.

ΕΥΛΟΓΗΤΑΡΙΑ.

Εἰς Ἦχον, Πλ. ά.

Εὐλογητὸς εἶ Κύριε, δίδαξόν με Σπυρίδωνα ὑμνῆσαι.

Τῶν ἀγγέλων τὰ πλήθη, καὶ χοροὶ τῶν ἀνθρώπων θαμβηθέντες βοῶσι· τοῦ θανάτου τὴν ἰσχὺν ὁ Σπυρίδων καθεῖλε· καὶ γὰρ ἐν τάφῳ ἐνεργεῖ τὰ θαύματα, καὶ ἐξ ἀπόντων ζῇ, ὡς ἀθάνατος.
Εὐλογητὸς εἶ Κύριε, δίδαξόν με Σπυρίδωνα ὑμνῆσαι.

Τί δακρύων, ὀχετοὺς προχέετε οἱ πιστοὶ πρὸς Ἱεράρχην; Οὐρανόθεν τῶν Ἀγγέλων ὁ χορὸς, προσεφθέγξατο τοῖς Κερκυραίοις, ἴδετε αὐτὸν νῦν ἡμεῖς καὶ ἥσθητε· ὥσπερ ζῶν μὲν γὰρ ὁρᾶται τῷ μνήματι.
Εὐλογητὸς εἶ Κύριε, δίδαξόν με Σπυρίδωνα ὑμνῆσαι.

Λίαν θερμῶς, ὁ Σπυρίδων ἔθραμε, πρὸς τὴν Σύνοδον τὴν ἐν Νικαίᾳ, καὶ ἐπέστη εὐθαρσῶς, πρὸς Ἄρειον καὶ εἶπε, μύθων ὁ καιρὸς, πέπαυται, ὦ ἄθεε, τὴν Τριάδα δὲ ὡς ἡμεῖς νῦν πίστευε.
Εὐλογητὸς εἶ Κύριε, δίδαξόν με Σπυρίδωνα ὑμνῆσαι.

Μυροθήκη Λειψάνου, ὑπὲρ νάρδον Σπυρίδων, σοῦ θεσπέσιε εὐοδιάζει· Ἄγγελοι γὰρ πρὸς αὐτὸ ὑπουργοῦσι, τί οὖν ὡς νεκρὸν τὸν ζῶντα νομίζομεν; οὐ νεκρὸς γὰρ, ἀλλὰ ζῶν ἡμῖν δείκνυται. Δόξα

Προσκυνοῦμεν Πατέρα, καὶ τὸν ἄχρονον Λόγον, ἐξ αὐτοῦ γεννηθέντα, καὶ παράκλητον Θεῖον ἐκ Πατρὸς προελθόντα, καὶ σὺν τοῖς Ἀγγέλοις βοήσωμεν. Ἅγιος, Ἅγιος, Ἅγιος εἶ Κύριε. Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Ζωοδότην γαστρί σου, Ἀειπάρθενε κόρη, τὸν Υἱὸν καὶ Θεόν σου συλλαβοῦσα ἀφράστως, καὶ κυήσασα μόνη, ῥεύσαντας ἡμᾶς ἴθυνον πρὸς τὴν ζωὴν, μεσιτείαις ταῖς σαῖς πρὸς Θεὸν καὶ ἄνθρωπον.
Ἀλληλούϊα, Ἀλληλούϊα, Ἀλληλούϊα, Δόξα σοι ὁ Θεός.

Τέλος καὶ τῷ Θεῷ Δόξα.

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ

ΤΟΝ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ

ΤΟΥ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΥ

Ὑπέρ τοῦ ἐν Κερκύρᾳ γεγονότος ὑπερφυοῦς Θαύματος κατὰ τῶν, Ἀγαρηνῶν τῇ ιά. τοῦ αὐγούστου Μηνὸς, κατὰ τὸ χιλιοστὸν ἑπτακοσιοστὸν δέκατον ἕκτον ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ.

Τῷ ἀναγινώσκοντι.

Τῶν εἰς τύπον φέρειν τί σπουδασάντων, δυοῖν θάτερον, ἢ τὸν γράψαντα, ἢ τὸ γραφόμενον εὐφημεῖσθαι ἀνάγκη. Αὐτὸς δὲ διὰ τὸ ἄτερπνον τῆς ποιήσεως, καὶ τὸ τοῦ λόγου ἀσύνδετον, οὐδετέρου τούτων ἀντάξιον ἐμαυτὸν ἡγησάμην· εὐλαβείας γὰρ χάριν, καὶ οὕτινος ἐξωτέρου φρονήματος, τοῦ πονήματος τούτου καθάψαι ἐπεμελήθην. Εἰδ' οὖν δοκοῖ τῷ Ἀναγινώσκοντι προσαρμόσαι τινὰ τῷ ποιήματι ἔπαινον, τοῦτο ἐκ τῆς τοῦ περιγραφομένου θαύματος μεγολοπρεπείας λογιζέσθω· καὶ γὰρ τῆς τοῦ Αὐγούστου εἰκόνος ἐν μικρῷ διαγραφείσης κρυσταλλω, ὑπὸ Ῥώμης πάσης ὁ κρύσταλλος καὶ αὐτοῦ τοῦ χρυσίου ἐλογίσθη σεμνότερον. Εἰδέ τι πλημμέλημα ἐν τῷ ῥυθμῷ τῆς ποιήσεως εὑρεθείη, ἐχέτω συγγνώμην· τοῦτο δὲ μόνον προσεκτέον, τὸ μετὰ πάσης εὐλαβείας τὴν Ἀκολουθίαν ἀναγινώσκειν.

Ἐρρῶσο.

ΤΗι ΙΑ'. ΤΟΥ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΑΝΑΜΝΗΣΙΣ

ΤΟΥ ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑι

ΚΑΤ ΑΓΑΡΗΝΩΝ

ΘΑΥΜΑΤΟΣ

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ

ΤΟΥ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΥ

Ἑσπέρας ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἑσπερινῷ, μετὰ τὸν Προοιμιακὸν.
τὸ, ά. Ἀντίφωνον, τὸ, Μακάριος ἀνὴρ.
Εἰς δὲ τὸ, Κύριε ἐκέκραξα, ἱστῶμεν Στίχους ς',
καὶ ψάλλομεν τὰ παρόντα Προσόμοια.
Ἦχος, δ'.

Ὡς γενναῖον ἐν Μάρτυσιν.

Ἀγαθῶν τὸ ἀκρότατον, σὺ Σπυρίδων ἐπέγνωκας, ὃ καὶ κέντρον εἴληφας ἀξιάγαστε, ἀρθεὶς πυρὶ τῷ τοῦ Πνεύματος, ἐξ οὗ καὶ τῆς χάριτος, ἠξιώθης ὑπὲρ νοῦν· ἀλλ' ἐν γῇ τὸ ἀείζωον, Σῶμα ἔδωκας, ἐν τῇ πόλει Κερκύρας ὃ διώκει, ὁρατῶν καὶ ἀοράτων, ἐχθρῶν παντοίων συστήματα.

ΕΘΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ ΚΕΝΤΡΟ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΕΚΔΟΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ

Κερκυραίων τὸ καύχημα, σὲ Σπυρίδων γινώσκομεν, ἀσθενῶν παράκλησιν πνευματέμφορε, καὶ τῶν θαυμάτων πολύρρυτον, πηγὴν χαριτόβρυτον, νοσημάτων ἰατρὸν, τῶν ψυχῶν ἐπανόρθωσιν, καὶ στερέωμα· ἀσεβῶν καὶ βαρβάρων καταλύτην, τῶν τὴν πόλιν σου φρονούντων, πολιορκεῖν ἀξιάγαστε.

Νοερῶς ἀπεδίωξας, Στόλον πάμπολυν Ἅγιε, Ἰσμαὴλ σὺν ἅπασι τοῖς στρατεύμασι, καὶ τοὺς δοκοῦντας αἰχμάλωτον, τὴν πόλιν σου πάνσοφε, σὺν τῇ ποίμνῃ σου λαβεῖν· καὶ ἐθραύσθησαν ἄθλιοι αἰσχυνόμενοι, σὺν τοῖς ἅρμασιν, ἵπποι, ἀναβάται, καὶ ἐρρύσω ἐκ πολέμου, τοὺς σοὺς οἰκέτας πανόλβιε.

Δόξα Ἦχος Πλ. δ'.

Πῶς οὐκ ἔδει σε Ἱεράρχα ἀοίδιμε, σῶσαι ἡμᾶς ἐκ τῆς τῶν ἀλλοφύλων ἐπιδρομῆς, ρυσάμενον ποτὲ ἐκ τῆς τοῦ λιμοῦ περιστάσεως; σὺ ὁ τυφλὸν ὀμματώσας, τυφλοὺς τοὺς βαρβάρους ἐδίωξας· σὺ ὁ νεκρὰν ἐξεγείρας, θανόντας τοὺς Αἰθίοπας ἔδειξας· καὶ ὁ τὸν ὄφιν εἰς χρυσοῦν μετουσιώσας, τὴν ἡμῶν καρδίαν ταραττομένην εἰς χαρὰν μετέβαλες. Σπυρίδων πατὴρ ἡμῶν, μὴ παύσῃ φυλάττειν πάσης ἀντικειμένης προσβολῆς τὴν πόλιν σου ἄτρωτον.

Καὶ νῦν. Τῆς Ἑορτῆς.

Εἴσοδος, Τὸ, Φῶς ἱλαρὸν, τὸ Προκείμενον τῆς ἡμέρας,

καὶ τὰ Ἀναγνώσματα

Τῆς Ἐξόδου τὸ Ἀνάγνωσμα.

Εἶπε Μωσῆς τῷ Ἰησοῦ· ἐπίλεξον σεαυτῷ ἄνδρας δυνατοὺς, καὶ ἐξελθὼν παράταξαι τῷ Ἀμαλὴκ αὔριον· καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἕστηκα ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ βουνοῦ, καὶ ἡ ῥάβδος τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ χειρί μου· καὶ ἐποίησεν Ἰησοῦς καθάπερ εἶπεν αὐτῷ Μωϋσῆς, καὶ ἐξελθὼν παρετάξατο τὸν Ἀμαλήκ· καὶ Μωϋσῆς, καὶ Ὢρ ἀνέβησαν ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ· καὶ ἐγένετο ὅταν ἐπῆρε Μωϋσῆς τὰς χεῖρας αὐτοῦ, κατίσχυεν Ἰσραήλ· ὅταν δὲ καθῆκε τὰς χεῖρας, κατίσχυεν Ἀμαλήκ· αἱ δὲ χεῖρες Μωϋσῆ βαρεῖαι· καὶ λαβόντες λίθον ὑπέθηκαν ὑπ' αὐτὸν· καὶ ἐκάθητο ἐπ' αὐτοῦ· καὶ Ἀαρὼν καὶ Ὢρ ἐστήριζον τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐντεῦθεν εἷς, καὶ ἐντεῦθεν εἷς· καὶ ἐγένοντο αἱ χεῖρες Μωϋσέως ἐστηριγμέναι ἕως δυσμῶν Ἡλίου, καὶ ἐτρέψατο Ἰησοῦς τὸν Ἀμαλὴκ, καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν φόνῳ μαχαίρας. Εἶπε δὲ Κύριος πρὸς Μωϋσῆν· κατάγραψον τοῦτο εἰς μνημόσυνον ἐν βιβλίῳ· καὶ δὸς εἰς τὰ ὦτα Ἰησοῦ, ὅτι ἀλοιφῇ ἐξαλείψω τὸ μνημόσυνον Ἀμαλὴκ ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν Οὐρανόν· καὶ ᾠκοδόμησε Μωϋσῆς θυσιαστήριον τῷ Κυρίῳ· καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Κύριός μου καταφυγή· ὅτι ἐν χειρὶ κρυφαίᾳ πολεμεῖ Κύριος ἐπὶ Ἀμαλὴκ ἀπὸ γενεῶν εἰς γενεάς.

Προφητείας Ἡσαΐου τὸ Ἀνάγνωσμα.

Τάδε λέγει Κύριος· ἐξ Ἱερουσαλὴμ ἐξελεύσονται οἱ καταλελειμμένοι, καὶ οἱ σωζόμενοι ἐξ ὄρους Σιών. Ὁ ζῆλος Κυρίου Σαβαὼθ ποιήσει ταῦτα· διὰ τοῦτο οὕτω λέγει Κύριος ἐπὶ Βασιλέα Ἀσσυρίων· οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς τὴν πόλιν ταύτην, οὐδὲ μὴ βάλῃ ἐπ' αὐτὴν βέλος, οὐδὲ μὴ ἐπιβάλῃ ἐπ' αὐτὴν θυρεόν, οὐδὲ μὴ κυκλώσῃ ἐπ' αὐτὴν χάρακα, ἀλλὰ τῇ ὁδῷ ᾗ ἦλ-

Θεν, ἐν αὐτῇ ἀποστραφήσεται, καὶ εἰς τὴν πόλιν ταύτην οὐ μὴ εἰσέλθῃ. Τάδε λέγει Κύριος· ὑπερασπιῶ ὑπέρ τῆς πόλεως ταύτης τοῦ σῶσαι αὐτὴν δι' ἐμὲ, καὶ διὰ Δαβὶδ τὸν παιδά μου· καὶ ἐξῆλθεν ἄγγελος Κυρίου, καὶ ἀνεῖλεν ἐκ τῆς παρεμβολῆς τῶν Ἀσσυρίων ἑκατὸν ὀγδοήκοντα πέντε χιλιάδας, καὶ ἀναστάντες τῷ πρωΐ, εὗρον πάντα τὰ σώματα νεκρά· καὶ ἀπῆλθεν ἀποστραφεὶς, καὶ ἀπέστρεψε Σεναχηρεὶμ βασιλεὺς Ἀσσυρίων, καὶ ᾤκησεν ἐν Νινευΐ· καὶ ἐν τῷ αὐτὸν προσκυνεῖν ἐν τῷ οἴκῳ Νασαρὰχ Θεοῦ αὐτοῦ, Ἀδραμέλεχ, καὶ Σαρασὰρ οἱ Υἱοὶ αὐτοῦ ἐπάταξαν αὐτὸν μαχαίραις, αὐτοὶ δὲ διεσώθησαν εἰς Ἀρμενίαν, καὶ ἐβασίλευσεν Ἀσορδὰν ὁ Υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

Σοφία Σολομῶντος τὸ ἀνάγνωσμα.

Δίκαιοι εἰς τὸν αἰῶνα ζῶσι, καὶ ἐν Κυρίῳ ὁ μισθὸς αὐτῶν, καὶ ἡ φροντὶς αὐτῶν παρὰ ὑψίστῳ· διὰ τοῦτο λήψονται τὸ βασίλειον τῆς εὐπρεπείας, καὶ τὸ διάδημα τοῦ κάλλους ἐκ χειρὸς Κυρίου, ὅτι τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ σκεπάσει αὐτοὺς, καὶ τῷ βραχίονι ὑπερασπιεῖ αὐτῶν. Λήψεται πανοπλίαν τὸν ζῆλον αὐτοῦ, καὶ ὁπλοποιήσει τὴν κτίσιν εἰς ἄμυναν ἐχθρῶν· ἐνδύσεται θώρακα δικαιοσύνην, καὶ περιθήσεται κόρυθα κρίσιν ἀνυπόκριτον. Λήψεται ἀσπίδα ἀκαταμάχητον ὁσιότητα· ὀξυνεῖ δὲ ἀπότομον ὀργὴν εἰς ῥομφαίαν· συνεκπολεμήσει αὐτῷ ὁ κόσμος ἐπὶ τοὺς παράφρονας. Πορεύσονται εὔστοχοι βολίδες ἀστραπῶν, καὶ ὡς ἀπὸ εὐκύκλου τόξου τῶν νεφῶν ἐπὶ σκοπὸν ἁλοῦνται, καὶ ἐκ πετροβόλου θυμοῦ πλήρεις ριφήσονται χάλαζαι· ἀγανακτήσει κατ' αὐτῶν

ὕδωρ θαλάσσης, ποταμοὶ δὲ συγκλύσουσιν ἀποτόμως· ἀντιστήσεται αὐτοῖς πνεῦμα δυνάμεως, καὶ ὡς λαίλαψ ἐκλικμήσει αὐτούς· καὶ ἐρημώσει πᾶσαν τὴν γῆν ἀνομία, καὶ ἡ κακοπραγία περιτρέψει θρόνους δυναστῶν. Ἀκούσατε οὖν Βασιλεῖς καὶ σύνετε, μάθετε δικασταὶ περάτων γῆς· ἐνωτίσασθε οἱ κρατοῦντες πλήθους, καὶ γεγαυρωμένοι ἐπὶ ὄχλοις ἐθνῶν· ὅτι ἐδόθη παρὰ Κυρίου ἡ κράτησις ὑμῖν, καὶ ἡ δυναστία παρὰ Ὑψίστου.

Εἰς τὴν Λιτὴν, Ἰδιόμ. Ἦχος β'.

Ταῖς ἀρεταῖς διαπρέψας, Σπυρίδων πανένδοξε ἐν βίῳ οὐρανίων ἐφρόνεις, τῶν φθαρτῶν καὶ γεηρῶν ἀμελήσας, Ἀρχιερωσύνης τὸ στέφος ἀναλαβών, γενναιοτάτως ὑπὲρ τοῦ σοῦ ἐνήθλησας ποιμνίου, μὴ τῆς ψυχῆς σου φεισάμενος ὑπὲρ τῶν σῶν προβάτων ἀείμνηστε.

Ὁ αὐτός.

Ἀρχιερέων καλλονὴ, σῶμα σὸν τὸ ζωηφόρον Κερκύρα ἐκτήσατο· καὶ αὕτη σοι χαίρει τὰς ἰάσεις λαμβάνουσα, καὶ τὰ παράδοξα τῶν θαυμάτων κηρύττουσα· ὡς ἀνδρικὸς γὰρ ἀντέστης τῷ ἐχθρῷ τῆς εὐσεβείας ἀήττητε.

Ὁ αὐτός.

Τὰς ἀρετὰς ἐποιήσω τρισόλβιε, βαθμοὺς πρὸς λῆξιν οὐράνιον. Χριστὸς δέ σε μάκαρ τῷ τῆς Ἀρχιερωσύνης θρόνῳ ἀνεβίβασε, Τριμυθοῦντος Ποιμένα ἀξίως δεικνύων σε· νῦν δὲ τὸ σὸν ζωοπάροχον σκῆνος, θεόσδοτον δῶρον ἡ Κερκύρα θαυμάζεται, καὶ ἐν τοῖς ὑπερφυέσι θαύμασι καθ' ἑκάστην ἀγάλλεται, ὕμνους, σοὶ τῷ λυτρωτῇ ἡμῶν παννυχίους ἐκπέμπουσα.

Δόξα Ἦχος δ'.

Τίς σοι κατ' ἀξίαν τοὺς αἴνους προσφέρει, Σπυρίδων θαυμάσιε; ἢ τίς τῶν Θαυμάτων σου σεμνῶς διηγήσεται; ἔπρεψας ἐν τῷ βίῳ ἀγγελικῶς ἐκβιώσας· ἄγρυπνος μετὰ πότμον τοὺς πιστοὺς περισκέπεις· χαίρει Νίκαια τροπαιοῦχον αἱρετικῶν σε δοξάζουσα· χαίρει Κερκύρα ὀλετῆρα Ἰσμαηλιτῶνσε γνωρίζουσα· τίς γὰρ ἀόπλοις χερσὶν ἀπώσατο τοὺς βαρβάρους; Σπυρίδων ὁ τῆς νήσου φρουρὸς, καὶ τοῦ Χριστοῦ Ἱεράρχης γνήσιος· ᾧ καὶ πρεσβεύει δωρηθῆναι τῇ τῶν πιστῶν πολιτείᾳ εἰρήνην καὶ ἔλεος.

Καὶ νῦν. τῆς Ἑορτῆς.

Εἰς τὸν Στίχ. Στιχηρὰ Προσόμοια. Ἦχος α'.

Τῶν οὐρανίων τάγμάτων.

Ἐν ταῖς τοῦ Πνεύματος Θείας, λελαμπρυσμένος αὐγαῖς, σαφῶς ἀνακηρύττεις, τῶν θαυμάτων τὰ ξένα, τὴν δύναμιν τοῦ λόγου διατρανῶν, ἐν τοῖς ἔθνεσι σήμερον, τοὺς ἐν βυθῷ ἀσεβείας ἀποσοβῶν, περισκέπεις τὸ σὸν ποίμνιον.

Στίχ. Οἱ Ἱερεῖς σου Κύριε ἐνδύσονται.

Σὺ τοῖς τοῦ Πνεύματος ὅπλοις, ὑπερμαχήσας Σοφὲ, ἀπεδιώξω Ἄγαρ, τοὺς υἱοὺς τοὺς αὐθάδεις· θεῖον δὲ στρατιώτην καὶ στερεὸν, τῆς Κερκύρας ἀδάμαντα, καὶ Θεοκήρυκα ἅμα τῶν τοῦ Χριστοῦ, Θαυμασίων σε δοξάζομεν.

Στίχ. Μακάριος ἀνὴρ ὁ φοβούμενος.

Χαρίτων Πάτερ ἀῤῥήτων, γέγονας ἔμπλεως· σοῦ γὰρ τὸ θεῖον Σκῆνος, ἐπιχέει χειμάῤῥους, Μάκαρ παραδόξως τὰ τῶν ἐχθρῶν, καταπίνων συστήματα· τῶν δὲ πιστῶν τὰς καρδίας φωταγωγεῖ, ταῖς ἐμπνεύσεσι τῆς χάριτος.

Δόξα Ἦχος Πλ. δ'.

Τὴν Πνευματικὴν ὁπλισάμενος μάχαιραν ὁ μέγας τῶν Κερκυραίων στρατηγὸς, τῶν τῆς Ἄγαρ παίδων τὸ κράτος διέλυσε, καὶ τὸν πιστὸν λαὸν ὡς ποιμὴν ἀληθινὸς διεσώσατο· διὸ καὶ νικητὴν ἀνέδειξε τροπαιοῦχον, εἰς πᾶσαν τὴν Οἰκουμένην διαδραμὼν ὁ φθόγγος τοῦ Θαύματος· ὑπὸ δὲ πάντων δεχόμενος τὰ βραβεῖα, ἐν ὕμνοις καθ' ἑκάστην γεραίρεται, πρεσβεύων ἀπαύστως ὑπὲρ πᾶς Ποίμνης αὐτοῦ ὁ θαυμάσιος.

Καὶ νῦν. τῆς Ἑορτῆς. Τροπάριον. Ἦχος δ'.

Ὡς τῶν Ὀρθοδόξων ὑπέρμαχον, καὶ πάντων τῶν ἀπίστων ἀντίπαλον, παμμακάριστε Σπυρίδων ὑμνοῦμέν σε, καὶ δυσωποῦμέν σε, φυλάττειν τὴν πόλιν σου, πάσης ὁρμῆς βαρβάρων ἀμέτοχον.

Καὶ τῆς Ἑορτῆς.

Ἐν τῷ Ὄρθρῳ, μετὰ τὸ, Θεὸς Κύριος,

Τὸ Τροπάριον τοῦ Ἁγίου, καὶ τῆς Ἑορτῆς.

Μετὰ δὲ τὴν ά. Στιχολογίαν, Κάθισμα, Ἦχος ά.

Τὸν Τάφον σου Σωτήρ.

Ὡς φοῖνιξ ἀληθῶς, σὺ ὑπάρχεις τρισμάκαρ, τῶν χρόνων τῷ πυρὶ, μὴ βλαφθεὶς θαυμασίως, ὡς κέδρος δὲ διήνθησας, ἐν Κερκύρᾳ μακάριε, τοῖς σοῖς θαύμασι, ψυχὴν ἡμῶν περισκέπτων· ὁ νεκρῶσαν μὲν, ἔμπνουν ζωῇ προσενέγκας, Σπυρίδων ἀείμνηστε.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΕΚΔΟΤΩΡΕΣ ΠΑΠΑΣΤΑΜΑΤΗΣ

Δόξα. Τὸ αὐτό. Καὶ νῦν. Τῆς Ἑορτῆς.

Μετὰ τὴν β'. Στιχολογίαν, Κάθισμα. Ὅμοιον.

Δοχεῖον καθαρὸν τῆς τοῦ Πνεύματος αἰγλης, Παμμάκαρ ἀληθῶς, ἀνεδείχθης καὶ πᾶσαν, τῶν ἐχθρῶν τὴν ὠμότητα, ὁρατῶν τε κατέθρυσας· ὅθεν ἅπαντας, τοὺς τῶν θαυμάτων τὴν μνήμην, ἐκτελοῦντάς σου, πάσης ἐχθρῶν ἐπηρείας, σῶζε πανθαύμαστε.

Δόξα Τὸ αὐτό. Καὶ νῦν. Τῆς Ἑορτῆς.

Μετὰ τὸν Πολυέλεον, Κάθισμα. Ἦχος δ'.

Κατεπλάγη Ἰωσήφ.

Ἑορτάσωμεν φαιδρῶς, Θεῖον Ποιμένα καὶ σεπτόν· ἄγει γὰρ σήμερον χαρὰν, τῶν ὀρθοδόξων ὁ χορὸς, ἀπαλλαχθεὶς παραδόξως ἐκ τῶν κινδύνων· ἀγάλλεται λαμπρῶς, πόλις Κερκύρας καὶ σκιρτᾷ, κομπάζουσα σεμνῶς, τοῦ Ἱεράρχου ταῖς λιταῖς, καὶ προσιόντες χαίρουσι, καμάτων καὶ νοσημάτων, καὶ συμφορῶν, λάρνακι θείᾳ, ἐκδυσωποῦντες, ἐκ τῶν θαυμάτων τὴν λύτρωσιν.

Δόξα. Τὸ αὐτό. Καὶ νῦν. τῆς Ἑορτῆς.

Οἱ Ἀναβαθμοί. τὸ α'. Ἀντίφωνον τοῦ δ'. Ἦχου.

Προκείμενον. Τίμιος ἐναντίον Κυρίου. Στίχ. Τί ἀνταποδώσομεν.

Τὸ, Πᾶσα πνοή. Εὐαγγέλιον εἰς Ἱεράρχην· καὶ ὁ Ν'.

Δόξα Ταῖς τοῦ Ἱεράρχου πρεσβείαις.

Καὶ νῦν. Ταῖς τῆς Θεοτόκου πρεσβείαις.

Ἐλέησόν με ὁ Θεὸς.

Καὶ τὸ παρὸν Ἰδιόμελον, Ἦχος Πλ. ά.

Θησαυρὸν ἀσύλητον ἔδωκας ἡμῖν Σπυρίδων μακάριε, καὶ δῶρον ἔνθεον σῶμα σὸν ζωηφόρον· θαύματα βρύει ἑκάστοτε, τοῖς πίστει τῷ ναῷ σου προστρέχουσι, καὶ τὰς νόσους διώκον ψυχῶν καὶ σωμάτων, τοῖς ὀρθοδόξοις παρέχει παντοῖα δωρήματα. Χριστὸν τὸν Θεὸν ἱκέτευε Πατὴρ ἡμῶν, ἡμῖν τοῖς ἅμετρα πταίουσιν, ἱλασμὸν δοῦναι καὶ ἄφεσιν.

Εἶτα οἱ Κανόνες. τῆς Ἑορτῆς, Καὶ τοῦ Ἁγίου.

Ὠδὴ ά. Ἦχος β'.

Δεῦτε λαοί.

Σὲ τὴν ἡμῶν, ἀκαταμάχητον δύναμιν, καθικετεύω Πάνσοφε, τὴν μολυνθεῖσάν μου πονηραῖς διανοίαις, ἀπόσμιξον καρδίαν, ὅπως ὑμνήσω σε.

Πάντες πιστοὶ, σὲ βοηθὸν ἀπροσμάχητον, καὶ προστάτην κεκτήμεθα, καὶ φρουρὰν ἄμαχον, καὶ πρέσβυν Σπυρίδων θερμότατον· ὅθεν σὲ ἀξίως γεραίρομεν.

Θαῦμα τὸ σὸν, ἡ Κερκύρα τεθαύμασται, Ἰσμαηλίτην βλέπουσα, ὡς ψάμμον παράλιον, κακῶς δὲ ἀπολελυμένον, τῷ ξίφει τῆς πρεσβείας σου ἀξιάγαστε.

Θεοτοκίον.

Μόνη Θεὸν, πᾶσι τὸν ὄντα ἀχώρητον, σοὶ χωρητὸν γενόμενον, δι' ἀγαθότητα, ἀπεκύησας Κόρη, ὃν αἴτησαι σωθῆναι, τοὺς ἐν πίστει καὶ πόθῳ ἀνυμνοῦντας σε.

Καταβασία.

Σταυρὸν χαράξας.

Ὠδὴ γ'.

Ἐν πέτρᾳ με.

Θηρὸς ὁ καὶ τὴν φύσιν μεταποιήσας, πενίας τὸν αἰτοῦντα θέλων λυτρῶσαι, θηρία τὰ τῆς Ἄγαρ νῦν ἀπε-

ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΕΡΚΥΡΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΣ

κρούσω· αἰχμαλωσίας δὲ, καὶ πικροῦ θανάτου, τοὺς σὲ προσκαλουμένους διέσωσας.

Ἐν πόντῳ σὲ γινώσκομεν εὐεργέτην, τοῖς Θαύμασι τοῖς σοῖς ἀφορῶντες· τὰ φῦλα δ' ἀπιστήσαντα τῶν βαρβάρων, καταισχυνόμενα ἔφυγον· ἡμεῖς δέ σε Πάτερ σωτῆρα κηρύττομεν.

Πηλὸν ἀποσφίγξας τῇ δεξιᾷ σου, τοῦ πλάσαντος τὸν ἄνθρωπον ἐπενόεις, τριμόρφου ἀγλαΐας τὸ ἐνιαῖον, Σύνοδος δὲ Θεὸν τὸν Υἱὸν, καὶ οὐ κτίσμα τοῖς ὀρθοδόξοις ἐκήρυξε.

Θεοτοκίον.

Τὰ πάθη τῶν ψυχῶν ἡμῶν καὶ σωμάτων, ἰάτρευσον Πανύμνητε καὶ βαδίζειν, τὰς τρίβους κατεύθυνον τὰς φερούσας, πρὸς τὴν ἀπόλαυσιν, καὶ τρυφὴν τὴν ἄρρευστον καὶ ἀνώλεθρον.

Καταβασία.
Ῥάβδος εἰς τύπον,
Κάθισμα. Ἦχος γ'.
Θείας πίστεως.

Λύχνον ἄσβεστον ἡ Ἐκκλησία, λίθον τίμιον τῶν Κερκυραίων, πόλις παμμάκαρ Σπυρίδων ἐδέξατο· καὶ διαυγάσας Ἡλίου λαμπρότερον, τὰ τῶν ἀπίστων ἀπήμβλυνας ὄμματα, ἀξιάγαστε, Χριστὸν τὸν Θεὸν ἱκέτευε, δωρήσασθαι ἡμῖν τὸ θεῖον ἔλεος.

Δόξα Τὸ αὐτό. Καὶ νῦν, τῆς Ἑορτῆς.
Ὠδὴ, δ'.
Ἐλήλυθας.

Σκιρτήσατε, τῶν πιστῶν οἱ χοροὶ, καὶ βοήσατε, γῆ μὲν καὶ οὐρανοὶ εὐφραινέσθωσαν· Σκῆνος γὰρ τὸ

ἅγιον, τοῦ Ἱεράρχου χαρίζεται, τοῖς προστρέχουσι πίστει, φωτισμὸν καὶ ἀντίληψιν.

Ὁ Ἀβραὰμ, λειτουργὸς τῶν Ἀγγέλων λελόγισται, ἀλλὰ σὺ Θαυμάσιε, τοὺς Ἀγγέλους λειτουργοὺς ἔσχες ἐν λιταῖς καὶ ὁμοσκήνους· διὸ καὶ τῶν Ἀγγέλων ὁμοδίαιτος γέγονας πάνσοφε.

Οὐκ εὐδοκεῖ, ἐν τῇ δυνάμει ἵππου καὶ ἄρχοντος, Θαυμαστὸς δὲ ὁ Κύριος τῶν στρατευμάτων, ἐπὶ τοὺς φοβουμένους αὐτοῦ τὸ ὄνομα· διὸ καὶ ἔσωσεν ἐν σοὶ τὴν ποίμνην σου Ἅγιε.

Θεοτοκίον.

Ἐλέησον, ἐλεήμονος Λόγου λοχεύτρια, τὸν ἀνελεήμονα καὶ τοῦ ἐλέους ἀνάξιον, ἐμαυτὸν πριήσαντα, ὡς τὰς ἐντολὰς τοῦ Δεσπότου ἁπάσας ἀμελήσαντα.

Καταβασία.
Εἰσακήκοα Κύριε.
Ὠδὴ, ε'.
Ὁ φωτισμός.

Ὁ Μωϋσῆς, ἀνορθούμενος χεῖρας ἐπὶ τῷ ὕψει, παντοστρατὶ τὸν Ἀμαλὴκ ἀνετρόπωσεν· αὐτὸς δὲ τῷ ἰδίῳ βραχίονι, πλῆθος Ἰσμαὴλ κατηδάφισας, καὶ τὸν σὸν λαὸν Σπυρίδων διέσωσας.

Ὁ Ἰσραὴλ, τὴν ἐρυθρὰν ἀβρόχως διέβηκε· ποταμοῦ δὲ νάματα σὺ ἀπεξήρανας, τῇ προσευχῇ σου, ὄρους ὑπερβαίνοντα φύσεως· ὅθεν διέβραμες, ἀνίκμοις τοῖς ποσὶ πολυθαύμαστε.

Θαυματουργῶν, κατήγαγες ὄμβρους εἰς ξηρασίαν

τὴν στειρωθεῖσαν γῆν καρποφόρον ἀναδεικνύων· τὴν ψυχήν μου νῦν διψῶσαν ἀνάψυξον, τῇ δρόσῳ τῆς χάριτος, καὶ ἀειθαλῆ τῶν ἀρετῶν λειμῶνα ἀνάδειξον.

Θεοτοκίον.

Τῆς σῆς ἐκτὸς, βοηθείας Παρθένε καὶ συνεργείας, μάταιος ὁ πόνος, κενὸς ὁ κόπος ὁ τῶν ἀνθρώπων, ὁ ἱδρὼς καὶ ὁ μόχθος, καὶ ὁ σύμπας ἀγὼν ἀνίσχυρος· ὅθεν μοὶ ποθοῦντι σωθῆναι συνέργησον.

Καταβασία.

Ὦ Τρισμακάριστον.

Ὠδὴ ς'.

Ἐν ἀβύσσῳ.

Ἐπὶ σὲ καταφεύγομεν Πάνσοφε, τὴν ἀκαταμάχητον τῆς βοηθείας σου, ἐπικαλούμενοι δύναμιν, ἐξ ἐχθρῶν ἡμᾶς παντοίων καὶ κινδύνων διάσωσον.

Ἐν τῷ Ναῷ σου τὸ Σκῆνός σου σέβοντες, τῶν θαυμάτων τῶν σῶν ἐμπιπλάμεθα, καὶ ἐπὶ σὲ καταφεύγοντες, τὰς ἰάσεις τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων λαμβάνομεν.

Τοὺς σοφοὺς ἐν Νικαίᾳ κατέπτηξας, καὶ Ἰσραηλίτας ἐν Κερκύρᾳ κατέθρασας, ἐν ξηρᾷ καὶ ὑγρᾷ συντριβόμενοι, καὶ τραυματίαι ἀθλίως γενόμενοι.

Θεοτοκίον.

Τὴν πολλήν μου γινώσκεις ἀσθένειαν, καὶ τὴν ῥαθυμίαν ἐπίστασαι Δέσποινα, ὡς οἶδας αὐτὴ σῶσόν με, καὶ ὡς θέλεις γεέννης με λύτρωσαι.

Καταβασία.

Νοτίου Θηρός.

Κοντάκιον, Ἦχος Πλ. δ'.

Τῇ ὑπερμάχῳ.

Τῷ τῆς Κερκύρας λυτρωτῇ νῦν ὑπανοίγομεν, ὡς τροπαιούχῳ νικητῇ τὰ αἰσθητήρια, ἀνακράζοντες οἱ δοῦλοί σου Θεοφόρε, σοὶ τῷ ἔχοντι ἀεὶ τὸ εὐσυμπάθητον· ἐκ βαρβάρων ὦ Σπυρίδων περιφρούρησον, τοὺς κραυγάζοντας, χαίροις Πάτερ ἀήττητε.

Ὁ Θῖκος.

Ἄγγελον ἡ Κερκύρα, ὑπεδέξατο Πάτερ, Σῶμα τὸ σὸν Ἱεράρχα τὸ Θεῖον· ἐν δὲ τῇ ὑποστάσει σαρκὸς, ἀθανατούμενόν σε θαυμαστῶς βλέπουσα, ἐξίσταται, καὶ ἵσταται βοῶσα πρὸς σὲ τοιαῦτα·

Χαίροις ἀδάμας τῆς Ἐκκλησίας.
Χαίροις τὸ σέλας τῆς εὐσεβείας.
Χαίροις Κερκύρας θεοφρούρητον τεῖχος.
Χαίροις πολεμουμένων κραταιότατον ξίφος.
Χαίροις ἀνδρείας θεότερπνον ἄγαλμα.
Χαίροις σωφροσύνης οὐρανόσδοτον ἔρεισμα.
Χαίροις ὀρθοδοξίας ἀδιάσειστος Στύλος.
Χαίροις Χριστοῦ γνησιώτατος φίλος.
Χαίροις κανὼν πρακτικῆς ἐμπειρίσος.
Χαίροις λαμπτὴρ εὐσεβοῦς θεωρίας.
Χαίροις τῶν θηρίων ὁρατῶν καθαιρέτης.
Χαίροις τῶν θηρίων ἀοράτων ὀλέστης.
Χαίροις Πάτερ ἀήττητε.

ΨΗΦΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΒΙΑΣ ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

Μηνὶ Αὐγούστῳ ιά. Τὴν Ἀνάμνησιν ἑορτάζομεν τοῦ ἐν Κερκύρᾳ ὑπερφυοῦς κατὰ Ἀγαρηνῶν Θαύματος τοῦ ἐν Ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Σπυρίδωνος τοῦ Θαυματουργοῦ.

Ἔρρηξε παῖδας στρατιᾶς ἀλλοφύλων,
Πόλιν τ' ἔσωσε Κερκύρας ὁ Προστάτης.

Ἐν τοῖς ὑπερφυέσι τοῦ ἡμετέρου ποιμένος, καὶ Θαυματουργοῦντος Σπυρίδωνος θαύμασι, μέγα τῷ ὄντι καὶ ἐξαίρετον τὸ κατὰ Ἀγαρηνῶν τερατούργημα ἡ Κερκύρα θαυμάζεται, καὶ λαμπρᾷ τῇ φωνῇ ἀνακηρύττει τὸ παράδοξον· ἔχει δὲ ἡ ὑπόθεσις οὕτω. Πολέμου μὲν ἤδη καὶ μάχης μεταξὺ Ἐνετῶν καὶ Ἰσμαηλιτῶν τυγχάνοντος, μετὰ τῆς Πελοποννήσου τὴν ἅλωσιν, ἔδοξε τῇ Ἀγαρηνῶν εὐτολμίᾳ καὶ τὴν Κερκύραν αἰχμάλωτον καταστῆσαι. Ἰδοὺ μὲν οὖν κατὰ τὸ χιλιοστὸν ἑπτακοσιοστὸν δέκατον ἕκτον ἔτος σωτήριον, ἐν Μηνὶ Ἰουνίῳ τετάρτῃ καὶ εἰκοστῇ, στόλος Ἰσμαηλιτῶν νηῶν καὶ τριήρεων οὐκ ὀλίγος τὸν ἀριθμὸν ἐν τῷ λιμένι τῆς πόλεως· ἐξ οὗ θάμβους ἦν τοὺς Πολίτας ἐν τῷ ἀπροσδοκήτῳ δεινῷ πεπλησμένους θεάσασθαι· στρατιᾶς δὲ πολυαρίθμου ἐπὶ τῇ Νήσῳ ἐξελθούσης, πολιορκεῖν αὐτὴν καὶ τὴν πόλιν διὰ ξηρᾶς, καὶ θαλάσσης ἐπέγνωσαν. Πολέμου δὲ βαρβαρικοῦ ἀρξαμένου ἐν πυρὶ καὶ σιδήρῳ, τήν τε πόλιν καὶ τοὺς πολίτας κατέθλιβον. Ἀνὰ μὲν οὖν πεντήκοντα ἡμέρας σφοδρᾶς ἐπικρατούσης τῆς μάχης, ἐπὶ τὸ ἄστυ Κερκύρας τῶν βαρβάρων ἡ δύναμις ἐπανελθεῖν ἐβουλεύσατο· στεναγμοῖς τοίνυν καὶ δάκρυσιν ἐν νυκτὶ καὶ ἡμέρᾳ τῶν ὀρθοδόξων τὰ πλήθη τὸν Ἱεράρχην ἱκέτευον· ὅθεν τὰ τῶν Ἀγαρηνῶν στρατεύματα ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐπανελθόντα ἐπὶ τὸ ἀκρότειχον τοῦ Ἄστεος, μετ' οὐ πολὺ οὐκ ὀλίγοι ἐξ αὐτῶν κακοὶ κακῶς ἀπώλοντο, τοῦ ἡμετέρου Ἱεράρχου ταῖς πρεσβείαις ἀποσκορακισθέντες οἱ ἄθλιοι. Τούτου μέν τοι οὕτω διακειμένου μείζονος σκληρότητος, καὶ ἀπανθρώπου φόνου ἔπνεον τῶν βαρβάρων αἱ χεῖρες, ἀπειλὰς τῇ κακίᾳ προσάπτοντες, ἐπιδρομὴν ἑτέραν καὶ πανώλεθρον αἰχμαλωσίαν, καὶ θάνατον τῇ πόλει ἐπαπειλοῦντες. Δεήσεις δὲ καὶ προσευχαὶ ἐκ τῶν Πιστῶν οὐκ ἐξέλιπον· τὸν Θαυματουργὸν ἐπικαλουμένων τε, καὶ παννυχὶ ἐπιδεσμένων· ἔνθα τέως τῶν Κερκυραίων παντελῆ ἀπώλειαν ἐκ τῶν βαρβάρων προσκαρτερούντων, ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ὄρθρου βαθέως ὀπτόνεται τοῖς ὑπεναντίοις ὁ μέγας Πατὴρ ἡμῶν

Σπυρίδων μετὰ πλήθους στρατιᾶς οὐρανίου, καὶ ἀστραπόμορφον ξίφους ἐπέχων, τούτους σπουδαίως καὶ μετὰ θυμοῦ ἀπεδίωκεν. Τῶν μὲν οὖν στρατιωτῶν τῆς Ἰσμαὴλ δυνάμεως τοιοῦτον παράδοξον ἑωρακότων, ἄφνω εἰς φυγὴν ἀνετράπησαν, καὶ ἀλλήλους ὠθούμενοι, ἐξίσταντο ἀορασίᾳ τραυματίαι γενόμενοι. Ἔφυγον οὖν καὶ συνετρίβησαν ἐκβληθέντες τῷ φόβῳ ἄνευ πολέμου, ἢ πυρὸς, ἢ μαχαίρας, ἤ τινος διώκοντος, τοῦ Θαυματουργοῦ δὲ μόνη, Σπυρίδωνος ἀοράτῳ δυνάμει τούτους ἀνατρέψαντος, καὶ ἐκ τῆς νήσου ἀποβαλόντος. Ἐν ᾧ δὲ ἀπεδίδρασκε πεζῶντε καὶ ἱππέων τὰ στρατεύματα, ἁπῆρε καὶ ὁ στόλος αὐτῶν κραταιᾷ τοῦ Ἱεράρχου δυνάμει, ἐλευθέρας μενούσης τῆς Κερκύρας· ἡμέρας τοίνυν διαυγαζούσας, καὶ τῶν πολιτῶν τὴν συνήθη ἐλπιζόντων μάχην, οὐδὲν ἦν ἰδεῖν, εἰμὴ σιωπὴν, καὶ ἀσχόλειαν· περίεργοι γοῦν, καὶ μετὰ ἐπιπολαίου χαρᾶς ἐπὶ τὰς σκηνὰς τῶν ἀντιπάλων γενόμενοι, τὸ ὑπὲρ νοῦν θαῦμα τοῖς πᾶσι γνωρίζεται, καὶ μετὰ πάσης εὐφροσύνης σκιρτῶντες ἠγάλλοντο ἐπὶ τὸ κενὸν καὶ παράδοξον. Ἔβλεπον γὰρ οὐ μόνον φυγάδας τοὺς Ἰσμαηλίτας, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐπ' αὐτοῖς πάντα καταλειπόντας προενόμευσαν. Οἵ τινες καὶ ἐν τῷ φεύγειν ἀναφανδὸν ὁμολόγουν, ὑπὸ σεβασμίου τινὸς Μοναχοῦ, δηλαδὴ τοῦ Σπυρίδωνος, σὺν εὐκλεεῖ οὐρανίου στρατιᾶς στόλῳ ἀναφανέντος ἐπὶ τὸν αἰθέρα, πρὸς φυγὴν ταχυτάτην ἑαυτοὺς κατεπείγεσθαι. Ἑδραμον δὲ μετ' αἰδοῦς καὶ εὐλαβείας, δόξαν καὶ εὐχαριστήρια ἄσματα τῷ θαυματουργήσαντι Ἱεράρχῃ ὁπομένοντες. Ὃν περ καὶ ἡ γαληνοτάτη Θοφροδρητος τῶν Ἐνετῶν Ἀριστοκρατεία Ῥύστην τῆς νήσου, καὶ τῶν φιλοχρίστων ὅπλων ὑπερασπιστὴν ἐπιγινώσκουσά τε καὶ ἀνακηρύττουσα, λιταῖς καὶ ὑμνῳδίαις εὐχαρίστως ἐδοξολόγησε· μᾶλλον δὲ πρὸς ἀθάνατον εὐλαβείας καὶ εὐγνωμοσύνης τεκμήριον, ἀργυρᾶν κανδήλαν πολυτελῶς, καὶ εὐδαιδάλως κατασκευάσας, τῷ ἱερῷ αὐτοῦ Τεμένει ἀνέθετο· ταῖς τοῦ ἡμετέρου Ποιμένος καὶ προστάτου πρεσβείαις ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς. ΑΜΗΝ.

Ὠδή, ζ'.

Εἰκόνος χρυσῆς.

Εἰς σὲ τὰς ἐμὰς, ἀνατίθημι ψυχῆς ὀφθαλμοὺς Πάτερ, καὶ ἀτενίσας προσδέχομαι, τὴν κραταιάν σου βοήθειαν· πρόφθασον σοφὲ Ἱεράρχα, καὶ εὐόδωσον τρίβους μοι, διαβιβάζουσας πρὸς λῆξιν οὐράνιον.

Νεκράν εἰς ζωὴν, ὡς ἐξ ὕπνου ἐνεγκὼν μετ' ἐξουσίας, καὶ ἰοβόλον μὴ πτοούμενος, ἐκ βίου φέρεις εἰς θάνατον, ὅφιν Πάνσοφε παλαμναῖον· διὸ ἐν τούτῳ ἐγνώσθη σου λαμπροτέρα χρυσίου ἡ διάθεσις.

Ἀθῶος χερσὶ, καθαρὸς δὲ σὺ σοφὲ τῇ διανοίᾳ, ἀνελήλυθας εἰς ὄρος Κυρίου, καὶ ἔστης ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ταῖς ἀύλοις Ἱεραρχίαις, συναυλιζόμενος πάνσοφε, ἀθανάτῳ ἐντρυφῶν μακαριότητι.

Θεοτοκίον.

Ἐρρύσω ἡμᾶς, κατακρίσεως δεινῆς ἀμπλακημάτων, καὶ τὴν ἀρχαίαν λύπην ἔλυσας, τῶν Πρωτοπλάστων Πανύμνητε, τὸν Δημιουργὸν τῶν ἁπάντων, ὑπὲρ φύσιν κυήσασα, διὸ ἀξίως οἱ πιστοὶ σὲ μακαρίζομεν.

Καταβασία.

Ἔκνοον πρόσταγμα τυράννου.

Ὠδὴ, ἡ'.

Κάμινος ποτέ.

Νόσου τῆς ἐμῆς, ἰάτρευσον ἀνοίας· φύσει γὰρ κέκτησαι Πάνσοφε, τὸ εὐσυμπάθητον, καὶ τὴν ζωήν μου πρὸς σωτηρίαν ὁδήγησον, ἵνα κράζω σωζόμενος· εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα Κυρίου τὸν Κύριον.

Φάσγανον φρικτὸν, κατέχων ἐπεφάνης, τοῖς ἀλλοφύλοις ἀήττητος, στρατάρχης δυνάμεων, Οὐρανίων Παμμακάριστε, τοὺς δὲ πιστοὺς διέσωσας ψάλλοντας· εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα Κυρίου τὸν Κύριον.

Μύστης τοῦ Χριστοῦ, ὑπάρχων Θεοφόρε, αἱρετικῶν μὲν ἐτράνωσας ἀφόβως τὸ ἄθεον, τῆς Τριάδος, τριαυγάζουσαν, ὀρθοδόξως ἐδίδαξας, ἑνότητα τῆς κραυγάζουσιν· εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα Κυρίου τὸν Κύριον.

Θεοτοκίον.

Ὕψιστον Θεὸν, σαρκὶ ἀποτεκοῦσα, ἀπὸ κοπρίας με ἀνύψωσον, παθῶν τῶν θλιβόντων με, καὶ δεινῶς ὅλον πτωχεύσαντα· ταῖς θείαις καταπλούτισον Πάναγνε ἀρεταῖς με, ὅπως ὑμνῶ σε σωζόμενος.

Καταβασία.

Εὐλογεῖτε Παῖδες.

Ὠδὴ, θ'.

Ἀνάρχου γεννήτορος.

Ἀξίως γεραίρει σε, ἡ σὴ Ποίμνη Ἀοίδιμε, λυτρωθεῖσα θανάτου, λιμοῦ πολέμου τε, καὶ τῶν δεινῶν περιστάσεων· ὅθεν ἀνακράζει σοι τῷ αὐτῆς φύλακι, αἴνους εὐχαριστηρίους, λαμπροφανῶς ἀναπέμπουσα.

Ἀμέμπτως ἐβίωσας, πρᾶος χρηστὸς καὶ δίκαιος, ὀρφανῶν εὐεργέτης, λιμὴν τοῖς πλέουσι, τοῖς δεομένοις ἐπίκουρος, καὶ πολεμουμένων ἀντιλήπτωρ, Σπυρίδων παναθαύμαστε, καὶ θλιβομένων παράκλησις.

Ἀνάρχως γεννήσαντα, Υἱὸν ὁμοῦ συναΐδιον, ἐκπορευτὸν δὲ τὸ Πνεῦμα ἡμῖν ἐγνώρισας, τοῖς ἐν σκότει διακειμένοις, ἀγνωσίας Θεομακάριστε· διὸ ὡς πάνσοφον σὲ Σπυρίδων μακαρίζομεν.

Θεοτοκίον.

Χαρᾶς τὴν καρδίαν μου, Παρθενομῆτορ πλήρωσον, ἡ χαρὰν δεξαμένη ἐν τῇ νηδύϊ σου, φώτισον Ἁγνὴ, τῆς ψυχῆς μου τὴν πώρωσιν, ζόφῳ κρατουμένης πολλῶν παραπτώσεων.

ΙΕΡΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΑΤΕΡΩΝ ΚΑΡΑΚΑΛΟΥ

Καταβασία.

Μυστυκὸς εἰ Θεοτόκε.

Ἐξαποστειλάριον.

Γυναῖκες ἀκουτίσθητε.

Ἐν ἄσμασι γεραίροντες, εὐθύμως εὐφημοῦμέν σου, θαυμάτων Πάτερ τὴν μνήμην, Σπυρίδων νῦν Ἱεράρχα, πνευματικῶς γεγηθότες· τὸ χαῖρε οὖν βοῶμέν σοι, τῶν Κερκυραίων σύλλογος· ἡμᾶς γὰρ ἔσωσας πάντας, ἐκ τῶν βαρβάρων Τρισμάκαρ.

Καὶ τῆς Ἑορτῆς.

Εἰς τοὺς Αἴνους Στιχ. Ἦχος, Πλ. ά.

Χαίροις ἀσκητικῶν.

Χαίροις ὁ Τριμυθοῦντος Ποιμὴν, ὁ τῇ καρδίᾳ καθαρὸς καὶ θερμότατος, χερσὶ δὲ ἀθωοτάταις, ὅρος προφθάσας Θεοῦ, καὶ ἐν τόπῳ θείῳ μάκαρ ἔστησας, σαυτὸν ἀκηλίδωτον, ἀρετῶν ἐκθησαύρισμα, Ἱεραρχίας ὡραϊσμένον σεμνότητι, καὶ τὴν ἄρρητον ἀπολαῦσαι λαμπρότητα, παμμάκαρ ἠξίωσαι, Σπυρίδων σεβάσμιε, συνδιαιτᾶν Ἀσωμάτοις· ταῖς σαῖς εὐχαῖς μὲν οὖν Ἅγιε, Χριστὸν ἐκδυσώπει, τοῖς ὑμνοῦσί σε δοθῆναι χάριν καὶ ἔλαιος.

Στύλος τῆς Ἐκκλησίας φανείς, τοὺς τὴν Τριάδα ἀσεβῶς ἀθετήσαντας, μισήσας τέλειον μῖσος, καὶ καταισχύνας αὐτούς, εὐσεβείας τρόποις ἀνεκήρυξας, καὶ ῥίψας τὸν Ἄρειον, τοῖς ἰδίοις θεσπίσμασι, καταπατήσας, ὡς κοπρίαν καὶ βόρβορον, καὶ ἐξέστησας τοῖς οἰκείοις σου θαύμασιν· ὅθεν καὶ ἐδογμάτισας, Τριάδα μὲν σέβεσθαι, καὶ τροπαιοῦχος ἐφάνης, τῷ σῷ δεσπότῃ δὲ γνήσιος· αὐτὸν οὖν δυσώπει, ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν δοθῆναι τὸ Θεῖον ἔλεος.

Χαίροις ὁ τῆς Κερκύρας φωστὴρ, προστάτης Θεῖος, ἰατρὸς καὶ διδάσκαλος, ὁ λύκους ἐκ μέσου πέμψας, τῶν σῶν προβάτων σοφὲ, ὡς φρουρὸς ποιμνίου ἀληθέστατος, τὴν μάνδραν τηρήσας σου, ἀνεπίβατον ἔθνεσι, τοῖς ἀλλοκότοις κραταιῶς ἐνστησάμενος, κακοδοξοῦντας ἀποσεισάμενος· ὄμμα γὰρ τὸ ἀκοίμητον, καὶ λύχνος καιόμενος ταύτης Σπυρίδων ὑπάρχεις, καταφυγὴ καὶ ἀντίληψις· μὴ παύσῃ φυλάττειν, ἐξ ἐχθρῶν ἡμᾶς παντοίων τοὺς ἀνυμνοῦντάς σε.

Δόξα Ἦχος δ'.

Θαυμάσατε ἔθνη ἑτερόδοξα, ὑμεῖς Ἰσμαηλίτης λαὸς τὸ παράδοξον, οὐ πυρὸς ἰσχὺς, οὐ σιδήρου σκληρότης ὑμᾶς κατέπτηξεν, ἀλλὰ τοῦ ἡμετέρου Ἱεράρχου ἡ δύναμις· θάμβος οὖν ἐχέτω ἡμῶν τὰς καρδίας· ἡμεῖς δὲ χαρᾶς ἐνεπλήσθημεν καὶ εὐφροσύνης, εὐχαριστήρια ἀναμέλποντες τῷ ἡμετέρῳ Ποιμένι, τῷ λυτρώσαντι ἡμᾶς καὶ ποιήσαντι ἔλαιος.

Καὶ νῦν. Τῆς Ἑορτῆς.

Δοξολογία μεγάλη, καὶ Ἀπόλυσις.

Εἰς τὴν Λειτουργίαν Τυπικὰ, καὶ ἐκ τοῦ Κανόνος τῆς Ἑορτῆς, Ὠδὴ, γ'. καὶ τοῦ Ἁγίου Ὠδὴ, ς'.

Ἀπόστολος καὶ Εὐαγγέλιον εἰς Ἱεράρχην.

Μεγαλυνάριον τοῦ Ἁγίου.

Τῶν θαυμάτων πέλαγος γεγονώς, πάσης τρικυμίας ἐν θαλάσσῃ τε καὶ ἐν γῇ, μέγιστε Σπυρίδων, διάσωζε εὐχαῖς σου, τοὺς ἐπικαλουμένους μέγα σὸν ὄνομα.

Κοινωνικόν. Εἰς μνημόσυνον αἰώνιον.

ΤΕΛΟΣ

Ἰουλίῳ ιγ'. Μνείαν ποιούμεθα τοῦ γεγονότος θαύματος παρὰ τοῦ ἐν Ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Σπυρίδωνος Ἐπισκόπου Τριμυθοῦντος, τοῦ Θαυματουργοῦ, ὅτε τὸν ἐξ Ἑῴας τυφλὸν ὀνόματι Θεόδωρον παραδόξως ὠμμάτωσε.

Εἰς τὸν Ἑσπερινόν, Δοξαστικὰ Ἰδιόμελα.

Μετὰ τὸ, Κύριε ἐκέκραξα, καὶ τὰ συνήθη προσόμοια. Δόξα Ἦχος Πλ. β'.

Δεῦτε φιλεόρτων ὁμήγυρις, δεῦτε νῦν χορείαν συστήσαντες, ᾄσμασιν εὐχαρίστοις, τὸν Ἱεράρχην καὶ φίλον Κυρίου, Σπυρίδωνα τὸν πανθαύμαστον, εὐσεβῶς ἀνευφημήσωμεν· πολλὰ γὰρ καὶ ὑπὲρ φύσιν, τοῦ Χριστοῦ τῇ δυνάμει, ἐνεργεῖ διὰ ἰάσεων, τοῖς τῷ θείῳ αὐτοῦ Λειψάνῳ εὐλαβῶς προσερχομένοις. Αὐτὸς καὶ τοῦ ἐξ Ἑῴας τυφλοῦ παραδόξως ὀμματώσας τὰς κόρας, χαρὰν ἑόρτιον σήμερον τοῖς Κερκυραίοις ἀπειργάσατο. Τί οὖν ἀνταποδώσωμεν τῷ Κυρίῳ περὶ πάντων, ὧν ἀνταπέδωκεν ἡμῖν; Μέγας εἶ Κύριε, πιστῶς ἐκβοήσωμεν, καὶ θαυμαστὸς ἐν τοῖς Ἁγίοις σου· δόξα σοι.

Εἰς τὸν στίχον, Δόξα; Ἦχος Πλ. δ'.

Τίς μὴ δοξάσει, τίς μὴ ὑμνήσει, τῶν θαυμάτων τὴν χάριν, ἣν παρὰ τοῦ Σωτῆρος ἐκομίσω, Ἱεράρχα ἀοίδιμε; καὶ γὰρ ὁσημέραι ταχεῖαν πλουτοῦμεν τὴν ἀντίληψιν, πόθῳ καὶ δέει τῷ ἱερῷ Λειψάνῳ σου προστρέχοντες. Τούτῳ καὶ τυφλὸς ὁ ἐξ Ἑῴας προσδραμών, παράδοξον εὗρε τὴν ὅρασιν· καὶ δή σοι χαριστήρια θύοντες, ἐτήσιον ἀνάμνησιν τοῦ τεραστίου ποιούμεθα, μεγαλύνοντες Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν, τὸν ὑπὲρ φύσιν ἀφθαρτίσαντα τὸ σὸν πανέντιμον Σκῆνος, καὶ προστάτην ἄμαχον ἡμῖν σὲ δωρησάμενον. Αὐτὸν οὖν ἱκέτευε, Ἁγιώτατε Πάτερ, Σπυρίδων θαυματουργέ, σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΕΡΚΥΡΑΣ ΙΟΝΙΟΥ ΝΗΣΟΥ ΕΚΔΟΤΩΡΕΣ ΠΑΠΑΔΑΤΟΙ

113

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΠΑΡΙΟΥ

ΚΟΥΡΑΝΟΥΠΟΛΙΣ

ΚΡΙΣΙΣ

ΗΤΟΙ

ΘΑΥΜΑ ΦΡΙΚΤΟΝ

Τοῦ Θαυματουργικωτάτου Σπυρίδωνος

Διὰ τοῦ ὁποίου ἐματαίωσε τὰς βουλὰς τῶν Παπιστῶν, μὴ συγχωρήσας αὐτοῖς νὰ κτήσωσιν Ἁλτάριον μέσα εἰς τὸν ἐν Κερκύρᾳ ἅγιόν του Ναΐν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Τὴν διήγησιν τοῦ Θαύματος περιέχον.

Μετὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς πόλεως Κερκύρας, ἀπὸ τῆς τῶν Ἀγαρηνῶν πολιορκίας, διὰ προστασίας τοῦ θαυματουργοῦ Σπυρίδωνος· ἥτις ἐλευθερία ἐγένετο εἰς τοὺς 1716. Αὐγούστου 11. ὁ τότε λαχὼν Ἡγεμὼν Ἀνδρέας Πιζάνης, κατεστὰν Γενεράλης τῶν Κορυφῶν, βουλόμενος νὰ κάμῃ μίαν εὐχαριστήριον ἀμοιβὴν πρὸς τὸν Ἅγιον, διὰ τὴν τόσην εὐεργεσίαν τῆς ῥηθείσης ἐλευθερίας, ἐσυμβουλεύθη μὲ τὸν Θεολόγον του Φραγγίσκον Φραγγιπάνην καλούμενον, ὡσὰν τί πρᾶγμα νὰ κάμῃ, ὁποῦ νὰ ἦσι ἀρεστὸν καὶ εὐαπόδεκτον εἰς τὴν αὐτοῦ ἁγιότητα· ἐκεῖνος τὸν ἀπεκρίθη, πῶς εἶναι λίαν καλὸν καὶ θειότατον ἔργον, νὰ οἰκοδομήσῃ μέσα εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου, ἕνα Ἁλτάρι μαρμαρένιον πολύτιμον, διὰ νὰ λέγεται καθ' ἑκάστην ἐκεῖ μέσα καὶ μία Λατινικὴ λειτουργία, καὶ ἡ ἐξοχότης του νὰ ἀκούσῃς λειτουργίαν τῆς γλώσσης σου, ὅταν εἰς τοὺς διωρισμένους καιροὺς παρουσιάζεσαι ἐκεῖ. Ἤρεσε τῷ Ἡγεμόνι τοῦ Θεολόγου ἡ συμβουλὴ, καὶ παρευθὺς προστάζει νὰ ἑτοιμάζηται ἡ ὕλη τῆς οἰκοδομῆς· πρὶν ὅμως νὰ ἑτοιμασθῇ ἡ ὕλη, τοῦ ἐφάνη εὔλογον νὰ κράξῃ τοὺς τε ἱερεῖς καὶ κυριαρχίαν ἔχοντας ἐπὶ τοῦ ἁγιωτάτου λειψάνου τοῦ θείου Σπυρίδωνος, ἵνα τρόπον τινὰ λάβῃ καὶ ἐξ αὐτῶν τὴν πρὸς τοῦτο συγκατάνευσιν· ἐκεῖνοι, εὐ-

θὺς ὁποῦ ἤκουσαν ἕνα τοιοῦτον ἀνέλπιστον πρᾶγμα, ἀπεκρίθησαν πρὸς αὐτὸν στρογγύλω τῷ στόματι, ὅτι τοῦτο χωρὶς ἄλλο εἶναι μία κενοτομία πολλὰ ἐπιζήμιος, καὶ διὰ τοῦτο, κατ' οὐδένα τρόπον δὲν ἤθελον συγκατανεύσει εἰς τὸν σκοπόν του. Ὁ Ἡγεμὼν τοὺς ἀπεκρίθη ἐν θυμῷ, πῶς ὤντας αὐτὸς ἐξουσιαστὴς ὑπέρτατος, καὶ μὴ βουλομένων αὐτῶν, θέλει τελειώσει τὸ θέλημά του, καὶ προστάζει νὰ συναχθῇ ἀνυπερθέτως ἡ ὕλη ἔξω ἀπὸ τὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου· συνήχθησαν λοιπὸν ἐκεῖ ἄσβεστος, γύψος, μάρμαρα, καὶ πλάκα ἐκλεκτοῦ μαρμάρου εὐρυέστατα κατασκευασμένη, διὰ Τράπεζαν.

Κατὰ τὴν αὐτὴν νύκτα, βλέπει κατ' ὄναρ ὁ Ἡγεμὼν, ἄνθρωπόν τινα μὲ σχῆμα μοναχοῦ, λέγοντα πρὸς αὐτὸν, τί μὲ ἐνοχλεῖς, καὶ διατὶ ταράττεις ἀδίκως τὰ τέκνα μου; ἤξευρε, πῶς τοῦτο ὁποῦ ἐμελέτησες νὰ κάμῃς, δὲν σοῦ συμφέρει· γενομένης τοιγαροῦν ἡμέρας, ἔκραξε τὸν Θεολόγον του εἰς τὴν κάμαράν του, ἐκεῖνον δηλαδὴ ὁποῦ τὸν ἔδωκε τὴν τοιαύτην συμβουλὴν, καὶ εἰς αὐτὸν ἐδιηγήθη μὲ ἀκρίβειαν τὸ ἐνύπνιον· ἐκεῖνος τὸν ἀπεκρίθη, ὅτι τὰ ὀνείρατα ἡμεῖς οἱ χριστιανοὶ, κατ' οὐδένα τρόπον, δὲν χρεωστοῦμεν νὰ τὰ πιστεύωμεν, οὔτε παντελῶς νὰ τὰ δεχώμεθα, ὡς πράγματα ἀληθινά· μάλιστα πρέπει νὰ στοχασθῇς αὐθέντα, πῶς τοῦτο εἶναι ἕνας φανερὸς πειρασμὸς τοῦ δαίμονος, μὲ τὸν ὁποῖον πάσχει ὁ πολέμιος τῶν καλῶν, νὰ διασκεδάσῃ καὶ νὰ ἐμποδίσῃ ἕνα τέτοιον εὐσεβέστατον ἔργον· ἡσύχασεν ὁ Ἡγεμὼν καταπεισθεὶς εἰς τοὺς λόγους τοῦ Θεολόγου του· τὴν ἐρχομένην νύκτα, βλέπει πάλιν ὁ Ἡγεμὼν τὸν ἴδιον μοναχὸν κατ' ὄναρ σφοδρῶς αὐτῷ ἀπειλοῦνται καὶ λέγοντα, ἤξευρε βεβαιότατα, ὅτι ἂν πειράξῃς τὸν ἅγιον οἶκόν μου, θέλεις τὸ μετανοήσει ὅτε οὐδὲν ὄφελος· ἐμφοβος ὁ αὐθέντης καὶ ἔντρομος γενόμενος, ἀπὸ τὴν στερεὰν ταύτην ἀπόφασιν, δὲν ὑπέμεινε πλέον νὰ γένῃ ἡμέρα, ἀλλὰ παρευθὺς τὴν ὥραν ἐκείνην, εἰσκαλεῖται τὸν Θεολόγον του, διηγεῖται πρὸς αὐτὸν ἀπαρὰλλάκτως τὴν ὄψιν, τοῦ παρασταίνει τὴν δειλίαν τῆς καρδίας του, καὶ λέγει ὅτι ἀπὸ τόσον φόβον εἶναι κυριευμένος, ὥστε ὁποῦ δὲν θέλει ἀποκοτήσει νὰ ἐκτελέσῃ αὐτὸ τὸ ἔργον· τότε ὁ Θεολόγος τονώσας τὸν λόγον, τοῦ λέγει μετὰ ἡγεμονικοῦ παραστήματος· «Αὐθέντα, ἤξευρε, πῶς ἂν συσταλθῇς ἀπὸ τὸ νὰ ἐνεργήσῃς ἕνα ἅγιον ἔργον ὁποῦ ἀποφάσισες νὰ κάμῃς, δὲν παραστήνεσαι εἰς τὸν κόσμον τόσον ὀρθὰ στοχαζόμενος, ὅτι πιστεύεις ὀνείρατα ἐκ συνεργείας τοῦ διαβόλου γινόμενα· πλεισθεὶς λοιπὸν θάρσους ἐκ τῶν τοιούτων λόγων ὁ Ἡγεμὼν, ἡμέρας γενομένης, ὁποῦ ἦτον ἡ ἐνδεκάτη τοῦ Νοεμβρίου, 1718, ἐπῆγεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου χάριν προσκυνήσεως, συνακολουθούσης αὐτῷ καὶ τῆς αὐλῆς ὅλης, καὶ τοῦ δημοσίου Ἰντζενιέρου, διὰ νὰ καταμετρήσῃ τὸν τόπον εἰς μῆκος, πλάτος καὶ ὕψος, διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ αὐτοῦ Ἁλταρίου. Τότε ὁ τῶν πρεσβυτέρων γεραίτερος κύριος Μαρῖνος Βούλγαρις Σακελλάριος (παόντος καὶ τοῦ τότε προεδρεύοντος μεγίστου Πρωτοπαπᾶ κυρίου Σπυρίδωνος Βουλγάρεως) παρεστάθησαν ἐνώπιον τοῦ Ἡγεμόνος, καὶ

μὲ ταπεινὴν φωνὴν παρεκάλουν δεόμενοι ἅπαντες, νὰ μὴ κάμῃ τέτοιαν καινοτομίαν, μήπως καὶ δὲν θέλει φανῇ ἀρεστὸν εἰς τὸν Ἅγιον· ὁ δὲ ἀκούσας καὶ ἀγριωθεὶς, ἐφοβέρισε μὲ θυμὸν μεγάλον, ὅτι ἂν δὲν ὑπακούσουν εἰς τὸ θέλημά του, καὶ νὰ ἡσυχάσωσι, θέλει τοὺς στείλῃ σιδηροδεσμίους εἰς τὴν Βενετίαν, νὰ τοὺς βίψουν εἰς τὰ καμαρῶτα, ὥστε νὰ μὴν ἰδοῦν πλέον τὸν ἥλιον· ἐγὼ, λέγει, δὲν σκοπῶ νὰ κάμω παρανομίαν, ἀλλὰ νὰ πήξω θυσιαστήριον, πρᾶγμα θεῖον καὶ Θεῷ εὐάρεστον· ἀπλπισμένοι οἱ ἱερεῖς καὶ Ἰοὺς πατρωνάτοι, καὶ κατατρομασμένοι ἀπὸ τὰς ἀπειλὰς, ἐπρόστρεξαν αὐτοί τε, καὶ τῶν ἄλλων ὀρθοδόξων οὐκ ὀλίγοι, εἰς τὴν θείαν ἀντίληψιν· καὶ ἀνοίξαντες τὴν ἱερὰν λάρνακα τοῦ μεγάλου πατρὸς, ἔψαλλον παράκλησιν, χύσαντες θερμα δάκρυα, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὸν κακὸν σκοπὸν τοῦ Ἡγεμόνος. Πρὸς τὸ μεσονύκτιον, ὁποῦ ἔφερνε τὴν δωδεκάτην ἡμέραν, εἰς τὴν ὁποίαν ἔμελλον νὰ ἔμβουν οἱ τεχνῖται νὰ δουλεύσουν, ἰδοὺ γίνονται ἀστραπαὶ, καὶ βρονταὶ, καὶ κεραυνοὶ ἀλλεπάλληλοι· τότε δὴ καὶ ὁ φύλαξ τῆς αὐθεντικῆς Μονετσιόνος, βλέπει ἕνα μοναχὸν, μὲ ἕνα δαυλὸν ἀναμμένον εἰς τὴν χεῖρα πλησιάζοντα εἰς αὐτόν· ὁ φύλαξ, κατὰ τὴν συνήθειαν, τὸν ἐρωτᾷ καὶ ἄπαξ καὶ δὶς, ποῖος εἶσαι σύ; καὶ ποῦ ὑπάγεις; καὶ ἐπειδὴ οὐδεμίαν ἀπόκρισιν ἐλάμβανεν, ἐσήκωσε τὸ πυροβόλον του ὅπλον, εἴτε τουφέκι, διὰ νὰ τὸν ἀποκτείνῃ· τότε ὁ μοναχὸς ἅμα ἀπεκρίθη· ἐγὼ εἶμαι ὁ Σπυρίδων, καὶ ἅμα τοῦτο εἰπὼν ἥρπασεν αὐτὸν ἀπὸ τὴν χεῖρα, καὶ τὸν ἀπεσφενδόνισεν ἔξω εἰς τὴν λεγομένην σπιανάδα τῆς πόλεως Κερκύρας, πλησίον εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἐσταυρωμένου· ἐκεῖ εὑρέθη ὄρθιος εἰς τοὺς πόδας του, καθὼς ἦτο μὲ τὸ ὅπλον του· καὶ παρευθὺς ὕστερα ἀπὸ τοῦτο, ἄναψεν ἡ ἀποθήκη τῆς Μονετσιόνος, καὶ ἡ ταύτης ἔξαψις πάσας ἀνέτρεψε τὰς οἰκοδομὰς, ὁποῦ ἦτο ἐκεῖ μέσα εἰς τὸ Καστέλλι, τὸ τε Παλάτιον τοῦ Ἡγεμόνος, καὶ πάντα τὰ περὶ αὐτό· καὶ ὁ μὲν Ἡγεμὼν εὑρέθη νεκρὸς ἀπὸ δύω δοκάρια, ὁποῦ τοῦ περισφιγγον τὸν τράχηλον, τρόπον τινὰ, ὡσὰν διωρισμένα διὰ νὰ τελειώσουν τὸ τοιοῦτον ἔργον, ὁ δὲ Θεολόγος εὑρέθη ἔξω ἀπὸ τὸ Τειχόκαστρον, μέσα εἰς τὸ χαντάκι ἐκεῖνο, εἰς τὸ ὁποῖον συρρέουσι καὶ στραγγίζουσιν αἱ ἀκαρθασίαι ὅλαι τῶν ἀποπάτων τοῦ ἄστεως, διὰ χειρὸς ἔχων τὴν αἰσχύνην τῆς σαρκός του· ἄξια προοίμια λαβὼν τῆς μισθαποδοσίας τῆς ἀρίστης συμβουλῆς του, καὶ τῆς λαμπρᾶς του πολιτείας· ἀπώλετο δὲ καὶ πολὺς λαὸς ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, ἔκ τε τῆς αὐλῆς τοῦ Ἡγεμόνος, καὶ τῶν ἐκτὸς, ψυχαὶ ὡς ἑννεακόσιοι· συνέβησαν δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν, καὶ ἄλλα δύω φοβερὰ σημεῖα· πρῶτον, Κανδήλαν μεγάλην ἀργυρᾶν εἶχε κρεμάσει ἀφιέρωμα ὁ Ἡγεμὼν ἔμπροσθεν τοῦ ἁγίου λειψάνου, καὶ αὐτὴ τὴν ἰδίαν νύκτα ἔπεσε χαμαὶ, καὶ συνετρίβη τὴν βάσιν, μηδὲ μιᾶς ἄλλης, μηδὲν ὅμοιον παθούσης, ἀπὸ τόσας πολλὰς ὁποῦ ἐκεῖ κρέμανται, καὶ μὲ ἄλον ὁποῦ ἐκρέματο ἀπὸ μίαν ἄλυσιν πολλὰ δυνατήν· φαίνεται καὶ τὴν σήμερον τὸ πάθος τῆς Κανδήλας, ἤγουν τὸ τῆς βάσεως· ἐπειδὴ ἔτσι καθὼς εὑρέθη, πάλιν τὴν ἐμετακρέμασαν, καὶ μέ ει μαρ-

τυροῦσα τὸ συμβὰν μὲ ἀλαλήτους φωνάς· δεύτερον ἐκείνην τὴν ὥραν καὶ τὴν στιγμὴν (καθὼς ὕστερον ἐξετάσαντες ἐβεβαιώθησαν) μία φλογερὰ σαγίτα, ἤγουν ἀστροπελέκι, ἐκτύπησε τὴν εἰκόνα τοῦ Ἡγεμόνος ἐν τῇ Βενετίᾳ, καὶ τὴν κατέκαυσε, χωρὶς νὰ πάθῃ ἄλλοτι τῶν τῆς οἰκίας οὐδὲν κακόν· τὸ ὁποῖον καὶ ἐξήγησαν εὐθὺς διὰ κακὸν οἰωνὸν περὶ τοῦ αὐτοῦ Ἡγεμόνος, οἱ ἐκεῖ ὄντες ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ συγγενεῖς, οἱ λοιποὶ Λατῖνοι λαϊκοὶ καὶ ἐκκλησιαστικοὶ· ἤγουν ὁ πρεβεδοῦρος καλούμενος, ὁ λατινεπίσκοπος καὶ ἄλλοι ἐξουσιασταὶ καὶ ἰδιῶται, ὅσοι ἐκατοίκουν μέσα εἰς τὴν πόλιν Κερκύρας (ἐνταῦθα γὰρ ἔζι καὶ τὸ Παλάτιον τοῦ λατινεπισκόπου, καὶ ἄλλων πλείστων) οἱ λοιποὶ λέγω οὗτοι, ἔδωκαν προσταγὴν νὰ σηκωθῇ ἀπὸ τὸν Ναὸν τοῦ ἁγίου ἡ συναχθεῖσα ἐκεῖσε ὕλη, ὡς προείρηται· καὶ τὰ μὲν ἄλλα ἄλλως ᾠκονόμησαν, τὴν δέ γε πλάκα ὁποῦ ἡτοιμάσθη διὰ τράπεζαν, φέροντες ἀπέθηκαν διὰ τιμὴν, εἰς τὸν λεγόμενον Δόμον, ἤτοι εἰς τὸν Νσὸν τῆς ἰδικῆς των Μητροπόλεως, εἰς τὸ μέγα Ἀλτάρι καλούμενον· ἐκεῖ ὁρᾶται ἀκουμβισμένη χαμηλὰ κατὰ τὸ πλάγιον, μέχρι τῆς σήμερον· ἐπειδὴ δὲ ὁ στρατιώτης, ἤτοι ὁ φύλαξ τῆς Μονετσιόνος, ἡμέρας γενομένης, ὅλως ἐνθουσιῶν ἐβόα φωνῇ μεγάλῃ καὶ ἐκήρυττε λέγωντας, ὁ ἅγιος Σπυρίδων ἔκαμεν αὐτὰ τὰ μεγάλα καὶ φοβερὰ πράγματα, καὶ καταλεπτῶς ἐδιηγεῖτο ὅλην τὴν ὑπόθεσιν, οἱ Λατῖνοι μὴν ὑποφέροντες τὴν αἰσχύνην, μετὰ τρεῖς ἡμέρας εἰς τὴν Ἰταλίαν ἀπέπεμψαν αὐτόν.

Αὐτὴ εἶναι ἡ διήγησις τοῦ φρικτοῦ Τεραστίου τοῦ ἐν τῇ πόλει τῆς Κερκύρας τελεσθέντος, διὰ τοῦ εὐηκόου Προστάτου αὐτῆς, καὶ ὅλης τῆς Καθολικῆς ἐκκλησίας θειοτάτου Σπυρίδωνος· πρέπει τώρα νὰ θεωρήσωμεν καταλεπτῶς καὶ ἐπιμελῶς τὰ περιστατικὰ ἐκεῖνα, ὁποῦ τὸ καταστήνουν ἀναντίρρητον, διὰ νὰ μὴν ἠμποροῦν οἱ ἐχθροὶ τῆς ἀληθείας νὰ φλυαροῦν λέγοντες, ὅτι νὰ ἐστάθη ἕνα συμβεβηκὸς, ὁ ἐμπρησμὸς τῆς ἀποθήκης, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ὁ Ἡγεμὼν καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ἀπώλοντο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Ὅτι ὁ ἐμπρησμὸς τῆς ἀποθήκης ὄντως ἔργον ἐστάθη τοῦ Οὐρανοῦ.

Ὅσον διὰ τοὺς ὀρθοδόξους, ὁποῦ κατοικοῦν εἰς τὴν νῆσον ἐκείνην τῶν Κορυφῶν, καὶ ὁμοίως τῶν πέριξ νήσων, ἤγουν Κεφαλληνίας, Ζακύνθου, ἁγίας Μαύρας καὶ τῶν λοιπῶν, καὶ ἀκόμα, διὰ ὅλους τοὺς Ἠπειρώτας, ὁποῦ γειτονεύουν εἰς τὴν νῆσον ἐκείνην, καμμίαν ἀμφιβολίαν δὲν ἔχομεν, πῶς ὅλοι εἶναι πληροφορημένοι καὶ ἀδιστάκτως καταπεισμένοι ὅτι ἡ καταστροφὴ ἐκείνης τῆς ἀκροπόλεως δὲν ἔγεινε κατὰ συμβεβηκὸς, ἀλλὰ κατὰ θεομηνίαν τοῦ Οὐρανοῦ· τοῦτο ὅλοι ἀμεταθέτως φρονοῦσι, καὶ τοῦτο πρὸς τοὺς ἐπιδημοῦντας ἐκεῖσε ξένους ὀρθοδόξους κηρύττουσι διὰ στόματος, καὶ εἰς τὸν Δόμον αὐτοὺς φέροντες χάριν περιηγήσεως, μυστικωτέρῳ δακτύλῳ, τὴν

κειμένην ἐκεῖσε πλάκα τοῦ Ἀλταρίου, μετὰ χαρᾶς δείχνουσι· λοιπὸν ὅλως ὁ ἐδικός μας ἀγὼν εἶναι, ὄχι μόνον νὰ κοινολογήσωμεν τὸ θαῦμα, εἰς τοὺς ἀπανταχοῦ ἀδελφούς μας χριστιανοὺς, ἀλλὰ καὶ νὰ τὸ ἀποδείξωμεν πῶς εἶναι ὄντως θαῦμα, καὶ θαυμάτων μέγιστον, ὄχι δι' αὐτοὺς τοὺς ὀρθοδόξους, οἱ ὁποῖοι εὐγνωμόνως καὶ ἐν ταπεινώσει ψυχῆς θέλουσι τὸ δεχθῇ καὶ θέλουν δοξάσει τὸν Κύριον, ἀλλὰ διὰ ἐκείνους τοὺς αὐθάδεις ὁποῦ εὔκολα θρασύνονται νὰ ἐναντιώνωνται εἰς τὴν ἀλήθειαν, καὶ τὰς ἐνεργείας τοῦ θείου Πνεύματος· λοιπὸν εἶναι χρεία πρῶτον, νὰ περιγράψωμεν, ὅσον εἶναι δυνατὸν, μὲ τὸν λόγον, τοὺς τόπους ἐκείνους, τί λογῆς εἶναι, ὅθεν καὶ διὰ περισσοτέραν σαφήνιαν τῶν λεγομένων, θέλομεν ἐκδώσει καὶ τὴν ἰχνογραφίαν τῶν αὐτῶν τόπων, καθὼς ἔτι σώζονται εἰς τὴν μνήμην μας, ὁποῦ κατὰ μαθήσεως ἔρωτα ἐκεῖσέ ποτε διελθόντες τοὺς εἴδομεν.

Τὴν πόλιν τῆς νήσου Κερκύρας, οἱ ἐντόπιοι τὴν ὀνομάζουν χώραν· μὲ τὸ ὁποῖον ὄνομα φανερώνουσιν αὐτὴν καθ' ἑαυτὴν τὴν καθολικὴν πόλιν, ξεχωρίζοντές την ἀπὸ τὰ Βαρούσια καὶ Καστέλλια, ὁποῦ παράκεινται ἔξωθεν τριγύρω εἰς αὐτήν· ἡ χώρα, ὡς λέγουσι, τὸ πάλαι ἦτον ἀτείχιστος· τὴν σήμερον εἶναι τειχογυρισμένη μὲ τειχόκαστρον ἰσχυρότατον, καθὼς τὸ βεβαιώνει καὶ ὁ γεωγράφος Μελέτιος· κεῖται πρὸς τὸ βόρειον μέρος, ἄντικρυ τῆς Ἠπείρου, ἤτοι τῆς νῦν καλουμένης Ἀρβανιτίας· εἰς αὐτὴν μέσα κατοικεῖ ὁ πλεῖστος λαὸς καὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Ἰταλῶν, οἱ δὲ λοιποὶ κατοικοῦσιν εἰς τὰ ἐκτὸς Βαρούσια, ὁποῦ εἶναι δύω, Γαρίτσα πρὸς ἀνατολὰς, καὶ Μανδοῦκι πρὸς δυσμὰς· μέσα εἰς τὴν χώραν, εἶναι καὶ ὁ Ναὸς τοῦ Ἁγίου, καὶ ἡ Μητρόπολις τῶν δυτικῶν· ἐκεῖ εἶναι ἡ Σπιανάδα, τὴν ὁποίαν ἀναφέρει ἡ διήγησις· ἐκεῖ καὶ ἡ προειρημένη Ἐκκλησία τοῦ Ἐσταυρωμένου, εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν ὀσπητίων, εἰσερχομένου σου ἀπὸ τὴν Σπιανάδαν, εἰς τὸν κοινὸν δρόμον τῆς Πόλεως, οἰκοδομημένη· ἡ Σπιανάδα ἐκτείνεται κατὰ μῆκος ἐπὶ πολὺ, ἀπὸ ἀνατολῶν εἰς δυσμὰς, τὸ πλάτος της εἶναι καὶ αὐτὸ ἱκανὸν, ἐκτεινόμενον ἀπὸ τὰ ὀσπήτια τῆς χώρας, ἕως εἰς τὸ τειχόκαστρον πρὸς βοράν· εἶναι τόσον ἐπίπεδος καὶ τόσον ὁμαλὴ, ὁποῦ σχεδὸν μιμεῖται μαθηματικὴν ἐπιφάνειαν· εἶναι λοιπὸν, ὡς εἶπον, ἡ χώρα ὅλη τειχογυρισμένη μὲ δυνατώτατον τειχόκαστρον· τούτου τὸ βόρειον μέρος βρέχεται ἀπὸ τὴν θάλασσαν, ὁποῦ μεσολλαβεῖ μεταξὺ τῆς Νήσου καὶ τῆς ἀντικρυ Ἠπείρου· εἰς τὸ μέρος τοῦτο τῆς χώρας, ἤγουν τὸ βόρειον, παράκειται κοντὰ εἰς τὴν χώραν, Νησίδιον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐξέχουσιν εἰς ἱκανὸν ὕψος δύω κορυφαὶ, καὶ λέγουσι τινὲς, ὅτι ἐκ τούτων τῶν δύω Κορυφῶν πασωνομάσθη καὶ ἡ χώρα καὶ ἡ Νῆσος ὅλη Κορυφοί· τοῦτο τὸ νησίδιον δὲν εἶναι ἔρημον, εἶναι μάλιστα Καστέλλι δυνατώτατον καὶ καλὰ κατοικημένον· τοῦτο, ὡς πρὸς πεζοὺς ἐχθροὺς ἔχει ὁλοτρόγυρά του, ὡσὰν ἰσχυρώτατον τειχόκαστρον, τὴν θάλασσαν ἱκανοῦ βάθους· ὡς δὲ πρὸς θαλασσινοὺς εἶναι καὶ αὐτὸ ὁλοτρόγυρα τειχογυρισμένοι μὲ δυνατώτατον καὶ ὑψηλώτατον τειχόκαστρον· ὀνομάζεται κοινῶς Τσιταδέλα, ἤγουν πολίχνιον, ἢ ἀληθέστερον

εἰπεῖν, ἀκρόπολις· ὡτάν ὁποῦ ἐν καιρῷ κινδύνων, αὐτὴ τρόπον τινὰ ἐ-
παγγέλλεται τὸ ἀνάλωτον· διὰ τοῦτο, ἐκεῖ μέσα, εἰς ὑπόγειον τόπον τῶν
ἐκεῖ κορυφῶν, εἶναι ἡ ἀποθήκη ὅλης τῆς αὐθεντικῆς Μονετσιόνος· καὶ ἐν-
τεῦθεν μεταδίδεται εἰς ὅλα τὰ καστέλλια καὶ τοὺς πύργους.

Τῆς ἀποθήκης ταύτης τὴν πόρταν, ἀείποτε ἡμέραν καὶ νύκτα, κατὰ
τὴν εὐρωπαίαν συνήθειαν, φυλλάττει διωρισμένος Σολδάτος, ἤγουν στρα-
τιώτης· ἐκεῖ μέσα εἶναι καὶ τὸ Γενεραλάτον, ἤγουν τὰ παλάτια τοῦ Ἡ-
γεμόνος, καὶ ἄλλων πολλῶν ἀξιωματικῶν· ἀπέχει λοιπὸν τὸ τειχό-
καστρον τῆς χώρας, ἀπὸ τὸ τειχόκαστρον τῆς ἀκροπόλεως ταύτης,
ὡσεὶ λίθου βολήν· κάτω δὲ μεσολλαβεῖ, ὡς εἴρηται, θάλασσα, διὰ τῆς
ὁποίας καὶ χωρίζονται· εἰσέρχονται δὲ εἰς τὴν ἀκρόπολιν, καὶ ἐξέρχονται οἱ
ἄνθρωποι διὰ Γεφύρας ξυλίνης, τὴν ὁποίαν κάτωθεν βαστάζουν στήλαι
κτισταί, πλατεῖαι ὅσον καὶ ἡ Γέφυρα· ἕως εἰς ἕνα μέρος διωρισμένον
τῆς νυκτὸς, εἶναι ἄδεια νὰ εἰσέρχωνται καὶ νὰ ἐξέρχωνται οἱ ἄνθρωποι, ἀπὸ
τὸ ἕνα μέρος εἰς τὸ ἄλλο, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο εἰς τὸ ἄλλο διὰ τὰς
χρείας των. Φθάνωντας ἡ διωρισμένη ὥρα, κλείονται αἱ θύραι, καὶ
ἐκεῖναι τῆς ἀκροπόλεως, καὶ οὗται τῆς χώρας· κλείονται δὲ, κατὰ
τὴν εὐρωπαίαν τάξιν καὶ συνήθειαν, ὥστε ὁποῦ εἰς τὸ ἑξῆς εἶναι ἀ-
δύνατον, ἢ νὰ εἰσέλθῃ, ἢ νὰ ἐξέλθῃ τινάς· τούτων οὕτως ἐχόντων, ἤγουν
καθὼς περιέγράψαμεν τοὺς τόπους, καὶ καθὼς εἰς τὴν ἰχνογραφίαν φαίνον-
ται, ποῖος θέλει εὑρεθῇ τόσον θρασὺς πυρωνιστὴς, ὥστε ὁποῦ νὰ τολμήσῃ
νὰ ὀνομάσῃ συμβεβηκὸς, ἕνα τόσον φοβερὸν ἔργον, τὸ ὁποῖον τόσα ἄλλα
θαύματα περικυκλώνουσι, καὶ τὸ συστήνουσι παντοχόθεν, διὰ ἕνα φρικτὸν
ἔργον τοῦ Οὐρανοῦ;

Ἔστω γὰρ, ἃς δώσωμεν πρὸς ὥραν, ὅτι κατὰ συμβεβηκὸς, καὶ ὄχι ἐκ
θείας ὀργῆς, ἔπεσεν ὁ κεραυνὸς εἰς τὴν Μονετσιὸν, ὁ Σολδάτος πόθεν εὑ-
ρέθη εἰς τὴν Σπιανάδα; πῶς ἄφησε τὴν θέσιν του, καὶ ἔλειψε ἀπὸ τὸ
χρέος του, διὰ τὸ ὁποῖον ἀπόκειται κεφαλικὴ τιμωρία, ὅποιος κἂν μίαν
στιγμήν, ἢ ἕνα πάτημα λείψῃ ἀπὸ τὴν τάξιν του; ἀλλὰ καὶ πῶς ἦτο
δυνατὸν ἄλλως νὰ γένῃ, εἰς ἕνα καιρὸν, ἦτοι μεσονυκτίου ὁποῦ ἦτον δυ-
νατὰ καὶ ἀσφαλέστατα κλεισμέναις ἡ πόρταις καὶ τῶν δύω φρουρίων;
στοχάζομαι τί ἔχει νὰ ἀποκριθῇ ὁ συκοφάντης, ὅτι δηλαδὴ τιναχθεῖσα
ἡ Γῆ, τὸν ἀπέταξεν ἐκεῖ, καθὼς συμβαίνει πολλάκις καὶ εἰς τὰ φουρνέλα,
ὁποῦ ἀκοντίζονται μακρὰν πέτραις μεγάλαις· ἔστω, ἀλλὰ πῶς καὶ ζων-
τανόν; σχεδὸν ἀδύνατον εἶναι, πρῶτον μὲν ἀπὸ τὸν σφοδρότατον ἐκεῖνον
τιναγμὸν τῆς γῆς, να ἠμπορέσῃ νὰ μείνῃ ζωντανός· δεύτερον καὶ τὸ
νὰ ἀποσφενδονισθῇ ἕνα τόσον διάστημα, ὁποῦ δύναται νὰ ἦναι πε-
ρισσότερον ἀπὸ μίλιον, καὶ νὰ βαστᾷ καὶ εἰς τὸν ὦμόν του τὸ ὅπλον του,
πῶς ἤθελε γένῃ ἄνευ θαύματος ἕνα τοιοῦτον ἔργον; εἰς τὸν ἐχθρόν. Ἡ Καν-
δήλα τοῦ Ἡγεμόνος, διατὶ μόνη ἐκείνη νὰ πέσῃ εἰς τὸ ἔδαφος, καὶ
μ' ὅλον ὁποῦ ἐκρέματο ἀπὸ δυνατὴν ἅλυσιν, καθὼς ἡ αὐτὴ οὖσα καὶ τὴν
σήμερον φαίνεται; τοὺς ὀρθοδόξους νομίζω εἰς τοῦτο θέλεις συκοφαντή-

σει, πῶς ἐκεῖνοι νὰ ἔκαμαν ταύτην τὴν ἐπιβουλὴν, τὸν ὄλεθρον μαθόντες
τοῦ Ἡγεμόνος· ἀλλὰ δὲν ἔχει τόπον παντάπασι μία τόσον ψυχρὰ συκο-
φαντία· ἐπειδὴ, πρῶτον εἶδον πεσμένην τὴν κανδήλαν, εἰς τὸν καιρὸν τοῦ
ὄρθρου, καὶ ἡμέρας γενομένης, ἔμαθον καὶ τὸν θάνατον τοῦ Ἡγεμόνος· ἔ-
πειτα καὶ τί κέρδος εἶχον, μὲ τὸ νὰ ῥίψουν κάτω τὴν κανδήλαν, ἐγὼ
δὲν δύναμαι νὰ τὸ καταλάβω· τί ἄλλο τέλος πάντων σοῦ μένει νὰ
συκοφαντήσῃς; Ἡ ἐν Βενετίᾳ πυρπόλησις τῆς εἰκόνος τοῦ Ἡγεμόνος· τάχα
θέλεις τολμήσει νὰ εἰπῇς, ὅτι καὶ τοῦτο κατὰ συμβεβηκὸς ἔγεινεν; ἀλ-
λὰ κατὰ ἀλήθειαν μία τόση αὐθάδεια, καὶ μία τόσον βδελυκτὴ ἀγνωμο-
σύνη, εἰς τόσον ὁλοφάνερα σημεῖα, τίποτε δὲν διαφέρει, ἀπὸ τὸ νὰ τὰ
εἰπῇ καὶ ὅλα ψεύματα καὶ ὅλως ἀνύπαρκτα· ἀλλὰ δὲν εἶναι ὄχι, δὲν
εἶναι ψεύματα· ἐστάθη βεβαιότατα ὁ ἐμπρησμὸς, καὶ τὰ ἑξῆς ἅπαντα, καὶ
βεβαιώνει ταῦτα ἡ κοινὴ φωνὴ τῶν Κερκυραίων, ὁποῦ καὶ τὰ εἶδαν, καὶ
τοὺς φόβους ἐκείνους ἔπαθον. Καὶ ὕστερα ἀπὸ τούτους τὸ βεβαιώνει ἡ ὁ-
μοφωνία τῶν περιξ Νήσων, καὶ τῶν γειτόνων Ἠπειρωτῶν· λοιπὸν, ὄντας
βέβαιον, πῶς ἔγινεν ὁ ἐμπρησμὸς καὶ τὰ ἑξῆς ἅπαντα, ἐξ ἀνάγκης πρέ-
πει νὰ ὁμολογήσωμεν, πῶς καὶ ἔργα ἐστάθησαν αὐτὰ ὅλα τῆς θείας δυ-
νάμεως· ἐπειδὴ τόσον πολλὰ, ἤγουν πρῶτον ὁ ἐμπρησμὸς τῆς ἀποθήκης,
δεύτερον, ἡ μετατόπισις τοῦ στρατιώτου, τρίτον ἡ πτῶσις τῆς Καν-
δήλας, τέταρτον ἡ ἐν τῇ Βενετίᾳ κατάκαυσις τῆς εἰκόνος κατὰ τὴν αὐ-
τὴν ὥραν, πέμπτον ὁ τρόπος ὁποῦ εὑρέθη φονευμένος ὁ Ἡγεμὼν, ἤγουν
ἀπὸ τὰ δύω ἐκεῖνα δακάρια, τὰ ὁποῖα ὡτὰν διωρισμένα σανέδραμον, διὰ
νὰ τοῦ σφίξουν θανασίμως τὸν λαιμὸν, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐξήρχοντο, ὑ-
περήφανες ἐκείναις ἀπειλαῖς· ἕκτον, τὸ ἄτιμον ἐκεῖνο ῥίψιμον τοῦ θεολόγου
ἔξω τοῦ ἄστεως μέσα εἰς τὸν βόρβορον, ἀπὸ ἐκεῖ ὁποῦ ἐκοιμᾶτο καλὰ
σκεπασμένος, κατησφαλισμένος μέσα εἰς τὰ αὐθεντικὰ παλάτια· ὅλα αὐτὰ
λέγω, καὶ ἄλλα ἴσως τούτων πλείονα, τίς θέλει εὑρεθῇ τόσον ἄλογος,
ὥστε ὁποῦ νὰ θέλῃ νὰ διϊσχυρίζεται, πῶς ἐσύντρεξαν καὶ ἔγιναν οὕτω
κατὰ συμβεβηκὸς ἀπὸ ταυτομάτου; ἀδύνατον, ἀδύνατον εἶναι ὅλα ταῦτα
κατὰ συμβεβηκὸς ἀπὸ ταυτομάτου· ἀδύνατον εἶναι ὅλα ταῦτα
ἐκ συμφώνου, ἔτσι ἀπὸ μίαν ἄλογον φορὰν, νὰ γένουν εἰς μίαν καὶ τὴν
αὐτὴν νύκτα· καὶ ἐπειδὴ ὡς προδέδεικται, ἀναπόρρητως ἔγειναν, ἀλλὰ κατὰ
συμβεβηκὸς νὰ ἔγειναν εἶναι ἀδύνατον, ἐξ ἀνάγκης πρέπει νὰ ὁμολογήσῃ
κάθε ἐναντίον στόμα, ὅτι ὅλα ἐστάθησαν ἀποτελέσματα τῆς Παντουργοῦ
δεξιᾶς τοῦ Ὑψίστου, ὡσὰν ὁποῦ ὅλα ἐνεργήθησαν κατὰ τὸ αὐτὸ τοῦ χρόνου,
εἰς διαφόρους κατὰ διαφόρους τρόπους, διὰ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ τέλος, τοῦτ' ἔστι
διὰ νὰ μὴ γένῃ τὸ ἔργον ἐκεῖνο τὸ παρανομώτατον, καθὼς καὶ δὲν ἔγινεν.

Ἀνίσως ὁ Ἡγεμὼν ἤθελεν εὑρεθῇ μόνον ἀποθαμμένος, ἢ ἀπὸ τὸν
σεισμὸν τῆς ἀκροπόλεως, ἢ καὶ ἄνευ τοῦ σεισμοῦ, δὲν ἤθέλαμεν λάβει παρευ-
θὺς μίαν μεγάλην ὑποψίαν, μήπως ὁ θάνατος ἐκεῖνος συνέβη εἰς αὐτὸν ἀπὸ
θεομηνίαν, διατὶ οὔτε τῶν ἱερέων τὰς δεήσεις ἐδέχθη, ἀλλὰ καὶ ἐ-
φοβέρισε νὰ τοὺς στείλῃ εἰς τὰ καμαρῶτα νὰ μὴν ἰδοῦν πλέον τὸν ἥλιον,
οὔτε εἰς τὰς ἀποφάσεις τοῦ Ἁγίου ἐπείσθη, ἀλλὰ μᾶλλον ἐφροτίμησε τοῦ

καπνολόγου του τὴν συμβουλήν, καὶ διὰ τοῦτο ὁ θαυματουργικώτατος Σπυρίδων τοῦ ἔκοψε τὴν ζωήν, διὰ νὰ μὴ φέρῃ εἰς ἔργον τὴν παράνομόν του βουλήν. Νὰ βεβαιώτατα, μὲ κάθε δίκαιον, δι' αὐτὰ ὅλα μεγάλην καὶ δυνατὴν ὑποψίαν θεομηνίας ἤθελε μᾶς δώσῃ μόνος ὁ θάνατός του· ἀλλὰ τώρα ὁποῦ ἔχομεν τόσα μεγάλα σημεῖα, ὁποῦ κάθε ἕνα ἀπὸ αὐτὰ εἶναι ἕνα μέγα θαῦμα, ποῦ μένει πλέον καμμία ἀμφιβολία; πῶς ὁ ἐμπρησμός, καὶ ἐπομένως ὁ θάνατος τοῦ Ἡγεμόνος, ἐστάθη τωόντι ἔργον Θεϊκῆς ὀργῆς; ἐπειδὴ, πῶς δὲν εἶναι θαῦμα, τὸ νὰ πέσῃ ἡ Κανδήλα, χωρὶς καμμίαν αἰτίαν, καὶ μόνη ἐκείνη τοῦ Ἡγεμόνος καὶ ὄχι ἄλλη; πῶς δὲν εἶναι θαῦμα, τὸ νὰ ὑπάγουν δύω ἄψυχα ξύλα ἐκ συμφώνου νὰ πνίξουν τὸν Γενεράλην; πῶς δὲν εἶναι θαῦμα, τὸ νὰ εὑρεθῇ ὁ θεολόγος ἔξω ἀπὸ τὰ παλάτια, ἔξω ἀπὸ τὸ τειχόκαστρον, μέσα εἰς ἐκεῖνον τὸν συγχαμερώτατον βόρβορον; πῶς δὲν εἶναι θαῦμα, τὸ νὰ ὑπάγῃ τὴν αὐτὴν στιγμὴν ἀστροπελέκι νὰ καύσῃ τὴν εἰκόνα του, λέγω τοῦ Ἡγεμόνος, εἰς τὴν Βενετίαν; ναὶ βεβαιότατα ὅλα αὐτὰ θαύματα εἶναι, καὶ ὅλα αὐτὰ κάνουσιν ἀναντίρρητον τὴν θειότητα τοῦ πρώτου θαύματος, ἤγουν τοῦ ἐμπρησμοῦ, ἀλλ' ἐκεῖνο ὁποῦ μοῦ γεμίζει χαρὰν τὴν ψυχὴν, καὶ ὁποῦ μὲ κάνει νὰ φωνάξω μὲ τὸν Θεόσοφον Ζοροβάβελ, καὶ νὰ εἰπῶ «Κύριος ὁ Θεὸς τῆς ἀληθείας» ἡ ἀλήθεια μένει καὶ ἰσχύει εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ζῇ καὶ κρατεῖ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, ἐκεῖνο λέγω, εἰς τὸ ὁποῖον ἐγὼ ἔχω ὅλην τὴν πεποίθησιν, καὶ ἤδη κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς ἀληθείας, σαλπίζω τὰ νικητήρια, εἶναι ἡ τοῦ στρατιώτου μετάθεσις. Ἤξευρε βεβαιότατα ὁ θειότατος Πατὴρ, πῶς δύνανται νὰ νικηθοῦν κατὰ τοῦ θείου τούτου θαύματος γλῶσσαι βλάσφημοι, διὰ τοῦτο πρὸ τῶν ἄλλων πάντων, ἐμετατάπησεν ἔξω εἰς τὴν Σπιανάδα ζωντανὸν τὸν φύλακα, διὰ νὰ τὸν ἔχῃ ἔπειτα κήρυκα περίτρανον καὶ μεγαλοφωνότατον, ὥντε ἤκουσεν, ὥντε εἶδε καὶ ὧν αὐτὸς ἔπαθε· λέγε λοιπὸν ἐσὺ καλὲ στρατιῶτα, ποῖος ἔβαλε τὸ πῦρ εἰς τὴν ἀποθήκην; il San Spiridion ha fatto questo Teribile Caso. Ὁ ἅγιος Σπυρίδων ἔπραξε τοῦτο τὸ φοβερὸν ἔργον· ἔτσι ἡμέρας γενομένης ἐν θουσιῶν ἐφώναζε, λέγωντας, ὅτι ἐγὼ τὸν εἶδα, ὁποῦ ἤρχετο ἐπάνω μου μὲ δαυλὸν ἀναμμένον εἰς τὴν χεῖρα προσθέτωντας καὶ τὰ λοιπὰ, ὁποῦ εἴπαμεν εἰς τὴν Διήγησιν· κοντὰ δὲ εἰς τὸ κήρυγμα τοῦ στρατιώτου, ἐμαρτύρησε καὶ ἕνας ἄρχων Βενετσιάνος, ὅστις ἐκατοίκει εἰς τὴν χώραν· καὶ ἐμαρτύρησε λέγωντας, ὅτι κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ἔλαχε νὰ εὑρεθῇ ἔξω εἰς τὸ δῶμά του καὶ εἶδε τρεῖς φλόγας πυρὸς, ὁποῦ εὐγῆκαν ἀπὸ τὸ Κωδονοστάσιον τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος καὶ ἐκτύπησαν ἴσα μέσα εἰς τὸ καστέλλι, καὶ εὐθὺς ἄναψεν ἡ ἀποθήκη τῆς πυρίτιδος, καὶ ὁ μέγας ἐκεῖνος σεισμὸς ἠκολούθησε· τούτη εἶναι ἡ ἀλήθεια ὁποῦ νικᾷ ὑπὲρ πάντα, καὶ ὁποῦ φράζει κάθε στόμα ἀπόλωτον· καὶ δῆλον ἀκόμα καὶ ἀπὸ τὴν σιωπὴν καὶ συστολὴν τῶν λοιπῶν Λατίνων· ἐπειδὴ ἂν δὲν ἐπείθοντο εἰς τὴν διαλαλιὰν τοῦ στρατιώτου, καὶ νὰ τοὺς κυριεύσῃ ἄκρος φόβος, ἀλλὰ τὸ ἐστοχάζοντο διὰ ἕνα ἁπλῶς συμβεβηκὸς, διατὶ ἐσήκωσαν ἀπὸ τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου τὴν ἐκεῖ συ-

ναχθεῖσαν ὕλην, καὶ δὲν ἠκολούθησαν νὰ τελειώσουν ἕνα τοιοῦτον ἔργον, ὁποῦ αὐτοὶ τὸ εἶχον καὶ τὸ ὠνόμαζον ἁγιώτατον καὶ θειώτατον· μάλιστα τοῦτο ἔπρεπεν ὁ Λατινεπίσκοπος, ὡς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, νὰ τὸ ἐπιμεληθῇ, διὰ νὰ λύσῃ παρὰ πάντων ἔπαινον ἀσύγκριτον· ἀλλ' ὅμως, ὄχι μόνον τοῦτο δὲν ἐτόλμησαν πλέον νὰ κάμουν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐσήκωσαν ἐκεῖθεν τὸ ὀγληγορώτερον· καὶ ὄντως ἡ ἀλήθεια νικᾷ ὑπὲρ πάντα· τόσον καλὰ τὸ ἐκατάλαβαν, πῶς ἦτον ὀργὴ τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, ὥστε ὁποῦ μὴν ὑποφέρωντες νὰ τὸ κηρύττῃ μὲ ὅλην τὴν παῤῥησίαν ὁ καλὸς ἐκεῖνος Σολδάτος, τὸ ὀγληγορώτερον τὸν εὐγάλαν ἀπὸ τὴν Νῆσον, ἀποστείλαντες αὐτὸν εἰς τὴν Ἰταλίαν.

Τὸ ἐκατάλαβαν ἀκόμη, καὶ καλὰ τὸ ἐβεβαιώθησαν καὶ οἱ συγγενεῖς τοῦ Ἡγεμόνος Ἀνδρέου· ἐγνώρισα εἰς τοὺς Κορυφοὺς ἕνα εὐγενικὸν, ἀγαθὸν, καὶ χριστιανικὸν ἄνθρωπον, τοὔνομα Νικολέτον, τοῦ ποίκλην Ροδόσταμον, γέροντα ἤδη τὴν ἡλικίαν· οὗτος μοὶ ἔλεγεν, ὅτι ἀπελθών ποτε εἰς Βενετίαν, ἐπῆγε καὶ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ βιοθανοῦς ἐκείνου Ἡγεμόνος Ἀνδρέου Πιζάνη· εὗρηκε μίαν του ἀδελφὴν, ἐσυνομίλησε μὲ ἐκείνην, ἡ συνομιλία ἔφερεν εἰς τὸ μέσον τὸ ὄνομα τοῦ ἁγίου Στυρίδωνος· καὶ εἶδα, ἔλεγε, παράδοξον πρᾶγμα· ἀντὶ νὰ εἰδῶ, ἔλεγεν, εὐλάβειαν, σέβας, φόβον ἀπὸ αὐτὴν πρὸς τὸν Ἅγιον, εἶδα μάλιστα, ὁποῦ ἐταράχθη, ἐσυγχίσθη ἡ κατάρατος καὶ ὑπερήφανος γυνὴ, ἀπὸ ἄκρον μῖσος καὶ ἀντιπάθειαν, διὰ τὸν ὄλεθρον τοῦ ἀδελφοῦ της Ἀνδρέου, πρὸς τὴν αὐτοῦ ἁγιότητα· ὥστε ὁποῦ, ὄχι μόνον ἐκ τῶν ἀναντιῤῥήτων σημείων, ἀλλὰ καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ἀσπόνδων ἐχθρῶν τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν Πίστεως, οἱ ὁποῖοι ἔπαθον τὴν ἀνείκαστον καὶ ἀθεράπευτον ταύτην αἰσχύνην, πάντῃ πάντως ἀπεδείχθη, καὶ βεβαιότατον ἔγεινεν, ὅτι τοῦ θαυμαστοῦ, καὶ ὑπερθαυμάστου θείου Σπυρίδωνος ἔργον ἐστάθη ἡ καταστροφὴ τῆς ἀκροπόλεως· καὶ ὅποιος θέλει νὰ ἀρνᾶται τὴν φανωτάτην ταύτην ἀλήθειαν, ἐξάπαντος πρέπει νὰ ὁμολογηθῇ ἀπὸ μιᾶς ἀναίσχυντος, διὰ νὰ μὴν εἰπῶ παντάπασιν ἄλογος καὶ ἀναίσθητος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Ὅτι ἡ Θαυματουργία αὐτὴ τοῦ θείου Σπυρίδωνος εἶναι κατὰ ἀλήθειαν ἀδέκαστος Κρίσις τοῦ Οὐρανοῦ, μεταξὺ τῶν δύω Ἐκκλησιῶν, Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς.

Ὅτι μὲν ἡ καταστροφὴ τῆς ἀκροπόλεως, ἔργον ἐστάθη τῆς δεξιᾶς τοῦ Σπυρίδωνος, ἀπεδείχθη ἤδη ἐν τῷ προλαβόντι κεφαλαίῳ μὲ ὅλην τὴν δυνατὴν ἐξέτασιν, καὶ μὲ ὅλους τοὺς τρόπους ἐγνωρίσθη καὶ ὁμολογήθη, διὰ τοιοῦτον ἀκόμα καὶ ἀπὸ τοὺς ἰδίους ἐχθρούς· ἀλλὰ διὰ ποίαν αἰτίαν ἔγινε, καὶ εἴρηται πολλάκις, καὶ πάλιν τὸ λέγομεν· ὅτι, διὰ νὰ μὴ κτίσῃ ὁ ἀλαζὼν Ἡγεμὼν, μέσα εἰς τὸν θεῖον τοῦ Νεὼν, τὸ Ἀλτάρι ὁποῦ ἐμελέτησεν· ἔτσι εἶπε καὶ τὴν πρώτην νύκτα, ἔτσι εἶπε καὶ τὴν δευτέραν, ὅταν κατ' ὄναρ ἐφάνη εἰς αὐτὸν, συμβουλεύων αὐτὸν, ἢ νὰ εἰπῶ καλήτερα

προστάζωντάς τον, νὰ λείψῃ ἀπὸ τὸν σκοπὸν ὁποῦ ἔβαλε, ἤτοι νὰ μὴ βάλῃ εἰς πρᾶξιν τὴν παράνομον ἀπόφασίν του, τοῦτ' ἔστι νὰ μὴ θελήσῃ νὰ κτίσῃ μέσα εἰς τὸν Ναόν του, ἐκεῖ εἰς τὸ ἅγιόν του πλευρὸν, τὸ ἀθέμιτον καὶ θεομίσητον Ἀλτάρι του, διατὶ θέλει τὸ μετανοήσῃ, ὅτε οὐδὲν ὄφελος· ἄφρων Ἡγεμὼν, ἀσύνετε Ἀνδρέα Πιζάνη, τί σὲ ὠφέλησεν ἡ κατὰ τῆς ἀψευδοῦς ἐπτασίας μεγαλοψυχία; διατὶ τόση θρασύτης ἐναντίον τῶν θερμῶς σε παρακαλούντων, διὰ νὰ μὴ κάμῃς μίαν καινοτομίαν μέχρι τότε ἀνήκουστον; διατὶ ἀπειλαὶ καὶ φοβερισμοὶ, ἐναντίον τῶν καλῶν ἱερέων τοῦ θείου Ἰεραρχου, ὁποῦ σὲ ἱκέτευον μὲ ὅλην τὴν ταπείνωσιν; ἄμποτες καὶ νὰ μὴν ἤθελες καταπεισθῆς. εἰς τοὺς ἀνοήτους λύρους τοῦ ἀθεωτάτου καπνολόγου σου· διατὶ, ἀγκαλὰ καὶ κατὰ ἄλλον τρόπον ὁμολογουμένως ἦτουν anima persa, ψυχὴ ἀπωλεσμένη, ὅμως κἂν δὲν ἤθελες στερηθεῖς τόσον παράκαιρα τὸ φῶς τῆς παρούσης ζωῆς· καὶ λοιπὸν ἡ ἀπόφασις τοῦ Ἁγίου ἔλαβε τέλος· ὁ Ἡγεμὼν, καὶ ἡ περὶ αὐτὸν ἀπωλέσθησαν· ἡ τοῦ Ἀλταρίου βουλὴ ἔμεινεν ἀτελείωτος. Τώρα φαίνεταί μοι, πῶς δὲν εἶναι πολλὴ δυσκολία νὰ στοχασθῇ καθ' ἕνας, ὅτι ὁ Ναὸς τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος, ἐπαράστηνε καὶ παραστήνει ὅλον ἕνα, τὴν Ἀνατολικὴν ἐκκλησίαν μὲ ὅλα της τὰ φρονήματα· καὶ πάλιν, ὅτι μὲ τὸ Ἀλτάρι ἐκεῖνο, ἐπαραστήνετο ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία μὲ ὅλα τὰ ἐδικά της φρονήματα, καὶ μὲ τὸν Πάπαν της· βεβαιότατα οὕτως ἔχει, καὶ ἀλλέως δὲν δύναται νὰ ἦνι ἡ τούτων κατάστασις· τὸ Ἀλτάριον εἰσάγει καὶ Πάπαν, καὶ ψευδοσύνοδον Φλωρεντινὴν, ἤγουν καὶ προσθήκην τοῦ ἁγίου Συμβόλου, καὶ ἀζυμοθυσίαν, καὶ μετουσίωσιν ἄνευ ἐντεύξεως, καὶ ὅλας τὰς ἐξῆς καινοτομίας· ὁ Σπυρίδων ὀργίζεται, καὶ ὀργιζόμενος ἀποβάλλει τὸ ἡγούμενον, ἤγουν τὸ Ἀλτάρι, ἄρα σὺν αὐτῷ καὶ δι' αὐτοῦ ἀπέβαλε καὶ Πάπαν καὶ Φλωρεντίαν, καὶ ὅλα τὰ λοιπὰ, ἤγουν ὅλον τὸν κακὸν ὁρμαθὸν τῶν παπικῶν καινοτομιῶν. Καὶ λοιπὸν χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι, χριστιανοὶ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας τέκνα γνησιώτατα, τὸ θαῦμα τοῦτο, δὲν εἶναι ἁπλῶς ἕνα θαῦμα, ἤγουν δὲν εἶναι ἕνα ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ θαύματα, ὁποῦ δείχνουσι τὴν δύναμιν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, ἀγκαλὰ καὶ νὰ κάνῃ καὶ τοῦτο τὸ ἴδιον, ἀλλὰ κατὰ ἀλήθειαν εἶναι μία ἀδέκαστος τοῦ Οὐρανοῦ Κρίσις· Κρίσις μὲ τὴν ὁποίαν ὁ Οὐρανὸς ἄνωθεν ἔδειξε σήμερον, ποία ἀπὸ τὰς δύω Ἐκκλησίας βαστᾶ τὴν θείαν ἀλήθειαν, ἤγουν ποία ἀπὸ τὰς δύω κρατεῖ ἀπαρασάλευτα τὰ θεοπαράδοτα καὶ ἀποστολικὰ δόγματα, καὶ τὰς ἀποστολικὰς καὶ πατρικὰς παραδόσεις, καὶ ποία ἠθέτησε καὶ ἀνέτρεψεν αὐτὰ ὅλα, καὶ μὲ τὰς κακάς της καινοτομίας ἔχεινεν ἀφορμὴ, ἡ μία Ἐκκλησία νὰ σχισθῇ εἰς δύω ἐναντίας καὶ πολεμίας ἀναμεταξύτων· καὶ ταύτην τὴν ψυχοφθόρον καὶ κακίστην διαίρεσιν τῶν δύω Ἐκκλησιῶν, δηλαδὴ τῆς Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς, σχεδὸν δὲν εἶναι τινὰς ὁποῦ νὰ μὴ τὴν ἠξεύρῃ· οἱ πλέον ἀμαθεῖς χριστιανοί μας, ἂν καὶ δὲν ἠξεύρουν διαφορὰς ῥητῶς τὴν δεῖνα καὶ τὴν δεῖνα, ἠξεύρουσιν ὅμως καὶ διὰ βέβαιον τὸ ἔχουσι, πῶς οἱ Φράγγοι δὲν πιστεύουσι, καθὼς πιστεύομεν ἡμεῖς· καὶ πάλιν ἐκ τοῦ ἐναντίου οἱ Φράγγοι, καὶ γραμματισμένοι καὶ ἀγράμματοι, σχισματικοὺς ὀνομάζουσιν ἡμᾶς τοὺς ἀνατολικούς. Λοιπὸν ἔκρινε σήμερον ὁ Οὐρανὸς ἀπὸ τὰ ὕψηλά, ποῖοι εἶναι κατὰ ἀλήθειαν καὶ σχισματικοὶ, καὶ κακόδοξοι αἱρετικοὶ, καὶ ἄξιοι τοῦ αἰωνίου πυρός· οἱ φιλονικίαι ὅλαι, ὁποῦ εἶχον λάβει τὴν πρώτην τους ἀρχὴν, ἀκόμα ἀπὸ τὰς ἡμέρας τοῦ ἁγιωτάτου Φωτίου καὶ εἰς διάστημα χιλιετήσιον, καὶ ἔτι περισσότερον, πάντοτε ἐγίνοντο μὲ τὴν ἄκραν θερμότητα, καὶ ἀπὸ τὰ δύω μέρη, ὄχι μόνον διὰ ζώσης φωνῆς, ἀλλὰ καὶ διὰ συχνῶν συγγραμμάτων, αἱ φιλονικίαι ὅλαι, λέγω, σήμερον ἔλαβον τέλος· σήμερον ὁ Οὐρανὸς ἄνωθεν, διὰ τῆς δεξιᾶς τοῦ ἄνωθεν καὶ ἐξάρχης μεγάλου προστάτου τῆς ὀρθοξίας Θείου Σπυρίδωνος, ὁλοφάνερα καὶ καθαρώτατα ἀπεφάσισε, πῶς ἡ Ἀνατολικὴ ἐκκλησία, εἶναι ὀρθόδοξος, εὐσεβεστάτη, ἀποστολικὴ, καὶ ἁγία· ἡ δὲ Δυτικὴ ἐκ τοῦ ἐναντίου εἶναι κακόδοξος, αἱρετικὴ, δυσεβεστάτη, παπιστικὴ καὶ ἀκάθαρτος· ἐπειδὴ, ἂν δὲν ἦτον τοιαύτη, διατὶ ὁ Σπυρίδων διώχνει ἔξω ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν του τὸ Ἀλτάριόν της, ὄχι μὲ κἀνένα ἄλλον μετριώτερον τρόπον, ἀλλὰ μὲ τὸν πλέον φοβερώτερον, μὲ ἕνα τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον ἐφανέρωσε, πόσην μῖσος, πόσην ἀποστροφὴν καὶ ὀργὴν ἔχει εἰς ἐκείνην τὴν ἐκκλησίαν τὸν πονηρευομένων, δίδωντας εἰς ὅλεθρον καὶ ἀφανισμὸν, ὡς δυσεβεῖς καὶ ἀλιτζόνας, ὅλους ἐκείνους ὁποῦ μὲ αὐθάδειαν ἐφέροντο ἐναντίον εἰς τὴν αὐτοῦ Ἁγιότητα; ἂν δὲν ἦτον τοιαύτη, διατὶ τὸν συμβουλεύσαντα καὶ ἐγκαρδιώσαντα τὸν Ἡγεμόνα, καπνολόγον, ὄχι μόνον ἐθανάτωτε, ἀλλὰ καὶ μέσα εἰς τὸν συγχυμερώτατον βόρβορον, ἔκαμε νὰ εὑρεθῇ, καθὼς ἔλαχε, κυλιόμενος ἀτιμέτατα.

Ἔπαυσαν, ἔπαυσαν λέγω αἱ ἄτεροι λογομαχίαι καὶ λογοτριβαὶ· ὅτι ναὶ σήμερον κατὰ ἀλήθειαν ὁ οὐρανὸς ἐβεβαίωτε, καὶ ἀναντίῤῥητα ἔδειξεν, ὡς ἀληθέστατα, ὡς γραφικώτατα, ὅλα ἐκεῖνα ὁποῦ πρῶτος ὁ Ἱερὸς Φώτιος ἔγραψε κατὰ Λατίνων· σήμερον ὁ Οὐρανὸς μὲ τὴν ἀδέκαστον κρίσιν του, ἐπήνεσε καὶ ἀπεφάσισεν, ὅτι καλῶς καὶ ὀρθῶς καὶ κανονικῶς ἔπραξεν ἔπειτα ὁ ἱερὸς Σέργιος, ὁποῦ ἐξήλειψεν ἀπὸ τὰ δίπτυχα τοῦ Πάπα τὸ μνημόσυνον· σήμερον ὁ Οὐρανὸς ἄνωθεν, ἐπεκύρωσε καὶ ἐπεσφράγισε, τοὺς λογικοὺς ἀγῶνας καὶ τὰ παλαίσματα, καὶ ἔλην ἐκείνην τὴν ἡγιωϊκωτάτην καὶ ξενήκουστον ἔντασιν, τοῦ ἱεροῦ Μάρκου τῆς Ἐφέσου, καὶ ἐκ τοῦ ἐναντίου, ἀνέτρεψεν, κατήργησε καὶ ἐματαίωσε, τὰ κατὰ τῆς εὐαγγελικῆς ἀληθείας, τῆς Φλωρεντίας σαπρομηχανήματα· μὲ ἕνα λόγον. σήμερον ἐκ δευτέρου ὁ Θεὸς τῶν θαυμασίων, διεχώρισεν ἀνὰ μέσον τοῦ φωτὸς, καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σκότους· ἀνὰ μέσον τοῦ φωτὸς τῆς ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σκότους τῆς δυτικῆς ὀχλαγωγίας· ἀνὰ μέσον δηλαδὴ τῆς φωτεινοτάτης ἀληθείας τῶν οὐρανίων δογμάτων, τὰ ὁποῖα, καθὼς παρέλαβεν, οὕτω φυλάττει ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία, καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σκοτεινοτάτου ψεύδους τῶν σατανικῶν φρονημάτων, τὰ ὁποῖα ἐφεῦρε καὶ κρατεῖ ἡ Δυτικὴ ἐκκλησία· χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι, ὅσοι κατοικεῖται εἰς τὸν τετραπέρατον Κόσμον, ἀκούσατε, μάθετε, ὅτι μεθ' ἡμῶν τῶν ταπεινῶν ἡ νίκη· ὅτι συνετρίβη τὸ κέρας τῶν δυναστῶν· ἔπεσεν ἡ ὕβρις τῶν ὑπερη-

φάνων καὶ ἀγερώχων· οὗτοι ἐν ἅρμασι καὶ οὗτοι ἐν ἵπποις, ἡμεῖς δὲ ἐν ὀνόματι Κυρίου· εἶτα τί; αὐτοὶ συνεποδίσθησαν καὶ ἔπεσον, ἡμεῖς δὲ ἀνέστημεν καὶ ἀνορθώθημεν· καὶ κατὰ ἀλήθειαν, σήμερον εἶδον ἐν τῇ Κερκύρᾳ οἱ ὀρθόδοξοι, ὡς ὁ πάλαι Ἰσδραὴλ, ὑποβρυχίους καὶ καταχαωμένους τοὺς ἐχθροὺς τοῦ Θεοῦ καὶ ἐδικούς των. Λοιπόν; ἂς λάβωμεν καὶ ἡμεῖς σήμερον τὴν ᾠδὴν τοῦ Μωϋσέως εἰς τὸ στόμα μας, καὶ ἂς βοήσωμεν καὶ ἡμεῖς χαρμονίκως καὶ πανηγυρικῶς, ᾄδοντες καὶ λέγοντες «Ἄσωμεν τῷ Κυρίῳ, ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται.» Ἡ δεξιά σου χεὶρ Κύριε, δεδόξασται ἐν ἰσχύϊ· ἡ δεξιά σου χεὶρ Κύριε, ἔθραυσεν ἐχθρούς, καὶ τῷ πλήθει τῆς δόξης σου, συνέτριψας τοὺς ὑπεναντίους· ἀπέστειλας τὴν ὀργήν σου, κατέφαγεν αὐτοὺς ὡσεὶ καλάμην· ἐξέτεινας τὴν δεξιάν σου, κατέπιεν αὐτοὺς γῆ· θαυμαστὸς εἶ Κύριε, ἐνδόξως ποιῶν τέρατα· τίς ὅμοιός σοι ἐν θεοῖς Κύριε; τίς ὅμοιός σοι ἐν ἰσχύϊ; ἐγὼ δὲ καὶ μὲ τὴν μεγαλοφωνότατον προφήτην εὐκαίρως φωνάζω σήμερον πρὸς τὴν σύμπασαν Ἐκκλησίαν τῶν ὀρθοδόξων· φωτίζου, φωτίζου ἡ νέα Ἱερουσαλὴμ, ἡ Ἐκλεκτὴ νύμφη τοῦ Χριστοῦ, ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία· ἡ γὰρ δόξα Κυρίου ἐπὶ σὲ ἀνέτειλεν· εὐφραίνου καὶ κατατέρπου, ὅτι ἀφεῖλε Κύριος τὰ ἀδικήματά σου, καὶ τὸ παρὰ τῶν ἐχθρῶν σου μακροχρόνιον ὄνειδος.

Ἔθνη Λατίνων, ἀγέρωχα καὶ πεισματικά· ἔθνη ὑπερήφανα καὶ ὑβριστικά, ἔθνη τῆς παπικῆς λατρείας θεραπευταί, σεῖς ὁποῦ ὑπερκαυχᾶσθε εἰς τὰς βασιλείας καὶ δυναστείας τῆς γῆς, καὶ μὲ ἀνυπόφερτον καταφρόνησιν ὀνειδίζετε ἡμῖν τὴν δουλείαν, ἐσεῖς ὁποῦ καὶ εἰς τὸν πλοῦτον τῆς ἔξω σοφίας ἐπαίρεσθε τόσον πολλὰ, Λατῖνοι, ἐχθροὶ ἄσπονδοι τῆς Ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, γνῶτε καὶ ἡττᾶσθε· γνωρίσατε σήμερον καὶ καταλάβετε, ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ Θεὸς, μεθ' ἡμῶν ἡ ἀλήθεια ὁ Χριστὸς, μεθ' ἡμῶν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας· μεθ' ἡμῶν, λέγω, τῶν ταπεινῶν, τῶν ἐξουθενισμένων, τῶν ἀεὶποτε μυριοτρόπως ἀπὸ σᾶς πολεμουμένων καὶ ἐπιβουλευομένων. Γνῶτε τοῦτο σήμερον καὶ στανικῶς σας, γνῶτε, καὶ ταπεινωθῆτε ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ Θεοῦ· ἐδῶ δὲν εἶναι πλέον λόγια ὁποῦ νὰ κομπάζετε, πῶς δύνασθαι νὰ ἀποκρίνεσθε εἰς τὸ ἕνα ἑκατὸν, καθὼς τὸ ἐκαυχήθητε εἰς τὴν ψευδοσύνοδον τῆς Φλωρεντίας· δὲν εἶναι πλεκτάναι σοφιστικαί· δὲν εἶναι συλλογισμοὶ Ἀριστοτελικοί· εἶναι ἔργα θείας χειρός· εἶναι ἔργα ὁποῦ κἀμμία σοφιστικὴ τέχνη, δὲν δύναται νὰ τὰ διαστρέψῃ· καὶ λοιπὸν, τί μέλετε; τί διανοεῖσθε; τί στέκεσθε ἀκόμη εἰς ἐκεῖνα τὰ θεομισῆ φρονήματα, διὰ τὰ ὁποῖα φανερὰ καὶ ἀντιῤῥήτως ὁ Σπυρίδων, μακρὰν σᾶς ἀπεδίωξεν ἀπὸ τὸν ἅγιον Ναόν του, ταὐτὸν εἰπεῖν, μακρὰν ἀπὸ τὴν καθολικὴν Ἐκκλησίαν, μακρὰν ἀπὸ τὸν Χριστὸν, μακρὰν ἀπὸ τὸ πανάγιόν του πνεῦμα. Ἐπιστρέψατε, ἐπιστρέψατε υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων· ἐπιστρέψατε εἰς τὴν θεοπαράδοτον θρησκείαν· μὴ αἰσχυνθῆτε νὰ ὁμολογήσετε ὀψέποτε τὴν σατανικήν σας πλάνην, καὶ νὰ δεχθῆτε τὸ ὀρθόδοξον δόγμα τῆς τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐκπορεύσεως· ἐκβάλετε τὴν μιαρωτάτην προσθήκην ἀπὸ τὸ ἅγιον Σύμβολον τῆς Πίστεως· ἀπορρίψατε τὰ ἰουδαϊκὰ ἄζυ-

μα ἀπὸ τὴν ἀναίμακτον Θυσίαν· καταδεχθῆτε νὰ βαπτίζεσθε εἰς τρεῖς καταδύσεις, διὰ νὰ μὴ μένητε ἀβάπτιστοι μὲ μόνον τὸ σατανικὸν ῥάντισμα· μὴ θέλετε νὰ ἀρκῆσθε εἰς μόνα τὰ κυριακὰ λόγια, εἰς τὴν μετουσίωσιν τῶν μυστηρίων, διὰ νὰ μὴ γίνεσθε ἀρτολάτραι, χωρὶς τὴν ἐπίκλησιν τοῦ θείου Πνεύματος· μὴν ἀποστερῆτε ἀδικώτατα καὶ ἀπανθρωπότατα τοὺς λαϊκοὺς χριστιανοὺς ἀπὸ τὸ ποτήριον τῆς ζωῆς, ἀντινομοθετοῦντες τῷ δεσπότῃ Χριστῷ, ἀποσιωπήσατε τὸν μῦθον τοῦ καθαρτηρίου πυρός· μὴ καταχαρίζηται εἰς τὴν μητέρα τοῦ Θεοῦ, ἐκεῖνο ὁποῦ δὲν τῆς προξενεῖ ἔπαινον, καὶ εἰς τὴν Γραφὴν εἶναι ἐναντιώτατον, ἤγουν τὸ ἀπὸ συλλήψεως ἀμέτοχον τοῦ προγονικοῦ μυάσματος· ἂς ταπεινωθῇ καὶ ὁ ἰσόθεος Πάπας, καὶ ἂς ὁμολογήσῃ εὐγνωμόνως, πῶς εἶναι Ἐπίσκοπος τῆς Ῥώμης, ἀλλ' ὄχι ποτὲ καὶ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας κεφαλή. Τῶν οἰκουμενικῶν συνόδων, ὄχι κριτὴς καὶ ὑπὲρ, ἀλλὰ καὶ ὑπεύθυνος καὶ ὑποκείμενος. Ταύτην τὴν καλλίστην καὶ θαρεστωτάτην μετάνοιαν νὰ κάμεται, σᾶς κράζει καὶ σᾶς παρακινεῖ, τοῦτο τὸ ὑπερφυὲς καὶ ἐξαίσιον ἔργον τοῦ ἱεράρχου Σπυρίδωνος· τοῦτο ἀποφασίζει ψεύστας καὶ ἀπατεῶνας, ὅλους ἐκείνους ὁποῦ δοξάζετε ὡς ἁγίους καὶ ὑπεραγίους, μὲ τὸ νὰ ἔγραψαν πικρότατα ἐναντίον τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἢ νὰ εἰπῶ καλλίτερα ἐναντίον τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ὅ,τι λογῆς μάλιστα ἀνάμεσα εἰς ὅλους τοὺς ἄλλους, οἱ πλέον πικρότεροι ἐστάθησαν, ὁ συκοφάντης Βοναβεντούρας καὶ ὁ σοφιστὴς Θωμᾶς· ἀπὸ τοὺς ὁποίους σεῖς ψευδονομάζεται τὸν ἕνα Σεραφικὸν, καὶ τὸν ἄλλον ἀγγελικόν· λοιπὸν σήμερον θέλετε τοὺς γνωρίσει, πῶς εἶναι μάλιστα σατανικοὶ, διαβολικοὶ, ψεῦσται καὶ ἀπατεῶνες, ἐχθροὶ τῆς ἀληθείας, προστάται τοῦ ψεύδους, καὶ ἀπὸ ὅλας τὰς ἁγίας καὶ οἰκουμενικὰς συνόδους ἀναθεματισμένοι, καὶ ὕλη τοῦ αἰωνίου πυρός. Καὶ ἀληθινὰ χριστιανοὶ, δὲν ἦτον ἀκόλουθον τοῦτο νὰ γένῃ; ἤγουν δὲν ἔπρεπε νὰ αἰσθανθοῦν οἱ Λατῖνοι; δὲν ἔπρεπε νὰ ἐξυπνήσουν; δὲν ἔπρεπε νὰ συλλάβουν ἕνα φόβον σωτήριον, βλέποντες καὶ ἀκούοντες τὴν πραγματικὴν ταύτην ἀπόφασιν τοῦ Οὐρανοῦ, στοχαζόμενοι, πῶς καθὼς τώρα εὑρίσκονται εἶναι ἀπόβλητοι, ἀποδεδοκιμασμένοι, καὶ ἀλλότριοι τοῦ Θεοῦ, καὶ τῶν ἁγίων; ναὶ βεβαιότατα, κατὰ πᾶσαν ἀνάγκην οὕτως ἔπρεπεν νὰ κάμουν· μὰ ἀλλοίμονον· αὐτοὶ μάλιστα ἐφάνηκαν ἀναίσθητοι εἰς τὴν Οὐράνιον ἐκείνην βροντήν· αὐτοὶ ἠθέλησαν καλλήτερα νὰ μιμηθοῦν τὴν σκληρότητα τοῦ θεηλάτου Φαραὼ· ἠθέλησαν προτιμότερον νὰ φανοῦν ὀπαδοὶ τῶν ἀπειθῶν καὶ σκληροτραχήλων Γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οἱ ὁποῖοι βλέποντες τὰναντίῤῥητα θαύματα τοῦ Ἰησοῦ, ὄχι μόνον δὲν ἐπίστευον εἰς αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ μὲ κάθε τρόπον ἐσπούδαζον νὰ τὰ συκοφαντήσουν ὡς πλάσματα· καὶ ἀφίνω νὰ λέγω τοὺς μακρὰν, ὁποῦ ἢ δὲν ἤκουσαν ὁλότελα ἕνα τοιοῦτον τεράστιον, ἢ τὸ ἤκουσαν, ἀλλ' ὄχι καὶ μὲ ὅλα ἐκεῖνα τὰ περιστατικὰ, τὰ ὁποῖα καὶ φοβερὸν τὸ παραστήνουσι, καὶ ἄξιον διὰ νὰ κάμῃ τοιαύτην ἐνέργειαν· λέγω διὰ ἐκείνους ὁποῦ εὑρέθησαν μέσα εἰς ἐκείνους τοὺς ἀνεικούστους φόβους, ὁποῦ καὶ μὲ τοὺς ὀφθαλμούς των εἶδον τὰ φρικτὰ ἐκεῖνα καὶ ἐξαίσια πράγματα, καὶ μὲ τὰ ὦτά του ἤκουον

τοῦ καλοῦ στρατιώτου τὸ κήρυγμα, καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι μετέθεσαν τὴν ὕλην, διὰ νὰ μὴ πάθωσι καὶ αὐτοὶ τὰ ὅμοια, ἢ καὶ χείρονα, διὰ τοὺς τοιούτους κυρίως λέγω, καὶ τούτους τελανίζω, ὁποῦ ἠθέλησαν προτιμότερον νὰ τὸ περάσουν διὰ ἕνα ψηλὸν συμβεβηκὸς, παρὰ νὰ στοχασθοῦν, πῶς ἦτον, καθὼς καὶ τῇ ἀληθείᾳ ἦτο, μία ἀκαταφρόντητος ἀπόφασις τοῦ Οὐρανοῦ, ὅτι οἱ Λατῖνοι εἶναι ἀπόβλητοι; τούτους, τούτους ἐγὼ κλαίω, τούτους τελανίζω, τούτους καὶ ὁ προφήτης Ἡσαΐας σημειώνει ὡς πάντῃ ἀναισθήτους, λέγων «Ἔδωκεν αὐτοῖς ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ ὦτα τοῦ μὴ ἀκούειν, ὅπως μὴ ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῶν, καὶ τοῖς ὠσὶν αὐτῶν ἀκούσωσι, καὶ συνῶσι, καὶ ἐπιστραφῶσι, καὶ ἰάσομαι αὐτούς.» ἰδοὺ μὲ ποίους ὡμοίασαν, οἱ ἀκόλουθοι τῆς Δυτικῆς ἐκκλησίας, καὶ μὲ ποίους εἶναι ὅμοιοι· ὄχι τάχα, πῶς ὁ μόνος φιλάνθρωπος Κύριος, ὁ πάντας ἀνθρώπους θέλων σωθῆναι, δὲν θέλει τῶν τοιούτων τὴν σωτηρίαν, ἀλλὰ θέλει νὰ φανερώσῃ μὲ αὐτὰ, πῶς ἔπεσαν εἰς τὸ κακὸν, πῶς ἐπωρώθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία, πῶς ἡ ἐπάρατος αὐτῶν οἴησις καὶ δοκοφροσύνη, ἀποδιώκει κάθε ἀγαθὸν λογισμόν· δὲν δίδει κἀμμίαν εἰς τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ· καὶ διὰ τοῦτο οὔτε νὰ αἰσθανθῶσι δύνανται, οὔτε νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν ἀλήθειαν, καὶ νὰ εὕρωσι σωτηρίαν αἰώνιον· λοιπὸν, τί ἀκολουθεῖ; τοῦτο βεβαιότατα ἀκολουθεῖ· ὅτι ὕστερα ἀπὸ τὴν κρίσιν τοῦ Οὐρανοῦ, οὔτε φιλονεικίας ἔχουσι πλέον τόπον, οὔτε ἀμφιβολία κἀμμία ἠμπορεῖ νὰ μένῃ πλέον περὶ τῶν Λατίνων· ὁμολογουμένως, ἀναμφιβόλως, ἀναντιῤῥήτως οἱ Λατῖνοι εἶναι ἀδόκιμοι, ἀπόβλητοι, ἐχθροὶ καὶ ἀλλότριοι τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν Ἁγίων αὐτοῦ, τὴν ἐλάττονα τοῦ συλογισμοῦ ἀποδεικνύει ὁ δαυλὸς ὁ ἀναμμένος τοῦ Σπυρίδωνος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Ἐπίλογος, τὰ αἴνεσιν ἔχων πρὸς τοὺς Ὁμογενεῖς.

Τὸ θαῦμα λοιπὸν ἐκεῖνο τοῦ θείου Σπυρίδωνος, ἐστάθη μία πραγματικὴ Κρίσις τοῦ οὐρανοῦ, μὲ τὴν ὁποίαν καὶ αἰσθητῶς καὶ νοητῶς ἀπέβαλε καὶ ἀπέκοψεν, ὡς σεσαπημένην καὶ βρωμερὰν ἀπὸ τὸν μιαρὸν παπισμὸν, τὴν Δυτικὴν ἐκλλησίαν ἀπὸ τὴν πνευματικὴν ὁλομέλειαν τῆς μιᾶς, ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας· ἀπεδείχθη τοῦτο λαμπρότατα, ἀγκαλὰ καὶ νὰ μὴν αἰσθάνωνται οἱ δείλαιοι, ἀλλὰ μένουσιν ἴσα μὲ τὸν ἑωσφόρον, ἀμετανόητοι καὶ ἀδιόρθωτοι· πρᾶγμα κατὰ ἀλήθειαν ὄντως ἀξιοθρήνητον· ἡ παντοδύναμος χάρις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ νὰ τοὺς φέρῃ εἰς αἴσθησιν· καιρὸς δὲ εἶναι τώρα νὰ στρέψω τὸν λόγο, εἰς ὑμᾶς τοὺς ἀδελφούς μου· καὶ μάλιστα εἰς σᾶς τοὺς ἀδελφούς μου ὀρθοδόξους, οἱ ὁποῖοι εὑρίσκεσθε διεσπαρμένοι εἰς διαφόρους πόλεις καὶ τόπους τῆς Εὐρώπης· τῆς Εὐρώπης αὐτῆς εἰς τὴν ὁποίαν μάλιστα τὴν σήμερον πλημμυρεῖ ἡ ἀθεοτάτη ἀδιαφορία τῶν θεοστυγῶν θεϊστῶν· σεις λοιπὸν, ἀγαπητοὶ, ἀφ' οὗ μὲ τὰ θαυ-

μάσια καὶ ἐξαίσια ἔργα τοῦ θείου Σπυρίδωνος εὐκόλως καταισχύνηται τοὺς ἀναισχύντους παπιστὰς, αὐτὰ τὰ ἴδια ὡς φανερὰ, ὡς ὁμολογούμενα, ὡς ἀκαταμάχητα ὅπλα, σᾶς συμβουλεύω, ἀδελφοὶ, νὰ κρατῆτε καὶ ἐναντίον τῶν ἀθέων θεϊστῶν, διὰ νὰ μὴ δίδεται προσοχὴν εἰς ἐκείνας τὰς ἀπωλεσμένας ψυχὰς, ἀλλὰ μὲ ὅλας σας τὰς δυνάμεις νὰ βαστᾶτε τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ· τὴν πίστιν ἐκείνην λέγω, ὁποῦ ἐνίκησε τὸν Κόσμον, ὁποῦ ἡμέρωσε τοὺς λέοντας, ὁποῦ ἔκαμε τοὺς λύκους ἄρνας, ὁποῦ ἔβαλεν ὑποκάτω εἰς τὸν ἐδικόν της ζυγὸν τοὺς αὐχένας τῶν Αὐτοκρατόρων· τὴν πίστιν ἐκείνην, ὁποῦ ἐξώρισεν ἀπὸ τὴν οἰκουμένην τὴν εἰδωλολατρίαν, ὁποῦ ἐμώρανε τὴν σοφίαν τοῦ Κόσμου, ὅπου ἀνέδειξεν ὡς ἰχθῦας ἀφώνους τοὺς πολυῤῥόγγους ῥήτορας· ὁποῦ ἐφύτευσεν εἰς τὸν Κόσμον τὴν γνῶσιν τῆς μιᾶς τρισυποστάτου Θεότητος· τὴν πίστιν ἐκείνην ὁποῦ ἐδίδαξε τοὺς ἀνθρώπους τὴν πρὸς ἀλλήλους τελείαν Ἀγάπην, τὴν ἀληθινὴν ἀρετὴν, ἤγουν τὴν ἀληθινὴν σωφροσύνην, τὴν κατὰ Χριστὸν ταπείνωσιν, τὴν ἀκριβεστάτην δικαιοσύνην, τὴν ἐλπίδα τῆς αἰωνίου ζωῆς· ὦ πίστις θειοτάτη! ὦ πίστις ἁγιωτάτη! ὦ πίστις ὑπὲρ τὸν ἥλιον λάμπουσα! πῶς ἔτσι εἰς τὴν σταθερὰν μεσημβρίαν σου, ἐσκοτίσθηκαν καὶ σκοτίζονται οἱ παράφρονες θεϊσταὶ, κατὰ τὴν κατάραν τοῦ προφήτου Ὠσηέ; Πῶς δὲν εἶναι δακρύων ἄξιοι, ἐκεῖνοι ὁποῦ ἀθετοῦσι τὴν θειότητά σου; ποῖος νοῦς δύναται νὰ νοήσῃ, ἢ ποῖα γλῶσσα ἠμπορεῖ νὰ παραστήσῃ μὲ λόγον, τὴν φοβερὰν καταδίκην τούτων τῶν ἀντιχρίστων (ὅτι καὶ ὄντως ἀντίχριστοι), ὁποῦ γυμνῇ τῇ κεφαλῇ, καθὼς λέγει ἡ παροιμία, ἀντιφέρονται εἰς τὰ ἔργα καὶ τοὺς κόπους, καὶ τὰ τέλη τῆς ἐνσάρκου Οἰκονομίας τοῦ Χριστοῦ; βεβαιότατα, ὅσοι εἶναι οἱ στέφανοι, αἱ ἀντιμισθίαι καὶ τὰ γέρα τῶν θεοσόφων καὶ θεοκηρύκων Ἀποστόλων, ἄλλαι τόσαι θέλει εἶναι αἱ ποιναὶ καὶ βάσανοι τῶν χριστομάχων τούτων καὶ θεοσκοτίστων θεϊστῶν· φεύγετε, ἀδελφοὶ, ἀπὸ τούτους ὡς ἀπὸ πυρὸς· φεύγετε τὰς ψυχοβλαβεῖς συναναστροφάς των· φεύγετε τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἀντιθέων βιβλίων τους· υἱὲ, πίνε ὕδατα ἀπὸ σῶν ἀγγείων· ἔτσι σοῦ παραγγέλει τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον· (τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ ὁποῖον καὶ αὐτὸ οἱ θεήλατοι θεϊσταὶ συνεμβάλλουσιν ἀντάμα μὲ τὸν οὗ ἐστι πνεῦμα Ἰησοῦν Χριστόν·) πίνε· λέγει, ὕδατα ἀπὸ σῶν ἀγγείων· ἤγουν ἀπὸ τὰ στόματα διδάσκου τῆς ἁγίας σου Ἐκκλησίας· ἀπὸ τοὺς ἱεροὺς Ἀποστόλους· ἀπὸ τοὺς θεοφόρους Πατέρας· ἀπὸ τὰς ἁγίας Συνόδους· καὶ πρὸ πάντων, ἀπὸ τὰς ἁγίας Γραφάς· μὴ προτιμήσῃς τοὺς παραλογισμοὺς τοῦ Βολταὶρ, ἀπὸ τὴν θεοσοφίαν τοῦ Παύλου· μὴν ἀκούσῃς τοὺς ἀθέους, ἀλλὰ τὸν Χρυσόστομον ἄκουε, τὸν Βασίλειον, τὸν Ἀθανάσιον, τὸν Γρηγόριον· μὴ δώσῃς προσοχὴν εἰς τὰ πειράματα τῶν νῦν φιλοσόφων, ἀλλὰ μάλιστα εἰς τὰ πράγματα τοῦ θείου Σπυρδωνος· στήλωσαι τὸν νοῦν σου, ὁποῦ εἶναι πάντῃ ἄσφαλτα· εἰς τὴν παρατήρησιν τῆς παραδόξου ἐκλείψεως τοῦ Ἡλίου, τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ὁ ὑψίνους μέγας Διονύσιος, καὶ εὗρεν ἐκεῖθεν τὴν σωτηρίαν του· εἰς τὴν ὑπὲρ τῶν χριστιανῶν ἀπολογίαν, ὁποῦ ἔγραψεν Ἰουστῖνος ὁ φιλόσοφος καὶ μάρτυς πρὸς τοὺς αὐτοκράτορας τῆς Ῥώμης· μὴ

ΕΘΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΝΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

δίδῃς προσοχὴν εἰς τὰς φλυαρίας τῶν ἀθέων ἐκείνων· ἀλλ' ἔχε πάντα εἰς τὸν νοῦν σου, τῶν ἁγίων Μαρτύρων τοὺς ἄθλους, καὶ τὴν ὑπὲρ φύσιν ἀνδρίαν καὶ σταθερότητα· τῶν ὁσίων ἀνδρῶν τοὺς μακροὺς καὶ ὑπὲρ ἄνθρωπον ἀγῶνας, τὰ ὁποῖα ὅλα δὲν ἤθελαν ὑπομείνει, ἂν δὲν ἦτο καταπεπεισμένοι, πῶς τοὺς ἐκδέχονται μετὰ θάνατον μισθοὶ ἀθάνατοι, ἀγαθὰ αἰώνια καὶ ἀτελεύτητα, ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε, καὶ οὖς οὐκ ἤκουσε, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἃ ἡτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν· αὐτὰ ἀγαπητοί, συλλογίζεσθε, αὐτὰ μελετᾶτε καὶ ἑτοιμάζετε τὰ ἔργα σας, πρὸς ἀπολογίαν τῆς φοβερᾶς ἐκείνης ἡμέρας, ἀποφεύγοντες τὰς θεατρομανίας, τὰ ξεφαντώματα, τοὺς γέλωτας, τοὺς χορούς, τὰ παιγνίδια καὶ πᾶσαν σαρκικὴν ἡδυπάθειαν, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ὅλα αὐτὰ σκορπίζεται ἡ θεία κατάνυξις, φεύγει ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ, καὶ οὕτως εὑρίσκει χώραν ὁ Βολταιρισμὸς, ὁ ἀθεϊσμὸς, ἡ βίζα δηλαδὴ καὶ πηγὴ πάσης παρανόμου πράξεως.

Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, ὁ Βασιλεὺς τῶν αἰώνων, καὶ δημιουργὸς πάντων καὶ οὐρανίων καὶ ἐπιγείων, ὁ σαρκὶ διὰ ἡμᾶς παθὼν, καὶ τὴν ἀπάθειαν ἡμῖν πρυτανεύσας, αὐτὸς διὰ τὴν οἰκείαν αὐτοῦ ἀγαθότητα, νὰ φωτίσῃ ἀδελφοὶ καὶ σᾶς καὶ ἡμᾶς, καὶ νὰ μᾶς ἀξιώσῃ νὰ ἔχωμεν εἰς τὰς καρδίας μας πάντοτε ἐρριζωμένον τὸν φόβον του, διὰ νὰ μᾶς ὁδηγῇ ἐκεῖνος ὡς λαμπὰς ἄσβεστος εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν, ἵνα εὑρεθῶμεν ἐνώπιον αὐτοῦ εὐάρεστοι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῆς φρικτῆς καὶ ἐνδόξου παρουσίας αὐτοῦ· ναὶ γένοιτο, καὶ γένοιτο διὰ πρεσβειῶν τοῦ μεγάλου καὶ θερμοῦ προστάτου τῆς ὀρθοδόξου Πίστεως, θείου Σπυρίδωνος, Ἀμήν.

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΥΜΝΗΤΗΡΙΟΣ

ΗΤΙΣ ΟΦΕΙΛΕΙ ΨΑΛΛΕΣΘΑΙ ΥΠΟ ΤΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΔΩΔΕΚΑΤΗΝ ΤΟΥ ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΝ ΑΥΤΗ ΓΕΝΟΜΕΝΗΝ ΦΡΙΚΤΗΝ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΙΑΝ

ΥΠΟ ΤΟΥ ΘΕΙΟΥ

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ

Διὰ πυρὸς καὶ ὀλέθρου μεγίστου τοὺς Παπιστὰς κωλύσαντος, τοῦ οἰκοδομῆσαι ἐν τῷ σεβασμίῳ αὐτοῦ Ναῷ Ἁλτάριον, ἤτοι Θυσιαστήριον, ὡς ἠβουλήθησαν.

Γένεται οὖν, εἰ ἐνδέχεται ἀγρυπνία.
Καὶ ἐν τῷ μεγάλῳ Ἑσπερινῷ, μετὰ τὸ Μακάριος ἀνὴρ, τὸ Κύριε ἐκέκραξα,
Καὶ φάλλομεν τὰ παρόντα προσόμοια εἰς στίχους ή.
Ἦχος πλ. δ'.

Ὦ τοῦ παραδόξου Θαύματος.

Ὦ τοῦ παραδόξου θαύματος, τοῦ ἐκ Θεοῦ πρὸς ἡμᾶς, γενομένου, εἰς ἔνδειξιν, τῆς ἁγίας Πίστεως, τοῖς ἀνόμοις τρανώτατα· ὡς γὰρ Ἠλίας πυρὶ παρέδωκε, Σπυρίδων τούτους, πιστῶν ὁ πρόμαχος· ὢ οἷον δέδρακεν, ὡς λαμπρῶς κατέστρεψε τῶν παπιστῶν, ἅπασαν ἐπίνοιαν, καὶ μέγα φρύαγμα.

Ὦ τῆς ἀδεκάστου κρίσεως, τοῦ οὐρανοῦ μεταξὺ, τῆς Ἑώας καὶ Δύσεως, εἰς ᾧ εἰ ἐν δόγμασι, μαχομένων

ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΕΤΣΟΒΕΙΟΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΣΥΛΛΟΓΗ ΝΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ

τὸ πρότερον· ὁ γὰρ Σπυρίδων θεόθεν ἔκρινε, Λατίνων γένη εἶναι ἀπόβλητα. Ὦ θείας κρίσεως· ὡς καλῶς διέστειλε τῶν ἱερῶν, τὸ παρανομώτατον, θυσιαστήριον.

Χαίροις Ἐκκλησία πάνσεμνε, ἡ ἐκλεκτὴ τοῦ Χριστοῦ, Νύμφη ὄντως καὶ ἄμωμος, καὶ ἡμῶν τῶν δούλων σου, θεία μήτηρ καὶ καύχημα· ὡς Μωαβίτας πόρρω γὰρ ὤθησε, τῶν περιβόλων τῆς εὐπρεπείας σου, τοὺς ἐκ τῆς Δύσεως, ὁ Σπυρίδων ἄριστα καταβαλών, οἷα μελετήσαντας καινὰ καὶ ἄθεμα.

Ἦχ. ά. Τῶν οὐρανίων ταγμάτων.

Ὦ τῶν σοφῶν τοῦ Κυρίου κριμάτων ἄνθρωποι· ὅτι Λατίνων λώβην, ἐξ ἡμῶν ἀποκρίνων, ἤλασε βαρβάρων ῥάβδῳ τὸ πρίν· τὸν δὲ θεῖον Σπυρίδωνα, ὥσπερ φλογίνην ῥομφαίαν, κατὰ δυσμὰς, πρὸς τὰ θράση αὐτῶν ἔταξε.

Τῶν Κερκυραίων ἡ πόλις, σκίρτα καὶ χόρευε. Ἐν σοὶ γὰρ ὁ Σπυρίδων, τοῦ Θεοῦ ὁ βραχίων, δέδωκε τὸ κράτος, τῇ τοῦ Χριστοῦ, ἐκκλησίᾳ ἀείμνηστον, τοὺς παπιστὰς ὡς ἀθέους καὶ βδελικτούς, τῷ πυρὶ καταστρεψάμενος.

Χαίροις Γραικῶν ἐκκλησία, ἡ ἑπομένη ἀεὶ, τοῖς τῶν πατέρων ὅροις ὡς λαμπρῶς μαρτυρεῖ σοι, Σπυρίδων οὗρα, ὀθεν, μένων ἐν σοὶ, καὶ τῶν σῶν προϊστάμενος· ὃν σὺν τῷ Μάρκῳ Ἐφέσου χαρμονικῶς, περικρότει, ὡς ὑψοῦντάς σε.

Δόξα, ἦχ. ά.

Θεαρχίῳ πνεύματι, ἄνωθεν Σπυρίδων ὁ θεοφόρητος,

ὑπὸ πιστῶν θλιβομένων καλούμενος· πλ. ά. Τὸν μὲν ἡγεμόνα Πανέστιον, σὺν τῷ λήρῳ θεολόγῳ, ἐπιστὰς ἀθρόον κατέχωσεν. ἦχ. β'. Οἱ δὲ ὑπόλοιποι τῶν Ἐνετῶν πρωΐας, παρὰ τοῦ φύλακος τὰ πάντα κατακούσαντες. πλ. β'. Τὸ φρικτὸν ὄντως καὶ ἐξαίσιον θαῦμα ὡς ἔμαθον, τῷ δέει κρατούμενοι εἰς τὰ οἰκεῖα συνεστάλησαν, καὶ μετ' αἰσχύνης ἐβόων τοῖς ὁμοφύλοις καὶ ὑπηρέταις· ἰδοὺ δὴ ὠφίλοι φράτρες τὸ πρᾶγμα πῶς ἀντέστραπται. ἦχ. γ'. Ἄρατε λοιπὸν ἐκεῖθεν μετὰ τῶν λίθων καὶ τὴν ἄσβεστον, ἵνα μήτι χεῖρον ἡμῖν ξυμβαίη. Βαρύς· διὰ ταῦτα γὰρ καὶ ἡ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν πανωλεθρία γέγονεν· ἢ ἀντιλέγειν οὐκ ἰσχύομεν, καὶ ταύτην λόγοις βεβήλοις διαστρέφειν ἀδύνατον. ἦχ. δ'. Τοῦτο γὰρ τὸ θαῦμα ὑπερέχει πᾶσαν ἔννοιαν· ἦχ. πλ. δ'. Ἀλλ' ὦ πανθαύμαστε ἱεράρχα, ὡς τῆς Καθολικῆς ἐκκλησίας, καὶ πάλαι καὶ νῦν σὲ προστάτην εἰδότες καὶ πρόμαχον, εὐεργέτην θεῖον ἐπιγραφόμεθα, καὶ τὴν σὴν προστασίαν ἀεὶ ἐξαιτούμεθα. ἦχ. ά. Εἰς τοὺς αἰῶνας ἀξιοπρεπῶς σὲ γεραίροντες.

Καὶ νῦν, Ἦχος πλ. δ'.

Μετὰ τὸ τεχθῆναί σε, θεόνυμφε Δέσποινα, παρεγένου ἐν ναῷ Κυρίου, τοῦ ἀνατραφῆναι εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων ὡς ἡγιασμένη· τότε καὶ Γαβριὴλ ἀπεστάλη πρὸς σὲ τὴν πανάμωμον, τροφὴν κομίζων σοι. Τὰ οὐράνια πάντα ἐξέστησαν, ὁρῶντα τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐν σοὶ σκηνῶσαν· ὃ ἄσπιλε ἀμόλυντε, ἡ ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς δοξαζομένη, μήτηρ Θεοῦ σῶζε τὸ γένος ἡμῶν.

Εἴσοδος· Φῶς ἱλαρόν·
τὸ προκείμενον τῆς ἡμέρας· καὶ τὰ ἑξῆς ἀναγνώσματα.

Ἀριθμῶν τὸ Ἀνάγνωσμα.

Ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν λέγων· Λάλησον τῇ Συναγωγῇ λέγων, ἀναχωρήσατε κύκλῳ ἀπὸ τῆς Συναγωγῆς Κορέ. Καὶ ἀνέστη Μωϋσῆς, καὶ ἐπορεύθη πρὸς Δαθὰν καὶ Ἀβειρών, καὶ συνεπορεύθησαν μετ' αὐτοῦ πάντες οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ· καὶ ἐλάλησε πρὸς τὴν Συναγωγὴν, λέγων, ἀποσχίσθητε ἀπὸ τῶν σκηνῶν τῶν ἀνθρώπων τῶν σκληρῶν τούτων, καὶ μὴ ἅπτησθε ἀπὸ πάντων, ὧν ἐστὶν εὐροΐς, μὴ συναπόλησθε ἐν πάσῃ τῇ ἁμαρτίᾳ αὐτῶν· καὶ ἀπέστησαν ἀπὸ τῆς σκηνῆς Κορὲ κύκλῳ· καὶ Δαθὰν καὶ Ἀβειρὼν ἐξῆλθεν, καὶ εἱστήκεισαν παρὰ τὰς θύρας τῶν σκηνῶν αὐτῶν, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν, καὶ ἡ ἀποσκευὴ αὐτῶν· καὶ εἶπε Μωϋσῆς, ἐν τούτῳ γνώσεσθε, ὅτι Κύριος ἀπέσταλκέ με ποιῆσαι πάντα τὰ ἔργα ταῦτα, ὅτι οὐκ ἀπ' ἐμαυτοῦ· εἰ κατὰ θάνατον πάντων ἀνθρώπων ἐπισκοπὴ ἔσται αὐτῶν, οὐχὶ Κύριος ἀπέσταλκέ με; ἀλλ' ἢ ἐν φάσματι δείξει Κύριος· καὶ ἀνοίξασα ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς καταπίεται αὐτοὺς, καὶ τοὺς οἴκους αὐτῶν, καὶ τὰς σκηνὰς αὐτῶν, καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν ἐν αὐτοῖς, καὶ καταβήσονται εἰς ᾅδου ζῶντες, καὶ γνώσεσθε, ὅτι παρώξυναν οἱ ἄνθρωποι οὗτοι τὸν Κύριον· ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν πάντας τοὺς λόγους τούτους, ἐρράγη ἡ Γῆ ὑπὸ κάτω αὐτῶν· καὶ ἠνοίχθη ἡ Γῆ, καὶ κατέπιεν αὐτοὺς, καὶ τοὺς οἴκους αὐτῶν· καὶ πάντας τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ὄντας μετὰ Κορὲ, καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν· καὶ κατέβησαν αὐτοὶ, καὶ ὅσα ἐστὶν αὐτῶν ζῶντα εἰς ᾅδου, καὶ ἐκάλυψεν αὐτοὺς ἡ Γῆ, καὶ ἀπώλοντο ἐκ μέσου τῆς Συναγωγῆς· καὶ πᾶς Ἰσραὴλ οἱ κύκλῳ αὐτῶν ἔφυγον ἀπὸ τῆς φωνῆς αὐτῶν, ὅτι λέγοντες μήποτε καταπίῃ ἡμᾶς ἡ Γῆ· καὶ πῦρ ἐξῆλθε παρὰ Κυρίου καὶ κατέφαγε τοὺς πεντήκοντα καὶ διακοσίους ἄνδρας τοὺς προσφέροντας τὸ θυμίαμα.

Προφητείας Ἡσαΐου τὸ ἀνάγνωσμα.

Εὐφράνθητι Ἱερουσαλὴμ, καὶ πανηγυρίσατε ἐν αὐτῇ πάντες οἱ ἀγαπῶντες αὐτήν· χαρητε ἅμα αὐτῇ χαρᾷ πάντες ὅσοι πενθεῖτε ἐπ' αὐτῆς· ἵνα θηλάσητε, καὶ ἐμπλησθῆτε ἀπὸ μαστοῦ παρακλήσεως αὐτῆς, ἵνα ἐκθηλάσαντες τρυφήσητε ἀπὸ εἰσόδου δόξης αὐτῆς, ὅτι τάδε λέγει Κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ κλινῶ εἰς αὐτοὺς ὡς ποταμὸς εἰρήνης, καὶ ὡς χειμάρρους ἐπικλίζων δόξαν ἐθνῶν· τὰ παιδία αὐτῶν ἐπ' ὤμων ἀρθήσονται, καὶ ἐπί γονάτων παρακληθήσονται· ὡς εἴτινα μήτηρ παρακαλέσει, οὕτω κἀγὼ παρακαλέσω ὑμᾶς, καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ παρακληθήσεσθε· καὶ ὄψεσθε, καὶ χαρίσετε ἡ καρδία ὑμῶν, καὶ τὰ ὀστᾶ ὑμῶν ὡς βοτάνη ἀνατελεῖ· καὶ γνωσθήσεται ἡ χεὶρ Κυρίου τοῖς φοβουμένοις αὐτὸν, καὶ ἀπειλήσει τοῖς ἀπειθοῦσι· ἰδοὺ γὰρ Κύριος ὡς πῦρ ἥξει, καὶ ὡς καταιγὶς τὰ ἅρματα αὐτοῦ, ἀποδοῦναι ἐν θυμῷ ἐκδίκησιν αὐτοῦ, καὶ ἀποσκορακισμὸν ἐν φλογὶ πυρός· ἐν γὰρ τῷ πυρὶ Κυρίου κριθήσεται πᾶσα ἡ Γῆ, καὶ ἐν τῇ ῥομφαίᾳ αὐτοῦ πᾶσα σάρξ· πολλοὶ τραυματίαι ἔσονται ὑπὸ Κυρίου· οἱ ἁγνιζόμενοι καὶ καθαριζόμενοι εἰς τοὺς κήπους, καὶ ἐν τοῖς προθύροις ἔσθοντες κρέας ὕειον, καὶ τὰ βδελύγματα καὶ τὸν μῦν, ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀναλωθήσονται, εἶπε Κύριος.

Προφητείας Ἡσαΐου τὸ ἀνάγνωσμα.

Τάδε λέγει Κύριος· κατηναλώθη ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν ἡ ἀλήθεια, καὶ δι' εὐθείας οὐκ ἠδύναντο διελθεῖν· καὶ ἡ ἀλήθεια ἦρται, καὶ μετέστησαν τὴν διάνοιαν τοῦ συνιέναι· καὶ εἶδε Κύριος, καὶ ἠμύνατο αὐτοὺς τῷ βραχίονι αὐτοῦ, καὶ τῇ ἐλεημοσύνῃ ἐστηρίσατο· καὶ ἐνεδύσατο διαιοσύνην ὡς θώρακα, καὶ περιέθετο περικεφαλαίαν σωτηρίου ἐπὶ τῆς κεφαλῆς· καὶ περιεβάλετο ἱμάτιον ἐκδικήσεως, καὶ τὸ περιβόλαιον αὐτοῦ, ὡς ἀνταποδώσων ἀνταπόδοσιν ὀνειδος τοῖς ὑπεναντίοις· καὶ φοβηθήσονται οἱ ἀπὸ Δυσμῶν τὸ ὄνομα Κυρίου, καὶ ὑπ' Ἀνατολῶν Ἡλίου τὸ ὄνομα τὸ ἔνδοξον· ἥξει γὰρ ὡς ποταμὸς βίαιος ἡ ὀργὴ παρὰ Κυρίου· ἥξει μετὰ θυμοῦ· καὶ ἥξει ἕνεκεν Σιὼν ὁρυόμενος, καὶ ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ· καὶ αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ' ἐμοῦ διαθήκη, εἶπε Κύριος· τὸ πνεῦμα τὸ ἐμὸν, ὅ ἐστιν ἐπὶ σοὶ καὶ τὰ ῥήματα, ἃ ἔδωκα εἰς τὸ στόμα σου, οὐ μὴ ἐκλίπῃ ἐκ τοῦ στόματός σου, καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ σπέρματός σου· εἶπε γὰρ Κύριος ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸν αἰῶνα· φωτίζου, φωτίζου Ἱερουσαλήμ· ἥκει γάρ σου τὸ φῶς, καὶ ἡ δόξα Κυρίου ἐπὶ σὲ ἀνατέταλκεν· ἰδοὺ, σκότος, καλύψει Γῆν, καὶ γνόφος ἐπὶ ἔθνη, ἐπὶ δὲ σὲ φανήσεται Κύριος, καὶ ἡ Δόξα αὐτοῦ ἐπὶ σὲ ὀφθήσεται.

Εἰς τὴν λιτήν· ἦχ. α'.

Σταλάξατε τὰ ὄρη γλυκασμὸν, καὶ οἱ βουνοὶ ἀγαλλίασιν· τοὺς γὰρ ἐπὶ πλείστοις ἔτεσι τὴν καθ' ἡμᾶς ἁγίαν

Ἐκκλησίαν, ἀσχέτῳ θράσει διαβάλλοντας, ἐπὶ τῇ ἔξωθεν αὐτῆς ταπεινώσει, καὶ δίκας ἀπειθείας καὶ σχίσματος τινύειν αὐτὴν λέγοντας· σήμερον ὡς ἀληθῶς ἡ τοῦ Θεοῦ δίκη μετῆλθε, διὰ Σπυρίδωνος τοῦ θεόφρονος· τὴν γὰρ παρατροπὴν τῆς ὑπ' αὐτοῦ παραδοθείσης πίστεως, μηδαμῶς ἀνεχόμενος, καὶ τὴν Ἰουδαϊκὴν ἄζυμοθυσίαν βδελυττόμενος, ὡς Ἀμμάνιτας καὶ Μωαβίτας, πόρρω τοῦ θείου ἀπήλασε Ναοῦ, ἐν αὐτῷ θυσιαστήριον πῆξαι βέβηλον σπεύδοντας· καὶ τοὺς μὲν ὡς πυρὸς ἀξίους τοῦ αἰωνίου, διὰ πυρὸς κατεστρέψατο καὶ κατέχωσε· τὴν δὲ ὡς νύμφην ἑαυτοῦ ἐκλεκτὴν καὶ πανάμωμον, στολὴν δόξης, περιέβαλε καὶ ἀνύψωσε· δι' ὃ σήμερον ἀγαλλομένη, πρὸς αὐτὸν βοᾷ λέγουσα, ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου Κύριε, δόξα σοι.

Ὁ αὐτός.

Ἀγάλλεται σήμερον ἡ Κέρκυρα, ὡς ὁ πάλαι Ἰσραὴλ ἰδοῦσα τὴν χεῖρα τοῦ Θεοῦ τὴν ὑψηλήν· ὡς γὰρ ἐκεῖνος τοὺς διώκοντας Αἰγυπτίους, ὑποβρυχίους ἑώρακεν, οὕτω καὶ νῦν αὕτη, τοὺς κατὰ Θεοῦ βουλευσαμένους Λατίνους, ὑποχθονίους γενομένους τεθέαται, τοῦ Σπυρίδωνος κατὰ μέσην νύκτα, τὴν ἀκρόπολιν αὐτοῖς διὰ πυρὸς ἐπισείσαντος, καὶ εἵλκυσεν, ὡς ἀληθῶς ἐν αὐτῇ πέρας ἡ ἁγιόφθογγος ῥῆσις τοῦ Δαβίδ· τὸ γὰρ ἑσπέρας μὲν κλαυθμὸς ηὐλίσθη καὶ δάκρυα, πρὸς Θεὸν καὶ τὸν αὐτοῦ θεράποντα, τὸν θερμὸν τῆς πίστεως προστάτην καὶ πρόμαχον· εἰς δὲ τὸ πρωῒ ἐπέλαμψεν ἀγαλλίασις· δι' ὃ καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς ἀποδιδοῦσα τὰ χαριστήρια, δοξάζει εἰς αἰῶνας τὸν σωτῆρα Χριστὸν, καὶ Σπυρίδωνα τὸν αὐτοῦ βραχίονα.

Ἦχος δ'.

Ἡ χάρις ἐπέλαμψε τῆς ἀληθείας· τὰ θεσπιζόμενα πάλαι λογικῶς, νῦν πραγματικῶς ἐκυρώθησαν· τοὺς γὰρ ἀθετοῦντας, τοὺς τῶν Συνόδων ὅρους, Σπυρίδων ὁ τούτων σύμψηφος καὶ ἔκδικος, ἐνδίκως τῷ πυρὶ παρέδωκεν· ἐνδυσάσθωσαν αἰσχύνην οἱ τούτοις μὴ πειθόμενοι· ἡμῖν γὰρ δόξα τὰ τῶν Συνόδων κρατεῖν, οὐκ ἐκ τοῦ Υἱοῦ, ἀλλ' ἐκ τοῦ Πατρὸς θεολογούντων τὸ Πνεῦμα, ὡς αὐτὸς ἐδίδαξεν ὁ Κύριος· πρὸς ὃν βοήσομεν λέγοντες, φιλάνθρωπε Κύριε, ἀξίωσον ἡμᾶς μέχρι τέλους τηρεῖν τὴν ἄχραντόν σου θεολογίαν, καὶ μετὰ ταύτης παραστῆναι ἐνώπιόν σου, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως.

Ἦχος γ'.

Τὴν ἱεραρτικὴν στολὴν ἀμπεχόμενος, φλόγα προσῆγες τοῖς ὑβρισταῖς, διεκδικῶν τὴν εὐσέβειαν, θρασυνομένοις τῷ κράτει τῆς ἀσεβείας, ὑβρίζειν τὸν Ναὸν ἁγιόν σου· τοιαῦτα γάρ που τὰ ἄζυμα· καὶ μάρτυρα τέμενος ἀπαράγραπτον τὸν στέφανον ἐδωρήσω τῆς νίκης, ἡμῖν τοῖς σὲ τιμῶσι Σπυρίδων παναοίδιμε.

Ἦχ. πλ. δ'.

Μέγας εἶ Κύριε, καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου, καὶ τῆς συνέσεώς σου ἀληθῶς οὐκ ἔστιν ἀριθμός· ἵνα γὰρ θεομηνίας, ἀλλ' οὐ φύσεως ἀποτέλεσμα κριθῇ, ἡ τῶν παρανομωτάτων παπιστῶν καταστροφὴ, τὸν μὲν φύλακα ὀφθαλμοῖς ἠξίωσας ἰδεῖν τὸν ἅγιόν σου, τὸ πῦρ μετὰ χεῖρας φέροντα, καὶ ζῶντα διετήρησας μεταθέμενος, ὡς εἶναι τοῦ-

τον μάρτυρα ἀπαράγραπτον, ὧν ἑώρακεν, ὧν τε ἤκουσε, καὶ ὧν πέπονθε· τὴν δὲ ἐν τῷ Ναῷ τοῦ ἡγεμόνος φωταγωγὸν, ἐξ ἰσχυρᾶς ἀλύσεως αἰωρημένην εἰς γῆν εὐδόκησας πεσεῖν, καὶ ἅμα τὴν ἐν ταῖς Ἐνετίαις αὐτοῦ εἰκόνα, κεραυνόβλητον γενέσθαι πεποίηκας· ἅπαντα γὰρ ταῦτα, τῆς σῆς ὀργῆς ἔργον ὑπάρξαι, τὴν παγκοσμίαν διεβεβαιώσαντο· δι' ὅπερ ἡμεῖς οἱ ἀνάξιοι, οἱ τηλικαύτης εὐεργεσίας ἀπολαύσαντες, εὐχαριστοῦντες σοι κραυγάζομεν, ἀπειροδύναμε, καὶ ἀπειρόσοφε Κύριε δόξα σοι.

Δόξα, ἦχ. β'.

Ἱεραρχῶν τὸ θεῖον κειμήλιον, Πάτερ ὅσιε Σπυρίδων σοφὲ, σὺ ἐν ἀρεταῖς ἀναδέδειξαι· ὅθεν τῆς Ἐκκλησίας προστάτης γενόμενος αἱρεσιώτας ἐξώθησας, καὶ τοῦ δυνάστου τὸ φρύαγμα, διὰ πυρὸς εἰς γῆν κατηδάφισας· δι' ὃ θαυματουργῶν ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ, τὸν Σωτῆρα ἱκέτευε ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Καὶ νῦν. Τὴν πᾶσαν ἐλπίδα μου.

Ἀπὸ στίχ. ἦχ. πλ. α'. Χαίροις ἀσκητικῶν ἀληθῶς.

Χαίροις ἡ δεξιὰ τοῦ Θεοῦ, ἡ ὑψηλὴ καὶ θαυμαστὴ καὶ ἐξαίσιος, Σπυρίδων ὁ τῶν Λατίνων, τὴν ἐπηρμένην ὀφρῦν, καὶ τὴν ὕβριν πᾶσαν τὴν τολμήσασαν, εἰς Ναόν σου μυστήρια, ἐκτελεῖν τὰ παράνομα, καταχαώσας, καὶ τὸν πᾶσαν ἀντίθεον καὶ παράφρονα, ἀποδείξας τοῖς πράγμασι, Μάρκου δὲ τὰ παλαίσματα, κυρώσας τρανώτατα, λῆρον ἡγεῖσθαι δὲ ὄντως τῆς Φλωρεντίας τὸν σύλλογον, Χριστὸν καταπέμψαι, ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν δυσώπει τὸ μέγα ἔλεος.

Στίχ. Οἱ ἱερεῖς σου Κύριε ἐνδύσονται δικαιοσύνην.

Χαίροις ὁ καὶ πραὺς ἐν καιρῷ, καὶ μαχητὴς κατὰ Μωσῆν ἐνδικώδατος, τῶν Θείων τῆς Ἐκκλησίας, ἀθετουμένων Θεσμῶν· τοὺς γὰρ ὅρους πάντας, τοὺς ἀβίαστον, διαμένειν τὸ σύμβολον, ἐκφωνοῦντας σαφέστατα, ἀδικουμένους, τοῖς σπαράκταις τῆς Δύσεως, ἐξεδίκησας, καταστρέψας τοὺς ἄφρονας· ὅθεν νῦν ἐπαγάλλονται, Πατέρων τὰ τάγματα, καὶ τῶν Συνόδων τὰ πλήθη, τῶν ἱερῶν πόρρω βλέποντες, ὡς δὴ ἀνιέρους, ὑπὸ σοῦ ἀπελαθέντας, Σπυρίδων ἔνδοξε.

Ἀκούσατε ταῦτα πάντα τὰ ἔθνη...

Δεῦτε οἱ χριστοφόροι λαοὶ, τῆς παγκοσμίου Ἐκκλησίας οἱ τρόφιμοι, τὴν νίκην, τὴν δεδομένην παρὰ Θεοῦ πρὸς ἡμᾶς, ἐπιγνόντες πόθῳ ἑορτάσωμεν, λαμπρῶς, καὶ κροτήσωμεν, τὸ τοῦ πνεύματος ὄργανον, καὶ τῆς Ἑώας τὸ περίδοξον καύχημα, καὶ θεφένσορα, τὸν ἐκ Κύπρου Σπυρίδωνα, πάντας τοὺς ἑτερόφρονας, διδάξαντα πράγματι, μίαν εἰδέναι ἁγίαν ὡς ἀληθῶς καὶ ὀρθόδοξον, Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, τὴν κατέχουσαν τὴν πίστιν ἀκαινοτόμητον.

Δόξα, Ἦχος δ'.

Ὅσιε πάτερ ἱεράρχα ἀοίδιμε, ἀποστολικῆς διδασκαλίας γενόμενος ἔμπλεως, καὶ τοῦ Θείου πνεύματος καταγώγιον, δι' ἐναρέτου πολιτείας ἀναδειχθεὶς, τῆς Ἐκκλησίας τοὺς λύκους, διὰ δογμάτων ἀπήλασας, καὶ τὴν ὀρθόδοξον σαφῶς τρανώσας πίστιν, στύλος ἀναδείκνυσαι, εὐσεβείας

πρόμαχος· δι' ὃ καὶ νῦν Θαυματουργῶν ἐν τῇ Κερκύρᾳ, πόρρω τοὺς παπιστὰς ἐδίωξας, ὡς βδελυροὺς καὶ κακόφρονας, ἀλλ' ὦ πατέρων ἀξιάγαστε, καὶ τῶν συνόδων ἔνδικε, τὸν Σωτῆρα ἱκέτευε, τοῦ σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Καὶ νῦν. Ὁ αὐτός.

Δεῦτε πάντες οἱ λαοί, τὴν μόνην Ἀμώμητον ἐγκωμιάσωμεν, τὴν ἐκ τῶν προφητῶν προκηρυχθεῖσαν, καὶ ἐν Ναῷ προσενεχθεῖσαν· τὴν πρὸ αἰώνων προορισθεῖσαν Θεοτόκον· Κύριε πρεσβείαις αὐτῆς, τὴν εἰρήνην σου πάρασχου ἡμῖν, καὶ τὸ μέγα ἔλεος.

Ἀπολυτίκιον. Ἦχος α'.

Τῆς Συνόδου τῆς πρώτης, ὥσπερ πάλαι ὑπέρμαχος, οὕτω νῦν ὑψῶν ἀνεφάνης τὴν Ἐκκλησίαν Χριστοῦ· καὶ γὰρ μακρὰν τοῦ ναοῦ σου ἐξωθεὶς, καὶ ἄρδην ἐν πυρὶ κατέστρεψάς, καὶ εἰς τὸ ἄσβεστον ἀπέπεμψας σαφῶς, Λατίνων γόνους, ὡς στρεβλοῦντας τὴν θεολογίαν σου· δόξα τῷ σὲ βραβεύσαντι ἡμῖν, δόξα τῷ σὲ δοξάσαντι, δόξα τῷ διὰ σοῦ ὑψώσαντι ἡμᾶς Σπυρίδων μέγιστε.

Καὶ νῦν. Τοῦ Γαβριὴλ φθεγξαμένου.
»Εἰς τὸν ὄρθρον τὰ αὐτά· καὶ τὰ ἑξῆς καθίσματα.»
Ἦχ. πλ. δ'. Κατεπλάγη Ἰωσήφ.

Δεῦτε ἴδωμεν φρικτὰ, ἐν τῇ Κερκύρᾳ τῇ λαμπρᾷ· ἐθαυμαστώθη γὰρ ἐκεῖ, Πίστις ἡ Θεία ἐκ Θεοῦ, καταχωσθέντων τῶν βιαστῶν τῆς Ἐκκλησίας· ἔκρινεν ἡ δίκη τοὺς ὑβριστὰς τοῦ Θεοῦ, ἐκβέβληται ὁ Πάπας ὡς ὄντως βλάσφημος· τοῦτο γὰρ Σπυρίδων ἔδειξεν, ὡς βέβηλον τὴν

θυσίαν μὴ στέρξας, τὴν τῶν ἀζύμων, καὶ τὴν προσθήκην, οἷα λοιμὸν τῆς Ἐκκλησίας.

Ἕτερον. Τὸν Τάφον σου Σωτήρ. Δόξα,

Ἡ πλὰξ ἐν τῷ Ναῷ, τῷ ἀκούοντι Δόμῳ, ἀφώνως μαρτυρεῖ, τὸ ἐξαίσιον Θαῦμα, κειμένη ποῦ σεμνότερον, τοῖς γραικοῖς τερπνὸν Θέαμα· οὐ γὰρ ἴσχυσαν ἐν τῷ Ναῷ σου τρισμάκαρ, εἰς Ἀλτάριον αὐτὴν ποτὲ ἐνθρονίσαι, κενῶς βιασάμενοι. Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Δικαίων ὁ καρπὸς, Ἰωακεὶμ καὶ τῆς Ἄννης, προσφέρεται Θεῷ ἱερῷ ἐν ἁγίῳ, σαρκὶ νηπιάζουσου ἡ τροφὸς, τῆς ζωῆς ἡμῶν· ἣν εὐλόγησεν ὁ ἱερὸς Ζαχαρίας, ταύτην ἅπαντες, οἱ γηγενεῖς μετὰ φόβου, πιστῶς μακαρίσωμεν.

Μετὰ τὴν 6'. στιχολογίαν· Κατεπλάγη Ἰωσήφ.

Ἀναντίρρητός ἐστιν, αὕτη ἀπόδειξις Θεοῦ, καὶ ἐπίγνωτε· λοιπὸν, ὅτι πλανᾶσθε Παπισταί· καὶ τὴν κακίστην ἀπώσασθε νῦν πεισμοσύνην· πᾶσι γὰρ σαφὲς ἤδη γέγονεν, εἶναι παρ' ἡμῖν τὴν ἀλήθειαν· καὶ μαρτυρεῖ τὰ πράγματα βοῶντα σάλπιγγος δίκην καὶ λέγοντα, Σπυρίδων πάντας, ἀποδιώκει, τοὺς Λατίνους, ὡς βδέλυγμα.

Δόξα, ἕτερον. Τὴν ὡραιότητα. . . .

Μάτην ἀνίερε, φράτορ βεβούλησαι, τελεῖν τὴν βέβηλον, λατινομίνσαν σου, ὁ ἐναγὴς ἐν τῷ πλευρῷ Σπυρίδωνος τοῦ ἁγίου· ἄζυμα οὐ δέχεται ὁ Σπυρίδων τὰ ἄψυχα, ὥσπερ οὐδὲ σύμβολον ἐν προσθήκῃ ψαλλόμενον· δι' ὃ καὶ ἐν βορβόρῳ ῥιπτεῖσε βόρβορον ὄντως ὄντα.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον. Ἐπεφάνης σήμερον.

Εὐφροσύνης σήμερον, ἡ οἰκουμένη, ἐπληρώθη ἅπασα, ἐν τῇ εὐσήμῳ ἑορτῇ, τῆς Θεοτόκου κραυγάζουσα, αὕτη ὑπάρχει σκηνὴ ἐπουράνιος.

Μετὰ τὸν Πολυέλεον. Τὴν σοφίαν καὶ λόγον...

Στεναγμοὺς τοῦ λαοῦ σου μὴ παριδὼν, καὶ Λατίνων τὸ θράσος μὴ ἐνεγκών, ὀλέθρῳ παρέδωκας, τοῦ Θεοῦ τοὺς ἀλάστορας, ὡς Κορὲ σὺν τῷ γένει, καὶ ᾅδην οἱ δείλαιοι, καὶ τὸ πῦρ τῆς Γεέννης, ἀθρόον ἠλλάξαντο, οὐμὲν οὖν καὶ ζῶντες, τῷ γὰρ ὕπνῳ οὐκ ἔζων· καὶ νῦν οἱ περίλοιποι, μετ' αἰσχύνης αἰσθάνονται, εἰς κενὸν αὐθαδίσαντες, ἔχοντες οὐδὲν ἀντειπεῖν, ἀλλὰ καὶ μένουσιν οὕτως ἀσύνετοι, οἱ τὴν σύμπασαν Ἐκκλησίαν ταράξαντες.

Δόξα, καὶ νῦν. Τὸ προσταχθὲν μυστικῶς.

Ἀγαλλιάσθω ὁ Δαβὶδ ὁ ὑμνογράφος, καὶ χορευέτω Ἰωακεὶμ σὺν τῇ Ἄννῃ, ὅτι γόνος ἅγιος ἐξ αὐτῶν προῆλθε, Μαρία ἡ φωτοφόρος θεία λαμπὰς, καὶ χαίρει εἰσερχομένη ἐν τῷ Ναῷ, ἣν καὶ βλέπων εὐλόγησεν, ὁ Βαραχίου υἱὸς, καὶ χαίρων ἀνεκραύγαζε, χαῖρε θαῦμα παγκόσμιον.

Οἱ ἀναβαθμοὶ τοῦ δ'. ἤχου. Προκείμενον, Ἦχ. δ'.

Κύριος τῶν δυνάμεων μεθ' ἡμῶν, ἀντιλήπτωρ ἡμῶν ὁ Θεὸς Ἰακώβ.

Στίχ. ἀκούσατε ταῦτα πάντα τὰ ἔθνη, ἐνωτίσασθε πάντες...

Εὐαγγέλιον κατὰ Ἰωάννην, Εἶπεν ὁ Κύριος, ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας.

Ὁ Ν'. Δόξα, τὸ παρόν. Ἦχος β'.

Τὰ σύμπαντα σήμερον χαρᾶς πληροῦται, λαμπρῶς φωνείσης τῆς ἀληθείας.

Ἐλέησόν με· τὸ παρὸν ἰδιόμ. Ἦχ. πλ. β'.

Ἑωὰς ἀγλάϊσμα Σπυρίδων σοφὲ, καὶ ἀκριθήνιον, τῇ τῶν θαυμάτων σου αἴγλη, τῆς οἰκουμένης φωτίζων τὰ πέρατα, καὶ τῆς λώβης τῶν Λατίνων ἀναιρέτης φανείς, τὸν Σωτῆρα ἱκέτευε, σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Σῶσον· καὶ τὰ λοιπά.

Οἱ κανόνες, ὁ ἀ. τῆς Θεοτόκου. Ὠδὴ ἐπινίκιον· ζήτει ἐν τῇ ἑορτῇ τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου· καὶ οἱ ἑξῆς δύω εἰς τὴν παροῦσαν ἑορτήν.

Ὁ πρῶτος Ἦχος δ'.

Θαλάσσης τὸ ἐρυθραῖον πέλαγος.

Γυμνοῦμεν τὴν θεϊκήν σου Δέσποτα, θεόντως πρόνοιαν, τὸν εὐσεβῆ λαόν σου· καὶ γὰρ σὺ, ἐξ ἐχθρῶν ἐξεδίκισας, διὰ πυρὸς ὡς ἄφρονας τοὺς παπιστὰς καταστρεψάμενος.

Ἐπῆλθεν, εἰς νοῦν ποτε τοῦ φράτορος, προσφέρειν ἄζυμα οὐκ εὐσεβῶς, ἐγεῖραί τε βωμὸν, ἐν Ναῷ τοῦ Σπυρίδωνος, ἀλλὰ κακῶς ὁ ἄνομος, ὥσπερ ὁ Δαθὰν κατακέκριται.

Καὶ θᾶττον, ὁ Ἡγεμὼν ἐπένευσε, καὶ ἅμα προὔτεινε, τῷ ἱερεῖ ὃ βούλεται εἰπὼν, καὶ μὴ ἄλλως ἐνδέχεσθαι· ἀλλὰ νυκτὸς ὡς ὕπνωσε, κάτω ἐν τῷ ᾅδῃ ἀφύπνωσεν.

ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΕΤΣΟΒΕΙΟΝ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΡΑΚΑΣΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Θεοτοκίον.

Ἀσπόρως τῷ τοῦ πατρὸς βουλήματι, ἐκ Θείου πνεύματος, τὸν τοῦ Θεοῦ συνείληφας υἱόν, καὶ σαρκὶ ἀπεκύησας, τὸν ἐκ πατρὸς ἀμήτορα, καὶ δι' ἡμᾶς ἐκ σοῦ ἀπάτορα.

Ἄλλος. Ἦχ. α'. Ὠδὴν ἐπινίκιον.

Ὠδὴν ἐπινίκιον ἄσωμεν πάντες, Θεῷ τῷ ποιήσαντι θαυμαστὰ τέρατα, βραχίονι ὑψηλῷ, καὶ κρίναντι, ὅτι γραικοὶ ὀρθῶς πιστεύουσι.

Λαμπρῶς ἑορτάσωμεν, σήμερον πάντες, Θεοῦ τὰ θαυμάσια καὶ λαμπρὰ τρόπαια· κατέστρεψε γὰρ ἐχθρούς, καὶ ἔῤῥαξε τοὺς παπιστὰς εἰς γῆν ὡς ἄφρονας.

Ἡμέραν εὐφρόσυνον, Κέρκυρα ἄγει, τοὺς πρώην ὑβρίζοντας, εἰς γῆν βλέψασα· ἀνέστη καὶ γὰρ Θεός, καὶ ἔκρινεν ἐξ οὐρανοῦ φρικτοῖς ἐν θαύμασι.

Θεοτοκίον.

Τὸ ὄρος τὸ ἅγιον· ὅπερ προεῖδεν προφήτης ἐν πνεύματι, ἐξ οὗ λίθος τέτμιται, τοὺς τῶν εἰδώλων βωμούς, συντρίψας σθένει Θεϊκῷ, σὺ εἶ Παρθένε ἁγνή.

Ὠδὴ γ'. Εὐφροσύνεται ἐπὶ σοί.

Ἐδόξασας ἀληθῶς, τὴν Ἐκκλησίαν σου Χριστὲ σήμερον, δείξας αὐτὴν ἄμωμον, τοὺς παπιστικοὺς ἀπωσάμενος.

Ἀνέδειξας ἀγαθὲ, ὀρθοδοξοῦντας τοὺς γραικοὺς σήμερον, τοὺς δυτικοὺς δ' ἔμπαλιν, σκεύη τῶν αἱρέσεων κάκιστα.

Σπυρίδωνα τὸν σεπτὸν, ἀνευφημοῦμεν οἱ πιστοὶ σήμερον· καὶ γὰρ αὐτὸς ἔσβεσε, τῶν αἱρετικῶν τὰ φρυάγματα.

Θεοτοκίον.

Σὺ μόνη τοῖς ἐπὶ γῆς, τῶν ὑπὲρ φύσιν ἀγαθῶν πρόξενος, μήτηρ Θεοῦ γέγονας· ὅθεν σοι τὸ χαῖρε κραυγάζομεν.

Ἄλλος· Στερεωθήτω ἡ καρδία μου.

Ὁ στρατιώτης θεασάμενος, ἐν χειρὶ τὸ πῦρ σε κατέχοντα, Νόμῳ καὶ τάξει ἑρωτᾷ, κοινὰ βλέπειν οἰόμενος· τοῦ δὲ πάθους τελεσθέντος, κήρυξ ὤφθη τοῦ θαύματος.

Σύνετε νῦν οἱ λατινόφρονες, ἀληθῶς οἱ ὄντες μιξόθηρες· ὅτι ἀπώλειαν γεννᾷ, ἡ τοῦ Πάπα προσκύνησις· καὶ γραικοὶ ὄντες τῇ φύσει, πρὸς γραικοὺς ἐπιστράφητε.

Ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ κακόδοξοι, τ' ἀληθὲς ἐντεῦθεν διδάχθητε· οὓς γὰρ Σπυρίδων ἐκδικεῖ, κατὰ πάντων ἀπόδειξις· οὐρανοῦ γὰρ αὕτη κρίσις, ἀψευδὴς καὶ ἀδέκαστος.

Θεοτοκίον.

Τῆς στειρευούσης διανοίας μου, ἀκαρπίαν πᾶσαν ἀπέλασον, καὶ καρποφόρον ἀρετῶν, τὴν ψυχήν μου ἀνάδειξον, Παναγία Θεοτόκε τῶν πιστῶν ἡ βοήθεια.

Καθίσματα. Τὴν σοφίαν καὶ λόγον.

Ἐκ ποιμνίου προβάτων ἐπιστατεῖν, τὴν Χριστοῦ Ἐκ-

κλησίαν προχειρισθεὶς, ποιμὴν, σὺ παγκόσμιος, ἀνεδείχθης τοῖς πράγμασι, κακοδοξίας λύκους, ἐλάσας τοῖς θαύμασιν, ἐν εὐσεβείας πόᾳ αὐτὴν ἐκτρεφόμενος· καὶ νῦν ἐν Κερκύρᾳ, τῶν φρατόρων τὰ στίφη, ἀθέους ἀνέδειξας, παραπέμψας εἰς ὄλεθρον, ἱεράρχα Πανεύφημε, πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ, τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι, τοῖς σὲ τιμῶσιν ἐν πίστει, Σπυρίδων πανθαύμαστε.

Δόξα, Τὸ προσταχθέν.

Τῶν θαυμασίων τοῦ Θεοῦ ἄγοντες μνείαν, ἑτοιμαζόμεθα πιστοὶ πρὸ τῆς ἐξόδου, καὶ τῆς πίστεως ἀξίως πολιτευθῶμεν· ὁ Παῦλος γὰρ πᾶσι λέγει, ὡς φοβερὸν, εἰς χεῖρας Θεοῦ τῶν ὅλων, τὸ ἐμπεσεῖν· ὅθεν φόβῳ λατρεύσωμεν, ἡμέραν ὄντως τὴν φρικτὴν, ἐκείνην ἐνθυμούμενοι, ὅτε κρίνει τὰ σύμπαντα.

Καὶ νῦν. Ὅμοιον.

Ἀγαλλιάσθω ὁ Δαβὶδ ὁ ὑμνογράφος, καὶ χορευέτω Ἰωακεὶμ σὺν τῇ Ἄννῃ, ὅτι γόνος ἅγιος, ἐξ αὐτῶν προῆλθε, Μαρία ἡ φωτοφόρος Θεία λαμπάς, καὶ χαίρει εἰσερχομένη ἐν τῷ Ναῷ· ἣν καὶ βλέπων εὐλόγησε ὁ Βαραχίου υἱός, καὶ φαίρων ἀνεκραύγαζε, χαῖρε θαῦμα παγκόσμιον.

Ὠδὴ δ'. Ἐπερθέντασε ἰδοῦσα.

Οὐ βδελύγματα ἀζύμων ἡ Ἐκκλησία, τῷ ἑαυτῆς νυμφίῳ, εἰς θυσίαν προσάγει· ὅθεν ἀπελαύνονται, οἱ ἐβιωνίζοντες δόξαν τῷ Κυρίῳ μὴ φέροντες.

Δεισιδαίμονος ἐκ πλάνης σὺν ὀρθοδόξοις, ὡς πάλαι Σα-

μαρεῖται μετὰ τῶν Ἰουδαίων, εἶναι τοῦ Θεοῦ λατρευταί, ἐθέλουσι φράτορες, ὅμως μετ' αἰσχύνης διώκονται.

Τὸν Ποντίφικα, ὃν τρέμουσι πᾶσαι γλῶσσαι, ὁ ταπεινὸς Σπυρίδων, εἰς τὴν Γῆν καταράσσει, καὶ παίγνιον δίδωσι, τοῖς πίστει κραυγάζουσι, δόξα τῇ δυνάμει σου Κύριε.

Θεοτοκίον.

Ἀπειρογάμως ἐκύησας, ὦ Παρθένε, καὶ μετὰ τόκον ὤφθης παρθενεύουσα πάλιν, ὅθεν ἀσιγήτοις φωναῖς, τὸ χαῖρέ σοι Δέσποινα, πίστει ἀδικάστῳ κραυγάζομεν.

Ἄλλος· Ἐν πνεύματι προβλέπων.

Σπυρίδων ὁ Θεόφρων, οὐ μέλλει οὐδ' ἀργεῖ, ἐν πυρὶ ἐφίσταται ἐνδίκως μετ' ὀργῆς, τοῦ στρατιώτου τὰ πάντα θεασαμένου, καὶ μεθ' ἡμέραν μεγάλως βοῶντος πᾶσιν, ὄντως ὁ Σπυρίδων εἰργάσατο.

Ἐκάλυψε καὶ πάλαι Δαθὰν καὶ Ἀβειρών, ὑπὸ Γῆν ὁ Κύριος, μὴ ὄντας ἱερεῖς· νῦν δὲ Σπυρίδων τοὺς φράτορας ὡς ἀνιέρους, εἰς βυθὸν ᾅδου κατάγει, ὡς μὴ βοῶντας, δόξα τῇ δυνάμει σου Κύριε.

Αἰσχύνθητε ὦ φλάροι, τὰ πράγματα βοᾷ· καὶ γὰρ ὡς κακόδοξοι διώκεσθε αἰσχρῶς· πότε οὖν πότε γνώσεσθε, ὅτι πλανᾶσθε; καὶ μέχρι τίνος τυφλοὶ Τοῖχον ψηλαφᾶτε· ὄντος ἐπαξίως πεπόνθατε.

Θεοτοκίον.

Παρθένε Θεοτόκε, ἀμόλυντε Σκηνή· μολυνθέντα παί-

σμασι, καθάρισόν με νῦν, τῶν οἰκτιρμῶν σου καθαρωτάταις, ῥανίσι, καὶ δός μοι χεῖρα βοηθείας, ἵνα κράζω, δόξασοι ἀγνὴ Θεοδόξαστε.

Ὠδὴ ε'. Σὺ Κύριέ μου φῶς.

Σὺ Κύριε Χριστὲ, εἰς γῆν ὄντως κατέῤῥαξας, τὴν ἔπαρσιν τῶν Λατίνων, τὴν σεπτὴν Ἐκκλησίαν, ὑψώσας τῇ δυνάμει σου.

Σὺ πάλαι τὸν Κορὲ, ἱερᾶσθαι τολμήσαντα, ἐχάωσας ἀνομοῦντα, καὶ νῦν οὕτω κολάζεις, παπιστὰς τῇ δυνάμει σου.

Σὲ λόγε τοῦ Θεοῦ, κεφαλὴν ἐπιστάμεθα, ἀθάνατον Ἐκκλησίας τῆς σεπτῆς καὶ Καθόλου, τὸν Πάπαν βδελυσσόμενοι.

Θεοτοκίον.

Σὲ ὅπλον ἀρραγὲς, κατ' ἐχθρῶν προβαλλόμεθα· σὲ ἄγκυραν καὶ ἐλπίδα, τῆς ἡμῶν σωτηρίας, Θεόνυμφε κεκτήμεθα.

Ἄλλος. Τὸ φαεινὸν ἡμῖν ἐξανάτειλον.

Χρεωστικῶς πιστοὶ ἀνυμνήσωμεν, νῦν τὸν Σπυρίδωνα, τὸν ὀρθρίσαντα ἐπὶ τὸν κίνδυνον τῆς Ἐκκλησίας, κράτιστον δεφένσορα, ἑώας καὶ καύχημα.

Τοὺς ταπεινοὺς ἡμᾶς ἐκ τῆς Θλίψεως, χεὶρ ἐξανέστησε, τοῦ Σπυρίδωνος· καὶ γὰρ ὡς ὄργανον τοῦ Παρακλήτου, ἕτοιμος εὑρίσκεται, ἐχθρῶν πρὸς καθαίρεσιν.

Τὸ δυτικὸν λοιπὸν φρατορίδιον, ὡς ἄλλος Ἄρειος ἀποβέβληται, καὶ ὡς ὢν βέβηλος, ἐν τοῖς βεβήλοις, θέαμα παναίσχιστον, ὁ αἴσχιστος εὕρηται.

Θεοτοκίον.

Ὡς Κιβωτὸς σεμνὴ ἁγιάσματος, καὶ ὡς πυρίμορφος θρόνος ἅγιος, καὶ ὡς παλάτιον ἡγιασμένον, Δέσποινα ἐχώρησας, Θεὸν παντοκράτορα.

Ὠδὴ ς'. Θύσωσοι, μετὰ φωνῆς.

Οὐ Πάπαν, ἀλλὰ Χριστὸν θεμέλιον ἔχουσα, ἡ πανταχοῦ Ἐκκλησία, ἐγκαυχᾶται μόνῳ, ὡς ἀθανάτῳ, καὶ δοξάζει, ὡς λυτρωθεῖσα, τιμίῳ ἐν αἵματι.

Γνώτωσαν, τῶν δυσμενῶν φρατόρων τὰ κόμματα, τὴν τῶν γραικῶν Ἐκκλησίαν, τοῖς Πατέρων ὅροις ἑπομένην, καὶ δικάζει, ὁ τοῦ Ὑψίστου ὀφθαλμὸς ἄνωθεν.

Οὐ λόγοι, σοφιστικοὶ δυνήσονται ἄφρονες, τὴν προφανῶς γενομένην, καθ' ὑμῶν ἐνδίκως θεομηνίαν, ἀνατρέψας· τοῖς γὰρ πράγμασιν οἱ λόγοι ἐλέγχονται.

Ὦ θαῦμα, τῶν ἁπάντων θαυμάτων καινότερον· ὅτι Παρθένος ἐν μήτρᾳ τὸν τὰ σύμπαντα περιέχοντα, ἀπειράνδρως συλλαβοῦσα, οὐκ ἐστενοχώρησεν.

Ἄλλος. Τὸν Προφήτην Ἰωννᾶν.

Οἱ τυφλοὶ καὶ οἱ χωλοὶ, οἱ τοῦ Πάπα λατρευταὶ, ἀπαράδεκτοί εἰσιν, εἰς τὸν εἶκον τοῦ Θεοῦ, ὡς γέγραπται, καὶ ὡς βδελυγματα ἔξω ῥίπτονται.

Τῆς δεήσεως ἡμῶν, ἐπακούσας ὁ Θεὸς, καθαιρεῖ τὸν

παπισμὸν, πολυτρόπως πολεμῶν, ἀλλὰ καὶ οὕτω μένει ἀσύνετος.

Ἐν Κερκύρᾳ τῇ κλεινῇ, ἐδοξάσθη ἐκ Θεοῦ, Ἐκκλησία ἡ σεπτὴ, ἡ ἁγία Κιβωτὸς, ἡ ἔχουσα τὸ Θεῖον σῶμα, τὸ τοῦ Σπυρίδωνος.

Θεοτοκίον.

Τρικυμίαι λογισμῶν, καὶ παθῶν ἐπαγωγαὶ, καὶ βυθὸς ἁμαρτιῶν, τὴν ἀθλίαν μου ψυχὴν, χειμάζουσι βοήθησόν μοι ἁγία Δέσποινα.

Κοντάκιον. Ἡ Παρθένος σήμερον.

Ἐκκλησία σήμερον, λαμπρῶς ἑόρταζε πᾶσα, τῶν ἐχθρῶν τὴν ἔπαρσιν, κατερραγμένην ὁρῶσα· ἄνωθεν τὸ πῦρ κατέρχεται φλέγον· κάτω δὲ ἡ Γῆ τινάσσεται στρεφομένη, καὶ καλύπτει τοὺς τοῦ ψεύδους, προστάτας χάος, ὡς τὸν Δαθὰν καὶ Ἀβειρών.

Ὁ οἶκος.

Χρεωστικῶς οἱ πιστοὶ πάντες, τὸν μέγαν ἐν ἱεράρχαις ὑμνήσωμεν Σπυρίδωνα· ἡ γὰρ αὐτοῦ παραδόξως ἐν τῇ Κερκύρᾳ γενομένη Θαυματουργία, δόξα τῶν εὐσεβούντων γραικῶν ὑπάρχει καὶ σέμνωμα· διὰ γὰρ ταύτης, σαφῶς, λαμπρῶς, καὶ ἀναμφιβόλως, ἡμεῖς μὲν ἐξ ὧν καὶ μεθ ὧν τυγχάνει διαμένων, εὐσεβοῦντες ἀνεδείχθημεν· οἱ δὲ τοῖς τοῦ Πάπα ληρήμασιν ἑπόμενοι, αἱρετικοίτε καὶ κακόδοξοι, καὶ Θεῷ ἱερᾶσθαι ἀπόστοργοι· δι' ὃ καὶ τοὺς τοῦτο ποιεῖν ἐν τῷ πανσέπτῳ αὐτοῦ Ναῷ διανοηθέντας, ἐν δίκῃ κατεχάωσεν, ὡς ποτὲ ὁ Μωϋσῆς τὸν Δαθὰν καὶ τὸν Ἀβειρών.

Στίχοι

Ὁ θαυματουργὸς, κἂν τέθνηκε Σπυρίδων,
Τοῦ θαυματουργεῖν οὐκ ἔληξεν εἰσέτι.
Ὡς φλογὶ τίσε παπιστὰς τειρομένοις θοὰς ἥκων.

Ὠδὴ ζ'. Ἐν τῇ Καμίνῳ.

Ἔξω οἱ κύνες, ἔξω ὁ Ἰούων ἄζυμα παπιστὴς, ἔνδον εἰς ναὸν τὸν ἅγιον τοῦ Θεοῦ· ἀναμέλπειν γὰρ οὐκ ἔμαθον, εὐλογημένος εἶ ἐν τῷ Ναῷ τῆς δόξης σου Κύριε.

Ὥσπερ Ἠλίας, τῆς εὐσεβείας ζήλῳ σὺ ἐπιστὰς, σκεύη μιαρῶν αἱρέσεων ἐν πυρὶ, παραδόξως κατηνάλωσας μὴ εὐλογοῦντας, ἔνδον τοῦ Ναοῦ τῆς δόξης τὸν Κύριον.

Ἀγαλλομένη, ὡς κεκτημένη, ἡ Κέρκυρα ἀεὶ, πάτερ κατὰ τῶν αἱρέσεων τῶν ἐγγὺς, ἐλατῆρα σε καὶ φύλακα, εὐλογημένος εἰς ἀεὶ βοᾶ, τῆς δόξης ὁ Κύριος.

Θεοτοκίον.

Τὸ τοῦ Ὑψίστου, ἡγιασμένη Θεῖον σκήνωμα, χαῖρε· διὰ σοῦ γὰρ δέδοται ἡ χαρὰ, Θεοτόκε τοῖς κραυγάζουσιν, εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξὶν, ὑπάρχεις πανάμωμε Δέσποινα.

Ἄλλος· Ἡ Κάμινος Σωτὴρ ἐδροσίζετο.

Ὁ τύραννος ἐχθρὸς κατεστρέφετο, οἱ πρότερον δακρύοντες ἔψαλλον, εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.

Κατέσεισε τὸ ἄστυ εἰς ὄλεθρον, Σπυρίδων ὁ Θεόφρων τοῖς ψάλλουσιν, εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.

Ἐσκίρτησαν παμμάκαρ οἱ δοῦλοι σου, ῥυσθέντες

ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΕΤΣΟΒΕΙΟΝ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
ΣΥΛΛΟΓΗ ΝΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

παραδόξως, καὶ ἔψαλλον, εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.

Θεοτοκίον.

Στερέωσον τὸν νοῦν μου τρεπόμενον, τὸν λογισμὸν κλονούμενον ἔδρασον, ἐν ἀσαλεύτῳ με Πέτρᾳ, τῇ σῇ σκέπῃ Μητροπάρθενε.

Ὠδὴ ἡ'. Χεῖρας ἐκπετάσας Δανιήλ.

Σκήνωμα Θεοῦ τὸ νοητὸν, τερπνὸς Παράδεισος, Νύμφητε πάγκαλος, ἡ Ἐκκλησία νῦν δέδεικται, καὶ κροτεῖ τὰ νικητήρια, καὶ τοὺς οἰκείους συγκαλεῖ πρὸς εὐφροσύνην λαοὺς, κατηχύνθη Πάπας ὁ Ῥώμης, βοῶσα καὶ πέπτωκεν.

Αἰσχύνθητε πλάνοι δυτικοὶ, καὶ ἐγκαλύφθητε, τρώγλας εἰσδύοντες, τὰ προσώποις ἰδιάζοντα, ἐν Θεότητι συγχέοντες, μὴ αἰδεσθέντες, τὸν ἡμᾶς μαστιγωγοῦντα Χριστὸν, ἐκ Πατρὸς τὸ Πνεῦμα κηρύττειν, ἀνάρχως τὸ ἅγιον.

Σήμερον ἐξ ὕψους ἐνιδὼν Χριστὸς ὁ Κύριος, ἣν περ ἐκτήσατο, τῷ τιμίῳ αὐτοῦ αἵματι Ἐκκλησίαν ἐξεδίκησε· τῶν γὰρ φρατόρων καθαιρεῖ τὰς παρανόμους βουλὰς, μὴ βοώντων, πάντα τὰ ἔργα ὑμνεῖτε τὸν Κύριον.

Θεοτοκίον.

Σὺ μόνη ἐν πάσαις γεννεαῖς, Παρθένε ἄχραντε, μήτηρ ἐδείχθης Θεοῦ, σὺ τῆς Θεότητος γέγονας, ἐνδιαίτημα πανάμωμε, μὴ φλογισθεῖσα τῷ πυρὶ τοῦ ἀπροσίτου φωτὸς, ὅθεν πάντες σὲ εὐλογοῦμεν Μαρία Θεόνυμφε.

Ἄλλος· Ὃν φρίττουσιν Ἄγγελοι.

Τὶ μάτην ἀνόητοι προτείνετε ἡμῖν, τῆς Γῆς τὰ λιρήματα, καὶ σκῆπτρα καὶ ἀρχάς; οὐ ταῦτα βραβεῖα, οὐδὲ μενοῦν μισθοὶ, τοῖς ὀρθῶς ὑμνοῦσι τὸ πνεῦμα εἰς αἰῶνας.

Οὐκ ἔστι συμφώνησις, οὐδέποτε ἡμῖν, καὶ Πάπα τῆς Δύσεως, ἐν οἴκῳ τοῦ Θεοῦ· ὁ μὲν γὰρ ἀζύμως, ἐνζύμως δὲ ἡμεῖς· καὶ Υἱοῦ τὸ Πνεῦμα οὐκ ἐξ Υἱοῦ ὑμνοῦμεν.

Ἀπώλετο, πέπτωκε τὸ ῥάντισμα ἰδού· ὁ Πάπας ἀμύητος, καὶ ὅλως βδελυκτός· τοῦτο ἐκ Κερκύρας ὁ Σπυρίδων βοᾷ, τὰς τρεῖς καταδύσεις ποιοῦσι κατὰ λόγον.

Θεοτοκίον.

Ἀνάστησον κείμενον, εἰς βάθη με κακῶν, τοὺς νῦν πολεμοῦντάς με πολέμησον ἐχθρούς· τρωθέντα ἀτόποις, ἡδοναῖς τὴν ψυχὴν, ἀγνὴ μὴ παρίδῃς, ἀλλ' οἴκτειρον καὶ σῶσον.

Ὠδὴ θ'. Λίθος ἀχειρότμητος ὄρους.

Δεῦτε καθαρᾷ τῇ καρδίᾳ, καὶ νηφαλαίᾳ διανοίᾳ, τῆς τοῦ βασιλέως θυγατρὸς, τῆς Ἐκκλησίας τὴν ὡραιότητα, ὑπὲρ χρυσίον λάμπουσαν κατανοοῦντες μεγαλύνομεν.

Χαῖρε καὶ εὐφραίνου ἡ Νύμφη, τοῦ βασιλέως τοῦ μεγάλου, ἐνστερνιζομένη ἀπαύστως, αὐτοῦ τὴν πίστιν ἀκαινοτόμητον, Υἱοῦ μὲν Πνεῦμα ψάλλουσα, ἐκ τοῦ Υἱοῦ δὲ σὺ οὐδέποτε.

Τὴν ἐξ ὕψους ἄμυναν Σῶτερ, τῇ Ἐκκλησίᾳ σου παρέσχες· Πάπαν γὰρ οὐκ οἶδεν, εἰ μὴ σὲ Χριστὲ μυοῦντα,

ἓν τὸ αἴτιον εἶναι, σοῦ τοῦ Υἱοῦ καὶ Πνεύματος, τὸ ἄναρχόν τε καὶ ἀναίτιον.

Θεοτοκίον.

Δέχου τὰς λιτὰς τοῦ λαοῦ σου, πρὸς τὸν υἱόν σου Θεοτόκε, ἱλεωσαμένη εὐμενῶς, ἡμᾶς κινδύνων καὶ περιστάσεων, ῥυσθῆναι τοὺς ὑμνοῦντάς σε· σὺ γὰρ προστάτις καὶ ἐλπὶς ἡμῶν.

Ἄλλος. Τὴν ζωοδόχον Πηγὴν τὴν ἀέννaον.

Ὁ τοὺς ἑώους ἡμᾶς τοῖς ἐκ Δύσεως, ἀναμιχθῆναι κωλύων τοῖς Θαύμασιν· ὁ λαὸν τὸν ἅγιον ὁδηγῶν ἑκάστοτε, εἰς οὐρανὸν ἀπὸ γῆς, Θεῖος Σπυρίδων, φωτοειδὴς ἐν ἡμῖν στύλος γνωρίζεται.

Παλινῳδίαν μετ' αἰσχύνης ἅσαντες οἱ περιόντες τὴν ὕλην μετέθηκαν, σὺν σπουδῇ κραυγάζοντες, τί δὴ φίλοι μέλλετε; καὶ τοὺς λοιποὺς ἀπὸ γῆς πάντας ἐκτρίβει, τὰ τοῦ βομοῦ πάντα ἐκεῖθεν ἀξάρατε.

Ἀνατολῶν ὁ Σπυρίδων ὁρμώμενος, εἰς δὲ τὴν Δύσιν καλῶς μεταθέμενος, ἐκδικεῖ τὰ πάτρια, παπιστῶν τὴν ἔπαρσιν· ἐξ οὐρανοῦ, ὡς ποτὲ τὴν ἑωσφόρου, συγκαταστρέφων, καὶ δείκνυσι παίγνιον.

Θεοτοκίον.

Ῥυπαρωτάτοις ἐν χείλεσι Πάναγνε, ἡ καθαρώτατον λόγον κυήσασα, τὴν εὐχὴν προσάγωσοι, καθαρὸν μ' ἀνάδειξον, παντοδαπῶν μολυσμῶν ὄντα με πλήρη, μεσιτεύοντος τοῦ Θείου Σπυρίδωνος.

Ἐξαποστειλάριον. Γυναῖκες ἀκουτίσθητε.

Συστήματα εὐφραίνονται, τὰ τῶν Συνόδων σήμερον, ὁρῶντα βεβαιωμένους, ὦ ἱεράρχα Σπυρίδων, τοὺς ἱεροὺς αὐτῶν ὅρους· σὺ γὰρ ἐξεδίκησας, τὸ πάνσεπτον ἀξίωμα, διὰ πυρὸς οὐρανίου, αὐτῶν καὶ τῆς ἀληθείας.

Θεοτοκίον.

Τὴν φύσιν ἀνεκαίνισας, φθαρεῖσαν τοῦ προπάτορος, ὑπερφυῶς συλλαβοῦσα, καὶ ἀπειράνδρως τεκοῦσα, τὸν πλάστην πάσης φύσεως, ὑφ' οὗ νικῶντες ὤφθησαν, γρακοὶ λατίνους μέλποντες, σὲ τῆς ἡμῶν σωτηρίας, τὴν ἀπαρχὴν Θεοτόκε.

Εἰς τοὺς αἴνους. Ἦχ. δ'. Ὁ ἐξ ὑψίστου κληθείς.

Ὦ τῆς ἐξ ὕψους ταχείας βοηθείας· ὅτι ὁ πανύψιστος λόγος καὶ Κύριος, ἡ κεφαλὴ ἡ ἀθάνατος, τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' οὐχ' ὁ Πάπας ὁ βδελυρώτατος, ταύτης προνοούμενος, φθάνει ῥυόμενος, καθάπερ μήτηρ φιλόστοργος, ἐκ τῶν κινδύνων, καὶ τῶν σκανδάλων τῶν ἐκ τῆς Δύσεως· σοῦ γάρ τὰ τείχη ἐζωγράφισα, ἐν χερσὶ ταῖς ἐμαῖς, πρὸς αὐτήν φησι, καὶ οὐ λήσεσθαι μέλλω, τοῦ λυτροῦσθαί σε τῶν θλίψεων.

Σήμερον χαίρει καὶ Φώτιος ὁ θεῖος, ὁ πρῶτος ἐν πνεύματι, δείξας τὰ σχίσματα, ὡς ἐκ τῆς Ῥώμης ἀρξάμενα· μετὰ δὲ τοῦτον, ὁ τοῦ Πάπα ῥίψας μνημόσυνον, μέλος ὡς ἀνίατον ἐκλογησάμενος; μετὰ Συνόδου ὁ Σέργιος· καὶ γὰρ, ὁρῶσιν, ἀποβληθέντας ἐκ Θεοῦ σήμερον· ὅθεν κατ' ἴχνος ὡς στοιχίσαντες, τῷ λαλοῦντι Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡ-

μῶν, ἱκετεύουσι σῶσαι καὶ φωτίσαι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Νῦν Φλωρεντία αἰσχύνθητι, καὶ κρύψον, τοῦ ψεύδους τὸ ἄθυρμα, Ὄρον τὸν βέβηλον· καὶ σὺ Κερκύρας τὸ βδέλυγμα, ἀχρειοκόλαξ, καὶ ἀποστάτης Πέτρος Ἀρκούδιος· Λεόντε Ἀλάτιος τῆς Χίου ἔκτωμα, καὶ παπολάτρης γενόμενος· καὶ μετὰ τούτων, οἱ ἐκ τῆς Τάργας καταψευσάμενος ἅπιτε πάντες νῦν εἰς κόρακας· ὁ Σπυρίδων ὑμᾶς ἀπελέγχει τρανῶς, καταστρέφων, ἐκβάλλων, οὓς ὑμεῖς ὑποστηρίζεται. Χαίροις ὦ Μάρκε τὸ θαῦμα τῶν αἰώνων, ὁ μόνος πρὸς ἅπαντας ἀγωνισάμενος, πρὸς ὁμοφύλους, πρὸς φράτορας, καὶ κατ' ἰδίαν αὐτῆς τῆς Δύσεως τὸν Πανύψιστον· βλέπε τοὺς ἀγῶνας σου, καὶ τὰ παλαίσματα, κεκυρωμένα ὡς ἔνθεα, εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ ἐπαγάλλου μετὰ Σπυρίδωνος, μεθ' οὗ συμφώνως καὶ θεσπίσαντες, ὡς διδάσκει Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἱκετεύσατε τοῦτον τοῦ σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Δόξα, Ἦχ. πλ. δ'.

Ἱεραρχῶν τὴν καλλονὴν, τὸ τῶν Συνόδων κλέος, τὴν φρίκην τῶν Λατίνων, καὶ τῶν πιστῶν ἀντιλήπτορα μέγιστον, συνελθόντες, ὦ φιλέορτοι, ἀσματικοῖς ἐγκωμίοις ὑμνήσωμεν λέγοντες, χαίροις ὁ τῆς Ἑώας φωστὴρ, καὶ βλάστημα τερπνὸν, καὶ καύχημα περίδοξον· χαίροις ὁ καταργήσας τὰς ἐπινοίας τῶν παρανόμων, καὶ βωμὸν τὸν βέβηλον ἐν τῷ σῷ ναῷ μὴ καταδεξάμενος· χαίροις ὁ τὴν ἀγέρωχον ὀφρὺν καταβαλὼν τοῦ Ποντίφικος, τῶν δὲ Γραικῶν ὑψώσας τὴν ὀρθόδοξον Πίστιν ἐν τοῖς πέρασι. Καὶ

νῦν Σπυρίδων πανθαύμαστε, μὴ παύσῃ πρεσβεύων Χριστῷ τῷ Θεῷ τοῦ φυλάττεσθαι ἡμῶν ἀεὶ, τὴν εὐσέβειαν ἄτρωτον.

Καὶ νῦν. Ἦχ. δ'.

Σήμερον τῷ Ναῷ προσάγεται, ἡ πανάμωμος Παρθένος εἰς κατοικητήριον τοῦ παντάνακτος Θεοῦ, καὶ πάσης τῆς ζωῆς ἡμῶν τροφοῦ· σήμερον τὸ καθαρώτατον ἁγίασμα, ὡς τριετίζουσα δάμαλις, εἰς τὰ Ἅγια τῶν ἁγίων εἰσάγεται· ταύτῃ ἐκβοήσωμεν, ὡς ὁ ἄγγελος· χαῖρε μόνη ἐν γυναιξὶν εὐλογημένη.

Δοξολογία μεγάλη, καὶ ἀπόλυσις· εἰς τὴν λειτουργίαν, ὡς σύνηθες· Ἀπόστολος πρὸς Ῥωμαίους, ἡ ἀρχὴ, Εἴδαμεν ὅτι τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν, πάντα συνεργεῖ εἰς τὸ ἀγαθόν· τέλος, ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν. Εὐαγγέλιον τὸ τοῦ Χρυσοστόμου· Κοινωνικὸν, ἐξομολόγησις καὶ μεγαλοπρέπεια τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.

Τῷ συντελεστῇ Θεῷ τῶν καλῶν,
χάρις εἰς τοὺς αἰῶνας.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΤΗΣ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΣ

ΚΑΝΩΝ ΠΑΡΑΚΛΗΤΙΚΟΣ

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΤΡΙΜΥΘΟΥΝΤΟΣ

ΤΟΥ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΥ

Εὐλογήσαντος τοῦ Ἱερέως, ἀρχόμεθα στιχολογεῖν τὸ, Κύριε εἰσάκουσον, τὸ, Θεὸς Κύριος, καὶ τὰ παρόντα Τροπάρια.

Ἦχος δ'.

Τῷ Θεοφόρῳ εὐλαβῶς προσπελάσωμεν, οἱ χαλεπῶν ὑπὸ δεινῶν κατεχόμενοι, ἐν κατανύξει κράζοντες ψυχῆς πρὸς αὐτὸν, Ἅγιε βοήθησον, Ἱεράρχα Σπυρίδων, πρόφθασον καὶ λύτρωσαι λυπηρῶν σοὺς ἱκέτας, ὡς παρρησίαν ἔχων πρὸς Θεὸν· σὲ γὰρ Προστάτην οἱ πάντες κεκτήμεθα.

Δόξα, καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Οὐ σιωπήσομεν ἀεὶ Θεοτόκε, τὰς δυναστείας σου λαλεῖν οἱ ἀνάξιοι· εἰ μὴ γὰρ σὺ προΐστασο πρεσβεύουσα, τίς ἡμᾶς ἐρρύσατο ἐκ τοσούτων κινδύνων; τίς δὲ διεφύλαξεν ἕως νῦν ἐλευθέρους οὐκ ἀποστῶμεν Δέσποινα ἐκ σοῦ· σοὺς γὰρ δούλους σώζεις ἀεὶ ἐκ παντοίων δεινῶν.

Εἶτα ὁ Ν'. καὶ εὐθὺς ὁ Κανὼν τοῦ Ἁγίου.
Ὠδὴ ἀ'. Ἦχος Πλ. δ'. Ἁρματηλάτην Φαραώ.
Ἅγιε τοῦ Θεοῦ πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν.

Ἀπὸ χειλέων ἐναγῶν προσάδω σοι, ὕμνον Σπυρίδων

σοφέ· ἀλλ' εὐμενῶς τοῦτον, Ἱεράρχα πρόσδεξε, καὶ τὸν Χριστὸν δυσώπησον, συμπαθέστατε Πάτερ, τοῦ οἰκτειρῆσαί με τάχιον· βέβλημαι γὰρ ὅλος τοῖς πάθεσιν.

Ἅγιε τοῦ Θεοῦ πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν.

Ἀγαλλομένη ἡ Κερκύρα ἅπασα, τὴν σὴν φαιδρὰν ἑορτὴν, ἅγιε ἐτησίως, Πάτερ παμμακάριστε, Σπυρίδων ἁγιώτατε, ἣν ἀεὶ περιέπειν, μὴ διαλείπῃς θεσπέσιε, πρέσβυν σε πλουτοῦσαν ἀκοίμητον.

Δόξα,

Θεόθεν δῶρον τὸ σὸν σκῆνος ἔνδοξε, ὤρθη Σπυρίδων ἡμῖν, ὃ προφανῶς βρύει, ἰαμάτων χάριτας, καὶ παύει τὰ δυσίατα, τῶν ψυχῶν ἡμῶν πάθη, Θαυματουργὲ Ἱερώτατε, ὅθεν εὐφροσύνως τιμῶμέν σε.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Λόγον μοι Λόγε τοῦ Θεοῦ πρυτάνευσον, ὅπως τὸ χαῖρε τῇ σῇ, μητρανάνδρῳ λέξῳ, χαῖρε ὅλβος ἄσυλος, χαῖρε ἁγνείας σκήνωμα· χαῖρε ῥάβδος ἡ θεία, τοῦ Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα, χαῖρε μυριώνυμε Δέσποινα.

Ὠδὴ γ'. Οὐρανίας ἀψῖδος.
Ἅγιε τοῦ Θεοῦ πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν.

Ἱκετεύω Τρισμάκαρ, αἱρετικῶν τάραχον, καὶ τῆς ἀσεβείας τὴν ζάλην, διασκεδάσαι σε· σὺ γὰρ θεόληπτε, τὸν ἀρχηγὸν τῆς γαλήνης, προσκυνεῖν ἐδίδαξας Τριάδα ἔνθεον.

Ἅγιε τοῦ Θεοῦ πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν.

Ἐπὶ σὲ καταφεύγω, τὸν συμπαθῆ Ὅσιον, ὅπως σῇ

πρεσβείᾳ Σπυρίδων, ῥυσθῶ ὁ δείλαιος, τῆς αἰωνίου ποινῆς, καὶ ἀφορήτου αἰσχύνης, τύχω δὲ λαμπρότητος θείας καὶ χάριτος.

Δόξα,

Ἀληθῶς σὺ ἐδείχθης, Ἀρχιερεὺς ὅσιος, ἄκακος ἀμίαντος Πάτερ, Χριστοῦ ἑπόμενος, διδασκαλίαις ἀεὶ, καὶ νῦν αὐλίζῃ θεόφρων, ἔνθα φῶς ἀνέσπερον ὡς Ἱερώτατος.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Νοῦν καὶ φρένα καὶ λόγον, δῶρον Θεοῦ εἴληφα, ὅπως ἐπιγνούς τὸν Δεσπότην, ἔργοις τιμήσω καλοῖς· ἐγὼ δὲ πάθεσι τὴν δωρεὰν ἀτιμάσας, τὸν δοτῆρα ὕβρισα Δέσποινα σῶσόν με.

Διάσωσον Σπυρίδων μάκαρ, κινδύνων τοὺς σοὺς ἱκέτας· ὅτι πάντες ἡμεῖς ἐν σοὶ θαῤῥοῦντες προστρέχομεν, φρουρὸν καὶ προστάτην σε κεκτημένοι.

Ἐπίβλεψον εὐμενείᾳ, πανύμνητε Θεοτόκε, ἐπὶ τὴν ἐμὴν χαλεπὴν τοῦ σώματος κάκωσιν, καὶ ἴασαι τῆς ψυχῆς μου τὸ ἄλγος.

Αἴτησις παρὰ τοῦ Ἱερέως καὶ Ἐκφώνησις. Ὅτι ἐλεήμων καὶ φιλάνθρωπος Θεός. Καὶ λέγομεν τὸ παρὸν Τροπάριον, Ἦχος β'. Πρεσβεία θερμή.

Πρεσβείαν θερμὴν, καὶ δέησιν ἱκέσιον, προσάγαγε νῦν, Σπυρίδων Ἱερότατε, τῷ Θεῷ, καὶ αἴτησαι, τοῖς πιστοῖς δωρήσασθαι ἄφεσιν, καὶ ἐκ κινδύνων ῥύσασθαι ἡμᾶς, τῆς νήσου Κερκύρας ὁ ὑπέρμαχος.

Ὠδὴ δ'. Σύ μου ἰσχὺς Κύριε.
Ἅγιε τοῦ Θεοῦ πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν.

Ἄλλην ἡμεῖς κιβωτὸν ἁγιάσματος, τὴν τιμίαν, θήκην τοῦ Λειψάνου σου, Πάτερ σοφὲ, ἔχομεν πιστῶς· ἣν περικυκλοῦντες, περιδεῶς ἀτενίζομεν, τῷ θείῳ σου Λειψάνῳ, Ἱεράρχα τιμῶντες, τὸν ἐνάρετον βίον σου ἔνδοξε.

Ἅγιε τοῦ Θεοῦ πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν.

Θαῦμα σὺ εἶ, πάνσοφε ἡμῖν θεώμενος· μετὰ πότμον· ἄφθαρτον γὰρ ἔμεινε, τὸ θεῖον Σκῆνος Πάτερ τὸ σόν, δόξα τῷ Κυρίῳ, τῷ οὕτως σὲ θαυμαστώσαντι· ἀλλὰ μὴ διαλείπῃς, τῷ Σωτῆρι πρεσβεύειν, ὑπὲρ πάντων τῶν πίστει ὑμνούντων σε.

Δόξα,

Ἐξ ἀναγκῶν, καὶ πάσης ἄλλης κακώσεως, τὴν σὴν ποίμνην, ῥῦσαι κινδυνεύουσαν, Σπυρίδων Πάτερ θαυματουργὲ, τῶν πιστῶν προστάτα· διὸ μὴ παύσῃ δεόμενος, Χριστοῦ τοῦ φιλανθρώπου, οἰκτειρῆσαι καὶ σῶσαι, τῇ πρεσβείᾳ σου πάντας ἐκ θλίψεως.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Ὅλος ἐσμὸς, ἁμαρτιῶν περικείμενος, δεδεμένος, ὅλος πλημμελήμασι, καὶ δουλωθεὶς ὅλος τῷ ἐχθρῷ, ὅλος προαιρέσει, ὑπέκυψα τῷ ἀλάστορι· οὐκ ἔχω πλὴν σου ἄλλην, προσδοκίαν Παρθένε, σπεῦσον ῥῦσαί με ὅπως δοξάζω σε.

Ὠδὴ ε'. Ἵνα τί με ἀπώσω.
Ἅγιε τοῦ Θεοῦ πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν.

Ἐλλαμπόμενος Πάτερ, αἴγλῃ τῇ τοῦ Πνεύματος πα-

ΕΝΟΡΙΑΚΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ ΕΚΔΟΤΟΡΕΣ ΠΑΠΑΔΗΜΑ

σιν ἀπήστραψας, Θεολόγῳ γλώττῃ, τῆς Τριάδος τὸ φέγγος τὸ ἄχραντον, Θεῖε Ἱεράρχα, πιστῶν τὸ κλέος καὶ ἡ δόξα, τῆς Συνόδου τῆς πρώτης ὑπέρμαχε.

Ἅγιε τοῦ Θεοῦ πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν.

Νοερῶς σὺν Ἀγγέλοις, νῦν συναυλιζόμενος, Χριστὸν δυσώπησον, τῶν παθῶν ρυσθῆναι, καὶ κινδύνων τοὺς σὲ μακαρίζοντας, λειτουργὲ ὑψίστου, Σπυρίδων Πάτερ Θεοφόρε, ὡς λαχὼν παρρησίας πρὸς Κύριον.

Δόξα,

Ἐν τῇ Θείᾳ σου μνήμῃ, Ἄγγελοι καὶ Δίκαιοι πανηγυρίζουσιν, ὡς τῶν πρωτοτόκων, Ἐκκλησίαν φαιδρύνας σαῖς πράξεσι, σύσκηνον λαβόντες, τὴν σὴν ψυχὴν Σπυρίδων μάκαρ, τὸ δὲ σῶμα ἡμῖν τεθησαύρισται.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Τὸν ἀχώρητον Λόγον, ἄνθρωπον γενόμενον, ἐν σοὶ ἐχώρησας, ὃν ἀεὶ δυσώπει, ὡς υἱόν σου Παρθένε καὶ Κύριον, πάσης ἐναντίας, ἐπιβουλῆς νῦν ἀπαλλάξαι, τοὺς σοὺς δούλους ἀγνὴ Θεονύμφευτε.

Ὠδὴ ς'. Τὴν δέησιν ἐκχεῶ.
Ἅγιε τοῦ Θεοῦ πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν.

Τὴν δέησιν ἐκτενῶς πρὸς Κύριον, μὴ ἐλλείπῃς Ἱεράρχα προσάγειν, ὑπὲρ ἡμῶν, τῶν τιμώντων ἐκ πόθου, τὴν σὴν σεβάσμιον μνήμην ἀοίδιμε, Σπυρίδων καύχημα πιστῶν, Τριμυθοῦντος Ποιμὴν ὁ πανάριστος.

Ἅγιε τοῦ Θεοῦ πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν.

Παράκλησιν οἱ πιστοὶ εὐράμενοι, τὴν Σορόν τὴν ἱερὰν σοῦ Λειψάνου, πάντες θερμῶς, προσερχόμεθα ταύτῃ, καὶ σὲ λιτάζοντες πόθῳ κραυγάζομεν, Σπυρίδων, χάρις τῷ Θεῷ, τῷ Προστάτην ἡμῖν σὲ δωρήσαντι.

Δόξα,

Προστάτην μου τῆς ζωῆς ὡς εὗροιμι, θεοφόρε Ἱεράρχα Κυρίου, τῶν δυσχερῶν, διαλύοντα νέφος, καὶ ψυχικὴν μοι γαλήνην δωρούμενον, πρεσβείαις σου ταῖς ἱεραῖς, Σπυρίδων Πατέρων ἀγλάϊσμα.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Οὐ κρύπτω σου τὸν βυθὸν τοῦ ἐλέους, καὶ τὴν βρύσιν τῶν ἀπείρων θαυμάτων, καὶ τὴν πηγὴν τὴν ἀέναον ὄντως, τῆς πρὸς ἐμὲ συμπαθείας σου Δέσποινα· ἀλλ' ἅπασιν ὁμολογῶ, καὶ βοῶ καὶ κηρύττω καὶ φθέγγομαι.

Διάσωσον Σπυρίδων μάκαρ, κινδύνων τοὺς σοὺς ἱκέτας, ὅτι πάντες ἡμεῖς ἐν σοὶ θαρροῦντες προστρέχομεν, φρουρὸν καὶ προστάτην σε κεκτημένοι.

Ἄχραντε ἡ διὰ λόγου τὸν Λόγον ἀνερμηνεύτως, ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν τεκοῦσα, δυσώπησον, ὡς ἔχουσα μητρικὴν παρρησίαν.

Αἴτησις παρὰ τοῦ Ἱερέως· καὶ μετὰ τὴν Ἐκφώνησιν,
τὸ παρὸν Κοντάκιον,
Ἦχος β'. Προστασία τῶν Χριστιανῶν.

Προστασία εἶ τῶν εὐσεβῶν πάντων ἄμαχος, ἱκεσία

πρὸς τὸν Ποιητὴν ἀκαταίσχυντος· μὴ παρίδῃς οὖν εὐλαβῶν ἱκέσιον φωνήν· ἀλλὰ φάνηθι ὡς συμπαθὴς, Σπυρίδων Πάτερ ἀρωγὸς, τοῖς θερμῶς σοι κραυγάζουσι· τάχυνον δὴ παμμάκαρ, καὶ σπεῦσον Χριστῷ πρεσβεῦσαι, τοῦ οἰκτειρῆσαι νῦν ἡμᾶς, Θεοφόρε τοὺς τιμῶντάς σε.

Οἱ Ἀναβαθμοὶ, τὸ ά. Ἀντίφωνον τοῦ δ'. Ἦχου
Προκείμενον· Τὸ στόμα μου λαλήσει σοφίαν.
Στιχ. Ἀκούσατε ταῦτα πάντα τὰ ἔθνη.

Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν, Ἐκφώνησις, Ὅτι Ἅγιος εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ Ἁγίοις ἐπαναπαύῃ. Τὸ, Πάσα πνοή. Εἶτα, Καὶ ὑπὲρ τοῦ καταξιωθῆναι. Εὐαγγ. κατὰ Ἰωάννην.

Ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας.
Δόξα, Ταῖς τοῦ Ἱεράρχου πρεσβείαις,
Καὶ νῦν. Ταῖς τῆς Θεοτόκου πρεσβείαις.
Στίχος. Ἐλέησόν με ὁ Θεὸς κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου.
Καὶ ψάλλομεν τὸ παρὸν Ἰδιόμελον. Ἦχος, Πλ. β'.

Ὅτε καιρὸς τῆς ἀπὸ γῆς ἐκδημίας σου, τότε τὴν Ἱεράν σου ψυχὴν θεῖοι Νόες ἀνελάμβανον, Ἱεράρχα ἀοίδιμε, καὶ πρὸς οὐρανίους μονὰς, ἔνθα Ἱεραρχῶν ἁπάντων ὁ σύλλογος, γηθοσύνως ἐναπέθεντο· τὸ δὲ σεβάσμιον σκηνός σου Τριὰς ἡ μεγαλουργὸς ἀφθαρτίσασα, πηγὴν θαυμάτων ἀνέδειξε, καὶ πάντων Ὀρθοδόξων παράκλησιν· διὸ καὶ ἡμεῖς συνελθόντες, ἀγιώτατε Πάτερ, Σπυρίδων σοφὲ, πόθῳ καὶ δέει τὴν θείαν περικυκλοῦμεν σου Λάρνακα, καὶ τὸ ἱερὸν καὶ ἅγιον Σῶμά σου περιχαρῶς ἀσπαζόμενοι, ῥῶσιν ψυχῶν τε καὶ σωμάτων λαμβάνομεν, μεγαλύνοντες τὸν σὲ δοξάσαντα Κύριον, ᾧ καὶ πρεσβεύεις ἀδιαλείπτως ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Ὁ Ἱερεύς, Σῶσον ὁ Θεὸς τὸν λαόν σου. Τὸ Κύριε ἐλέησον, ιβ'.
Ἐκφώνησις. Ἐλέει καὶ οἰκτιρμοῖς, καὶ τὰ λοιπά.
Ὠδὴ, ζ'. Παῖδες Ἑβραίων ἐν καμίνῳ.
Ἅγιε τοῦ Θεοῦ πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν.

Πλήσον χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης, τοὺς τῷ θείῳ νῦν Ναῷ σου προσιόντας, καὶ Χριστῷ τῷ Θεῷ, συμφώνως μελῳδοῦντας, εὐλογητὸς εἶ Κύριε, ὁ Θεὸς εἰς τοὺς αἰῶνας.

Ἅγιε τοῦ Θεοῦ πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν.

Πρόστηθι πάντων Ἱεράρχα, τῶν ἐχόντων σε φρουρὸν ἀεὶ καὶ ῥύστην, καὶ Χριστῷ τῷ Θεῷ, ἀπαύστως μελῳδούντων, εὐλογητὸς εἶ Κύριε, ὁ Θεὸς εἰς τοὺς αἰῶνας.

Δόξα,

Μή με ἐάσῃς Ἱεράρχα, ἀπροστάτευτον βοῶσι ἐκ καρδίας· ἀλλὰ ῥύσαιο νῦν, ἐκ πονηρῶν ἀνθρώπων, τὰς μηχανὰς καὶ ἐνέδρα, τούτων, Πάτερ διαλύων.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Σκέπη γενοῦ καὶ προστασία, καὶ ἀντίληψις καὶ καύχημα Παρθένε, γυμνωθέντι μοι νῦν, ἀπάσης βοηθείας, ἀβοηθήτων δύναμις, καὶ ἐλπὶς ἀπηλπισμένων.

Ὠδὴ η'. Τὸν ἐν ὄρει Ἁγίῳ δοξασθέντα.
Ἅγιε τοῦ Θεοῦ πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν.

Τὴν τιμίαν σου Λάρνακα κυκλοῦντες, εὐωδίας πληρούμεθα ἀῤῥήτου, ὅθεν πιστῶς, βοῶμέν σοι Θεόληπτε, πλήρωσον εὐχάς τε, θερμὰς καὶ ἱκεσίας, τῶν σὲ ἀνευφημούντων.

ΕΘΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΕΥΓΕΝΙΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Ἅγιε τοῦ Θεοῦ πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν.

Μὴ παρίδῃς, Σπυρίδωνι ἱκεσίαν, τοῦ σοῦ δούλου, θερμῶς σοι ἀνακράζω· ἀλλ' ἐκτενῶς τὸν Κύριον ἱκέτευε, δοῦναί μοι τὴν λύσιν, τῶν πλημμελημάτων, ὧν ἔπραξα ὁ τάλας.

Δόξα,

Ἴδου Πάτερ, οἱ πάντες ὡς λιμένα, σὲ εὑρόντες, σωτήριον ἐν ζάλαις, ἀπὸ ψυχῆς, βοῶμεν καὶ νῦν πρόφθασον, φάνηθι προστάτης, πάντων Ὀρθοδόξων, ἀντίπαλος βαρβάρων.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Περιστάσεις, καὶ θλίψεις καὶ ἀνάγκαι, εὕροσάν με Ἀγνὴ, καὶ συμφοραὶ τοῦ βίου, καὶ πειρασμοί μ᾽, πάντοθεν ἐκύκλωσαν· ἀλλὰ πρόστηθί μοι, καὶ ἀντιλαβοῦ μου, τῇ κραταιᾷ σου σκέπῃ.

Ὠδὴ, θ'. Ἐξέστη ἐπὶ τούτῳ ὁ Οὐρανός.

Ἅγιε τοῦ Θεοῦ πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν.

Πληροῦμαι εὐφροσύνης πνευματικῆς, θυμηδίας ἀρρήτου μακάριε, τὴν σὴν σεμνὴν, ἀναλογιζόμενος βιοτὴν, τὰς ἀρετὰς τὰ θαύματα, καὶ τὴν θείαν χάριν τὴν πρὸς Χριστοῦ, δοθεῖσάν σοι θεόφρων, Σπυρίδων Ἱεράρχα· διὸ σὺν πόθῳ μακαρίζω σε.

Ἅγιε τοῦ Θεοῦ πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν.

Οὐκ ἔνι ἀριθμήσασθαι δυνατὸν, τὰ πολλά σου καὶ μέγιστα θαύματα, Πάτερ σοφὲ, ἅπερ ἡ τιμία σου προφανῶς, θαυματοφόρος, Ἅγιε, Λάρναξ τοῖς ἐν πίστει εἰλικρινῶς, ἐκβλύζει προσιοῦσιν, ὡς νάματα, Σπυρίδων· διὸ σε πάντες μακαρίζομεν.

Δόξα,

Τὴν δέησίν μου ταύτην τὴν πενιχρὰν, καὶ παράκλησιν Πάτερ τρισόλβιε, ὡς συμπαθὴς, δέξαι ἐνεχθεῖσαν πανευλαβῶς, καὶ τὰς αἰτήσεις πλήρωσον· δύνασαι γὰρ ἔχων πρὸς τὸν Θεὸν, Σπυρίδων Ἱεράρχα, πολλὴν τὴν παρρησίαν, τῶν Ὀρθοδόξων ὁ ὑπέρμαχος.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Τὴν δέησίν μου δέξαι τὴν πενιχρὰν, καὶ κλαυθμὸν μὴ παρίδῃς καὶ δάκρυα, καὶ στεναγμὸν, ἀλλ' ἀντιλαβοῦ μου ὡς ἀγαθὴ, καὶ τὰς αἰτήσεις πλήρωσον· δύνασαι γὰρ πάντα ὡς πανσθενοῦς, Δεσπότου Θεοῦ Μήτηρ· εἰ νεύσεις ἔτι μόνον, πρὸς τὴν ἐμὴν οἰκτρὰν ταπείνωσιν.

Καὶ εὐθὺς συνάπτομεν τὰ τῆς Θεοτόκου Μεγαλυνάρια.

Ἄξιον ἐστὶν ὡς ἀληθῶς, μακαρίζειν σε τὴν Θεοτόκον· τὴν ἀειμακάριστον καὶ παναμώμητον, καὶ μητέρα τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. Τὴν τιμιωτέραν τῶν Χερουβὶμ, καὶ ἐνδοξοτέραν ἀσυγκρίτως τῶν Σεραφὶμ· τὴν ἀδιαφθόρως Θεὸν Λόγον τεκοῦσαν, τὴν ὄντως Θεοτόκον σὲ μεγαλύνομεν.

Τὴν ὑψηλοτέραν τῶν οὐρανῶν, καὶ καθαρωτέραν λαμπηδόνων ἡλιακῶν, τὴν λυτρωσαμένην ἡμᾶς ἐκ τῆς κατάρας, τὴν Δέσποιναν τοῦ Κόσμου ὕμνοις τιμήσωμεν.

Ἀπὸ τῶν πολλῶν μου ἁμαρτιῶν, ἀσθενεῖ τὸ σῶμα, ἀσθενεῖ μου καὶ ἡ ψυχή· πρὸς σὲ καταφεύγω τὴν Κεχαριτωμένην, ἐλπὶς ἀπηλπισμένων, σύ μοι βοήθησον.

ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΕΤΣΟΒΕΙΟΝ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

Δέσποινα καὶ Μήτηρ τοῦ Λυτρωτοῦ, δέξαι παρακλήσεις, ἀναξίων σῶν ἱκετῶν, ἵνα μεσιτεύσῃς πρὸς τὸν ἐκ σοῦ τεχθέντα· ὦ Δέσποινα τοῦ κόσμου, γενοῦ μεσίτρια.

Ψάλλομεν προθύμως σοὶ τὴν ᾠδήν, νῦν τῇ πανυμνήτῳ Θεοτόκῳ χαρμονικῶς· μετὰ τοῦ Προδρόμου, καὶ πάντων τῶν Ἁγίων, δυσώπει Θεοτόκε τοῦ οἰκτειρῆσαι ἡμᾶς.

Πλεως γενοῦ μοι τῷ ταπεινῷ, ὅτι πλήν σου ἄλλην, οὐ γινώσκω καταφυγήν, ὁ ἐν ἁμαρτίαις, παντοίαις πεπλησμένος· ἐλέησόν με μόνη Χριστιανῶν ἡ ἐλπίς.

Καὶ τοῦ Ἁγίου τὰ ἑφεξῆς, ληφθέντα ἐκ τῆς αὐτοῦ Φυλλάδος, ἐκτὸς τοῦ τελευταίου, ὅπερ ἐστὶ τοῦ Συγγραφέως τοῦδε τοῦ Κανόνος.

Χαίροις Τριμυθοῦντος ἡ καλλονή. Χαίροις Κερκυραίων ὁ σοφώτατος Ἰατρός. Χαίροις τῆς Τριάδος ὁ θεῖος μυστολέκτης· Πατέρων μέγα κλέος Σπυρίδων Ἅγιε.

Τῶν θαυμάτων πέλαγος γεγονώς, πάσης τρικυμίας, ἐν θαλάσσῃ τε καὶ ἐν γῇ· μέγιστε Σπυρίδων, διάσωζε εὐχαῖς σου, τοὺς ἐπικαλουμένους μέγα σὸν ὄνομα.

Αἰνέσωμεν πάντες χαρμονικῶς, τὸν Θερμὸν Προστάτην, καὶ ὑπέρμαχον κραταιόν, τὸν σώσαντα Νῆσον ἀλώσεως βαρβάρων, Σπυρίδωνα Κερκύρας μέγιστον καύχημα.

Ἀξίως σὲ μέλποντες τὸν λαμπρὸν Κερκύρας φωστῆρα, καὶ εὐήκοον βοηθὸν, καὶ σὲ δυσωποῦντες οὐ παύσομεν ἀφθόνως, ἵνα ταῖς σαῖς πρεσβείαις ῥυσθῶμεν βλάψεων.

Τίς ἐξαριθμήσει σου τὴν πληθύν, τῶν Θαυμάτων Μάκαρ; ἐξανέστησας γάρ νεκρούς· λοίμην, πεῖναν, νόσους, καὶ δυσμενεῖς καθεῖλες, καὶ ἐκ χειρῶν ἀνόμων ἡμᾶς ἐξήγαγες.

Χαίροις Ὀρθοδόξων προασπιστὰ, κακοδόξων μάστιξ, Τριμυθοῦντος κλεινὲ Ποιμήν, Κερκύρας Προστάτης, πατήρ τε καὶ Ἀκέστωρ, ἐμοῦ δὲ θυμηδία, Σπυρίδων Ἅγιε.

Πᾶσαι τῶν Ἀγγέλων αἱ στρατιαὶ, Πρόδρομε Κυρίου, Ἀποστόλων ἡ δωδεκὰς, οἱ Ἅγιοι πάντες μετὰ τῆς Θεοτόκου, ποιήσατε πρεσβείαν εἰς τὸ σωθῆναι ἡμᾶς.

Τὸ Τρισάγιον. Δόξα, καὶ νῦν, Παναγία Τριάς. Πάτερ ἡμῶν.
Ὁ Ἱερεύς· Ὅτι σοῦ. Τὰ Τροπάρια, Ἦχος, Πλ β'.
Ἐλέησον ἡμᾶς Κύριε. Δόξα, Κύριε ἐλέησον ἡμᾶς,

Καὶ νῦν. Τῆς εὐσπλαγχνίας τὴν πύλην.
Αἴτησις παρὰ τοῦ Ἱερέως, ὡς δεδήλωται.

Ἐπάκουσον ἡμῶν ὁ Θεός. Καὶ μετὰ τὴν Ἐκφώνησιν ψάλλομεν τὰ παρόντα Ἐξαποστειλάρια.

Ἀπόστολοι ἐκ περάτων.

Τῶν Κερκυραίων τὰ πλήθη, συναθροισθέντα ἐνθάδε, ἐν Ἱεράρχου Τεμένει, Σπυρίδωνος νῦν σκιρτάτω, καὶ ἀσπαζέσθω τὸ θεῖον, περιχαρῶς τούτου Σκῆνος.

ΕΘΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ ΚΕΝΤΡΟ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ ΕΠΙΜΕΛΗΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΣ

Ὦ τῆς Κερκύρας Προστάτης, τῆς Τριμυθοῦντος ὁ Ποιμήν, αἱρετιζόντων ἡ μάστιξ, Σπυρίδων φίλε Κυρίου, μὴ διαλείπῃς πρεσβεύειν, ὑπὲρ ἡμῶν Ἱεράρχα.

Καὶ σὲ προβάλλομεν πρέσβυν, πρὸς τὸν οἰκτίρμονα Θεόν, ἵν' ὡς φιλάνθρωπος λύσιν, παράσχῃ κἀμοὶ πταισμάτων· παρακαλῶ οὖν σε Πάτερ, Σπυρίδων μὴ ἐπιλάθῃ.

Ἱερουργὲ Ἱεράρχα, καὶ Ἁγιώτατε Πάτερ, Ἀρχιερέων ἡ δόξα, τὸ κλέος τῶν Ὀρθοδόξων, παράδοξόν σου τὸ βαῦμα, πῶς καὶ νεκρὸς, ὡς ζῶν φαίνῃ!

Εἶτα γίνεται ἀπόλυσις.

ΟΙΚΟΙ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΝΕΚΡΟΖΩΝΤΑ ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑ

ΣΠΥΡΙΔΩΝΑ

Τροπάριον.

Τὸν ζωοχέα μελῳδήσωμεν Σπυρίδωνα,
Τὸν ἐν Κερκύρᾳ, ζῶντα σώματι ὑπάρχοντα,
Ὃς ἰσχὺν τοῦ θανάτου τοῦ σώματος ἀποβάλλει,
Ἀλλ' ὡς ἔχοντα τὸ σῶμα θεοδόξαστον,
Ὑμνῳδίαις οὐρανίαις ὑπαντήσωμεν,
Ἀνακράζοντες, χαίροις, σῶμα ἀείζωον.

Ἄνθρωπος ἀγγελάρχης, ἀπεστάλης Σπυρίδων, σπερεῖν σὸν θεοδόχον γῇ σῶμα· καὶ σὺν τῇ ἀκηράτῳ θανῇ, ἀθανατούμενόν σε θεωρῶν Ὅσιε, ἐξίστατο, καὶ ἵστατο πᾶς μέρωψ, ἐκφωνῶν τοιαῦτα·

Χαίροις ἐν ᾧ ἡ φθορὰ ἐτράπη.
Χαίροις ἐξ οὗ ἡ ζωὴ ηὐγάσθη.
Χαίροις ὁ μὴ ἔχων χρωτὸς τὴν ἀλλοίωσιν.
Χαίροις τῶν πνευμάτων ὁ ἔχων ὁμοίωσιν.
Χαίροις χρᾶμα δυσκατάληπτον ἀνθρωπίνοις λογισμοῖς.
Χαίροις πνεῦμα δυσαπόβλητον ἐν ἀνθρώπων σεβασμοῖς.
Χαίροις ὅτι τυγχάνεις τῆς Τριάδος οἰκία.

ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΝΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΣΤΑΘΗ

Χαίροις ὅτι ἐδέξω πᾶσαν χάριν ἁγίαν.
Χαίροις φωστὴρ, φωτίζων τὸν Ἥλιον.
Χαίροις λαμπτὴρ τῆς κόσμου ἐμφαύσεως.
Χαίροις δι' οὗ εὐλογεῖται ἡ φύσις.
Χαίροις δι' οὗ ἐκλαμπροῦται ἡ πίστις.
Χαίροις σῶμα ἀείζωον.

Βλέπουσα ἡ Κερκύρα, ἑαυτὴν ἐν ὑγείᾳ, φησὶ τῇ φυσικῇ Θαρσαλέως· τὸ πανθαύμαστόν μου θεωρῶ, δυσπαράδακτόν σου τοῖς θεσμοῖς πέφυκεν· ἀφθόρου γὰρ χρωτὸς τὴν σύστασιν, οὐ βλέπεις ὧδε;

Ἄλλος Ἄγγελος.

Γῆν ἐβάδισε θεῖαν, καὶ εἰς πόλον ἀνῆλθε, κατέασεν ἐφ' ἡμᾶς δὲ τὸ σῶμα· ὃ λαμβάνον τιμὰς, δηλοῖ πῶς ἐστι δειχθῆναι τὸν βροτὸν ἔνθεον, πρὸς ὃν βοῶμεν ἅπαντες, ἐν φόβῳ πλὴν ἐνθέως οὕτως·

Χαίροις Θεοῦ τῶν θαυμάτων σῆμα.
Χαίροις ἐσθλῶν οὐρανίων βῆμα.
Χαίροις Ἀναστάσεως ἡμῖν τὸ τεκμήριον.
Χαίροις τῶν θαυμάτων Θεοῦ τὸ μαρτύριον.
Χαίροις σῶμα θεοδόξαστον, δι' οὗ ἀνέβη ἡ χαρά.
Χαίροις τίμημα τῆς χάριτος, δι' οὗ πέπτωκε φθορά.
Χαίροις πνευματοφόρον πολυτίμητον γέρας.
Χαίροις τὸ τῶν θαυμάτων εὐζωόβρυτον τέρας.
Χαίροις καὶ γὰρ σοφίαν ἐλάμπρυνας.
Χαίροις καὶ γὰρ καρδίαν ἐκαίνισας.
Χαίροις ἐν σοὶ, ὁμοῦ ἔχων στοιχεῖα.
Χαίροις δι' οὗ, κατεπώθη μωρία.
Χαίροις σῶμα ἀείζωον.

Δεῦτε ἐν τῇ Κερκύρᾳ, θεοσύλλεκτα στίφη· πρὸς θέασιν σώματος ἀκηράτου· ὃ ἀπέβαλε στόλον ἀγαρηνῶν, καὶ τὴν

νῆσον ἔδειξε σωζομένην ἅπασι, καὶ στράτευμα τῆς Θρᾴκης συνετρίψατο, ἐν τῷ κόλπῳ πόντου.

Ἄλλος Ἄγγελος.

Ἔθετο ἐν τῷ ὄρει, Μωϋσῆς μέγαν ὄφιν, ἀνέδραμον πρὸς ὃν δεδηγμένοι· ὁ γὰρ ὄφις ὑγείαν διδοὺς, ἀληθῶς ζωόφιν ἐφορῶ χάριτος, Σπυρίδωνα, ᾧ ἅσμασι νῦν ᾄδω, ὡς πρὸς εὐεργέτην·

Χαίροις θηρὸς μετουσίαν φέρων.
Χαίροις πτωχῶν ἀρρωστίαν αἴρων.
Χαίροις ὁ θηρὸς μεταλλάξας μισάνθρωπον.
Χαίροις ὁ βροτοῖς ἀναστὰς τὸ φιλάνθρωπον.
Χαίροις νόσημα λεπρόσαρκον, βασιλέως ἐκβαλών.
Χαίροις ἔρισμα πανθαύμαστον, τῶν θαυμάτων τῶν πολλῶν.
Χαίροις ὁ εὐτελείας τὴν ἰσχὺν ἀναδείξας.
Χαίροις ὁ τῆς Τριάδος τὸ τρισσὸν προκηρύξας.
Χαίροις σοφῶν συγχέων τὸ σύστημα.
Χαίροις μωρᾶς σοφίας τὸ σύγχυσμα.
Χαίροις ἡμῶν πρὸς Θεοῦ μεσιτεία.
Χαίροις τῆς γῆς ἡμῶν εὐτυχία.
Χαίροις σῶμα ἀείζωον.

Ζήσας ἐν τῇ πενίᾳ, καὶ τοῦ πένητος θέλων, τὴν πενίαν ταχέως διῶξαι· ὅθεν ὄφιν εἰς χρυσοῦν ἀγαγὼν, καὶ τροφόπτωχος ἀναδειχθεὶς ἅγιε· λαβὼν δέ σου τὸ δώρημα, εὐχάριστος ὁ πένης, ἔφη.

Ἄλλος Ἄγγελος.

Τροπάριον. Τὸν ζωοχέα μελῳδήσωμεν Σπυρίδωνα.

Ἠκουσταί μοι, Σπυρίδων, δίκην οἴκου Τριάδος, τιμᾶσθαι παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις· καταλύσας μὲν παρ'

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΝΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΣΤΑΘΗ

ἐκείνῳ, Πατὴρ, ὁ Λόγος καὶ Πνεῦμα Ἅγιον, αὐτὸς Θεὸν κηρύξας σαρκωθέντα, δι' ἡμῶν βοώντων·

Χαίροις Θεοῦ ἀγνοτάτου θύτης.
Χαίροις Χριστοῦ τῶν ῥημάτων μύστης.
Χαίροις ὡς τὰ ῥεῖθρα ποταμοῦ ἀνεχέτισας.
Χαίροις ὡς τὰ κλεῖθρα τῆς ἀβύσσου ἐνίκησας.
Χαίροις ὅτι κατεπάτησας τῶν ὀφέων κεφαλήν.
Χαίροις ὅτι κατεδίωξας τῶν εἰδώλων τὴν ἀχλύν.
Χαίροις τῶν Κερκυραίων πολυδόξαστον σῶμα.
Χαίροις τὸ τῶν Κυπραίων ἁγιώτατον θρέμμα.
Χαίροις λαμπρὸν τῆς φύσεως βλάστημα.
Χαίροις σφοδρὸν ἐγέρσεως γνώρισμα.
Χαίροις δι' οὗ κατεπώθη κακία.
Χαίροις δι' οὗ πέπτωκεν αἵρεσία.
Χαίροις σῶμα ἀείζωον.

Θαυματέμφορα μέγαν, θεωρήσαντες πάντες, συνόδῳ οἱ φιλόσοφοι θάμβει· τῇ χειρὶ γὰρ ἐνσφίγξας πηλὸν, δι' αὐτοῦ ἐδήλοις τὸ Ἴριδσον ἅπασι· καὶ λήψαντες τὸν ἄληπτον, ἐδόξασαν αὐτὸν βοῶντες.

Ἄλλος Ἄγγελος.

Ἴδωμεν τῶν θαυμάτων, ποταμόν σε Σπυρίδων, τὸν ῥέοντα ὑμῖν ἀεὶ ταῦτα· ὅθεν ἔστη πάλαι ποταμὸς, ὅτε σὴν ἀπείληφεν αὐδήν· ἔδραμε τὸ θαῦμα πανταχόσε, τοῦ δοξάσαι τὸν θαυματουργοῦντα·

Χαίροις ὁ κόσμου ἐάσας δόξαν.
Χαίροις μισθὸν οὐρανοῦ ὁ λήψας.
Χαίροις ὃς ἀπάτην ἐν θαύματι ἔσβεσας.
Χαίροις ὃς Τριάδι πιστεύειν ἐφώτισας.
Χαίροις πρόβατον φιλάνθρωπον τῆς ἀγέλης τοῦ Θεοῦ.
Χαίροις ὅτι τὸ φιλεύσπλαγχνον οὐ κινεῖς τοῦ ποιητοῦ.

Χαίροις ὁ τῶν πενήτων ζωοτρόφε Σπυρίδων.
Χαίροις ὀρφανοφύλαξ, καὶ οἰκία παροίκων.
Χαίροις Μωσῆ, ὃς δύναμιν εἴληφας.
Χαίροις σοφῶν, μωρίαν ὃς ἤμβλυνας.
Χαίροις ὃς γῆν, ὁμοιοῖς Παραδείσῳ.
Χαίροις ἐχθροὺς, κατεῶν ἐν ἀβύσσῳ.
Χαίροις σῶμα ἀείζωον.

Καταπέτασμα τρίτον, κέκτηται ὁ ναός σου, κιβωτόν σου τὴν λάρνακα φέρον· καὶ λυχνίαν νέμεισε φωτὸς, μάννα δέ σου τὸ σῶμα ἡμῖν νέμεται, πλαξὶ δὲ σῆς καρδίας καθορῶμεν, γεγραμμένον οὕτως.

Ἄλλος Ἄγγελος.

Λύεις φύσεως ὅρους, τῇ νεκρᾷ φωνὴν στέλλων ἀπέδωκας δὲ πνεῦμα τῷ βρέφει· καὶ γὰρ εἴληφε τέκνον ἐκ σοῦ, μήτηρ θεωροῦσά σου ἰσχὺν ἔφριξε· θανοῦσα δὲ ἀνέστη, αὐτίκα πρὸς σὲ ἐκβοῶσα·

Χαίροις ἀνάῤῥυσις τῶν νοσούντων.
Χαίροις ἀνάβλεψις μὴ ὁρώντων.
Χαίροις ὃς ἐφάνης τῆς πλάνης κατάπτωσις.
Χαίροις τῶν πνευμάτων δικαία ἀνόρθωσις.
Χαίροις θάνατον μιμούμενος, καὶ αὐτὸν ἐκθανατῶν.
Χαίροις πνεῦμα χαριτόβρυτον τοῖς ἀνθρώποις βοηθόν.
Χαίροις ἄσειστε κίων ὁ κρατῶν τοὺς ἐν πίστει.
Χαίροις φῶς τὸ σκοτίζον αἱρεσίαν κακίστην.
Χαίροις Μωσῆ θαυμάτων διάδοχε.
Χαίροις ζωῆς τῆς θείας εὐπάροχε.
Χαίροις ὁ σχὼν τοῦ Θεοῦ μεγαλεῖον.
Χαίροις ὁ δοὺς πᾶσι πνεῦμα τὸ θεῖον.
Χαίροις σῶμα ἀείζωον.

Μέτοχος εἶ Ἀγγέλων, ἐν τῇ γῇ ὦ Σπυρίδων, μετέ-

ΕΘΝΙΚΟΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΘΗΝΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΝΤΩΡΗΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ

στης ἐκ τῆς γῆς εἰς τὰ ἄνω· ἐπεδόθης εἰς χεῖρας Θεοῦ, ἀλλ' ἐγνώσθης ὄντως, καὶ βροτὸς τέλειος, διόπερ ἐξεπλάγησαν οἱ Ἄγγελοι βοῶντες, οὕτως.

Ἄλλος Ἄγγελος.

Τροπάριον. Τὸν ζωοχέα μελῳδήσωμεν Σπυρίδωνα.

Νέον τῶν ἱερέων, θίασον καθορᾶσθαι, καλεῖ πρὸς ἑαυτὸν ὁ Σπυρίδων· ἐξ Ἀγγέλων λειτουργεῖσθαι βροτὸν, λειτουργοῦντα Τριάδι ἄρτῳ ἐν βήματι· τὸ δὲ γὰρ θαῦμα βλέψαντες οἱ Ἄγγελοι, αὐτὸν ἀνύμνουν·

Χαίροις τὸ ἄσμα τὸ τῶν Ἀγγέλων.
Χαίροις τὸ ψάλμα τῶν Ἀρχαγγέλων.
Χαίροις ὅτι λάμψεως πάντας ἐπλούτισας.
Χαίροις ὁ θανέμπνους, ὃς πλείστους ἐζώωσας.
Χαίροις σκεῦος τὸ τῆς Χάριτος, ἐν ᾧ ἵσταται σωτήρ.
Χαίροις κρᾶμα τὸ ἀκήρατον, καὶ τῶν ὀρφανῶν πατήρ.
Χαίροις ὁ κλεπτοφόροις βοηθῶν σε κλοπεύειν.
Χαίροις ὁ ἀσπλαγχνοῦντας ὁδηγῶν εὐσπλαγχνίᾳ.
Χαίροις βροτὸς τοῦ χόρτου ἐντρύφημα.
Χαίροις θνητῶν ἁγίων ὑπόδειγμα.
Χαίροις στοργὴ τῶν βροτῶν μικροκόσμων.
Χαίροις πηγὴ πᾶσι χάριν κινοῦσα.
Χαίροις σῶμα ἀείζωον.

Ξύλου γνώσεως πάλαι, ἐφαψάμενος τότε, Ἀδὰμ ὄντος ἐν τῷ Παραδείσῳ· ἀλλ' ἐκείνῳ μὴ συμφωνήσας βροτὸς, τῇ βουλῇ ἐφάνη ὑψηλὸς Ἄγγελος, τὴν θέωσιν ἑλκύσας ταπεινώσει, καὶ βουλῇ τοῦ κτίστου.

Ἄλλος Ἄγγελος.

Ὅλος ἦν ἐν τῷ βίῳ, καὶ θανάτου μετέχει, τὰ νῦν τὸ

σὸν ἀκήρατον σῶμα· προμετάπτωσις γὰρ μυστικὴ, οὐ κατάβρωσις δὲ βροτικὴ γέγονε, καὶ γόνος ἐκ τῶν ἄνω ἀνεκλήθης, πρὸς βοῶντων ταῦτα·

Χαίροις βρωτῶν, ἀθανάτων σῆμα.
Χαίροις ζωῆς, καὶ θανάτου μίγμα.
Χαίροις Ἰουδαίων ἀμφίβολον ὅραμα.
Χαίροις Ἱερέων ἀγλαώτατον δώρημα.
Χαίροις γέννημα πανθαύμαστον τὸ ἐπὶ τῆς Γριμυθοῦν.
Χαίροις πότισμα πανήδυστον τὸ νοσοῦσι βοηθοῦν.
Χαίροις ὁ ἐναντίοις νῦν ἡμᾶς κατευφραίνων.
Χαίροις ὁ εὐποτμίαν, καὶ ζωὴν συζευγνύων.
Χαίροις ὀλκὴ χειμάρρους κρατήσασα.
Χαίροις πηγὴ χαρίτων πλουτήσασα.
Χαίροις λουτρὸν τοῦ ποτὲ Κωνσταντίνου.
Χαίροις ποινὴ πορνικοῦ μὲν γυναίου.
Χαίροις σῶμα ἀείζωον.

Πόλει τῶν Κερκυραίων, καταπλήττεται ἔθνη, ὁρῶντα τὰ βλαστήματα ἄγαρ, ἐδιώχθησαν μὲν ὑπὸ σοῦ· καθεώρουν γὰρ ὑλικὸν Ἄγγελον, φορῶν εἰς χεῖρας φάσγανον, διώκων τοὺς κατὰ γῆς, καὶ πόντου.

Ἄλλος Ἄγγελος.

Ῥήτορες καθορῶσι, φωλητῆρος Κερκύρας, ἐν πτύῳ τυπωθεῖσαν εἰκόνα· ἐκ φαρμάκων γὰρ σχῆμα λαβὼν, τὴν σὴν ὄψιν ἔθου, καὶ τυφλὸν ὠμμάτωσας, ἡμεῖς δὲ σὺν μητρὶ ποῦτο θαυμάζοντες, σαφῶς βοῶμεν·

Χαίροις χρυσίον πτωχῆς ἐτάζων.
Χαίροις ἀνάκτων, πιστῶν ὁ φύλαξ.
Χαίροις ὅτι δούλου τὴν χεῖρα ἐξήρανας.
Χαίροις ὅτι κάλλος ᾀδόντων ἐμώρανας.
Χαίροις ὅτι κατεσύγχισας τοὺς σοφοὺς συζητητάς.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΕΝΤΡΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

Χαίροις ὅτι ἀπημαύρωσας τοὺς κακίας ποιητάς.
Χαίροις τῶν ἐπιγείων τοὺς θεσμοὺς ὁ συγχίσας.
Χαίροις τῶν οὐρανίων τὰς εὐθύνας κοσμήσας.
Χαίροις φυτὸν ἐπισκέπτον Κερκύραν.
Χαίροις καρπὸς καταφραίνων καρδίαν.
Χαίροις τρυφὴ τῆς Κερκύρας ὑπάρχων.
Χαίροις, ὁ ὑγροψυχροθερμοξηράρχων.
Χαίροις σῶμα ἀείζωον.

Σωμά σου μὲν τὸ Θεῖον, ἵσταται παῤῥησίᾳ, ἐμφέρον θησαυροὺς τῶν Θαυμάτων, καὶ ἐκ γῆς ὑπάρχων ὡς βροτὸς, τὴν δὲ γῆν ἐάσας Οὐρανῷ ᾠκησας, γηείνοις τὰ οὐράνια ἑνώσας, ἐξ ἡμῶν ἀκούεις.

Ἄλλος Ἄγγελος.

Τροπάριον. Τὸν ζωοχέα μελῳδήσωμεν Σπυρίδωνα.

Τόκος εἶ τῆς Τριάδος, ὁ ἐνδείξας Τριάδα, Ἀγγέλοις, καὶ κακίας ἀνθρώποις· ὁ γὰρ οὐρανοῦ, καὶ γῆς ἀνεμόρφωσέ σε ποιητὴς ἄφθαρτον, ποιήσας σε ἀκήρατον, δείκνυσι σε ζωντανὸν τοῖς πᾶσι·

Χαίροις ὁ στύλος ταπεινοσύνης.
Χαίροις ὁ κόσμος τῆς σωφροσύνης.
Χαίροις ὁ μισῶν θησαυροὺς σητοβρώσεως.
Χαίροις ὁ σωτὴρ λεπρικῆς ἀμαυρώσεως.
Χαίροις θεῖε ὁ τὸν Ἕλληνα συναρμόσας πιστοῖς.
Χαίροις ὅτι τὰ ἀγάλματα καταῤῥίψας ἐπὶ γῆν.
Χαίροις Θεοῦ κριμάτων, σῆμα πᾶσι δεικνύων.
Χαίροις δρόσος θαυμάτων, σὲ κυκλοῖ οὐρανίων.
Χαίροις ὀχεὺς τῆς μεταμορφώσεως.
Χαίροις λαμπὰς τῆς θείας αὐγάσεως.
Χαίροις αὐγὴ ὀρθοδόξου σοφίας.
Χαίροις ὀσμὴ τῆς ἡμῶν σωτηρίας.
Χαίροις σῶμα ἀείζωον.

Ὑπὸ σκέπην σου Πάτερ, ἀνατρέχομεν πάντες, ὡς Νῶε κιβωτὸν εἰς τὴν Θείαν· εἰς ἀνάγκας λιμοὺς, σεισμοὺς ἐχρμέν σε βοηθὸν ἅπαντες, ἀνθ' ὧν τελοῦμεν ἄξιον, τὸ δώρημα, νυνὶ, πρὸς σὲ βοῶντες.

Ἄλλος Ἄγγελος.

Φωτοβόλον, λυχνίαν, ἐν τῷ βίῳ φανεῖσαν, ἐτέθης εἰς χαρὰν τοῖς ἀνθρώποις· ζωῆς ἄρθαρτον ἤναψας φῶς, ὁδηγεῖς πρὸς γνῶσιν μακαριότητος, ἡμᾶς τοὺς νῷ μὴ ἔχοντας, χαρὰν τὴν οὐρανίαν ᾠδε·

Χαίροις στροφὴ, ἀρᾶς τῶν γενάρχων.
Χαίροις φυγὰς ἀφῆς παραβάτων.
Χαίροις ὃς Ἀδὰμ, υἱὸν Ἄβελ ἐσήμανας.
Χαίροις ὃς τοῦ Χὰμ ἁμαρτίας ὠνείδισας.
Χαίροις Κάϊν τὸ ζηλόφθονον ἀποβάλλων ἀφ' ἡμῶν.
Χαίροις Ἀβρὰμ τὸ φιλάνθρωπον, ὁ δεικνύων μιμητόν.
Χαίροις Ἀρχιερέων ζωγραφήσας τὸν βίον.
Χαίροις Ἰωνᾶ πάλιν, ἑρμηνεύσας τὸν τύπον.
Χαίροις ἀστὴρ μηνύων θεότητα.
Χαίροις ποιμὴν ἐρῶν ἀνθρωπότητα.
Χαίροις δορκὰς τοῦ Θεοῦ μυστηρίων.
Χαίροις ὀχὴ ἀγαθῶν αἰωνίων.
Χαίροις σῶμα ἀείζωον.

Χύριν πλείστων θαυμάτων, εἰλικρινῶς ὦ Σπυρίδων, ἐδόθης εὐεργέτης Κερκύρας· καὶ προσώρμησας κατ' ἐχθρῶν, προσελυληθότων εἰς αὐτῆς σύνορα, διώξας τὰ στρατεύματα, ἀκούεις παρὰ πάντων οὕτως.

Ἄλλος Ἄγγελος.

Ψαύοντα σώματός σου, τὰ ἀλλόφυλα ἔθνη, ἀρτίμο-

ρος δοκεῖς αὐτοῖς ὄντως· ἐν τῇ σῇ γὰρ ὁρῶσιν ὀχῇ, τὰ βιούντων πάντων ἀβλαβῆ Ὅσιε, κραυγάζουσι, δοξάζουσι, διδάσκουσι, βοᾶν σοι πάντας·

Χαίροις ὁστῶν φυλακὴ ἁγία.
Χαίροις ὁσίων τῶν ζώντων μείζων.
Χαίροις ὁ φορῶν ὑγιὲς περικράνιον.
Χαίροις ὁ τηρῶν ζῶν ἀεὶ τὸ ἐγκέφαλον.
Χαίροις ὄμματ' ἔχων βλέποντα, τοῦ Θεοῦ θεωρίαν.
Χαίροις στόμα ὁ ἀνοίγων, εἰς πιστῶν νουθεσίαν.
Χαίροις ἀθανασίας ὁ ἀκήρατος οἶκος.
Χαίροις τῆς ἀφθαρσίας ὁ αἰώνιος τύπος.
Χαίροις δι' οὗ ἐξέστησαν Ἄγγελοι.
Χαίροις δι' οὗ ἐσώθησαν ἄνθρωποι.
Χαίροις χρωτὸς σταθερὰ κουστωδία.
Χαίροις εἰκὼν τοῦ Θεοῦ ἡ ἁγία.

Χαίροις σῶμα ἀείζωον.

Ὦ Ἐχέμβιον σῶμα, τοῦ θανάτου μὴ ἔχων, τὴν πεῖραν ἁγιώτατον πάντῃ· δεξαμένης τῆς νῦν παροχῆς, δός μοι Θεῖε τῶν κακῶν τὴν ἄφεσιν, καὶ διὰ σοῦ ῥυσθείησαν κακώσεως, οἱ σοὶ βοῶντες.

Ἄλλος Ἄγγελος.

Τροπάριον. Τὸν ζωοχέα μελῳδήσωμεν Σπυρίδωνα.

ΒΙΟΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΚΑΙ ΑΓΩΝΕΣ

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΤΡΙΜΥΘΟΥΝΤΟΣ

ΤΟΥ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΥ.

Πάτερ εὐλόγησον

Μεγίστην ὠφέλειαν δύναται νὰ προξενήσῃ εἰς τὴν ψυχὴν ὁ βίος τῶν γενναίων καὶ φιλοθέων ἀνδρῶν, καὶ πολὺν τῆς ἀρετῆς τὸν πλοῦτον· διότι ὄχι μόνον ἀποτρέπει τὸν ἄνθρωπον τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ καλὸν αὐτὸν μεταβάλλει. Ἐπειδὴ ἐάν τις ἦναι ἐπιῤῥεπὴς εἰς τὰ πάθη, ἀκούων ὑπὸ τῆς ἱστορίας τὰ τοιαῦτα διηγήματα, διορθοῦται καὶ θερμότερος γίνεται· μισεῖ τουτέστι τὴν πρώτην κακίαν, ἀσπάζεται τὴν ἀρετὴν, καὶ διὰ τὴν ἀντιζηλίαν τοῦ ὁμοίου του, παρακινεῖται πρὸς τὴν μίμησιν αὐτῆς. Πόσον δὲ δύναται ἡ μίμησις καὶ ὁ ζῆλος τῶν μεγάλων καὶ θαυμασίων ἀνδρῶν, ἔδειξαν μὲν καὶ ἄλλοι μιμησάμενοι τὸ περὶ τὴν ἀρετὴν φιλόπονον τῶν προακμασάντων Ἁγίων· περισσότερον δὲ πάντων ὁ θαυμάσιος τὸν βίον Σπυρίδων, ὅς τις εἰς ἄκρον μὲν ἐζήλωσε τὸν Ἰακὼβ ὁμοῦ καὶ τὸν θεῖον Δαυῒδ, ἀσπαζόμενος κατ' ἐκείνους πολὺ τὴν πραότητα καὶ εἰλικρίνειαν· ἐμβλέψας δὲ καὶ τοῦ Ἀβραὰμ τὸ φιλόξενον, διεμοίρασε τὴν περιουσίαν αὐτοῦ εἰς τοὺς πένητας· ἐκ δὲ τούτου, διὰ μὲν τὸ πρᾶον, ἐκληρονόμησεν, ὄχι τὴν γῆν, ὡς ὁ Κύριος ἐν Εὐαγγελίοις ὑπόσχεται, ἀλλ' αὐτοὺς τοὺς οὐρανούς· διὰ δὲ τὸν πρόσκαιρον πλοῦτον, τὸν ὁποῖον κατεφρόνησεν, ἐμπορευσάμενος ἐξ ὁλοκλήρου τὸν θεῖον πλοῦτον, τὸν Χριστὸν, ἐπλούτησε ποταμοὺς θαυμάτων, οἵ τινες ἀείποτε μὲν ἀντλοῦνται, μηδέποτε δὲ οὐδόλως τελευτῶσιν.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΝΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Οὗτος ἦτον ἀπὸ τὴν νῆσον Κύπρον· δὲν ἦτον δὲ πολύλογος, οὔτε ὑπερήφανος, οὐδὲ εὐχαριστεῖτο εἰς τὸ πλῆθος καὶ εἰς τὴν ἀγοράν, ἀλλ' ἁπλοῦς καὶ ἡσύχιος, ἀσχολούμενος ὑπὲρ πάντα τὴν φιλησυχίαν· ὅθεν καὶ ὅλως μιμούμενος τὴν πολιτείαν, ὡς εἴπομεν, τοῦ πατριάρχου Ἰακὼβ, ἔγεινε καὶ αὐτὸς ποιμὴν προβάτων. Δὲν ἦτον ὅμως ποιμὴν τόσον ἀνεπιτήδευτος ἢ καὶ ἄγροικος εἰς τὸ ἦθος καὶ ἀνομίλητος, ἀλλὰ μάλιστα ἐπιμελητὴς καλῶν ἠθῶν· καὶ ἐνῷ ἀπεμακρύνετο τῆς συναναστροφῆς τῶν πολλῶν, ἦτον πολλὰ εὐκολοπλησίαστος καὶ κοινωνικὸς μὲ τοὺς πτωχοὺς καὶ ξένους ἄνδρας, τοὺς ὁποίους χαριέστατα ἐδέχετο εἰς τὸν οἶκόν του, καὶ μὲ μεγάλην φιλοτιμίαν ἐφιλοξένει αὐτούς· ἐὰν δέ τις τῶν διαβατῶν, δι' ἀδιαφορίαν, δὲν ἐπαρουσιάζετο, ἢ ἀλλαχοῦ ἐφιλεύετο ἦτον πολλὰ λυπηρὸν εἰς αὐτὸν καὶ ἴσον μὲ τὴν ζημίαν μεγίστου τινὸς πολυτιμοτάτου πράγματος· καὶ εἰς μὲν τὰ ἄλλα εἶχεν ἐλεύθερον τὸ φρόνημα, καὶ ξένον πάσης ποταπῆς κολακείας καὶ ταπεινότητος· ἐθεράπευε δὲ τοὺς κόπους τῶν ὁδηπορούντων, ἔνιπτε τῶν κουρασμένων τοὺς πόδας, ἡτοίμαζε τράπεζαν, ὑπηρέτει δὲ καθ' ὅλα τὰ ἀναγκαῖα, μὲ τόσην ταπείνωσιν καὶ εὐλάβειαν, ὁσην δεικνύουσιν οἱ πιστοὶ ὑπηρέται πρὸς τοὺς κυρίους των· διότι ἡ ἁπλότης αὐτοῦ ἦτον συγχερασμένη μὲ τὴν σεμνότητα, ἡ δὲ πραότης μὲ τὴν ἀνδρίαν, ἡ δὲ ὑπερβολικὴ καὶ δραστήριος αὐτοῦ ἀγάπη μὲ τὴν σωφροσύνην, τὴν ὁποίαν ἠγάπησεν ὑπὲρ πάντα καὶ προθύμως ἠναγκαλίσθη· ἔλαβε δὲ νόμιμον καὶ σώφρονα γυναῖκα, καὶ ἐξ αὐτῆς ἐτεκνογόνησε· μετὰ τὴν ἀποβίωσιν ὅμως ταύτης, ἔζη τιμίως χωρὶς ἡδονὴν ἢ ἄλλης τινὸς σαρκικῆς ἐπιθυμίας. Ὅθεν ἐργαζόμενος τὸ φιλοπονώτερον μέλι τῆς ἀρετῆς, καὶ μελετῶν σπουδαίως τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ, ἔγεινε φιλανθρωπότατος μὲν κατὰ τὴν ψυχὴν, ἐπιεικέστατος δὲ τὴν γνώμην· καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν ὁ θεῖος Σπυρίδων ἦτον ἀληθὴς εἰκὼν καὶ ἀρχέτυπον τῶν ἀρετῶν, ἔχων ὅλας ταύτας ἱστορισμένας ἐν ἑαυτῷ, ὀλίγοι δὲ ἐδύναντο νὰ μιμηθῶσιν αὐτόν. Οὕτω λοιπὸν, διαλάμπων εἰς τὰ κατορθώματα καὶ ἐργασίας τῆς ζωῆς αὐτοῦ, ἀξιοῦται παρὰ Θεοῦ πλουσιωτέρων δωρεῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ἐντοσούτῳ ἐδὼ ἀναφέρω, ὅσας δύνανται νὰ φανερώσωσι τὴν μέλλουσαν αὐτοῦ δόξαν καὶ μεγαλειότητα.—Εἶναι δὲ αὗται· ἐθεράπευε διαφόρους ἀσθενείας, ἐφώτιζε τυφλοὺς, ἐπετίμα τὰ πονηρὰ πνεύματα, καὶ τὸ μεταξὺ διάστημα τῆς ἐπιτιμίας καὶ τῆς φυγῆς οὐδὲν ἦτον, ἀλλ' εὐθὺς ἠλευθερόνεντο· καὶ ἄλλα μὲν θαύματα πολλὰ διέπραττε μεγαλήτερα τούτων, συμβοηθούσης αὐτῷ τῆς θείας δυνάμεως· διὰ τοῦτα λοιπὸν ἀντὶ ποιμένος προβάτων, γίνεται Ποιμὴν ἀνθρώπων· καὶ ὅτε ὁ μέγας Κωνσταντῖνος βασιλεὺς Ῥωμαίων ἐγένετο,

τότε καὶ ὁ θαυματουργὸς Σπυρίδων, ἐπίσκοπος τῆς πόλεως Τριμυθοῦντος γνωρίζεται. Πόσην δὲ εἶχε τῆς ἀρετῆς ἐπιμέλειαν, ἀφοῦ ἐχειροτονήθη ἐπίσκοπος, τὰ μετὰ τὸν θρόνον αὐτοῦ θαύματα ὁμοίως θέλουσι φανερώσει· ἀλλὰ νὰ διηγηθῶ πάντα τὰ ἐκείνου εἶναι ἀδιάκριτον ὁμοῦ καὶ ἀδύνατον· καθὼς νὰ παραλείψω πάντα, εἶναι τωόντι ἐπιζήμιον. Ὅθεν θέλω ἀναφέρει ὅσα εἶναι δυνατὸν νὰ εἴπω, καὶ ὅσα πολλὰ ὠφέλιμον ἵνα ἀκροασθῆτε.

Ἐπαίδευεν ὁ Θεὸς τὴν νῆσον Κύπρον μὲ ἀνομβρίαν, καὶ ἐκυρίευεν αὐτὴν μεγαλοτάτη ξηρασία, τὴν ὁποίαν παρηκολούθει μὲν πεῖνα καὶ μετὰ τὴν πεῖναν λοιμός· καὶ πολλοὶ μὲν ἐκ τοῦ πλήθους καθεκάστην ἀπέθνησκον, ἄλλοι δὲ ἐπλησίαζον νὰ πάθωσι τοῦτο· ὅθεν ἐχρειάζετο τὸ μέγα τοῦτο δυστύχημα, ἕνα Ἠλίαν ἢ ἄλλον τινὰ ὅμοιον εἰς τὰ ἔργα μὲ ἐκεῖνον, διὰ νὰ ἀνοίξῃ μὲ τὴν προσευχὴν αὐτοῦ τὸν οὐρανόν. Καὶ οὗτος ἦτον ὁ Σπυρίδων· ὁ ὁποῖος βλέπων τὴν τοιαύτην μάστιγα παιδεύουσαν ἰσχυρῶς τὸ πλῆθος, ὑπερλυπούμενος διὰ τὸ ποίμνιον, καὶ εἰς τὰ πατρικὰ σπλάγχνα διακαιόμενος, δέεται ὡς φιλάνθρωπος τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ· ὁ δὲ εὔσπλαγχνος Θεὸς πληρόνει εὐθὺς ἐξ ἐσχάτου τῆς γῆς τὸν οὐρανὸν νεφέλας· καὶ τὸ θαυμασιώτερον, διὰ νὰ μὴν ἤθελέ τις νομίσῃ ὅτι ἡ βροχὴ ἠκολούθησε κατὰ τοὺς φυσικοὺς νόμους τῶν στοιχείων, δεικνύει μὲν αὐτὰς μακρόθεν ὁ Θεὸς, τὰς βιαστὰ, δὲν ἀφίνει νὰ ἐπιβῶσιν εἰς τὴν νῆσον πρὶν, παρὰ καὶ πάλιν ὁ ἅγιος νὰ δεηθῇ· ηὔξατο λοιπὸν πάλιν θερμότερον, καὶ ἅμα ἔτρεξαν τὰ δάκρυα τοῦ Σπυρίδωνος, εὐθὺς ἦλθε τόση βροχὴ, ὥς τε χορταίνεται μὲν ἡ γῆ, τρέφονται δὲ οἱ καρποὶ, αὐξάνουσι τὰ γεννήματα καὶ τελειόνουσιν ὁμοῦ ὅλα τὰ δεινά. Τολμῶ λοιπὸν εἰπεῖν, ὅτι, κατὰ τοῦτο, ὁ Σπυρίδων ἦτο φιλανθρωπότερος καὶ ἀπ' αὐτὸν τὸν Ἠλίαν· διότι ἐκεῖνος μὲν ἐμποδίσας τὴν βροχὴν, ἔπειτα πάλιν ἐπανέφερεν αὐτήν, ὁ δὲ ἐνῷ δὲν ἐμιμήθη αὐτοῦ τὸ πρῶτον, φαίνεται ἴσος μὲ αὐτὸν εἰς τὸ δεύτερον. Ἀκούσατε δὲ καὶ ἄλλο θαῦμα παρόμοιον.

Κοινὴ συμφορὰ καὶ μεγάλη πάλιν ἀκαρπία ἐκυρίευε τὴν νῆσον· οἱ δὲ ἐμπορευόμενοι τὸν σῖτον καὶ τὰ ἄλλα γεννήματα ἐκτρυφοῦσαν εἰς τοιαύτην παρὰ Θεοῦ τιμωρίαν· ὠφελούμενοι δὲ ἀπὸ τὴν περίστασιν ηὔξανον περισσότερον τὴν συμφοράν καὶ ταμιευλκοῦντες, καθὼς λέγει ἡ Θεία Γραφὴ, τὸν σῖτον, τοὐτέστιν οἰκονομοῦντες αὐτὸν ἐν καιρῷ μεγαλειτέρας ἀκριβείας, διὰ νὰ κερδίσωσιν οἱ ἀνόσιοι περισσότερα χρήματα, μὲ τὴν δυστυχίαν τῶν πενήτων. Προσελθὼν λοιπὸν πτωχός τις καὶ ὄπορος εἰς ἕνα τῶν οὕτω πλουτούντων, καὶ μὴν ἔχων χρήματα διὰ νὰ ἀγοράσῃ τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα, ἐδέετο αὐτοῦ μὲ ὅσα, φεῦ,

εἶχε δάκρυα, μὲ φωνὰς λυπηρὰς, μὲ σχῆμα ταπεινὸν, μὲ βλέμμα συμπαθείας, καὶ κειτόμενος εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ ἐπροσπάθει νὰ κινήσῃ εἰς ἔλεος τὸν ἄσπλαγχνον, προσκλαιόμενος εἰς ὅλον του τὸν οἶκον· τί δὲν ἔπραξε ; καὶ τί δὲν εἶπε ; διὰ νὰ παρακινήσῃ αὐτὸν εἰς σπλάγχνος ; ἀλλὰ μ' ὅλα ταῦτα, ἡ λιθίνη ἐκείνη ψυχὴ δὲν ἔκλινε παντελῶς εἰς συμπάθειαν· μίαν μόνην ὁ πένης καταφυγὴν εὑρίσκει τὸν Ὅσιον· παρουσιαοθεὶς λοιπὸν πρὸς αὐτὸν, ἀνήγγειλε πρῶτον τὴν ἐσχάτην αὐτοῦ πενίαν, ἔπειτα δὲ καὶ τὴν τοῦ πλουσίου σκληρότητα. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἅγιος τούτου μὲν τὴν συμφορὰν ἐλυπήθη, τοῦ δὲ πλουσίου τὴν σκληρότητα ἐμίσησε, πεφωτισμένος δὲ παρὰ Θεοῦ, προεφήτευσε τὸ ὅ,τι ἔμελλε νὰ συμβῇ· ὅθεν λέγει πρὸς αὐτόν, μὴ στέναζε, μηδὲ κλαῖε· ἐπειδὴ αὔριον θέλεις ἴδει ἐμπεπλησμένον τὸν οἶκον σου, καὶ τὸν νῦν πλούσιον ἐλεεινολογούμενον καὶ καταγελώμενον παρὰ πάντων, ἀκουσίως δὲ θέλει σὲ παρακαλεῖ νὰ λάβῃς ὅσον σῖτον χρειάζεσαι· τότε ὁ πτωχὸς νομίζων ὅτι μόνον πρὸς παρηγορίαν τῆς συμφορᾶς του εἶπε ταῦτα ὁ Ἅγιος, ἀπῆλθε λυπούμενος βλέπων, ὡς τῷ ἐφαίνετο, ματαίαν καὶ ἄπρακτον τὴν ἐλπίδα αὐτοῦ· ἀλλὰ τὴν νύκτα εὐδοκίᾳ Θεοῦ, πίπτει τόσον ῥαγδαία βροχὴ, ὥστε συνέσυρε τὰς ἀποθήκας τοῦ πλουσίου· ὁ δὲ σῖτος καὶ οἱ ἄλλοι καρποὶ ἐχύθησαν εἰς τὴν ὁδὸν, ὄντες ἕτοιμοι εἰς τοὺς ἐθέλοντας νὰ ἁρπάσωσιν αὐτούς· τὸ δὲ πρωὶ ὁ ἄθλιος πλούσιος θρηνώδης περιτρέχων ἔνθεν κἀκεῖσε ἔκλαιε τὴν δικαίαν αὐτοῦ συμφοράν· παρεκάλει δὲ τοὺς τυχόντας νὰ τῷ βοηθήσωσιν εἰς τὴν συνάθροισιν τῶν καρπῶν· ἀλλ' ἐπειδὴ ἦσαν πολλοὶ χρειαζόμενοι, συνέδραμον εἰς ἁρπαγήν· ἐξαιρέτως δὲ καὶ ὁ ῥηθεὶς πτωχὸς, ὅς τις θαυμάζων τὴν πρόῤῥησιν τοῦ Ἁγίου, περιέπαιζε μὲ δικαιότατον γέλωτα τὸν πλούσιον· καὶ χωρὶς τῶν τε νὰ σπείρῃ καρποὺς, ἐνέπλησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ· βλέπων δὲ ὁ σκληρὸς ἐκεῖνος καὶ ἄσπλαγχνος ὅτι συνέτρεχεν ὁ λαὸς, ἐπειδὴ ἔπρεπε νὰ πληρωθῶσι τὰ ὑπὸ τοῦ θείου Σπυρίδωνος προλεχθέντα, καὶ ἥρπαζον ἀφόβως τὸ πρᾶγμά του, μεταξὺ δὲ αὐτῶν καὶ τὸν χθεσινὸν πτωχὸν, ἀπολαβόντα, ὡς εἴπομεν, ἀφθονέστατα τὸν σῖτον· διὰ νὰ δείξῃ γνώμην φιλόχριστον, καὶ ὅτι ἦτον μεταδοτικὸς καὶ μεγαλόδωρος ὁ λίαν φιλάργυρος καὶ ἀκοινώνητος, ἐδιώριζε τὸν πτωχὸν νὰ λαμβάνῃ ἀφόβως ὅσον ἐβούλετο· ὁ δὲ πτωχὸς περιγελάσας ἱκανῶς τὴν ἀνοησίαν αὐτοῦ, ἐπορεύετο εἰς τὸν οἶκόν του, ἀναγνωρίζων τὴν χάριν πρῶτον εἰς τὸν Θεὸν, ἔπειτα δὲ εἰς τὸν Ἅγιον. Τοιουτοτρόπως λοιπὸν ἤξευρεν ὁ Σπυρίδων, ὄχι μόνον διὰ πολλοὺς, ἀλλὰ πολλάκις καὶ δι' ἕνα νὰ ἀνοίγῃ τοὺς καταράκτας τοῦ οὐρανοῦ, διὰ νὰ ὠφελήσῃ πτωχοὺς καὶ νὰ σωφρονήσῃ πλουσίους. Ἀλλ' ὁ προγεγραμμένος φιλάργυρος οὐδὲν ὠφελήθη, ὡς κατωτέρω ῥηθήσεται, πολλοὶ ὅμως ὅμοιοι αὐτῷ ἐδιορθώθησαν. Ταῦτα ποῖος τῶν ἀκροατῶν δὲν ἤκουσεν εὐχαρίστως ; ποῖος δὲ ἀκούσας, δὲν ἔλαβε προθυμοτέραν τὴν ἀκοήν πρὸς τὰ ἄλλα, καὶ δὲν ἐζήτησε νὰ μάθῃ αὐτά ; ἐπιζητῶν δὲ, ποῖος ὀκνηρὸς οὕτως ἢ φθονερὸς ἀποστερεῖ πεινῶσαν ψυχὴν τοιαύτης τροφῆς: (ὅθεν ἀκούσατε).

Ἄλλος τις γεωργὸς φίλος τοῦ Ὁσίου, ταλαιπορούμενος ὑπὸ τῆς πείνης, ἀπῆλθε καὶ οὗτος πρὸς αὐτὸν ἐκεῖνον τὸν πενιχρὸν πλούσιον, ὅς τις εἶχεν ἀκόμη καὶ ἄλλας πολλὰς βρυνομένας ἀποθήκας σίτου, νομίζων ὅτι ἀρκετὰ ἐσωφρόνησεν αὐτὸν ἡ προτέρα συμφορά· ὁ δὲ τὸν μὲν σῖτον ἐζημιώθη, τὴν δὲ φειδωλίαν καὶ τὴν πρὸς τὸν πλησίον σκληρότητα, παντελῶς δὲν μετέβαλε· ἔλεγε λοιπὸν πρὸς αὐτὸν ὁ πένης, ἵνα δανείσῃ αὐτῷ ὀλίγον καρπὸν, ὑποσχόμενος, ἵνα τὸ θέρος ἐπιστρέψῃ αὐτὸν, ὁμοῦ μὲ τὸν τόκον αὐτοῦ· ἀλλ' ἐκεῖνος τῷ ἀπεκρίθη μὲ τὴν αὐτὴν προτέραν σκληρότητα, ὅτι ἄνευ χρημάτων δὲν θέλει λάβει οὐδ' ἕνα κόκκον, οὐδὲ τὴν σκιὰν αὐτοῦ. Ἀπελπισθεὶς λοιπὸν ὁ πένης οὗτος, μιμεῖται τὸν προλαβόντα, καὶ καταφεύγει ὡς εἰς κοινὸν θησαυρὸν τὸν εὐλογημένον Σπυρίδωνα· ἀπαγγέλλει πρὸς αὐτὸν τὰς περιστάσεις τοῦ, τὸ ἄσπλαγχνον τοῦ πλουσίου καὶ τὴν αὐτοῦ ἀπολογίαν. Ὁ δὲ Ἅγιος, τότε μὲν ἀρκετὰ παρηγορήσας αὐτὸν, ἀπέστειλεν εἰς τὸν οἶκόν του· ἡ παρηγορία ὅμως δὲν ὑφίστατο εἰς ματαίους λόγους, ἀλλὰ τὸ πρωὶ ὁ αὐτὸς ἐκεῖνος μέγας ἀρχιερεὺς, φθάνει πρὸς τὸν πένητα ἐπιφέρων εἴδός τι χρυσοῦν ὀγκώδες, τὸ ὁποῖον τί ἦτον, πόθεν καὶ πῶς εὑρέθη εἰς τὸν Ἅγιον, μετ' ὀλίγον ὁ λόγος θέλει φανερώσει. Τοῦτο λοιπὸν ἐμβαλὼν ὁ μέγας Σπυρίδων εἰς τὰς χεῖρας τοῦ πένητος, δέξαι, εἶπεν, δόσον αὐτὸ ἐνέχειρον εἰς τὸν πλούσιον, καὶ παρ' αὐτοῦ ὅσα σὲ ἀναγκαιοῦσι χρήματα λάμβανε· ὁ δὲ πτωχὸς ἐπορεύθη μὲ μεγάλην χαρὰν πρὸς τὸν πλούσιον. Ἰδὼν δὲ ἐκεῖνος τὸ χρυσίον, ἐνῷ πρὸ ὀλίγου ἦτον σκληρὸς, ἀδυσώπητος καὶ κωφὸς τὰ ὦτα πρὸς δέησιν, εὐθὺς ταπεινοῦται ὑπὸ τῶν ὀφθαλμῶν, γίνεται γλυκὺς καὶ φιλάνθρωπος. Λαβὼν δὲ ἐκεῖνο, τόσον ἀφθόνως ἔδωκε σῖτον πρὸς αὐτὸν, ὥστε ἐξήρκεσε νὰ σπείρῃ τοὺς τε ἀγροὺς αὐτοῦ, καὶ τὴν οἰκογένειαν νὰ ἐκθρέψῃ μέχρι τοῦ θέρους· ὅτε δὰ τόσον ἀπῆλαυσε καρπὸν, ὥστε καὶ τὸ χρέος αὐτοῦ ἐπλήρωσεν εἰς τὸν δανειστὴν, καὶ τὸ χρυσοῦν ἐνέχυρον ἐκεῖθεν ἀνέλαβε καὶ μετ' εὐγνωμοσύνης πάλιν ἐπέστρεψεν αὐτὸ πρὸς τὸν Ἅγιον· ἀλλ' ὁ μὲν πένης οὕτως ἐπλήρωσε τὸ χρέος· βούλεται δὲ καὶ ὁ λόγος νὰ ἐκπληρώσῃ αὐτὸ, καὶ νὰ φανερώσῃ τὸ ὑποσχεθὲν, τί ἦτον πρότερον ὁ χρυσὸς, καὶ πόθεν ἐλήφθη. Τῳόντι ἀφοῦ ἔλαβεν ὁ Ἅγιος τὸ δοθὲν, ἐλθὲ, λέγει, πρὸς τὸν πένητα, νὰ ἀποδώσωμεν αὐτὸ τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ, ὅς τις σὲ τὸ ἐδάνεισε. Οὕτως εἶπε, καὶ λαβὼν αὐτὸν, φέρει εἰς τινα

κῆπον, τὸν ὁποῖον εἶχε, διὰ νὰ προμηθεύεται τὰ ὀλίγα πρὸς τροφὴν λάχανα, καὶ σταθεὶς πλησίον εἰς τὴν λιθίαν καὶ ἐγγίξας τὸν φραγμόν, τὰ δὲ ὄμματα πρὸς οὐρανὸν ὑψώσας, μεγαλοφώνως ἐξεφώνει· Δέσποτα Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ πάντα ποιῶν καὶ μετασκευάζων μόνῳ τῷ βούλεσθαι· ὁ ἐπὶ Μωϋσέως ποτὲ τὴν ῥάβδον εἰς ὄφιν μεταβαλὼν ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως τῆς Αἰγύπτου, αὐτὸς καὶ τὸ χρυσίον τοῦτο, καθὼς ἐκ ζώου πρότερον μετέβαλες εἰς τὴν μορφὴν ταύτην, οὕτω καὶ νῦν μετάτρεψον εἰς τὸ ἀρχαῖον αὐτοῦ εἶδος· ὅπως καὶ οὗτος μάθῃ τὴν περὶ ἡμᾶς σου πρόνοιαν καὶ διδαχθῇ ἐμπράκτως τὸ ἐν τῇ Θείᾳ Γραφῇ λόγιον, ὅτι «Πάντα ὅσα ἠθέλησεν ὁ Κύριος ἐποίησε». Ταῦτα ἀφοῦ εὐχήθη ὁ Ἅγιος, ὢ, τίς νὰ εἴπῃ τὴν ὑπερβολὴν τῶν θαυμασίων σου Δέσποτα! εὐθὺς ἔγεινεν ὄφις ζῶν τὸ ἄψυχον ἐκεῖνο χρυσίον, καὶ ἑρπόμενος περὶ τὴν λιθίαν, ἐξ ἧς πρότερον παρὰ τοῦ Ὁσίου ἐλήφθη, καὶ εἰς χρυσὸν παραδόξως μετεβλήθη. Τοῦτο τὸ παράδοξον θαῦμα ἰδὼν ὁ γεωργὸς, ὅλος ἔντρομος ἀπὸ τὸ θάμβος καὶ ἐκπληττόμενος πίπτει μὲ τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν· κατακνιακτίζει τὴν κεφαλήν, χύνει θερμότατα δάκρυα, καὶ ὁμολογεῖ ἑαυτὸν ἀνάξιον ὄχι μόνον νὰ ἀπολαύσῃ τοιαύτης δωρεᾶς καὶ χάριτος, ἀλλ' οὐδὲ νὰ ἴδῃ ἢ κἂν ν' ἀκούσῃ· ὁ δὲ Ἅγιος ἐγείρει αὐτὸν καὶ ἐνδυναμόνει ψυχικῶς ὁμοῦ καὶ σωματικῶς· ὁ δὲ ὄφις ἐντοσούτῳ διαπεράσας τὸν φραγμὸν, ἐμβῆκεν εἰς τὴν ἐξ ἀρχῆς αὐτοῦ φωλεάν. Τὸ θαῦμα τοῦτο οὐδένα ἀπαιτεῖ λόγον πρὸς αὔξησιν· ἐπειδὴ ἀφ' ἑαυτοῦ φαίνεται πόσον εἶναι θαυμάσιον. Ἂς εἴπωμεν δὲ καὶ τὸ ἑξῆς· τὸ ὁποῖον ὁμοιάζον μὲ τὰ προλαβόντα ἔχει τὴν αὐτὴν μὲ ἐκεῖνα χάριν καὶ δύναμιν.

Ἄλλος τις ἐνάρετος, φίλος καὶ αὐτὸς τοῦ Ἁγίου, φθονούμενος ἀπό τινας πονηροὺς ἄνδρας διὰ τῆς ἀρετῆς αὐτοῦ, καὶ συκοφαντηθεὶς περί τινων ἐγκλημάτων, δεσμεύεται ὑπὸ τοῦ ἄρχοντος τῆς ἐπαρχίας καὶ καταδικάζεται εἰς ἄδικον θάνατον· ἐνῷ λοιπὸν ἐπλησιάζεν ἡ προθεσμία του, προγνωρίσας τοῦτο ὁ Ἅγιος, τρέχει προθύμως διὰ νὰ λυτρώσῃ τὸν φίλον αὐτοῦ ἀπὸ τὴν συμφοράν. Ἦτον δὲ τότε ἀκμὴ τοῦ χειμῶνος· καὶ ὁ παρατρέχων ποταμὸς (ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἀφεύκτως ἔπρεπε νὰ διαβῇ), ἐπλημμύρει ἕνεκα τῶν πολλῶν καὶ ῥαγδαίων βροχῶν, ὥστε δὲν εἶχεν οὐδαμοῦ κἀνὲν πέρασμα. Ὁ δὲ Ἅγιος, ἐνθυμούμενος τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ καὶ τὰ ἐκείνου, τὴν διάβασιν τῆς κιβωτοῦ λογιζόμενος καὶ πιστεύων ἀδιστάκτως, ὅτι ὑπάρχει ὁ ἴδιος Θεός, ὅς τις ἐνήργησε τὰ τοιαῦτα τεράστια, καὶ ἔτι δύναται νὰ ἐνεργήσῃ παρόμοια, προστάζει τὸν χείμαρρον, τρόπον τινὰ, ὡς ὑπηρέτην· στῆθι, εἶπεν, σὲ διορίζει ὁ Δεσπότης τῶν ἁπάντων· καὶ ἐγὼ μὲν θέλω διαβῆ, ὁ δὲ ἄνθρωπος, περὶ

τοῦ ὁποίου πολλὰ τοῦ Θεοῦ ἐδεήθημεν, θέλει ἐλευθερωθῆ. Οὕτως εἶπεν, καὶ ὁ λόγος παρευθὺς ἔργον ἐγένετο· ἵσταται τὸ ῥεῦμα τοῦ ποταμοῦ, παραχωρεῖ δὲ πέρασμα ὄχι μόνον εἰς τὸν Σπυρίδωνα, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἄλλους ὁδίτας, χωρὶς τοῦ λοιποῦ νὰ τύχῃ κἀνὲν κακὸν ἢ ἀδιάβατον συνάντημα. Τὸ μὲν λοιπὸν πάρεργον οὐδὲν ὀλιγώτερον ἔγεινε θαυμαστὸν ἀπὸ τὴν καθ' αὐτὸ ἐργασίαν· μάλιστα ἐκ τούτου κατωρθώθη ταχύτερον ἐκεῖνο· ἐπειδὴ ὡς εἶδον οἱ συμπορευόμενοι τοιοῦτον θέαμα, προδραμόντες αὐτοῦ, καὶ εἰς τὴν πόλιν τάχιστα ἐλθόντες, ἐκήρυξαν μεγαλοφώνως τὸ τερατούργημα. Ὁ δὲ ἄρχων ἐκπλαγείς, καὶ ἀπὸ φόβον κυριευθείς, μήπως φανῇ ὅτι ἐναντιόνεται εἰς τοιοῦτον ἄνδρα, ἐλευθερόνει εὐθὺς τὸν φίλον αὐτοῦ ἀπὸ τὰ δεσμὰ, καὶ χαρίζει τοῦτον εἰς τὸν Ἅγιον· ὁ δὲ, λαβὼν τοῦτον, ἐπέστρεφε χαίρων· καὶ ἀπὸ μίαν αἰτίαν, ἔκαμε δύο· διότι ἔστησε μὲν τὴν ὁρμὴν τοῦ χειμάρρου, ἔσωσε δὲ φιλανθρώπως τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὴν συμφοράν. Ἐκ τῶν εἰρημένων φαίνεται πόσην χάριν προφητείας καὶ θαυματουργίας εἶχεν ὁ Ἅγιος καὶ πόσην συμπάθειαν πρὸς τοὺς ἐν συμφοραῖς· ὁ δὲ λόγος εἶναι ἕτοιμος νὰ φανερώσῃ τι περισσότερον τῶν εἰρημένων εἰς προφητείαν ὁμοῦ καὶ συμπάθειαν· προεγνώριζε, λέγω, τὰς ἁμαρτίας τῶν ἀνθρώπων, καὶ προέτρεπεν αὐτοὺς εἰς μετάνοιαν, μὲ φιλανθρωπίαν συμβουλῆς καὶ ἀφθονίαν χάριτος.

Πανταχοῦ ὁ μέγας Σπυρίδων ἐφύλαττε τὴν ταπείνωσιν, μάλιστα δὲ εὐχαριστεῖτο εἰς τὴν ὀλιγάρκειαν, μιμούμενος τὸν ἑαυτοῦ Δεσπότην Χριστόν· οὔτε ἐμεταχειρίζετο ποτὲ ἵππον εἰς τὰς ὁδοιπορίας αὐτοῦ. Ὁδοιπορήσας λοιπὸν ποτὲ μὲ συνεχῆ καὶ ἀδιάκοπον προσπάθειαν, καὶ πολλὰ κεκοπιακὼς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας, ἐπορεύθη εἰς ἕνα τῶν φίλων αὐτοῦ, ἵνα λάβῃ μικρὰν ἀναψυχὴν, ὅς τις ὑπεδέχθη αὐτὸν εὐχαρίστως, ὡς ἔπρεπεν εἰς πρόβατον, τὸν ἀγαθὸν αὐτοῦ ποιμένα φιλοξενούμενον. Ἀποβλέπων δὲ ὡς εἰς κάλλιστον ὀρχέτυπον τὸν βίον αὐτοῦ, ἐδείκνυε πρὸς αὐτὸν, τὴν τοῦ Δεσπότου καὶ πρώτου διδασκάλου Χριστοῦ μετριοφροσύνην· διότι λαβὼν ὕδωρ καὶ βαλὼν αὐτὸ εἰς τὸν νιπτῆρα, ἑτοιμάζετο νὰ πλύνῃ τοὺς πόδας τοῦ Ἁγίου· οἱ δὲ γείτονες ἀκούσαντες ὅτι ὁ μέγας Σπυρίδων ἦτον ἐκεῖ, ἔτρεχον πάντες καὶ συνερίζοντο ποῖος νὰ κάμῃ περισσοτέραν ὑπηρεσίαν πρὸς αὐτὸν, ἀμφισβητοῦντες μετ' ἀλλήλων περὶ τῆς εὐλογίας αὐτοῦ. Μεταξὺ λοιπὸν τῶν πολλῶν ἦλθε καὶ γυνή τις ἁμαρτωλὸς διὰ νὰ νύψῃ τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἀλλ' ἐκεῖνος γνωρίσας τὴν ἀπόκρυφον ἁμαρτίαν αὐτῆς, ἡσύχως μὲν ἀποστρέφει τὸ ἥμερον ἐκεῖνο καὶ ἡδὺ πρόσωπον, καὶ ἡσύχως λέγει πρὸς αὐτὴν: «Μὴ μοῦ ἅπτου ὦ γύναι»· εἶπε δὲ τοῦτο ὄχι ποτὲ μεγαλοφρονούμενος ἢ τὴν

γυναῖκα ἀποστρεφόμενος· διότι πῶς, μαθητὴς ὢν ἐκείνου, ὃς τις συνέθρε μὲ τελώνας καὶ πόρνας καὶ ἁμαρτωλούς; ἀλλὰ διὰ νὰ παρακινήσῃ αὐτὴν νὰ ἔλθῃ εἰς μετάνοιαν, καὶ νὰ μισήσῃ τὴν πονηρὰν ἐργασίαν· ὅπερ καὶ ἐγένετο· ἐπειδὴ μᾶλλον σπουδάζουσα αὕτη νὰ πλησιάσῃ, ἤλεγξεν αὐτὴν ἐκφώνως ὁ Ἅγιος, καὶ φανερῶς τὴν ἁμαρτίαν αὐτῆς ἐθριάμβευσε. Τότε δὲ καὶ αὐτή, πληγομένη ἀπὸ τὸν τῆς συνειδήσεως ἔλεγχον, καὶ ἐκπληττομένη διότι εἶδε τὰς ἀθεάτους πληγὰς τῆς ψυχῆς αὐτῆς, ὄχι πλέον μὲ ὕδωρ, ἀλλὰ μὲ δάκρυα ἔνιπτε τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ μὲ συντριβὴν καρδίας, ἐξομολογεῖται δημοσίως τὸ πεπραγμένον ἁμάρτημα. Τί λοιπόν; ἡ μὲν ἐμιμήθη τὰ τῆς πόρνης, ὁ δὲ τὰ τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ παῤῥησιαστικότατα μιμούμενος, λέγει πρὸς αὐτήν: «Θάρσει θύγατερ, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου» καὶ πολιτικῶς: «Ἴδε, ὑγιὴς γέγονας, μηκέτι ἁμάρτανε» καὶ τὴν νόσον μὲν θεραπεύσας, κατὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἰατρῶν, ἐνταυτῷ δὲ καὶ τὴν ἐπανακύλισιν εἰς τὰ αὐτὰ ἐμποδίσας. Τοιουτοτρόπως λοιπὸν ἐκείνη κάλλιστα καὶ ὠφελιμώτατα ἐθεραπεύθη· διότι ὄχι μόνον αὕτη ἔγεινε εἰς ἀμετάβλητον ὑγείαν, ἀλλὰ καὶ ὅσοι ἤκουον ταύτην διηγουμένην, ἐδιορθόνοντο. Ἐπειδὴ δὲ τὸν βίον φανερόνουσι τὰ θαύματα, πρέπει νὰ γνωστοποιήσωμεν ὁποῖός τις καὶ περὶ τὴν πίστιν ἦτον ὁ ζῆλος τοῦ Σπυρίδωνος. Τὸ ἀκόλουθον δὲ θέλει δειξει.

Ὅτε ὁ μέγας Κωνσταντῖνος καὶ πρῶτος ἐν βασιλεῦσι Χριστιανὸς ἐξουσίαζε τοὺς Ῥωμαίους, ὑπάτευε δὲ Ποῦλλιος καὶ Ἰουλιανός, τελεόνοντος τοῦ ἑξακοσιοστοῦ τριακοστοῦ ἕκτου ἔτους ἀπὸ τῆς βασιλείας Ἀλεξάνδρου τοῦ υἱοῦ Φιλίππου· τότε δὴ καὶ ἡ ἐν Νικαίᾳ περιώνυμος τῶν ἁγίων Πατέρων ἠθροίζετο Σύνοδος, διὰ νὰ καθήρῃ μὲν τὸν Ἄρειαν, ὃς τις ἔλεγε δυσσεβῶς τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ κτίσμα, νὰ δογματίσωσι δὲ τὸν Υἱὸν ὁμοούσιον μὲ τὸν Πατέρα. Ἦσαν δὲ τῆς βλασφημίας αὐτοῦ οἱ πρῶτοι μάλιστα καὶ ἐπισημότατοι ὑπέρμαχοι, Εὐσέβιος ὁ Νικομηδείας, Θεόγνις ὁ Νικαίας καὶ ὁ Χαλκηδόνος Μάρις. Οὗτοι, ἔχοντες ἐπὶ κεφαλῆς τὸν μανιώδη Ἄρειον, ἐδογμάτιζον, ὡ τῆς μανίας αὐτῶν, τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ Θεὸν ὅτι εἶναι κτίσμα, τὰ πονηρὰ ὄντως κτίσματα. Οἱ δὲ τῶν τῆς εὐσεβείας διαγωνιζομένων πρόμαχοι, τῶν ὁποίων ἡ παιδεία καὶ ἡ ἀρετὴ ὑπερεῖχε τῶν ἄλλων, ἦσαν οὗτοι· ὁ μέγας καὶ ἅγιος Ἀλέξανδρος, ἔτι πρεσβύτερος ὤν, ἀλλ' ἐπέχων τὸν τόπον τοῦ μακαρίου Μητροφάνους πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, οὗ τινος ἡ ἀπόλειψις ἔγεινεν ἕνεκα ἀσθενείας. Ὁ ἔνδοξος Ἀθανάσιος, ὃς τις ἀκόμη τότε δὲν διεκόσμει τὸν ἱερατικὸν θρόνον, ἀλλ' ἀπεπλήρει τάξιν διακόνου τῆς Ἀλεξανδρέων Ἐκκλησίας· ὅθεν ὄχι καὶ μικρὸς φθόνος κατ' αὐτῶν ὑπεισχώ-

ρησεν, διότι μήν ἔχοντες ἀκόμη τὸ ἐπισκοπικὸν ἀξίωμα, ἦσαν ὅμως ἱκανώτεροι τῶν ἄλλων εἰς τὸν περὶ πίστεως λόγον. Ἦτον λοιπὸν μὲ τούτους καὶ ὁ μέγας Σπυρίδων· τοῦ ὁποίου ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ συνοικοῦσα αὐτῷ θεία χάρις ἦτον περισσότερον ὠφέλιμος εἰς πειθώ, παρὰ αἱ γλῶσσαι τῶν ἄλλων, αἱ ἄφευκτοι τῶν συλλογισμῶν λαβαί, καὶ αἱ κομψαὶ τῶν λόγων περίοδοι. Καθὼς λοιπὸν οὗτος ἦτον παρών· διότι ἐδῶ εἶναι τὸ ἥδιστον τοῦ πράγματος· παρευρίσκοντο δὲ εἰς τὴν Σύνοδον καὶ φιλόσοφοι, μὲ τὴν ἄδειαν τοῦ βασιλέως, ἔχοντες τὴν περιπατητικὴν ἀλαζονείαν, καὶ πολλὰ πεπαιδευμένοι τὴν σοφιστικὴν ψυχαγωγίαν· εἷς δὲ τούτων ἦτον ἱκανώτατος εἰς τὸ λέγειν, ἐπειδὴ εἶχεν ἄμαχον δύναμιν εἰς κατάπεισιν, καὶ διὰ τὴν εὐγλωττίαν αὐτοῦ, ἐφημίζετο παρὰ πάντων· οὗτος συνδιαλεχθεὶς μὲ τοὺς ἐπισκόπους, ἐβοήθη ἰσχυρῶς τὸν Ἄρειον, καὶ συνηγορῶν σοφῶς ἐναντιόνετο εἰς τοὺς συλλογισμοὺς αὐτῶν. Πολλοὶ δὲ συνεπισύροντο εἰς ἀκρόασιν, ἐπιθυμοῦντες νὰ μάθωσιν ποῖοι τῶν ἀντιλεγόντων θέλουσι νικήσει· διότι δὲν ἦτον κἀνὲν δύσκολον πρὸς λύσιν ἐπιχείρημα τῶν ὀρθοδόξων, τὸ ὁποῖον ἐκεῖνος δὲν ἔλυε μὲ τὴν πολλὴν αὐτοῦ μάθησιν· καὶ ἐνῷ πολλάκις κατήντει εἰς στενὸν ἡ ἀπολογία, αὐτὸς ἐξέφευγε μὲ τὰ καταπειστικὰ στρατηγήματα καὶ τὰς σοφιστικὰς αὐτοῦ ἀπάτας. Ἦτον λοιπὸν ἀμίλλα ἀληθείας καὶ τέχνης· καὶ οἱ μὲν τ' ἀληθῆ λέγοντες, προσέβαλλον τὸν σοφιστὴν μὲ ἀῤῥαδιούργητα νοήματα· ὁ δὲ, ὡς ὅπλα προβαλλόμενος τὸ ποικίλον καὶ παραλογιστικὸν καὶ κακότεχνον τοῦ λόγου, ἐνόμιζε μὲ τοῦτο μᾶλλον νὰ νικήσῃ. Ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ γίνῃ ἡ νίκη διὰ τῶν λόγων, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ Χριστοῦ, παρέβλεψεν ὅλους τοὺς λογίους πατέρας, ἔλαβε δὲ ταύτην ὁ ἁπλοῦς Σπυρίδων, ὃς τις δὲν ἤξευρεν ἄλλο τί περισσότερον, εἰμὴ Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον, καθὼς λέγει ὁ Παῦλος. Ὅτε λοιπὸν εἶδε τὸν φιλόσοφον θερμαινόμενον εἰς τὰ σοφίσματά του, καὶ κινοῦντα κατὰ τοῦ Χριστοῦ φιλολοίδορον γλῶσσαν, προσπαθοῦντα δὲ νὰ διαχλευάζῃ τὰ τῶν ὀρθοδόξων, πλησιάσας, ἐζήτει μικρόν τι νὰ συνομιλήσῃ μὲ αὐτόν. Οἱ δὲ εὐσεβεῖς, γινώσκοντες τὴν ἁπλότητα καὶ τὸ ἀρχαϊκὸν αὐτοῦ, προσέτι δὲ τὴν παντελῆ ἀμάθειαν τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας ἐμπόδιζον αὐτὸν νὰ παῤῥησιασθῇ εἰς τὸ μέσον, καὶ νὰ πολεμήσῃ μὲ τὸν φιλόσοφον. Ὁ Σπυρίδων ὅμως δὲν ὑπήκουσεν ἐκείνους· διότι ἤξευρε πόσον μὲν δύναται ἡ ἄνωθεν τοῦ Θεοῦ σοφία, τί δὲ ἡ ἀνθρώπινος καὶ καταργουμένη. Πλησιάσας λοιπὸν εἰς τὸν ἄνδρα, εἶπεν. Ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὦ φιλόσοφε, πρόσεξε τώρα καὶ εἰς ἐμὲ, καὶ δὸς ἀκρόασιν εἰς τοὺς λόγους μου. Ὁ δὲ εἶπε: Σὺ μὲν ὁμίλησον, ἐγὼ δὲ θέλω ἀκροασθῆ. «Εἷς εἶναι, εἶπεν ὁ Σπυρίδων, ὁ Θεὸς,

»οὐρανοῦ τε καὶ γῆς, καὶ τῶν ἄλλων πάντων τῶν ἐν τῷ μέσῳ δημιουρ-
»γός· οὗτος παρήγαγε τὰς οὐρανίους δυνάμεις· οὗτος διέπλασεν ἐκ τῆς
»γῆς τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἐποίησε πάντα ὁμοῦ τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα·
»διὰ τοῦ λόγου καὶ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ παρήχθη μὲν ὁ οὐρανός,
»παρήχθη δὲ ἡ γῆ, ἀνεχέθη ἡ θάλασσα, ἐτάθη ὁ ἀήρ, ἐγεννήθησαν τὰ
»ζῶα, διεπλάσθη ὁ ἄνθρωπος, τὸ μέγα τοῦτο ζῶον καὶ θαυμαστὸν δη-
»μιούργημα· ὅλα ἔγειναν, ἀστέρες, φωστῆρες, ἡμέρα, νὺξ, καὶ πάντα
»τὰ λοιπά. Τοῦτον λοιπὸν τὸν λόγον, γινώσκοντες ἡμεῖς ὅτι εἶναι υἱὸς
»Θεοῦ, καὶ Θεὸς, πιστεύομεν ὅτι ἐγεννήθη δι' ἡμᾶς ἐκ Παρθένου, καὶ
»ἐσταυρώθη καὶ τέλος ἐτάφη· ἔπειτα δὲ καὶ ἀνέστη καὶ συνήγειρεν ἡμᾶς,
»προξενήσας ἡμῶν ἄφθαρτον καὶ αἰώνιον ζωήν. Τοῦτον λέγομεν ὅτι θέλει
»ἔλθει πάλιν κριτὴς πάντων, καὶ ἐξεταστὴς ἀπαραλόγιστος τῶν ἡμε-
»τέρων ἔργων, καὶ λόγων καὶ λογισμῶν. Τοῦτον πιστεύομεν ὁμοούσιον,
»τοῦτον σύνθρονον, τοῦτον ὁμότιμον μὲ τὸν Πατέρα.» Δὲν φαίνονται
λοιπὸν καὶ εἰς σὲ, ὦ φιλόσοφε, ταῦτα; οὕτως μὲν εἶπεν ὁ Σπυρίδων·
(Δὲν φαίνεται δὲ ἀπὸ σκοποῦ νὰ γείνῃ ἐνταῦθα μνεία τις τοῦ ἀναφερο-
μένου θαύματος τῆς κεραμίδος· ὅτι δηλαδὴ ὁ Ἅγιος μετὰ τὰ ῥηθέντα,
λαβὼν εἰς τὴν ἀριστερὰν αὐτοῦ κεραμίδα, ἔσφιγξεν αὐτὴν καὶ, ὢ τοῦ
θαύματος! εὐθὺς ἀνέβη τὸ πῦρ εἰς τὸν ἀέρα, τὸ ὕδωρ ἐχύθη εἰς τὴν
γῆν, ὁ δὲ πηλὸς ἔμεινεν εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ· καὶ οὕτως εἱ μὲν ὁρῶντες
ἐξέστησαν) (α)· ὁ δὲ φιλόσοφος, ὡς νὰ μὴν εἶχε τὴν αὐτὴν καὶ προτοῦ
ψυχὴν, οὐδὲ τὴν αὐτὴν φρένα καὶ γλῶσσαν, οὕτω εὐκόλως ἀντιτατ-
τομένην καὶ ἀντιλέγουσαν, ἐπλήγη μὲν τὴν ἀκοὴν, ἐξεπλάγη δὲ τὴν ψυ-
χὴν καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ἐσβέσθη· καὶ ἀποσιωπήσας ὥραν πολλὴν, οὐδὲν
ἄλλο ἐδυνήθη νὰ ἀποκριθῇ, παρ' ὅτι καὶ εἰς ἐμὲ φαίνεται ὅτι ταῦτα
οὕτως ἔχουν. Ὁ δὲ Ἅγιος λέγει πρὸς αὐτὸν· Ἐλθὲ λοιπὸν, ἐπειδὴ καὶ
ταῦτα μοὶ συνομολογεῖς, χωρὶς νὰ διαφωνῇς μὲ τὰ ἔργα· ἀλλὰ γνω-
ρίσας ποῖός τις εἶναι ὁ Θεὸς, ὅς τις ἐποίησε τὰ πάντα, ἀναστὰς
πρόσελθε εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ τὸ σημεῖον τῆς ὀρθοδόξου πίστεως
λάμβανε. Ταῦτα ἀφοῦ ἤκουσεν ὁ φιλόσοφος, εὐθὺς μὲν μετετράπη εἰς
ἀκριβῆ θεοσέβειαν. Ἐπιστραφεὶς δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ καὶ τοὺς
ἄλλους τῶν λεγομένων ἀκροατὰς, εἶπεν· ἕως τώρα μὲν ὦ ἄνδρες, ὁ
ἀγὼν ἦτον εἰς λόγους, καὶ ἐγὼ ἐναντιονόμην μὲ τὴν τέχνην· ἀλλ' ἀφοῦ
θεία τις δύναμις ἐναντία ἐπέδειξεν εἰς τὴν ἁπλότητα τῶν λόγων ἀῤῥη-
τόν τινα καὶ ἀκατανόητον ἰσχὺν, δὲν ἐντρέπομαι νὰ ὁμολογήσω ὅτι
ἐνικήθην· εὐχαρίστως δὲ ἤθελα συμβουλεύσει καὶ ἐμαυτὸν καὶ τοὺς ἄλ-

(α) Ὅρα Ἱερὰν Κατήχ. Ν. Βουλγάρεως περὶ Συνόδ. σελ. 121, καὶ Παράδοσιν Ἁγιορείτου Βίου Ἁγ. Σπυρίδ. σελ. 289.

λους, ἐὰν τις δὲν εἶναι τόσον ἀπαίσιος, ἢ δὲν θέλει περὶ τὴν ἀλήθειαν
νὰ κακουργῇ, νὰ πιστεύωσιν εἰς τὸν Χριστὸν, καὶ νὰ ἀκολουθήσωσι τοῦ
Ἁγίου τούτου γέροντος, τοῦ ὁποίου ἡ μὲν γλῶσσα ἐξάπαντος εἶναι
ἀνθρώπινος, οἱ δὲ λόγοι τοῦ Θεοῦ. Πόσην αἰσχύνην νομίζετε ὅτι ἐπρο-
ξένησε τούτο εἰς τοὺς Ἀρειανοὺς, καὶ πόσην τιμὴν ὁμοῦ καὶ εὐχαρί-
στησιν εἰς τοὺς εὐσεβεῖς; οἵ τινες τοιουτοτρόπως οἱ μὲν ὀρθόδοξοι ἐνί-
κησαν, οἱ δὲ ἀρειανίζοντες ἐνικήθησαν καὶ ἐπέστρεψαν σχεδὸν ἅπαντες
εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν, ἐκτὸς μόνον ἓξ, οἵ τινες ἐνέμειναν μὲ τὸν
Ἄρειον διὰ νὰ ἦναι μερὶς φαύλη καὶ μοχθηρὰ τοῦ πατρὸς τοῦ ψεύδους,
καὶ τοῦ ἐξ ἀρχῆς ἀσπόνδου τῆς ἀληθείας ἐχθροῦ. Οὕτω λοιπὸν φα-
νερῶς ἀτιμαζομένων τῶν κακοδόξων, ὑπέστρεφον οἱ ἐπίσκοποι, εὐφραι-
νόμενοι μὲν διὰ τὴν νίκην, ἐκθαμβούμενοι δὲ διὰ τὸ θαῦμα· δοξά-
ζοντες δὲ τὸν Θεὸν διὰ τὰ παράδοξα τὰ ὁποῖα εἶδον, καὶ διὰ τὴν νίκην
τῆς Ἀρειανικῆς μανίας· καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς ὅλως ἐκπληττόμενος
εἰς τὸ θαῦμα, τιμᾷ τὸν Ἅγιον ἄνδρα μὲ πᾶσαν τιμὴν, παρακαλέ-
σας αὐτὸν νὰ δέεται τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ αὐτοῦ. Ἐν ὅσῳ δὲ διεπράττοντο
ταῦτα, ἀπεθνήσκει μὲν ἐξαίφνης ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἁγίου, ὀνομαζομένη
Εἰρήνη· αὕτη, ἐπιδείξασα πολὺ ὡραιοτέραν τὴν σωφροσύνην εἰς τὴν
ἀκμὴν τῆς ἡλικίας, ἐφύλαξε τῷ νυμφίῳ Χριστῷ ἄσπιλον τὴν παρθενίαν
αὐτῆς, καὶ ἔγεινεν ἄξιον ἀπόκτημα τῶν οὐρανίων θαλάμων. Ἐπιστρέ-
ψας δὲ ὁ μέγας Σπυρίδων, καὶ ὑπομείνας γενναίως τὴν συμφορὰν,
ὡς ἔπρεπε εἰς τὸν τοιοῦτον, μετ' ὀλίγον τῆς ἐκεῖ ἀφίξεώς του,
προσῆλθε γυνή τις μὲ μεγάλην ταραχὴν ψυχῆς δακρυῤῥοοῦσα, καὶ
λέγει πρὸς αὐτόν· ὅτι ἐνῷ ἀκόμη ἔζη ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ ἔλαβεν εἰς
παραταθήκην ἓν χρυσοῦν στολίδιον, καὶ ἐπειδὴ αἰφνιδίως κατέλαβεν
ἐκείνην ὁ θάνατος, ἐνέμεινε τὸ ἐμπιστευθὲν εἰς αὐτήν. Ἐφρόντισεν ὁ
ὅσιος, διότι πῶς ὄχι; ἐνῷ εἶχε τοιαύτην φιλάνθρωπον ψυχήν· ἐπειδὴ ἐὰν
δὲν ἐσώζετο τὸ ἴδιον πρᾶγμα εἰς τὴν γυναῖκα, ἤθελε χρίνει καὶ στο-
χασθῇ ὅτι καὶ αὐτὴ κλονεῖται περὶ τὸ δίκαιον· διερευνήσας λοιπὸν ἐπι-
μελῶς ὅλον αὐτῆς τὸν οἶκον, καὶ μὴ εὑρὼν τὸ ζητούμενον· τί γίνεται,
καὶ ποῖον τέλος φέρει ἡ πολυμήχανος τοῦ Θεοῦ σοφία; ἐπορεύθη εἰς
τὸν τάφον, καθὼς πρότερον ὁ Ἰησοῦς ἐπὶ Λαζάρῳ, ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς
ἦτον μαθητὴς τούτου, καὶ ἐμιμεῖτο ὅσον τὸ δυνατὸν τὰ ἐκείνου· ἀκο-
λουθοῦσαν δὲ καὶ πολλοὶ τῶν παρευρεθέντων· ἔπειτα ὡς νὰ μὴν ἦτον
ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ εἰς τὸν τάφον, ἀλλ' ἀκόμη ζῶσα εἰς τὸν κοιτῶνα,
καλέσας αὐτὴν κατ' ὄνομα εἰς ἐπήκοον πάντων τῶν ἐκεῖ λαχόντων,
εἶπεν: Εἰρήνη τέκνον μου ποῦ ἔβαλες τὸ ἐμπιστευθέν σοι τοῦτο στο-
λίδιον; ἡ δὲ νεκρὰ, εὐθέως ὡς ἐκ τινος ἐλαφροῦ ὕπνου ἐξυπνοῦσα, σώ-

ζουσα δὲ ὑγιᾶ καὶ πνοὴν καὶ φωνήν· Κύριέ μου, λέγει, εἰς τὸ δεῖνα τοῦ οἴκου μέρος, ἐφύλαξα τὸ χρυσοῦν ἐκεῖνο κόσμιον. Ἐκπληξις δὲ διὰ τὰ παράδοξα ταῦτα ἐκυρίευε τοὺς παρόντας· ἔπειτα καὶ ἄλλο τι θαῦμα ἐπηκολούθει τῷ θαύματι. Διότι ὡς νὰ ἦτον ἐκεῖνος κύριος καὶ ζωῆς καὶ θανάτου, ὁ μὲν ταύτην τὴν δωρεὰν τοῦ ποθουμένου Χριστοῦ τιμηθεὶς, καὶ ὁ διὰ τὴν χρείαν πρὸς ὀλίγον ζωώτας αὐτὴν, ἐδώρισε πάλιν νὰ ἀποθάνῃ, καὶ ἔλεγεν αὐτῇ· κοιμήθητι λοιπὸν τέκνον, ἕως ὁ κοινὸς Δεσπότης νὰ σὲ ἀναστήσῃ τὴν κοινὴν ἀνάστασιν. Αὐτὸς δὲ πορευθεὶς εἰς ἐκεῖνον τὸν οἰκίσκον τῆς θυγατρὸς ὅπου τῷ εἶπεν, εὗρε τὸ χρυσίον, ἐγχειρίζει αὐτὸ τῆς γυναικὸς, καὶ οὕτως ἔλαβεν αὔξησιν καὶ βεβαίωσιν τὸ θαῦμα. Καὶ ταῦτα μὲν ἐν τῇ Κύπρῳ.

Διὰ νὰ μὴ μείνῃ δὲ οὔτε ἡ Ἀντιόχεια ἀθέατος, μηδ' ἀναπόδεικτος τῆς ἀρετῆς καὶ χάριτος τοῦ Σπυρίδωνος, γίνεται παραδόξως καὶ θαυμαστῶς τὸ ἀκόλουθον, πῶς δὲ γέγονε τοῦτο, ὁ λόγος θέλει φανερώσει. Ἀποθνήσκει ὁ μέγας Κωνσταντῖνος, οἱ δὲ τούτου υἱοὶ διεμοίρισαν τὸ βασίλειον· ἔλαβε δὲ τὴν ἀνατολὴν ὁ Κωνστάντιος, καὶ διέτριβε εἰς τὴν μεγάλην πόλιν τῆς Κοίλης Συρίας, λέγω τὴν Ἀντιόχου. Ἦλθε δὲ εἰς αὐτὸν πολλὰ δεινὴ ἀσθένεια, τὴν ὁποίαν οὐδεὶς τῶν ἰατρῶν ἐδύνατο νὰ θεραπεύσῃ Ἀπελπισθεὶς λοιπὸν ἐκ παντὸς ἀνθρωπίνου μέσου, παρεκάλει μόνον τὸν Θεὸν, ὅς τις ἠξεύρει νὰ θεραπεύῃ καὶ ψυχὰς καὶ σώματα. Θερμότερον δὲ προσευχηθεὶς, βλέπει εἰς τὸ ὄνειρον αὐτοῦ ἄγγελον, ὅς τις ὑπεδείκνυεν αὐτῷ πολλῶν ἁγίων ἐπισκόπων χορόν· τοὺς ὁποίους θεωρήσας ὁ βασιλεὺς, βλέπει ἐν μέσῳ αὐτῶν δύο τινὰς ἱσταμένους, ἐπισκόπους καὶ αὐτοὺς, ἀλλ' ἐφαίνοντο ὅτι ἦσαν προστάται καὶ ἀρχηγοὶ τῶν ἄλλων· τούτους ὁ ἄγγελος παραδείξας αὐτῷ ἔλεγεν, ὅτι αὐτοὶ μόνοι εἶναι οἱ θεραπευταὶ τῆς ἀσθενείας. Ἐγερθεὶς λοιπὸν τοῦ ὕπνου, διελογίζετο τίνες ἦσαν ἐκεῖνοι, ἀλλὰ δὲν ἐδύνατο παντελῶς νὰ καταλάβῃ· καὶ πῶς; ἀφοῦ δὲν ἐφανέρωσε πρὸς αὐτὸν μήτε ὄνομα, μήτε πατρίδα· καὶ ἐκτὸς τούτου ὁ εἷς τῶν δύο ἐφάνη πρὸς αὐτὸν ἐν σχήματι ἐπισκόπου, ἐνῷ ἀκόμη τότε δὲν ἦτον, ἀλλὰ παρεστάθη αὐτῷ τὸ μέλλον ὡς ἤδη γεγονός. Πρὸς ταῦτα λοιπὸν ὁ βασιλεὺς εἰς ἀμηχανίαν εὑρισκόμενος, καὶ κινούμενος μὲν ἀπὸ τὸ ὄνειρον, νικώμενος δὲ ἀπὸ τοὺς πόνους, δὲν ἤξευρε τί ἔπρεπε νὰ πράξῃ· ἡ δὲ ἔνθερμος ἐκείνου πίστις κάλλιστα τὸν ἐσυμβούλευεν ὅτι ἡ ὀπτασία δὲν ἔγεινεν οὕτω ματαίως· ὅθεν ἀποφασίζει βασιλικόν τι καὶ γενναῖον πρόσταγμα, διορίσας νὰ συναθροισθῶσι πάντες οἱ ὑπὸ τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐξουσίαν φιλάρετοι ἐπίσκοποι, ἵνα, ἀφοῦ συνέλθωσιν ὁμοῦ, γνωρίσῃ καὶ τοὺς ὁραθέντας. Ἐπέμποντο λοιπὸν γράμματα κατὰ πᾶσαν ὑποτεταγμένην εἰς τοὺς Ῥωμαίους πόλιν,

δι' ὧν προσεκάλει τοὺς ἐπισκόπους· ἀλλ' ἐπειδὴ ἀφοῦ οἱ ἄλλοι ἔφθασαν, δὲν εὗρε τὸν ποθούμενον, πέμπει καὶ εἰς τὴν νῆσον τῶν Κυπρίων διὰ νὰ προσκαλέσῃ τὸν Σπυρίδωνα, καὶ τὴν ἐκείνου χάριν· ὅς τις καὶ προεγνώριζε ἐν πνεύματι πάντα τὰ περὶ τοῦ βασιλέως· διότι ἡ χάρις προεῖπεν εἰς αὐτὸν ὅλα δι' ὀνείρων, ἐπειδὴ δὲ καὶ οἱ τοῦ βασιλέως λόγοι ἐσυμφώνουν, ἐπαρεύθη εὐχαρίστως πρὸς αὐτὸν, φέρων ὁμοῦ καὶ τὸν ἄνδρα μὲ τὸν ὁποῖον συμπαρευρίσκετο εἰς τὴν φανεῖσαν ὀπτασίαν τοῦ βασιλέως, ὀνομαζόμενον Τριφύλλιον· ὅς τις ἀκόμη δὲν ἦτον ἠξιωμένος τῆς ἱερωσύνης, εἶχε δὲ λαβει ἄνωθεν τὴν χειροτονίαν καὶ πρὸ τῆς ἀνθρωπίνης ψήφου. Εἰσήρχετο λοιπὸν ὁμοῦ μὲ τοῦτον ὁ Σπυρίδων εἰς τὸ βασίλεια, προητοιμασμένος πολλὰ ταπεινὰ καὶ πτωχά· διότι ἡ μὲν ἐνδυμασία αὐτοῦ ἦτον ποτοπωτάτη, εἶχε βαῒ ἠν ῥάβδον εἰς τὴν δεξιὰν, καὶ τιάραν εἰς τὴν κεφαλήν· προσέτι δὲ εἶχε κρεμάμενον περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ ἀγγετόν τι πήλινον, καθὼς συνηθίζουσιν οἱ κάτοικοι τῆς ἁγίας πόλεως, φέροντες τὸ ἐκ τοῦ θείου Σταυροῦ ἔλαιον. Ἐπειδὴ δὲ ἔπρεπε νὰ μιμηθῇ τὸν ἑαυτοῦ δεσπότην, ὄχι μόνον κατὰ τὴν ὀλιγάρκειαν καὶ εὐτέλειαν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν πραότητα πρὸς τὰς ὕβρεις· κάποιος τῶν ἐν τοῖς βασιλείοις, περιγελῶν αὐτὸν διὰ τὴν εὐτέλειαν, καὶ νομίζων αὐτὸν ἀνάξιον τοιουτοτρόπως νὰ ἐμβῇ εἰς τὸν βασιλέα, ἐκτύπησε μὲ ῥάπισμα τὴν ἱερὰν αὐτοῦ σιαγόνα· κεραυνὸς δὲ ἄνωθεν κατὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ κτυπήσαντος δὲν ἐπῆλθεν, ἀλλα παρεχώρησε βεβαία καὶ τοῦτο ἐκεῖνος, ὅς τις καὶ ἐφ' ἑαυτοῦ τὸ ὑπέφερεν. Ὁ δὲ Ἅγιος, ὢ τῆς γενναίας ἐκείνης ψυχῆς καὶ φιλοτιμοτάτης πρὸς τὸ παθεῖν! ἔστρεφε καὶ τὴν ἄλλην πρὸς τὸν ὑβριστὴν, ἐπειδὴ ἦταν πρόθυμος πληρωτὴς τοῦ δεσποτικοῦ νόμου, καὶ νικῶν ἐκεῖνος τὴν πολλὴν δραστηριότητα καὶ αὐθάδειαν αὐτοῦ μὲ τὴν μεγάλην ταπείνωσίν του εἰς τὸ ὑποφέρειν, καὶ ὑπερβολικὰ ἐλύπησεν αὐτόν· μάλιστα δὲ ὅταν ἔμαθεν ὅτι ἦτον ἐπίσκοπος· ὅθεν δὰ καὶ μετανοήσας γίνεται ἥμερος, καὶ ζητεῖ συγχώρησιν, προσπαθῶν νὰ θεραπεύσῃ τὸ ἁμάρτημα τῆς ἀπερισκέπτου αὐθαδείας μὲ τὴν θερμότητα τῆς μετανοίας· ὁ δὲ Ἅγιος, ἐπειδὴ ἔμαθε, καθὼς νὰ ὑποφέρῃ τὰς ὕβρεις, οὕτως νὰ συγχωρῇ καὶ τὰ ἐγκλήματα, μᾶλλον δὲ ν' ἀνταμείβῃ μὲ ἀγαθὰ τὸν πταίστην, συμβουλεύσας πατρικῶς μὲ λόγους νουθετικοὺς καὶ ψυχωφελεῖς εὐεργετεῖ αὐτόν· ἐξ οὗ δὲ καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ βασιλέως ἀξιωματικοὶ εὐλαβούμενοι τὸν ἄνδρα προέπεμπον καὶ ἔφερον αὐτόν, ὡς ἔπρεπε, πρὸς τὸν βασιλέα. Δὲν εἶναι δὲ δίκαιον καὶ τὰ ἐν τῷ μεταξὺ νὰ παρατρέξωμεν, ἐπειδὴ εἶναι ἀξιοπαύδαστα, καὶ δύνανται νὰ προξενήσωσι πολλὴν ὠφέλειαν εἰς τὰς φιλομαθεῖς ψυχάς. Βλέπων ὁ μέγας Σπυρίδων τὸν ἑαυτοῦ μαθητὴν Τριφύλλιον, ὅτι

ἔμελλε νὰ γίνῃ τέλειος κατ' αὐτόν, ἀλλὰ τότε ὑπελάμβανε τὰ μεγάλα τοῦ βίου καὶ παρὰ πολλῶν περιμάχητα πράγματα ὅτι δὲν εἶναι μικρά, ἐπειδὴ ἀκόμη ἦτον νέος καὶ εἶχε τὴν ἡλικίαν πρὸς τοῦτο κλίνουσαν· καὶ ἐθαύμαζε μὲν τὰ βασιλικὰ πράγματα, τὰς λαμπρὰς λέγω, ἐνδυμασίας, τὰς περιλάμψεις τοῦ χρυσοῦ, καὶ πρὸ πάντων αὐτὸν τὸν βασιλέα προκαθήμενον εἰς ὑψηλὸν θρόνον, καὶ θεωρούμενον φοβερόν τινα καὶ περίδοξον εἰς τὸ σχῆμα. Εἰς ὅλα ταῦτα βλέπων αὐτὸν ἀδύνατον καὶ τόσον ἐκπεπληγμένον, ὡς νὰ ἐξύπνει αὐτὸν καὶ νὰ τοῦ ἔλυε τὰ ὁποῖα ἐξύπνος ὢν ἔβλεπεν ὀνείρατα, ἐγγίξας αὐτοῦ τὴν χεῖρα καὶ διασαλεύσας, εἶπε· Ἀλλ' εἰς ἐμέ, ὦ Τριφύλλιε, δεῖξον τὸν βασιλέα· διότι δὲν ἠξεύρω ποῖος εἶναι οὗτος. Αὐτὸς δὲ ἀγνοῶν τὸ ὅ,τι ἐσκόπευεν ὁ Ἅγιος· οὗτος εἶπε, δείξας μὲ τὴν χεῖρα τὸν βασιλέα. Τί λοιπόν; εἶπεν ὁ Σπυρίδων· οὗτος εἶναι θαυμασώτερος τῶν ἄλλων, ἐὰν δὲν εἴπῃς αὐτὸν καὶ δικαιότερον, ἀπὸ τὴν κενοδοξίαν καὶ ματαιότητα; δὲν θέλει ἀποθάνει ὁμοίως καὶ αὐτὸς μὲ ἄγνωστον καὶ εὐτελῆ πένητα; δὲν θέλει ὁμοίως παραδοθῆ εἰς τὸν τάφον καὶ εἰς τὴν φθοράν; παρομοίως δὲ θέλει παρασταθῆ εἰς τὸν ἀδέκαστον κριτήν; διατί τιμᾷς τὰ ῥέοντα ὡς ἐζῶτα, καὶ σοχάζεσαι τὰ μὴ ὄντα ἄξια θαύματος, καὶ δὲν ζητεῖς μᾶλλον τὰ ἐσόμενα ἄϋλα καὶ αἰώνια, καὶ νὰ ἀγαπήσῃς μόνην τὴν ἄφθαρτον καὶ οὐράνιον δόξαν; Ἐνῷ δὲ ἔλεγε ταῦτα πρὸς τὸν Τριφύλλιον, ὁ βασιλεὺς θεωρεῖ μετὰ προσοχῆς ἀπὸ τὸν ὑψηλὸν αὐτοῦ θρόνον τὸν Ἅγιον, καὶ πρῶτον μὲν τὸ σχῆμα καὶ ἡ ἐνδυμασία εἵλκυσεν αὐτὸν, συμφωνοῦσα μὲ τὴν ὁραθεῖσαν μορφήν· διότι οὕτως τῷ ἐφάνη εἰς τὸν ὕπνον του, καὶ ἦτον πάντα τὰ αὐτά· ἡ ῥάβδος, ἡ τιάρα, τὸ χρεμμόμενον εἰς τὸν τράχηλον σκεῦος καὶ ἡ ἐνδυμασία. Τοῦτον λοιπὸν εὐθὺς ἀπὸ τὸν ἴδιον θρόνον ἀνεγνώρισε· τὸν δὲ Τριφύλλιον δὲν παρωμοίασε· διότι οὔτε ἐφρόντιζε νὰ περιεργασθῇ αὐτοῦ τὴν μορφήν· ἐπειδὴ δὲν ἔβλεπεν αὐτὸν ἐπίσκοπον, ὡς τῷ ἐφάνη εἰς τὸν ὕπνον. Ὅθεν παρευθὺς σηκωθεὶς ἀπὸ τὸν θρόνον τρέχει πρὸς τὸν μέγαν Σπυρίδωνα· διότι ἡ ἐπιθυμία τῆς θεραπείας ἐκάμνε νὰ καταφρονῇ τὰ ἄλλα· τουτέστι τὸν βασιλικὸν οἶκον καὶ τὸ μέγεθος τῆς ἐξουσίας, θεωρῶν ταῦτα μικρὰ καὶ δεύτερα τῆς πρὸς τὸν Ἅγιον τιμῆς, προσφέρεται πολλὰ ἀδόξως καὶ ταπεινῶς πρὸς αὐτόν· ἀποκτῶν ἔλεος μὲ τὴν εὐτέλειαν καὶ δεικνύων πόση διαφορὰ ὑπάρχει, μεταξὺ προσκαίρου βασιλέως καὶ ἀνδρὸς ὅς τις δουλεύει τὸν αἰώνιον βασιλέα. Ὑποκλίνας λοιπὸν τὴν κεφαλήν, ἐζήτει μετὰ δακρύων τὴν τοῦ Ἁγίου εὐχήν, ὡς νὰ ἦτον ἰσχυρότατόν τι φάρμακον, τὸ ὁποῖον εὐκόλως ἐδύνατο νὰ θεραπεύσῃ τὰς λύπας του. Καθὼς λοιπὸν ἡ χεὶρ τοῦ Σπυρίδωνος ἤγγιξε τὴν βασιλικὴν κεφαλήν, παρευθὺς ἡ νόσος ἀπῆλθε καὶ ὁ βασιλεὺς ἀνέλαβε. Ποῖος ἤθελεν ἐκδιηγηθῇ τὸν τῶν παρευρισκομένων διὰ ταῦτα θαυμασμόν; οἵτινες ἐώρταζον καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν καὶ σχεδὸν ἐσκίρτων ἀπὸ τὴν μεγάλην χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν. Μόνος ὁ Σπυρίδων ἦτο εἰς τὰ χείλη πάντων, μόνος ὁ Σπυρίδων ἐλέγετο, ὁ Σπυρίδων ἐφαίνετο, ὁ Σπυρίδων ἦτο διὰ πάντας τὸ σπουδαζόμενον. Θεραπεύσας δὲ τὸ σῶμα τοῦ βασιλέως, τὴν ψυχὴν τούτου δὲν παρέβλεψεν, ἀλλὰ καὶ εἰς ταύτην ἔδωκε τὸ πάντη κατάλληλον φάρμακον, συμβουλεύσας αὐτὸν νὰ ἐνθυμῆται τὰς εὐεργεσίας τοῦ Θεοῦ, νὰ ἦναι δὲ πρὸς τοὺς ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ διατελοῦντας συμπαθητικὸς καὶ εὔσπλαγχνος, καὶ πρὸς τοὺς πένητας εὐεργετικὸς καὶ μεγαλόδωρος· εἰς ὅσους δὲ στεροῦνται τῶν ἀναγκαίων πραγμάτων νὰ ἐκπληρόνῃ καθήκοντα πατρὸς καὶ ἐπιτρόπου, ἐκτείνων εἰς αὐτοὺς χεῖρα φιλανθρωπίας· ὑπενθυμῶν αὐτῷ, ὅτι ὅσον εἰς τὸ κοσμικὸν ἀξίωμα ὑπερβαίνει τοὺς ἄλλους, τόσον ἀκόμη πρέπει νὰ ὑπερτερῇ τὴν ἀρετήν· ἐπειδὴ ὅς τις δὲν εἶναι τοιοῦτος πρὸς τοὺς ὑποτελεῖς αὐτοῦ, πρέπει νὰ ὀνομάζεται μᾶλλον τύραννος παρὰ βασιλεύς, μὴ μακαριζόμενος διὰ τὴν ἐξουσίαν, ἀλλὰ κατακρινόμενος καὶ μισούμενος, ὡς ἄθλιος διὰ τὴν ὑπερηφάνειαν. Πρὸ πάντων δὲ ἐνουθέτει αὐτὸν νὰ ἦναι ἀκριβὴς εἰς τὰ περὶ τὴν εὐσέβειαν, χωρὶς ποτὲ νὰ παραδεχθῇ οὐδὲ κἂν παραμικρόν τι, τὸ ὁποῖον νὰ μὴ φαίνεται ὀρθὸν καὶ εἰς τὴν τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίαν. Καὶ ταῦτα μὲν εἶπεν ὁ Ἅγιος· ὁ δὲ βασιλεύς, θέλων νὰ ἀνταμείψῃ τοῦτον διὰ τὴν θεραπείαν, ἐπέδιδεν αὐτῷ ὄχι εὐάριθμον χρυσίον· ὁ δὲ εἶπε χορτέντως πρὸς αὐτόν. Δὲν ἔπρεπε οὕτω νὰ ἀνταμείψῃς τὴν φιλίαν μὲ τὸ μῖσος· ἐπειδὴ, τὰ ὅσα ἔπραξα διὰ σὲ, εἶναι τωόντι διὰ φιλίαν· διότι σοὶ φαίνεται εὔλογον ν' ἀφήσω τὴν αἰκίαν, καὶ νὰ διαπλεύσω τοσοῦτον πέλαγος, νὰ ὑπομείνω τὴν ὀριμύτητα τοῦ χειμῶνος, καὶ ἐν τοῖς ὕδασι τὴν ἀγριότητα τῶν ἀνέμων; καὶ διὰ ταῦτα λοιπὸν ἐγὼ νὰ παραδεχθῶ χρυσίον εἰς ἀνταμοιβήν; τὸ αἴτιον παντὸς κακοῦ, καὶ πρόξενον πάσης ἀδικίας, καὶ νὰ κατηγορήσω προφανέστατα ἐμαυτὸν, τὴν κακίαν ἀσπαζόμενος; Ταῦτα λέγων, καὶ ἐπιμένων νὰ μὴ λάβῃ οὐδὲν, ὁ βασιλεὺς ἔτι περισσότερον ἐβίαζεν αὐτὸν νὰ τὸ δεχθῇ· ἐπειδὴ ἐνόμιζεν αἰσχύνην, ἀφοῦ ἀπήλαυσε τοιοῦτον καλὸν, νὰ μὴν ἀνταμήψῃ τὴν εὐεργεσίαν· διὰ τοῦτο περισσότερον ἐδέετο, ἐπειδὴ οὕτω πως τῷ ἐφαίνατο, νὰ νικήσῃ τὸν ἀήττητον· ὅθεν καὶ ὁ Ἅγιος γνωρίσας τὴν εἰλικρίνειαν τῆς προσφορᾶς του, καὶ ἵνα μὴ λογισθῇ ἡ ἄρνησίς του ὡς πρωτὸν ὑπερηφανείας κατεπείσθη νὰ τὸ λάβῃ· δὲν ἔμεινε ὅμως εἰς αὐτὸν τὸ δοθέν· διότι ἀφοῦ ἀποχαιρετήσας τὸν βασιλέα ἀνεχώρει, ἐμοίρασεν ὅλον αὐτὸ πρὸς τοὺς

βασιλικοὺς ἀνθρώπους· διδάσκων ἐμπράκτως πῶς πρέπει νὰ φέρωνται πρὸς τὸν πλοῦτον καὶ τὰ χρήματα, ἐὰν θέλωσι νὰ ἦναι ἐλεύθεροι· διότι ἡ πολλὴ πρὸς ταῦτα ῥοπὴ καὶ ἡ μεγάλη προσπάθεια πρὸς ἀπόκτησιν αὐτῶν, τί ἄλλο εἶναι παρὰ φανερὰ ἐθελοδουλεία; Καὶ ὁ βασιλεὺς ἀφοῦ ἔμαθε τοῦτο, «δὲν θυμάζω πλέον, εἶπεν, ἐὰν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ζήσας τοιουτοτρόπως, φαίνεται αὐτουργὸς τόσων μεγάλων θαυμάτων.» Τοῦτο λοιπὸν ἀπήλαυσεν ὁ βασιλεὺς ἐκ τῶν λόγων τοῦ Σπυρίδωνος· καὶ τόσον ἀπέβλεπε πρὸς φιλανθρωπίαν καὶ χρηστότητα, ὥστε ὅλους τοὺς χρειαζομένους, καὶ χήρας καὶ ὀρφανὰ παρηγόρει καὶ περιέθαλπε ἀνακουφίζων κατὰ δύναμιν τὰ δεινά των. Καὶ ὡς πρὸς τοὺς ἐκκλησιαστικούς, ἱερεῖς τε καὶ διακόνους, πρῶτος οὗτος νεμοθετεῖ τὴν ἀτέλειαν· νομίσας ἄτοπον ὅτι οἱ διωρισμένοι πρὸς ὑπηρεσίαν τοῦ ἀθανάτου βασιλέως, νὰ πλτρόνωσι φόρον εἰς τὸν θνητόν, ἐν ᾧ μάλιστα πρέπει οὗτοι ν' ἀπολαμβάνωσιν. Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως ἔγειναν· ὁ δὲ λόγος θέλει νὰ ἐπενθυμηθῶμεν καὶ ἄλλα θαύματα, ἅτινα κεκοσμημένα μὲ τῶν χαρίτων τὰ ἄνθη, ἐμπνέουσι πολλὴν ὠφέλειαν καὶ ἡδονήν.

Ἀφοῦ ὁ Ἅγιος ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὰ βασίλεια, ἐπιξενίζεται εἴς τινα φιλόχριστον ἄνθρωπον, ἔνθα προσῆλθε γυνή τις βάρβαρος καὶ ἀμαθὴς τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης· ἥτις φέρουσα τὸ παιδίον αὐτῆς νεκρὸν εἰς τὰς χεῖρας, θέτει αὐτὸ παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἁγίου· καὶ αὐτὴ μὲν ὁμοῦ προσέπιπτε λυπηρῶς κλαίουσα καὶ ὁμιλοῦσα ἀκαταλήπτως εἰς τοὺς παρόντας διὰ τὸ βάρβαρον τῆς γλώσσης, διὰ δὲ τῶν δακρύων της, ἐφαίνετο ὅτι ὁ θρῆνος ἐγίνετο διὰ τὸ παιδίον, καὶ ὅτι ζητεῖ παρὰ τοῦ ἀρχιερέως τὴν ἀναβίωσιν. Λυπεῖται τούτους ὁ συμπαθέστατος τὴν ψυχήν, καὶ διστάζει καὶ ἀμφιταλαντεύεται διὰ τὴν μετριότητα τοῦ φρονήματος, καὶ διὰ τὴν πρὸς τὴν γυναῖκα συμπάθειαν· διότι ὅτε μὲν ὀπέβλεπεν εἰς τὴν λύπην αὐτῆς καὶ τὴν κατάφλεξιν τῶν σπλάγχνων της, ἤναπτεν ἀπὸ τὴν προθυμίαν νὰ δεηθῇ πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τὴν ἀναβίωσιν τοῦ παιδίου· ὅταν δὲ πάλιν ἐσκέπτετο τὸ μέγεθος τῆς παρακλήσεως, ὑπεχώρει καὶ ἀνεβάλλετο, κρίνων τολμηρὸν τὸ ἐπιχείρημα. Διὰ τοῦτο λοιπὸν ἐστοχάσθη νὰ συμβουλευθῇ ἕνα τῶν μεθ' ἑαυτοῦ, τὸν ἐν διακόνοις Ἀρτεμίδωρον, ἄνθρωπον ὁ ὁποῖος εἶχε κατορθώσει φιλοπόνως πάσας τὰς ἀρετάς· μία δὲ ἠνόνετο πρὸς πάσας ὡς κοινόν τι χρῶμα, τὸ νὰ μὴ γίνωνται φανερὰ παντελῶς εἰς οὐδένα τὰ κατορθώματα αὐτοῦ. Τοῦτον λοιπὸν ἠρώτησεν ὁ ὅσιος περὶ τοῦ τί εἶχε νὰ πράξῃ, οὗτος δὲ ἀπήντησε πρὸς τὸν Ἅγιον τὰ ἑπόμενα: Διατί, λέγει, ὦ πάτερ, μὲ ἠρώτησες; τί ἄλλο ἔχεις νὰ πράξῃς παρὰ νὰ παρακολέσῃς τὸν ζωο-

δότην Χριστόν, ὁ ὁποῖος εἰς πολλὰς ἄλλας περιστάσεις ἀπέδειξεν ὅτι σοῦ μάλιστα εἰσακούει τὰς δεήσεις; καὶ ἄλλως, ἐὰν ὁ βασιλεὺς ἠλευθερώθη διὰ σοῦ, οἱ πένητες καὶ οἱ ἄδοξοι τῳόντι δὲν θέλουν σοχασθῇ ὅτι παραβλέπονται; Πείθεται λοιπὸν ὁ ἀρχιερεὺς εἰς τὴν καλλίστην συμβουλὴν· εὐσπλαγχνίζεται, δακρύζει, κλίνει τὰ γόνατα ἐπὶ τῆς γῆς καὶ καταβρέχει αὐτὴν μὲ τὰ δάκρυα· βοᾷ μὲ πολλὰ θερμὴν κατάνυξιν, καὶ δέεται τοῦ φιλανθρώπου Χριστοῦ νὰ ἀναβιώσῃ τὸ παιδίον τῆς ταλαιπώρου γυναικὸς, καὶ νὰ δείξῃ αὐτὴν μητέρα, κατὰ τὸ ἱερὸν λόγιον, εὐφραινομένην ἐπὶ τέκνῳ. Ὁ Θεὸς λοιπὸν, ὁ ἀναστήσας δι' Ἐλισσαίου καὶ Ἠλιοῦ τὸ παιδίον τῆς Σαρεφθίας καὶ τῆς Σωμανίτιδος, καὶ τὴν ζωὴν αὐτοῦ χαρισάμενος, αὐτὸς πάλιν ἤκουσε καὶ τοῦ Σπυρίδωνος· καὶ τὸ παιδίον νεκρὸν κείμενον, ἐφάνη παραδόξως ζῶν καὶ κινούμενον, κατὰ τὸ φυσικὸν κλαυθμυρίζων καὶ ἀτενίζων εἰς τοὺς μητρικοὺς ὀφθαλμούς· ἀλλ' ὡς εἶδεν ἡ μήτηρ τὸ φίλτατον αὐτῆς παιδίον ζῶν, ὦ τῶν ἀῤῥήτων σου χριμάτων Χριστέ! μὴ δυναμένη νὰ ὑποφέρῃ τὴν ὑπερβολικὴν χαρὰν, πίπτουσα ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπέπνευσεν· ἔδειξε δὲ τὸ πραχθὲν ὅτι τὸ ἄκρον εἶναι ἐπικίνδυνον· διότι ὄχι μόνον ἡ ὑπερβολὴ τῆς λύπης εἶναι θανάσιμος, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀμετρία τῆς χαρᾶς. Ὑποφέρετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὴν ψυχήν, τὸ ἠξεύρω, μεταπεσόντες ἐξ ἡδονῆς εἰς λύπην· ἐπειδὴ εἶναι φυσικὸν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὸ συμπαθὲς καὶ φιλάνθρωπον, ἀλλ' ἰδοὺ ὁ μέγας Σπυρίδων ἕτοιμος νὰ μεταβάλῃ τὴν θλῖψιν εἰς χαράν· διότι πείθεται καὶ πάλιν ἀπὸ τὸν Ἀρτεμίδωρον, καὶ ἀποφασίζει ὁ μετριόφρων νὰ ἱκετεύσῃ, ὅπως καὶ ἡ μήτηρ δοθῇ εἰς τὸ παιδίον, ὡς πρὶν τὸ παιδίον εἰς τὴν μητέρα. Ὑψώσας λοιπὸν πρὸς οὐρανὸν τὰ ὄμματα, λαβὼν δὲ εἰς καρδίαν τὸν ἐν αὐτῷ κατοικοῦντα Κύριον, καὶ δεηθεὶς ἐκείνου, ὅς τις ζωοποιεῖ τοὺς νεκροὺς, μεταποιεῖ δὲ καὶ μεταβάλλει μόνῳ τῷ θείῳ αὐτοῦ βουλήματι τὰ πάντα, λέγει πρὸς τὴν νεκράν· ἀνάστηθι, καὶ στῆθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου· ἡ δὲ παρευθὺς ὡς νὰ κατήγετο ἀπὸ ὕπνον μᾶλλον ἢ ἀπὸ θάνατον, ἀνέστη καὶ ἐκάθησε πλησίον του, ἔλαβε δὲ καὶ τὸ παιδίον εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτῆς, τὸ ὁποῖον ζῶν καὶ ἐκεῖνο, ὡς εἴπομεν, ἐσκίρτα εἰς τὸν μητρικὸν κόλπον. Ταῦτα μὲν ὁ μέγας Σπυρίδων διὰ τὴν ὑπερβολικὴν του μετριοφροσύνην, ἣν προανέφερα, ἤθελε νὰ μείνωσιν εἰς τὸν κόσμον ἀδημοσίευτα. Ὅθεν παραγγέλλει ἄκραν σιωπὴν εἰς τὸν Ἀρτεμίδωρον καὶ δι' ἐκείνου εἰς τὴν γυναῖκα· ἀλλ' ὁ Ἀρτεμίδωρος, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἁγίου, μὴ κρίνας δίκαιον νὰ ἀποκρύψῃ εἰς τοὺς φιλοθέους τοιοῦτον ψυχοφελὲς τεράστιον, ἐκοινολόγησεν αὐτὸ, πρὸς οἰκοδομὴν τῶν χριστιανῶν· καὶ τοιαῦτα μὲν περὶ τούτου.

Ἀφοῦ καὶ ἀπὸ τὴν Ἀντιόχειαν ἐπέστρεψεν ὁ Ἅγιος εἰς τὴν Κύπρον, ἄνθρωπός τις ἦλθε πρὸς αὐτὸν ἵνα ἀγοράσῃ ἑκατὸν αἶγας ἐκ τῆς ποίμνης αὐτοῦ· ἐμπιστευθεὶς δὲ αὐτὸν ὁ Ἅγιος ἵνα καταθέσῃ τὴν συμφωνηθεῖσαν τιμὴν, χωρὶς νὰ ἐξακριβώσῃ τὸ ποσὸν, αὐτὸς πληρώσας μόνον τὴν τιμὴν τῶν ἐννενήκοντα ἐννέα, ὑπεκράτησεν ἐκείνην τῆς μιᾶς, ἐνθυμηθεὶς τὸ κοινὸν λόγιον, «κάλλιον κέρδος μὲ αἰσχύνην, παρὰ τιμὴ μὲ ζημίαν» καὶ νομίζων ὅτι μὲ τοῦτο ἤθελεν ἀπατήσει τὸ ἁπλοϊκὸν καὶ πολλὰ ἀμέριμνον τοῦ Ἁγίου. Ἀφοῦ λοιπὸν καὶ οἱ δύο ἐμβῆκαν εἰς τὴν μάνδραν, ὁ μὲν ὅσιος, ἠξιωμένος τῆς χάριτος τοῦ προορατικοῦ, ἐδιώριζεν αὐτὸν νὰ λάβῃ ὅσας αἶγας ἐπλήρωσεν, ὁ δὲ, μηδὲ οὕτω συναισθανθείς, ἐξήγαγε τῆς μάνδρας ἑκατόν. Ἀλλὰ μία τῶν αἰγῶν, ὡς καλὴ θεράπαινα, αἰσθανομένη ὅτι ὁ κύριος αὐτῆς δὲν τὴν ἔδωκε, ταχέως ἐπιστρέφει εἰς τὴν μάνδραν· ὁ ἀναιδὴς ὅμως ἀγοραστὴς καὶ πάλιν ἔσυρεν αὐτὴν ἔξω. Δὶς πλέον καὶ τρὶς ἔγινε τὸ θαυμάσιον τοῦτο· καὶ τὸ μὲν ζῶον ἐπέστρεφε πάντοτε, ὁ δὲ ἐμπόδιζεν αὐτὸ πάσαις δυνάμεσι. Ὅμως μὴ κατορθόνων μηδὲν τοιουτοτρόπως, ἥρπασεν αὐτό, καὶ βαλὼν εἰς τοὺς ὤμους τὸ ἔφερεν. Αὐτὸ δὲ μεγάλως καὶ τραχύτατα βελάζον καὶ κτυπῶν οὐτὸν μὲ τὰ κέρατα, καὶ τὴν κεφαλήν του πλήττουσα, ἐκήρυττε φανερῶς τὴν βίαν· καὶ τόσον ἐτιμώρησε τὸν πλεονέκτην διὰ τὴν ἀδικίαν, ὥστε οἱ παρόντες ἐθαύμαζον μὴ δυνάμενοι νὰ ἐννοήσωσι τὴν αἰτίαν. Ὁ δὲ Ἅγιος μὴ θέλων νὰ ἐλέγξῃ τὸν ἀδικοῦντα παῤῥησία, ἡσύχως εἶπε πρὸς αὐτόν. Ἰδὲ τέκνον μου, μήπως τὸ ζῶον δὲν κάμνει ταῦτα ματαίως οὔτε ἀλόγως λυπεῖται διὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν αὐτοῦ· ἀλλὰ μήπως σὺ λησμονήσας δὲν ἐπλήρωσας τὴν τιμήν του. Τοιουτοτρόπως ἐκεῖνος ἐκπλαγεὶς καὶ ἐλθὼν εἰς συναίσθησιν τοῦ πεπραγμένου, ὁμολόγει αὐτὸ καὶ ἐζήτει συγχώρησιν· ἀφοῦ δὲ ἐπλήρωσε καὶ τὴν τιμὴν τῆς αἰγὸς, αὕτη δὲν ἐφώναζε πλέον, οὐδὲ ἀντέβλεπεν, ἀλλ' ἡσύχως συνηκολούθει τὰς ἄλλας. Καὶ τοιαῦτα μὲν περὶ τούτου. Ἰδοὺ δὲ ἕτερον ἐξίσου νουθετικόν.

Εἰς τὴν αὐτὴν νῆσον ὑπάρχει κώμη τις ὀνομαζομένη Ἐρυθρὰ, ἀπέχουσα τῆς μητροπόλεως Κωνσταντίας ὄχι πλέον τῶν τριάκοντα σταδίων. Ἐνταῦθα ἐλθὼν ὁ Ἅγιος εἰσῆλθεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν διὰ νὰ προσευχηθῇ· ἐδιόρισε δὲ ἕνα τῶν ἐντοπίων διακόνων, νὰ ἐπιταχύνῃ τὴν ἀκολουθίαν· διότι ἦτον πολλὰ κεκοπιακὼς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας, καὶ μάλιστα τότε, ἐπειδὴ ἦτο θέρος, καὶ ὁ καύσων εἶχε προξενήσει εἰς αὐτὸν πολλὴν κόπον. Ὁ δὲ διάκονος ἔψαλλεν ἀργῶς, καὶ ἑκουσίως διὰ φιλοτιμίαν του παρέτεινε τὴν ψαλμῳδίαν διὰ νὰ ἀποκτήσῃ, ὡς φαίνεται, τὴν ἐκ τούτου ματαίαν φήμην. Ἐμβλέψας λοιπὸν μετ' ἀγανακτήσεως πρὸς

αὐτὸν ὁ φύσει πραότατος μὲ ἐρεθισμὸν λέγει· «σιώπα» καὶ αὐτὸς χάσας ὡς ἐκ θαύματος εὐθὺς τὴν λαλιὰν ἔμεινεν ἄφωνος, διακόψας τὸ ἑπόμενον τῆς ψαλλομένης εὐχῆς, τὸ ὁποῖον ἀνεπλήρωσεν ὁ Ἅγιος. Προσπίπτει τέλος πάντων ταπεινὸς ὁ πρὸ ὀλίγου δ' ἑαυτὸν ὑψηλόφρονῶν ἄφωνος, ὁ πρότερον μεγαλόφωνος καὶ μὴ ἀρκούμενος εἰς εὔκαιρον διατριβήν· φόβος τότε ἐκυρίευσε τοὺς παρόντας ἡ δὲ φήμη πολλοὺς ἐκ τῶν ἀπόντων, συνοίθρησεν, οἵτινες πρῶτον μὲν διὰ τὸ μέγα θαῦμα, δεύτερον δὲ εἰς εὐσπλαγχνίαν κινούμενοι ὑπὲρ τοῦ παθόντος, ἐδεήθησαν τῆς μὴ ἀνάγκην ἐχούσης δεήσεως ἁγίας ἐκείνης ψυχῆς νὰ συγχωρήσῃ εἰς τὸν καταχριθέντα τὴν ἁμαρτίαν, καὶ νὰ λύσῃ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ. Ἰδὲ τί πράττει ὁ φιλόκαλος ἐκεῖνος καὶ πολλὰ κατὰ τὴν ἀρετὴν εὐάρμοστος! εὐσπλαγχνιζόμενος μὲν διὰ τὰς δεήσεις, ἀλλὰ προβλέπων διὰ τῆς ἐν αὐτῷ ἐνοικούσης χάριτος τοῦ Παναγίου Πνεύματος· ὅτι ἐχρειάζετο ἀκόμη παιδεία εἰς τὸν διάκονον, χωρίζει συνεπῶς τὴν τιμωρίαν, καὶ ἀφίνει μὲν αὐτὸν νὰ μεταχειρίζεται τὴν γλῶσσαν πρὸς πάντα λόγον, ὄχι ὅμως ὅλως διόλου ἐλευθέραν, οὐδ' ὡς πρότερον τόσον εὔλαλον καὶ μελῳδικὴν, ἀλλὰ μέ τινα νάρκωσιν καὶ βραδύτητα καὶ μέ τινα μικρὰ ἐμπόδια· τιμωρήσας αὐτὸν ἵνα μὴ ὑπερηφανεύεται πλέον διὰ τὴν εὐφωνίαν, μηδὲ νὰ ἐπαίρεται διὰ λόγους.

Ἤθελον τώρα νὰ δόσω τέλος εἰς τὸν λόγον καὶ νὰ προκρίνω τὴν σιωπὴν· πρὸ πάντων δὲ διότι δὲν ἔχω γλῶσσαν δυναμένην ἀξίως νὰ συνανυψωθῇ μὲ τοιαῦτα θαύματα· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ προσπαθῶ νὰ ἐξιστορήσω οὐτὰ διὰ τὴν πρὸς τὸν μέγαν Σπυρίδωνα ἀγάπην, καὶ ἐπειδὴ βλέπω ὑμᾶς ὄχι ὀλιγώτερον προσηλωμένους εἰς τὴν τούτων ἀκρόασιν, θέλω ἐξακολουθήσει τὸν λόγον, προτιμῶν κάλλιον κατὰ δύναμιν νὰ διηγηθῶ ταῦτα παρὰ ν' ἀφήσω αὐτὰ ἀμνημόνευτα, ἐνῷ δύνανται νὰ παρέξωσιν εἰς ὑμᾶς πολλὴν ὠφέλειαν.

Εἰσῆλθε ποτὲ ὁ θεῖος οὗτος ἄνθρωπος εἴς τινα ἐκκλησίαν τῆς αὐτοῦ πόλεως διὰ νὰ ἐπιτελέσῃ, κατὰ τὸ σύνηθες, τὸν ἑσπερινὸν ὕμνον. Συνέβη δὲ ὥστε νὰ μὴ ἦναι λαὸς εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ἐνῷ λοιπὸν δὲν παρευρίσκετο ἄλλος τις εἰμὴ μόνον οἱ ὑπηρέται καὶ ὁ διάκονος, διορίζει ν' ἀνάψωσι περισσότερα τῶν συνήθων φῶτα· καὶ αὐτὸς μὲν ἱστατοφαιδρὸς ἀπέναντι τοῦ θυσιαστηρίου, ἐπιφωνῶν τὴν εἰθισμένην εἰρήνην· ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἦσαν εἰμὴ ὀλίγοι ἄνθρωποι διὰ νὰ ψάλλωσι (ὡς τότε ἐπεκράτει συνήθεια) τὴν ἀπόκρισιν φωνή τις, ὡς φωνὴ μυριάδων πολλῶν, ἀκούεται ἄνωθεν ἀντιφωνοῦσα «Καὶ τῷ πνεύματί σου» ἡ δὲ φωνὴ ἦτον ἔμμουσος καὶ ἐναρμόνιος, καὶ τόσον γλυκεία, ὥστε δὲν ὡμοίαζε μὲ ἀνθρωπίνην. Ἅμα δὲ καὶ ὁ διάκονος ἐτελείωνε τὴν εὐχὴν μὲ φόβον καὶ ἔκστα-

σιν ἤκουε πάλιν, ὢ τοῦ θαύματος! τὸ «Κύριε ἐλέησον» οὕτω θεσπεσίως ὑποφωνούμενον. Καὶ ἐπειδὴ ἡ βοὴ αὕτη ἠκούετο καὶ εἰς τὰ ἔξω, συνέτρεχον πάντες φοβούμενοι ὁμοῦ καὶ θαυμάζοντες· καὶ πρωτοῦ μὲν νὰ εἰσέλθωσιν, ἐπλήττετο αὐτῶν ἡ ἀκοὴ ἀπὸ τὴν βοήν· ἀφοῦ δὲ εἰσῆλθον, δὲν ἤκουον πλέον κανένα, οὐδὲ ἔβλεπον τινά, εἰμὴ μόνον τὸν δίκαιον Σπυρίδωνα, καὶ ὀλίγους τοὺς περὶ αὐτόν· οἵ τινες καὶ αὐτοὶ ἔλεγον, ὅτι οὐδένα μὲν ἕως τότε εἶχον ἰδῆ, ἐνῷ ἤκουον φωνὴν θείας ἀγαλλιάσεως.

Οὐδὲ τὸ ἑξῆς πρέπει νὰ σιωπήσω· ὡς θέλετε πεισθῆ ἀφοῦ τὸ ἀκούσητε.

Ἐνῷ πάλιν ἄλλοτε ἦτο περὶ τὰ μέσα τῆς ἑσπερινῆς αὐτοῦ ἀκολουθίας, ἔλειψε τὸ ἔλαιον τοῦ λύχνου· οὔτε ἐγκαίρως ἀλλαχοῦ εὑρίσκετο. Ἐνῷ δὲ ὁ λύχνος ἐπλησίαζε νὰ σβεσθῆ, καὶ ὁ Ἅγιος ἐλυπεῖτο, διότι δὲν ἐπεθύμει ν' ἀφήσῃ τὴν ἀκολουθίαν του ἀτελῆ· εὐθὺς δι' ἀοράτου δυνάμεως ἀναβλύζει ὁ λύχνος ἔλαιον, καὶ ὑπερεχύνεται κρουνηδὸν εἰς τὴν γῆν, οἱ δὲ ὑπηρέται θέσαντες ἀγγεῖα ἐδέχοντο τὸ χυνόμενον. Τόσον πλουσιοπάροχον εἶχε τὴν χάριν ὁ μέγας Σπυρίδων, ἡ ὁποία ἐπλημμύρει τὴν ψυχήν του ὡς τὸ ἔλαιον εἰς τὸν λύχνον.

Ὅτι μὲν λοιπὸν καὶ τὰ ἐν τῷ βάθει τῆς ψυχῆς ἀνεμποδίστως ἔβλεπε καὶ πρότερον ὁ λόγος πολλάκις ἐφανέρωσεν· ἐξαιρέτως δὲ ὅτε εἴπομεν πῶς ἡ πόρνη μὲ τοὺς ἐλέγχους ἐδιορθώθη· θέλει δὲ ἐπιβεβαιώσει τοῦτο καὶ τὸ ἀκόλουθον ἀξιοσημείωτον γεγονός.

Ὑπάρχει πόλις εἰς τὴν Κύπρον ὁμώνυμος μὲ τὴν ἐν Λιβύῃ Κυρήνην. Εἰς ταύτην ἐπορεύθη ὁ Ἅγιος ἐκ τῆς τῶν Τριμυθούντων διά τινα αὐτοῦ ὑπόθεσιν· συνηκολούθει δὲ αὐτῷ καὶ ὁ μαθητὴς αὐτοῦ Τριφύλλιος, ὅς τις πλέον, κατὰ τὸ ὄνειρον ἀρχιερατεύσας, εἶχε τὴν προεδρίαν τῆς τῶν Καλλινικησέων. Διελθόντες ἀπὸ τὴν Κυθέρειαν πόλιν, καὶ ἀπὸ τὸ Πενταδάκτυλον ὄρος, ἦλθον εἰς τὴν λεγομένην Παρύμνην· ἦτο αὕτη χώρα ὡραία καὶ τερπνὴ καὶ στολισμένη μὲ πολλὰ εὐάρεστα πράγματα. Ὁ Τριφύλλιος ἰδὼν τὸν τόπον τοῦτον, ἀνεφλέχθη ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας νὰ ἀποκτήσῃ καὶ αὐτὸς ἀγρὸν τινὰ ἐν αὐτῷ, διὰ νὰ ἀφιερώσῃ τοῦτον εἰς τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ. Ταῦτα ἐφρόντιζεν ὁ Τριφύλλιος καὶ ἐβαλλεν κατὰ νοῦν, ἅ τινα οὐδόλως ἦσαν ἀθέατα εἰς τοὺς ἐσωτερικοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Σπυρίδωνος, ὅστις καλῶς εἰδὼς τὰ πάντα, στρεφόμενος εἰς τὸν μαθητήν, ἡσύχως τὸν ἤλεγξε, λέγων· διατί, ὦ Τριφύλλιε, βάλλεις εἰς τὴν καρδίαν τὰ κενὰ ταῦτα καὶ μάταια, ἐπιθυμῶν ἀγροὺς καὶ ἀμπελῶνας, τὰ ὁποῖα εἶναι μὲν οὐδὲν πρὸς τὴν ἀλήθειαν, φαίνονται δὲ μόνον καὶ εὐχαριστοῦσι μὲ τὸ ὄνομα;

Ἔχομεν ἀγαθὰ εἰς τοὺς οὐρανοὺς αἰώνια, ἔχομεν καὶ οἰκίαν ἀχειροποίητον· ταῦτα ἔχε κατὰ νοῦν καὶ πρὸ τοῦ καιροῦ ἀπολάμβανε αὐτῶν μὲ τὰς ἐλπίδας, τὰ ὁποῖα δὲν μετάβαίνουσι ἀπὸ ἕνα εἰς ἄλλον, ἀλλ' ὅς τις μίαν φορὰν ἀπολαύσῃ αὐτὰ, μένει δ' ἀεὶ παντὸς κύριος. Ταῦτα ὁ Τριφύλλιος, δὲν ἤκουσεν ἁπλῶς, ἀλλὰ ἐδιορθώθη καὶ ἐφύλαξεν αὐτὰ εἰς τὰ ταμεῖα τῆς καρδίας του, καὶ ἐδεήθη πρὸς τὸν Ἅγιον καὶ τόσον ἐναρέτως ἔζησεν, ὥστε καὶ σκεῦος ἐκλογῆς, κατὰ τὸν Παῦλον, ἔγεινε τοῦ Χριστοῦ, καὶ μυρίων χαρισμάτων ἠξιώθη. Τοιουτοτρόπως ὁ μέγας Σπυρίδων, ἄλλους μὲν ἐκουσίως ἐνουθέτει, ἄλλους δὲ ἀκουσίως· οἱ δὲ μὴ δεχόμενοι τὰς νουθεσίας αὐτοῦ δὲν ἐλάμβανον καλὸν τέλος, ὡς ἐκ τοῦ ἀκολούθου θέλομεν ἰδεῖ.

Θαλασσινός τις συμπολίτης τοῦ Ἁγίου ἀποδημήσας, μετὰ παρέλευσιν δύο ὁλοκλήρων ἐτῶν ἐπέστρεψε —ἐπανελθὼν δὲ εἰς τὴν πατρίδα, εὗρε τὴν οἰκίαν του πολλὰ τεταραγμένην· διότι ἡ γυνή του φανερῶς εἶχεν ὑποπέσῃ εἰς τὸ ἔγκλημα τῆς μοιχείας· μάρτυς δὲ τούτου ἀψευδὴς ἦτον ὁ ὄγκος τῆς γαστρὸς καὶ τὸ κυοφορούμενον ἔμβρυον. «Πλήρης ζήλου ὁ θυμὸς ἀνδρός» ὡς λέγει καὶ ἡ Γραφή· διὸ μόλις οὗτος ἐγείνεν ἐγκρατὴς ἀπὸ τοῦ νὰ φονεύσῃ αὐτὴν· σκεφθεὶς ὅτι τοῦτο ἤθελεν εἶσθε διὰ ἐκείνην ἀπώλεια, καὶ δι' αὐτὸν ἁμαρτία, ὡς ἀκόμη ὅτι αἶσχος ἀνεξάλειπτον δι' αὐτὸν καὶ ἀνίατος μαρασμὸς τῆς καρδίας του ἤθελεν εἶσθε τοῦ νὰ συζήτῃ πλέον μετ' αὐτῆς. Εἰς τοιαύτην ἀμηχανίαν, ἡ παροίτησις, φαίνεται εἰς αὐτὸν, τὸ ἁρμοδιότερον καὶ συμβιβαστικότερον μέσον ὅπερ καὶ θέτει εὐθὺς ἐν πράξει, ἀναχωρῶν ἀπ' αὐτῆς. Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἡ ἀπόφασις αὕτη ἦτον ἀρκετὰ σπουδαία, ὑπάγει ταυτοχρόνως πρὸς τὸν Ἅγιον, πρὸς τὸν ὁποῖον κατὰ μέρος φανερόνει τὰ πάντα· τὸ ταξείδιον, τὸν χρόνον, τὴν μοιχείαν καὶ τὴν ταύτης ἐκ τῆς γαστρὸς μαρτυρίαν· ἔπειτα ἐρωτᾷ, τί ἤθελε πάθει, πῶς ἤθελεν ὑποφέρει, καὶ τί περὶ τούτου ἤθελε πράξει τις· καὶ ὁ αὐτὸς ἐστοχάσθη νὰ παροιτήσῃ τὴν γυναῖκα· ἐπιθυμεῖ δὲ νὰ μάθῃ, ἐὰν τοῦτο φαίνεται εὔλογον καὶ εἰς αὐτόν. Ὁ δὲ Ἅγιος θαυμάσας μὲν ἐκεῖνον διὰ τὴν ἀπόφασιν, ἐλεεινολογῶν δὲ διὰ τὴν συμφοράν, προσκαλεῖ ἐκεῖ τὴν γυναῖκα, εἰς τὴν ὁποίαν, περιττῆς οὔσης ἄλλης ἐρωτήσεως, ἀπ' εὐθείας, ὁποία λέγει, συμφορὰ σοὶ συνέβη ἵνα περιπέσῃς εἰς τοιοῦτον φοβερὸν ἁμάρτημα καὶ νὰ ἐντροπιάσῃς τὸν ἑαυτόν σου καὶ τὸν ἄνδρα σου; ἀλλ' ἐκείνη, ἐπειδὴ τωόντι ἡ γυνὴ εἶναι ἀδιάντροπος, αὐθάδης καὶ ἀναίσχυντος, ἀφοῦ ἅπαξ ἀποβάλῃ τὴν ἐντροπὴν, δὲν ἔλαβε συγολὴν ψευδομένη νὰ ἀρνῆται τὸ ἔγκλημα καὶ ἐντόνως νὰ διϊσχυρίζεται, ὅτι οὐδένα ἄλλον ἐπλησίασε. Καὶ μολονότι ὁ Ἅγιος προέβαλε τὸν καιρὸν τῆς ἀπουσίας τοῦ ἀνδρός

της, διότι οὕτως ἠδύνατο νὰ ἐλεγχθῇ τὸ ψεῦδος, οὔτη οὐδέποτε ἄφινε τὴν ἀδιαντροπίαν, ἀλλ' ἐθορίβει ἡ ἀλιτήριος, καὶ ἐπροσπάθει νὰ ἐναντιόνεται ἡ πάντολμος, ὥστε οἱ ἀκούοντες ὠργίζοντο κατ' αὐτῆς περισσότερον διὰ τὴν ἀπολογίαν παρὰ διὰ τὴν μοιχείαν· διότι ἔλεγε καὶ ἐπέμενε ὅτι ὁ καιρὸς τῆς ἀπουσίας τοῦ ἀνδρός της ἦτο καὶ ὁ τῆς ἐγγυμοσύνης, ἡ ὁποία τόσον παρετάθη ἵνα προέλθωσι καὶ οἱ δύο ὁμοῦ, ὁ ἀνὴρ μὲν ἐκ τῆς ἀποδημίας τὸ βρέφος δὲ ἐκ τῆς γαστρός.

Ἀφοῦ λοιπὸν ταῦτα, καὶ τούτων μεγαλήτερα χωρὶς αἰσχύνην ἔλεγε πρὸς τὸν Ἅγιον, καὶ κατεπλήρει τὴν πόλιν βοῆς, καὶ ὡς μεγάλως ἀδικουμένη συνεκάλει τοὺς παρόντας εἰς βοήθειαν, ὁ πρᾶτατος ἐκεῖνος διστάζων εἰσέτι νὰ τὴν καταδικάσῃ, καὶ προσπαθῶν μᾶλλον μὲ τὸν φόβον νὰ τὴν παρακινήσῃ εἰς μετάνοιαν, λέγει πρὸς αὐτήν· ἐὰν μέν, ὦ γύναι, καθὼς περιέπεσας εἰς μεγάλην ἁμαρτίαν, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἤθελες προσφέρει καὶ μεγάλην μετάνοιαν, ἴσως δὲν ἤθελε σοὶ λείψει καὶ σωτηρίας ἐλπίς· διότι οὐδεμία μεγάλη δύναμις ἁμαρτίας νικᾷ τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ Θεοῦ· ἐπειδὴ ὅμως μὲ τὴν μοιχείαν ἐπισυνήψας καὶ τὴν ἀπόγνωσιν, μὲ τὴν ἀπόγνωσιν δὲ τὴν ἀναισχυντίαν, ἦτο δίκαιον νὰ καταλάβῃς ἐμπράκτως τὰς ἀνταμοιβὰς τούτων, καὶ νὰ ὑποστῇς μεγάλην τιμωρίαν. Πλὴν καὶ τώρα προβάλλων σοι χώραν μετανοίας, σοὶ προλέγω καθαρῶς ταῦτα· ὅτι ποτὲ τὸ κυοφορούμενον βρέφος, δὲν θέλει ἐξέλθει εἰς τὸ φῶς, ἕως ὅτου καὶ σὺ δὲν παύσεις ἀπὸ τοῦ νὰ καλύπτῃς τὸ φῶς τῆς ἀληθείας μὲ τὸ βαθύτατον σκότος τοῦ ψεύδους, ἐπιμένουσα νὰ κρύπτῃς τὰ καὶ παρὰ τῶν τυφλῶν, ὡς λέγουσι, βλεπόμενα. Οἱ λόγοι οὗτοι μετ' ὀλίγον γίνονται ἔργα εἰς τὴν γυναῖκα, καὶ πρὸ τῆς ὥρας τῆς γεννήσεως, προλοβόντες αὐτὴν δριμύτατοι πόνοι, ἔστρεφον βιαίως τὴν γαστέρα της, ἐμποδίζοντες τὸ τικτόμενον νὰ ἐξέλθῃ· καὶ τὸ ἔσχατον τῶν κακῶν ὑπῆρξε ὅτι μητε οὕτω καταπειθομένη ν' ἀφήσῃ τὴν θρασύτητα, φέρουσιν αὐτὴν εἰς ἐλεεινὸν καὶ λυπηρότατον θάνατον. Τὴν τοιαύτην μὲν ἄλλος τις ἤθελε λυπηθῇ διὰ τὴν δυστυχίαν, ἐγὼ δὲ λυποῦμαι αὐτὴν περισσότερον διὰ τὴν πονηρὰν καὶ ἀθεράπευτον γνώμην, διὰ τὸ ὁποῖον γεγονὸς λέγουσιν ὅτι καὶ ὁ Ἅγιος ἐλυπήθη εἰς ἄκρον χύσας δάκρυα ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ὅτι προσέθεσεν, ὅτι εἰς τὸ ἑξῆς δὲν θέλει πλέον καταδικάσει ἄνθρωπον, ἀφοῦ τόσον ταχέως ἐκτελεῖται ἡ ἀπόφασις. Ὅσοι δὲ εἶδον καὶ ἤκουσαν ταῦτα, ἔφερον μεγάλην εὐλάβειαν πρὸς τὸν Ἅγιον· καὶ διὰ τοῦτο μὲ σέβας ἐφέροντο πρὸς αὐτόν, καὶ μὲ φόβον προσέβλεπον, καθὼς ποτε τοὺς Ἀποστόλους, ἀφοῦ ἐθαυματούργησαν τὰ περὶ τῶν Ἀνανίαν καὶ Σαπφείραν. Ἀλλὰ τὸ διηγηθὲν ἀπέβλεπεν πονηρὰν καὶ κακὴν γυναῖκα, ἃς ἀναφέρωμεν καὶ περὶ ἐναρέτου, ἥτις ὡς ὤφειλε ἠγάπα τὸν ἄνδρα.

Γυνή τις Σωφρονία τοὔνομα καὶ σώφρων καὶ εὐλαβὴς τὸν τρόπον, δὲν εἶχεν ἄνδρα ὁμόδοξον τὴν πίστιν, ἀλλ' εἰδωλολάτρην· αὕτη δὲν ἔπαυε νὰ πηγαίνῃ καὶ νὰ δέεται πρὸς τὸν Ἅγιον, ἵνα ἐξαγάγῃ ἐκ τῆς πλάνης τὸν ἄνδρα της· οὐδὲ οὗτος ἐμπόδιζεν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ νὰ πηγαίνῃ· πρῶτον, διότι ἠγνόει τὸ κύριον τέλος τῶν ἐπισκέψεών της, ἀποδίδων αὐτὸ μᾶλλον εἰς ἁπλῆν εὐλάβειαν, δεύτερον δὲ, διότι καὶ αὐτὸς εἶχε μεγάλον σεβασμὸν πρὸς τὸν Ἅγιον καὶ ἐσύχναζεν εἰς τὸν οἶκον του, καὶ μετεχειρίζετο αὐτὸν ὡς φίλον, καὶ ἐστοχάζετο ἰδίαν του τὴν τιμὴν ἐκείνην τὴν ὁποίαν εἰς τὸν Ἅγιον προσέφερεν· ἐνίοτε δὲ καὶ ὁ μέγας Σπυρίδων τὸν ἀντεπισκέπτετο. Τοιουτοτρόπως λοιπὸν φιλοξενούμενοι μεταξύ των, συνέπεσεν ὥστε μίαν φορὰν καθ' ἣν συνεγεύοντο, ὁ Ἅγιος κρίνων ἁρμοδίαν τὴν περίστασιν ἵνα σαγηνεύσῃ τὸν φίλον Ἕλληνα, γραφεὶς πρὸς ἕνα τῶν ὑπηρετούντων εἶπεν εἰς ἐπήκοον πάντων· ὁ μικρὸς ὑπηρέτης, πρὸς ὃν ἐνεπιστεύθη νὰ βοσκήσῃ τὸ ποίμνιον ἀπεκοιμήθη, καὶ ἔχασε τὰ πρόβατα· ἀφοῦ δὲ ἐξύπνησεν, ἐρευνήσας κατὰ πολλὰ, εὗρε πάντα ὁμοῦ κεκρυμμένα εἰς ἓν σπήλαιον· πρὶν δὲ τὰ εὕρῃ ἀπέστειλε μηνυτὴν ἐνταῦθα, διὰ νὰ ἀναγγείλῃ τὸ συμβάν· ὅστις καὶ φθάσας ἵσταται πρὸ τῶν θυρῶν· ἀλλ' ὕπαγε ἀγαπητὲ, φαν ἐρωσον εἰς τὸν μηνυτὴν ὅτι εὑρέθησαν πάντα ἀκριβῶς, καὶ ὅτι δὲν λείπει κανὲν ἀπὸ τὸ ποίμνιον. Ἤκουσεν ὁ ὑπηρέτης ταῦτα, καὶ ἀναχωρήσας ταχέως, τὰ ἐδήλωσεν εἰς τὸν πρὸ τῶν θυρῶν εὑρισκόμενον μηνυτήν. Ἐνῷ ἀκόμη δὲν εἶχον σηκώσει τὴν τράπεζαν, ἰδοὺ πάλιν καὶ ἕτερος μηνυτὴς ὅστις ἀνήγγειλε παρομοίως τὴν ἀνεύρεσιν τοῦ ποιμνίου, τὸν τόπον τῆς εὑρέσεως καὶ τὸν πλήρη ἀριθμὸν αὐτοῦ. Ἐπειδὴ δὲ σύμφωνα τὰ πάντα μὲ τὴν πρόρρησιν τοῦ Ἁγίου ἐπαληθεύθησαν, μεγάλως ἐξεπλάγη ὁ εἰδωλολάτρης, καὶ ὡς Θεὸν ἐσεβάσθη αὐτὸν, θέλων νὰ κάμῃ τὰ αὐτὰ ἐκεῖνα ἅτινα οἱ Λυκάονες ἔκαμνον πρὸς Βαρνάβαν καὶ Παῦλον, δηλαδὴ νὰ θυσιάσῃ ταύρους πρὸς αὐτὸν καὶ νὰ κρεμάσῃ στέμματα εἰς τὸ πρόθυρον· ἀλλ' ὁ Ἅγιος ὡς ἐκεῖνοι ἐμπόδισεν αὐτὸν λέγων· ἐγὼ δὲν εἶμαι Θεὸς ἀλλὰ δοῦλος τοῦ Θεοῦ, ἄνθρωπος ὁμοιοπαθὴς μὲ σέ· ἐπειδὴ δὲ γνωρίζω τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεὸν, μοῦ δίδει τὴν χάριν νὰ προγνωρίζω ταῦτα· τὸν ὁποῖον ἐὰν καὶ σὺ ὁμολογήσῃς ὡς μόνον ἀληθινὸν Θεὸν, θέλεις γνωρίσῃ ὁποῖον εἶναι τὸ κράτος αὐτοῦ, καὶ ἡ ἄμαχος αὐτοῦ δύναμις. Καὶ ὁ μὲν Ὅσιος εἶπε ταῦτα, ἡ δὲ φιλόχριστος μᾶλλον, ἡ φίλανδρος γυνὴ, ἀπὸ τὸ παράδοξον τοῦτο γεγονὸς λαβοῦσα ἀφορμὴν καὶ ἐν καιρῷ τῷ δέοντι προσθέτουσα ἐκ τῶν ἰδικῶν της ἐπιχειρημά-

των, καταπείθει τὸν ἄνδρα της ν' ἀρνηθῇ πᾶσαν μὲν τὴν ματαίαν πλάνην, καὶ τὸ τῶν εἰδώλων σέβας νὰ ἐκχλευάσῃ, νὰ μιμηθῇ δὲ τὴν εὐσέβειαν καὶ νὰ ἐνδυθῇ δια τοῦ βαπτίσματος τὸν Χριστόν.

Ἐὰν τὸ ἀκολουθοῦν διὰ τῆς σιωπῆς κρύψωμεν θέλομεν ὑστερήσει τοὺς ἀκροατὰς διηγήματος ὠφελιμοτάτου, συνάμα δὲ καὶ πολὺ χαρίεντος. Ἂς τὸ εἴπωμεν λοιπὸν ἵν' ἀπολαύσωσι αὐτοῦ αἱ φιλόκαλοι ἀκοαί.

Λέγουσιν ὅτι ὁ μέγας Σπυρίδων, κατὰ τὴν διακρίνουσαν αὐτὸν πολλὴν μετριότητα καὶ ταπεινότητα, ἐπεμελεῖτο μὲν θεαρέσως τα τῆς ἐπισκοπῆς, ἀλλὰ διὰ τοῦτο οὐδόλως ἠμέλει καὶ τὰ αἰσθητὰ ποίμνια. Συνέβη δὲ, ὥστε μίαν φοράν, κλέπται ἐν καιρῷ νυκτὸς εἰσῆλθον εἰς τὰς μάνδρας ἵνα κλέψωσιν ἐκ τῶν θρεμμάτων του· ὁ δὲ Θεὸς ἐπιμελούμενος τὸν ποιμένα δὲν ἠμέλει οὐδὲ τὰ ὑπ' αὐτοῦ ποιμενόμενα· καὶ οἱ κλέπται ἐν ᾧ ἔκλεπτον, ἐδεσμεύθησαν ἀοράτως τὰς χεῖρας καὶ ἀπέβαινεν εἰς αὐτοὺς ἀδύνατον ν' ἀναχωρήσωσι. Κατὰ τὸ πρωὶ δὲ γνωρίσας ὁ Ἅγιος τὸ γεγονὸς, καὶ ἰδὼν αὐτοὺς ἔχοντας τὰς χεῖρας εἰς τὰ ὀπίσω ἐσταυρωμένας καὶ δεδεμένας, τοὺς εὐσπλαγχνίσθη καὶ ἐδεήθη τοῦ Θεοῦ, καὶ ἔλυσεν αὐτοὺς ἀπὸ τα δεσμά. Κατὰ πολλὰ δὲ συμβουλεύσας αὐτοὺς, ὅτι νὰ προσποριζωνται μὲ δικαίους κόπους τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα, φιλοδωρεῖ εἰς αὐτοὺς καὶ κριόν· λάβετε, λέγει χαριέντως, τοῦτο διὰ τὸν κόπον τῆς ἀγρυπνίας. Ἀλλ' ἰδοὺ καὶ ἕτερον, ὄχι ὀλιγώτερον τούτου εὐάρεστον.

Ἄνθρωπός τις Τριμυθούντιος, πλοίαρχος τὸ ἐπάγγελμα, λαβὼν ἀνάγκην χρυσίου διὰ τὸ ἐμπόριόν του, ἦλθε πρὸς τὸν Ἅγιον, ὁ δὲ Ἅγιος πλήρωτὴς ὢν μετὰ τῶν ἄλλων καὶ τῆς ἐντολῆς, τοῦ ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀποστρεφώμεθα τοὺς θέλοντας νὰ δανεισθῶσιν ἀπὸ ἡμᾶς, ἐκεῖνο τὸ ὀλίγον, τὸ ὁποῖον ἐφύλαττε διὰ τὰς ἀναγκαίας χρείας τῆς ἐπισκοπῆς, τὸ ἐγχειρίζει εἰς αὐτὸν προθύμως. Αὐτὸς δὲ λαβὼν τοῦτο, κατευοδωθεὶς εἰς τὸ ταξείδιόν του καὶ ἐπιστρέψας μὲ κέρδος, ἦλθε πρὸς τὸν Ἅγιον διὰ νὰ ἀποδώσῃ τὸ ὀφειλόμενον· ὁ δὲ Ἅγιος χωρὶς νὰ περιεργασθῇ τίποτε, οὔτε νὰ ἐξακριβώσῃ τὸ ποσὸν, καθὼς οἱ περισσότεροι συνειθίζουσι, διορίζει αὐτὸν νὰ τὸ ἐναποθέσῃ εἰς ἐκεῖνο τὸ ἴδιον σκεῦος ἀπὸ τὸ ὁποῖον πρότερον τὸ εἶχε λάβει. Τότε σεβασθεὶς ὁ ἔμπορος τὴν ἀγαθότητα καὶ ἀμεριμνησίαν τοῦ Ἁγίου, ἐναπέθεσε τὸν χρυσὸν ἐκεῖ ὁποῦ τοῦ ἐδιορίσθη· καὶ ἅμα πάλιν παρεκίνει αὐτὸν ἡ ἀνάγκη ἑτοίμως τὸν ἐλάμβανε, ὡς ἀδόλως πάλιν κατὰ τὴν πληρωμὴν ἐναπέθετε αὐτόν. Καὶ ἐνῷ πολλάκις τὸ αὐτὸ ἐπανελαμβάνετο, κυριεύει τέλος τὸν ἔμπορον τὸ πάθος τῆς πλεονεξίας καὶ βουλεύεται κακῶς καὶ

πονηρῶς νὰ ἀπατήσῃ τὸν δανειστήν· ὅθεν καταχρώμενος τῆς ἐλευθερίας, ἣν ἐχορήγει πρὸς αὐτὸν ὁ Ἅγιος, ὑποκρίνεται μὲν ὅτι κατέθεσε τὸ χρυσίον χωρὶς μηδὲν νὰ καταθέσῃ. σφραγίσας δὲ ἄδειον τὸ σκεῦος ἀνεχώρησεν. Ἀλλ' ὁ νικῶν τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν, ὡς λέγουσιν αἱ θεῖαι γραφαί, δὲν ἠθέλησε νὰ ἀφήσῃ νὰ τιμωρηθῇ ὁ Ἅγιος, διὰ νὰ μὴ ἦναι ὁ ἁπλοϊκὸς καὶ ἐλευθέριος ἄνθρωπος εὐαπάτητος καὶ νὰ καταφρονῆται εὐκόλως ὑπὸ τῶν πανουργωτέρων καὶ νὰ ἀτιμάζηται. Ἴδετε λοιπὸν πῶς ἡ σοφὴ καὶ δικαία τοῦ Θεοῦ πρόνοια οἰκονομεῖ, ὥστε ὁ ἐπιχειρήσας νὰ ἀδικήσῃ ἄλλον, νὰ ἀδικήσῃ αὐτὸς τὸν ἑαυτόν του. Διότι ὡς φαίνεται, ὁ ἀπατεὼν ἐκεῖνος ἐξοδεύσας τὸ χρυσίον εἰς ἐπιζημίους δαπάνας καὶ καταντήσας ἀκολούθως εἰς ἔνδειαν, ἐνθυμεῖται πάλιν τὴν προτέραν ὁδὸν, καὶ ἐλθὼν πρὸς τὸν μέγαν Σπυρίδωνα, ἐπεζήτει τὸ χρυσίον τὸ ὁποῖον δὲν εἶχε καταθέσει, ὡς πραγματικῶς νὰ εἶχε κατὰ τὸ σύνηθες τοῦτο ἐπιτελέση. Ὁ Ἅγιος, ἂν καὶ δὲν ἠγνόει τὸ κακούργημα, ἡσύχως ὅμως διορίζει αὐτὸν, ὡς καὶ ἄλλοτε, νὰ ὑπάγῃ νὰ λάβῃ τὸ χρυσίον ἀπὸ τὸ γνωστὸν σκεῦος, ὁ δὲ ἔμπορος, ὡς νὰ μὴν εἶχε πρᾶξῃ μηδὲν ἀπαίσιον καὶ χαμερπὲς, ἐπορεύθη ἵνα λάβῃ τρόπον τινὰ τὸ ἐναποτεθέν· ἀνοίξας δὲ καὶ εὑρὼν ἄδειαν τὸ σκεῦος, καθὼς καὶ πράγματι τὸ εἶχεν ἀφήσει, ἀναγγέλλει τοῦτο εἰς τὸν Ἅγιον, νομίζων νὰ τὸν ἀπατήσῃ· ὁ δὲ Ἅγιος λέγει πρὸς αὐτὸν: ἠρεύνησον ἀκριβέστερον· διότι, ἀφοῦ κατέθεσες τὸ χρυσίον ἐκεῖ, οὐδενὸς ἄλλου χεῖρες ἐπλησίασαν. Ὅθεν ἐκεῖνος προσποιούμενος πάλιν ὅτι ἐρεύνα, ἐπειδὴ ἀδύνατον ἦτο νὰ εὕρῃ ὅ,τι δὲν ὑπῆρχε, ἀπεκρίθη πρὸς τὸν Ἅγιον, προφασιζόμενος ἄγνοιαν, ὅτι καὶ πάλιν οὐδὲν εὗρε. Πρὸς τὸν ὁποῖον ὁ ἀγαθὸς καὶ πρᾶος, βλέπων ὅτι ἀλλέως ἦτον ἀδύνατον νὰ τὸν κάμῃ να ἔλθῃ εἰς συναίσθησιν, λέγει παρρησία, ἐὰν μὲν ὦ φίλτατε, ἀληθῶς τὸ εἶχες καταθέσει, εὐκόλως ἤθελες τὸ εὕρει· ἐὰν δὲ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔμεινεν εἰς σὲ, ζητεῖς τώρα ἀπὸ ἐμὲ, ἤξευρε ὅτι περισσότερον ἀπατᾷς τὸν ἑαυτόν σου παρὰ ἐμέ. Τοῦτο ὀφοῦ ἤκουσεν ἐκεῖνος καὶ ἐλεγχόμενος ὑπὸ τῆς κεκρυμμένης συνειδήσεως, δὲν ἠδυνήθη πλέον ν' ἀνθέξῃ εἰς τὴν πονηρὰν ὑποκρισίαν· ἀλλ' εὐθὺς προσπεσὼν εἰς τοὺς ἱεροὺς πόδας τοῦ Ὁσίου ζητεῖ θερμῶς συγχώρησιν, τὴν ὁποίαν ἑτοιμότερος εὑρέθη οὗτος νὰ δώσῃ παρ' ἐκεῖνος να την ζητήσῃ. Ἐνουθέτησε δὲ αὐτὸν νὰ μὴν ἐπιθυμῇ εἰς τὸ ἑξῆς τὰ ξένα πράγματα, μηδὲ νὰ καταμολύνῃ μὲ δόλους καὶ ψεύματα τὴν συνείδησίν του, καθότι τὸ ἐκ τούτων ἀποκτώμενον κέρδος, δὲν εἶναι κέρδος ἀλλὰ φανερὰ ζημία.

Ἀφοῦ ἀκόμη ἑνὸς ἐκ τῶν θαυμάτων τοῦ Ἁγίου κόμει μνείαν ὁ λόγος, θέλει προσεγγίσει τὸ τέρμα του.

Λέγουσιν, ὅτι ἐνῷ ἀκόμη ἔζη ὁ Ἅγιος καὶ τῆς ἐπισκοπῆς αὐτοῦ προέδρευεν, ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας συνήθροισε Σύνοδον, καλέσας πάντας τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἐπισκόπους ἵνα παρακαλέσωσι ὁμοθυμαδὸν τὸν Θεόν, ὅπως κατακρημνίσῃ τὰ ἑλληνικὰ ξόανα καὶ ἀγάλματα, ὧν ἀκόμη ἡ πόλις ἦτο πλήρης. Ὁ Πατριάρχης οὗτος, καθὼς καὶ ὁ Παῦλος, ἦτο πλήρης θερμοῦ κατὰ τῆς ἀσεβείας ζήλου. Ἀφοῦ λοιπὸν πάντες οἱ συναθροισθέντες συνῆλθον καὶ προσηυχήθησαν, νεύματι Θεοῦ ἐκλονίσθησαν καὶ εἰς γῆν συντετριμμένα κατέπεσον τὰ εἴδωλα ἅπαντα ἐκτὸς ἑνός. Καὶ μολονότι ὁ καθεὶς τῶν ἐπισκόπων ἰδιαιτέρως καὶ ἅπαντες ὁμοῦ μετὰ τοῦ Πατριάρχου ἐνθέρμως ἐδέοντο, τὸ μιαρὸν ἐκεῖνο εἴδωλον ἔμενεν ἀκίνητον εἰς τὴν θέσιν του· οὐχὶ μὲν διότι ὁ Θεὸς δὲν εἰσήκουεν ἢ κατεφρόνει τὰς ἱερὰς ἐκείνων προσευχάς, ἀλλὰ διὰ τῆς οἰκονομίας ταύτης, ἤθελε νὰ δοξάσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ καὶ νὰ δείξῃ τὸ παρὰ πολλῶν ἀγνοούμενον, πόσον μέγας δηλαδὴ ἦτον ἐν ἐπισκόποις ὁ Σπυρίδων. Ἐν μιᾷ λοιπὸν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, ἐνῷ εἶχεν ἐπέλθει ἡ νὺξ καὶ ὁ Πατριάρχης ἦτον ἀκόμη προσηλωμένος εἰς τὴν προσευχήν, εἶδε θείαν τινὰ ὀπτασίαν, ἐν ᾗ ἀπεκαλύπτετο εἰς αὐτόν, νὰ μὴ λυπῆται ἐὰν δὲν εἶχε καταπέσῃ ἀκόμη τὸ εἴδωλον, ἐπειδὴ τὸ θαυμάσιον τοῦτο ἐπεφυλάττετο διὰ τὸν Σπυρίδωνα τὸν ἐπίσκοπον Τριμυθοῦντος τῆς Κύπρου, ἵνα παρ' αὐτοῦ μόνου ἐξαφανισθῇ, καὶ ὅτι ἐὰν ἤθελε νὰ ἰδῇ τὸ ποθούμενον νὰ σπεύσῃ ὅπως προσκαλέσῃ αὐτὸν ἐκ τῆς ἐπισκοπῆς του. Ἐγρηγορήσας ὁ Πατριάρχης, πράττει κατὰ τὸ εἰς αὐτὸν ἀποκαλυφθὲν, προσκαλῶν ἀμέσως τὸν Ἅγιον, καὶ δι' ἐπιστολῆς δηλῶν τὴν αἰτίαν τῆς προσκλήσεως, καὶ τὴν φανεῖσαν αὐτῷ ὀπτασίαν, ἵνα κατ' οὐδένα τρόπον ὁ Ἅγιος παραιτηθῇ τῆς ἐκεῖσε μεταβάσεώς του. Πείθεται εὐθὺς ὁ Ἅγιος καὶ ἅμα ἐτελείωσε τῶν προσκλητηρίων ἐπιστολῶν τὴν ἀνάγνωσιν, χωρὶς ποσῶς νὰ ἀργοπορήσῃ ἀπέπλευσε διὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν· ἔνθα καὶ φθάσαν τὸ πλοῖον προσορμίζεται εἰς τὴν λεγομένην Νέαν πόλιν, διάσημον τότε λοιμένα τῆς Ἀλεξανδρείας. Ὁ δὲ Ἅγιος ἀποβιβαζόμενος τοῦ πλοίου, προσηύχετο νοερῶς, καὶ ἅμα ἐπάτησαν οἱ πόδες του τὴν γῆν, εὐθὺς τὸ μιαρὸν ἐκεῖνο εἴδωλον, τὸ ὁποῖον ἐφάνη ἰσχυρότερον τῆς προσευχῆς τόσων ἐπισκόπων, κατέπεσε, συνετρίβη καὶ εἰς κόνιν μετετράπη, καταπατουμένη εἰς τὸ ἴδιον ἔδαφος τοῦ παμβεβήλου ναοῦ του. Τὸ γεγονὸς τοῦτο ἐφανέρωσε τὴν παντελῶς ἀγνοουμένην ἀφιξιν τοῦ Ἁγίου, διότι ἅμα ἀπηγγέλθη εἰς τὸν Πατριάρχην ὅτι τὸ εἴδωλον καταπεσὸν ἠφανίσθη, οὗτος εὐθὺς εἶπεν: ὦ φίλοι, ὁ μέγας Σπυρίδων ὁ ἐκ Τριμυθοῦντος ἦλθε καὶ ὑπάγετε χωρὶς ἀναβολὴν εἰς συναπάντησίν του. Δραμόντες δὲ εὗρον τὸν Ἅγιον

σχεδὸν ἀκόμη ἀποβιβαζόμενον. Ποῖος δὲ καὶ τοι κατοικῶν τὰ ἔσχατα τῆς γῆς δὲν ἤκουσε μετ' ἐκπλήξεως τὸ τοιοῦτον θαῦμα; Ἔμαθον τοῦτο οἱ Βυζαντινοί, ἦλθεν εἰς γνῶσιν τοῦ βασιλέως· ἔκαμε ἐντύπωσιν εἰς τὰς διαμέσους πόλεις, καὶ ἡ φήμη του διεδόθη εἰς ὅλην σχεδὸν τὴν οἰκουμένην· ἀδυνατοῦμεν δὲ νὰ ἐκφράσωμεν ὁπόσην ὠφέλειαν ἔφερεν εἰς τοὺς πιστοὺς καὶ εἰς τοὺς ἀπίστους· διότι οὗτοι μὲν συνέτρεχον εἰς τὴν πίστιν καὶ ἐδέχοντο τὸ ἅγιον βάπτισμα, ἐκεῖνοι δὲ οἰκοδομούμενοι εἰς τὴν εὐσέβειαν, ἐστηρίζοντο μᾶλλον εἰς τὸ θεμέλιον τῆς πίστεως. Ταῦτα ὄχι μόνον ἐξ ἁπλῆς ἱερᾶς παραδόσεως, ἀλλὰ μαρτυροῦνται καὶ ἐπικυροῦνται παρὰ τῆς εἰκόνος ἡ ὁποία ἵσταται μεταξὺ τοῦ ἀρχοντικοῦ λεγομένου πυλῶνος καὶ τοῦ ναοῦ, ἐν τῇ πόλει Τριμυθοῦντος, ἔνθα καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Σπυρίδωνος λείψανον ὑπῆρχεν· ἡ ὁποία καὶ τοῦτο καὶ ἕτερα ἐξιστορεῖ· ἀλλ' ἡμεῖς ἀφίνοντες τὰ ἕτερα κατὰ μέρος, ὡς ὑπεσχέθημεν, ἂς ποιήσωμεν λόγον περὶ τῆς θείας αὐτοῦ τελευτῆς.

Ἦτο ὁ καιρὸς τοῦ θέρους, καὶ οἱ ἀγροὶ ἔθαλον γεννημάτων, ὁ τοῦ Ἁγίου δὲ διεκρίνετο, διὰ τὴν τῶν σταχύων ἀφθονίαν καὶ καλὴν ποιότητα· οὕτω δὲ συνειθισμένος ὡς ἦτο νὰ ἐργάζεται, λαμβάνει δρέπανον εἰς τὴν δεξιὰν καὶ ἔρχεται ἵνα θερίσῃ· ἀλλ' αἴφνης ἐνῷ ὑπὸ αἴθριον οὐρανὸν εἰς οὐδὲν ἄλλο μέρος πέριξ αὐτοῦ ἔβρεχε, ῥανίδες ὕδατος πίπτουσιν εἰς μόνην τὴν ἱερὰν αὐτοῦ κεφαλὴν, δεικνύουσαι διὰ τούτου ὅτι καὶ ἐκεῖνος ἀνθεῖ εἰς τὰς ἀρετὰς, καὶ ὡς καλὸν βλάστημα ἐδέχετο τὴν οὐράνιον δρόσον, καὶ ὅτι ἐντὸς ὀλίγου ὁ καρπὸς οὗτος ἤθελε θησαυρισθῇ ἀπὸ τὸν οὐράνιον δεσπότην καὶ γεωργόν. Τοῦτο δὲ τὸ παράδοξον ἠκολούθησε καὶ ἄλλο τι παραδοξότερον, διότι ἐν ᾧ ὁ Ἅγιος, θέττων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν δεξιὰν, ἐδείκνυεν εἰς τοὺς παρευρεθέντας τὴν δρόσον ἀμέσως ἀπανθοῦσαν τρίχες ξανθαὶ, μελαναὶ καὶ λευκοί· δὲν ἠξεύρωμεν ὅμως τὶ ὁ Θεὸς διὰ τούτων ὑπεσημείωνε. Ὁ Ἅγιος ὅμως ἠννόησεν αὐτὸ, ὡς φαίνεται, καὶ εἶπε πρὸς τοὺς παρόντας: Μάθετε, ὦ ἀγαπητοί μου, ὅτι ἤγγικε πλέον ὁ καιρὸς καθ' ὃν ἡ ψυχή μου θ' ἀποχωρισθῇ τοῦ σώματός μου, ὁ δὲ Κύριος μετὰ δόξης πολλῆς θέλει τιμήσει τὴν μνήμην τῆς ἀποδημίας μου, καὶ τῆς ὁποίας ἡ ἐπέτειος ἡμέρα θέλει εἶσθαι αἰτία ἑορτῆς εἰς πολλὰ ἔθνη, καὶ πάσης ἡλικίας ἄνθρωποι θέλουσι φιλοτιμηθῇ ποῖος περισσότερον νὰ τὴν τιμήσῃ. Ταῦτα καὶ πλεῖστα ἄλλα εἰπὼν καὶ προφητεύσας, νουθετήσας δὲ τὰ δέοντα καὶ ὑπομνήσας κεφαλαιωδῶς πρὸς τοὺς ἐκεῖ παρόντας πᾶν καλὸν καὶ σωτήριον, καὶ ἀφοῦ ἔτι μᾶλλον ἐνδιέτριψεν ἐπὶ τῆς γενικωτάτης καὶ μεγαλητέρας πασῶν τῶν ἄλλων ἀρετῶν, δηλαδὴ

τῆς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον ἀγάπης, μετ' ὀλίγον, καθὼς καὶ εἶχε εἰπεῖ, ἀφῆκε τὴν καθαρὰν ἐκείνην ψυχήν, ἄξιος τοῦ χοροῦ τῶν Ἀγγέλων γενόμενος. Μόλον τοῦτο δὲν ἀπεμακρύνθη τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ μάλιστα καὶ κατὰ τὸ παρὸν προΐσταται αὐτῶν ὡς ὢν πλησιέστερος πρὸς τὸν Θεὸν καὶ περισσοτέραν ἔχων πρὸς αὐτὸν παρρησίαν. Πολλὰ δὲ εἶναι τὰ θαύματα τὰ ὁποῖα καὶ μετὰ τὴν ἀποβίωσίν του ὁ θεῖος Σπυρίδων ἐτέλεσε καὶ καθ' ἡμέραν τελεῖ. Ἡμεῖς δὲ ἵνα μὴ εὐθὺς μετὰ τὸ τέλος τοῦ βίου συμπεριγράψωμεν καὶ ταῦτα, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἵνα μὴ πολὺ ἐπεκτανθῶμεν, ἀφοῦ κάμωμεν μνείαν ἑνὸς ἢ δύο θέλομεν τελειώσει σὺν Θεῷ τὸν λόγον.

Εἷς φιλόχριστος καὶ ἐνθέρμως ἀγαπῶν τὸν ἅγιον καὶ ὄχι ὀλιγότερον ἀγαπῶν τὴν ἀλήθειαν, εἶπεν ὅτι κατὰ τὴν δωδεκάτην τοῦ Δεκεμβρίου μηνός, ἡμέρα καθ' ἣν τελεῖται ἡ τοῦ Ἁγίου ἑορτή, προσῆλθε καὶ οὗτος μὲ ἄκραν εὐλάβειαν καὶ σέβας εἰς τὸν τάφον αὐτοῦ, ἐλπίζων ν' ἀπολαύσῃ αὐτὸν ἐν πνεύματι, καθὼς ἀπήλαυεν αὐτοῦ ζῶντος. Ἀφοῦ δὲ ἐπλησίασε καὶ ἤρχιζε νὰ προσηλώνεται, τοσοῦτον, ἔλεγεν, ἠσθάνθην θείαν ἐπισκοπὴν ἔσωθεν τοῦ τάφου ἐνεργουμένην, καὶ τόσον διεπέρασε τὴν καρδίαν μου, ὥστε ἐπήρθη τὸ πνεῦμα μου, καὶ μόνα τὰ οὐράνια ἀγαθὰ ἐφανταζόμην, καὶ λησμονήσας πάντα τὰ ἐπίγεια ὁμοῦ καὶ αὐτὸ ἔτι τὸ σῶμα μου, ἔμεινα σχεδὸν ἄφωνος, ὡς καὶ ἄπιτος ἦμην, μὴ αἰσθανθεὶς ἀνάγκην καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν συνομιλίας ἢ τροφῆς, οὔτε παντελῶς ἐγεύθην βρώσεως ἢ πόσεως, εἰμὴ τοῦ θείου σώματος τοῦ ὁποίου εἶχα κοινωνήσει. Ἄλλην φορὰν πάλιν, ἐναργέστερον θαῦμα ἠκολούθησεν, εἰς τὸν διηγούμενον, καὶ ἡ τοῦ τοιούτου ἐξιστόρησις θέλει τέρψει ὑμᾶς. Αὐτὸς μέν, ὡς εἶπεν, πάλιν κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς τοῦ ἁγίου ἐπορεύθη εἰς τὴν Τριμυθοῦντα· ἐν ᾧ δὲ προσεκύνει καὶ ἠσπάζετο τὸν τάφον, ὁ ὁποῖος περιεῖχε τὸ λείψανον τοῦ Ἁγίου, ἐπληρώθη ὁμοίως ἡ καρδία του ἐκ φωτὸς καὶ ἡ ψυχή του θείας ἡδονῆς, καὶ τὰ ἀγαθὰ τὰ ὁποῖα περιμένουν τοὺς Ἁγίους ὡς ἤδη ἐνυπάρχοντα τῷ ἐφαίνοντο· ἀκολούθως ἐπορεύθη εἰς τὴν ἀγορὰν ἵνα ἀγοράσῃ ἔπιπλα τινὰ καὶ φορέματα ὅπως ἐνδύσῃ πτωχοὺς καὶ πένητας, διότι ἦτο χειμὼν καὶ ψῦχος. Καὶ ἐνῷ εἶχεν ἑτοιμασθῇ νὰ κινήσῃ διὰ τὸν τόπον του, ὅπου ἀνάγκη μεγάλη τὸν προσεκάλει, συνέπεσεν ὥστε, καθὼς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀκολουθεῖ τὸν χειμῶνα, ὅτι συμπυκνώμενα νέφη ἐπαπείλουν σφοδρὰν καταφορὰν βροχῆς· πρᾶγμα τὸ ὁποῖον τὸν ἔθετε εἰς μεγάλην ἀμηχανίαν, διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν ἔβλεπεν ὅτι ἐὰν ἐκίνει ἦτο τὸ αὐτὸ ὡς νὰ παραδώσῃ τὸ φορτίον του εἰς τὴν βροχὴν· ἀφ' ἑτέρου, ὡς εἴπομεν τὸ ταξείδιόν του δὲν ἐπεδέχετο ἀναβολήν. Εἰς τοιαύτην ἀπο-

ρίαν, ἐναποθέττει τὴν ἐλπίδα του εἰς τὸν Θεόν, ἐπιθέτει τὰ πράγματά του εἰς τὰ ὑποζύγια, προστρέχει εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου, ἐναγκαλίζεται τὴν θήκην τοῦ λειψάνου, καὶ προσηλωμένος θερμῶς ὡς εἰς ζῶντα, ἱκετεύει νὰ τὸν συνοδεύσῃ καὶ νὰ γίνῃ ὁδηγὸς αὐτοῦ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ νὰ κάμῃ εὔπορον αὐτοῖς τὴν ὁδὸν, καὶ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἀπειλὴν τῶν βροχῶν καὶ τῶν ἀνέμων· καὶ ἀφοῦ ταῦτα εὐχήθη, ἀνεχώρησε διὰ τὴν Τριμυθοῦντα. Ὁ δὲ Ἅγιος, ὡς ἐκεῖνος εἶχεν εὐχυθῆ ὄχι μόνον ἀοράτως, ἀλλὰ καὶ ὁρατῶς συμπαρευρίσκετο ὡς εἷς τῶν ὁδοιπόρων, ἡ δὲ βροχὴ μὲ τὴν σύγχυσιν τοῦ ἀνέμου καὶ τὴν συμπύκνωσιν τῶν νεφῶν, ἐκρέματο, διὰ ὑπερφυσικῆς δὲ δυνάμεως ἐκρατεῖτο καὶ ἐδιώκετο. Ἀφοῦ δὲ ἐφθασεν ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν οἰκίαν του, ὁ μὲν Ἅγιος εὐθὺς ἐγένετο ἄφαντος, τοῦ δὲ ἀνθρώπου ἡ καρδία περιέλαμπεν ἀπὸ ἄρρητον φῶς, καὶ εὐφραίνετο ὡς νὰ ἤγγιζεν αὐτὴν ὁ Ἅγιος καὶ νὰ μετεδίδεν τῆς αὐτοῦ εὐφροσύνης καὶ χάριτος. Ὅταν δὲ αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν του, εὐθὺς κατέπεσε ῥαγδαία βροχὴ καὶ τόσον ἐπεκράτησε, ὥστε δὲν ἔπαυσε διὰ τρεῖς ὁλοκλήρους ἡμέρας. Καὶ τότε μὲν ἔσωσεν αὐτὸν ὁ Ἅγιος ἀπὸ τὴν κακοπάθειαν τῆς καταιγίδος, ἄλλοτε δὲ ἐξήγαγεν αὐτὸν ἀπὸ μεγάλην ἀθυμίαν καὶ λύπην. Ἤγγιζε πάλιν ἡ ἡμέρα τῆς ἑορτῆς τοῦ μεγάλου Σπυρίδωνος· ἀλλὰ ὁ εὐλαβὴς αὐτοῦ δοῦλος δὲν ἠδύνατο νὰ παρευρεθῇ, ὡς συνείθιζε πάντοτε, εἰς τὴν Τριμυθοῦντα· τοῦτο δὲ ἐπροξένει εἰς αὐτὸν μεγάλην θλῖψιν· προσευχόμενος ὀθεν παρεκάλει μετὰ ζέσεως τὸν Ἅγιον ὅπως καταξιώσῃ αὐτὸν τῆς συνήθους χάριτος. Τί λοιπόν; ἀκόμη δὲν εἶχε τελειώσει τὴν δέησιν καὶ ἐπήρθη ἐν πνεύματι, καὶ εἶδεν ὅτι ἐπορεύετο εἰς τὸν ναόν, καὶ ἅμα παρευρέθη ἐκεῖ μετέλαβε τῆς συνήθους ἐλλάμψεως καὶ γλυκύτητος· τῷ ἐφάνη δὲ ὅτι ὁ Ἅγιος συμπαρευρίσκετο καθ' ὅλην τὴν δοξολογίαν· καὶ ὅτι ἔπειτα εὐλογήσας πάντας ἀνεχώρησεν.

Ὁ λόγος μου ἀνέφερεν ἐὰν καὶ ὄχι πάντα τὰ τοῦ Ἁγίου ἀλλ' ὅσα ἦσαν ἀρκετὰ διὰ τοὺς φιλαρέτους. Πῶς δὲ καθενάστην βοηθεῖ τοὺς ἐπιδεομένους αὐτοῦ, ἄλλος δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὸ εἴπῃ δεόντως, εἰμὴ οἱ ἀπολαμβάνοντες καθημέραν τῶν θαυμάτων καὶ τῆς χάριτος αὐτοῦ. Πρέπει δὲ μηδὲ εἰς τοῦτο νὰ ζημειώσωμεν τοὺς φιλοθέους· δηλαδὴ ἐάν τις ἐξ αὐτῶν ἀπορῶν ἤθελε ζητήσει, πόθεν ἡ τοσαύτη θάλασσα θαυμάτων εἰς τὸν Σπυρίδωνα, καὶ τί τάχα κατορθώσας ἔλαβεν ἀπὸ τὸν δεσπότην Χριστὸν τοσαύτην χάριν, ἔχω γνῶσον ὅτι πάντα τὰ ἀγαθὰ, ὡς ἐκ συμφωνίας, συνέδραμον εἰς αὐτόν· καὶ ὅτι ἐγένετο τὸ μὴ περαιτέρω τῆς κατὰ Χριστὸν ἀρίστης πολιτείας. Ἐκεῖνο δὲ τὸ ὁποῖον κατ' ἐξοχὴν διέκρινε τὸν Σπυρίδωνα, καὶ οὕτως εἰπεῖν, ἦτο τὸ

ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΝΗ ΠΑΤΕΡΩΝ ΠΑΝΤΟΡΗΣ

παράσημόν του, ἦτον ἡ ἄκρα αὐτοῦ ταπεινοφροσύνη καὶ μετριότης· διότι ἐφρόνει ὅτι κατ' οὐδὲν διέφερε τῶν ἐντελῶς ἁμαρτωλῶν· ἐνῷ, διά τὴν πίστιν καὶ τὰς ἀρετάς του, ὑπερέβη σχεδὸν πάντας ὅσοι ἠξιώθησαν τῆς χάριτος τῶν θαυμάτων.

Τοιαῦτα εἶναι ἀδελφοὶ τὰ κατορθώματα τοῦ Σπυρίδωνος, τοιαῦτα καὶ τὰ θαύματά του· εἴθε νὰ ἐπιτύχωμεν καὶ ἡμεῖς μὲ τὴν βοήθειάν του, νὰ μιμηθῶμεν τινὰ τῶν προτερημάτων του, διότι νὰ εἴπωμεν τὰ πάντα εἶναι σχεδὸν ἀδύνατον· ἵνα καὶ συμμέτοχοι γίνωμεν τῶν ἡτοιμασμένων αὐτῷ ἀγαθῶν· χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα τιμὴ καὶ προσκύνησις σὺν τῷ Ἀνάρχῳ αὐτοῦ Πατρὶ καὶ τῷ Παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ αὐτοῦ Πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

(Ταῦτα ἐκ τοῦ Ἁγίου Συμεῶνος τοῦ Μεταφραστοῦ).

Ὁ δὲ Θεός, ὅστις διασώζει τὰ ὁσιὰ τῶν δικαίων πρὸς ἀπόδειξιν καὶ στήριγμα τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως, καὶ πρὸς παντατινὸν παράδειγμα ἀρετῆς, διετήρησε καὶ διέσωσε τὸ σεβασμιώτατον τοῦ Σπυρίδωνος σῶμα ἀκέραιον, ἐναντίον τῶν ἀμεταθέτων τῆς φύσεως ὅρων· ἐπειδὴ ὅπου βούλεται Θεὸς νικᾶται φύσεως τάξις. Καὶ ὑπὸ τὴν γῆν πρότερον ἔτη πολλὰ, καὶ μετὰ ταῦτα ἐπὶ τῆς γῆς τιμώμενον καὶ σεβόμενον, ὡς ἡγιασμένον παρὰ Θεοῦ, ὑπὸ πάντων μὲν τῶν ὀρθοδόξων, μάλιστα δὲ ὑπὸ τῶν ἐν τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων, οἵτινες εὐλαβῶς ἠσπάζοντο καθ' ἑκάστην τὸ ἱερὸν τοῦτο λείψανον· εἰς τοῦ ὁποίου τὴν ἔκθεσιν παρευρίσκοντο καὶ αὐτοὶ οἱ αὐτοκράτορες, ὡς ἐξάγεται ἀπὸ τοῦ ὀκτωήχου δοξαστικοῦ τοῦ Ἑσπερινοῦ.

Μετὰ δὲ τὴν ἀξιοθρήνητον ἅλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, μετεκομίσθη εἰς Κέρκυραν, ὑπό τινος τῶν ἐκεῖθεν ἱερέων Γεωργίου Καλοχαιρέτου τοὔνομα· ὅστις καὶ εὑρὼν πανευκλεῆ καὶ σεβάσμιον ναὸν, μετέθηκεν ἐκεῖ τὸ πάνσεπτον λείψανον· καὶ αὐτὸς μὲν ἔχων τὸν ὑψηλὸν τῆς ἱερωσύνης βαθμὸν, προσέφερε καθ' ἑκάστην τῷ Κυρίῳ τὰς εὐχαριστείας. Ἔνθα δὴ μὲ τὴν κατάθεσιν τοῦ ἱεροῦ λειψάνου, καὶ μὲ τὴν ἐπισκίασιν τοῦ παναγίου Πνεύματος, συνέβαινον πολλότατα ἰάσεις καὶ θαυματουργίαι, διὰ τὰς ὁποίας ὁ τῆς Κερκύρας χριστεπώνυμος λαὸς ἐκπληττόμενος προσέτρεχε μετὰ πάσης εὐλαβείας εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Ἁγίου τέμενος, εὐχαριστῶν τὸν δοξάσαντα αὐτὸν Κύριον, διὰ τὴν ἀπόλαυσιν τοιούτου θησαυροῦ, τοιούτου πολιούχου καὶ τοιούτου ὑπερασπιστοῦ. Ἀνακαινισθείσης δὲ μετὰ ταῦτα τῆς πόλεως, καὶ εἰς ἕτερον

μέρος μετατεθείσης, ἄλλον ναὸν ἐγείρουσι τῷ Ἁγίῳ οἱ τότε ἱερεῖς, οἱ ἐκ Κερκύρας δηλαδὴ Βουλγάρεις, εἰς τοὺς ὁποίους, διὰ τῆς μακαρίτιδος Ἀσιμίνης, εἶχε μεταβῇ τὸ κατὰ κόσμον τῆς ἐξουσίας δικαίωμα τοῦ ἱεροῦ τούτου λειψάνου, ὁ ὁποῖος ναὸς καὶ διὰ πλουσίων δώρων καὶ πολυτίμων ἀφιερωμάτων τοῦ τε Κερκυραϊκοῦ λαοῦ καὶ τῶν ξένων ἔγεινε περίδοξος, καθὼς καὶ τώρα φαίνεται· ἔνθα ἡ ἀξιοθέατος τῶν λειψάνων θήκη δοξάζεται παρὰ πάντων διὰ τὰς διαφόρους τερατουργίας, καὶ ὁ θαυματουργὸς ζῶν Σπυρίδων μὲ θαύματα ἐκπλήττει πάντας καὶ μετὰ θάνατον. Ἐκ τῶν ὁποίων τινὰ ἐνταῦθα ἀναφέρωμεν.

Τὸ πάλαι ποτὲ, εἰς τὴν τῶν Κερκυραίων νῆσον, στερουμένην τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων, καὶ κατακεκυριευμένην ἀπὸ βιαίαν πεῖναν, ὁ Ἅγιος ἐχάρισε, διὰ πλοίων, σίτους, ἐπιφανεὶς εἰς τοὺς πλοιάρχους καὶ προμηνύσας εἰς τούτους τὴν τῆς νήσου ἀνάγκην, κατὰ τὸ ἅγιον μέγα Σάββατον· διὰ τοῦτο λαμπρὸν καὶ τερπνὸν ἐτελέσθη τὸ τότε Πάσχα εἰς τὴν πρώην τεθλιμμένην νῆσον, μὲ τὴν τοῦ Ἁγίου προμήθειαν.

Καὶ πάλιν. Εἷς τινα Θεόδωρον ἔμπορον ἐκ τῆς Ἀνατολῆς, ὅστις ἐστερήθη παντελῶς τὴν ὅρασιν, προσέτρεξε δὲ μὲ θερμὴν πίστιν εἰς τὸν τοῦ Ἁγίου ναὸν, ἐχάρισεν αὐτῷ ὀξύτατον τὸ φῶς. (*)

Καὶ ἄλλοτε. Ἐνῷ λοιμὸς διέφθειρε τὴν τῶν Κερκυραίων πόλιν, προσέτρεχον δὲ πάντες ἀδιακρίτως εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Ἁγίου τέμενος, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ πολλοὶ μεμολυσμένοι ὑπῆρχον, διὰ τὸ ὁποῖον ἔπρεπε, ἕνεκα τοῦ μιάσματος, κατὰ τοὺς νόμους τῆς φύσεως νὰ διαφθαρῇ ἡ πόλις, οὐδὲν σχεδὸν ὑπέφερεν ὁ εὐλαβὴς ἐκεῖνος λαὸς· ἀλλὰ ταχέως πάλιν τῇ τοῦ Ἁγίου μεσιτείᾳ ἠξιώθη τῆς προτέρας ὑγιεινῆς καταστάσεως.

Προσέτι δὲ εἰς δύο τυφλοὺς κωφηλάτας, οἵτινες καὶ ὡς ἀνίκανοι ἀπεπέμφθησαν ἐκ τοῦ στόλου τῶν Ἐνετῶν, ὁ μὲν ἐκ τοῦ πλοίου τοῦ Ἀντωνίου τοῦ Βερνάρδου, ὁ δὲ ἀπὸ τὸ τοῦ Ἱερωνύμου τοῦ Μαυρικηνοῦ, ὁ μέγας Σπυρίδων ἐχορήγησεν ὁλόκληρον τὴν ὅρασιν.—Τίνα δὲ τὸ θαῦμα δὲν ἐξέπληξεν, ὅταν ἄνθρωποι τινὲς, ἀπὸ ζῆλον εὐλαβείας, ἀφόβως ἀναβάντες εἰς τὴν ὑψόρροφον κορυφὴν τοῦ κωδωνοστασίου τῆς τοῦ Ἁγίου Ἐκκλησίας, διὰ νὰ σβέσωσι τὴν ἐκεῖ φλόγα, ἐξ ἐκείνης δὲ διὰ κεραυνικῆς βίας καταχρυμνισθέντες, δὲν ἔπαθον οὐδὲν κακὸν, ἀλλ' ἀβλαβῶς διεσώθησαν;

Ἄλλοτε πάλιν· κάποιος τῶν τῆς ἀριστοκρατείας εὐπατριδῶν, μάταια φλυαρῶν καὶ φρυαττόμενος, κατεγέλα παιδίον τὸ ὁποῖον ἐπειδὴ εἶχεν ἀνίατον ἀσθένειαν, κατέπεσε παρὰ τὴν ὁδὸν χάριν θεραπείας ὑπὸ

(*) Σημ. Θαῦμα πανηγυριζόμενον τῇ 13 Ἰουλίου.

τὴν τῶν λειψάνων τοῦ Ἁγίου θήκην, ἐνῷ ἐλιτανεύετο κατὰ τὴν παλαιὰν συνήθειαν καὶ τὸν πάτριον νόμον (διότι λιτανεύει ὁ κλῆρος καὶ ὁ λαὸς τὸ ἱερὸν λείψανον τοῦ Ἁγίου) προσέτι δὲ χλευάζων τοὺς γονεῖς αὐτοῦ, οἵτινες προσέκλαιον, ἡ θεία δίκη ταχέως ὑπέφθασεν αὐτόν· καὶ ἐξαίφνης τὴν αὐτὴν ὥραν διαρραγέντος πυροβόλου τὸ πῦρ κατέσκαψε τὸν τούτου δεξιὸν ὀφθαλμόν· οὗτινος καὶ πολλοὶ τότε ζῶντες αὐτόπται καὶ μάρτυρες ἐχρημάτισαν. Διὸ μετὰ ταῦτα ὁλονύκτιος ἐστάθη ἡ μετάνοια αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ τοῦ Σπυρίδωνος, καὶ πανύχιοι μετὰ δακρύων αἱ προσευχαί.

Εἰς δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας, τὸ χιλιοστὸν καὶ ἑξακοσιοστὸν ἑβδομηκοστὸν τρίτον σωτήριον ἔτος, ἐνῷ πάλιν λοιμῶδες μίασμα διέφθειρε καὶ ἀγροὺς καὶ πόλιν καὶ κώμας, ὥστε τοῖς πᾶσιν ἀφεύκτως ἐπεκρέματο ὁ σκληρὸς θάνατος, καὶ σχεδὸν εἶχεν ἀπαξαπλῶς κατακυριεύσει πᾶσαν τὴν νῆσον (καὶ τοῦτο δὶς κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος) ὁ θαυματουργὸς οὗτος τὴν νόσον ἐθεράπευσε καὶ ἀναλαβὼν πάντας ὅσον τάχιστα ἀπὸ τὴν ἀσθένειαν, ἔκαμεν αὐτοὺς διὰ μιᾶς νὰ ἰατρευθῶσι·—καὶ τῳόντι μέγα ἦτο τὸ θαῦμα· διότι κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς πανυγήρεως τοῦ ὑπὸ τοῦ Ἁγίου γενομένου θαύματος εἰς τὸν παραδόξως, ὡς εἴπομεν, ὀμματωθέντα τυφλὸν Θεόδωρον, τῇ δεκάτῃ τρίτῃ τοῦ Ἰουλίου μηνός, νὰ ἴδῃ τις τοὺς ἡμιθανεῖς ἐν τῷ ἅμα μὴ λειμώττοντας πλέον· τὸ δὲ δεύτερον· κατ' αὐτὴν τὴν τῶν Βαΐων ἡμέραν τῆς ἐτησίου λιτῆς τοῦ μεγάλου Σπυρίδωνος, νὰ ἴδωσι πάλιν, ὦ τοῦ θαύματος, πεπαυμένον τὸν λοιμόν. Ἀκούσατε δὲ καὶ ἄλλο μέγα τῳόντι καὶ ἐξαίσιον τοῦ Σπυρίδωνος τερατούργημα, τὸ ὁποῖον ἡ Κέρκυρα θαυμάζει, καὶ τοῦ ὁποίου μὲ λαμπρὰν φωνὴν ἀνακηρύττει τὸ παράδοξον.

Πολέμου καὶ μάχης ὑπαρχούσης μεταξὺ Ἐνετῶν καὶ Ὀθωμανῶν, μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Πελοποννήσου, ἐφάνη εὔλογον εἰς τὴν εὐτολμίαν τοῦ στρατηγοῦ τῶν δυσεβῶν Ἀγαρηνῶν νὰ καταδουλώσωσι καὶ τὴν Κέρκυραν. Ὅθεν κατὰ τὸ χιλιοστὸν ἑπτακοσιοστὸν δέκατον ἕκτον σωτήριον ἔτος, τῇ εἰκοστῇ τετάρτῃ Ἰουλίου, ἐπιδραμόντες οἱ σκληροὶ οὗτοι ἐπολιόρκησαν ἐξαίφνης τὴν πόλιν διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης. Ἀφοῦ δὲ ἤρχισεν ὁ βαρβαρικὸς πόλεμος, μὲ πῦρ καὶ μὲ σίδηρον κατέθλιβον τὴν πόλιν καὶ τοὺς πολίτας· καὶ μετὰ παρέλευσιν πεντήκοντα ἡμερῶν, ἐν αἷς σφοδραὶ μάχαι εἶχον γίνει, οἱ βάρβαροι ἐβουλεύθησαν νὰ συγκεντρώσωσι τὰς δυνάμεις των, καὶ νὰ ἐτανέλθωσιν ἐπὶ τὸ τῆς Κερκύρας ἄστυ. Πάντες δὲ οἱ πιστοὶ μὲ σεναγμοὺς καὶ δάκρυα ἐν νυκτὶ καὶ ἡμέρᾳ, τὸν ἱεράρχην ἱκέτευον. Ὅθεν τὰ τῶν Ἀγαρηνῶν στρατεύματα ἐπανελθόντα ἐπὶ τὸ ἀκρότειχον τῆς πόλεως, μετ' ὀλίγον πολ-

λοὶ ἐξ αὐτῶν κακὴν κακῶς ἠφανίσθησαν, καὶ διὰ τῶν πρεσβειῶν τοῦ ἱεράρχου διεσκορπίσθησαν· μετὰ τοῦτο δὲ μεγαλητέραν σκληρότητα καὶ ἀπάνθρωπον φόνον ἔπνεον οἱ βάρβαροι ἐπαπειλοῦντες τῇ πόλει ἄλλην ἐπιδρομὴν καὶ πανόλεθρον αἰχμαλωσίαν καὶ θάνατον. Αἱ δεήσεις δὲ καὶ οἱ προσευχαὶ ἀπὸ τοὺς πιστοὺς δὲν ἔλειψαν, διὰ τῶν ὁποίων μετὰ πολλῆς εὐλαβείας ἐπεκαλοῦντο τὴν τοῦ κοινοῦ πατρὸς προστασίαν καὶ σκέπην· διὸ καὶ τοῦ σκοποῦ δὲν ἀπέτυχον. Ἐνῷ λοιπὸν οἱ Κερκυραῖοι περιέμενον τὴν ἐκ τῶν βαρβάρων πανωλεθρίαν ἀπώλειαν, φαίνεται, ὄρθρου βαθέως, πρὸς τοὺς ἐχθροὺς ὁ μέγας πατὴρ ἡμῶν Σπυρίδων μετὰ πλήθους στρατιᾶς οὐρανίου, καὶ ἐπέχων εἰς τὴν δεξιὰν ἀστραπόμορφον ξίφος, ἐδίωκε μὲ θυμὸν αὐτούς. Τοιοῦτον λοιπὸν παράδοξον ἰδόντες οἱ Ὀθωμανοὶ στρατιῶται, εὐθὺς ἐτράπησαν εἰς φυγήν, καὶ σπρωχνόμενοι μεταξύ των ἐφοβοῦντο μήπως ἀοράτως πληγωθῶσιν. Ἔφυγον λοιπὸν καὶ συνετρίβησαν ἀπὸ φόβον, ἄνευ πολέμου, ἢ πυρός, ἢ μαχαίρας, ἢ ἄλλου τινὸς διώκοντος εἰμὴ μόνης τῆς ἀοράτου δυνάμεως τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ, διὰ τῶν θερμοτάτων εὐχῶν τοῦ θαυματουργοῦ Σπυρίδωνος. Ἀφοῦ λοιπὸν ἀνεχώρησαν τὰ πεζικὰ καὶ ἱππικὰ τάγματα, ἀπέπλευσε καὶ ὁ στόλος αὐτῶν· οὕτως δὲ διέμενεν ἐλευθέρα ἡ Κέρκυρα. Τὸ δὲ πρωὶ ἐνῷ περιέμενον οἱ πολῖται τὴν συνήθη μάχην, δὲν εἶδον οὐδένα, εἰμὴ σιωπὴν καὶ ἀσχόλειαν. Περίεργοι λοιπὸν ἐπελθόντες εἰς τὰς σκηνὰς τῶν ἐχθρῶν, ἐννόησαν τὸ θαῦμα· καὶ σκιρτῶντες μετ' εὐφροσύνης, ἠγάλλοντο διὰ τὸ κοινὸν καὶ παράδοξον· ἐπειδὴ ὄχι μόνον ἔβλεπον τοὺς Ἰσμαηλίτας φυγόντας, ἀλλὰ καὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν ἐληφυραγώγησαν· οἵτινες καὶ ἐν τῷ φεύγειν, ἀναφανδὸν ὡμολόγουν, ὅτι ἀπό τινα σεβάσμιον μοναχὸν, δηλαδὴ τὸν Σπυρίδωνα, ὅς τις ἀνεφάνη εἰς τὸν αἰθέρα μὲ ἔνδοξον στόλον στρατιᾶς οὐρανίου, ἐτράπησαν εἰς ταχυτάτην φυγήν. Ἔδραμον δὲ πάντες μετ' εὐλαβείας εἰς τὸν τοῦ Ἁγίου ναὸν, δοξάσαντες τὸν Θεὸν καὶ εὐχαριστοῦντες τὸν Ἱεράρχην. Ἡ δὲ εὐγνώμων ἀριστοκρατία τῶν Ἐνετῶν ἐπιγινώσκουσα αὐτὸν ἐλευθερωτὴν τῆς νήσου καὶ τῶν φιλοχρίστων ὅπλων ὑπερασπιστὴν, εὐθὺς ἀπέστειλεν ἀργυρᾶν πολύφωτον κανδήλαν εἰς τὸν πάνσεπτον αὐτοῦ ναόν· καὶ διὰ ψηφίσματος διώρισε νὰ γίνεται λιτανεία ἐνιαύσιος μετὰ τοῦ θεσπεσιοτάτου λειψάνου κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν τῆς ἐλευθερώσεως. Εἶναι δὲ αὕτη ἡ δεκάτη πρώτη τοῦ Αὐγούστου μηνός· (Ἕως ὧδε ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων τριῶν ἐκδόσεων τῆς φυλλ.)

Ὅτε ὁ ἀρχινιαύαρχος τοῦ Ἐνετικοῦ στόλου καὶ διοικητὴς τῆς νήσου Κερκύρας Ἀνδρέας ὁ Πιζάνης, διεννοήθη νὰ ἀνεγείρῃ εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου θυσιαστήριον διὰ νὰ τελεῖται ἐν αὐτῷ καθ' ἑκάστην ὑπὸ Λατι-

νου ἱερέως λειτουργία, νομίσας διὰ τούτου ν' ἀποδώσῃ εἰς τὸν Ἅγιον εὐχαριστίαν, διὰ τὴν ἐλευθέρωσιν τῆς πόλεως ἀπὸ τῆς τῶν βαρβάρων καταδυναστείας. Ἀλλὰ πῶς ποτὲ ὁ τῆς ὀρθοδοξίας πρόμαχος ἤθελε συγχωρήσει, ἐν τῇ σεπτῇ αὐτοῦ Ἐκκλησίᾳ, νὰ θυσιάζεται ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὑπὸ ἑτεροδόξων ἱερέων μὲ ἄζυμον; Ὅθεν δὶς φανερωθεὶς ὁ Ἅγιος εἰς τὸν ὕπνον αὐτοῦ, διέταξεν αὐτὸν ν' ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο. Ἀλλ' οὗτος δὲν κατεπείθετο, διότι ἐπίζευε περισσότερον εἰς τὸν θεολόγον αὐτοῦ, ὅστις τῷ ἔλεγεν ὅτι τὸ ὄνειρον ἔγινεν ἐκ συνεργείας διαβολικῆς· ἔτι δὲ καὶ τοὺς ἱερεῖς τοὺς δικαιούχους τοῦ Ἁγίου λειψάνου ἠπείλει, διότι δὲν ἔστεργον εἰς τοιοῦτον καινοτόμημα. Ἀφοῦ λοιπὸν διὰ τῆς ὀπτασίας δὲν ἀπετράπη τοῦ ἐπιχειρήματος ἥναψε παραδόξως ἐν καιρῷ νυκτὸς ἡ ἐν τῷ παλαιῷ φρουρίῳ πυριτοθήκη, καὶ ἀνατρέψασα τὰς ἐν τῇ ἀκροπόλει οἰκίας, ἐφόνευσε πάντας τοὺς περὶ αὐτὸν καὶ πολλοὺς τῶν ἄλλων Λατίνων· καὶ ὁ μὲν Ἀνδρέας ὁ Πιζάνης ἐπνίγη μεταξὺ δύο ξύλων περισφιγξάντων τὸν τράχηλον αὐτοῦ· ὁ δὲ κακόβουλος αὐτοῦ θεολόγος εὑρέθη νεκρὸς κείμενος εἴς τινα αὔλακα· ὁ δὲ πρὸ τῆς πυριτοθήκης διωρισμένος φύλαξ, ἔβλεπε μὲ δάδα προσερχόμενον τὸν Ἅγιον, ὑπὸ τοῦ ὁποίου μετεφέρθη σῶος πλησίον τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἐσαυρωμένου. Κάποιος δὲ τῶν ἐν τῷ ἄστει Ἐνετῶν, εὑρισκόμενος κατὰ τὴν ἰδίαν ὥραν εἰς τὸ ὑπερῷον αὐτοῦ, εἶδε τρεῖς φλόγας ἐξερχομένας ἀπὸ τὸ κωδωνοστάσιον τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, καὶ διευθυνομένας εἰς τὴν ἀκρόπολιν· μετὰ τὸ ὁποῖον εὐθὺς καὶ ἡ πυριτοθήκη ἐτινάχθη. Εἰς δὲ τὴν Ἐνετίαν, κατὰ τὴν αὐτὴν νύκτα, κεραυνὸς ἐπιπεσὼν ἐπὶ τῆς εἰκόνος τοῦ Πιζάνου κατέκαυσεν αὐτήν, χωρὶς ἄλλον τινὰ τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ νὰ βλάψῃ. Πάντα δὲ τὰ παράδοξα ταῦτα ἐτελέσθησαν εἰς τὸ χιλιοστὸν ἑπτακοσιοστὸν δέκατον ὄγδοον ἔτος τῇ δωδεκάτῃ Νοεμβρίου. Ὦ θαῦμα, ὦ κλέος τῶν ὀρθοδόξων!

Ποῖος λοιπὸν τώρα καὶ ἀπὸ ταύτην τοῦ οὐρανοῦ τὴν κρίσιν, δὲν βλέπει βλασφήμους καὶ βδελυκτὰς πρὸς τὸν Θεὸν τὰς καινοτομίας τῆς παπικῆς ἐκκλησίας; ἀλλ' εἴθε νὰ φωτίσῃ αὐτοὺς ὁ Θεὸς νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν ἀλήθειαν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν παρεξετράπησαν! Τοιοῦτος λοιπὸν καὶ μετὰ θάνατον, περὶ τὴν πίστιν ὁ θεῖος Σπυρίδων. Ἀλλὰ ποῖος δύναται καθ' ἕκαστον νὰ διηγηθῇ τὰ διὰ τοῦ πολιούχου πατρὸς ἡμῶν καθεκάστην τερατουργούμενα;

Τὴν Κυριακὴν τῶν Βαΐων, τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ὁ ἀείμνηστος Νικηφόρος ὁ Θεοτόκης, ὁ νέος τῆς Ἐκκλησίας φωστήρ, ἐδίδασκεν ἐν Κερκύρᾳ, ἀπαριθμῶν τὰ διάφορα θαύματα τοῦ Σπυρίδωνος, εἰς τὴν προσαοίαν τοῦ ὁποίου ἀφιέρωνε τοὺς ἀκροατὰς αὐτοῦ, ὁμιλῶν πρὸς αὐτόπτας καὶ μάρτυρας, μετὰ δύο ἑβδομάδας, λέγει. (α) Ὅτι ἐνῷ τὸ χαριτόβρυτον τοῦ Ἁγίου λείψανον ἐλιτανεύετο, ἔφερον γυναῖκα τινὰ δαιμονιῶσαν, ἥτις ἤρριζε καὶ ἐτρίζε τοὺς ὀδόντας αὐτῆς· καὶ μολονότι οὕτη ἦτο χεῖρας καὶ πόδας δεδεμένη, μόλις δύο ἢ τρεῖς ἄνθρωποι ἠδύναντο νὰ ἐμποδίσωσι τὴν ὁρμὴν τῶν κινημάτων αὐτῆς. Τὸ πρόσωπόν της δὲν εἶχε μορφὴν ἀνθρώπου· ἡ φωνὴ αὐτῆς ἦτον ἠλλοιωμένη καὶ διάφορος· διότι πότε μὲν ὡς βοῦς ἐμήκιζε, πότε δὲ ὡς σκύλαξ ὑλάκτει, καὶ ἄλλοτε ὡς μικρὸν βρέφος ἐκλαυθμύριζεν. Ἀφοῦ δὲ τρεῖς φορὰς ἐξήπλωσαν αὐτὴν χαμαί, καὶ τρὶς ἐπ' αὐτῆς τὸ λείψανον τοῦ θαυματουργοῦ διῆλθεν εἰς τύπον τῆς Ἁγ. Τριάδος, τὴν ὁποίαν ἐν μέσῳ τῆς Συνόδου ἐκήρυξεν, εὐθύς, ὢ τοῦ θαύματος! ἡ γυνὴ ἦλθεν εἰς ἑαυτήν, ἔπαυσε τοῦ νὰ ἐδύρηται καὶ νὰ ἐκπέμπῃ τὰς ἀλλοκότους ἐκείνας φωνάς, καὶ ὡμίλησεν ὡς ἄνθρωπος. Ὅθεν ἐν τῷ ἅμα ἠλευθέρωσαν αὐτὴν ἀπὸ τὰ δεσμὰ· ἐγερθεῖσα δὲ μόνη, μὲ τὰ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ἁγίου καὶ προσκυνοῦσα εὐχαρίστει αὐτὸν διὰ τὸ μέγα αὐτοῦ ἔλεος.

Κατὰ τὸ 1769 ἔτος παραδόξως ἐθεράπευσε παραλυτικόν τινα Γερμανὸν στρατιώτην, ἀπόμαχον διὰ αὐτήν του τὴν παραλυσίαν, ὅτε μετὰ πίσεως καὶ θερμοτάτων δακρύων προσέπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ἁγ· ὁ δὲ τότε Κυβερνήτης τῆς νήσου Ἀνδρέας Δονᾶς, ἀκούσας τὸν θόρυβον τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν κωδώνων διὰ τὸ ἐξαίσιον τοῦτο θαῦμα, προσεκάλεσε τοὺς ἰατροὺς τῶν δημοσίων νοσοκομείων, καὶ παρ' αὐτῶν περὶ τούτου πληροφορηθεὶς ἐπορεύθη εἰς τὴν τοῦ Ἁγίου ἐκκλησίαν ἔνθα ἔψαλλον εὐχαριστήριον ὕμνον πρὸς τὸν Ἅγιον.

Ταῦτα τὰ προστεθέντα εἰς τὴν ἐν Κερκύρᾳ κατὰ τὸ 1847 παρὰ τοῦ Τζεϊμπέντη ἐκδοθεῖσαν φυλλάδα.)

Ἡ νῆσος τῆς Κερκύρας ἡ ἔχουσα τὸν Θαυματουργὸν Σπυρίδωνα προστάτην, καὶ ἐν ταῖς περιστάσεσι βοηθὸν, πανδήμως διακηρύττει τὴν περὶ τὰ τέλη τοῦ 1855 ἔτους χορηγηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Ἁγίου προστασίαν, ὡς ἐκ τῆς ὁποίας ἐσώθη ἀπὸ τῆς λαοφθόρου καὶ καταστρεπτικῆς χολέρας, ἥτις ὁσάκις ἐμφανίζεται ἐν Εὐρώπῃ, ἀποδεκατίζει πολυανθρώπους πόλεις, καὶ οὐδεμία ἀνθρώπινος ἀρωγὴ ἢ ἰατρικὴ βοήθεια δύναται αὐτὴν νὰ ἀναχαιτίσῃ, ὁδεύουσαν πάντοτε πρὸς τὸ ἔργον τῆς καταστροφῆς. Ὄντως, περὶ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1855 ἡ τότε τὴν Εὐρώπην καταμαστίζουσα χολέρα ἐνσκήπτει αἴφνης εἰς Κέρκυραν, καὶ πρῶτον κρούσμα ἀναφαίνεται εἰς τὸ προάστειον Μανδουκίου. Τρόμος μέγας καταλαμβάνει τὴν πόλιν καὶ ἅπασαν τὴν νῆσον. Καθ' ὅλα τὰ

(α) Ν. Θεοτόκης. Λόγος περὶ ἀρετῆς ἔκδοσ. Λειψίας ἔτει 1766.

φαινόμενα, καὶ ὡς ἐκ τῆς τότε καταστάσεως τῆς τε πόλεως καὶ τῶν προαστείων, καὶ ὡς ἐκ τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν κατοίκων σχετικῶς ὡς πρὸς τὴν ἔκτασιν τῆς πόλεως, καὶ μάλιστα τινῶν συνοικιῶν αὐτῆς, μανιώδης ἐφαίνετο ὅτι ἤθελεν ἐπιπέσει εἰς τοὺς κατοίκους, καὶ σχεδὸν ἅπασαι αἱ οἰκογένειαι ὤφειλον νὰ ἑτοιμασθῶσιν ἵνα πενθηφορήσωσι καὶ πλῆθος τάφων ὤφειλε νὰ ἀνεωχθῶσιν. Ἅπας λοιπὸν ὁ λαὸς ὁμοθυμαδὸν, ἅμα τὸ πρῶτον ἠκούσθη κροῦσμα, κατὰ τὸ ἑσπέρας εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου προσφεύγει μετὰ δακρύων καὶ γονυπετὴς τὴν ἀρωγὴν αὐτοῦ ἐπικαλεῖται, ἐπὶ τρεῖς συνεχεῖς ἑσπέρας παρακλήσεις πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὸν Ἅγιον ἐναποτείνων.

Ὡς ἐκ τῆς πρὸς τὸν Θεὸν ὅθεν μεσιτείας τοῦ Ἁγίου, ἡ Κέρκυρα δὲν ὑπέκυψεν εἰς τὴν κοινὴν τύχην ὅλων τῶν ἄλλων πόλεων, εἰς ἃς ἡ χολέρα ἐνεφανίσθη· καὶ τῷόντι ὁ ἀριθμὸς τῶν κρουσμάτων καὶ τῶν θανάτων μυριάκις ἐλάσσων ἀπέβη ἀφ' ὅ,τι ἀναποφεύκτως περιεμένετο. Ἡ δὲ τότε συσταθεῖσα Ἐπιτροπὴ συγκειμένη ἐκ τῶν κκ. Γ. Θ. Βῶεν. Α. Λ. Δούσμανη, Κ. Σ. Βούλγαρη καὶ Τ. Ε. Λώρενς, ἐν τῇ ἀπὸ 16 Ἰανουαρίου 1856 διακοινώσει αὐτῆς πρὸς τὸν Ἀρμοστὴν Ι. Ὑούνγκ ἀπορεῖ πῶς ἡ νόσος δὲν ἐξεπερίσωσε τὸ ἔργον τῆς καταστροφῆς της, καὶ ἀποδίδει εἰς τὴν Θείαν ἀντίληψιν τὸ ἧπιον καὶ τὴν ταχεῖαν αὐτῆς παῦσιν.

Ἀλλὰ ποῖος ἠδύνατο νὰ ἐξιλεώσῃ τὸν καθ' ἡμῶν παροργισθέντα Ὕψιστον ὅπως τὴν καταστρεπτικὴν νόσον καταπραΰνῃ; Βεβαίως μόναι οἱ μεσιτεῖαι τοῦ εὐσπλάγχνου ἡμῶν Προστάτου, τοῦ καλοκαγάθου Πατρός μας, τοῦ ὑπερασπιστοῦ τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ τῆς Χριστιανικῆς Πίστεως, τοῦ προμάχου τῆς Εὐσεβείας, τοῦ Θαυματουργοῦ λέγομεν Σπυρίδωνος.

Κατὰ τὴν πρώτην Κυριακὴν τοῦ Νοεμβρίου ἑκάστου ἔτους γίνεται, ὡς γνωστὸν, λιτανεία τοῦ Ἱεροῦ λειψάνου, καθ' ἣν συνέρχεται πολυάριθμος λαός. Κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο, τινὲς, καὶ μάλιστα οἱ ἰατροί, ἐνόμιζον ὅτι ἕνεκα τῆς συρροῆς τοῦ λαοῦ ἡ νόσος ἤθελεν ἔτι μᾶλλον ἐξαγριωθῇ καὶ οἱ νεκροθάπται ἀδιακόπως νὰ ἐργασθῶσιν. Οὐδεὶς ὅμως συμμερίζεται τὸν φόβον, καὶ τὰς μόνας ἐλπίδας του εἰς τὸν Ἅγιον ἀναθεμένος, ἕκαστος πράγματι κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἅπας σχεδὸν ὁ λαὸς τῆς ἐξοχῆς συρρέει εἰς τὴν πόλιν καὶ ἅπασα ἡ πόλις καὶ ἡ ἐξοχὴ συγκεντροῦται εἰς τὴν Πλατεῖαν, δι' ἧς τὸ ἱερὸν Λείψανον ἔμελλε νὰ διέλθῃ. Γίνεται μετὰ τοῦ ἱεροῦ Κλήρου δέησις καὶ παράκλησις πρὸς τὸν θαυματουργὸν Σπυρίδωνα, καὶ ἅπαντες γονυπετοῦντες καὶ δακρύοντες ἐπικαλοῦνται τὴν βοήθειαν αὐτοῦ καὶ τὴν πρὸς τὸν Θεὸν μεσιτείαν του. Συγκίνησις μεγάλη κατελάμβανε τότε τὸ πλῆθος, καὶ θέαμα καταπληκτικώτατον ἦτο νὰ παρατηρήσῃ τις τὸν πρὸς τὸν Ἅγιον σεβασμὸν καὶ πίστιν τοῦ λαοῦ τούτου. Καὶ ὄντως, μέγας ὁ Θεὸς ἐν τοῖς Ἁγίοις αὐτοῦ! ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης λίαν ἐπαισθητὴ γίνεται ἡ ἐλάττωσις τῶν κρουσμάτων, οἱ θάνατοι σχεδὸν ἐκλείπουσιν, ἡ νόσος ῥύεται τῆς ἐπελθούσης Θείας ὀργῆς· καὶ ἡ βροτοκτόνος χολέρα ἄρχεται νὰ μηδενίζεται ἀπέναντι τῆς ἰσχύος τῶν μεσιτειῶν τοῦ Ἁγίου, καὶ κατὰ τὴν ἐνδεκάτην Δεκεμβρίου ὁλοτελῶς τὰ κρούσματα παύουσιν.

Οὐδεὶς κάλαμος, οὐδεμία γλῶσσα, δύναται νὰ περιγράψῃ τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ λαοῦ τούτου πρὸς τὸν Ἅγιον. Ὁ δὲ Σεβασμιώτατος Ἀρχιερεὺς Ἀθανάσιος συντάττει ἐπίτηδες πρὸς τὸν Ὕψιστον εὐχαριστίαν, καὶ διατάττει νὰ ἐκφωνηθῇ αὕτη εἰς ἁπάσας τὰς Ἐκκλησίας. Θέαμα δὲ ἐπίσης ἦτο νὰ ἴδῃ τις τὸν λαὸν συγκινητικὸν εἰς τὰς Ἐκκλησίας γονυκλινῆ καὶ δακρυρροοῦντα ν' ἀναπέμπῃ τὰς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὸν Ἅγιον εὐχαριστίας του.

Ὁ Ἱερομόναχος Γρηγόριος Βάλμης, ἐν τινι φυλλαδίῳ ἐκδοθέντι κατὰ τὸ 1856, ἱστορεῖ τὸ ἀκόλουθον τερατούργημα.

Γυνή τις, Βασιλῶ ὀνόματι, ἐκ Ζαγορίου τῆς Ἠπείρου, θυγάτηρ τοῦ Κωνσταντίνου Σίμου καὶ τῆς Χρισίνης Κυρίτση συμία Ἰωάννου Ἀνδρέου, ἐκ Βούνου τῆς Χειμάρας, χωρίου ἔνθα κατῴκουν, πορευθεῖσα ἐν ἔτει 1853 Ἰουνίου 13. μετ' ἄλλων ἐγχωρίων γυναικῶν εἰς Ζαγορᾶν ὄρος, δύο ἡμέρας μακρὰν, ὅπως προμηθευθῶσιν, ὡς ἔθος αὐταῖς, ξύλον τι εὔκαυστον ὅπερ ὡς δᾷδαν, εἰ ἐν Ἠπείρῳ Ἕλληνες μεταχειρίζονται, ἐπανῆλθε τὴν 16. Ὡς ἐπόμενον δὲ, κεκοπιασμένη ἐκ τῆς μακρυνῆς ὁδοιπορίας καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν ὤμων της ὑπερόγκου βάρους ἐκάθισε νὰ γευματίσῃ, οὖσα δὲ καθιδρωμένη ἀκολούθως ἀπέλουσε τοὺς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας λερωμένους πόδας καὶ χεῖρας αὐτῆς εἰς ψυχρὸν ὕδωρ· τὴν ἐργασίαν ταύτην δὲν ἔφθασε νὰ ἀποπερατώσῃ καὶ ἀμέσως ἐξηράνθησαν ὁ ἀριστερὸς αὐτῆς πούς καὶ ἡ χεὶρ καὶ ἐμοζώχθησαν μὲ μεγίστην θλῖψιν καὶ πικρὰ δάκρυα ταύτης καὶ τῶν περιοικούντων ἀξιοσημείωτον. Τὰ ὅσα δὲ ἡ τάλαινα ἔπραξεν εἰς διάστημα δύο καὶ ἐπέκεινα ἐτῶν, ὅπως ἰατρευθῇ καὶ ἀπαλλαχθῇ τῆς βασανιστικῆς ταύτης μάστιγος ἅπαντα ἐματαιώθησαν· ἀρκεῖ τοῦτο μόνον νὰ εἴπωμεν ὅτι ὑπὸ μανιώδους θλίψεως καὶ ἀπελπισίας ὡρμωμένη κατέφυγε καὶ εἰς τινα Ἀγαρηνὸν (χόντζαν) πρὸς θεραπείαν, ἀλλὰ πολλὰ εἰς τὴν πλάνην αὐτοῦ δαπανήσασα, ἐγκατελείφθη, ὀδυρομένη τὴν ἀθεράπευτον συμφοράν της.

Διάγουσα λοιπὸν τοιαύτην, ὡς δύναται τις νὰ συμπεράνῃ, ὀξυδάκρυτον ζωὴν, ἔλαβε τὸν ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς χωρισμόν της, μὲ τὴν συμφωνίαν

τούτου καὶ τῆς ἐκεῖ Ἐκκλησίας. Ἐπαχθὴς ἤδη καταντήσασα εἰς ἑαυτὴν καὶ πρὸς πάντας συγγενεῖς τε καὶ γνωστούς, οἵτινες εἶχον βαρυνθῇ πλέον νὰ ὑπηρετῶσι μίαν χειρὶ καὶ ποδὶ ὅλως κεκρατημένην, εἰς πάσας τὰς ἐπειγούσας ἀνάγκας της, παρεδόθη εἰς τοὺς κλαυθμοὺς καὶ ὀδυρμούς, μετὰ μετανοίας καὶ συντριβῆς καρδίας δεομένη τοῦ Πανοικτίρμονος Θεοῦ καὶ τῶν Ἁγίων του, ὅπως συγχωρήσῃ τὰς ἁμαρτίας της καὶ ἀπαλλάξῃ αὐτὴν τῆς ὀδυνηρᾶς ταύτης ἀσθενείας. Βλέπει ὄθεν κατ' ὄναρ κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1855, κληρικῶς τινὰ ἐνδεδυμένον, ὅστις τὸν ἐξηραμμένον αὐτῆς πόδα πατήσας τῇ ἔλεγε· «μὴ γράψῃς πρὸς τὸν ἐν Κερκύρᾳ αὐτάδελφόν σου, ὡς κατὰ νοῦν ἔχεις, ἀλλ' αὐτοπροσώπως ἐλθέ». εἰς ἔκπληξιν οὕτω διαμείνασα καὶ περιεργείᾳ κινηθεῖσα, ἠρώτησε «τίς σὺ εἶσαι;» πρὸς τὴν ὁποίαν ὁ κληρικὸς ἀπεκρίνατο, «ὁ Ἅγιος ἐγὼ εἰμί, ὃν τοσάκις ἐπεκαλέσθης». Ἐγερθεῖσα ἔντρομος ἐκ τῆς ὀπτασίας ταύτης καὶ τὸ ὅραμα τοῦτο τοῖς παροικοῦσι μετ' ἐκπλήξεως διηγηθεῖσα, συνεφώνησαν πάντες, νὰ ἐκτελέσῃ τὰ ἐν τῷ ὁράματι διαταχθέντα πρὸς αὐτήν. Τοῦτο λοιπὸν μετ' ἐνθέρμου πίστεως ἀσμένως διετέθη νὰ ἐκπληρώσῃ· καὶ φερθεῖσα μέχρι τοῦτῆς Ἠπείρου παραθαλασσίου ἐντὸς κοφίνου ἐφ' ἵππου δεδεμένη καὶ οὕτω ἀποβιβασθεῖσα εἰς τὴν Κερκυραϊκὴν προκυμαίαν εἰς πάντας διήγειρε φρίκην καὶ εἰς αὐτὸν τοῦ Ὑγειονομείου τὸν ἰατρὸν Κύριον Ἀλεξάκην, βλέπωντα τὴν φρικώδη κατάστασιν τοῦ ἐλεεινοῦ ἐκείνου σώματος καὶ τὸ ἀνίατον τῆς νόσου αὐτῆς. Ἔνθεν ἐφ' ἁμάξης μέχρι τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος μεταχομισθεῖσα, ἐντεῦθεν ἐπὶ καθήκλας μετεφέρθη μέχρι τῆς Λάρνακος τοῦ Θαυματουργοῦ Σπυρίδωνος, ἔνθα προσπέσασα μετ' ἀπαρηγορήτου κλαυθμοῦ, ἀκατάπαυστως ἐδέετο τοῦ Ἁγίου, ὅπως πρεσβεύσῃ πρὸς τὸν Πολυεύσπλαγχνον καὶ Παντοδύναμον Θεὸν ἡμῶν καὶ ἀπολαύσῃ οὕτω τὴν συγχώρησιν τῶν ἁμαρτιῶν της, τὴν σωματικὴν ὑγείαν καὶ τῆς ψυχῆς αὐτῆς τὴν αἰώνιον σωτηρίαν. Μέγας ὁ Κύριος ἐν τοῖς Ἁγίοις αὐτοῦ! Τὰ θερμὰ τῆς πίστεώς της δάκρυα καὶ τοῦ Προστάτου ἡμῶν Ἁγίου ἡ πρεσβεία, ἐκίνησαν τὴν Θείαν συμπάθειαν· διὸ εἰς τὸ δεύτερον τῶν τριῶν ὁλονυκτίων της, πλησίον τῆς Λάρνακος τοῦ Ἁγίου κατακειμένη, ἐκάλεσε περὶ τὸ μεσονύκτιον τὸν Ἐφημέριον τοῦ Ναοῦ, κηρύττουσα μετὰ δακρύων εὐγνωμοσύνης καὶ χαρᾶς ἀνεκφράστου ὅτι ὁ Ἅγιος τὴν ἰάτρευσεν, ὡς θερμανθέντων τῶν ἀπολελιθωμένων μελῶν αὐτῆς καὶ κινουμένων τῶν πρότερον ἐξηραμμένων ὄντων ποδῶν. Ἐξομολογηθεῖσα ὄθεν μετ' ἀληθοῦς μετανοίας καὶ κατανύξεως, κατὰ παραίνεσιν τοῦ Ἐφημερίου Γεωργίου Ἱερομονάχου Βουλγάρεως εἰς τὸν Σεβασμιώτατον Γ. Ἱερέα Πρήτην τὴν Ἀλβανῶν γλῶσσανομιλοῦντα

τὴν πρωΐαν τῆς ἐπιούσης ἡμέρας ἦλθε μόνη περιπατοῦσα, καὶ ὀρθὶα ἐνώπιον τῆς ὡραίας Πύλης ἠξιώθη τῶν Ἀχράντων καὶ Ζωοποιῶν Μυστηρίων· σῶα δὲ καὶ ὑγιὴς ἐν ἡμῖν διαβιοτεύει δοξάζουσα τὸν Ὕψιστον καὶ κηρύττουσα τὴν ἀνεκλάλητον δόξαν, ἣν ὁ μέγας καὶ θαυματουργὸς Σπυρίδων παρὰ Θεοῦ ἀπήλαυσεν.

Ἤθελεν ἐπιλείψει ἡμᾶς ὁ χρόνος διηγουμένους, ἐὰν ἠθέλαμεν νὰ συμπληρώσωμεν τὰ γνωστὰ τοῦ Ἁγίου θαύματα τὰ ἐν τῇ παρούσῃ διηγήσει παραλειπόμενα· καὶ πολὺ μᾶλλον ἐὰν εἰς αὐτὰ ἠθέλαμεν προσθέσει καὶ τὰ μετὰ ταῦτα. Πολλὰ μὲν ἐξ αὐτῶν εἶναι τὰ μεταξὺ ἡμῶν διαπραχθέντα, τῶν ὁποίων σύγχρονος καὶ ζῶσα ἡ μνήμη, πλεῖστα δὲ τὰ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, παρὰ ἀξιοπίστων καὶ αὐθεντικῶν πηγῶν μαρτυρούμενα. Ἀλλὰ εἰς πᾶσαν ἐξιστόρησιν τὸ προσανῆκον αὐτῇ ὅριον, τὸ περικλεῖον τὸ διὰ τὸν σκοπὸν αὐτῆς ἀναγκαῖον, ὡς περὶ τούτου διδάσκει ἐν τοῖς τελευταίοις λόγοις τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ Εὐαγγελίου, ὁ πεφιλημένος μαθητής.

Ἵνα ὅμως καὶ ἡμεῖς μὴ παραλλάξωμεν τὴν πορείαν τῶν μέχρι τοῦδε ἐκδοτῶν, καὶ ἵνα ἀποδείξωμεν ὅτι ὁ σεπτὸς ἡμῶν Προστάτης ἀκολουθεῖ εἰσέτι ν' ἀξιοῇ ἡμᾶς τῶν ἀνεξαντλήτων αὐτοῦ θαυμάτων, ἐπισυνάπτομεν τὸ ἀκόλουθον τοῦ ὁποίου ἔτυχε οἰκογενειά τις, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ μὲν διαμένουσα, συσχετιζομένη ὅμως μετὰ τῶν ἐνταῦθα, ὡς θέλει ἀποδείξει ἡ αὐτῶν καταχωρουμένη αὐτόγραφος κατάθεσις.

Ἰωάννης Πάλλιος, υἱὸς μονάκριβος Σπυρίδωνος καὶ Αἰκατερίνης Ζ. Βρίκου, Ὀρθοδόξων Ἑλλήνων, διαμενόντων πρὸ χρόνων ἐν Βαρλέττῃ, πόλει τῆς μεσημβρινῆς Ἰταλίας, περὶ τὰς ἀρχὰς Νοεμβρίου τοῦ 1861, διάγων τὸ ὄγδοον ἔτος τῆς ἡλικίας, προσεβλήθη ὑπὸ βαρυτάτου τυφοειδοῦς πυρετοῦ, ὅστις προέβαινεν ἤδη ἐπὶ τὸ χεῖρον, ἀπέναντι ὅλων τῶν μέσων τῆς ἰατρικῆς, μέχρι τῆς δεκάτης ἑβδόμης ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἐνσκύψεως αὐτοῦ.

Τὴν πρωΐαν τῆς ἡμέρας ταύτης ὁ νέος ἔκειτο πολλὰ βαρέως. Ἡ ὄψις αὐτοῦ παρίστατο ἱπποκρατική, οἱ σφυγμοὶ νηματώδεις καὶ σχεδὸν ἐλλείποντες, τὰ ἄκρα ἀκίνητα καὶ ψυχρά, ἡ φωνὴ ἐλλείπουσα ἐντελῶς καὶ ἡ ἀναπνοὴ ρογχώδης. Ἐν γένει ἡ κατάστασις αὐτοῦ παρίστανεν ἅπαντα ἐκεῖνα τὰ σημεῖα, ἅτινα δεικνύουσι τὸν θάνατον ἐπικείμενον.

Ὅθεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ, ἥτις καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς νόσου δὲν ἔπαυσε κλαίουσα καὶ ἱκετεύουσα γονυκλιτῶς τὸν Ἅγιον Σπυρίδωνα, κατὰ τὴν τρομερὰν ἐκείνην σιγμὴν ἐπολλαπλασίασε τοὺς κλαυθμοὺς καὶ τὰς δεήσεις της, καὶ αἴφνης ὡς ἐκ θείας τινὸς ἐμπνεύσεως κινουμένη ἀνέκραξε· «Θέλω νὰ τηλεγραφηθῇ ἀμέσως πρὸς τοὺς ἐν

Κερκύρᾳ συγγενεῖς, ὅπως ἀνοίξωσι τὸν Ἅγιον καὶ κάμουν παράκλησιν διὰ τὸν Γιαννάκην μου. Ὁ Ἅγιος βέβαια διὰ τῆς πρὸς τὸν Θεὸν μεσιτείας του θὰ μοῦ τὸν σώσῃ καὶ θὰ μοῦ τὸν χαρίσῃ· διότι τὸν παρεκάλεσα καὶ τὸν παρακαλῶ μὲ ὅλην τὴν ψυχήν καὶ καρδίαν μου.»

Τὸ τηλεγράφημα ἐγένετο εὐθὺς, καὶ ὢ τοῦ θαύματος! ὁ νέος περὶ τὴν ἐνδεκάτην πρὸ μεσημβρίας, καθ' ἣν ὥραν ἠνοίχθη ἡ λάρναξ καὶ ἐγένετο ἡ παράκλησις, ἐνῷ ἔκειτο εἰς τὴν αὐτὴν καὶ χεῖρονα τῆς πρωΐας κατάστασιν, καταλαμβάνεται αἴφνης ὑπὸ κινήσεώς τινος σπασμωδικῆς ὅλου τοῦ σώματος, ἥτις ὑπὸ τῶν ἐκεῖ παρόντων ἰατρῶν ἐξελήφθη ὡς τελευταία ἀπόπειρα τῆς ζωῆς, ἀλλ' ἦτο ἀληθῶς ἡ διὰ τῆς πρὸς τὸν Θεὸν μεσιτείας τοῦ Ἁγίου ἐκτείναξις καὶ ἀποδίωξις τῆς θανατηφόρου νόσου, διότι μετ' ὀλίγον τὸ φαινόμενον τοῦτο παρῆλθε, καὶ παρουσιάσθη ἡ σωτήριος κρίσις δι' ἀφθόνων ἱδρώτων, ὁ δὲ νέος ἤνοιξεν εὐθὺς τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἀνέλαβε καὶ ὄψιν καὶ σφυγμοὺς καὶ ἐν γένει ὅλα τὰ σημεῖα τῆς ζωῆς, ὥστε ἅπαντες οἱ περιεστῶντες, μὴ ἐξαιρουμένων καὶ αὐτῶν τῶν ἰατρῶν, ἐξέστησαν καὶ ἀνέκραξαν «Ὄντως θαῦμα, καὶ θαυμαστὸς ὁ Θεὸς ἐν τοῖς Ἁγίοις αὐτοῦ!» Μετὰ τοῦτο ἤρξατο ἡ ἀνάρρωσις, ἥτις ὅμως ἔβαινεν ὁπωσοῦν βραδέως, καὶ ὁ νέος ἔμενεν εἰσέτι ἄφωνος, ὅπερ ἐλύπει οὐχ' ὀλίγον τοὺς γονεῖς αὐτοῦ· ἀλλὰ καὶ ταύτης συμπληρωθείσης τέλος διὰ τῶν πρεσβειῶν τοῦ αὐτοῦ Ἁγίου καὶ θαυματουργοῦ Σπυρίδωνος κατὰ τὴν ἐνδεκάτην Δεκεμβρίου, πορευομένης τῆς ἑορτῆς αὐτοῦ, ἐλύθη καὶ ἡ γλῶσσα τοῦ νέου, καὶ ὡμίλησε, καὶ οὕτως ἀνέλαβε καθ' ὅλα τὴν ὑγείαν αὐτοῦ πρὸς δόξαν Θεοῦ καὶ τοῦ πιστοῦ αὐτοῦ θεράποντος καὶ θαυματουργοῦ Σπυρίδωνος.

Οὗτος εἶναι ὁ βίος, ταῦτα τὰ μᾶλλον γνωστὰ καὶ περιγραφέντα θαύματα τοῦ Σπυρίδωνος. Ἀλλὰ τίς δύναται, ὡς εἴπομεν, νὰ ἀπαριθμήσῃ ἀκριβῶς τῶν θαυματουργιῶν αὐτοῦ τὸ πλῆθος;

Ἡ Κέρκυρα θεατὴς εἶναι τῶν ἀπείρων αὐτοῦ θαυμάτων. Ὅλοι οἱ ἀπανταχοῦ Ὀρθόδοξοι καὶ οἱ Δυτικοὶ εἰσέτι, μαρτυροῦσι καὶ κηρύττουσι τὴν θαυματουργὸν χάριτα τοῦ Σπυρίδωνος. Οἱ θαλασσοπορούντες δὲ ἰδιαιτέρως καὶ οἱ ἐν θλίψεσιν εὑρισκόμενοι πρὸς τὸν Σπυρίδωνα καταφεύγουσι. Τὰ πολλὰ καὶ πολύτιμα ἀφιερώματα τὰ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ εὑρισκόμενα τρανὴ ἀπόδειξις εἰσὶ τῶν θαυματουργιῶν αὐτοῦ· οὐδεὶς μετὰ πίστεως καὶ κατανύξεως προσφεύγων πρὸς τὸν Σπυρίδωνα ἀποτυγχάνει τῶν προσδοκιῶν του. Ὅθεν ἂς ἀναπέμψωμεν οἱ Κερκυραῖοι ὁμοφώνως δόξαν καὶ εὐχαριστίαν πρὸς τὸν πανάγαθον Θεὸν, τὸν παραχωρήσαντα εἰς τὴν φιλτάτην ἡμῶν πατρίδα τοιοῦτον ἱερὸν Κειμήλιον, καὶ ἂς ἐκφωνήσωμεν· πάντες οἱ Ὀρθόδοξοι» Θαυμαστὸς ὁ Θεὸς ἐν τοῖς Ἁγίοις αὐτοῦ» οὗ ἡ δόξα καὶ τὸ Κράτος, ἡ τιμὴ καὶ ἡ προσκύνησις εἰς τοὺς αἰῶνας· Ἀμήν.

ΚΑΝΩΝ ΠΑΡΑΚΛΗΤΙΚΟΣ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΕΡΑ ΗΜΩΝ ΚΑΙ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΝ

ΣΠΥΡΙΔΩΝΑ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΝ ΤΡΙΜΥΘΟΥΝΤΟΣ

Μετὰ τὸν Εὐλογητὸν, τὸ, Κύριε Εἰσάκουσον.
Εἶτα τὸ, Θεὸς Κύριος· καὶ τὸ Τροπάριον.
Ἦχος δ'. Ὁ ὑψωθεὶς ἐν τῷ Σταυρῷ.

Τὸν Ἱεράρχην τοῦ Χριστοῦ τὸν πανένδοξον, καὶ τροπαιοῦχον εὐσεβείας ἀήττητον, τῶν Ὀρθοδόξων καύχημα Σπυρίδωνα σοφὸν, πάντες ἀνυμνήσωμεν πρὸς αὐτὸν ἐκβοῶντες, ῥῦσαι ἱκεσίαις σου, πειρασμῶν καὶ κινδύνων, τοὺς μετὰ πόθου, Πάνσεπτε, τὸ σὸν, καταφιλοῦντας ἱερὸν Ἐκτύπωμα.

Δόξα· καὶ νῦν. Θεοτοκίον. Τῇ Θεοτόκῳ.
Ὁ Ν'. καὶ ὁ Κανών. Ἔχων Ἀκροστιχίδα ἐν τοῖς Θεοτοκίοις Σερσφείμ.
Ὠδὴ Α'. Ἦχος πλ. δ'. Ὑγρὰν διοδεύσας.

Σπυρίδων μακάριε, τῶν πιστῶν ἀντιλήπτωρ μέγα, τὴν πρεσβείαν σου συνεργὸν ἡμῖν πᾶσι δίδου τοῖς ἐκ πόθου, ἀσπαζομένοις τὴν θείαν Εἰκόνα σου.

Πᾶσαι εὐσεβούντων ὦ θαυμαστὲ, Σπυρίδων αἱ τάξεις, ἀνυμνοῦσί σε ἀληθῶς· Θεὸς γὰρ ὁ πλάστης καὶ Δεσπότης, ἀξιόχρεώς σε, Πάτερ, ἐδόξασε.

ΒΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΓΙΟΣ ΝΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ

Φωτὶ τῷ ἀΰλῳ ἐν Οὐρανῷ, Σπυρίδων παμμάκαρ, σὺν Ἀγγέλοις Σὺ ἐντρυφῶν, ταῖς πρὸς Δεσπότην εὐπροσδέκτοις ἡμᾶς λιταῖς σου φωταγώγησον.

Θεοτοκίον.

Συνέχομαι κινδύνοις καὶ πειρασμοῖς, καὶ πρὸς Σὲ Παρθένε, καταφεύγων ἐπιζητῶ, τὴν λύσιν αὐτῶν καὶ σωτηρίαν· διὸ λιταῖς σου τὸν δοῦλόν σου οἴκτειρον.

Ὠδὴ Γ'. Σὺ εἶ τὸ στερέωμα.

Νεκρὰν ὡς ἐφώνησας ἐκ τοῦ μνημείου Σπυρίδων Ὅσιε, οὕτω κἀμὲ πταίσμασι θανόντα, σαῖς λιταῖς ἐξανάστησον.

Κόρος οὐ προσγίνεται τοῖς Σὲ τιμῶσι, Σπυρίδων Ὅσιε· Σὺ γὰρ ἡμῶν προστάτης καὶ ῥύστης, καὶ τιμὴ καὶ ἀντίληψις.

Ἁπάσης με θλίψεως, καὶ ἐκ κινδύνων, Σπυρίδων Ὅσιε, σαῖς προσευχαῖς, καὶ παντοίων νόσων καὶ κολάσεως λύτρωσαι.

Θεοτοκίον.

Ἔχων τὴν ἐλπίδα μου ἐν σοί, Πανάσπιλε Δέσποινα, ὅλην πρὸς Σὲ ἀνατείνω χαίρων τὴν ψυχὴν καὶ διάνοιαν.

Ὠδὴ Δ'. Εἰσακήκοα Κύριε.

Ὦ πολύφωτε ἥλιε, τῶν Πατέρων κλέος, Σπυρίδων ὅσιε, τοὺς τιμῶντάς σε ἀξίωσον, φωταγωγηθῆναι ταῖς πρεσβείαις σου.

Παρεστὼς τῷ Παντάνακτος θρόνῳ αἰωνίῳ, τοὺς ἀνυμνοῦντάς σε, ὦ Σπυρίδων, ἐλευθέρωσον, ἐκ παντὸς κινδύνου, ἱκεσίαις σου.

Ὡς τὸν ὄφιν μετέβαλες εἰς χρυσὸν, Σπυρίδων παναγιώτατε, οὕτω δέομαι μετάβαλλε, ἀπὸ τῶν κακῶν με εἰς μετάνοιαν.

Θεοτοκίον.

Ῥῦσαι, Μῆτερ, τὸν δοῦλόν σου ἐκ τῶν κατεχόντων δεινῶν με θλίψεων· ἐπὶ σοὶ γὰρ ἀνατίθημι, πᾶσαν τὴν ἐλπίδα, Ἀειπάρθενε.

Ὠδὴ Ε'. Φώτισον ἡμᾶς.

Λῦσον τῶν παθῶν τὴν ὀμίχλην, Ἁγιώτατε, τῇ φωταγωγίᾳ τῶν σεπτῶν σου λιτῶν, καὶ πρὸς τρίβους βίου με ἁγίου ὁδήγησον.

Νόσον ἰατρὸς καὶ κινδύνων ῥύστης ἔνθεος, Σὺ ἀνεδείχθης, Σπυρίδων ἱερέ· διὸ ψυχήν μου ταῖς λιταῖς σου νῦν θεράπευσον.

Ῥῦσαί με δεινῶν, ὦ Σπυρίδων ἱερώτατε, τὸν σοὶ εὐλαβῶς καταφεύγοντα, καὶ ταῖς λιταῖς σου πάσης θλίψεως ἀπάλλαξον.

Θεοτοκίον.

Ἄχραντε ἡμῖν τοῖς οἰκέταις σου χορήγησον, τοῖς κατεχομένοις ὑπὸ τῶν θλίψεων, τὴν σωτηρίαν, μεσιτείαις σου πρὸς Κύριον.

ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΕΤΣΟΒΕΙΟΝ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΕΥΓΕΝΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

Ὠδὴ ΣΤ'. Τὴν δέησιν ἐκχεῶ.

Νεκρώσας σου τῆς σαρκὸς τὰς κινήσεις, ἐξανέστησας νεκροὺς ὦ Σπυρίδων, ζωοποιῷ καὶ ἐνθέῳ σου λόγῳ. Ὅθεν κάμοῦ τὴν ψυχὴν, Πάτερ ἅγιε, ταῖς σαῖς λιταῖς ὡς συμπαθὴς, νεκρωθεῖσαν τοῖς πάθεσι ζώωσον.

Συνέχει με τῶν πταισμάτων θάλασσα, καὶ χειμάζει τρικυμία κινδύνων, καὶ πρὸς βυθὸν ἀπωλείας καθέλκει, τῶν ἀνιάτων παθῶν ἡ ἀντίπνοια, Θεὸν ὁ κηρύξας τὸν Χριστόν, ὦ Σπυρίδων, τὸν κλύδωνα κόπασον.

Προστάτα τῶν θλιβομένων Σπυρίδων, μολυνθεῖσαν ἡδοναῖς τὴν ψυχήν μου, διὰ λουτροῦ κατανύξεως θείας, καθαρτικῶν τε δακρύων ἀπόλουσον· καὶ ῥῦσαί με τῆς φοβερᾶς, σαῖς λιταῖς, καὶ ἀσβέστου κολάσεως.

Θεοτοκίον.

Φυγάδευσον ἐκ τῆς ἀθλίας σαρκός μου, τὴν ἀνίατον ἀσθένειαν, Κόρη, καὶ τῶν δεινῶν ἀλγηδόνων με ῥῦσαι, καὶ θεραπείαν τελείαν μοι δώρησαι, καὶ σῶσόν με τὸν ἐπὶ σοὶ πεποιθότα, ταῖς θείαις πρεσβείαις σου.

Ἐκ θλίψεων καὶ ἐκ παντοίων κινδύνων λύτρωσαι Ἱεράρχα, τοὺς τὴν θείαν Μνήμην σου θερμῶς ἑορτάζοντας, ὡς ῥύστης τῶν θλιβομένων Σπυρίδων.

Καὶ Θεοτοκίον. Ἄχραντε ἢ διὰ λέγου.
Ὁ Ἱερεὺς μνημονεύει. Εἶτα τὸ Κοντάκιον. Ἦχος δ'.

Τοῖς λόγοις ἐκόσμησας τὴν Ἐκκλησίαν Χριστοῦ, τοῖς ἔργοις ἐτίμησας τὸ κατ' εἰκόνα Θεοῦ, Σπυρίδων μακάριε·

ἔλαμψας ἐν τῷ κόσμῳ τῇ ἐν σῇ σωφροσύνῃ, χάριτας ἰαμάτων ἀπαστράπτων τοῖς πᾶσι· διὸ καὶ νῦν γεραίρομεν πίστει τὴν μνήμην σου.

Καὶ εὐθὺς τὸ, Προκείμενον. Ἦχος δ'. Τὸ στόμα μου λαλήσει.
Στίχος. Ἀκούσατε ταῦτα πάντα τὰ ἔθνη.
Εὐαγγέλιον Ἱεραρχικόν. Ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην.

Εἶπεν ὁ Κύριος· ἐγώ εἰμι ἡ θύρα.

Δόξα. Ταῖς τοῦ Ἱεράρχου· Καὶ νῦν. Ταῖς τῆς Θεοτόκου.
Στίχος. Ἐλεῆμον, ἐλέησόν με ὁ Θεὸς· καὶ τὸ παρὸν Προσόμοιον.
Ἦχος πλ. β'. Ὅλην ἀποθέμενοι.

Πλοῦτον ἀναφαίρετον ἔχει σε Κέρκυρα νῆσος, ταύτην ἀξιάγαστε, φαεναῖς αὐγάζοντα ταῖς λαμπρότησιν· ἣ καὶ νῦν δώρησαι τὴν εἰρήνην Πάτερ, καὶ τροπαίων αὐτὴν ἔμπλησον, ἐχθρῶν τὴν ἔπαρσιν καὶ παρεμβολὰς κάμψας βέλεσι, Σπυρίδων θεοδόξαστε, καὶ τῆς συμπαθοῦς μεταδόσεως, πλῆσον τὰς καρδίας, ἡμῶν τῶν ἀνυμνούντων σε πιστῶς, ἐν παῤῥησίᾳ δεόμενος ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Τὸ, Σῶσον ὁ Θεὸς τὸν λαόν σου. κτλ.
Ὠδὴ Ζ'. Παῖδες Ἑβραίων.

Σῶσον τοὺς σὲ ἀνευφημοῦντας, ὁσιώτατε Σπυρίδων Ἱεράρχα, καὶ τῷ θείῳ φωτὶ καταύγασον σοὺς δούλους, καὶ σαῖς λιταῖς ἐξάρπασον, τῆς Σατὰν μηχανουργίας.

Ῥῦσαι, Σπυρίδων Ἱεράρχα, σαῖς πρεσβείαις, δαιμόνων ἐπηρείας, λογισμῶν πονηρῶν σοὺς δούλους καὶ κινδύνων, ὅπως ἀεὶ σωζόμενοι, καταχρέως σὲ ὑμνῶμεν.

Παῦσον, Σπυρίδων σαῖς πρεσβείαις, τῆς ψυχῆς μου

τὴν ἄῤῥητον ὀδύνην, καὶ δεινῶν συμφορῶν σὸν δοῦλον καὶ κινδύνων, καὶ τῶν παθῶν ἀπάλλαξον, ὡς πατὴρ τῶν θλιβομένων.

Θεοτοκίον.

Ἔμμονον ἔχων τὴν κακίαν, καὶ δουλούμενος ἀτόποις συνηθείαις, εὐσπλαγχνίᾳ τῇ σῇ προστρέχω ἀνακράζων· διάσωσόν με, Πάναγνε, μητρικαῖς σου ἱκεσίαις.

Ὠδὴ Η'. Τὸν Βασιλέα τῶν Οὐρανῶν.

Ἀσθενειῶν τε χαλεπῶν καὶ κινδύνων, ἰατρὸν σὲ γινώσκω ὦ Σπυρίδων· ῥῦσαι οὖν ψυχήν μου, λιταῖς σου, ἀθυμίας.

Τῶν κατεχόντων ἀνιαρῶν τοὺς σοὺς δούλους, ἐλευθέρωσον, Σπυρίδων Ἱεράρχα, θείαις σου πρεσβείαις αὐτοῖς δίδους τὴν λύσιν.

Μὴ διαλίπῃς τὸν Ἰησοῦν ἱκετεύων, ὡς προστάτης πιστῶν, ὦ Σπυρίδων, διαφυλαχθῆναι ἡμᾶς ἐκ πάσης βλάβης.

Θεοτοκίον.

Ἵλαθι, Κόρη, τῷ οἰκτροτάτῳ σου δούλῳ, καὶ ἐκ νόσων ἀνιάτων με ῥῦσαι· ἵνα σε δοξάζω εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ὠδὴ Θ'. Κυρίως Θεοτόκον.

Τοὺς πόθῳ τῇ σῇ σκέπῃ, ἅγιε Σπυρίδων, καταφυγόντας κινδύνων διάσωσον, καὶ ἐκ παθῶν καὶ τῶν νόσων, λιταῖς σου λύτρωσαι.

Φρουρῶν μὴ διαλίπῃς, Ὅσιε Σπυρίδων, τοὺς σὲ τιμῶντας πιστῶς καὶ δοξάζοντας, καὶ σαῖς πρεσβείαις, κινδύνων αὐτοὺς λυτρούμενος.

Λυτρούμενος ὡς ὤφθης πρότερον Σπυρίδων, τοὺς ἐν Κερκύρᾳ πιστῶς σοι προστρέξαντας· οὕτω καὶ νῦν πάσης ῥῦσαί με περιστάσεως.

Θεοτοκίον.

Μαρία σωτηρίας λιμένα σε εἰδότες, τῇ Παναχράντῳ σου σκέπῃ προστρέχομεν, καὶ ἐκ τῶν νόσων ῥυσθῆναι Σὲ ἱκετεύομεν.

Ἄξιόν ἐστιν ὡς ἀληθῶς· καὶ τὰ παρόντα Μεγαλυνάρια.

Χαίροις Τριμυθοῦντος ἡ καλλονή, χαίροις ἀσθενούντων καὶ πασχόντων ὁ ἰατρός, χαίροις τῶν Πατέρων ὡράϊσμα καὶ κλέος, τρισόλβιε Σπυρίδων, σὲ μεγαλύνομεν.

Πρέσβευε Σπυρίδων Θαυματουργὲ, ὑπὲρ Ὀρθοδόξων καὶ ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ· ὅπως τῶν πταισμάτων τὴν λύτρωσιν λαβόντες, παρὰ Θεοῦ, σὲ πάντες πόθῳ γεραίρομεν.

Δέησιν προσάγαγε τῷ Θεῷ, Σπυρίδων παμμάκαρ, ὑπὲρ δούλων τῶν σῶν, σοφὲ, τῶν τυραννουμένων ὑπὸ παντοίων νόσων, θλίψεων καὶ κινδύνων, καὶ τούτους λύτρωσαι.

Σπυρίδων τὰ ὄμματα τῆς ἐμῆς, ψυχῆς τυφλωθέντα,

ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΕΤΣΟΒΕΙΟΝ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΕΚΔΟΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΔΗΜΑΣ

ἁμαρτήμασι χαλεποῖς, φώτισον λιταῖς σου, φωτὶ θεογνωσίας, καὶ ῥῦσαί με τῶν Ἅδου πικρῶν κολάσεων.

Καὶ τὸ, Πᾶσαι τῶν Ἀγγέλων αἱ στρατιαὶ.
Ὁ Ἱερεύς, κατ' ἔθος μνημονεύει κτλ.

Ἐν τῇ προσκυνήσει τῆς ἁγίας Εἰκόνος, Ἀπολύσεως τελουμένης, ψάλλομεν τὸ παρὸν Προσόμοιον. Ἦχος β'. Ὅτε ἐκ τοῦ ξύλου σε νεκρόν.

Σκεῦος ἀπετέλεσας σαυτὸν, Πνεύματος ἁγίου τρισμάκαρ, καθάρας σου τὴν ψυχὴν, χρίσμα θεῖον ἔλαβες Ἀρχιερεὺς γεγονώς, καὶ προστάτης θερμότατος λαοῦ ὀρθοδόξου, τοῦ ἐγκαυχουμένου σου τῇ παναγίᾳ Σορῷ· ὅθεν ᾧ Σπυρίδων θεόφρων, εὔχου τῷ Θεῷ ὑπὲρ πάντων, ἡμῶν τῶν τιμώντων καὶ εὐφημούντων σε.

Τοῖς εὐσεβέσι καὶ Ὀρθοδόξοις Χριστιανοῖς,
τοῖς συγκροτοῦσι τὴν Ἱερὰν Ἀδελφότητα,
ΤΟΥ ΙΕΡΑΡΧΟΥ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ,
Προσφέρει εὐχετικῶς τὸ παρὸν,
ὡς τεκμήριον ἀθόλου ἀγάπης,
ὁ Πνευματικὸς αὐτῶν Πατὴρ
καὶ Ἐπίσκοπος Ἀργυρουπόλεως
ΣΕΡΑΦΕΙΜ.

Μνήσθητι οἱ ἀναγινώσκοντες καὶ ψάλλοντες
τοῦ συντάξαντος ταπεινοῦ Ἐπισκόπου Ἀργυρουπόλεως
Σεραφείμ,
τοῦ Βυζαντίου.

Ἐν ἔτει 1861 Ἀπριλίου 4.

Ἐὰν ἐν τῇ Βίβλῳ παρεισέφρησαν πλείονα τῶν συνήθων παρραμάτων, ἀποδοτέον εἰς τε τὴν ἐκ Ζακύνθου, ὅπου εἶχεν ἀρχίσῃ ἡ ἐκτύπωσις, εἰς Ἀθήνας ἀποδημίαν καὶ ἀποκατάστασιν, καὶ τὰ ἐκ τῶν προηγουμένων ὀκτὼ ἐκθέσεων πλεῖστα ὅσα λάθη. Ὅθεν ἐπικαλοῦμαι τὴν ἐπιείκειαν τῶν ἀναγνωστῶν.

Σελ.	Στίχ.	ἀντὶ	γράφε
1	10	ἀπήλλασας	ἀπήλασας
2	6	ὄντως	ὄντων
5	4	θὲ νεκρὰ	δὲ ἡ νεκρὰ
—	21	ἀρωγὴν	ἀρωγὴν
6	25	εἶδε	οἶδε
19	21	πάναγκε	πάναγνε
25	6	θαιμὰν	Θαιμὰν
—	11	ἀγκάλαι	ἀγκάλαις
28		ἄνω τοῦ στίχ.8	Θεοτοκίον
32	23	Κόλπου	Κόλπων
37	29	μὲ	μὲν
47	34	ἀτρέχει	τρέχει
49	1	οὕτως	οὗτος
53	17	προκαθέτου	προκατέθου
71	10	ἔσχεται	ἔρχεται
73	23	θεόφρον	θεόφρων
74	6	θεοφάντορ	θεοφάντωρ
—	26	γὰρ ἐδέξατο	γὰρ οὓς ἐδέξατο
81	20	λοίμην	λύμην
86	5	εὐσταλίτευσας	ἐστηλίτευσας
87	14	θείῳ	θείου
95	7	ἀμαλὴκ	Ἀμαλὴκ
	16	»	»
96	28	πλρήρεις	πλήρεις
99	26	περισκέπτων	περισκέπων
101	11	ἀπόσμιξον	ἀπόσμηξον
101	13	φρουραὶ	φρουρὸν
102	10	ἐκύρυξε	ἐκήρυξε
103	19	πανστρατὶ	πανστρατιᾷ
108	28	τῆς	τοῖς
122	14	καὶ ἡ	καὶ οἱ
123	13	δυσεστάτη	δυσεβεστάτη
124	29	σοῦ	τοῦ
129	17	τρανώτατατα	τρανώτατα
131	7	ὠρίλοι	ὦ φίλοι
—	11	ἢ	ἦ
136	23	πᾶσαν	Πάπαν
141	3	φωνείσης	φανείσης
144	10	φαίρων	φέρων
147	15	ἀνατρέψας	ἀνατρέψαι
150	14	μαστιγωγοῦντα	μυσταγωγοῦντα
154	5	ἔκτωμα	ἔκτρωμα
—	6	οἱ	ὁ
190	8	δυσπαράδακτο	δυσπαράθεκτον
196	4	ἐπισκέπτον	ἐπισκέπον
—	5	καταφραίνων	κατευφραίνων
—	11	γηείνοις	γηΐνοις
231	22	κοινὸν	καινὸν
—	35	τριῶν	πέντε
236	8	κληρικῶς	κληρικὸν

ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΝΤΟΡΗ ΠΑΠΑΓΡΑΦΟΥ

ΕΥΧΗ
ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΙΟΝ ΣΠΥΡΙΔΩΝΑ
ΕΡΑΝΙΣΘΕΙΣΑ ΕΚ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΨΕΩΣ ΧΑΡΙΝ ΤΟΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΓΙΟΝ ΕΥΛΑΒΕΣΙ

Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ, ὁ Θεὸς ἡμῶν, μακρόθυμε καὶ πολυέλεε, ὁ τῇ ἀρρήτῳ σου προνοίᾳ τὸν πιστόν σου δοῦλον Σπυρίδωνα ἀπὸ τῆς τῶν ἀλόγων ζώων μάνδρας προσκαλεσάμενος, ποιμένα καὶ Ἐπίσκοπον τῆς Ἐκκλησίας τῶν λογικῶν σου προβάτων εὐδοκήσας ποιῆσαι, ἵνα δείξῃς, ὅτι ἡ δύναμίς σου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται, ποίμανον ἡμᾶς, δεόμεθά σου, τῇ ῥάβδῳ τῆς Θείκῆς σου ἐξουσίας εἰς νομὰς ζωηφόρους, καὶ μὴ ἐάσῃς ἡμᾶς ἀφόβως ποιμένειν ἑαυτούς, μηδὲ πλανᾶσθαι εἰς τὰ βάραθρα τῆς ἀπωλείας, ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα· ἀλλ' ἐκ πάσης ἀλόγου ἐπιθυμίας καὶ πονηρᾶς πράξεως, ῥυσάμενος ἡμᾶς, δώρησαι ἵνα πάντοτε εὐπειθῶς σοὶ τῷ καλῷ Ποιμένι τῶν ψυχῶν ἡμῶν ἑπώμεθα· ὅπως ἁπλανῶς ἐν τῷ ἁγίῳ Σου θελήματι ζῶντες, καὶ τὴν ἐτήσιον μνήμην αὐτοῦ ἐν ᾠδαῖς πνευματικαῖς γεραίροντες, καταξιωθῶμεν, αὐτοῦ πρεσβεύοντος, τῆς μερίδος τῶν σωζωμένων ἐν οὐρανῷ συμμέτοχοι εὑρεθῆναι. Ὅτι εὐλογητὸς εἶ εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας τῶν αἰώνων Ἀμήν.

ΤΕΛΟΣ,

καὶ τῷ ἐν τοῖς Ἁγίοις αὐτοῦ Θαυμαστῷ Θεῷ ἡμῶν

Δόξα.

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ ΥΠ' ΕΜΟΥ ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ

Πηδάλιον τῆς τῶν Ὀρθοδόξων Ἁγίας Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας.

Συναξαριστὴς τῶν 12 μηνῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἐπεξεργασθεὶς, καὶ μετὰ πλείστων προσθηκῶν καὶ ἀνεκδότων πλουτισθείς, Τόμ. 3.

Σύνοψις τῆς Ἱερᾶς Θεολογίας Ν. Κούρτουλα, Τόμ. 2.

Ἐπίτ. Ἐκκλησιασ. Ἱστορία Στεφ. Κομμητᾶ, μετ' ἀναπληρώσεων Π. Χιώτου.

Πλάτωνος Μητροπολίτου Μόσχας Ὀρθόδοξος Διδασκαλία, ἤτοι Ἱερὰ Κατήχησις, μετάφρασις Α. Κοραῆ, μετὰ τῶν προσθηκῶν Κ. Τυπάλδου.

Ἱερὰ Κατήχησις τῆς ὀρθοδόξου Χριστιανικῆς Πίστεως, συνοπτικῶς ἐκτεθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀρχιερέως Σταυρουπόλεως Κ. Τυπάλδου.

Κατήχησις ὑπὸ Δημητρίου Ν. Δαρβάρεως.

Σύνοψις τῆς Ἱερᾶς Κατηχήσεως ὑπὸ Α. Κοραῆ.

» » Ἱστορίας ὑπὸ ἰδίου.

Χριστιανικὸν Ἐγχειρίδιον ὑπὸ Δ. Ν. Δαρβάρεως.

Περιληψις τῶν Πράξεων τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων.

Ἱστορικὴ Περίληψις τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου.

Ἀκολουθία τῆς θείας Μεταλήψεως, μετὰ τῆς Εὐχῆς πρὸς τὸν Ἅγ. Ἄγγελον τῆς ψυχῆς τὸν φύλακα.

Ἐγκόλπιον τοῦ Ὀρθοδόξου Χριστιανοῦ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ Σ. Χ. Ῥαφτάνη, ἤτοι νέα Ἱερὰ Σύνοψις ἐκ τῶν ἱερῶν τευχῶν τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

Συλλειτουργικὸν, ἤτοι Ἀκολουθία τοῦ Ἀναγνώστου.

Ἀβραὰμ. Θυσία διὰ στίχων.

Αἱ τέσσαρες ἁσματικαὶ Ἀκολουθίαι τοῦ ἐν Ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Διονυσίου ἀρχιεπισκόπου Αἰγίνης τοῦ θαυματουργοῦ, μετὰ προσθήκης ἀνεκδότων καὶ νέου Συναξαρίου.

Τὰ Ἰουδαϊκὰ, ἤτοι Ἀνατροπὴ τῆς θρησκείας τῶν Ἑβραίων κ.τ.λ. μετὰ προσθηκῶν καὶ ἀνεκδότων.

Χριστιαν. Ἀλφαβητάριον, ταχυμαθητ. μεθόδῳ συντεθὲν ὑπὸ Σ. Χ. Ῥαφτάνη.

ΥΠΟ ΤΑ ΠΙΕΣΤΗΡΙΑ

Αἱ δύω ἁσματικαὶ Ἀκολουθίαι τοῦ Ἁγ. Μάρτυρος Θεοφίλου τοῦ Ζακυνθίου, ἡ μὲν ὑπὸ Γ. Κορεσσίου, ἡ δὲ ὑπὸ Νικηφόρου Ἱερομονάχου, τῶν Χίων.

Τιμᾶται Δρ. 3,—νέων.